

BIBL. SACR.
PENTATEUCH.
JOS. IUD. RUTH REG. IV.
PAR. II. & ESDR. IV.

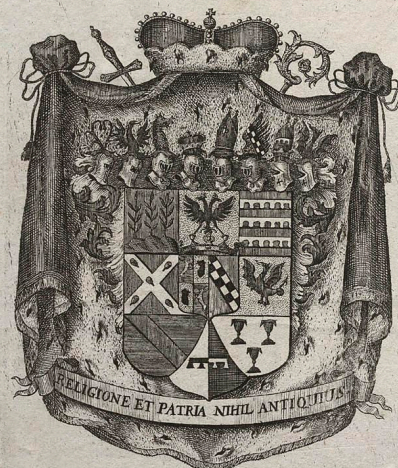
EDITIO
SECUL. XV.
TOM. I.

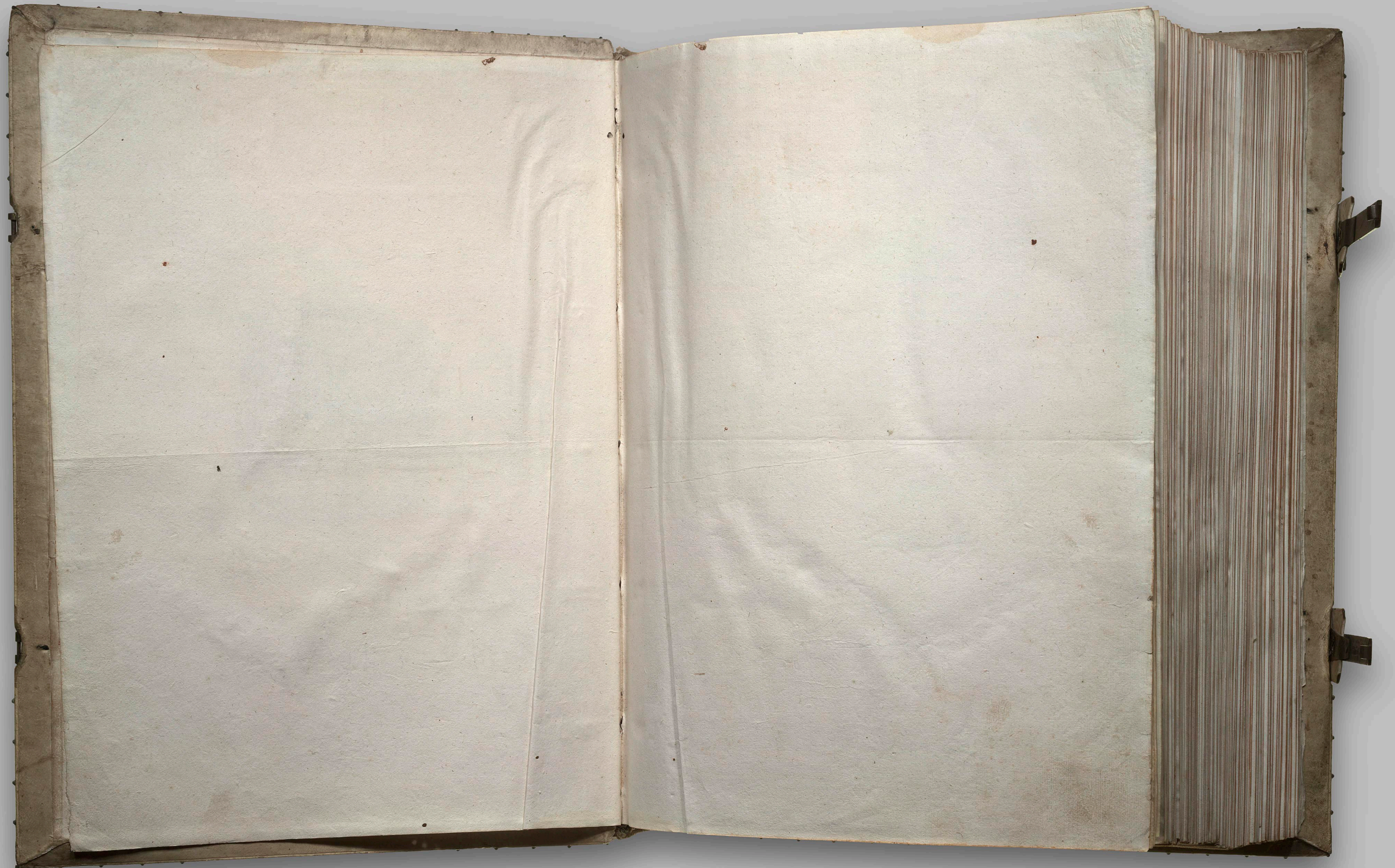
INCUNABULA

THE VOLLBEHR COLLECTION
1930
Acc. no. 400460

BIBLIOTHECÆ PRINC. MON.
S. BLASII.

• Vollbehr •
• Inkunabel-Sammlung •

Incipit epistola sancti iheronimi ad paulinum presbiterum de omnibus diuine historie libris. capitulum primum.

Ecce ambrosius tua michi munuscula preterens. derulit fil et suauissimas lras. q a principio amicitiae. hic pla- re iam ludi et ueteris amicitie noua: prestant. Utraq illa necessitudo e. et xpi glorio copulata. qm non uoluntas in familiaris. no pnia tantum corpus. no libola et palpas adula- sed dei amor. et diuinae scripturarum studia conuincant. Legim? in ueteribz historie. quosda lustrasse puincia. nouos adisse plos. maria trasisse. ut eos quos se libris nouerant. cora qz uideret. Sicut piragoras manphi- cos uires. sic plato egiptu. et archia- racemini. eandemqz oram realie. que quondam magna grecia dicebat. labo- riosissime peraguit. et ut qui athenis inge erat. et potius. uulqz doctrinas achademie gignalia psonabat. hanc pegus atqz discipulus. males aliena mercede discere. qm sua ipudeti ingere. Deniqz cu lras quasi roto oze fugien- tes psequit. cape? a piranis et uenida- nis. orano crudelissimo paruit. duat? capinus uind? et secus. Tame quia plus maior emere se hnt. ad erum lunt. adeo eloquente fonte manant. de uulnris hispanie galliaruqz finibz. quosdam uenisse nobiles legimus. et quos ad exemplum one sui roma no traxerunt? hris fama pduxit. Ha- bui illa etas inauditu omibz seculis. celebranduz miraclm. ut urbe tanta

ingressi. aliud extra urbem quereant. Appolloni? sine ille mag? ut uulgu? loquitur. siue plus. ut pitagorici tra- dunt. intrauit plas. pralluit caualu. altanos. scichas. massagras. opule- nissima indie regna penetrant. et ad egeratum lacissimo phylson ampie- nissimlo puenit ad bragmanas. ut hyarcam in throno sedent aureo et de- cantali fonte potantem. inter paucos discipulos. de uacura. de moribz. ac de cursu diez et sidz. audire docentem. Inde p flamitas. babilonios. chalte- os. medos. alhyrios. parthos. syros. pharices. arabes. palestinos. causus ad alleandria. perrexit ad ethiopia. ut gignosophistas et famosissimam solis mentam uideret in sabulo. In- uenit ille uir ubiqz qz disceret. et semp proficiens. semp se melior fieret. Scip- sic super hoc plenissime octo volumi- nibz. phylotracus. *Capitulum ij.*

Quid loquar de secti hominibz. cu aphus paulus. uas electiois. et magister gentiu. qui de conscientia tati se hospitis loquebat. dicez. Au- experimentu queris eius qui in me loquit xpc. Post damascu arabiagz lustrata. ascendit iherosolimam ut uideret petru et maste apud cu diebz quindeci. Hoc mi mistio ebdomadis et ogdo- adis. futur? gentiu pdicator instru- dus erat. Rursusqz post ando quor- decim assumpto barnaba et tro. re- p- fuit cu aplis ewangelu. ne forte in u- rum curaret aut curuisset. Habe- nescio qd latentis energie. uire uon- adus. et in aures discipuli de audoris ore transfusa. forius sonat. Unde et eschineus cu rodi regularet. et legatur

illa demonstrans orō qm̄ adūsus eū ha-
buerat: mirātibz cūctis atq; laudātibz:
suspīrās aīr. Quid si ipam audisset
bestiam sua verba resonātem. **iii.**

Nec hoc dico: qd sit aliquid in me
tale: qd vel possis a me audire
ut velis discere: sed quo ardor tuus et
discendi studiū: etiā absq; nobis per se
probari debeat. Ingeniū docile: et sine
dodore laudabile est. Non qd iurias:
sed quid querās cōsideram. Molles
reca et ad formandū facilis: etiā si ar-
dētis et plakte cesset manus: tamen
virtute totū est quicqd esse potest. Pau-
lus ap̄s ad p̄des gamalielis: legem
moysi et p̄phas didicisse se gloriatur: ut
armat spūalibz rebz: postea docet con-
fidenter. Arma tū nre militie nō car-
nalia sūt: sed p̄cia deo: ad destruccio-
nem munitionū: et cogitationes destru-
entes: et omne altitudinē extollentē se
adūsus sciam dei: et captiuātes omne
intellectū ad obediendū xp̄o: et parati
subiugare omne inobediām. Thimo-
teum scribit ab infācia sacris litteris
erudiri: et hortat ad studiū lectiois:
ne negligat grām q̄ data sit ei per ip-
sionē manus p̄biterij. Tyro p̄cipit:
ut inter ceteras virtutes ep̄i: quē breui ser-
mone dep̄ntet: sciam q; nō negligat
scripturay: obīnētum inquit cū qui
scdm̄ doctrinā est fidelem sermone: ut
potens sit rehortari i doctrina sana et
contradicentes reuincere. **iii.**

Sanda quippe rusticitas solū sibi
prodest: et quānū edificat et vire
merito etiam xp̄i: tū nocet si destrue-
ribz non resistat. Malachias p̄pha-
sim p malachiā dñs interrogauit sac-
dotes legem. Interuū sacerdotis officiū

est: interrogatū respondere de lege. Et in
deutonomio legim⁹. Interoga p̄m
tū: et annūciabit tibi: maiores tuos
et dicit tibi. In psalmo q; regij. Lan-
tabiles michi erāt iustificaciones tue:
in loco p̄gnationis mee. Et i descripti-
one iusti viri: cū cum actori vire da-
uid q̄ est i paradiso cōparet: inter cetera
virtutes hoc etiā intulit. In lege dñi
volūtas eius: et i lege eius meditabit
die ac nocte. Daniel i sine sacris litteris
visionis aīr: iustos fulget q̄i stellae:
et intelligentes id est doctos q̄i herma-
mentū. Quidē qm̄ in se distat iusta
rusticitas: et docta iusticia. Alij stellae:
alij celo cōparant. Quāq; iuxta hebrai-
cam veterē: utiq; de eruditōis possit
intelligi. Ita tū apud eos legim⁹. Qui
autē docti fuerit fulgebūt q̄i splendor
hermanenti: et qui ad iusticiā erudit
multos: q̄i stelle in p̄tinas eternitates.
Cur dicit paulus ap̄s vas decōni.
nampe quia vas legis: et scripturay
scāy erat armariū. Pharisei stupent
in dñi doctrina: et mirant in petro et
iohāne quō legē scāy: cū lras nō di-
dicāt. Quicqd tū alijs exercitatio et
cotidianā in lege meditatio tribuere
soler: illis hoc ip̄s sc̄s suggerbat. Et
erant iuxta qd scriptū ē docibiles deo.
Duodecim annos saluator ip̄lauit:
et in templo sedēs: de q̄ti omibz legis
interrogans: magis docet dū prudēt
interrogat. Nisi forte rusticū p̄m: rusti-
cum iohānem dicim⁹: quoy utiq; dicere
poterat: et si impit sermone: non tū
scīcia. Iohēs rustic⁹: piscator: indoct⁹.
Et vidē illa vox obsecro: in p̄cipio
erat verbi: et verbi erat apud deum:
et deus erat vbi. Logos grece: multa

significat. Nam et verbi est et ratio: et
sup̄mō: et causa uniuersū: et p̄
quā singula que subistūt: que unū
verba ite intelligim⁹ in xp̄o. **Cap v.**
Hic doctus plato nō videt hoc de
mothenes eloquens ignorauit.
P̄cedit inquit sapienciā sapiendū: et
prudētā prudētū reprobat. Vera
sapienciā p̄cedit falsā sapiam: et quāq;
stulticiā p̄dicatōis in que sit: tamē
paulus sapiam loquit inter p̄fectos.
Sapiam autē nō feci ist⁹: q̄ destruit:
nec p̄cipi: sed loquit dei sapiam in
misterio absconditā: quā p̄dictauit
deus ante secula. Dei sapienciā: xp̄s est.
Xp̄s m̄ dei virtus et dei sapienciā. Hec
sapienciā in misterio absconditā est: de
qua et noui psalmi titulus p̄notatur:
pro oculis filij: in quo sunt omnes
thēlam sapienciā et sciētia dei absconditā.
Et qui i misterio abscondit⁹ erat: p̄dicti-
natus est ante secula: p̄dictinatus autē
et p̄p̄natus: in lege et p̄phetis. Unde
et p̄phet appellabatur videntes: quia
vidēbant cū quē retri non videbant.
Abraham vidit diē eius: et letat⁹ est.
Abrahā tū es cōchidi: qui ip̄o p̄cedi
dauid erat. Causa inq; dauid oculos
meos: et cōsiderabo mirabilia de lege
tua. Ite tū spūalis est: et reuelatione
opus ē ut intelligat: ac reuelata facie
dei glām cōtemplamur. Liber in ap̄ca-
lypsē septem sigillis signatus ostendit:
quānū dederis hominī sciam lras ut
legat: respondēbit tibi. Non possum.
Signat⁹ ē tū. Quānū hodie putat se
nosse lras: tenet signatum librū: nec
aperire possunt: nisi ille reuelauit qui h̄t
clauē dauid: qui aperit et nō clau-
dit: claudit et nō aperit. In adibus

ap̄loy: sc̄s cunctus: imo sanct⁹ vir:
sic cū sc̄a scriptura agnominat: cū
legē ysaiam p̄phetam: interrogatus a
philippo: putatne intelligis que legis:
respondit. Quō possum: nisi aliquis
me docuerit. Ego ut de me loqr̄ inter-
net sanctior: sū ip̄e cunctus: nec studi-
osior: qui de ethiopia id ē de egyptis
finitibz mūdi uenit ad templū: reliquit
antiam regiam: et tamē amator legis
fuit diuine sciētie: ut etiā in rebus
lras legē scāy. Et tamē cū librū tenet:
et vba dñi i cogitatione cōper: lingua
uoluerit: labijs p̄sonare: ignorabat
eum quē in libro nesciens uenerabat.
Venit philipp⁹: ostendit ei ih̄dū: qui
dauidus laudat i sc̄a. Quidā doctores
virtus. Eadem hora credidit eum:
baptizatus: fides et sc̄s magister efficit
de discipulo plus in deserto fonte ecclie:
q; i aurato synagoga xp̄o reperit. **v.**

Hec a me p̄fida sūt breui: neq;
tū eplaris agustia euagari lo-
gius patiebatur: ut intelligeres: et in
scripturis sacris sine p̄uio et mōstrare
sententiā: nō posse ingredi. Taceo de gra-
maticis: rethoricis: philosophis: geo-
metricis: dyalecticis: musicis: astron-
omicis: astrologis: medicis: quoy sc̄a
moralibz sacris uel uilissima est: et in
tres partes scindit: i doctrinā: rationē:
et usum. Ad minores artes ueniā: et
que non tā lingua q; manu admini-
strant. Agricole: carentarij: fabri me-
talloy: lignorūq; celores: lanarūq; et
fullones: et ceteri qui uariā sup̄plectūt
et uilia opulētia fabri cā: absq; docto-
re esse non possunt qd cupiūt. Quod
medicoy est: p̄mittit medicū: uadant
fabrilis fabri. Sola scripturay ars ē:

quam sibi passim omnes vendicant. Scribitur in indocti. doliq; potestate passim. Hanc garrula anus. hanc delirus senex. hanc sophista ubi hunc. hanc uniuersi plurimū. lateant docent auresq; distant. Alij abundo supercilio grandia uerba ruminantes. inter mulierculas de sacri lris philosophant. Alij distulit propter pudor a feminis. qd uiros doceant: ne pax hoc sit. quada facilitate ubiq; inno audada. distulit alijs: qd ipsi nō intelligūt. Tunc de meis libris: qui si fore ad scripturas scās post seculares lras uenerit. et sermone populo aures pti mullet: quinq; dixit. hęc legē dei purat. Nec scire dignat qd pphēt. qd aph seiscit. sed ad sensū suū incongrua aptat testimonio: ipsi grāde sit: et non uicibilissimū dicendi gen? de prauare sentēcias: et ad uoluntatē suā lraā scripturā trahi repugnāt. Quasi nō legim? omniconsonā et uirgilitatōnas: ac nō sit etiā et maronē suū qd possim? dicē xpianū. quia scripsit iam redit et uirgo rediūt saturnia regna: iam noua pgenies. elo dāminit alto. Et præn loquuntē ad filiū. Nate mee uires. mea magna potēda solus. Et post uba saluatoris in cruce. Talia ptabat memoras. flexusq; manebat. Puellula sit hęc et declam? ludo siliadocet op ignores. imo ut nū stomacho loqr: nec hoc ipē scire qd nescias. iii.

Videretur manifestissima et generalis
in qua de creatura mundi de re-
dio generis humani de diuisione ter-
re consuetudine linguarum et gentium usque ad
extremum scribitur hebreorum. Patet etiam
cum decem plagis: cum decalogo cum multis
diuinitus preceptis. In principio et leuiticus

liberum quo singula sacrificia sunt singule pene sillabe et vestes aaron et moyses ordo leviticus spiritalis ecclesia sacramenta. Numeri vero nomine totius arithmetice et prophetie balaam et quadraginta duarum mansionum per heremum iusticia conduntur deus in omnium uero libris et in euangelio legis per quadragesimam nomine sic est hic que porta sunt ut noua sint omnia de veteribus huiusque moyses huiusque pentateuchus quibus quinquaginta uerbis loqui se uelle apostolus in ecclesia gloriatur. Iob exemplar patientie quod non iusticia uero secundum apostolum pro se scripsit. Iob labitur. predicti timore sunt omnesque leges dyaboli et apostolice assumptionis confirmationis et dissolutionis definiunt. Singula et eo uerba plena sunt sensibus et ut de ceteris libris referre non composuerit prophetarum ut nullus de ea maneat iniquus et ratioculator. Sic inquit quod redemptor meus uiuit et in nouissimo die de ita resurgetur sunt et uicti circumdabo pelle mea et in carne mea uidebo deum que uisus sum ego ipse et oculi mei conspexerunt lumen et non alium. Reposca et hoc spes mea in sinu meo. Reuam ad ihm naue qui spiritum domini non solum in gestis uerum etiam in nomine prestat. Transiit iordanem hostium regna subuerit diuidit terram uictor populus et per singulas uerbes uictulos mores. Summa totiusque etque confirmatio ecclesie celestisque ihesum spiritum alia regna despicit. In iudicii libro sic principes populi et figure sunt. Ruth moabitica sicut regit natiuitatem dicuntur. omne agnum duntaxat terre de petra defecti ad morem filie syon. Samuel in hedy mortuus et in oratione saul ueraciter legem abolitam monstrat. porro in sadoch atque dauid

noui fardoni nouiq; inq; sacmēta
 testatur. Malachim id ē ceteris ⁊ q̄r?
 regū liba salomone usq; iechonia ⁊
 a ierobam filio nabath usq; ad osē
 qui dudus est in assyrios regnū iuda
 ⁊ regnū describit ist. Si hīstoria respī
 cias vba simplicia sūt: hī in lris sensū
 latuerunt in pēpēis ecclesie pauidas ⁊
 hēreticor contra ecdiam bella narrāt.
 Duodecim ipse in unius voluminis
 angustias coartat nro aliud quā
 sonant in lra pēfagurāt. Osē credo
 sonant effaim. samaria. ioseph. iez
 rael. ⁊ uxorē fornicariā ⁊ fornicatōnī
 filior ⁊ adulterā rubidō dāulā mari
 nī mīto que sedere viduam: et sub veste
 lugubri maritū ad se redūit pēfolati.
 Ioseph filius faculē describit ceterā duo
 decim tribū. reuca. bruchō. locusta. ru
 bigine uastante sumpit: ⁊ post uisio
 nem pūditē ipī effusū rē spīritū lōn
 sup seruos dēi ⁊ ancillas id ē sup cōs
 uigūm mēdiciū noia: ⁊ effusū rē in re
 nactū sym. Qui mātū uigūm ad uno
 usq; ad quīndecim paulat ⁊ p incēnē
 ta fūegēs quēdecim graduū numerū
 effusit: quū in platero mīltitē dēmet.
 Amos pastor ⁊ rubit ⁊ rubor: mora
 distinguēs pauid vbi replicari nō
 potest. Quis enī digne cēpnat rē a
 dīpō: sedea damala ⁊ ga: erī ⁊ ydu
 mē: ⁊ filios amon ⁊ moab ⁊ in septē
 re octauo gradu iudee et israhel: Hīc
 loquimur ad uaccas pingues que sūt
 in samarie mouē: ⁊ ruituram domū
 maiorē minoreq; testatur. Ipse ceterū
 hīdōr locustē ⁊ stantē dñm hīp mīrū
 lūi us ad amādūm: ⁊ uicūm pomorē
 attrahētē supplicia pēcōribz et famē
 in trans famē panis. nec hīm aque

sed audiendi uerbu dei. **A**bbas qui
interpretat seruis dñi prout conca
eddit: ⁊ sanguineu itenu; facit q;
iacob semp uniuū hacta punit spūali.
Nonas pulcherrima coliba nauita
gio suo passionē dñi pfigurans. mū
dum ad pūitiendā ruerat: ⁊ si uoi
nūtiur saluē grātib nūciat. **M**ichea
de morafchi coheres xpi uastatōnem
annūciat filie latconis: et obediōnem
punit conca rā: quia maxillā pūisse
rit iudicis isrl. **N**am ⁊ solatio obis
inceptat ciuitatem sanguinū: ⁊ post
uisionē illius loquit: ecce sup mones
pedes euangelistarū: ⁊ annūciant
pacem. **A**bas ludator foris ⁊ rigid?
Bar super custodiā suā: ⁊ hie gradū
sup inuentionē ut xpm ⁊ crucē cōpleat
et dicat: operuit eos gloria eius: et
laudis eius plena est terra: splendor: et
ur lux erit: conua in manib eius: ibi
abscondita ē fortitudo ei⁹. **S**ophias
speculator et archanoꝝ dñi cognitor:
audir clamorē ⁊ pora piscū et ciula
rum a secunda: ⁊ cōficionē ⁊ collib.
Iudicē q; ululātū habitatorib pile:
quia cōficiūt oīe ipse chanaan. dñs
si sūt uniuū qui inuoluū etāt argeō.
Aggeus festin⁹: ⁊ laus: qui seruauit
in latine ut i gaudiū meret. restitutiū
templū edificat: deū; pacem induit
loquēt: ad huc unū modiciū; et ego
moueto reli ⁊ terra ⁊ mare ⁊ aridā:
et moueto omnes gentes: ⁊ uenit desi
deratus cūdis gentib. **Z**acharias
memor dñi sui multiplex in pphcia.
ipm uictis sordidib inducū ⁊ lapidē
oculoꝝ septem. raudelabꝝ aureū cū
rotidem lucernis q; odie duas quoz;
olivas ⁊ sinistris lampadib tenit. et

a degetis: ut post equos rufos varios
nigros et albos: et dissipatas indrigas
et effatim: et equi de iherlm pauper
regē uariū nē: et pōdēt regem sedentē
sup pullū filiū asine bīngalis. Ma-
lachias apē: et in fine oīm pphay: de
abiedione isrl: et uocatione gentiū: nō
est michi aīe uoluntas in uobis dicit
dñs exercitū: et mun⁹ nō suscipiā de
manu uestra. Ab ore nū solis usq;
ad occasū magnū est nomen meū in
gentibus: et in omni loco sacrificat⁹
et offertur nomini meo oblatio munda.
Plaiam iheroniā: ezechiel et daniel:
quis potest ut intelligere ut exponere?
quorū pīmus nō pphciā uidet michi
regē sed euangelū. Secund⁹ uirgā
nucem et ollam accendā a facie aqui-
lonis: et pardum spoliātū suis coloribus:
et iheruplē diuisis metris uedit
alphabetū. Tercius principia et fine
tantis habet obscuritatibus involuta:
ut apud hebreos ipse pres ē: et ordio
gentes ante annos triginta non le-
gantur. Quartus uero qui et gerat⁹
inter spūos pphas: tempōrū consēsus:
et totius mūdi philohistori⁹ lapidē
pīsum de mōre sine manib⁹: et regna
oīa subūerūt claro timone pūdicar.
Dauid symonides noster: pindarus
et altheus flaccus q; catull⁹ atq; seren⁹:
xpī lyra pōdicar: et in decacordo psal-
terio ab inferis exētar resurgēt. Sa-
lomon pacific⁹ et amabilis dñi: mōre
corrigit: naturā docet: et celiā iūgit et
xpī: scāriq; nupciay: dulce tantū epi-
thalamū. Ihesus in ecclie tyro xpīu
liberat de periculo: et interfecto aman
qui interpretatur iniquitas partes con-
uincit et dīe celebrat mīrē in posteris.

Parasipomeno liber instrumenti uetis
epithomē tantus ac talis ē: ut absq;
illo si quis sciam scripturay sibi uolu-
erit argogare se ipm irideat. Per sin-
gula quippe uosa iūdicatay q; obor: et
pīcūlle i regū libris tangunt hība-
rie: et innumerales replicat euāgelij
questionē. Ihesus et nemias: adiu-
tor uidelicet et consolator a dñō: et uir
uoluntate artarū: instaurat templū:
muros restituit ciuitatē: omīsq; illa
turba ppli redēdit in pacē: et despo-
sacredotū: leuitay isrlis: profetay ac
p singulas famulias mīrorū et uirū
opa diuina aliud in corāte prefecit:
aliud in medulla reuēnt. Ceteris me
scripturay amore rapit: et celsisse mo-
dum epistolay: et tamē nō implese qd
uolui. Audiuim⁹ tantū qd nolle qd
cupere deam⁹: ut et nos q; possim⁹ dīcē:
cupiūt aīma mea delidēare iustifi-
cationes tuas i omni qre. Ceterū illud
socraticū implet in nobis. Hoc tantū
scio qd nescio. Targū et nouū breuif
testamentū. Mathēus: marcus: lucas:
et iohes: quadriga dñi: et uir cherubin
qd interceptat sciētē plenitudo p totū
corpus oculatū sunt: scīdille auicant:
discuntū fulgura: pedes habēt redos:
et in sublime tendentes: raga pēnata
et ubiq; uolancia tant se mutuo sibi
q; perplegi sunt: et qst roia in rotā uol-
uunt: et pgrit quocūq; eos flā? sps
sandi pduxerit. Paul⁹ apłs ad sepiē
scribit ecclias: octaua enī ad hebreos
a pleatq; egera numerū ponit. Thimo-
teum instruit et trū et philomenē pro
fugitiuo famulo depicatur: sup quo
melius tacere puto: q; pauca scribere.
Actus apłor mūdā quidē uidentur.

sonare historiam et nascentis ecclesie
infancia mē: sed si nouim⁹ scriptorē
eoy lucam esse medicū: cui⁹ laus est in
euangelio: animaduertim⁹ parit oīa
ōba illius anime languentis esse me-
dicinā. Iacob⁹: petrus: iohes: iudas:
septem xplas ediderunt tam mīltas
q; lucindas: et breues parit et longas:
breues in uerbis: longas in sententijs:
ut rar⁹ sit qui nō i eay recusat lōne.
Apocalypsis iohānis tot habet lacta-
menta quot uerba. Parū dixi: et pro
merito uoluntis laus oīs interior ē.
In uerbis singlis: multiplices latent
intelligentiē. Pro te facit karissime
inter hec uirū ista meditari: nū aliud
nosse: nūq; aliud querē: nōne uide-
tur tibi iam hīc in terris regni celestis
habitarū? Nolo ut offendaris in
scripturis scīs: suplicare et qst uilitate
iboy: que uel uirō interceptum uel de
inducta hīc place sit: ut rusticā cōd-
onem facili⁹ instruat: et i una ratiōe
sententia aliter docet: aliter sentit in-
dodus. Non sū tam pculans et hebe-
us hec me nosse possit: et eoy fruct⁹
carpere in tra quoy radices i celo hīc
sūt: sed uelle facit: sedenti me prefato
magistru renuens comitā spondet.
Perant datur: pullant apit: quēdā
inuenit. Discam⁹ in terris: quoy scā
nobis pseruet in celo. Obuijs te ma-
nib⁹ redpiam: et ut ineptē aliquid ac
de emagore numiditate effundā: qst
quidēis recū scire conabor. **Uir.**
Habes hic amantissimū tui frā
auleiū: qui literay tuay michi
gradā duplicauit: referens honestatē
moy: mox: et tempū seculi: fidem ami-
ciatē: amorem xpī. Nam prudentiā et

eloquij uenustatē etiā absq; illo ipsa
epistola pferbat. Festina queso te: et
heceni salo nauide funem magis p-
scinde q; solue. Nemo renūciatur se-
culo bene potest uendere: que et amplius
ut uenderet. Quinquid in sumptus de
tuo uuleris: pro lucro computa. Anti-
qui didit ē. Avaro deest tā qd habet:
q; qd nō habet. Credenti tor⁹ mūdus
diuiday ē. Infidelis autē etiā obulo
indiget. Sic uiuam⁹ qst nū habentes
et oīa possidentes. Vidus atq; uellit⁹
diuidē xpianoy. Si habes i potestate
reū tuam uende: si nō habes proice.
Tollent tunicā: et palliū relinquentū
est. Nisi scilicet tu semp recastinas et
diu de die trahēs caute et pederēptim
tuas possellimulas uendideris: non
habet xps unde alar pauperes suos.
Totū deo dedit: qui se obrulit. Apōsto-
li tantū nauem et retia reli: querūt: cui-
dua duo tra mīrē i gazophilaciū:
et pfectur celi diuicijs. Facile dēpnit
oīa: qui se semp cogitat esse mortuū.
Incipit prologus in pentateuchū moysi
Dilecti mei desideratas
accepi lras: qui quodam
plagio futurorū: cū dānie-
le forāus ē nomen: oble-
tātis ut translatū i latinā linguā de
hebreo sermone pentateuchū nostrorū
aurib⁹ tradit. Periclosū opus cete-
re: obredatoy: mīcorū: larratib⁹ patens:
qui me allectit i septuaginta interpretū
sigillatōne: noua pro ueterib⁹ rudere:
ita ingenū qst uirū phantes: cū ego
sepissime restat⁹ sum me pro uili porci-
one in tabernaculo dei offerre q; possim:
nec opes alteri⁹ alioy paupere sed a-
ri. Nō ut auderem origenis me studū

provoctavit: qui edictum aique cilla-
nonne theodori omnia misit. asterico
obelo id est stella et verum omne opus
distinguit. dñi aut illucet facit que
nūm? ante fuerat: aut supflua queq;
ingular et confodit. et maxime q̄ ewā-
gelistas et aplos audoras p̄mulga-
vit. In quib? mtra de veteri testamēto
legim? que i uis codicib? nō habent:
ut ē illud. rē egipro vocavi filiū meū.
et quū nazaren? vocabit? videbit in
quē cōpūxerūt. et flumina de ventre ei?
fluunt aque viue: et que nec ocl's vidit
nec auris audiuit nec in cor homis
ascendit que pparavit diligētib? se: et
mtra alia que p̄p̄tū sintagma deside-
rant. Interrogemus ergo eos ubi hec
scripta sunt. et cū dicere non poterūt.
de libris hebraicis proferant. primū
testimonium ē in ocl's scdm i ysaia. scilicet
in zacharia. q̄rū in puerib? quinquē
eque i ysaia: q̄ mtra ignorātes apocri-
forū desira mtra sctant. et hiberas ne-
nias libris aurentis p̄ferūt. Causas
erroris nō est meū reponē. Iudei pru-
denti factū dicūt esse cōsilio: ne prolo-
meus uni? dei cultor etiā apud hebreos
duplice diuinitate cōspicūderet. qd
maxime idcirco faderat quia in pla-
tonis dogma cadere videbat. Deniq;
ubicūq; sacraū aliqd scriptura testat
de pace et filio et spiritu scō aut aliter
interpretari sūt aut omīno tacuerūt: ut
et regi sanctificet. et archaniū fidei nō
vilgarēt. Et nescio quis p̄m? audor
septuaginta cellulas alexandrie mei-
dactilo suo egeret. quib? diuisi eadē
scripturarent: cū aristus eiusdē prolo-
mei yperaspices. et nō mto post tempe
iosephus nichil tale reuelaret. sed in

una basilica congregatos conuulisse
scribant non p̄phas. Aliud ē cui esse
uacat: aliud ē esse interpretan. Ibi sp̄s
uentura p̄dicat: hic eruditio et ubiq; co-
pia ea que intelligit cūscat. Nisi forte
putād? ē nulli? economici xenoctōis
et platonis piragora et demosteni? p̄p̄e-
sitionē afflat? rethorico spū cūsculisse.
Aut aliter de eisdem libris per septua-
ginta interpretes. aliter p aplos sp̄s scō
testimonia reuic: ut q̄ illi tacuerūt hī
scipitū esse meritiū sine. Quid igitur?
dammam? veteres. Minime: sed post
p̄p̄e studia in domo dñi qd possum?
laboram? Illi interpretari sūt aut ad-
uentū xpi et qd nesciunt dubijs pu-
leat sententijs: nos post passionē ei?
nō tam p̄phas q̄ historiā scribim?.
Alii em audita: alii uisa narrant.
Dd meli? intelligim? meli? et p̄fati?
Audi igit amule: obsecratōr aulica.
Non damno non rēphendo septua-
ginta: sed obdauit cūdis illis aplos
p̄fatos. Per istos os michi xps sonat
quos ante p̄phetas intra sp̄ritualia
carilimata p̄fatos lego: i q̄b? vltimū
p̄re graduū interpret reuic. Quid siuo-
re torq̄tis? qd impitoy atos ora me
dctas? Sicubi in cūscatōne tibi vide-
or errare interroga hebreos: diuclay
urbū m̄gtos cūscat. Dd illi habēt de
xpo cū codices nō habent. Aliud ē si
ora se postea ab aplos usurpara testi-
monia p̄lauit: et diuclay ora sūt re-
emplaria latina. q̄ greca: greca q̄ he-
braea. Vex hec dē iudeos. Nūc re depro-
delideri harillit: ut quia me tantū op?
libre scilicet. et a geneli egordū cap. qd
nūb? inues. qd possit corē spū quo scipitū
sūt libri in latini eos cūscatē emonē.

GENESI

Incipit liber genesis que nos genetim
et principio creauit deus celū dñm?
et terram. Terra autem erat inanis et
vacua: et tenebre erāt sup facie abyssi.
et sp̄s dñi ferebat sup aquas. Dixit
deus. Fiat lux. Et facta ē lux. Et vidit
deus lucem q̄ esset bona: et diuclit lucē
a tenebris. appellauitq; lucem diem et
tenebras noctem. Factūq; est vespere et
mane dies unus. Dixit q̄ deus. Fiat
firmamentū in medio aquarū: et diu-
clat aquas ab aquis. Et fecit deus fir-
mamentū: diuclitq; aquas que erāt
sub firmamento ab hīs q̄ erāt sup
firmamentū. et factū ē ita. Vocauitq;
deus firmamentū celū: et factū ē vespere
et mane dies secundus. Dixit vero deus.
Congregent aquę que sub celo sūt in
locū unū: et appareat arida. Et factū ē
ita. Et vocauit deus aridam terram:
congregatō uelq; aquarū appellauit
maria. Et vidit deus q̄ esset bonū. et
ait. Germinet terra herbā viuentem et
faciant semina: et ligauit p̄mib? facies
terre iuxta genus suū. cui? semen in
semeipso sit sup terrā. Et factū ē ita. Et
proclit terra herbā viuentē et facientē
seme iuxta genus suū: ligauitq; facies
terre et habēs unūq; semen scdm
speciē suā. Et vidit deus q̄ esset bonū:
et factū est vespere et mane dies tertius.
Dixitq; autē deus. Fiant luminaria
in firmamento celī: et diuclat diem ac
noctem: et sint in signa et p̄p̄a et dies et
annos. ut luceat in firmamento celī et
illuminet terrā. Et factū ē ita. Fecitq;
deus duo luminaria magna: lumina-
re maius ut p̄sser diē et lumina-
re min? ut p̄sser noctē et stellās. et posuit eas in
firmamento celī ut luceant sup terrā: et

p̄ssent diē ac noctē: et diuclerent lucē
ac tenebras. Et vidit de? q̄ esset bonū:
et factū ē vespere et mane dies quartus.
Dixit etiā de?. Producat aquę reptile
animę uiuentis et volatile super terrā:
sub firmamento celī. Creauitq; deus cete
grandia. et omne animā uiuentē atq;
motabile quā p̄ducerat aquę i specie
suas. et omne volatile scdm gen? suū.
Et vidit deus q̄ esset bonū. benedixitq;
eis dicens. Crescite et multiplicamini. et
replete aquas maris. auelq; multipli-
cent sup terrā. Et factū ē vespere et mane
dies quintus. Dixit quoq; deus. Pro-
ducat terra animā uiuentē in genere suo.
inuenta et reptilia. et bestias terre scdm
species suas. Factūq; ē ita. Et fecit de?
bestias terre iuxta species suas. inuen-
ta et omne reptile terre i genere suo. Et
vidit deus q̄ esset bonū. et ait. Fada-
mus hominem ad ymaginē et similitudinē
nostre. et p̄ssit p̄ssib? maris. et vola-
tilib? celī et bestijs unūq;q; terre. omīq;
reptili qd mouetur i terra. Et creauit
deus hominem ad ymaginē et similitudinē
suā. ad ymaginē dñi creauit illū. ma-
sculū et feminā creauit eos. Benedixit
q; illis deus. et ait. Crescite et multiplica-
mini et replete terrā. et sicutē eā. et dñā-
mini p̄ssib? maris. et volatilib? celī.
et uniuersis animātib? que mouent
sup terrā. Dixitq; de?. Ecce dedi vobis
omne herbā afferentē semen sup terrā.
et uniuersa ligna que hnt in semine
semen generis sui. ut sint vobis i escā
et cūdis animātib? terre. omīq; volucl
celī et uniuersis q̄ mouentur in terra. et i
quib? est anima uiuēs. ut habeāt ad
uescendū. Et factū est ita. Viditq; deus
cūda que fecerat. et erat valde bona.

Et factū ē vespere et mane dies septe. **U**gitur pfecti sunt celi et terra et omnis ornatuſ eorū. Complēuitq; de⁹ die septimo op⁹ suū qđ fecerat. et requieuit die septimo ab uniuſo ope qđ parauerat. Et benedixit dñs septimo. et ſanctificauit illū. quia i ipſo reſtauerat ab omni ope ſuo qđ creauit deus ut faceret. Iſte ſūt generationes celi et terre qñdo create ſūt in die quo fecit de⁹ celū et terrā. et omne irregulū agri atq; ouerēt in terra. omneq; herbā regionis p̄t⁹ q; gemitaret. Non enī pluerat dñs deus ſup terrā. et homo nō erat qui oparet terrā. Sed ſons aſcendebat e terra. irrigās uniuſam ſupficiem terre. Formauit igitur dñs deus hominem de limo terre. et inſpirauit in facie ei⁹ ſpiraculum vite. et fact⁹ homo i aſam uiuentē. Plantauerat autē dñs deus paradīſum voluptatis a principio. in quo poſuit hominem quē formaueat. Produxitq; dñs deus de humo omne lignū pulchrū uſu. et ad uelendū ſuaue. lignū etiā vite in medio paradīſi. lignūq; ſciēcie boni et mali. Et fluuius egrediebāt de loco voluptatis ad irrigandū paradīſum. qui inde diuidit in quatuor capita. Nomen unū philon. Iſte eſt qui circūit omnē terrā euſlaty. ubi naſcit aur⁹. et aur⁹ tē illi⁹ opdmū ē. Ibiq; inueniēt bēllū. et lapis onichim⁹. Et nomen fluuij ſedigron. Iſte ē qui circūit omnē terram ethiopie. Nomen uero fluuius terti⁹ rygris. Iſte uadit cōtra aſſyrios. Fluuius autē q̄ter. ipſe ē euſtaces. Tulit q; dñs de⁹ hominem. et poſuit eū in paradīſo voluptatis. ut oparetur et cuſtodiret illū. p̄cepitq; ei dñs. **E**t dñi ligno paradīſi comedere. de ligno autē ſciēcie boni et mali ne comedas. In quacūq; enī

die comedetis e eo. morte morietis. Dixit q; dñs de⁹. Non ē bonū hominem eſſe ſolū. ſediam⁹ ei adiutoriu ſit ſibi. Formatis igit dñs de⁹ de humo cunctas aſanibus terre. et uniuſis uolatilibus reſi. adduxit ea ad adam. ut uideret qđ uocaret ea. Omne enī qđ uocauit adam anime uiuentis. ipſum ē nomen eius. Appellauitq; adam nomina ſua cuncta aſancia. et uniuſa uolantilia reſi et omnes beſtias terre. Ade ued nō inueniebat adiutor ſibi ei⁹. Inuenitq; dñs deus ſopore in adam. Cumq; obdormiſſet. tulit unā de coſtis eius. et repleuit carnē pro ea. Et edificauit dñs deus coſtā quā tulerat de adam in muliere. et adduxit eam ad adam. Dixitq; adam. Hoc nūc os q̄e oſſibus meis. et caro de carne mea. Hec uocabitur uirago. quā de uero ſumpta eſt. Quāobrem reliquet homo p̄ſem ſuū et m̄ſem et adhærebit uxori ſue. et erunt duo i carne una. Erat autē uir⁹ nud⁹. adam ſolice et uxor ei⁹. et nō reuſcebat. **S**ed et ſerpens erat callidior. **U**idit aſanibus tē. qđ fecerat dñs de⁹. Qui dixit ad mulierē. Cur p̄cepit uobis deus ut nō comedetis e omni ligno paradīſi? Cui reſpondit mulier. De fructu ligni⁹ que ſunt in paradīſo uelamur. de fructu uero ligni qđ eſt in medio paradīſi p̄cepit nobis de⁹ ne comedam⁹. et ne tangeam⁹ illud. ne forte moriam⁹. Dixit autē ſerpens ad mulierem. Nequaſ morte morietis. Hic enī deus q; in quocūq; die comeditis e eo. ap̄ient oculi ueſtri. et eritis ſicut dij ſcientes bonū et malū. Vidit igit mulier q; bonū eſſe lignū ad uelendum. et pulchrū oculis. aſpectuq; delectabile. et tulit de fructu illi⁹ et comedit.

dediſt; uirō ſuo. Qui comedit. et ap̄uit ſūt oculi amboꝝ. Cumq; cognouiſſet ſe eſſe nudos. conſueſcit folia ficus. et fecerūt ſibi p̄ſonata. Et cū audiſſet uocem dñi dei ambulātis i paradīſo. ad auram poſt meridie. abſcondit ſe adā et uxor ei⁹ a facie dñi dei in medio ligni paradīſi. Vocauitq; dñs de⁹ adā. et dixit ei. Ubi es. Qui ait. Vocē tuā dñe audiui in paradīſo. et timui eo q; nudus eſſem. et abſcondi me. Cui dixit dñs. Quis enī indicauit tibi q; nud⁹ eſſes. niſi q; e ligno de quo p̄cep̄i tibi ne comedes comediſti? Dixitq; adam. Mulier quā dediſti michi ſociam. dedit michi de ligno. et comedi. Et dixit dñs deus ad mulierē. Quare hoc feciſti? Que reſpondit. Serpens decepit me. et comedi. Et ait dñs ad ſerpentē. Quia feciſti hoc. maledictus es inter omnia aſancia. et beſtias terre. Super petrus tuū gradieris. et terram comedes cunctis diebus uite tue. Inimicias ponā inter te et mulierē. et ſemen tuū et ſemen illius. Ipſa conteret caput tuū. et tu inſidiaberis calcaneo eius. Mulier q; dixit. Multiplicabo rumpnas tuas. et conceptus tuos. In dolore paries filios. et ſi uiri potestare eris. et ipſe dñabit tui. Ade uero dixit. Quia audiſti uocē uxoris tue. et comediſti de ligno q; quo p̄cep̄am tibi ne comederes. maledicta terra i ope tuo. In laboribus comedes e ea. cūctis diebus uite tue. Spinas et tribulos gemitabit tibi. et comedes herbas terre. In ſudore uult⁹ tui ueſteris pane tuo. donec reueraris in terrā de qua ſūpe⁹ es. quia puluis es. et i puluerē reueret⁹. Et uocauit adam nomen uxoris ſue eua. eo qđ mater eſſet cūctos uiuentiū. Fecit quoq; dñs deus adē et uxorē ei⁹

nunias pelliceas. et induit eos et ait. Ecce adam iſti unus e nobis factus eſt ſciens bonū et malū. Nunc ergo ne forte mittat manu ſuā. et ſumat etiā de ligno uite. et comedat. et uiuat in eternū. Eniſit eū dñs deus de paradīſo voluptatis. ut oparetur terrā de qua ſūpe⁹ eſt. Eiectq; adā. et collocauit ante paradīſum voluptatis cherubin. et flāmeum gladiū atq; ueſtalem. ad cuſtodiam uiam ligni uite. **U**ir uero adam cū uxorē ſuam. q; concepit et peperit cayn dicens. Poſſedi hominem per deū. Rurſū q; peperit fratrem eius abel. Fuit autē abel paſtor ouium. et cayn agricola. Factum ē autē poſt mltos dies ut offerret cayn. de fructibus terre munera domū. Abel quoq; obtulit de primogenitis gregis ſui et de adipibus eorū. Et reſpexit dñs ad abel. et ad munera ei⁹. ad cayn autē et ad munera illius non reſpexit. Iratusq; eſt cayn uehementer. et condidit uult⁹ ei⁹. Dixitq; dñs ad eū. Quare iratus es. et cur condidit facie⁹ tua? Nōne ſi bene egeris recipies? Si autē male. ſtatim in foribus p̄ſem tuū aderit. Sed ſub te erit appetit⁹ eius. et tu dñaberis illi⁹. Dixitq; cayn ad fratrem. Egrediam⁹ foras. Cumq; eſſet i agro. coluerit cayn adūſus fratrem ſuum abel. et inſecit eū. Et ait dñs ad cayn. Ubi eſt abel frater tu⁹? Qui reſpondit. Neſcio. Nūqđ cuſtos fratris mei ſū ego? Dixitq; ad eū. Quid feciſti? Vox ſanguinis fratris tui damat ad me de ita. Nūc igit maledict⁹ eris ſup terrā. q; ap̄uit os ſuū et ſuſcepit ſanguinē fratris tui de manu tua. Cum opar⁹ fueris eam. non dabit tibi fructus ſuos. Vagus er. p̄ſugus eris ſup terrā. Dixitq; cayn ad dñm. Maior eſt iniquitas mea. qm

ut venia merear. Ecce autem me hodie
a facie terre: et a facie tua abscondar.
et ero vagus et pflugus in terra. Omnis
igitur qui inuenit me occidet me. Dixit
que ei dominus. Nequaquam ita fiet sed omnis
qui occiderit caym septuaginta punietur.
Postquam dominus in caym signum: ut non
interficere eum omnes qui inuenissent eum.
Egressusque caym a facie domini habitauit
proflugas in terra ad orientalem plagam
eden. Cognouit autem caym uxorem suam:
que concepit et peperit enoch. Et edifica-
uit ciuitatem: et vocauit nomen eius eg-
noche filij sui enoch. Porro enoch ge-
nuit yrad. Et yrad genuit maniel. Et man-
iel genuit lamech. Qui accepit duas
uxores. Nomen vni ada: et nomen alteri
sella. Genuitque ada iahel: qui fuit pa-
ter habitandii i centurio: atque pastoy:
et nomen fratris eius rubal. Ipse fuit
pater canentium cythara et organo. Be-
lla quoque genuit rubalcaym: qui fuit
malleator: et faber in cuncta opera eius et
fieri. Soror vero rubalcaym: uganma.
Dixitque lamech uxoribus suis ade et
selle. Audite vocem meam uxores lamech:
auferre emone meum. Num occidi vi-
rum in vulnere meo: et adulescentem in luo-
ren meum. Septuaginta ultio dabit de ca-
ym de lamech vero septuaginta septies.
Cognouit quoque adhuc adam uxorem
suam et peperit filium: vocauitque nomen eius
seth dicens. Posuit michi deus seminem ali-
ud per abel quem occidit caym. Sed et seth
natus est filius: quem vocauit enos. Ipse
cepit inuocare nomen domini.

Hic est liber generationis adam:
in die qua creauit deus hominem.
Ad similitudinem dei fecit illum: masculum et
feminam creauit eos: et benedixit illis: et
vocauit nomen eorum adam in die qua

creati sunt. Vixit autem ada centum et gin-
ta annis: et genuit filium ad ymaginem
et similitudinem suam: vocauitque nomen
eius seth. Et facti sunt dies ada postquam
genuit seth octingenti anni: genuitque
filios et filias. Et factum est omne tempus
quo vixit adam anni nonaginta et sex:
et mortuus est. Vixit quoque seth centum
quingenti annis: et genuit enos. Vixitque
seth postquam genuit enos octingenti et
septem annis: genuitque filios et filias.
Et facti sunt omnes dies seth nonagen-
ty duo et decem annis: et mortuus est. Vixit
vero enos nonaginta annis: et genuit
caym. Postquam vero vixit octingenti
et quindecim annis: et genuit filios et
filias. Factique sunt omnes dies enos
nonaginta quinque anni: et mortuus est.
Vixit quoque caym septuaginta annis:
et genuit malalehel. Et vixit caym
postquam genuit malalehel octingenti et
duo annis: genuitque filios et filias.
Et facti sunt omnes dies caym non-
aginta et sex annis: et mortuus est. Vixit
autem malalehel septuaginta quinque annis:
et genuit iared. Et vixit malalehel post-
quam genuit iared octingenti et triginta
annis: et genuit filios et filias. Et facti
sunt omnes dies malalehel octingenti
et nonaginta quinque anni: et mortuus est.
Vixit iared centum et septuaginta duobus
annis: et genuit enoch. Et vixit iared
postquam genuit enoch octingentis annis:
et genuit filios et filias. Et facti sunt
omnes dies iared nonaginta et septem
annis: et mortuus est. Porro enoch
vixit septuaginta quinque annis: et genuit
machulala. Et ambulauit enoch cum
deo. Et vixit enoch postquam genuit ma-
chulalam centis annis: et genuit fi-
lios et filias. Et facti sunt omnes dies
enoch: centum et septuaginta quinque anni:

ambulauitque cum deo: et non apparuit:
quia tulit eum dominus. Vixit quoque ma-
chulalam centum octoginta septem annis:
et genuit lamech. Et vixit machulala
postquam genuit lamech septuaginta octo
annis: et genuit filios et filias. Et facti
sunt omnes dies machu-
lale nonaginta et septem annis: et mortuus est.
Vixit autem lamech centum
octoginta duobus annis: et genuit filium:
vocauitque nomen eius noe dicens. Ipse
consolabitur nos ab opibus et laboribus
manuum nostrarum in terra: cui maledixit
dominus. Vixitque lamech postquam genuit
noe quingentis nonaginta quinque annis:
et genuit filios et filias. Et facti sunt
omnes dies lamech septuaginta et septem
annis: et mortuus est. Noe
vero cum quingentorum esset annorum: ge-
nuit sem: et cham: et iaphet.

Quoniam repleuerunt homines multi-
plicati super terram: et filias prece-
pit illi. Videntes filij dei filias hominum quod
essent pulchre: acceperunt sibi uxores ex
omnibus quas elegerat. Dixitque deus.
Non permanebit spiritus meus in homine
interitum: quia caro est. Et factique sunt illi
centum viginti annorum. Gigantes autem
erant super terram in diebus illis. Postquam
autem ingressi sunt filij dei ad filias hominum:
illegitime genuerunt: isti sunt gigantes a seculo
viri famosi. Videns autem deus quod multa
malicia hominum esset in terra: et cuncta cogi-
tatio cordis intenta esset ad malum
omni que peruenit eum quod spiritum fecisset
in terra. Et prauens in futurum: et radus
dolore cordis interitum: debebo iungere
spiritum quem creavi a facie terre: ab homine
usque ad bestiam: a reptili usque ad vo-
lucres celi. Perierit enim me fecisse eos.
Noe vero inuenit gratiam coram domino.
Hec sunt generationes noe. Noe vir

iustus atque perfectus fuit in generationibus
suis: cum deo ambulauit: et genuit tres
filios: sem: cham: et iaphet. Corrupta
est autem terra coram domino: et repleta est ini-
quitate. Cumque vidisset deus terram esse
corruptam: omnis quippe caro corruerat
via sua super terram: dixit ad noe. Finis
vniuersae carnis venit coram me. Repleta
est terra iniquitate a facie eorum: et ego dispo-
nam eos cum terra. Fac tibi archam de
lignis leuigatis. Mansumulas in
archa facies: et bitumine linies intus:
et extrinsecus: et sic facies eam. Trecentorum
cubitorum erit longitudo archae: quinquaginta
cubitorum latitudo: et triginta cu-
bitorum altitudo illius. Fenestram in archa
facies: et in cubito summasabis summatem
eius. Ostium autem archae ponas ex latere
dorsum. Lenacula et cubilega facies in-
tra. Ecce ego adducam aquas diluuij super
terram: ut interficiam omnem carnem in qua
spiritus vitae est habet celi: et vniuersa que
in terra sunt consummentur. Ponamque sedus
meum tecum: et ingredieris archam tuam
et filij tui: uxor tua: et uxores filiorum tuorum
tecum: et ex cunctis animalibus vniuersae
carnis bina induces in archam: ut viuam
tecum masculini sexus et feminini. De vo-
lucibus iuxta genus suum: et de iumentis
in genere suo: et ex omni reptili terre: secundum
genus suum: bina de omnibus ingredientem
tecum: ut possint viuere. Tolles igitur tecum
ex omnibus istis que mandavi possumere:
et comportabis apud te: et erunt tibi
tibi quasi illis in escam. Fecit igitur noe
omnia que preceperat illi deus.

Dixitque dominus ad eum. Ingredere tu et
dominus domus tua in archam. Te
enim vidi iustum coram me in generatione
hac. Ex omnibus animalibus mundis
tolles septena et septena: masculum et
feminam: de animalibus vero immundis

duo et duo. masculi et femina: sed et de volatilibus reli septena et septena. masculi et femina. ut saluetur semen super faciem universae terre. Adhuc enim post dies septem ego pluam super terram quadraginta diebus et quadraginta noctibus: et delebo omnem substantiam quam feci de superficie terre. Fecit ergo noe omnia quae mandaverat ei dominus. Et atque septem annorum. quando diluvij aquae inundaverunt super terram. Et ingressus est noe et filij eius. uxor eius. et uxores filiorum eius cum eo in archam: propter aquas diluvij. De animalibus quoque mundis et immundis. et de volucribus et de omni quod movetur super terram. duo et duo ingressi sunt ad noe in archam masculus et femina: sicut preceperat dominus noe. Cumque cessasset septem dies. aquae diluvij inundaverunt super terram. anno secundissimo vite noe mensis secundo septimodecimo die mensis. rupi sunt omnes fontes abyssi magnae. et catharade reli aperit. et facta est pluvia super terram quadraginta diebus et quadraginta noctibus. In articulo diei illius ingressus est noe. et sem. et cham. et iaphet filij eius. uxor illius et uxores filiorum eius cum eis in archa: et omne animal secundum genus suum universaeque iumenta in genere suo. et omne quod movetur super terram in genere suo: cunctaque volatilia secundum genus suum. Universae aves omnesque volucres ingressae sunt ad noe in archam. bina et bina et omni carne in qua erat spiritus vite. Et quae ingressae sunt masculus et femina et omni carne introierunt. sicut preceperat ei deus: et induxit eum dominus de foris. Factumque est diluvium quadraginta diebus super terram. et multiplicatae sunt aquae: et elevarunt archam in sublime a terra. et elevarunt eam in inundaverunt: et omnia repleverunt in superficie

terre. Porro archa stabat super aquas: et aquae prevaluerunt nimis super terram. operis sunt omnes montes recessi sub uniuslo celo. Quindecim cubitis altior fuit aqua super montes quod operetur. Consumptaque est omnis caro quae movebatur super terram: volucrum aiancium bestiarumque reptilium quae reptant super terram. Univerfi homines et cuncta in quibus spiritus raculii vite est in terra. mortui sunt. Et deleuit deus omnem substantiam quae erat super terram. ab homine usque ad pecus. tam reptile quoniam volucres reli: et deleta sunt de terra. Remansit autem solus noe. et qui cum eo erant in archa. Operiunturque aquae terras remanentibus diebus. **viij** Recordatur autem dominus noe cunctosque aiancium. et omnium iumentorum quae erant cum eo in archa. adduxit spiritum super terram: et immixtue sunt aquae. et clausi sunt fontes abyssi et catharade reli: et prohibere sunt pluviae de celo. Reversaeque sunt aquae de terra. iumenta et rediit: et replevit mundum. post remanentibus diebus. Requievitque archa mense septimo vicesimo septimo die mensis super montes armenie. At vero aquae ibant et decrescebant usque ad decimum mensem. Decimo enim mense prima die mensis apparuerunt cacumina montium. Cumque cessasset quadraginta dies. aperit noe fenestram archae quam fecerat dimisitque corvum: qui egressus est. et non reuertebatur donec succarunt aquae super terram. Emisit quoque columbam post eum. ut videret si iam cessasset aquae super faciem terre. Que cum non invenisset ubi requiesceret pes eius. reversa est ad eum in archam. Aquae enim erant super universam terram. Egrediendoque manus sua: et appensa intravit in archam. Expectatis autem ultra septem diebus alij: rursum dimisit columbam de archa. At illa venit ad eum ad vesperam: portans

ramum olivae virantibus folijs in ore suo. Intellexit ergo noe: quod cessasset aquae super terram. Expectavitque nichilominus septem alios dies. et emisit columbam: quae non est reversa ultra ad eum. Igne secundissimo anno primo mense. prima die mensis immixtue sunt aquae super terram. Et aperit noe fenestram archae asperitque viditque quod efflocata esset super faciem terre. Mense secundo septimo et vicesimo die mensis arefacta est terra. Locutus est autem dominus ad noe dicens. Egredere de archa tu. et uxor tua. filij tui. et uxores filiorum tuorum tecum: cuncta aiancia quae sunt apud te. et omni carne tam in volatilibus quam in bestijs et universis reptilibus quae reptant super terram. educ tecum. et egredimini super terram. Crescite et multiplicamini super terram. Egressus est ergo noe et filij eius. et uxor illius et uxores filiorum eius cum eo: sed et omnia aiancia. iumenta et reptilia quae reptant super terram. secundum genus suum. egressae sunt de archa. Edificavit autem noe altare domino: et tollens de cunctis proceribus et volucribus mundis. obtulit holocausta super altare. Odoratusque est dominus odorem suavitatis: et ait ad eum. Nequaquam ultra maledicam tibi propter homines. Benignus enim et cogitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescentia sua. Non igitur ultra percussio omnium animarum viventium sicut feci cunctis diebus. terre sanentis. et mellis. frigus et estus. et hiemps. noe et dies non requiescent. **viij** Benedixitque deus noe et filijs eius. et dixit ad eos. Crescite et multiplicamini et replete terram. et terror vestre aeternitatis sit super cuncta aiancia terre. et super omnes volucres reli cum universis quae moventur super terram. Omnes praesentes maris: manus vestre tradidi sunt. et omne

quod movetur et vivit. erit vobis in cibum. Quasi olea viranda tradidi vobis omnia: recepto quod carne cum sanguine non comedetis. Sanguinem enim aiaiarum. requiram de manu cunctarum bestiarum. et de manu hominis. De manu viri et de manu fratris eius requiram omnem aiam hominis. Quicumque effuderit humanum sanguinem. fundetur sanguis illius. Ad ymaginem dei quippe factus est homo. Vos autem crescite et multiplicamini. et ingredimini super terram et implete eam. Hec quoque dixit deus ad noe. et ad filios eius cum eo. Ecce ego statui pactum meum vobiscum. et cum semine vestro post vos. et ad omnem aiam viventem quae est vobiscum. tam in volucribus quam in iumentis et pecudibus terre. cunctisque quae egressae sunt de archa. et universis bestijs terre. Statui pactum meum vobiscum. et nequaquam ultra intrabit super faciem vestram aqua diluvij. neque erit deinceps diluvium dissipans omnem terram. Dixitque deus. Hic est signum foederis quod do inter me et vos et ad omnem aiam viventem quae est vobiscum in generationes saeculorum. Arcum meum ponam in nubibus reli et erit signum foederis inter me et terram. Cumque obduro nubibus celum. apparebit arcus meus in nubibus. et recordabor foederis mei quod pepigi vobiscum. et cum omni anima vivente quae carne vegetat. et non erunt ultra aquae diluvij ad delendam universam carnem. Erigiteque arcus meus in nubibus. et videbo illum. et recordabor foederis saeculorum. quod pactum est inter deum et omnem aiam viventem universae carnis quae est super terram. Dixitque dominus ad noe. Hic est signum foederis quod constitui inter me et omnem carnem super terram. Erant ergo filij noe qui egressi sunt de archa. sem. et cham. et iaphet. Porro cham ipse est

pater chanaan. Tres isti sunt filii noe.
 et ab hijs dissensum est omne genus
 hominum super universam terram. **E**ptim; noe
 vir agricola exercebat terram et plantavit
 vineam. **S**ibarij; vinum inebriantur est.
 et nudatus iacuit in tabernaculo suo.
No cum vidisset cham pater chanaan
 verenda pris sui esse nudata: nudavit
 duobus fratribus suis foris. At vero sem
 et iaphet pallium impulerunt humeris
 suis et incedentes retrorsum operuerunt
 verenda pris. **F**acijs; eorum averse erant
 et patris virilia non viderunt. **E**uglas
 autem noe ex uno cum didicisset qd fecerat
 ei filius suus iunior ait. **M**aledictus
 chanaan pater servus servorum noster
 fratribus suis. **D**ixitq; benedictus dominus
 de semine tuo chanaan servus tuus. **D**ila
 ter de iaphet et habitet in tabernaculis
 seminis; chanaan servus tuus. **V**ixit
 autem noe post diluvium: recessit quin
 quaginta annis et impleti sunt omnes
 dies eius nonagenos quinquaginta
 annos et mortuus est. **C**apitulum 10.
Hec sunt generationes filiorum noe.
 sem chana et iaphet. **N**atiq; sunt eis
 filij post diluvium. **F**ilij iaphet gomem
 et magog et mada et iavan et thubal
 et mosoch et tras. **P**orro filij gomem
 assenez et riphac et thogorma. **F**ilij
 autem iavan helya et charis rechim et
 dodanin. **A**b hijs divise sunt insule
 gentium in regionibus suis: unusquisq;
 secundum linguam suam et familias suas in
 nationibus suis. **F**ilij autem cham chus
 et mechim et phut et chanaan. **F**ilij
 autem chus laba etula et labatha et re
 gina et labathara. **F**ilij regina laba et
 dadan. **P**orro chus genuit neuroth.
Ipse cepit esse potens in terra et erat ro
 bustus venator coram domino. **A**b hoc
 regit puerum. **Q**uasi neuroth robustus

venator coram domino. **F**uit autem
 principum regum eius babilon et arach et
 archach et calanne in terra semnaar.
De terra illa egressus est assur et edificavit
 civitatem et plateas civitatis et chale.
Resen qd inter niniven et chale. **H**ec est
 civitas magna. **A**t vero mechim genuit
 ludim et ananim et laabim et
 neprum et phetum et cellum de qbus
 egressi sunt philistim et capcurim. **C**ha
 naan autem genuit sydonem primogenitum
 suum et heu et iebuseu et amorreu et ge
 getum et eucum et arachum et neum et
 aradum samarichem et amacheu. **E**t pr
 hos dissensum sunt ipsi chanaanorum.
Facijs; sunt termini chanaan venien
 tibus a sydone iteram usq; gazam
 donec ingreditur in sedomam et gomor
 ram et adamam et seboim usq; iasa et
 iela. **I**psi sunt filij cham in cognationi
 bus et linguis et generationibus et regib;
 et gentibus suis. **D**e sem quoq; nati sunt
 priores omnium filiorum heber scilicet iaphet
 maiore. **F**ilij sem elam et assur et ar
 phaxar lud et aram. **F**ilij aram hus
 et hul et gether et mes. **A**t vero arphaxar
 genuit sale de quo ortus est heber.
Natiq; sunt heber filij duo. **N**omen
 unum phaleg eo qd in diebus eius divisa
 sit terra et nomen secundum eius iedan. **Q**ui
 iedan genuit emodad et saleph et
 asarnoth iare et aduram et iasal et
 deda et hebal et abimahel laba et io
 phir et euila et iotab. **O**mnes isti filij
 iedan. **E**t facta est habitatio eorum de me
 sia pgenibus usq; sephar montem orien
 talem. **I**sti sunt filij sem secundum cognati
 ones et linguas et regiones in genti
 bus suis. **H**ec familie noe iuxta populos
 et nationes suas ab hijs divise sunt
 gentes in terra post diluvium. **E**t
 erat autem ita labij unius et emonui

corumdem. **E**unq; proficiscerent de ori
 ente invenierunt campum in terra semna
 ar et habitaverunt in eo. **D**ixitq; alter
 ad proximum suum. **V**enite faciamus
 lateres et coquamus eos igni. **H**abue
 runtq; lateres pro saxo et bitumen p
 ro cemento. **D**ixerunt. **V**enite faciamus
 nobis civitatem et turrem cuius culmen p
 ingat usq; ad celum et celebremus nomen
 nostrum anteq; dividamur in universas
 terras. **D**escendit autem dominus ut videret
 civitatem et turrem quam edificabant filij
 adam et dixit. **E**cce unus est populus et
 unus est labium omnibus. **E**xpecta; hoc
 facere: nec desistat a cogitationibus suis
 donec eas coqueant. **V**enite igitur
 descendam et confundam ibi linguam
 eorum ut non audiat unusquisq; vocem
 proximi sui. **A**q; ita divisit eos dominus
 ex illo loco in universas terras et cessa
 verunt edificare civitatem. **E**t idcirco vo
 carum est nomen loci illius babel quia
 ibi confusum est labium universae terre. **E**t
 inde dispersit eos dominus super faciem civitatis
 regionum. **H**ec sunt generationes sem.
Sem erat tunc annorum quidam genuit
 arphaxar biennio post diluvium. **V**ixit
 q; sem postq; genuit arphaxar quingenta
 annis et genuit filios et filias. **P**or
 ro arphaxar vixit trigintaquing; annis
 et genuit sale. **V**ixitq; arphaxar postq;
 genuit sale recessit et tribus annis et
 genuit heber. **V**ixitq; sale postq; genu
 it heber quadringenta et octis annis et
 genuit filios et filias. **V**ixit autem heber
 trigintaquor; annis et genuit phalech.
Et vixit heber postq; genuit phalech
 quadringentis triginta annis et genuit
 filios et filias. **V**ixit quoq; phalech tri
 ginta annis et genuit reu. **V**ixitq; pha
 lech postq; genuit reu ducentis novem
 annis et genuit filios et filias. **V**ixit

autem reu trigintaquing; annis et ge
 nuit saruch. **V**ixitq; reu postq; genuit
 saruch ducentis septem annis et genuit
 filios et filias. **V**ixit autem saruch tri
 ginta annis et genuit nachor. **V**ixit
 q; saruch postq; genuit nachor ducentis
 annis et genuit filios et filias. **V**ixit
 autem nachor viginti novem annis
 et genuit thare. **V**ixit nachor postq;
 genuit thare centidecem et novem annis
 et genuit filios et filias. **V**ixitq; thare
 septuaginta annis et genuit abram
 et nachor et aram. **H**ec sunt autem gene
 rationes thare. **T**hare genuit abram
 nachor et aram. **P**orro aram genuit
 loth. **M**ortuusq; est aram ante thare
 prius suum in terra nativitatis sue in
 chaldeis. **D**uxerunt autem abra et nachor
 uxores. **N**omen uxoris abram sarai.
Et nomen uxoris nachor melcha filia
 aram prius melche et prius ielche. **E**rat
 autem sarai sterilis nec habebat filios.
Tulit itaq; thare abram filium suum et
 loth filium aram filium filij sui et sarai
 mater suam uxorem abra filij sui et duxit
 eos de hinc chaldeis ut irent in terram
 chanaan. **V**eneruntq; usq; haran et
 habitaverunt ibi. **E**t facti sunt dies thare
 ducentis quing; annor; et mortuus est ibi.
Dixit autem dominus ad abram. **E**gre
 de de terra et de cognatione tua et de
 domo pris tui et veni in terram quam
 monstravero tibi. **F**acijs; te in gentem
 magnam et benedicam tibi et magnificabo
 nomen tuum et cetera. **B**enedixit
 autem benedicens tibi et maledixit
 maledicens tibi tibi atq; in te benedice
 runt universae cognationes terre. **E**gre
 ssus est itaq; abram sicut praecepit ei
 dominus et iit cum eo loth. **S**epu
 agintaquing; annor; erat abram cum
 egredere de haran. **T**ulitq; sarai uxorem

suā. et loth filius scis sui. uniuersamque
substantiā quā possederat. et animas
quas fecerat in harām. et egressi sunt
ut irent i terrā chanaan. Cumque uen-
issent i eā. praesensuit abram terrā usque
ad locū hethan. et usque ad conuallē quā
illustrat. Chananeus autē tunc erat
in terra. Apparuit autē dñs abram. et
dixit ei. Benigni tuo dabo terrā hanc.
Qui edificauit ibi altare domino qui
apparuerat ei. et inuocauit ibi nomē
eius. Et inde transgrediēs ad montē
qui erat contra orientē bethel. descendit
ibi tabernaculum suū. ab oriente habēs
bethel. et ab oriente hāy. Edificauit quē
ibi altare dño. et inuocauit nomen ei.
Perrexitque abram uadēs. et ultra pgre-
diēs ad meridie. Facta ē autē fames
in terra. Descenditque abram in egiptū
ut pgrinaret ibi. Preualuit autē fa-
mes in terra. Cumque ppe esset ut ingre-
deretur egiptum. dixit sarai uxori suae.
Noni tē pulchra sis mulier. et nō tū
uidebit egipti. didici sunt quē uxor illi
est. et fecit ut me. et reuoluerit. Dicit
ergo obsecro te. quod soror mea sis. ut bene
sit michi. ppter te et uiuat anima mea
ob gratiā tuā. Cū itaque ingressus esset
abram egiptū. uidit egipti mulierē quā
esset pulchra nimis. Et inuenerunt
principes pharaonis. et laudauerunt eā
apud illū. Et solata ē mulier i domū
pharaonis. abram uero bene uisus fuit
propter illā. Fecitque ei oues. et boues.
et asini. et serui. et famule. et asine et ca-
meli. Flagellauit autē dñs pharaonē
plagis maximis. et domū ei. ppter sarai
uxorem abram. Vocauitque pharao
abram. et dixit ei. Quid nam ē hoc quod
fecisti michi. Quare nō indicasti mi-
chi quod uxor tua esset. Quā obcausam
dixisti esse sororē tuā. ut tollerē michi

ram i uxore. Nunc igitur ecce comitē tua-
acciperam. et uade. Precepitque pharao
super abram uirum. et deduxerunt eum
et uxore ei. et oīa que habebat. **capitulum xij**
Ascendit ergo abram de egipto.
Ipse et uxor eius. et omnia que
habebat. et loth cum eo. ad australem
plagam. Erat autē diues ualde i po-
tensione auri et argenti. Reuersusque ē
ppter quo uenerat a meridie in bethel.
usque ad locū ubi prius fuerat taberna-
culum inter bethel et hāy. i locū altari
quod fecerat prius. et inuocauit ibi nomē
dñi. Sed et loth qui erat cū abram. fu-
erunt greges quini. et armenta. et taber-
nacula. nec poterat eos cape terra ut
habitaarent simul. Erat quippe substan-
cia eorū multa. et nequibant habitare
coniuncti. Unde facta ē rixa inter pasto-
res gregū abram et loth. Et ait tpe
chananeus. et pherezus habitabāt i illa
terra. Dixit ergo abram ad loth. Ne
questo sit iurgium inter me et te. et inter
pastores meos et pastores tuos. scēs
enī sumus. Ecce uniuersa terra corā te
est. recede a me obsecro. Si ad sinistram
ieris. ego dextra tebo. Si tu dextram
elegisti. ego ad sinistram pegrā. Eleuans
itaque loth oculus uidit omnē terrā regi-
onem iordanis. quae uniuersa irrigabāt
anthe. subuenit dñs sodomam et go-
morrām. sicut paradisus dñi. et sicut
egiptus ueniens ab oriente. Elegitque sibi
loth regionē circa iordanem. et recessit
ab oriente. Diuisusque fuit alterutrum a fra-
tre suo. Abram habitauit i terra cha-
naan. Loth uero moratur est in oppidū
que erant circa iordanē. et habitauit
in sodomis. Homines autē sodomie
pssimi erāt. et piores corā dño nimis.
Dixitque dñs ad abram. postquam diuisus
ab eo loth. Teua oculos tuos i directū

et uide a loco in quo nūc es. ad aqui-
lonem et meridiam. ad orientem et oc-
cidentem. Omnis terrā quā conspicias
tibi dabo. et semini tuo usque in sempit-
num. Si autē quis potest hominū numerare
puluerē terrae. semen quē tū numerare
poteris. Surge ergo et pambula terrā.
in longitudinē et in latitudinē suā. et
tibi datur sum eā. Mouens igitur taber-
naculū suū abram. uenit et habitauit
iuxta conuallē mambre. quae est in
hebron. Edificauitque ibi altare dño.
Adū ē autē in illo tpe ut **capitulum xij**
Amrappel rex semaar. et arioch
rex ponn. et thodolaoamor rex elami-
tae. et thadal rex gentiū. intrent bellū
contra basā regē sodomorum. et oīa beca-
regem gomorre. et contra semaar regē
adame. et contra semebet regē seboyim.
et regem bale ipsa ē segor. Om-
nes hijs conueniunt in uallē siluestre.
que nūc ē mare salis. Duodecim enī
annis seuerat thodolaoamor. et itio-
decimo anno recessit ab eo. Agitur
spodocio anno. uenit thodolaoamor
et reges qui erant cum eo. et pcellerunt
raphaym in altaro. et carnaym. et
zuzaym cum eis. et emim in sabe caria-
thaym. et thopros i montibz seyr. usque
ad campestrā pharan. quae ē in solitu-
dine. Reuersusque fuit et uenerunt usque ad
fontē mephar. ipsa ē rades. et pcellerunt
omnē regionē amalechitar. et amor-
reos qui habitabāt in asalonchamar.
Et egressi sunt rex sodomorum. et rex go-
morre. reges adame. et rex seboyim. nec
non et rex bale quae ē segor. et direxerunt
ad eum contra eos i uallē siluestri. scilicet
aduersus thodolaoamor regē elami-
tae. et thadal regem gentiū. et amra-
pael regē semaar. et arioch regē ponn.

Itaque reges aduersus quinq. Vallis
autē siluestri habebat puros mltos
biuminis. Itaque rex sodomorum et rex
gomorre. reges uenerunt occideruntque
ibi. et qui remanserant. fugerunt ad
montē. Tulit autē omne substantiā
sodomorum. et gomorreos. et uniuersa
que ad cibum pertinent. et abierunt.
Necnon et loth et substantiā ei. filiū
scis abram. qui habitabat i sodomis.
Et ecce unus qui euaserat. nuntiavit
abram hebreo. qui habitabat i conuallē
mambre amorrei. scatis eschpl. et scis
aner. Hijs enī pepigerat fedus cū abram.
Quō cū audisset abram. rapit uidelicet
loth fratrem suū. numerauit et pedes
uernaculos suos necinos decem. et odo. et
psecutus est eos usque dan. Et diuisis
locis inuenit sup eos nocte. Percussitque
eos et psecutus ē eos usque soba. et pxi-
tem quae est ad leuam damasci. Reduxitque
omne substantiā. et loth fratrem suū cū
substantiā illius. mulieresque et pssim.
Egressus ē autē rex sodomorum. et occursus
ei. postquam reuersus ē a rex thodolaoamor.
et regū qui cū eo erant. i uallē sabe quae
est uallis regis. At uero melchisedech
rex salan. pferens panē et uinū. Erat
enī sacerdos dei altissimi. benedixit ei.
et ait. Benedixit abram deo excelsio.
qui creauit celū et terrā. et benedixit deus
excelsus. quo ptegente hostes in mani-
bus tuis traditi sunt. et dedit ei decimas
ex omnibus. Dixit autem rex sodomorum
ad abram. Da michi animas. terra
tolle tibi. Qui respondit ei. Teuo manum
meā ad dñm deū excelsū. possessore
celi et terre. quod a filio subregis usque ad
corrigiā calige nō accipiā ex omnibus
quae tua sunt. ne dicas. ego dixi abram.
excepis hijs que comedebat iuuenes.
et parribus uirorum qui uenerunt mecum.

aper. elchol et mambre. isti accipient
partes suas. **Capitulum xv.**
Hic itaq; translatio facta est ser-
mo dñi ad abram per uisionē dicens.
Noli timere abram. ego. p̄tor tuus
et merces tua magna nimis. Dixitq;
abram. Dñe deus qd dabis michi?
Ego uadam absq; liberis. et filius p̄-
curatoris domus mee. iste dāmasius
elzezer. Addiditq; abra. Michi autē
nō dedisti senē. et ecce uermaculus me-
us. heres meus est. Statimq; sermo dñi
factus est ad eū dicens. Non enī est hic
heres tuus. sed qui egrediet de uero tuo.
ipm habebis herē. **Eduxitq; eū foras.**
et air illi. Suspende telū. et numera stellas
si potes. Et dixit ei. Sic est semen tuū.
Cecidit abram deo. et reputatū est illi
ad iusticiā. Dixitq; ad eū. Ego dñs q
eduxi te de hur thalcey. ut dārem tibi
terā istā et possideres eam. At ille ait.
Dñe deus. unde scire possum q posse-
surus sim eā? Et respondit dñs. Su-
me inq; michi uaccā rēnnē et caprā
rēnnā. et aricē annor. et uirgineā
q; et columbā. Qui tollēs unūq; hec.
diuisit ea p mediū et utraq; pres oia
se. alternitē posuit. Aues autē non
diuisit. Descenditq; uolucres super
radauera et abigebat eas abra. Cūq;
sol occubere. p̄tor reuē sup abram.
et h̄tor magn⁹ et tenebrosus inuasit
eū. Diditq; est ad eū. B̄ito p̄nosens.
q; pegrinū futurus sit semen tuū in terra
nō sua. et subiciet eos seruituti. et affli-
gent quadringentis ānis. Verū tamen
gentem cui seruituri sūt ego iudicabo.
et post hec egredietur tū magna sub-
stantia. Tu autē ibis ad p̄res tuos in
pace sepultus in sepulchro bona. Gene-
ratione autem quarta reuertetur huc.
Nec dñi tū complete sunt iniquitate

amorreorū. usq; ad p̄s tēpus. Cum
ergo occubisset sol. facta est caligo et
nebrosa. et apparuit dībanus fumā-
et lampas ignis transiens inter diui-
siones illas. In die illo p̄pigit dñs
fēd⁹ cū abra dicens. Semini tuo dabo
terā hanc. a fluuiū egipti usq; ad flu-
uiū magnū eufraatē. Cūcos et ene-
zeos. et thimoneos. et etheos. et ferezo-
raphaym q; et amorreos. et chanaanos.
et gageleos. et iebulcos. **Capitulum xvi.**
Dixit sarai uxor abram nō genuerat
sibi liberos. sed habes ancillā egiptiā
nonnime agar. dixit marito suo. Ecce
cōdixi me dñs ne parerem in genere
ad ancillā meā. si forte salte q; illa sus-
cipiam filios. Cūq; ille acquiesceret de-
p̄canti. tulit agar egiptiā ancillā suā.
post annos xxi quā habitare ceperat
in terra chanaan. et dedit eā uiro suo
uxori. Qui ingressus ē ad eā. At illa
cōcepisse se uidēs. despectū dñam suā.
Dixitq; sarai ad abra. Inique agi-
tā me. Ego dedi ancillā meā in sinu
tuū. q; uidēs q; cōcepit. despectū me
habet. Iudicet dñs inter me et te. Cū
respondit abram. Ecce air ancilla tua
in manu tua est. utere ea ut liber. Affli-
gente igitur eā sarai. fugā inijt. Cūq;
inuenisset eā āgelus dñi iuxta fontē
aque in solitudine que est in uia sur
in deserto. dixit ad illā. Agar ancilla
sarai. unde uenis. et quo uadis? Que
rūdit a facie sarai dñe mee ego fugi.
Dixitq; ei āgelus dñi. Reuertere ad
dñam tuā. et humiliare illi manu illa.
Et rursū. Multiplicā inq; multi-
plicabo semē tuū. et nō numerabit p̄-
militudine. At tūceps. Ecce air. Cō-
cepisti. et paries filiū. uocabisq; nomē
eū ysmahel. eo q; audierit dñs afflictio-
nem tuā. Hic est fecus hominū. manus

tuas cōtra omnes. et manus omniū
cōtra eū. Et regione uniuersos. fecit
suos. sicut tabernacula. **Eduxit autē**
agar nomē dñi qui loquebat ad eā.
tūdeus qui uidisti me. Dixit enī. Pro-
fēdo hic uidi postero uidentis me.
Propicia appellauit puteū illū. puteū
uiuentis et uidentis me. Ipse ē inter cades
et barad. Peperitq; agar abra filiū. q
uorauit nomē eius ysmahel. **Octo-**
ginta et sex annor. erat abram. qñdo
peperit ei agar ysmahel. **Capitulum xvii.**
Dixitq; ad eū. Ego dñs omnipotens.
Ambula coram me et esto perfectus.
Ponamq; fedus meū inter me et te. et
multiplicabo te uelut cisternā. **Ceci-**
dit abram pronus in faciem. Dixitq;
ei deus. Ego sum. et ponam padū
meū tecum. et q; pater multarū gentiū.
Nec ultra uocabit nomē tuū abram.
sed appellaberis abraham. quia pater
multarū gentiū constitui te. Faciāq; te
refere uelut cisternā. et ponam te in
genibz. regibz. q; te egredietur. et statuā
padū meū inter me et te. et inter semen
tuū. post te in generationibus tuis
federe sempiterno. ut sim deus tuus. et
seminis tui post te. Daboq; tibi et semi-
ni tuo post te terram peregrinationis
tuę. omne terrā chanaan. in possessionē
non tēnā. et q; deus eorū. Dixit itē
de⁹ ad abrahā. Et tu ergo custodie
padū meū. et semē tuū post te in gene-
rationibus suis. Hoc est padū meū qd
obseruabis inter me et uos et semen
tuū post te. Circūcidet q; uobis omne
masculinū. et circūcidetis carnē p̄ncipij
uestri. ut sit in signū fedis inter me et
uos. Infans octo dñz. circūcidet uo-
bis. Dñe masculinū generatōnibus

uestris. tam uermaculus q; impius
circūcidet et quicūq; fuerit de stirpe
uā. **Eritq; padū meū in carne uā in**
fedus eternū. Masculus cui⁹ p̄pucij
carnē circūcidit nō fuerit. delebit anima
illa de populo suo. quia padū meū iurā
fecit. Dixit q; de⁹ ad abrahā. Sarai
uxorē tuam nō uocabis sarai. sed sa-
ram. Et benedicā ei. et illa dabo tibi
filiū. cui benedicturus sum. **Eritq; in**
nationes. et reges poplorū orientur q; eo.
Cecidit abraham in facie suā. et risit
in corde suo dicens. Putasne retenta-
rio nascet filius. et sara nonagenaria
pariet. **Dixitq; ad dñm.** Vana ysmahel
uiuat corā te. Et ait dñs ad abra-
hā. Sara uxor tua pariet tibi filiū.
uocabisq; nomē ei⁹ ysaac. Et cisternā
padū meū illi in fedus sempiternū. et
semini eius post eū. **Suy ysmahel q;**
q; audui te. Ecce benedicā ei. et augebo
et multiplicabo eū ualde. Duodecim
duces generabit. et faciā illū refere in
gentē magnā. Padū uero meū statuā
ad ysaac. quē pariet tibi sara q; isto
in anno altero. Cūq; finitus esset ser-
mo loquentis cū eo. ascendit deus ab
abrahā. Tulit autē abrahā ysmahel
filiū suū. et omnes uermaculos dom⁹
sue. uniuersos quos emerat. et rundos
mares q; omnibz uiris domus sue. et
circūcidit carnē p̄ncipij eorū. Statim in
ipā die sicut p̄cepit ei de⁹. Abrahā
nonaginta et nouē erat annor. qñdo
decidit carnē p̄ncipij sui. et ysmahel
filius suus decem annos impleue-
rat. q; circūcisiois sue. **Eadem die**
circūcisus ē abrahā. et ysmahel fili⁹
eius. et omnes uiri domus illius. tam
uermaculi q; impij et alienigenę pa-
trij. **Capitulum xviii.** **Erit autē**
dñs in conualle

mambre: sedenti in ostio tabernaculi sui in ipso securo diei. Cum eleuasset oculos: apparuerunt ei tres viri stantes prope eum. Quos cum uidisset: currenit in occursum eorum de ostio tabernaculi sui: et adorauit in terra: et dixit. Domine si inueni gratiam in oculis tuis ne transas seruum tuum: sed asseram parvulum aque: et lauent pedes vestri: et requiescite sub arbore. Ponamque buccella panis: et dormiet cor vestrum postea transibitis. Idcirco enim declinastis ad seruum vestrum. Qui dixerunt. Fac ut locutus es. Festinavit abraham in tabernaculum ad saram: dixitque ei. Accelera tria sara simile commisce: et fac subdimericos panes. Ipse vero ad armentum currenit: et tulit inde vitulum tenerum et optimum: deditque puero. Qui festinavit: et roxit illud. Tulitque butyrum et lac: et vitulum quem coxerat: et posuit coram eis. Ipse vero stabat iuxta eos sub arbore. Cumque comedissem dixerunt ad eum. Vbi est sara uxor tua? Ille respondit. Ecce in tabernaculo est. Qui dixit. Revertens veniam ad te tempore isto: vita committere et habebit filium sara uxor tua. Quo audito: sara risit post ostium tabernaculi. Erant autem ambo senes: puerique etatis: et desiderant facere fieri in sebra. Que res sit occulte dicta. Postquam ceciderunt et dominus uerulus est: voluptati operam dabo. Dixit autem dominus ad abraham. Quare risit sara uxor tua dictus: Num vere paritura sum annis? Numquid deo quicquam est difficile? Iuxta condidisti reuerter ad te hoc tempore: vita committere: et habebit sara filium. Regauit sara: dicens. Non risi timore peccati. Dominus autem: Non est inquit ita: sed risisti. Tu ergo surrexisti inde viri: direxerunt oculos contra sodomam: et abraham simul gradiebatur: deducens eos. Dixitque dominus. Non elave

potero abraham que gestus sum: cum futurus sit in genere magna ac robustissima: et benedicente sunt in eo omnes nationes terre. Sed enim quid preceptum sit filiis suis: et domui sue post se: ut custodiant viam domini: et faciant iudicium et iusticiam: ut adducat dominus propter abraham omnia que locutus est ad eum. Dixit itaque dominus. Clamor sodomorum et gomorreorum multiplicatus est: et peccatum eorum aggravatum est nimis. Descendam et videbo: utrum clamorem qui venit ad me: tunc expleverint: an non est ita ut sciam. Egregeruntque se inde: et abiierunt sodomam. Abraham vero adhuc stabat coram domino: et appropinquans ait. Numquid pides iustum cum impio? Si fuerint quinquaginta iusti in civitate: peribit simul: et non parens loco illi propter quinquaginta iustos: si fuerint in eo? Absit a te: ut rem hanc facias: et occidas iustum cum impio: scilicet iustus sicut impius? Non est hoc cuius: qui iudicas omne terram. Nequaquam facies iudicium hoc. Dixitque dominus ad eum. Si inueniero sodomiam: quinquaginta iustos in medio civitatis: dimittam omnem locum propter eos. Respondit abraham: et ait. Quia semel cepi loquar ad dominum deum meum cum sim pulvis et cinis. Quid si minus? quinquaginta iustis quicquam fuerit: delebis propter quadragintaquingentos uniusam urbem. Et ait. Non delebo si inueniero ibi quadragintaquingentos. Egregeruntque locutus est ad eum. Si autem triginta ibi inveni fuerint: quid facies? Ait. Non potui propter triginta. Ne queso iusti indignis dominus si loquar. Quid si ibi inveni fuerint viginti? Respondit. Non faciam. Si inueniero triginta. Quia lauet autem cepi: loquar dominum meum. Quid si ibi inveni fuerint viginti: ait.

Non inveniatur propter viginti. Obsecro inquit ne irascaris dominus: si loquar ad hunc semel. Quid si inveni fuerint ibi decem? Dixit. Non delebo propter decem. Abiit dominus postquam cessavit loqui ad abraham: et ille reuersus est in locum suum. Veniuntque duo angeli. Cumque ingressi essent in locum illud in vespere: sedente loth in foribus civitatis. Qui cum vidisset eos surrexit: et iuxta obuiam eis: adorauitque pronus in terra et dixit. Obsecro dominus: declinare in domum pueri vestri: et manete ibi. Lavate pedes vestros et mane pasci scemini in via vestram. Qui dixerunt. Minime: sed in platea manebimus. Copulavit illos opido ut diuertent ad eum. Ingressique domum eius fecit conuiuium: coxitque agnam: et comederunt. Prius autem quam irent cubitum: viri civitatis vallauerunt domum illius: a puero usque ad senem: omnesque simul. Vocauerunt loth et dixerunt ei. Vbi sunt viri qui introierunt ad te nocte? Educ illos huc ut cognoscamus eos. Egressus ad eos loth post tergum adducens ostium: ait. Nolite queso feceremini: nolite malum hoc facere. Habeo duas filias: que necdum cognouerunt virum. Educas ad vos: et abutimini eis sicut vobis placuerit: dummodo viris istis nichil mali faciat: quia ingressi sunt sub umbra culmine mei. At illi dixerunt. Recede illuc. Et reclusus. Ingressus es inquit ut advena: numquid ut iudices. Te ergo ipsum magis quam hos affligemus? Vnum faciant loth vehemētissime. Jamque prope erat ut effingerent fores: et ecce miserunt manum viri: et introdixerunt ad se loth: clauseruntque ostium: et eos qui foris erant perculserunt: et citat a minimis usque ad maximam: ita ut ostium inuenire non possent. Dixerunt autem ad loth. Habes hic quæpiam

tuorum generum: aut filios aut filias. Omnes qui tui sunt: educ de urbe hac. Delebitur enim locum istum: eo quod introierit clamor eorum coram domino: qui misit nos ut perdamus illos. Egressus itaque loth: locutus est ad generos suos: qui accepturi erant filias eius: et dixit. Surgite et egredimini de loco isto: quia delebit dominus civitatem hanc. Et unus est risus quasi ludens loqui. Cumque esset mane: rogebant eum angeli dicentes. Surge tolle uxorem tuam: et duas filias quas habes: neque tu pariter peras in scelere civitatis. Distinctante illo: apprehenderunt manum eius et manum uxoris ac duas filiarum eius: eo quod parceret dominus illi: educeruntque eum: et posuerunt egera civitatem: ibique locuti sunt ad eum dicentes. Salua anima tua. Noli respicere post te: neque res in omni loco circa regionem: sed in monte saluum te fac: neque tu simul peras. Dixitque loth ad eos. Quæso dominus mihi: quia inuenit seruis tuis gratiam coram te: et magnificasti gloriam et misericordiam tuam quam fecisti mecum ut saluares animam meam: nec possum in monte saluari: ne forte apprehendat me malum et moriar. Est civitas hic iuxta: ad quam possum fugere parua: et saluabor in ea. Numquid non modica est: et vivet anima mea. Dixitque ad eum. Ecce etiam in hoc suscepi preces tuas: ut non subvertam urbem pro qua locutus es. Festina et saluare ibi: quia non potero facere quicquam donec ingrediaris illuc. Idcirco vocatum est nomen urbis illius segor. Sed egressus est super terram: et loth ingressus est segor. Agit dominus pluit super sodomam et gomorream: sulphure et ignem a domino de celo: et subvertit civitates has: et omnem circa regionem: universos habitatores urbium: et cuncta terre vicinia. Reliquitque

uxor eius post se. uersa est in statuam
salis. Abraham autē resurgens ma-
ne ubi steterat puer cū dñs : inuitus est
sodomam et gomorrā. et uniuersam
terram regionis illius. Viditq; ascen-
dentem fauillam de terra: qñ fornacis
fumū. Cū enī subiret dñs ciuitates
regionis illius: recordat⁹ est abrahā.
et liberauit loth de subuersione urbiū
in qbus habitauerat. Ascenditq; loth
de segor. et mansit in monte. Due qñ
filie ei⁹ cū eo. Timuerat enī manere in
segor. et mansit in spelunca: ipse et due
filie ei⁹ cū eo. Dixitq; maior ad mino-
rem. Pater noster scire ē. et nullus ui-
roꝝ remansit in terra: qui possit ingre-
di ad nos iuxta morem uniuerse terre.
Veni inebriem⁹ cū uino. dormiamus
q; cū eo: ut seruire possunt⁹ ei pte nro
semen. Dederūt itaq; pte suo bibere ui-
num nocte illa. Et ingressa est maior:
dormiuitq; cū pte. At ille non sensit
nec quādo accubuit filia nec quādo
surrexit. Altera qñ die dixit maior ad
minorem. Ecce dormiui heri cū pte meo-
rum: et bibere uinū etiā hac nocte et dor-
mies cū eo ut saluem⁹ semen de patre
meo. Dederūtq; etiā et illa nocte pte
suo bibere uinū. Ingressaq; minor fi-
lia dormiuit cū eo. Et nec quidē tunc
sensit quādo concubuerit. uel quādo illa
surrexit. Cōcepit ergo due filie loth
de patre suo. Peperitq; maior filiū. et
uocauit nomen eius moab. Ipse est
pater moabitaz usq; in presentē diem.
Minor qñ peperit filiū. et uocauit nomē
eius amon. id est filius pti mei. ipse ē
pater amonitaz usq; hodie. **P**
rofectus inde abrahā in terrā
australē. habitauit inter cades
et lur. et pregnat⁹ ē i geraris. Dixitq;
de sara uxore sua: soror mea ē. Misit

ergo abimelech rex gerar. et tulit eam.
Venit autē de⁹ ad abimelech p somni-
um nocte. et ait illi. En moriens ppter
mulierē quā tulisti. habet enī uirum.
Abimelech uero non tetigerat eā. et ait.
Dñe num gentem ignorauit. et iustā
interficiēs: nōne ipse dixit michi soror
mea est? Et ipsa ait. Frater meus est.
In simplicitate cordis mei et inuidicia
manuū mearū feci hoc. Dixitq; ad eū
de⁹. Et ego scio qñ simplici corde fecisti.
et ideo custodiui te ne peccares in me.
et non dimisi ut tangeres eam. Nunc
ergo redde uiro tuo uxore. et orabit p
te qñ ppheta ē. et uiues. Si autē nolue-
ris reddere. scio qñ morte morietis tu
et oīa q tua sunt. Et cūq; de nocte
conspiceret abimelech. uocauit omnes
seruos suos. et locut⁹ est uersa uerba
hec in auribz eoz. Timuerūtq; omnes
uiri ualde. Vocauit autem abimelech
etiā abrahā. et dixit ei. Quid fecisti
nobis? Quid peccauim⁹ in te. qñ in-
duxisti sup me et sup regnū meū pecca-
tū grāte? Due nō debuisti facere: fecisti
nobis. Cursumq; expostulās ait. Quid
uidisti ut hoc faceres? Respondit abra-
hā. Logitauī meū dicens. Fortitā nō
ē timor dī i loco isto. et interfecit me pte
uxorem meā. Alias autē et uere soror
mea est. filia pti mei. et non filia ma-
tris mee. et duxi eam in uxore. Postq;
autē eduxit me deus de domo patris
mei. dixi ad eam. Hāc misericordiā fa-
cies mēcū in omni loco ad quē ingre-
diemur. dices qñ frater tu⁹ sum. Tulit
igit abimelech oues et boues et seruos
et ancillas. et dedit abrahā. Reddi-
ditq; illi saram uxore suā. et ait. Terra
rora uobis est. ubiq; tibi placuerit
habita. Sare autē dixit. Ecce mille ar-
gentos dedi tibi. Nunc. Hic erit tibi

in uelamē osorū ad omnes qui tecū
sunt. et quocūq; pceptis memento te
despiciē. Præter autē abrahā. sana-
uit de⁹ abimelech et uxore: ancillasq;
ei⁹ et pepererūt. Cōcluserat enim dñs
omnē uulnū domus abimelech: pro-
pter saram uxorem abrahæ. **U**
isitauit autē deus saram sicut
promiserat et impleuit q locut⁹
est. Cōcepitq; et peperit filiū i seruitute
sua: qñ quo ppheterat ei de⁹. Vocauit
q; abrahā nomē filij sui quē genuit
ei sara: ysaac. Et circumcidit eū octauo
die. sicut ppererat ei deus. cū centū esset
annoz. Hic quippe erat pti natus
ē ysaac. Dixitq; sara. Kisū fecit michi
deus. et quicūq; audierit: contidebit
michi. Cursumq; ait. Quis audieturus
reueret abrahā: q sara lactaret filiū
quē peperit ei iā sen? Leuit⁹ igit puer.
et ablactat⁹ ē. Fecitq; abrahā grande
conuiuiū in die ablactationis ei⁹. Cūq;
uidisset sara filiū agar egiptie. luden-
tem cū ysaac filio suo. dixit ad abra-
hā. Ece ancillā hanc et filiū ei⁹. Nō
enī erit heres fili⁹ ancille: cū filio meo
ysaac. Dure accepit hoc abrahā pro
filio suo. Qui dixit deus. Non tibi ui-
datur aspectū sup puerū et sup ancilla
ua. Omnia que dixerit tibi sara: au-
di uocē ei⁹. quia i ysaac uocabit tibi
semen. Sed et filiū ancille faciā i gentē
magā. quia seruen tuū est. Surrexit
itaq; abrahā mane. et tollens panē
et uitam aque: imposuit scapule eius
tradiditq; puerū. et dimisit eam. Que
cū abisset. erat ibi i solitudine beelabee.
Cūq; consumpta esset aqua in uce-
abisset puerū subter uñā arborē. que
ibi erat. et abijt. Sediq; e regione p-
tul: qñum potest accūs iacere. Dixit
enī. Non uideo morientē puerū. Et

sedens circa leuauit uocē suā et fleuit.
Exaudiuit autē deus uocē pueri. Vo-
cauitq; angel⁹ dñi agar de celo dicens.
Quid agis agar? Noli timere. Exau-
diuit enī de⁹ uocē pueri: de loco i quo
est. Surge et tolle puerū. et reue manu
illius. quia in gentem magnā faciā eū.
Aperuitq; oculos ei⁹ deus. Que uidēs
puteum aque: abijt et impleuit utrem.
deditq; puerū bibere. et fuit cū eo. Qui
reuit et morat⁹ ē i solitudine. Factus
q; est uir iuuenis sagittar⁹. Habita-
uitq; in deserto pharan. Et accepit illi
mater sua uxore de terra egipti. Eodē
tpe dixit abimelech et phicol princeps
exercitus ei⁹ ad abrahā. Deus tecū
est in uniuersis q agis. Iura ergo per
dñm. ne noceas michi. et posteris meis
scipiq; mee. sed iuxta iusticiā quā
feci tibi: facies michi et terre i qua uisat⁹
es aduena. Dixitq; abrahā. Ego iu-
rabo. Et incepauit abimelech ppter
puerū aque. quē ui abstulerat serui ei⁹.
Responditq; abimelech. Rescui qñ fe-
cit hāc re. sed et tu nō indicalisti michi.
et ego nō audiui ppter hodie. Tulit ita-
q; abrahā. oues et et boues. et dedit
abimelech. Percusserūtq; ambo fedus.
Et statim abrahā septē agnas gregi⁹
seorsū. Cui dixit abimelech. Quid tibi
uolunt septem agne iste. quas stare
fecisti seorsū? At ille. Septē inquit
agnas accipies de manu mea. ut sint
michi in testimoniu. quū ego fodi pu-
teum istū. Idcirco uocat⁹ est locus ille
beelabee: quia ibi pterq; iurauit. et in-
terit fed⁹ p puerū iurauenti. Surrexit
autē abimelech. et phicol princeps ex-
ercitus eius. reuertitq; sunt in terrā pa-
lestinaz. Abrahā uero plantauit
nemus in beelabee. et inuocauit ibi
nōmen dei eterni. et sunt coloniæ terre

palestinorum diebus multis. **XXIIII**
Que postquam gesta sunt: temptavit
 deus abraham. et dixit ad eum.
 Abraham abraham. Ille respondit.
 Assum. At illi. Tolle filium tuum unige-
 nitum quem diligis ysaac. et vade in
 terram visionis atque ibi offeres eum in olo-
 caustum: super unum montem quem monstrabo
 tibi. Agit abraham de nocte sur-
 gens. stravit asinum suum. ducens secum
 duos iuvenes. et ysaac filium suum. Cumque
 transisset ligna in olocaustum. abiit ad
 locum quem preceperat ei deus. Die autem tercio.
 elevans oculos vidit locum paul. dixitque
 ad pueros suos. Respedate hic cum as-
 ino. ego et puer illuc usque pertransiens. post-
 quam adoraverim. revertere ad vos. Tu-
 litque ligna olocausti. et imposuit super
 ysaac filium suum. Ipse vero portabat in
 manibus: ignem et gladium. Cumque duo
 pergerent simul. dixit ysaac patri suo.
 Pater mihi. At ille respondit. Quid vis
 fili? Ecce inquit ignis et ligna. ubi est
 victima olocausti? Dixit autem abra-
 ham. Deus providet sibi victimam olo-
 causti filii mei. Pergebat ergo pariter. et
 venerunt ad locum quem ostendit ei deus.
 in quo edificavit altare. et desuper ligna
 composuit. Cumque colligasset ysaac filium
 suum. posuit eum in altare super stridam li-
 gnorum. Extenditque manum et arripuit
 gladium. ut immolaret filium suum. Et ecce
 angelus domini de celo clamavit dicens.
 Abraham abraham. Qui respondit. Alui.
 Dixitque ei. Non credas manum tuam super
 puerum: neque facias illi quicquam. Alui co-
 gnovi quod timeas dominum. et non pepercisti
 unigenito filio tuo propter me. Levavit
 abraham oculos suos. viditque post tergum
 arctet in vespres. herentem cornibus. Quis
 assumptus: obavit olocaustum pro filio.
 Appellavitque nomen loci illius. dicens.

videt. Unde usque hodie dicitur in monte
 domini videbit. Vocavit autem angelus
 domini abraham secundo de celo dicens.
 Per mentem meam iuravi dicit dominus. quia
 fecisti hanc rem. et non pepercisti filio tuo
 unigenito propter me. benedicam tibi. et
 multiplicabo seminem tuum sicut stellas celi.
 et velut arenam que est in litore maris.
 Possidebit seminem tuum portas inimicorum
 suorum. et benedicatur in semine tuo o-
 mnes gentes terre. quia obedisti voci meo.
 Reversus est abraham ad pueros suos. ab-
 ieruntque beelabre simul. et habitavit ibi.
 Hijs itaque gestis nuntiatus est abraham.
 quod melchior qui genuisset filios nachor
 fratris sui. huius primogenitum. et huius fra-
 trem eius. et thamar primam syron. et rased.
 et azan. pheldasque. et yelach. et bacubel.
 de quo nata est rebecca. Viderunt istos ge-
 nunt melchior nachor fratri abraham.
 Locubina vero illi? nomine roma. prope
 thaber. et gaon. et thaa. et maacha.
Dixit autem sara centumvixit. **XXV**
 et septem annis: et mortua est in civi-
 tate arber. quae est hebron in terra chanaan.
 Venitque abraham ut plangeret et fletet
 eam. Cumque surrexisset ab officio funebri:
 locutus est ad filios hebreos dicens. Aduena
 sum. et peregrinor apud vos: date michi
 ius sepulchri nobiscum. ut sepeliam mortu-
 um meum. Responditque fili hebrei dicens.
 Audi nos domine. Princeps tuus apud
 nos. in electis sepulchris nostris sepeli mor-
 tuum tuum. nullusque te prohibere poterit:
 quin in monumento eius sepelias mor-
 tuum tuum. Surrexit abraham et adoravit
 populum terre. filios videlicet hebreos. Dixitque
 ad eos. Si placet anime vestre ut sepeli-
 am mortuum meum. audite me. et intercedite
 pro me apud ephron filium hebron. ut det
 michi sepulchrum duplicem quod habet in re-
 gione parte agri sui. Pretium digna

madat et michi coram vobis. in posses-
 sione sepulchri. Habrabit autem ephron
 in medio filiorum hebrei. Responditque
 ephron ad abraham. Cuius audientibus
 qui ingrediebant portam civitatis illius.
 dicens. Nequaquam ita facit dominus mihi. sed tu
 magis ausulta quod loquor. Agere tra-
 do tibi et sepulchrum quod in eo est. presentibus
 filiis populi mei. Sepeli mortuum tuum.
 Adoravit abraham coram domino et po-
 pulo terre. et locutus est ad ephron. cir-
 cumspectante plebe eius. Quislo ut audias
 me. Dabo pretium pro agro. suscipe
 eam. et sic sepeli mortuum meum in agro.
 Responditque ephron. Domine mihi audi me.
 Terra quam postulas. quadringentos
 siclos argenti valet. istud est pretium
 inter me et te. sed quantum est hoc. Sepeli
 mortuum tuum. Quod cum audisset abra-
 ham. appendit pecuniam quam ephron
 postulabat. audientibus filiis hebrei
 quadringentos siclos argenti. et place-
 monere publice. Extremavitque eger
 quondam ephron. in quo erat sepulchrum
 duplex: respiciens in ambrem. tam ipse
 quam sepulchrum. et omnes arbores eius
 in iudis finibus eius per circuitum: abrahe
 in possessione. Videntibus filiis hebrei.
 et iudis qui intrabant portam civitatis
 illius. Atque ita sepelivit abraham saram
 uxorem suam. in sepulchro agri duplici qui
 respiciat in ambrem. Hoc est ebron. in
 terra chanaan. Et dicitur et ager. et
 annus quod erat in coram abrahe in possessione
 monumenti. a filiis hebrei. **XXVI**
Erat autem abraham senex. et dicens
 ei. Dixitque ad servum seniore domus sue
 qui preerat omnibus quod habebat. Domine
 manus tua subter faciem meam. ut adiu-
 vem te per deum celum et terram. ut non accipias
 uxorem filio meo de filiabus chanaanorum.

inter quos habito: sed ad terram et co-
 gnationem meam profectus: et inde
 accipias uxorem filio meo ysaac. Re-
 spodit servus. Si noluerit mulier veni-
 re mecum in terram hanc. nunquid reducere
 debet filium tuum ad locum de quo tu egres-
 sus es? Dixitque abraham. Cave ne
 quando reducas filium meum illuc. Dominus
 celi et terre qui tulit me de domo patris
 mei. et de terra natiuitatis mee. quod locutus
 est michi. et iuravit michi dicens. Semi-
 ni tuo dabo terram hanc: ipse mittere
 angelum suum coram te. et accipies inde
 uxorem filio meo. Sin autem mulier nolu-
 erit sequi te. non teneberis iuramento:
 filium tantum meum ne reducas illuc. Po-
 suit ergo servus manum sub femore
 abraham domini sui: et iuravit illi super
 sermone hoc. Tulitque decem camelos de
 grege domini sui et abiit. et omnibus bonis
 eius portans secum: profectusque perrexit
 in mesopotamiam. ad urbem nachor.
 Cumque camelos staret accubere cetera
 opidum. iuxta puteum aque. vespere. eo
 tempore quo solent mulieres egredi ad
 hauriendam aquam: oravit dominum dicens.
 Domine deus domini mei abraham. occurre
 obsecro michi hodie: et fac misericor-
 diam cum domino meo abraham. Ecce ego sto
 prope fontem aque: et filie habitatorum
 huius civitatis egredientes ad hauriendam
 aquam. Agit puella cui dixeris. inclina
 ydriam tuam ut bibas. et illa respondeat bene.
 quin et camelis tuis dabo potum: ipsa
 est quam preceperis servo tuo ysaac: et pre
 hoc intelligam. quod feceris misericordiam
 cum domino meo abraham. Necdum intra-
 se verba compleverat: ecce rebecca egredie-
 batur filia bachuel filij melchior uxoris
 nachor fratris abraham. habens ydriam
 in scapula sua: puella decora nimis.
 unguoque pulcherrima. et in cognita viro.

Descenderat autē ad fontē ⁊ impleve-
rat ydriā aqua: ac reuertebat. Occur-
ritq; ei seruus et ait. Pauxillū aque
michi ad bibendū prebe de ydria tua.
Que rōdit. Bibe dñe mi. Leticq; de-
posuit ydriam sup vlnā suā: et dedit
ei potum. Cūq; ille bibisset. adicāt.
Quin ⁊ camelis tuis hauriā aquam:
donec cūdi bibant. Effundensq; ydriā
in canalibz recurret ad puteū ut hauri-
ret aquā: et hauriā omnibz camelis
dedit. Ipse autē contemplabatur eam
tacitus: scire volēs utrū prosperū iter
suū fecisset deus an nō. Postq; autē
biberunt cameli proculit vir in aures
aureas. appendētes sidos duos: ⁊ ar-
millas eodem. pondo sidosū decem.
Dixitq; ad eā. Cui es filia? Indica
michi. Et in domo p̄is tui locus ad
manendū: Que respondit. Filia sum
bachuelis filij nachor: quem peperit ei
melcha. Et addidit dicens. Paleas q̄
et feni plurimū est apud nos: ⁊ locus
spaciosus ad manendū. Inclinauit
se homo ⁊ adorauit dñm dicens. Be-
nedictus dñs deus dñi mei abrahā.
qui non abstulit misericordiam ⁊ veritatē
suā a dño meo: ⁊ redo itinere me p̄du-
xit in domū fratris dñi mei. Lucuerit
itaq; puella: ⁊ nūciavit in domū ma-
tris sue omnia q̄ audierat. Habebat
autē rebecca scireu noīe laban. Qui
festin⁹ egressus est ad hōminē ubi erat
fons. Cūq; vidisset in aures. et armil-
las in manibz sororis sue: ⁊ audisset
cūda uerba referētis hec locut⁹ ē michi
homo: venit ad virū qui stabat iuxta
camelos. ⁊ p̄e fontē aque: dixitq; ad
eum. Ingredere benedicte dñi. Cur foris
stas? parauit domū et locū camelis
tuis. Et introduxit eū in hospitū. ac
destrauit camelos: deditq; paleas et

fenu: et aquā ad lauandos pedes ca-
melos: ⁊ viros qui uenerant cū eo. Et
appositus ē in aspectu e⁹ panis. Qui
ait. Non comedā: donec loquar ser-
mones meos. Rōdit ei. Loquere. Et
ille: seruus inquit abrahā sum. Et
dominus benedixit dño meo valde ⁊
magnificat⁹ ē: et dedit ei oues ⁊ boues.
argentū et aurum seruos et ancillas.
camelos ⁊ asinos. Et parat sara uxor
dñi mei: filiū dñs meo i senectute sua:
deditq; illi oīa q̄ habuerat. Et adiuua-
uit me dñs meus dicens. Nō accipies
uxorē filio meo de filiabz chananorū:
in quos terra habito: sed ad domū pa-
tris mei perges: ⁊ de cognatione mea
accipies uxorē filio meo. Ego uero re-
spōdi dño meo. Quid si noluerit ve-
nire meū mulier? Dñs ait i cū? cōspe-
ctu ambulo: mitter angelū suū tecū. et
diriget viā tuā: accipiesq; uxorē filio
meo de cognatione mea: ⁊ de domo
p̄is mei. Innotens eris a maledictio-
ne mea: cū ueneris ad proximos meos
et non dederit tibi. Veni ego hodie
ad fontē aque et dixi. Dñe deus dñi
mei abrahā: si direxisti viā meā in
qua nūc ambulo. ecce sto iuxta fontē
aque: ⁊ uirgo q̄ egressa ē ad hauriendū
aquā: audierit a me: da michi pauxil-
lum aque ad bibendū de ydria tua. et
dixerit michi. ⁊ tu bibe: ⁊ camelis tuis
hauriā: ipsa est mulier quā parauit dñs
filio dñi mei. Cūq; hec tacitus mecum
uoluerem. apparuit rebecca ueniens cū
ydria quā portabat i scapula: descendit
q; ad fontē: ⁊ haurit aquā. Et aio ad
eam. Da michi paululū bibere. Que
festinans deposuit ydriā de humero: et
dixit michi. Et tu bibe: ⁊ camelis tuis
tribua potū. Bibi: ⁊ adequauit came-
los. Interrogauitq; eam ⁊ dixi. Cui

es filia? Que respondit. Filia bachue-
lis filij nachor: quē peperit ei melcha.
Bulphadi itaq; in aures ad ornandā
faciē re: ⁊ armillas posui in manibz
ei⁹. Pronulq; adorauit dñm: benedi-
ctus dñs deo dñi mei abrahā. qui
p̄duxit me redo itinere: ut sumerē filiā
his dñi mei filio ei⁹. Quāobrem si faci-
tis misericordiam ⁊ ueritatē cū dño meo. in-
dirate michi: sin autē aliud placet. et
hpc dicit michi: ut uadam ad degetā
sue ad simitā. Rōderit laban ⁊ ba-
thuel. A dño egressus est seruo. Non
possum⁹ egera placitū ei⁹ quicq; aliud
loqui tecū. En rebecca torā te est: tolle
eā et proficiscere: ⁊ sit uxor filij dñi nūc
sicut locut⁹ ē dñs. Quod cū audisset
puer abrahā: prociēs adorauit in
terra dñi. Prociatq; uasis argēis
et aureis. ac uestibus: dedit ea rebecca
pro munere. Fratribz q; eius ⁊ matri-
moni obulit. Amiq; diuino rēctis
pariter ⁊ biberent manserūt ibi. Sur-
gens autē mane. locutus est puer. Di-
mictē me: ut uadam ad dñm meum.
Rōderuntq; frēs ei⁹ ⁊ mater. Maneat
puella salē. decem dies apud nos: et
postea proficiscetur. Nolite ait me reti-
nere: quia dñs direxit viā meam. Di-
mictē me: ut pergā ad dñm meū. Et
dixerūt. Vocem⁹ puellā: ⁊ queramus
ipsum uolūtātē. Cūq; uocata uenisset:
salutauit sūt. Vis ire cū homine isto?
Que ait. Uadā. Dimiserunt ergo eā.
et nutrice illius: seruūq; abrahā et
equites ei⁹. impcantes p̄spera sorori
sue atq; dicens. Soror nra es. Cel-
ras in mille milia: et possideat semen
tūū pomas inimicorū suorū. Agit rebe-
ca et puellē illius. alēctis camelis secu-
te sūt uirū: qui festinus reuertebat ad
dñm suū. Eo autē rēpore deambulabat

ysaac per viā q̄ ducit ad puteū. cuius
nomē est uiuentis et uidētis. Habita-
bat enim in terra australi: et egressus
fuerat ad meditādū i agro inclinata
iam die. Cūq; eleuasset oculos: uidit
camelos uementes protul. Rebecca q;
cōspēdo ysaac. descendit de camelo:
et ait ad puer. Quis ē ille homo qui
uenit ⁊ agrū in occurū nobis? Dicit
q; ei. Ipse est dñs meus. At illa tollēs
cito palliū suū. cooperuit se. Seruus
autē cūda que p̄fegerat. narrauit dño
suo ysaac. Qui introduxit eā in taber-
naculū sarae matris sue ⁊ accepit eam
uxorē: et intantum dilexit eam: ut
dolorem qui ē morte matris eius ac-
ciderat temperaret. **xxv**

Abrahā uero aliā duxit uxorem.
nomine rethuram: que peperit
ei ⁊ amrā. ⁊ regan. ⁊ madan. ⁊ madian.
et ielboch. et sur. Regan q; genuit saba.
et dadan. Filij dadan fuerūt assurim
et lathusim ⁊ laomin. At uero ē ma-
dian omnis ē epha. ⁊ opher. ⁊ enoch. et
abida. ⁊ yldaa. Omnes hij filij rethu-
re. Deditq; abrahā cūda que posse-
derat ysaac: filiis autem concubinarū
largitus est munera: et separauit eos
ab ysaac filio suo dū adhuc ipse uiue-
ret ad plagā orientālē. Fuerūt autē di-
es uite abrahe centū septuaginta quinq;
annis: ⁊ deficiēs mori⁹ est in senectute
bona. pueritq; etatis. ⁊ plenus dierū:
congregatusq; est ad populū suū. Et
sepelirūt eū ysaac ⁊ ysmahel filij sui in
sydrea duplici. q̄ sita ē i agro ephron.
filij seor ethei. e regione mambre: quā
emerat a filiis heth. Ibi sepultus ē ipse.
et sara uxor ei⁹. Et post obitū ei⁹ bene-
dixit deus ysaac filio eius: qui habita-
bat iuxta puteū nōmine uiuentis. et
uidētis. Hec sūt generatōnes ysmahel

filij abrahę quę peperit ei agar egipcia
famula sarę: et hec nomina filiorum eius.
in vocabulis: et generationibus suis.
Primogenitus ysmahelis nabiototh:
deinde cedar: et abdelhel: et mablan-mal-
ma quoque: et duma: et massa: ad ad: et
tzeua: et nthur: et naphis: et cedma. Ipsi
sunt filij ysmahel: et hec nomina per-
rastaella et oppida eorum: duodecim pñci-
pes tribuum suarum. Et facti sunt anni vite
ysmahelis centum triginta septem: et defunctus
mortuus est: et appositus ad populum.
Habitauit autem ab euila usque huc: et
respicit egipsum interuentibus assirios.
Coram cunctis fratribus suis obiit. Hęc igitur
sunt generationes ysaac filij abrahę.
Abraham genuit ysaac. Qui cum qua-
draginta esset annorum: duxit uxorem
rebecca: filiã bathuelis syri de meso-
pottamia: sorore laban. Deperatulusque
est ysaac dñm pro uxore sua: eo quod esset
sterilis. Qui egrediuntur ei et dedit con-
ceptum rebecca: sed collidebant in utero
ei parvuli. Que ait. Si sic michi fuerit
erit: quod necesse fuit concipere. Percepit
igitur ut conciperet dñm. Qui respondens ait.
Que gētes sūt in utero tuo: et duo populi
ex ventre tuo diuidentur: populusque po-
pulum superabit: et maior fuerit minori.
Iam tempus pariedi aduenierat: et ecce
geminus in utero eius reperti sunt. Qui
primus egressus est rufus erat: et totus in
morem pellicis hispidus: vocatusque est
nomen eius elau. Procius alter egre-
diens: plantam fratris tenebat manu: et
idcirco appellauit eum iacob. Sexage-
narius erat ysaac quando nati sunt
parvuli. Quibus adultis: factus est elau
uir gnarus uenandi: et homo agerico-
la: iacob autem uir simplex habitabat
in tabernaculis. Ysaac amabat elau
eo quod de uenationibus illis uelaretur: et

rebecca diligebat iacob. **L**exit autem
iacob pulmentum. Ad quę cum uenisset
elau de agro lassus ait. Da michi de
ratione hac rufa: quia oppido lassus
sum. Quia obtraxit uocatus est nomen
ei edom. Cui dixit iacob. Vende mi-
chi primogenita tua. Ille respondit. En
morior. Quid michi proderit primo-
genita? Ait iacob. Quia ergo michi. In-
trauit ei elau: et uendidit primogenita: et
sic accepto pane et lentis edulio come-
dit: et bibit: et abiit: percipiens quod primo-
genita uendidisset. **xxv.**

Quia autem fame super terram post
eam sterilitatem que acciderat in
diebus abrahę: abiit ysaac ad abime-
lech regem palestinorum in gerara. Appa-
ruitque ei dñs et ait. Ne descendas in
egiptum: sed quiesce in terra quā dixero
tibi: et peregrinare in ea: eo quod tecum et be-
ne dñs tibi. Ubi eris et semini tuo dabo
omnes regiones has: complēs iura-
mentum quod spopondi abraham patri
tuo: et multiplicabo seminem tuum sicut
stellas celi. Daboque posteris tuis om-
nes regiones has: et benedicent in
semine tuo omnes gētes terre: eo quod obe-
dierit abraham uoci mee: et custodierit
pręcepta mea: et mandata mea et testimo-
nia: legesque seruauerit. Mansit itaque
ysaac in gerara. Qui cum interrogaretur
a uiris loci illius super uxorem suam: respon-
dit. Soror mea est. Timuerat enim co-
fiteri quod sibi esset sociata coniugio: repu-
tans ne forte interficeretur ei propter illius
pulcritudinem. Cumque transisset dies
plurimi et ibidem moraretur: prospiciens
abimelech rex palestinorum per fenestram
uidit eum iocantem cum rebecca uxore sua:
et accessit eo ait. Perperam est quod uxorem
tuam sit. Cui respondit. Eam sororem
tuam esse. Respondit. Timui ne morer

propter eam. Dixitque abimelech. Quare
imposuisti nobis? Respondit. Quia
pater de populo cum uxore tua: et in-
duxeras super uos grande peccatum. Prece-
pitque omni populo dicens. Qui tangere
hominem huius uxorem: morte morietur.
Sicut autem ysaac in terra illa: et inuenit
in ipso anno centuplum. Benedixitque ei
dñs: et locupletatus est eum: et ibat pascuis
atque succrescens: donec magnus
uehement effectus est: habuitque posses-
siones ouium et armentorum et familie plu-
rimam. Ob hoc inuidentes ei palestini
omnes pueros quos foderat serui patris
illius abrahę: illo igitur obstruxerunt
implentes humo: in tantum ut ipse abi-
melech diceret ad ysaac. Reuertere a nobis:
quoniam potentior nobis factus es valde.
Et ille discitens ut ueniret ad torrentem
gerare habitareque ibi: rursus fodit
alios puteos: quos foderat serui patris
sui abrahę: et quos illo mortuo olim
obstruxerat philistinim. Appellauitque
eos eisdem nominibus: quibus ante pater
uocauerat. Foderuntque in torrente: et
reppererunt aquam uiuam. Sed et ibi inuigilauit
pastor gerare: aduersus pastores
ysaac dicentium. Nostra est aqua. Quā-
obrem nomen putei eius eo quod acciderat
uocauit calumniam. Foderunt autem et
alii: et pro illo quoque rixati sunt: appellauit
que eum inimicitias. Profusus inde fodit
aliū puteum: pro quo non contenderunt.
Itaque uocauit nomen eius latitudo:
dicens. Nunc dilatauit nos dñs: et
fecit crescere super terram. Ascendit autem
eo illo loco in berlabee: ubi apparuit ei do-
minus in ipsa nocte dicens. Ego sum
deus abrahę pater tuus. Non timeas:
quia ego tecum sum. Benedicam tibi et
multiplicabo seminem tuum: propter seruum meum
abraham. Itaque edificauit ibi altare

dñs: et inuocato nomine dñi extendit ta-
bernaculum: superque eum suis ut foderet
puteum. Ad quę locum cum uenisset de gera-
ris: abimelech et othozath amici illius
et philistoi duxerunt militem: locutus est ysaac.
Quid uenistis ad me hominem quę odi-
tis: et repulistis a uobis? Qui respon-
derunt. Vidimus te esse dñm: et idcirco
nos diximus. Sic iuramentum inter nos
et meam sedus: ut non facias nobis
quicquid mali: sicut et nos nichil tuorum
atrigimus: nec fecimus quod te lederet: sed cum
pace dimissimus: audiuimus benedictionem dñi.
Fecit ergo eis conuictum. Et post cibum et
potum surgentes mane: iurauerunt sibi
mutuo: dimisitque eos ysaac pacifice in
locum suum. Ecce autem uenerunt in ipso die
fili ysaac: annuntiantes ei de puteo quę
foderat: atque dices. Inuenimus aquam.
Vnde appellauit eum abundantia: et
nomen urbis imposuit ei berlabee: usque
in presentem diem. Elau uero quadra-
genarius duxit uxores duas: iudith
filiã beeri ethei: et basemath filiã elon
eiusdem loci: que ambe offenderant
animum ysaac et rebecca. **xxvi.**

Semuit autem ysaac: et caligauerunt
oculi eius: et uidere non poterat:
uocauitque elau filium suum maiorem: et
dixit ei. Fili mi. Qui respondit. Pater.
Vides inquit quod semuerim: et igitur
rem diem mortis mee. Sume arma
tua: et pharetram et arcum: et egredere foras.
Cumque uenatu aliquid apprehenderis:
fac michi inde pulmentum sicut uelle
me nocte: et affer ut comedam: et bene-
dicat tibi anima mea antequam moriar.
Cum audisset rebecca: et ille abiisset in
agrum ut inlustretur pacis impleret: dixit
filius suus iacob. Audiuimus pacem tuam lo-
quentem cum elau fratre tuo: et dicentem ei.
Affer michi de uenatione tua: et fac cibum

ut comedā: et benedicā tibi corā dñō
 atq; moriar. Rur ergo fili mi acqui-
 esce cōsilijs meis: et perges ad gregem
 asser michi duos hedos optimos. ut
 faciā te eis etas patri tuo. quibz libe-
 ter uelatur: quas cū inueneris et come-
 deris. benedicat tibi priusq; moriar.
 Cui ille rēdit. Rōti qd elau frater me-
 us homo pilosus sit. et ego leuis. Si
 attenderis me pater meū: et senseris. nō
 meo ne puer sibi uoluisse me illudere:
 et indurac super me maledictionē pro
 bndictione. Ad quē mater: in me sit
 ait ista maledictio fili mi: tantū audi
 uorē meā. et pges asser qd dixi. Abijt et
 attulit: deditq; matri. Parauit illa
 cibos sicut uelle nouerat patrem illius:
 et uelut elau ualde bonis. qd apud
 se habebat domi. induit eū. pelliculasq;
 hedosq; circumdedit manibz: et tolli nuda
 protexit. Deditq; pulmentū: et panes
 quos coxerat tradidit. Quibz illans
 dixit. Pater mi. At ille respōdit. Au-
 dio. Quis es tu fili mi? Dixitq; iacob.
 Ego sum primogenit⁹ tuus elau. Fecit
 tibi sicut pcepisti michi. Surge. sede et
 comede. de uenatione mea. ut benedi-
 cat michi aīa tua. Rursusq; ysaac ad
 filiū suū. Quō inquit tā cito inuenire
 potuisti fili mi? Qui rēdit. Volūtas
 dei fuit. ut cito occurreret michi qd uo-
 lebam. Dixitq; ysaac. Accede ad me
 huius tangam te fili mi: et pbenutū
 tu fratri meo elau. an nō. Accessit
 ille ad patre: et palpat⁹ eo. dixit ysaac.
 Vox quidē. vox iacob est: sed manus.
 manus sunt elau. Et non cognouit
 eū: qd pilosē man⁹. similitudinē mā-
 ioris reppererat. Benedixit ergo illi.
 Tu es fili⁹ me⁹ elau? Rēdit. Ego
 sum. At ille asser inquit michi cibos
 de uenatione tua fili mi. ut benedicat

tibi anima mea. Quos tūc oblatos
 comedisset: obtulit ei etiā uinū. Quo
 hausto: dixit ad eū. Accede ad me: et
 da michi osculū fili mi. Accessit: et oscu-
 latus ē eū. Stansq; ut sensu uestimen-
 torū ei⁹ fragrantia benedicens illi ait.
 Ecce odor filij mei. sicut odor agri ple-
 nius benedixit dñs. Der tibi deus de
 rore celi. et de pinguedine terre. Abun-
 dantiā frumētū. uini et olei: et seruiet
 tibi popl. et adoret te tribus. Esto dñs
 fratri tuo: et incurrant ante te filij
 matri tue. Qui maledixerit tibi. sit ille
 maledictus: et qui benedixerit tibi bene-
 dictionibz repleat. Vix ysaac emonē
 impleuerat: et egresso iacob foras. ue-
 nit elau: rodosq; de uenatione cibos
 intulit patri dicens. Surge pater mi:
 et comede de uenatione filij tui. ut bndi-
 cat michi anima tua. Dixitq; illi ysaac.
 Quis es tu fili mi? Qui rēdit. Ego sū
 filius tu⁹ primogenit⁹ elau. Epauit
 ysaac stupore uestimentū: ultra qd credi
 potest amittit aīa. Quis igit ille est
 qui dudū captam uenationē attulit
 michi. et comedi te omnibz priusq; tu
 uentres? Benedixitq; ei: et erit bndict⁹.
 Audins elau emonibz prius. ita qd
 clamore magno. et cōsternat⁹ ait. Be-
 nedixit etiā et michi pater mi. Qui ait.
 Venit gennanus tuus fraudulēt⁹: et
 accepit bndictionē tuā. At ille sibi rē.
 Iste uocāt⁹ est nomē ei⁹ iacob. Sup-
 plantauit enī me: en altera uix. Pri-
 mogenita mea ante tulit: et nūc scdo
 interpretat bndictionem meā. Rursusq;
 ad patre: nūquid non referuisti aīa et
 michi bndictionē? Rēdit ysaac. Do-
 minū tuū illū ostendit: et omnes fratres
 tuos euitit et sūngauit. Frumēt⁹ et
 uin⁹ et oleo stabiliui eū: et tibi post hęc
 fili mi. ultra qd faciā? Cui elau. num

unā inquit tantū bndictionē habes
 pater? Michi qd obsecro ut benedicas.
 Cūq; euacu magno fletu: motus
 ysaac dixit ad eū. In pinguedine terre
 et in rore celi desup erit bndictio tua.
 Vives in gladio. et fratri tuo seruiet:
 tempusq; ueniet. cū egredias. et soluas
 iugum eius de cecibus tuis. Oderat
 ergo senp elau iacob: pro bndictione
 qua bndixerat ei pater. Dixitq; in cor-
 de suo. Veniet dies ludus prius mei:
 et occidā iacob frēm meū. Runciata
 sūt hęc rebecca. Que mittens et uocans
 iacob filiū suū: dixit ad eū. Ecce elau
 frater tu⁹ minatur ut occidat te. Runt
 ergo fili audi uorē meā: et conuersus
 fuge ad laban frater meum in aram:
 habitabisq; cū eo dies paucos. donec
 requiescat furor fratris tui. et reuert
 dignatio ei⁹: obliuiscaturq; eos que
 fecisti in eū. postea mitam: et adducā
 te inde huc. Cur uxorē obabor filio
 in uno die? Dixitq; rebecca ad ysaac.
 Teder me uir mee ppter filias hęc. Si
 accepit iacob uxorē de stirpe huius
 terre. nolo uiuere.

Vocauit itaq; ysaac iacob. et bene-
 dixit eū. pcepitq; ei dicens. Noli
 accipere cōiugem de genere chanaan:
 sed uade. et proficere in mesopotamiam
 syrie. ad domū bathuel patris
 matris tue. et accipe tibi inde uxorem
 de filiabus laban auiculi tui. De⁹ autē
 omnipotēs benedicat tibi. et resere te
 faciat atq; multiplicet ut sis in turbas
 popl: et der tibi bndictiones abrahe
 et semini tuo post te: ut possideas ter-
 ram pperuationis tue. quā pollicet⁹
 est aīa tuo. Cūq; dimisisset eū ysaac.
 profectus uenit in mesopotamiam
 syrie: ad laban filiū bathuel syri. frēm
 rebecca matri sue. Videns autē elau qd

benedixisset pater su⁹ iacob. et misisset
 eum in mesopotamiam syrie: ut inde
 uxore duceret: et post bndictionē
 pcepisset ei dicens. non accipies uxore
 de filiabus chanaan: quodq; obediens
 iacob parentibus suis. isset in syriam:
 probans quoz qd non libenter aspi-
 ceret filias chanaan pater suus: iuit
 ad ymahelē. et duxit uxorem. absq;
 hys quas prius habebat. meledq; fili-
 am ymahel filij abrahā sororem na-
 baioth. Agnē egressus iacob de beth-
 le. pergebat aran. Cūq; uenisset ad
 quendā locū. et uellet in eo requiescere
 post solis occubitū. tulit de lapidibz
 qui iacebant: et supponens capiti suo.
 dormiuit in eodem loco. Viditq; in
 somnis scalā stātem sup terrā. et racu-
 men illi⁹ tā gens celū: angelos quoq;
 dei ascendētes et descendētes per eam:
 et dñm innixū scale dicentem sibi. Ego
 sum dñs deus abrahā patris tui:
 et deus ysaac. Terrā in qua dormis
 tibi dabo: et semini tuo. et itaq; semē tuū
 qd pulvis terre. Dilataberis ad orien-
 tem et occidentem. et septentrionē et me-
 ridiē. et benedicentur in te et in semine
 tuo cūde tribus terre. Et ero tuos tu⁹
 quocūq; perregeris: et reducā te in terrā
 hanc: nec dimittam nisi compleueris
 uniuersa qd dixi. Cūq; euigilasset iacob
 de somno. ait. Vere dñs est i loco isto:
 et ego nesciebā. Pauentq; qd terribilis
 est inquit locus iste. Non ē hic aliud
 nisi dom⁹ dei: et porta celi. Surgens
 ergo iacob mane. tulit lapidē quem
 supposuerat capiti suo. et rexit in titu-
 lum: fundēs oleū desup. Appellauitq;
 nomen uerbis bethel: que prius lūza
 uocabat. Vixit etiā uoxi dicens. Si
 fuerit deus meū. et custodierit me in
 uia per quam ego ambulo. et dederit

michi panē ad uelendū: et uestimentū
ad induendū: reuertensq; fuero pspere
ad domū patris mei: erit michi dñs in
deū: et lapis iste quē erēgi in titulū: uo-
cabitur dom⁹ dei: cunctosq; q; dederis
michi: domas offerā tibi. **xxviii**
Profect⁹ ergo iacob. uenit in terrā
orientalem: et uidit puteum in
agro: tres q; greges ouium accubantes
iuxta eū. Nam eē illo adaquabantur
pecora: et os eius grandi lapide clau-
debat. **Mo**q; erat: ut rēdis ouibz
agregatis euoluerent lapidē: et reſedis
gregibz rursū sup os putei ponerent.
Dixitq; ad pastores. **Frēs** unde estis?
Qui rēderūt. **De** aran. **Quos** interro-
gans: nūquid ait nobis laban filiū
nachor? **Dixerunt.** **Quom?** **Bonus**
ne est inquit? **Valde** inquit: et ecce
rachel filia eius uenit cum grege suo.
Dixitq; iacob. **Adhuc** multū diei su-
perest: nec est tempus ut reducant ad
caualas greges. **Dare** ante potū ouibz:
et sic eas ad pastū reducite. **Qui** respō-
derunt. **Non** possum⁹: donec omnia
pecora cōgredient: et amoueam⁹ lapi-
dem de ore putei ut adaquem⁹ greges.
Adhuc loquebant: et ecce rachel ueni-
bat cū ouibz patris sui. **Nam** gregem
ipsa pascēbat. **Quā** rū uidisset iacob:
et sororē cōsobrīnā suā: ouibzq; laban
amīculi sui: amouit lapidem quo pu-
teus claudebatur: et adaquato grege
oscular: est eā. **Et** eleuata uoce fleuit:
et indicauit ei q; frater esset patris sui: et
fili⁹ rebeccę. **At** illa festinās nūciāuit
patrī suo. **Qui** cum audisset uenisse ia-
cob filiū sororis sue: occurrit obuiā
ei: complectens eum: et in oscula rēsa-
dūxit in domū suā. **Auditis** autē cau-
sis iūctis rēdit. **Os** meū es: et caro
mea. **Et** postq; impleti sunt dies meī

un⁹: dixit ei. **Num** quia frater meus
es: gratis eūies michi? **Dixit** quid mer-
cedis accipias. **Habebar** uero duas
filias. **Nomē** maioris lya: minor uē-
ro appellabatur rachel. **Sed** lya lippis
erat oculis: rachel decora facie et uenusto
aspectu: qm diligēs iacob ait. **Secundā**
tibi pro rachel filia tua minore: septē
annis. **Rēdit** laban. **Melius** ē ut tibi
eam dem q; alteri uiro. **Mane** apud
me. **Secundū** ergo iacob pro rachel se-
ptem annis: et uidebant illi pauci dies
pre amoris magnitudine. **Dixitq;** ad
laban. **Da** michi uxorem meā: quia
iam temp⁹ repletū est ut ingrediar ad
illā. **Qui** uocatis multis amicis uir-
bis ad diuinū: fecit nuptias: et uespere
lyam filiā suā introduxit ad eū: dāns
ancillā filie zēphā noīe. **Ad** quā tū
eē morte iacob fuisset ingressus: factū
mane uidit lyam: et dixit ad socer suū.
Quid est quod facere uoluisti? **Nōne**
pro rachel eūni tibi? **Quare** impossi-
bili michi? **Rēdit** laban. **Nō** est i loco
nostro consuetudinis: ut minores ante
theadam⁹ ad nuptias. **Imple** ebdoma-
dam dieū hui⁹ copule: et hāc q; dabo
tibi: pro opere quo seruauit⁹ es michi
septē annis alijs. **Acquieuit** placito:
et ebdomada trāsacta rachel duxit uxō-
rem. **Cui** pater seruā balam tradiderat.
Tandēq; potius optans nuptijs: amo-
rem sequentis priorū pretulit: seruā
apud eū septem annis alijs. **Uidens**
autē domin⁹ q; despiceret lyam: aperuit
uulū e⁹: sorore fratrī pmanēte. **Que**
cōceptū genuit filiū: uocauitq; nomē
eius ruben dicens. **Uidi** dñs humili-
tatem meā. **Sunt** amabit me uir me-
us. **Rursūq;** cōcepit: et peperit filiū et ait.
Quā uidit me dñs haberi cōtempni:
dedit etiā illū michi. **Vocauitq;** nomē

e⁹ symeon. **Concepitq;** terci⁹ et genuit
aliū filiū: dixitq;. **Sunt** q; copulabit
michi maritus meus: eo q; peperim ei
tres filios. **Et** idcirco appellauit nomē
e⁹ leui. **Quarto** cōcepit: et peperit filiū
et ait. **Modo** cōfitebor dño. **Et** ob hoc
uocauit eū iudam. **Cessauitq;** parere.
Remens autem rachel. q; **xxix**
Infensā esset: inuidit sorori sue:
et ait marito suo. **Da** michi liberos:
alioquin moriar. **Cui** irat⁹ respōdit
iacob. **Num** pro deo ego sum: qui pri-
uauit te fructu uentris tui? **At** illa ha-
bro inquit famulā balam: ingredere
ad illam ut pariat sup genua mea: et
habeā et illa filios. **Deditq;** illi balā
in coniugiū. **Que** ingressa ad se uiro:
concepit et peperit filiū. **Dixitq;** rachel.
Inditauit michi domin⁹: et reaudiuit
uocē meā dāns michi filiū. **Et** idcirco
appellauit nomen eius dan. **Rursūq;**
bala cōcipiens peperit alterū: p quo
ait rachel. **Cōparauit** me dñs cū sorō-
re mea: et uiuauit. **Vocauitq;** cum ne-
phalim. **Setinēs** lya q; parere desisset:
zēphā ancillā suā marito tradi-
dit. **Qua** post conceptum eduxit filiū
dixit. **Felicitate.** **Et** idcirco uocauit no-
men e⁹ gad. **Peperit** q; zēphā alter:
dixitq; lya. **Hoc** pro beatitudine mea.
Beata quippe me dicit omnes mulie-
res. **Propterea** appellauit eū aser. **Egre-
ssus** autē ruben tpe messis tritice i agrū
repperit mādragoras: quas in mare lye
detulit. **Dixitq;** rachel. **Da** michi parte
de mādragoris filij tui. **Ille** rēdit.
Parū ne tibi uideat⁹ p priuatis mari-
um michi: nisi etiam mādragoras
filij mei tuleris? **Ait** rachel. **Dormiat**
tecū hac nocte pro mādragoris filij
tui. **Rediuitq;** ad uespem iacob de
agro: regressa ē in occurrētē lya: et ait.

Ad me inquit intrabis: quia mercede
conduxi te pro mādragoris filij mei.
Dormiuitq; cū ea nocte illa: et reaudi-
uit deus pces eius. **Concepitq;** et peperit
filiū quintū: et ait. **Dedit** de⁹ mercedē
michi: quia dedi ancillā meā uiro
meo. **Appellauitq;** nomen e⁹ ysaachar.
Rursū lya cōcipiens peperit sextū filiū:
et ait. **Ditauit** me de⁹ dñs bonā. **Etiā**
hac uite meū erit maritus me⁹: eo q;
genuerim: ei sex filios. **Et** idcirco appē-
lauit nomē eius zabulon. **Post** quē
peperit filiā noīe dinam. **Recordatusq;**
dñs rachelis: reaudiuit eā: et aperuit
uulū eius: que cōcepit et peperit filiū
dicens. **Abstulit** deus opprobriū meū.
Et uocauit nomē illius ioseph dicens.
Addat michi dñs alterū. **Nato** autē
ioseph: dixit iacob socero suo. **Dimite**
te me: ut reuertar in patriā meā et ad
terrā meā. **Da** michi uxores et liberos
meos: p quibz seruauit tibi: ut abeam.
Tu uero nosti seruauit quā seruauit tibi.
Ait ei laban. **Inuentā** gratiā in con-
spectu tuo. **Experimēto** didici: qā bene-
dixit michi deus ppter te. **Constitue**
mercedem tuam quā dedi tibi. **At** ille
rēdit. **Tu** nosti quō seruauit tibi: et
quā in manibz meis fuerit possessio
tua. **Modicū** habuisti atq; uenire ad
te: et nūc diues effectus es: benedixitq;
tibi deus ad introitū meū. **Iustū** ē igit⁹
ut aliquādo puidā domū meā. **Dixit**
q; laban. **Quid** tibi dabo? **At** ille ait.
Nihil uolo: sed si feceris qd postulo:
mecū pascam et custodiam pecora tuā.
Dra omnes greges tuos: et separa-
cūdas oues uarias et sparto uellere:
et qdūq; fuluū et mactosum uariūq;
fuerit: tam in ouibz q; in capris: erit
merces mea. **Respō** debuitq; michi reas
iusticia mea: quando placiti tempus

advenit corā te: et oīa que nō fuerūt
varia et maculosa et fulva: tam ī oīb;
q; ī capris: furti me arguet. **Dixitq;**
laban. **Bratū habeo qd̄ pris.** Et sepa-
ravit ī die illa capras: et oves: et hircos:
et arietes: rarios et maculosos. **Lundū**
autē gregē unicolore: id ē albi et nigri
velletis: tradidit ī manu filiorū suorū:
et posuit spaciū ītineris inter se et gene-
rum trū die; q; pasceret reliq; greges
ei. **Tollens** ergo iacob virgas popu-
leas virides: et amigdalinas: et pla-
tanas et parte decoravit eas. **Detra-**
hūq; cornicib; ī hijs q; spoliata fuerāt:
candor apparuit: illa vero que integra
fuerūt: viridia p̄m̄anserūt: atq; ī hunc
modū color effect⁹ ē varius. **Posuūq;**
eas ī canalib; ubi effundebat aqua:
ut cū venisset greges ad bibendū: ante
oculos haberet virgas: et ī aspectu earū
cōspiceret. **Factūq;** est ut ī ipso calore
coitus: oves intuerent virgas: et pare-
rent maculosa et varia: et diversū colo-
re respecta. **Dimisitq;** gregem iacob: et
posuit virgas ī canalib; ante oculos
arietū. **Erāt** autē alba et nigra queq;
laban: terra vero iacob: separatis in-
ter se gregib;. **Agit** quādo p̄mo tēpore
ascendebant oves ponebat iacob vir-
gas ī canalibus aquarū: ante oculos
arietū et oīū: ut ī eas cōtemplatione
cōspiceret: quādo vero secūda admissu-
ra erat: et cōreperet egeret: nō poterat
eas. **Factūq;** sunt ea q; erant secūda:
laban: et que primi temporis: iacob.
Ditatusq; est homo ultra modū: et
habuit greges multos: ancillas et ser-
vos: camelos et alinos. **xxxv**
Postq; autē audiuit verba filiorū
laban dicentū: tulit iacob oīa
quē fuerūt pris tui: et illi: faciente:
ditatus: fact⁹ ē iudic⁹: anāduerūt q;

faciem laban: q; non esset erga se sicut
heri et nudius tertius: maxime dicente
sibi dñs revertere in terrā partū tuorū:
et ad generationē tuā erog; reuerti:
et vocauit rachel et lyam ī agnū ubi
pascēbat greges: dixitq; eis. **Videō** fa-
ciem pris vestri: q; nō sit erga me sicut
heri et nudius tertius. **Deus** autē pris
mei fuit meū: et ipse nobis q; totis vi-
ribus meis fuerim p̄i vestro. **Sed** et
pater vester circumiecit me: et mutauit
mercedem meā decē viribus: et tamen
nō dimisit cū deus ut noceret michi.
Siquādo dixit varie erunt mercedes
tue: pariebāt quē oves rarios sed:
quādo vero cōtrario ait: alba queq;
accipies pro mercede: omnes greges
alba p̄p̄erūt. **Tulitq;** deus substantiā
p̄tris vestri: et dedit michi. **Postq;** m̄
cōcepit quū temp⁹ aduenerat: leuauit
oculos meos: et vidi ī somnis ascenden-
tes mares sup; feminas: rarios et ma-
culosos et diuisos colores. **Dixitq;** āge-
lus dñi ad me ī somnis. **Iacob.** Et
ego vidi. **Alū.** **Qui** ait. **Ira** oculos
tuos: et vide uniuersos malos ascen-
dēs sup; feminas: rarios maculosos
atq; respectos. **Vidi** enī oīa q; fecit tibi
laban. **Ego** sū de⁹ bechel: ubi unasti
lapidem: et vocū vovisti michi. **Sunt**
ergo surge et egredere de terra hac: reuer-
tere ī terrā uatuitatis tue. **Rēdētiq;**
rachel et lyā. **Alūquid** habent relidui
quicq; ī facultatib; et hereditate dom⁹
p̄tris n̄rī? **Alū** nē q̄st alienas reputa-
uit nos: et vendidit: comedim; p̄ciū
nostrū: **Sed** deus tulit opes pris n̄r:
et eas tradidit nobis ac filijs nobis.
Vnde omnia que p̄cepit tibi dñs fac.
Surrexit autē iacob et impositis libris
atq; singulis suis sup; camelos abiit:
tulitq; omne substantiā suā et greges:

et quidq; ī mesopotamia acq̄uerat:
p̄gens ad ysac p̄m̄ suū ī terra cha-
naan. **Eo** t̄p̄ terat laban ad tōdēdas
oues: et rachel furata est ydola patris
sui. **Alūq;** iacob d̄steri socero suo
q; fugeret. **Lūq;** abisset tam ipse q; oīa
que iuris sui erant: et anime rāsuūssio
pergeret cōtra montē galaad: nūcia-
tum ē laban die tertiū q; fugeret iacob.
Qui assumptis fratrib; suis: p̄secut⁹ ē
eum dieb; septē: et comprehendit eū ī
monte galaad. **Viditq;** et somnis di-
cētē sibi dñm. **Lave** ne quicq; aspre
loquaris contra iacob. **Iamq;** iacob
egredietur ī monte tabernaculū. **Lūq;**
ille consecut⁹ fuisset eū cū fratrib; suis:
ī eodem monte galaad fixit tentoriū.
Et dixit ad iacob. **Quare** ita egisti: ut
clam me abigeres filias meas quasi
captinas gladio? **Eur** ignorāte me
fugere voluisti: nec indicare michi: ut
prosequer te cū gaudio et cantibus:
et timpanis et citharis? **Non** es passus
ut oīdāre filios meos et filias. **Sul-**
te operat⁹ es. **Et** nūc quidē valet ma-
nus mea reddē tibi malū: sed de⁹ pris
tui: heri dixit michi. **Lave** ne loquaris
contra iacob quicq; durius. **Elio.** **Ad**
tuos ire cupiebas: et desiderio erat tibi
dom⁹ pris. **Eur** furat⁹ es deos meos?
Rēdit iacob. **Quod** inscio te p̄secutus
sum: tūm̄ ne violētē auferas filias
tuas. **Quod** autem furti me arguis:
apud quēcumq; inuenieris deos tuos:
necetur corā fratrib; n̄ris. **Scutare:**
quidq; tuorū apud me inuenieris au-
fer. **Hec** dicens ignorabat q; rachel fura-
ta esset ydola. **Ingressus** itaq; laban
tabernaculū iacob et h̄e et utriusq; fa-
mule: nō inuenit. **Lūq;** intrasset tēto-
riū rachelis: illa festinans abscondit
ydola subter fœramenta cameli et sedie

desup;: secutūq; omne tentoriū et nichil
inuenit: ait. **Ne** irascat dñs meus
q; corā te assurgere nequeo: q̄a iuxta
consuetudinē feminarū nūc accidit michi.
Sic delusa sollicitudo querentis ē. **Tu-**
meniq; iacob: cū negio ait. **Quā** ob-
culpam meā et ob qd̄ peccatū meū sic
egressi post me: et scrutatus es omne
supellectilem meā? **Quid** inuenisti de
runda substantia domus tue? **Pone**
h̄c corā fratrib; meis: et fratrib; tuis:
et iudicet inter me et te. **Adire**co viginti
annis sū tecū: oves tue et capre. **Be-**
les non fuerūt: arietes gregis tui non
comedi: nec capti a bestia ostendi tibi.
Ego tamē omne reddē. **Quidq;** fur-
tim peribat a me exigetas: die nodum;
estu urgebar et gelu: fugiebatq; somn⁹
ab oculis meis. **Sicq;** per viginti an-
nos ī domo tua seruiui tibi: q̄tuorde-
cim pro filiabus: et sex pro gregib; tuis.
Inmutasti q; mercedē meā decē virib;. **Nisi**
deus p̄tris mei abrahā: et timor
ysac affuisset michi: forsitan modo
nudū me dimisisses. **Affligit** enī meā
et laborem manū mearū respexit dñs:
et arguit te heri. **Rēdit** ei laban. **Filie**
meę et filij: et greges tui et oīa que certū
mea sunt. **Quid** possum facere filijs et
nepotib; meis? **Veni** ergo et ineamus
fœdus: ut sit testimoniū inter me et te.
Tulit itaq; iacob lapidem: et erexit illū
ī tēculū. **Dixitq;** fratrib; suis. **Afferte**
lapides. **Qui** congregantes fecerūt tū-
mulū: comederūtq; sup; eū. **Quē** voca-
uit laban tūmulū testis: et iacob acer-
tūm testimoniū: utroq; iuxta p̄p̄ietatē
lingue sue. **Dixitq;** laban. **Tumulus**
iste testis erit inter me et te hodie. **Et** id-
circo appellatū est nōmē eius galaad.
Id ē tūmulus testis. **Et** adiecit laban.
Inueat et iudicet dñs int̄ nos quādo

recesserim? a nobis: si afflixeris filias
meas: et si introduxeris alias uxores
sup eas. Nullus enim noster testis
est absq; deo: qui p'sens respicit. Dixit
q; rursus ad iacob. Et cumq; hic et
lapis que erigi. inter me et te testis erit.
Cumq; inqum iste lapis sit in testi-
monium: si aut ego transiero illum.
pregens ad te: aut tu p'terieris. malū
michi cogitas. Deus abraham et deus
nathor iudicet inter nos: deus patris
eoz. Iuravit ergo iacob per timorem
pris sui p'sentis: immolansq; victimis
in monte vocavit fratres suos ut ede-
rent panē. Qui cū comedissent manse-
runt ibi. Laban vero de nocte surgens
oscular? est filios et filias suas: et bene-
dixit illis: reuersusq; est in locum suū.
Iacob autē abiit in itinere. **xxv** *da*
quo reperat: fueruntq; ei obuiā angeli
dei. Quos cum vidisset ait. Castra dei
sunt hec. Et appellauit nomē loci illi?
manaim: id ē castra. Misit autem et
nuncios ante se ad esau fratē suū in
terra syre in regione edom: p'cepitq; ei
dices. Sic loquimini dño meo esau.
Hec dicit frater tuus iacob. Apud la-
ban pregnat? sum: et fui usq; i p'sentē
diem. Habeo boues et alinos et oues
et seruos et ancillas: minores nūc lega-
tionem ad dñm meū: ut inueniā gra-
tiam i asp'ctu tuo. Reuersusq; sūt nūc
ad iacob dicentes. Venimus ad esau
fratē tuū: et ecce p'parat in occur'su nūc
cū quadringētis viris. Timuit iacob
valde: et p'cepit? diuisit p'son qui secū
erat: greges q; et oues et boues et came-
los i duas turmas dicens. Si uenerit
esau ad unā turmā et p'cussit eā: alia
turma q; reliqua est saluabit. Dixitq;
iacob. Deus pris mei abraham et de?
patris mei p'sentis dñe q; dixisti michi.

reuertere i terrā tuā et in locū natiuitatis
tue: et benefaciā tibi: minor sum cūdis
misericordiis tuis: et ueritate tua quā
replesti suo tuo. In barlo meo trāsiui
iordanē istū: et nūc cū duabz turmis
regredior. Erue me de manu scis mei
esau: quia valde cū timeo: ne forte ve-
nietis p'cutiat matrem cū filiis. Tu la-
tuus es q; hāfacers michi: et dilata-
res semen meū sicut arenā maris: que
pre multitudine numerari nō potest.
Cumq; dormisset ibi nocte illa. separa-
uit de hijs que habebat munerā esau
fratri suo: capras ducentas hircos vi-
ginti oues ducentas et arctos viginti:
camelos fetas cū pullis suis triginta:
uaccae q; dragmina et thauros viginti:
alinas viginti: et pullos eaz decē. Et
misit per manus suos suos: singulos
seorsū greges: dicens: p'curis suis. An-
tecedite me: et sit spaciū inter gregem et
gregē. Et p'cepit prior dicens. Si obui-
um habueris fratri meo esau: et interro-
gauerit te: tu? es aut quo vadis aut
cū? sunt ista que sequeris: respōdebis.
Serui tui iacob. Munera misit dño
suo esau: ipse quoq; post nos uenit.
Similiter dedit mandata scdo et tercio:
et cūdis q; sequebant greges. Dicens.
Istārem uerbis loquimini ad esau cū
inuenieris eū: et addetis. Ipse q; serū
nūc iacob: ite nūc insequit. Dixit tñ.
Placabo illū muneribz que p'cedunt:
et postea uidebo illū. Forſitan p'p'ia-
bitur michi. Precesserūt itaq; munerā
ante eū: ipse uero mansit nocte illa in
castris. Cumq; mature surrexisset tulit
duas uxores suas: et totidem famulas
cū uiderim filijs: et transiuit uadū ia-
loch. Transiuitq; omniū que ad se
pertinebāt: māstr solus: et ecce uir lu-
cubāt cū eo usq; mane. Qui cū uidet

q; eū superare nō posset: cecidit neruū
femorū ei? et stans enarauit. Dixit
q; ad eū. Dimite me. Nā tū ascendit
aurore. Rēdit. Non dimittā te: nisi
benedixeris michi. At ergo. Quod est
nomē tibi? Rēpōdit. Iacob. At ille:
nequaq; inquit iacob appellabit nō-
men tuū: sed israel. Quā si contra deū
fortis fuisti: quāto magis oia hoīes
p'ualebis? Interrogauit eū iacob. Dic
michi: quo appellaris noīe. Rēpōdit.
Cur queris nomen meū qd est mira-
bile? Et bñdixit ei in eodem loco. Vo-
cauitq; iacob nomē loci illi? phanuel:
dicens. Uidi dñm facie ad faciem: et
salua facta est anima mea. Quisq; ē
nā statim sol: postq; transgressus ē pha-
nuel. Ipse uero claudicabat pede. Quā
ob causam non comedunt neruū filij
israhel: qui enarauit in favore iacob
usq; i p'sentem diē: eo q; terigere neruū
femorū ei? obſtupescit. **xxvi**

Eleuans aut iacob oculos: uidit
uenientē esau: et cū eo q; d'ringen-
tos viros. Quisq; filios sye et rachel
amibzq; famulas: et posuit utraq;
ancillam: et liberos eaz in principio:
hanc uero et filios eius in scdo loco:
rachel autē et ioseph nouissimos. Et
ipse p'grediens adorauit pronus in
terā septie: donec appropinquare frater
eius. Tuleris itaq; esau obuiā fratri
suo: amplexat? ē eū: et osculans collū
eius: et osculans fleuit: leuansq; uisus
uidit mulieres et paruulos eaz: et ait.
Quid sibi uolunt isti: et si ad te p'p'ie-
ant? Rēdit. Paruuli sunt: quos do-
naui michi deus seruo tuo. Et appro-
pinquantes ancille et filij eaz inuolu-
ti sunt. Precesserūtq; omniū que ad se
pertinebāt: adorauerūt: et genui ioseph
et rachel adorauerūt. Dixitq; esau. Que

nam sunt iste curre quās obuiā ha-
bui? Rēdit. Ut inuenire gratiā corā
dño meo. At ille ait. Habeo plurimā
fecerit mi: sint tua tibi. Dixitq; iacob.
Noli ita obſecro: sed si inueni gratiā
in oculis tuis: accipe munusculū de
manibz meis. Sic tñ uidi faciē tuā:
q; si uiderim uultū dei. Esto michi pro-
pitius: et suscipe bñdictionē quā actu-
li tibi: et quā donauit michi de? tribu-
ens oia. Vix frater cōpellente suscipies
ait. Gradiamur simul: roq; locius
inueris tui. Dixitq; iacob. Post dñe
mi q; paruulos habē teneros: et oues
et boues fetas meū: quas si plus in
ambulando fecero laborare: morietur
una die cuncti greges. Precedat dñs
nūc? ane serui sui: et ego sequar pau-
latim uestigia ei? sicut uideco paru-
los meos posse: donec ueniā ad dñm
meū in syre. Rēdit esau. Mro te: ut de
p'p'o qui meū est: salte loci remaneat
vir tue. Non ē inquit necesse: hpc uno
tācū indigeo: ut inueniā gratiam in
cōsp'ctu tuo dñe mi. Reuersus ē itaq;
illo die esau inire quo uenerat i syre.
Et iacob uenit in sochp: ubi edificata
domus et fixis tentorijs: appellauit no-
men loci illius sochor id ē tabernacula.
Transiuitq; in salē urbem sicheimorū:
que ē in terra chanaan: postq; reuersus
est de mesopotamia syre: et habitauit
iuxta oppidū emim: p'ccem agri i qua
fixerat tabernacula: a filijs enim patris
sicheim cetui agnis: et credo ibi altari-
mōstrauit sup illud fortissimū deū istū.

Egressa est aut dīna **xxvii**
filiā sye: ut uideret mulieres regi-
onis illi? quā cū uidisset sicheim filius
emim cūchi: princeps terre illi? adama-
nit: et rapuit: et dormiuit cū illa:
et cōp'p'inas uirginē. Et cōglutinata

est anima eius cum ea: misitque delinivit blanditijs: et pergens ad emor primum suum. accipe inquit michi puellam hanc coniugem. Quod cum audisset iacob: absensibus filiis et in pascuis pecorum occubans: siluit donec rediret. Egrediente autem emor patre sicheim: ut loqueretur ad iacob: ecce filij eius veniebant de agro: auditque quod acciderat irati sunt valde: eo quod sedam rem operaretur in israhel: et violata filia iacob: rem illicitam perpetrasset. Locutus est itaque emor ad eos. Sicheim filij mei adhesit animam: filie vestre. Date eam illi uxorem: et iungamus vicissim coniugia. Filias vestras tradite nobis: et filias nostras accipite: et habitate nobiscum. Terra in potestate vestra est: egredere negotia vestra: et possidere eam. Sed et sicheim ad primum et ad fratres eius ait. Inveniam gratiam coram vobis: et quicunque statueritis dabo. Augere dorem: et munera postulare: et liberet tributa quod petieritis: tantum date michi puellam hanc uxorem. Responderunt filij iacob: sicheim et patri eius in dolo: seuerentes: ob stuprum sororis. Non possumus facere quod petitis: nec dare sororem nostram homini in concubina: quod illicitum et nequam est apud nos. Sed in hoc valebimus: fecerari. Si volueritis esse similes nostri: et circumdat in vobis omnis masculini sexus: tunc dabimus: et accipiamus mutuo filias vestras ac nostras: et habitabimus: vobiscum: coniugibusque vestris. Si autem circumdati nolueritis: tollemus filiam nostram: et recedemus. Placuit oblato eorum emor et sicheim filio eius: nec distulit adoleferis quam statim quod precebat repleverat. Amabat enim puellam valde: et erat inclivis in omni domo patris sui. Ingressique portarum urbis locuti sunt ad populum. Viri isti pacifici sunt: et voluerunt habitare

nobiscum. Regrediente in terra et egrediente eam: que spaciola et lata cultoribus indiget. Filias eorum accipiemus uxores: et nostras illis dabimus. Unum est quo differat tantum bonum. Si circumdamus masculos nostros: coniugibusque nostris: et substantia eorum et pecora et cuncta que possident: nostra erunt. Tantum si hoc acquiescamus: et habitabimus vobiscum: unum efficiamus populum. Attendentes sunt omnes: cunctis circumstantibus. Et ecce die tertia quando gressum vulnere dolor est: arreptis duobus filij iacob: simeon et levi fratres digne gladijs: ingressi sunt urbem confidenter: interfeceruntque omnibus masculis: emor et sicheim pariter necaverunt: collectes dima de domo sicheim: sororem suam. Quibus egressis: irruerunt super oculos ceteri filij iacob: et depopulati sunt urbem in ultimam stupri: oues eorum et armenta: et asinos: cunctaque vastantes que in domibus et in agris erant: parvulosque eorum et uxores duxerunt captivas. Quibus perpetratis audacter: iacob dixit ad simeon et levi. Turbastis me: et odio sum fecistis me chanaanitis et pherezitis habitatoribus terre huius. Non pauci sumus: illi congregati prout me: et debitor ego et domus mea. Roderetur. Aliquid ut scorto abui debere sororem nostram: interea locus est deus ad. **xxv** **ii** iacob. Surge et ascende bethel: et habita ibi: facque altare domino qui apparuit tibi: quando fugiebas elau fratrem tuum. Iacob vero convocata omni domo sua ait. Abicite deos alienos qui in medio vestri sunt: et mudamini: ac mutate vestimenta vestra. Surge et ascende in bethel: ut faciamus ibi altare domino: qui egredietur tibi in die tribulationis mee: et loci fuerit in iugum meum. Dederunt ergo ei omnes deos alienos quos habebant: et in aureas

que erant in auribus eorum. At ille infodit eos subter thetrebinum: quod est post urbem sicheim. Longum profecti essent: terror dei inuasit omnes per circuitum civitates: et non sunt autem persequi recedentes. Venit igitur iacob luzam: que est in terra chanaan cognomento bethel: ipse et omnis populus eius. Eratque ibi altare: et appellavit nomen loci illius: domus dei. Ibi enim apparuit ei deus: cum fugeret fratrem suum. Eodem tempore mortua est debbora nutritrix ebecca: sepulta est ad radices bethel subter quercum: vocatamque est nomen loci illius: quercus fletus. Apparuit autem iterum deus iacob: postquam reversus est de mesopotamia syrie: venit in bethel: benedixitque ei dicens. Non vocaberis ultra iacob: sed israhel erit nomen tuum. Et appellavit eum israhel. Dixitque ei. Ego deus omnipotens. Cresce et multiplica: gentes et populi nationumque te reerunt. Reges de lumbis tuis egredientur: terantque quod dedi abraham et ysaac: dabo tibi et semini tuo post te. Et recessit ab eo. Ille vero eregit titulum lapideum: in loco quo locutus fuerat ei deus: libans super eum libamina: et effundens oleum: vocansque nomen loci illius bethel. Egrediente autem inde: venit remotaque ad terram quam ducit effatham. In qua cum pariret rachel: ob difficultatem partus periclitari cepit. Dixitque ei obsecrans. Noli timere: quia et hic habebis filium. Egrediente autem anima pre dolore: et imminere iam morte: vocavit nomen filij sui benoni: id est filius doloris mei. Pater vero appellavit eum beniamin: id est filius dextere. Mortua est ergo rachel: et sepulta est in via que ducit effatham: hec est bethleem. Egreitque iacob nudum super sepulcrum eius. Hic est titulus monumenti rachel: usque in presentem diem. Egrediente inde: stat tabernaculum trans rivum gregis.

Longum habitaret in illa regione: abijt ruben: et dormiuit cum bala concubina patris sui. Quod illi minime latuit. Erant autem filij iacob duodecim. Filij lyre: primogenitus ruben: et simeon: et leui: iudas: et ysaachar: et zabulon. Filij rachel: ioseph et beniamin. Filij bala ancille rachel: dan et neptalim. Filij zelphe ancille lyre: gad et aser. Ipsi sunt filij iacob: qui nati sunt ei in mesopotamia syrie. Venit etiam ad ysaac patrem suum in mambre civitatem arbee: hec est ebron: in qua peregrinatus est abraham et ysaac. Et completi sunt dies ysaac centum viginti annorum: obdormivitque erat mortuus est: et appositus est populo suo: senex et plenus dierum: et sepelierunt eum elau et iacob filij sui. **xxv** **iii** **ii** Erant autem sunt generationes elau: israhel et edom. Elau accepit uxorem de filiabus chanaan: ada filiam elgim ethi: et volubama filiam ane filie sebron enei. Basanathque filiam ysmahel sororem nabaiorth. Peperit autem ada eliphaz. Basanath genuit rahuel. Volubama genuit iehus: et ihelon: et chore. Ipsi filij elau: qui nati sunt ei in terra chanaan. Tulit autem elau uxores suas et filios et filias: et omne familiam domus sue: et substantiam et pecora: et cuncta que habere poterat in terra chanaan: et abiit in alteram regionem: recessitque a fratre suo iacob. Divites enim erant valde: et simul habitare non poterat: nec sustinebat eos terra peregrinationis eorum per multitudinem gregum. Habitavitque elau in monte seyr: ipse est edom. Hec autem sunt generationes elau patris edom in monte seyr: et hec nomina filiorum eius. Eliphaz filius ada: uxoris elau. Rahuelque filius basanath uxoris eius. Fueruntque eliphaz filij: theman: omar: sephua: et gathan.

et cenez: et chore. Erat autem thamma decu-
bina eliphaz filij elau: quippe ei ama-
lech. Hii sunt filij ada uxoris elau. Filij
autem rahuel naach et zara. Lemma et
meza. Hii filij basemath uxoris elau.
Isti quoque erant filij oolibama filie
ane filij sebeon uxoris elau quos ge-
nuit ei iehus et iehelon et chore. Hii du-
ces filios elau. Filij eliphaz primoge-
niti elau: dux theman dux omar dux
sephua dux cenez dux chore dux ga-
than dux amalech. Hii filij eliphaz in
terra edom: et hii filij ade. Hii quoque
filij rahuel filij elau. Dux naach dux
zara dux lemna dux meza. Hii au-
tem duces rahuel in terra edom. Isti
filij basemath uxoris elau. Hii autem
filij oolibama uxoris elau. Dux iehus
dux iehelon dux chore. Hii duces ooli-
bama filie ane uxoris elau. Isti sunt
filij elau: et hii duces eorum: ipse est edom.
Isti sunt filij terre portui habitatorum terre
lothan et sobal et sebeon et anan et
dison et eser et disan. Hii duces terre
filij terre: in terra edom. Facti sunt autem
filij lothan: hortei et eman. Erat autem
soror lothan thamma. Et isti filij so-
bal: aluhan et manech et ebal sephi
et onan. Et hii filij sebeon: achia et a-
nan. Iste est anan qui inuenit aquas
calidas in solitudine: cum pasceret almas
sebeon patris sui. Habuitque filius disan:
et filia oolibama. Et isti filij disan:
abdam et isban et iethran et tharan.
Hii quoque filij eser: balaannan et zeuan et
archan. Habuit autem filios disan: huius
et aran. Hii duces terre portui. Dux lo-
than dux sobal dux sebeon dux ana-
dux dison dux eser dux disan. Isti
duces terre portui qui imperauerunt in terra
sebeon. Reges autem qui regnauerunt in terra
edom: antequam haberent regem filij israel:

fuerunt hii. Balach filius beor: nomenque
urbis eius denaba. Mortuus est autem
balach: et regnauit pro eo iobab filius
zare de bosra. Cuius mortuus esset iobab:
regnauit pro eo husan de terra theman-
nos. Hii quoque mortuus: regnauit pro eo
adad filius badadi qui posuit madi-
an in regione moab: et nomen urbis eius
auith. Cuius mortuus esset adad: regna-
uit pro eo semla de mascecha. Hii quoque
mortuus: regnauit pro eo saul de humio
rooboth. Cuius et hic obisset: successit
in regnum balanan filius archobor. Isti
quoque mortuus regnauit pro eo adad:
nomenque urbis eius phau. Et appella-
bat uxorem eius merzabel filiam maneth:
filie mizaab. Hec ergo nomina ducum
elau in cognationibus et locis et voca-
bulis suis. Dux thamma dux aluha
dux iethan dux oolibama dux ela-
dux phinon dux cenez dux theman
dux mablar dux magdizel dux hira.
Hii duces edom habitantes in terra
impiorum sui: ipse est elau pater ydumeorum.
Habituauit autem iacob in terra chana-
an in qua pater suus peregrinatus est:
et hee sunt generationes eius. **xxxv**
Ioseph cum sederet esset aiorum: pasceret
gregem cum fratribus suis adhuc puer.
Et erat cum filiis hale et zelophe uxoris patris
sui: accusaueruntque fratres suos apud pre-
sidentem pessimo. Israel autem dilige-
bat ioseph super omnes filios suos: eo-
rum in senectute genuit eum. Fecitque ei
tunicam polimitam. Videntes autem fratres
eius: quod a patre plus cunctis filiis ama-
retur oderant eum: nec poterant ei quicquam
pacifice loqui. Accidit quoque: ut visum
somnia referret fratribus suis: quod causa
maioris odij seminatum fuit. Dixitque
ioseph fratribus suis. Audite somnium
meum quod vidi. Putabam nos colligere

manipulos in agro: et isti consurgere
manipulos meos et stare: utrosque mani-
pulos circūstantes adorare manipu-
lum meum. Riserunt fratres eius. Numquid reg-
naberis eis: aut stitemus ditioni tue?
Hec ergo causa somniorum atque sermo-
num: inuidie et odij somnium ministrat.
Aliud quoque vidit somnium: quod narrat
fratribus aut. Vidi quod somnium: isti solem
et lunam et stellam undecim adorare me.
Ad cuius patris sui et fratribus retulisset: in-
cepit autem pater suus et dixit. Quid
sibi vult hoc somnium quod vidisti? Num
ego et mater mea et fratres tui adorabimus
te super terram? Inuidebat enim igitur fratres sui
pater vero rem iactans considerabat. Cuius
fratres illi in pascendis gregibus prius
morarentur in sicheu: dixit ad eum israel.
Fratres tui pascunt oues in sicheu: et
veni mitam te ad eos. Quo ridente
prelo sum ait. Vade et vide si cuncta
prospera sunt erga fratres tuos: et pro-
ra: et reuerentia michi quid agat. Missus
de valle hebron: venit in sicheu. Inue-
nitque eum vir erantem in agro: et interro-
gauit quod quereretur. At ille respondit.
Fratres meos quero. Iudica michi ubi pascant
greges. Dixitque ei vir. Recedat de lo-
co isto. Audiui autem eos dicentes. Ea-
mus in dothan. Percepit itaque ioseph
post fratres suos: et inuit eos in dothan.
Qui cum vidisset eum procul: antequam ac-
cederet ad eos rogitaueunt illum precare:
et munus loquuntur. Ecce somniator
venit. Venite occidamus eum: et mitamus
in cisternam veterem: dicemusque fratri
nostro: madianite vendiderunt ioseph in
egypto: phutifar eunuchus pharaonis
magistro milium. **xxxvi**
Eodem tempore descendens iudas a
fratribus suis: diuertit ad virum
adollamiten nomine hiram: viditque ibi

est in solitudine: manusque vestras fuate
innocuas. Hic autem dicebat volens
exipere eum de manibus eorum: et reddere patri
suo. Consectum igitur ut puenit ad fratres
suos: nudauerunt eum tunica calari et po-
limita: miseruntque eum in cisternam veterem:
que non habebat aquam. Et sedentes
ut comederent panem: viderunt ymaheli-
tas viatores venire de galaad: et came-
los eorum portantes aromata et resinam et
kadren in egiptum. Dixit ergo iudas
fratribus suis. Quid vobis prodest si
occiderimus fratrem nostrum: et relauimus
sanguinem ipsius? Melius est ut vendatur
ymahelitis: et manus nostre non polluantur.
Fratres enim et caro nostra est. Acquieuerunt
fratres leuonibus illis: et preteritis madi-
anitis negotiatoribus: retrahentes eum de
cisterna vendiderunt eum ymahelitis vi-
ginti argenteis: quod duxerunt eum in egiptum.
Reuersusque ruben ad cisternam non inue-
nit puerum: et scissis vestibus pergens ad
fratres suos ait. Puer non comparuit:
et ego quo ibo? Tulerunt autem tunicam eius
et in sanguine hedi quem occiderat tinxerunt:
dixerunt. Hic inuenimus: vide vestem tuni-
ca filij tui sit an non. Quam cum cognou-
isset pater ait. Tunica filij mei est. Fera
pessima comedit eum: bestia deuorauit
ioseph. Scissisque vestibus induit et ali-
rio: lugens filium suum multo tempore. Cogre-
gatis autem rudis libris eius ut leniret
dolorem patris: noluit consolationem accipere.
sed ait. Descendat ad filium meum lugens
in infernum. Et illo perseverante in fle-
tu: madianite vendiderunt ioseph in
egypto: phutifar eunuchus pharaonis
magistro milium. **xxxvii**
Eodem tempore descendens iudas a
fratribus suis: diuertit ad virum
adollamiten nomine hiram: viditque ibi

filiam hoīs thānanei vocabulo. sue.
Et accepta uxore ingressus ē ad eam.
Que concepit & peperit filiū: & vocavit
nomē eius her. Rursūq; cōcepto secu-
nacū filiū vocavit onan. Tercūq; pe-
perit: quē appellavit sela. Quo nato:
parere ultra cessavit. Dedit autē iudas
uxorē primogenito suo her noīe tha-
mar. Fuit quoq; her primogenit⁹ inde-
nequā in aspectu dñi: & ideo ab eo occi-
sus est. Dixit ergo iudas ad onan fi-
liū suū. Ingredere ad uxorē fr̄is tui. et
sociare illi: ut susceas semen fr̄is tui.
Ille sc̄s nō nasci sibi filios. inuolens
ad uxorē fr̄is sui. semē fundat i terrā:
ne liberi fr̄is noīe nascerent. Et idcirco
percutit eū dñs: eo qd rem detestabilem
faceret. Quāobrem dixit iudas thamar-
nuri sue. Esto vidua i domo patris
tui: donec crescat sela filius meus. Ti-
mebat enī: ne & ipse moreretur sicut fr̄s
eius. Que abiit: et habitauit in domo
patris sui. Euolutis autē multis an-
nis: mortua ē sue uxore inde. Qui post
ludū solatone suscepta ascendit ad
tousores ouīū suarū: ipse & hircas opi-
lio gregis odollamita in thannas.
Nunciatūq; ē thamar. qd forer illius
ascenderet i thannas: ad tendendas
oues. Que depositis viduitatis vesti-
bus. assūpsit relictū: et mutato habi-
tu sedit i huius iuuenis qd ducit tham-
nam. eo qd creuisset sela. et non eū acce-
pisset maritū. Quā cū vidisset iudas:
suspiciat⁹ ē esse meretricē. Opreuerat enī
vultū suū ne agnosceret. Ingredientiq;
ad eā. ait. Dimitte me ut coeam tecū.
Resistat enim qd tur? sua esset. Qua
respōdit qd dabis michi ut seruatis
concubitu meo. dixit. Mittā tibi hedū
de gregibz. Rursūq; illa dicente. patiar
quod vis. si dederis michi arrobone

donec mitas quod polliceris: ait in-
das. Quid tibi vis. p arrobone dari?
Respōdit. Anulū tui. & armillā. et ba-
culū quē manu tenes. Ad unū igitur
corū mulier cepit. & surgēs abiit: depo-
sitq; habitu quē sūperat: induta est
viduitatis vestibz. Misit autē iudas
hedū per pastore suū odollamitā: ut
reciperet piguis qd dederat mulieri. Qui
cū nō inuenisset eā: interrogauit hoīes
loci illius. Vbi est mulier que sedebat
in huius? Respōdentes cūctis nō fuit
in loco isto meretricis: reclusus ē ad iudā
et dixit ei. Non inueni eā. Sed & hoīes
loci illi? dixerūt michi: nūq; sedisse ibi
scortū. Ait iudas. Habeat sibi. Ecce
mendaciū arguere nos nō potest. Ego
misi hedū quē pmissē. Et tu nō inue-
nistī eam. Ecce autē post tres menses
nūciauerūt inde dicentes. Fornicata
est thamar nucus tua: & videtur uter⁹
illi? inuolueret. Dixitq; iudas. Pro-
ducite eam ut comburāt. Que cū du-
ceretur ad penam. Misit ad forer suū
dicens. De viro tuo? hec sunt. concepi.
Cognosce tu? sit anulū. et armillā
& baculus. Qui agnitis muneribz ait.
Iustior me ē: quia nō tradidi eā sela
filio meo. Attamē ultra nō cognouit
eam. Instāte autē partu. apparuerunt
gemini in utero: atq; in ipa effusione
infantiū vn⁹ paulit manū: in qua ob-
stetrix ligauit cordnū dicens. Iste egre-
dit⁹ prior. Illo vero retia hēre manū:
egressus ē alter. Dixitq; mulier. Quare
diuisa est ppter macerā? Et ob hanc
causam vocauit nomen eius pharao.
Postea egressus ē fr̄ter ei⁹. in cui⁹ ma-
nu erat cocenū: quē appellauit zaram.
gitur ioseph ductus est. xxxix. in
egiptū. cuiusq; cū pharao eunuch⁹
pharaonis. princeps exercitus sui. vir

egiptus de manu ysmatilitay: a qbz
pductus erat. Fuitq; dñs cū eo: et erat
vir i cūctis pspere agēs. Habitauitq;
in domo dñi sui: qui optime nouerat
dñm esse cū eo: et oīa que gereret ab eo
dingi i manu illi⁹. Inuenitq; ioseph
gratiā coram dño suo: & ministrabat
ei. A quo ppositus omnibz guberna-
bat creditiā sibi domū: & vniuersa que
ei tradita fuerāt. Benedixitq; dñs do-
mū egipti ppter ioseph: & multiplica-
uit tam i sedibus q̄ in agris eundem
et i bethanā. Nec quicq; aliud noue-
rat: nisi panē quo volvebat. Erat autē
ioseph pulchra facie: et decorus aspectu.
Post multos itaq; dies. iniecit dñs
oculos suos in ioseph: et ait. Domini
meū. Qui nequaq; acquiescens opri
nephario: dixit ad eā. Ecce dñs meus
omnibz michi traditis. ignorat qd
habeat in domo sua: nec quicq; ē qd
non sit in mea potestate. uel nō tradi-
derit michi: preter te que uxor eius es.
Quā ego possū tpe malū facere: & pec-
care i dñm meū? Huiusmodi vbiis p
singulos dies loquebat⁹: et mulier mo-
lesta erat adolescenti: et ille recusabat
stuprū. Accidit autē quadā die ut in-
traret ioseph domū. et operis quippiā
absq; arbitris faceret: & illa apphēda
lactia vestimenti eius diceret. Domini
meū. Qui relicto i manu eius pallio.
fugit: & egressus ē foras. Cūq; vidisset
mulier vestem in manibus suis: & se esse
contemptā: vocauit ad se hoīes dom⁹
sue: et ait ad eos. Eū introduxit virū
hebreūcū illudere nobis. Ingressus
est ad me: ut coīcer meū. Cūq; ego
succinxissem: & audisset vocem meā:
relinquit palliū qd tenebam: & fugit so-
ras. In argumētū ergo fidei. receitū
palliū obdidit marito reueritū domū.

et ait. Ingressus ē ad me huius hebre⁹.
quē adduxisti: ut illudere michi. Cūq;
audisset me clamare: reliquit palliū
qd tenebam: & fugit foras. Hys audi-
tis dñs. et nimis credulus verbis con-
ingis. iratus est valde: tradiditq; io-
seph in carcerem ubi vindi regis custo-
diebant⁹: & erat ibi clausus. Fuit autē
dñs cū ioseph et misertus est illi⁹: & de-
dit ei gratiā in conspectu principis car-
ceris. Qui tradidit in manu illi⁹ vni-
uersos vindos qui i custodia tenebāt⁹:
et quidquid fieret. sub ipō erat: nec no-
uerat aliquid. cūctis ei creditis. Dñs
enī erat cū illo: & oīa opera ei⁹ dirigebat.
Hys itaq; gestis. accidit ut
peccaret duo eunuchi. pincerna
regis egipti et pistor. dño suo. Itatus
q; contra eos pharao. nam alter pin-
cernis p̄erat. alter pistoribz: misit eos
in carcerem principis militū. in quo
erat vindus & ioseph. At custos carce-
ris tradidit eos ioseph: qd et ministra-
bat eis. Aliqñtūlū tps fluxerat: et illi
in custodia tenebant⁹. Viderūtq; ambo
somnia node vna: iuxta interpretatio-
nem congruā sibi. Ad quos cū intro-
isset ioseph mane. & vidisset eos tristes:
salutat⁹ ē dicens. Cur tristior ē hodie
solito facies vestra? Qui responderūt.
Somnia vidim⁹: et non est qui inter-
pretetur nobis. Dixitq; ad eos ioseph.
Nūquid nō dei ē interpretatio? Referte
michi quid vidistis. Narrauit prior
ppositus pincernarū. somniū suū. Vi-
debam coram me vitem in qua erant
tres pagines. restere paulatim i gen-
mas: & post flores vinas maturescere:
salicemq; pharaonis in manu mea.
Tuli ergo vinas & repressi i salicem quē
tenebam: & tradidi vculū pharaoni.
Respondit ioseph. Hec est interpretatio

sonni. Tres propagines tres adhuc dies sunt post quos recordabit pharaon ministrum tuum et restituet te in gradum pristinum: dabitque ei calicem iuxta officium tuum sicut ante facere consueveras. **T**antum memeto mei tu tibi bene fuerit: et facies mecum misericordiam ut suggeras pharaoni ut educat me de isto carcere quia fursum sublatum sum de terra hebreorum: et hic innocens in lacu missus sum. **V**idens pistor magister. et prout somnium dissoluit. ait. Et ego vidi somnium. et tria canistra farine haberem super caput meum: et in uno canistro quod erat repletus. portare me putabam omnes cibos qui sunt ante pistoria: autem comedere ex eo. Respondit ioseph. **H**ec est interpretatio somnii. Tria canistra. tres adhuc dies sunt post quos auferat pharaon caput tuum: ac suspendet te in cruce: et lacerabunt volutres carnes tuas. **E**nde dies tertius natalis pharaonis erat. Qui faciens grande convivium pueris suis recordatus est inter epulas magistri pincernarum et pistorum principis: restituitque alteri locum suum ut porrigeret ei poculum: alteri suspendit in patibulo: ut recordatis veritas probaretur. **E**t tamen succedentibus prosperis pincernarum oblitus est interpretis sui.

Post duos annos vidit pharaon somnium. Putabat se stare super fluvium: de quo ascendebat septem boues pulcre et crasse nimis: et pascebant in locis palustribus. **A**lieque septem emergebant de flumine sede confectaeque macie: et pascebant in ipsa annis ripa: locis uberrimis virentibus deuoraueruntque eas quas mira species. et habitudo corporis erat. **E**rgo fecit pharaon rursus dormiri: et vidit alter somnium. Septem spice pullulabant in culmo uno. plene

atque formose: alieque totide spice tenuiores et pusille vixine oriebant: deuorantes omnem priorum pulcritudinem. **E**uigilans pharaon post quietem et facto mane pauore perterritus misit ad omnes consiliores egipti. et totos sapientes: et accessitque narravit somnium: nec erat qui interpretaretur. **T**unc demum reuocatus magister pincernarum ait. **C**onfiteor peccatum meum. Iratus rex secus suis me et magister pistorum reuocauit in carcerem principis militum: ubi una nocte uterque vidit somnium: plagam fuerunt. **E**rat ibi puer hebreus. eiusdem ducis militum famulus: cui narrantes somnia audiuimus: quidquid posita rei pharaon euenit. **E**go enim reddidit sum officio meo: et ille suspensus est in cruce. **P**roterum ad regis imperium. eductus de carcere ioseph totum derunt: ac veste mutata obtulit ei. **C**ui ille ait. **V**idi somnia. nec est qui edisserat: que audiui te sapientissime conicere. **R**edit ioseph. **A**bsque me deinde debuit prospera pharaoni. **N**arrauit ergo pharaon que viderat. **P**utabam me stare super ripam fluminis: et septem boues de amne descendere. pulcras nimis et obelis caribus: que in pastu paludis virentes carpebant. **E**t ecce has sequebantur alie septem boues immaniter deformes et macilentae: ut nunquam tales in terra egipti viderim. **Q**ui deuoratis et consumptis prioribus. nullum saturitatis dedere reliquum: sed simili macie et squallore torpebant. **E**uigilans. rursus sopore depressus vidit somnium. **S**eptem spice pullulabant in culmo uno. plene atque pulcherrime. **A**lieque septem tenuiores et pusille vixine oriebantur stipulae: que priorum pulcritudinem deuorauerunt. **N**arraui videris somnium: et nemo est qui edisserat. **R**edit ioseph. **S**omnium

regis. unum est. **Q**ue facturus est deus ostendit pharaoni. **S**eptem boues pulcre et septem spice plene. septem uberrimis anni sunt: eandemque vim somnium comprehendunt. **S**eptemque boues tenuiores atque macilentae que ascendunt post eas. et septem spice tenuiores et vixine vixine perculse. septem anni venient sunt famuli: qui hoc ordine complebuntur. **E**cce septem anni venient fertilitatis magnae in universa terra egipti: quos sequetur septem anni alij tamen sterilitatis: ut oblivioni tradatur cuncta retro abundantia. **C**onsumpta est enim famens omnis terra: et uberrimis magnitudinem proditura est inopie magnitudo. **N**on autem videri fecit. ad eandem rem pertinentis somnium. firmitatis indicium est: eo quod fiat sermo dei: et velocius impleat. **N**unc ergo providat rex viri sapientem et inducat eum et precipiat ei terrae egipti: et constituat populos per totas regiones. et quintam partem fructuum. per septem annos fertilitatis qui iam nunc sunt: aggreget in horrea: et omne frumentum sub pharaonis potestate condatur: fueruntque in urbibus. et parat fructus septem annorum fami. que oppressura est egiptum: et non olivet terra inopia. **P**lacuit pharaoni consilium: et constituit ministros eius. **L**ocutusque est ad eos. **N**um inuenire poterim ralem virum qui spiritu dei plenus sit? **D**ixit ergo ad ioseph. **Q**uia ostendit tibi deus omnia que locutus es. nuncquid sapienterem et similem tui inuenire poteris? **T**u es super domum meam: et ad cuius omnia imperia tuum? ipse obediet. **U**no tantum regni solio praedamur: **D**ixitque ralem pharaon ad ioseph. **E**cce constitui te super universam terram egipti. **T**ulitque annulum de manu sua et dedit ei in manum eius: vestivitque eum stola et bislinat

et collo torquem auream circumposuit. **F**ecitque eum ascendere super curru suum sedo clamare praecone: ut omnes coram eo genua flecterent: et propositum esse scirent universae terrae egipti. **D**ixit quoque rex egipti ad ioseph. **E**go sum pharaon. **A**bsque tuo imperio non movebit quisquam manum aut pedem in omni terra egipti. **V**ertitque nomen illius: et vocavit eum lingua egiptiaca. saluatorem mundi. **D**editque illi uxorem: aseneth filiam phutisaris sacerdotis eliopolis. **E**gressus est itaque ioseph ad terram egipti. **T**riginta annorum erat. quando stetit in conspectu regis pharaonis. et circumiit omnes regiones egipti. **E**ratque fertilitas septem annorum: et in manipulos redacte segetes aggregatae sunt in horrea egipti. **O**mnis etiam frugum abundancia. in singulis urbibus condita est. **T**antaque fuit abundancia fructuum. ut arene maris coequaretur: et copia mensura recederet. **N**atque sunt ioseph filij duo antequam veniret famens: quos peperit ei aseneth. filia phutisaris sacerdotis eliopolis. **V**ocavitque nomen primogeniti manasses. dicens. **O**blivisci me fecit deus omnem laborem meum: et domus patris mei. **R**ogavitque sedo appellavit effatum dicens. **E**ccetera me fecit deus in terra pauperum meae. **A**git transactis septem uberrimis annis qui fuerant in egipto: reperunt venire septem anni inopie. quos praedixerat ioseph: et in universo orbe famens prevaluit. **I**n cuncta etiam terra egipti. famens erat. **Q**uia elirere clamavit populus ad pharaonem. alimenta petens. **Q**ui ille respondit. **I**te ad ioseph: et quod ipse vobis dixerit facite. **E**rebat autem quondam famens in omni terra: aperuitque ioseph universa horrea: et vendebat egiptiis. **N**on illos opprimerat famens.

Omnesque pueri veniebant in egiptum ut emerent escas: et malum inopiae temperaret. **A**udies autem iacob quod **xxxv** alimenta venderetur in egipto: dixit filiis suis. Quare negligitis? Audiuimus quod fructus venderetur in egipto. Descendite et emite nobis necessaria: ut possimus vivere: et non consumamur inopia. Descendentes igitur fratres ioseph decem ut emerent fumenta in egipto: beniamin domum reuertente a iacob: qui dixerat fratribus eius ne forte in itinere quicquid pariat mali: ingressi sunt terram egipti: cum alijs qui peregrinabantur ad emendum. Erat autem fames in terra chanaan: et ioseph erat princeps in terra egipti: atque ad eum veniunt fumenta populi vendenda. Cumque adorassent eum fratres sui: et agnouisset eos: quasi ad alienos duris loquebatur: interrogans eos. Unde venistis? Qui responderunt de terra chanaan: ut emamus victui necessaria. Et tamen fratres ipse cognoscens: non est cognitus ab eis. Recordatusque somniorum quos aliquando viderat: ait ad eos. Exploratores estis: ut videatis infirmitates terre venistis. Qui dixerunt. Nonne ita dicitur: sed serui tui venerunt ut emerent cibos. Omnes filij unius viri sumus? Pacisci venimus: nec quicquam famuli tui machinantur mali. Quibus ille respondit. Aliter est. Inimunitas terre huius considerate vestris. At illi dixerunt. Duodecim inquit fratres serui tui sumus: filij viri unius in terra chanaan. Minimam cum patre nostro est alius non est super. Hoc est autem quod locutus sum. Exploratores estis. Nam nunc exploraverunt vestram terram. Per salutem pharaonis non egrediemini hinc: donec veniat frater vester minimus. Mittite ergo vobis unum et adducat eum: vos autem eritis in vinculis: donec probeatur que dixistis: aut vera an falsa

sint. Alioquin per salutem pharaonis: exploratores estis. Tradidit ergo illos custodie tribus diebus. Die autem tertio eductus de carcere ait. Facite que dixi: et vivetis. Deum enim timeo. Si pacisci estis: frater vester unus ligatus est in carcere: vos autem abite: et ferte fumenta quae venditis in domos vestras: et ferte vestrum minimum ad me adducite: ut possim vestros phare fructores: et non moriamini. Fecerunt ut dixerat: et locuti sunt ad invicem. Merito hoc patitur: quia peccaverunt in fratrem nostrum videns angustias anime illius dum deprecaretur nos: et non audivimus: idcirco venit super nos ista tribulatio. Quibus intus rubens ait. Numquid non dixi vobis: nolite peccare in puerum: et non audistis me? Et sanguis eius requirit. Rescribunt enim quod intelligeret ioseph: eo quod interpretum loqueretur ad eos. Auertitque se pariter: et fleuit: et reuersus locutus est ad eos: tollentes fumenta: et ligans illis pennis. Iussitque munus ut impleant saccos eos tritico: et reponerent penurias singulorum in sacculis suis: datus supra cibarios in via. Qui fecerunt ita. At illi porantes fumenta in asinis suis: praefati sunt. Propter quod vobis facio: ut daret in mentem pabulum in dispendio: contemplant penuriam in ore sacculi: dixit fratribus suis. Reddita est michi pecunia. Eum habet in sacco. Et obsequens praefati: mutuo dixerunt. Quid nam est hoc quod fecit nobis deus? Veneruntque ad iacob primum suum in terra chanaan: et narraverunt ei omnia que acciderant sibi dicentes. Locutus est vobis dominus terre dicens: putavit nos exploratores esse puerum: cui respondit. Pacisci sumus: nec villas molimur in sedibus. Duodecim fratres uno patre geniti sumus: unus non est super: minimum cum patre

nostro est in terra chanaan. Qui ait nobis. Sic pabulo quod pacisci sitis. Fecimus vestrum unum dimittere apud me: et cibaria domibus vestris necessaria summe: et abite. Feceruntque vestrum minimum adducite ad me: ut sciam quod non sitis exploratores: et istum qui tenet in vinculis recipere possitis: ac deinceps quod vultis emendi habeatis licentiam. Ipsis dictis: cum fumenta effunderet: singuli repperunt in ore sacculi ligatas pecunias: ceterumque simul omnibus dixit pater iacob. Absque liberis meis esse fecistis. Ioseph non est super: simon tenet in vinculis: et beniamin auferetis. In me haec omnia mala reciderunt. Cui respondit ruben. Duos filios meos iuvetis: si non reduxero illum tibi. Trade illum in manu mea: et ego eum tibi restitui. At ille: non descendit inquit filius meus vobiscum. Frater eius mortuus est: et ipse solus remansit. Si quid ei aduersarius acciderit in terra ad quam peregrinus: deducetis ramos meos cum dolore ad inferos. **xxxvi** In mensura autem fames domine terram vehementer premebat: consumpsitque cibis quos egiptus deuilerat: dixit iacob ad filios suos. Reuertimini: et emite nobis pabulum escas. Respondit iudas. Demittamur nobis vir ille sub attestacione iuramentandi: dicens. Non videbitis faciem meam: nisi fecum vestrum minimum adduxeritis vobiscum. Si ergo vis eum mittere nobiscum peruenit pariter et emimus tibi necessaria: si autem non vis: non ibimus. Vir enim ut sepe diximus: demittamur nobis dicens. Non videbitis faciem meam absque fratre vestro minimo. Dixit eis ista res. In mensura haec fecistis misericordiam: ut indicemus ei et aliam habere vos fecim. At illi responderunt. Interrogauimus nos ipso: per ordinem nostrum peruenit: si pater

viueret: si haberemus fecum. Et nos respondimus ei: sequeremur iuxta id quod fuerat scilicet. Numquid scire poteramus quod didurus esset: adducite fecum vestrum vobiscum. Iudas ergo dixit patri suo. Mitte puerum meum ut praestentur: et possemus vivere: ne moriamur nos: et paruuli nostri. Ego suscipio puerum: de manu mea regere illum. Nisi reduxero et reddidero eum tibi: ero proci reus in te omni tempore. Si non intercessisset dilato iam vice altera venissemus. Igitur ista pater eorum dixit ad eos. Si sic necesse est: facite quod vultis. Sumite de optimis terre fructibus in vasis vestris: et deferre viro munera: modicum resine et mellis: et storacis et kadecis: et thebentini: et amigdalas. Pecuniamque duplicem ferte vobiscum: et illam quam munusculis in laetitia exponate: ne forte errore factum sit. Sed et fecum vestrum tollite: et ire ad virum. Deus autem meus omnipotens faciat vobis eum placabilem: et remittat vobiscum fecum vestrum quem tenet in vinculis: et hunc beniamin. Ego autem huius orator: absque liberis ero. Tulerunt ergo viri munera et pecuniam duplicem et beniamin: descendentesque in egiptum: et reuertuntur coram ioseph. Quos cum ille vidisset et beniamin suum: precepit dispensatori domus suae dicens. Introduc viros domum: et occide victimas: et intrate ad viuum: quoniam hodie mecum sunt comesturi in meridie. Fecit ille quod sibi fuerat imperatum: et introduxit viros domum. Ipsi quoque reuerterunt dixeruntque mutuo. Propter pecuniam quam rececimus pro fructibus nostris: introducti sumus: ut deuoluatur in nos calumnia: et violenter subiciat seruituti: et nos et animas nostras. Quamobrem in ipsis sociis accedentes ad dispensatorem locuti sunt. Drangus domine ut audias nos. Nam ante descendimus: ut emeremus escas:

quibus emptis. cum venissemus ad dimer-
sorium. aperuimus saccos nostros. et inveni-
mus pecuniam in ore saccorum: quam nunc
eodem pondere repozitavimus. Sed et
aliud attulimus argentum: ut emamus quod
nobis necessaria sunt. Non est in nostra
conscientia: quis posuerit eam in marsu-
pijs nostris. At ille respondit. Pax vobiscum:
nolite timere. Deus vester et deus patris
vestri. dedit vobis thesauros in saccis
vestris. Nam pecuniam quam dedistis
mihi: probaram ego habeo. Eduxitque
ad eos simeon. Et introduxit domum
attulit aquam: et laverunt pedes suos:
deditque pabulum asinis eorum. Illi vero
parabant munera: donec ingrederetur
ioseph meridie. Audierant enim quod ibi
comesturi essent panem. Igitur ingressus
est ioseph domum suam: obsecravitque ei
munera. retinens in manibus suis: et ad-
oraverunt primum in terra. At ille demum
relatus ris: interrogavit eos dicens.
Haudne est pater vester senex: de quo
dixeratis mihi? Adhuc vivit? Qui
respondit. Sospes est. servus autem pater
nostri. Adhuc vivit. Et incirruam ad-
oraverunt eum. At tollens autem ioseph
oculos: vidit beniamin fratrem suum et eci-
num: et ait. Iste est frater vester parvulus:
de quo dixeratis mihi? Et respondit. De-
finitur miseratus est fili mi. Festinavit
ergo in domum: quia commota fuerat viscera
eius: super fratre suo: et explebat lacrimas:
et in introitu tubiculi fleuit. Rursumque
locata facie egressus: continuit se: et ait.
Domine panes. Quibus appositis: seor-
sum ioseph: et fratres suos: et egypciae
regumque: qui vescebantur: sicut fratres illi:
omnis est enim egypciae comedere cum hebreae.
Et pharaon posuit huiusmodi con-
vivi: sederunt coram eo: primogenitus iuxta
primogenita sua: et nuntius iuxta matrem

sua. Et mirabantur nimis: super partibus
quas ab eo acceptat. Pharaoque par-
venit beniamin: ita ut quinque partibus
recederet. Biberuntque: et inebriati sunt cum eo.
Reccepit autem ioseph **xxxv**
dispensatori domus sue. dicens.
Imple saccos eorum frumento quantum
possint capere: et pone pecuniam singulorum
in humeris sacci. Cephum autem meum
argentum: et precium quod dedit tibi: pone
in ore sacci iunioris. Fadusque est ita. Et
orto mane. dimissi sunt cum asinis suis.
Namque urbem egerat: et perierat pau-
lulum. Tunc ioseph accessit dispensatore
domus ait. Surge inquit et persequere vi-
ros: et apprehendis dicens. Quare reddi-
distis malum pro bono? Cephus quem fu-
rati estis: ipse est in quo bibit dominus meus: et
in quo augurari solet. Pellimam rem
fecistis. Fecit ille ut iussit: et apprehen-
dit per ordinem locum est. Qui respondit.
Quare sic loquitur dominus noster: ut servi
tui tantum flagitij commiserint? Pecuni-
am quam invenimus in humeris saccorum:
reportavimus ad te de terra chanaan.
Et quomodo oleques es: ut furam sumus
de domo domini tui aurum vel argentum?
Apud quemcumque fuerit inventum tuum:
tuumque quod quis moriatur: et nos etiam
secundum nram. Qui dixit eis. Fiat iuxta
verbum sententiae. Apud quemcumque fuerit
inventum: ipse sit servus meus: vos autem
restitis innoxii. Itaque festinato depone-
tes in terram saccos: aperuerunt singuli.
Quos securatus: incipiens a maiore
usque ad minimum: invenit cephum in
sacro beniamin. Ac illi solis vestibus
oneratusque rursum asinis: reversi sunt in
opidum: primusque iudas cum fratribus in-
gressus est ad ioseph. Recedens autem de loco
habitavit. Unusque autem cum pariter i coram
conversus. Quibus ille ait. Euc sic agere

voluistis? An ignoratis quod non sit
similis mei i augurandi scientia? Qui
iudas. Quid credimus inquit dominus
meus: vel quid loquimur: aut iuste pote-
rimus obsecrare? Deus invenit iniquita-
tem servorum tuorum. Et omnes servi sumus
domini mei: et nos et apud quem inventus
est cephus. Respondit ioseph. Absit a me:
ut sic agam. Qui furatus est cephus ipse
sit servus meus: vos autem abite liberi
ad primum vestrum. Accedens autem prius
iudas. confidenter ait. Pro domine audi
me: ut loquar tuis: ut verbum i auribus
tuis: et ne irascaris famulo tuo. Tu es
enim post pharaonem dominus meus. Interro-
gasti prius servos tuos habetis primum
aut fratrem: nos respondimus tibi domino meo.
Est nobis pater senex: et puer parvulus:
qui i senectute illius natus est: cuius vultus
frater est mortuus: et ipsum solum habet
matrem suam: pater vero matrem diligit eum.
Dixistique servis tuis. Adducite eum ad
me: et ponam oculos meos super illum.
Suggestum tibi domino meo: non potest
puer redire primum suum. Si enim illi di-
miserit morietur. Et dixisti servis tuis.
Nisi venerit frater vester minimus vobiscum:
non videbitis amplius faciem meam. Cum
ergo ascendissemus ad famulum tuum pa-
triam nostram: narravimus ei omnia que lo-
quimus est dominus meus. Et dixit pater noster.
Revertimini: et reverti nobis parvulus.
Qui diximus. Non possumus ire. Si frater
noster minimus descendit vobiscum: pro-
fiteremur sicut: alioquin illo absente
non audemus videre faciem viri. At ille
respondit. Vos scitis quod duos filios
genuit michi uxor mea. Egressus est
unus et dimissus hesterna deprecavit eum:
et huiusmodi non coparet. Si volentes
istum: aliquid ei i via contigerit: deduce-
tis eum ad me: et intro ad intro.

Igitur si intravero ad servum tuum primum
nostrum: et puer deheret: cum anima illius eg-
huius anima dependeat: videretque eum non
esse nobiscum: morietur: et deducet famuli
aut canos eius cum dolore ad intro.
Ego prope servus tuus sum: qui i meo
hunc recepi fidem: et sponsum diem. Nisi
reduxeris eum: precor tuus ero in primum meum
omni tempore. Mancho itaque servus tuus
pro puero i ministerio domini mei: et puer
ascendat cum fratribus suis. Non enim
possum redire ad primum absente puero:
ne calamitatis quam oppressura est primum
meum: velis afflicam. **xxxvi**
Non se poterat ultra cohibere io-
seph. multis coram astantibus: unde
precepit ut egredere cuncti foras: et nullus
interreret aliter: agnitioni mutue. Ele-
vavitque vocem cum steru: quam audierat
egypciae omnisque domus pharaonis: et
dixit fratribus suis. Ego sum ioseph. Ad-
huc pater meus vivit? Non poterat
respondere frater: nimis terrore perterritus. Ad-
quos ille clementer: accedite iuxta ad me.
Et cum appropinquasset prope: ego sum ait
ioseph frater vester: quem videristis in
egypto. Nolite pavere: neque vobis du-
rum esse videat quod vendidistis me i hy-
pocritis. Pro salute enim vestra misit
me deus ante vos in egyptum. Biennium
est enim quod cepit famem esse in terra: et ad-
huc quisque animi restat: quibus nec arari
poterit nec meti. Prevenistisque me deus:
ut resumerem super terram: et redire ad vi-
vendum habere possitis. Non vero consi-
lio sed dei voluntate huc missus sum:
qui fecit me ante primum pharaonis: et do-
minum universae domus eius: ac principem
in omni terra egypci. Festinate et ascen-
dite ad primum meum: et dicitis ei. Hec
mandat filius tuus ioseph. Deus fecit
me dominum universae terre egypci. Descende:

ad me ne moreris: et habitabis in terra
iessen. **E**rgo iuxta me tu et filij tui et fi-
lij filiorum tuorum: oves tue et armenta
tua: et universa que possides: ibique
pascam. **A**dhuc enim quinq; anni reli-
qui sunt famis: ne et tu pereas: et omnis
domus tua: et omnia que possides. **E**n-
oculi vestri: et oculi fratris mei beniamin vi-
dent: quod os meum loquatur ad vos. **A**un-
tate patri meo universam gloriam meam:
et cuncta que vidistis in egipto. **F**esti-
nate: et adducite eum ad me. **C**umque
amplexatus eum fuisset: collum beniamin
fratris sui fleuit: illo quoque filius stante stiterat
super collum eius. **C**onsolatusque est ioseph
omnes fratres suos: et ploravit super singu-
los. **P**ost que: ausi sunt loqui ad eum.
Auditusque est et celebri sermone vulgatus
in aula regis: venerunt fratres ioseph. **E**t
gaudius est pharaon: atque omnis familia
eius. **D**ixitque ad ioseph: ut imperaret
fratribus suis dicens. **O**mnem armentum
terre chanaan et collum inde precepi
viri et cognationem: et venite ad me:
et ego dabo vobis omnia bona egipti: ut
comedatis medullam terre. **P**recipe etiam
ut tollant plaustra de terra egipti: ad
subventionem parvulorum suorum ac singulorum.
Et dicens. **T**ollite precepi vestrum: et perate
quancumque veneritis: nec dimittatis
quicquam de suppellectilibus vestris: quoniam omnes opes
egipti vestre erunt. **F**eceruntque filij israel: ut eis
mandatum fuerat. **Q**uibus dedit ioseph
plaustra secundum pharaonis imperium: et
cibaria in itinere. **S**ingulis quoque precepi
ullius bini et stolas: beniamin vero de-
dit trecentos argenteos: cum quoque stolas
optimas: tantumdem pecunie et vestitus
mittens patri suo: addens eis alimos
decem: qui subvehere eum et omnibus diviti-
bus egipti: et condant alimos cunctis in
itinere: paucosque portantes. **D**imisit ergo

fratres suos: et pharaon ait. **N**e irascamini
viam. **Q**ui ascendentes ex egipto:
venerunt in terram chanaan ad precepi suum
iacob: et nuntiaverunt ei dicens. **I**oseph
filius tuus vivit: et ipse dominatur in omni
terra egipti. **Q**uo audito iacob: quasi de
gravi somno evigilans: tamen non
credebat eis: illi contra referebant omne
ordinem rei. **C**umque vidisset plaustra et
universa que miserat: revertis spiritus
eius: et ait. **S**ufficit michi si adhuc ioseph
filius meus vivit: vadam et videbo
illum antequam moriar. **xxxv**

Profectusque istis omnibus qui habebat:
venit ad puteum iuramentum:
et mandatis ibi vidimus deo patris sui
ysaac: audivit enim per visionem nocte vo-
cantem se: et dicens sibi. **I**acob iacob.
Cui respondit. **E**cce alii. **A**it illi deus. **E**go
sum fortissimus deus patris tui. **N**oli
timere: sed descende in egiptum: quia ego
te in magna terra te ibi. **E**go descenda
tecum illuc: et ego inde adducta te revertamini.
Ioseph quoque ponit manus suas super
oculos suos. **S**urrexit iacob mane a
puteo iuramenti: tulitque cum filijs suis
parvulis et uxoris suis: in plaustris
que miserat pharaon ad portandum
semen: et omnia que possidebat in terra
chanaan. **V**enitque in egiptum cum omni
familia sua: filij eius et nepotes: filie et
cuncta simul progenies. **H**ec sunt autem
nomina filiorum israel: qui ingressi sunt in egi-
ptum: ipse cum liberis suis. **P**rimogenitus
ruben. **F**ilij ruben: henoch et phallu: et
eleon et tharim. **F**ilij simeon: ramulph
et iamin: et ahod et iachin: et sabir et
saul filij chanaanitis. **F**ilij levi: ge-
son et raath: et merari. **F**ilij iuda: her
et onan: et sela: et phares: et ara. **N**on
erant autem her et onan in terra chana-
an. **R**ati sunt filij phares: et domum et

domum. **F**ilij isachar: thola et phua et
ioab et leuron. **F**ilij zabulon: sareth
et thelon: et ioalel. **H**ij filij isachar: quos ge-
nuit in mesopotamia syrie: cum diana
filia sua. **O**mnes anime filiorum eius et fili-
arum vigintatres. **F**ilij gad: sephon et
aggi: suphi et elebon: et sumi et beri: et
arodi et ardi. **F**ilij aser: iemua et isua
et iesui: et beria: sara quoque soror eorum. **F**ilij
beria: heber et melchiel. **H**ij filij zephe-
ra: dedit laban filie sue: et hos ge-
nuit iacob: sedecim animas. **F**ilij rachel
uxoris iacob: ioseph et beniamin. **R**ati
quoque sunt ioseph filij in terra egipti: qui
genuit ei aseneth filia phuntaris sa-
cedotis eliopoleos: manasses et effa-
im. **F**ilij beniamin: hela et herchod et
asbel et gera et naaman: et iechri: et rusa
menfon et osim: et ared. **H**ij filij rachel
quos genuit iacob: omnes anime quin-
quaginta. **F**ilij dan: vshan: **F**ilij nepta-
lim: isachar et guni et ieser et salem. **H**ij
filij levi: quos dedit laban rachelis filie
sue: rachel genuit iacob: omnes anime
septem. **C**umque ingressi essent in egiptum
cum iacob in egiptum: et egressi sunt de tem-
pore illius: ab his uxoris filiorum eius: sexa-
ginta sex. **F**ilij autem ioseph: qui nati sunt
in terra egipti: anime due. **O**mnem
animam domus iacob: que ingressi sunt
in egiptum: fuerunt septuaginta. **N**ihil
autem iacob vidit ante se ad ioseph in
egypto: ut nuntiaret ei: et ille occurrens
in iessen. **Q**uo cum venisset in iessen ioseph
cunctis suis: ascendit obviam patri ad
eundem locum: vidensque eum: rexit super collum
eius: et intus amplexus fleuit. **D**ixitque
pater ad ioseph. **I**am scius moriar
quia vidi faciem tuam: et supplex te re-
linquo. **E**xile locum: et ad fratres suos:
et ad omne domum patris sui. **A**scenda
et nuntiabo pharaoni: dicensque ti. **F**ratres

mei et domus patris mei qui erant in terra
chanaan: venerunt ad me: et sunt viri
pastores ovium: cunctique habent alendos
greges. **D**ecora sua: et armenta et omnia
que habere poterunt: adduxerunt secum.
Cumque vocaverit eos: et dixerit. **Q**uid est
quod plus vultis: respondebis. **V**iri pastores su-
mus fui tui: ab infanzia mea usque in pre-
sens: et nos et patres nostri. **H**ec autem dicens:
ut habitare possitis in terra iessen: quia
detestantur egiptii omnes pastores ovium.
Nigellus ergo ioseph: nuntiavit. **xxxvi**
autem pharaoni dicens. **P**ater meus et
fratres mei et armenta: et cuncta que
possident: venerunt de terra chanaan: et
ecce constitit in terra iessen. **E**cce nos quoque
fratres vestri quique viros: constitunt coram
rege. **Q**uos ille interrogavit. **Q**uid ha-
beris? **R**espondit. **P**astores ovium
sumus semper nostri: et nos et patres nostri. **A**d
persecutionem in terram tuam venimus: quoniam
non est herba gregibus vestris: tuorum: ingra-
vescente fame in terra chanaan. **P**er-
imusque: ut esse nos iubeas fruges tuas
in terra iessen. **D**ixit itaque rex ad ioseph.
Pater tuus et fratres tui venerunt ad te. **T**erra
egipti in conspectu tuo est in optimo loco
facere eos habitare: et tradis eis terram iessen.
Qui si non sit in eis esse viros: inducitosque
constitue illos magistros pecorum meorum.
Post hec introduxit ioseph patrem suum
ad regem: et stavit cum coram eo. **Q**ui bene-
dicens illi: et interrogans ab eo: quid
sunt dies annorum vestre? respondit. **D**ies
persecutionis vestre mee: constitutusque
sum: parvi et mali: et non que-
rebat usque ad dies parvi meorum quibus
persecutus sum. **E**t benedixit regi: egressusque
est foras. **I**oseph vero patri et fratribus
suis dedit possessionem in egipto in opti-
mo: et solo ramesses: ut propeat pha-
raon: et alcham eorum: omnesque domus patris

huius prebens cibaria singulis. In toto
enim orbe panis deerat: et opprimeret fa-
mes terram maxime egypti et chanaan.
Quibus omne pecunia congregavit pro
venditione frumenti: et intulit eam in tra-
scurum regis. Cumque defecisset temporibus
panis: venit cuncta egyptus ad ioseph di-
cens. Da nobis panes. Quare mori-
mur coram te deficiente pecunia? Quibus
ille respondit. Adducite pecora vestra: et dabo
vobis pro eis cibos. Si pecuniam non ha-
beris. Que cum adduxisset dedit eis ali-
menta pro equis et quibus et bobus
et asinis: sustentavitque eos illo anno
pro commutatione pecorū. Venieruntque
anno secundo: et dixerunt ei. Non clamamus
domino nostro quod deficiente pecunia pecora
simul defecerunt: nec clamamur te quod absque
liberis corporibus et terra nichil habemus.
Cur ergo morieris te vidente? Et nos
et terra nostra tui erimus. Erunt nos in ser-
vitutem regiam: et prebe semina tue prece-
duntore redigatur terra in solitudinem.
Fuit igitur ioseph omne terram egypti
vendens singulis possessiones suas
pre magnitudine famis. Subiecitque
eam pharaoni: et videtur populum eius a
nonnullis terris egypti usque ad eger-
nos fuisse. Et post terram sacerdotum que
a rege tradita fuerat eis: quibus et statu-
ta cibaria et heredis publicis prestantur.
Et idcirco non sunt compulsi vendere
possessiones suas. Dixit ergo ioseph
ad populum. En ut cernitis: vos et terra
vestra pharaoni possidet. Accipite femi-
na et serite agros: ut fruges habere possi-
tis. Quintam partem regi dabitis: quatuor
reliquas primito vobis in frumentum: et in
tribum familiis et libris vestris. Qui
responderunt. Salus nostra in manu tua est.
Respiciat nobis tantum dominus noster: et leti
seruiemus regi. Et ego ipse usque presentem

diem in universa terra egypti regibus
quicquid pars solvitur: et factum est quasi in
legem absque terra sacerdotum: quod libera
ab hac conditione fuit. Habitavit ergo
israhel in egypto: id est in terra iessen et possi-
dit eam: et multiplicatus est et multiplicatus ni-
mis: et vixit in ea decem et septem annis.
Factique sunt omnes dies vite illius centum
septaginta et septem annorum. Cumque app-
proquaret tempus discessus eius: vocavit
filium suum ioseph: et dixit ad eum. Si inve-
ni gratiam in conspectu tuo: pone manum
tuam super oculos meos: et facies michi mi-
sericordiam et veritatem: ut non sepeliar
in egypto: sed domum tuam patris mei
et auferas me de terra hac: et dabo asque me
in sepulchro maiorum. Cum respondit ioseph.
Ego faciam quod iussisti. Et ille iuravit
ergo ioseph michi. Quo iurante: adora-
vit israhel dominum: et conversus ad ledai caput.
Et ait. Ioseph: transi ad ioseph. **xxxviii**
Nunciavit est ioseph: quod egrotaret
pater suus. Qui assumptis duobus
filiis: manasse et effraim: ire percepit.
Dixitque est seni. Ecce filius tuus ioseph
venit ad te. Qui confortatus se-
dit in ledulo. Et ingressus ad se ioseph
ait. Deus omnipotens apparuit michi
in lucibus: que est in terra chanaan: be-
dixitque michi: et ait. Ego te aufero et
multiplicabo: et faciam te in archas populi.
Daboque tibi terram hanc: et semini tuo
post te in possessionem sempiternam. Duo
ergo filii tui qui nati sunt tibi in terra
egypti: anteque hunc veniunt ad te mei erunt
effraim et manasse: sicut semini et ru-
ben reputabuntur michi. Reliquos au-
tem quos genueris post eos tui erunt:
et nomen fratrum suorum vocabuntur in posses-
sionibus suis. Michi autem quid deprecaberis
de miserationibus meis: moriamur et rachei in
terra chanaan: in ipso iniquitate. Et ait

venit ipse. Et ingrediebatur effraim: et
sepelivit eam iuxta viam effraim: quod alio
nomen vocabatur bechleem. Videns autem
filios eius: dixit ad eum. Qui sunt isti?
Respondit. Filii mei sunt: quos donavit
michi dominus in hoc loco. Adduc inquit
eos ad me: ut benedicam illis. Oculi
enim israhel taligabatur pre nimia senectute:
et clare videre non poterat. Applicatosque
ad se deosculatus: et circumplexus: dixit
ad filium suum. Non sum fructus aspectu
tuo: insuper ostendit michi deus semini
tuum. Cumque tulisset eos ioseph de ge-
nicio patris: adoravit pronus in terram:
et posuit effraim ad dexteram suam: id est ad
sinistram israhel: manasse vero in sinistram
sua ad dexteram: sicut patris: applicavitque
ambos ad eum. Qui extendens manum
dexteram: posuit super caput effraim mi-
noris fratris: sinistram autem super caput
manasse: qui maior natus erat: commu-
tans manus. Responditque iacob filiis
ioseph: et ait. Deus in cuius conspectu ambu-
laui: pater meus abraham et isaac: deus
in presentem diem: angelus qui eruit
me de cunctis malis: benedicat pueris
istis: et vocetur super eos nomen meum
et nomen patris mei abraham et isaac:
et ceteris in multitudine super terram.
Videns autem ioseph quod posuisset pater
suum dexteram manum super caput effra-
im: graviter accepit. Et apprehendam
manum patris: leuare conatus est de capi-
te effraim: et transire super caput ma-
nasse. Dixitque ad patrem. Non ita con-
muto patrem: quia hic est primogenitus. Pone
manum dexteram super caput eius. Qui res-
pondit ait. Scio fili mi scio. Et israhel quip-
pe erat populus: et multiplicatus: sed frater
eius minor maior erat illo: et frater illius
recessit in gentes. Benedixitque eis in fine

illo dicens. In te benedicetur israhel: atque
dices. Faciat tibi deus sicut effraim et si-
cut manasse. Constituitque effraim ante
manasse. Et ait ad ioseph filium suum.
En ego morior: et erit deus vobiscum: et re-
ducat vos ad terram patrum vestrorum. Do tibi
partem unam terre fratres tuos: quam tuli de
manu amorrei in gladio et arcu meo.
Vocavit autem iacob **xxxix**
filios suos: et ait eis. Congrega-
mini: ut annunciem que ventura sunt
vobis in diebus novissimis. Congrega-
mini et audite filii iacob: audite israhel
patrem vestrum. Ruben primogenitus meus.
Tu fortitudo mea: et principium doloris
mei. Prior in donis: maior in imperio.
Effusus es sicut aqua. Non celsas:
quia ascendisti cubile patris tui: et ma-
culasti stratum eius. Simeon et levi fratres:
vasa iniquitatis bellantia. In conspectu
eorum non veniat anima mea: et in retu
illo: non sit gloria mea: quia in furore
suo occiderunt viros: et in voluntate sua
suffoderunt murum. Maledictus furor
eorum: quia perit: et indignatio eorum: quia
dura. Dividam eos in iacob: et dispersam
eos in israhel. Iuda: et laudabunt fratres tui.
Manus tue in reuicibus inimicorum
tuorum: adorabunt te filii patris tui. Catu-
lus leonis iuda. Ad predam fili mi
ascendisti: replestis accubisti ut leo:
et quasi leona. Quis suscitabit eum? Non
auferet sceptrum de iuda: et dux de femore
eius: donec veniat qui mittendus est:
et ipse erit respectus gentium. Ligas ad
vitem pullum suum: et ad vitem o fili
mi asinam suam. Iuvabit in vino sto-
lam suam: et in sanguine vite pallium suum.
Pulchriores sunt oculi eius vino: et dentes
eius lacte candidiores. Zabulon in
litore maris habitabit: et in statione
navium: perungens usque ad hydruem.

Phar alius fortis: accubans inter
terminos. Vidit requiem quod esset bona:
et terram quod optima: et supposuit hume-
rum suum ad portandum: factusque est tribu-
nis seniores. Dan iudicabit populum suum:
sicut et alia tribus in israel. Fiat dan co-
luber in via: cerastes in semina: mordens
ungulas equi: ut cadat ascensor eius
retro. Salutare tuum repetabo domine.
Hic accendens gloriabitur ante eum: et ipse
accingetur retro. Aler pinguis panis
eius: et prebebit delicias regibus. Septa-
limi reclusi emissus: et dans eloquia
pulchritudinis. Filius accersens ioseph:
filius accersens et decore alpe. Filie
discurrent super munus: sed respiciantur
eum: et iurgati sunt: invidenterque illi habē-
tes iacula. Sed et fortis accus eius: et
dissoluta sunt vincula brachiorum: et ma-
nuum illius: per manus potentis iacob.
Inde pastor regressus est: lapis israel. De
patris tui erit adiutor tuus: et omnipo-
tens benedicti tibi benedictionibus teli desu-
per benedictionibus ab illi iactis deorsum:
benedictionibus vberum et vulvae. Benedi-
diones patris tui: confortate sunt benedi-
ctionibus patrum eius: donec veniret desiderium
rollu eternorum. Fiant in capite ioseph
et in vertice nazarei: inter fratres suos.
Beniamin lupus rapax: mane come-
det predam: et vespere dividet spolia.
Omnes hiij tribubus israel duodecim.
Hic locus est et patre suus: benedixitque
singulis benedictionibus propriis: et prece-
pta dicens. Ego congregetur ad populum meum.
Sepelice me cum patribus meis in spelunca
duplici: que est in agro ephron ethei-
contra mambre in terra chanaan: quam
emit abraham cum agro: ab ephron
ethei in possessione sepulchri. Ibi sepli-
erunt cum: et sarai uxorem eius. Ibi sepul-
chrum est ysaac: cum Rebecca coniuge sua. Ibi et

lyra condita iacet. finitibus mandatis
quibus filios instruebat: collegit pe-
des suos super ledulum: et obijt: appo-
situsque est ad populum suum. **xxxv**
Quod cecens ioseph: ruit super fa-
ciem patris: fletus et desolatus est:
precepitque suis suis medicis: ut aroma-
tibus condirent preteritum. Quibus iussa re-
pleta: transierunt quadraginta dies.
Iste quippe mos erat cadaverum condi-
torum. Fleuitque cum egiptus septuaginta
diebus. Et repleto plandus ipse: locutus
est ioseph ad familiam pharaonis. Si
inveni gratiam in conspectu vestro: loquimini
in auribus pharaonis: ut ego pater me-
um adiuvaverit me: dicens. Tu morieris:
in sepulchro meo quod fodi michi in
terra chanaan: sepelies me. Ascendā
igitur et sepeliā preteritum meum: ac revertar.
Dixitque ei pharao. Ascende et sepeli-
patrem tuum: sicut adiuvaveris res. Quo
ascendente: ierunt cum eo omnes fratres
domus pharaonis: iudicque maiores
nati terre egipti: domus ioseph cum fra-
tribus suis abluunt: et parvulis: et gregibus
atque armentis: que decelerunt in terra
israel. Habuitque in comitatu curcus et
equites et facta est turba non modica:
venientesque ad aream adad: que sita est
trans iordanem: ubi celebrantes requias
plandus magno: atque vehementer imple-
verunt septem dies. Quod cum vidissent ha-
bitatores terre chanaan: dixerunt. Plan-
dus magnus est iste egiptius. Et idcirco
vocatum est nomen loci illius: plan-
dus egipti. Fecerunt ergo filij iacob si-
cut preceperat eis: et portantes eum in terra
chanaan: sepeliverunt eum in spelunca du-
plici: quam euerat abraham cum agro in
possessione sepulchri: ab ephron ethei-
contra faciem mambre. Reversusque io-
seph in egiptum cum fratribus suis et omni

comitatu: sepulto patre. Quo mortuo:
transierunt fratres eius: et mutuo colloquētes:
ne forte memor sit iniurie quam passus
est: et reddat nobis omnem malum quod feci-
mus: mandaverunt ei. Pater tuus pre-
cepit nobis antequam moreretur: ut hec verba
tibi dicerem. Obsecro ut obliviscaris
sceleris fratrum tuorum: et patris atque malicie
quam egererunt in te. Nos quod oramus:
ut servus dei patri tuo dimittas iniqui-
tatem hanc. Quibus auditis fleuit io-
seph: veneruntque ad eum fratres sui: et proni
adorantes in terra dixerunt. Secui tui
sumus. Quibus ille respondit. Nolite timere.
Num dei possum? relistere voluntati?
Vos cogitatis de me malum: sed deus
venit illud in bonum: ut reataret me si-
cut in presentia vestris: et saluos face-
ret multos populos. Nolite timere. Ego
pascā vos: et parvulos vestros. Consola-
tusque eos: et blande: et leniter est locutus:
et habitavit in egipto cum omni domo
patris sui. Vixitque centumdecem annis: et
vidit effatum filios suos: ad tertiam ge-
nerationem. Filijque machir filij manas-
se: nati sunt in genibus ioseph. Quibus
transactis: locutus est fratribus suis. Post
mortem meam deus visitabit vos: et
ascendet vos faciem de terra ista: ad ter-
ram quam iuravit abraham ysaac: et
iacob. Cumque adiuverat eos atque dixisset:
deus visitabit vos: asportare olla
mea vobiscum de loco isto: mortuus est:
repleti centumdecem vixitque annis: et
conditus aromantibus: repositus est in
loculo in egipto. **Explicit liber genesis**
Incipit liber exodus

Et erat nomen filiorum israel:
qui ingressi sunt in egi-
ptum cum iacob. Singuli
cum domibus suis intro-
ierunt. Ruben: simon:

leui: iudas: ysachar: zabolon: et benia-
min: dan: neptalim: gad: et aser. Erant
igitur omnes anime eorum qui ingressi sunt
de femore iacob: septuaginta. Ioseph
autem in egipto erat. Quo mortuo et
universis fratribus eius: omniisque cognati-
one sua: filij israel occurrunt: et isti gemi-
nantes multiplicati sunt: ac roborati
nimis impleverunt terram. Surrexit inter-
ea rex novus super egiptum: qui igno-
rabat ioseph. Et ait ad populum suum. Ecce
populus filiorum israel multus: et fortior nobis
est. Venite sapienter opprimamur eum: ne
forte multiplicet: et si ingruerit contra
nos bellum: addatur inimicis nostris:
repugnantisque nobis: egrediat de terra.
Preposuit itaque eis magistros operum:
ut affligerent eos oneribus. Edificave-
runtque urbes tabernaculorum pharaoni:
phyton et ramesses. Quamvis oppri-
mebant eos: tantomagis multiplica-
bantur: et credebant. Oderatque filios
israel egiptij: et affligebant illudentes et
invidentes eis: atque ad amaritudinem
perducebant vitam eorum operibus duris luti
et lateris: omniisque famulatu quo in terre
operibus timebant. Dixit autem rex egipti
obsteribus hebreorum: quare una voca-
batur sephora: altera phua: proprietas
eis. Quando obstetrica hitis hebrearum: et
partus tempus adveniret: si masculus
fuerit interficite eum: si femina reservate.
Timuerunt autem obstetrices deum: et non
fecerunt iuxta preceptum regis egipti: sed
conservabant viros. Quibus accessitis
ad se rex ait. Quid nam est hoc quod facere
non voluistis: ut pueros servareis? Que
respondit. Non sunt hebrei: sicut egiptie
mulieres. Ipse enim obstetricandi habet
scientiam: et priusquam veniamus ad eas
pariunt. Bene ergo fecit dominus obstetri-
cibus: et crevit populus: confortatusque est nimis

Et quia timuerunt obsecrantes deum: edificavit eis domos. Precepit ergo pharaoni omni populo suo dicens. Quidquid masculini sexus nati fuerit in flumen proiciete: quidquid feminini reservate.

Egressus est post hec vir de domo levi: et accepit uxorem sibi: que concepit et peperit filium: et videns eum eleganter abscondit tribus mensibus. Cum iam celare non posset: superstitit filicellam scirpea: et limavit eam bitumine ac pice: posuitque in vas infantulum: et repositum cum in cisterna ripe fluminis: Rante procul sorore eius: et considerate euentum sui. Ecce autem descendebat filia pharaonis ut lavaretur in flumine: et puella eius gradiebatur per ripidinem alvei. Que cum vidisset filicellam in papirione: misit unam famulam suam: et allata aperies cisternam: et ea parvulum vagientem: misera eius ait. De infantibus hebreorum hic. Cui soror pueri: vis inquit ut vadam: et voce tibi mittere hebream: que nutrire possit infantulum: Respondit. Vade. Percepit puella: et vocavit matrem suam. Ad quam locuta filia pharaonis: accipe autem puerum istum: et nutrum michi: ego dabo tibi mercedem tuam. Suscepit mulier: et nutrivit puerum: ad ultimumque tradidit filie pharaonis. Que illa adoptavit in locum filij: vocavitque nomen eius moyses: dicens: quia de aqua natus sum. In diebus illis postquam creverat moyses egressus est ad fratres suos: viditque afflictionem eorum: et virum egyptium prout mentem quendam de hebreis fratribus suis. Cumque aspexisset hunc atque illum: et nullum adesse vidisset: parvulum egyptium abscondit subulo. Et egressus die altero: conspexit duos hebreos rixantes: dixitque ei qui faciebat iniuriam. Quare pueris proximum tuum? Qui respondit. Quis

constituit te principem et iudicem super nos? Nonne occidit me tu vis: sicut hebrei occidisti egyptium? Timuit moyses et ait. Quomodo palam factum est verbum istud? Audiuimus pharaonem verbum istud: et querebat occidere moysen. Qui fugiens de aspectu eius: moratus est in terra madian: et sedit iuxta puteum. Erant autem sacerdoti madian septem filie: que venerant ad hauriendam aquam: et impletis ranalibus: ad aquam cupiebant greges patris sui. Supervenerunt pastores: et ecurrunt eas. Surrexitque moyses: et defensis puellis ad aquam ques eas. Que cum reuertissent ad iterum patris sui: dixit ad eas. Cur velociter venistis solito? Dixerunt. Vir egyptius liberabit nos de manu pastorum. Insurgit et haurit aquam nobiscum: potumque dedit omnibus. At ille: ubi est inquit? Quare dimisit te hominem? Vocate eum ut comedat panem. Invenit ergo moyses quod habitaret cum eo. Accipitque sephora filiam eius uxorem: et peperit ei filium: quem vocavit gersam: dicens. Aduena fui in terra aliena. Alter vero peperit: quem vocavit eliezer: dicens. Deus enim pater meus adiutor meus: et cepit me de manu pharaonis. Post multum vero temporis mortuus est rex egypti. Et ingens multitudo filij israel propter opera viderantur. Ascenditque clamor eorum ad deum ab operibus: et audiuit gemitum eorum: ac recordatus est fidei quam pepigit cum abraham: ysaac: et iacob. Et respexit dominus filios israel: et cognovit eos.

Moyses autem pascebat oves in agro socii sui: sacerdotis madian. Cumque minasset gregem ad interiora deserti: venit ad montem dei oreb. Apparuitque ei dominus in flamma ignis de medio rubi: et videbat quod rubus arderet: et non combureret. Dixit ergo

moyses. Vadam: et videbo visionem hanc magnam: si non comburatur rubus. Cernens autem dominus quod properaret ad videndum: vocavit eum de medio rubi: et ait. Moyses moyses. Qui respondit. Alui. At ille: non appropinques inquit huc. Solue calciamentum de pedibus tuis. Hoc enim in quo stas: terra sancta est. Et ait. Ego sum deus pater tuus: deus abraham: et deus ysaac: et deus iacob. Abscondit moyses faciem suam. Non enim audebat aspiciere coram domino. Cui ait dominus. Vidi afflictionem populi mei in egipto: et clamorem eius audivi: propter duriciam eorum qui sunt operibus. Et scies dolorem eius: descendi ut liberem eum de manibus egyptiorum: et educam de terra illa: in terram bonam et spaciosam: in terram quam fluit lacte et melle: ad loca chananei: et ethiopi: et amorrei: et pherezii: et euei: et iebusei. Clamor ergo filiorum israel venit ad me: vidimus afflictionem eorum: quia ab egyptiis opprimuntur. Sed veni: et mira te ad pharaonem: ut educas populum meum filios israel de egipto. Dixitque moyses ad dominum. Quis sum ego: ut vadam ad pharaonem: et educam filios israel de egipto? Qui dixit ei. Ego ero tecum: et hoc habebis signum quod miserum te. Cum eduixeris populum meum de egipto: immolabis deo hircum montis istius. Ait moyses ad dominum. Ecce ego vadam ad filios israel: et dicam eis. Deus pater vestrorum misit me ad vos. Si dixerit michi quod est nomen eius: quid dicam eis? Dixit dominus ad moysen. Ego sum qui sum. Ait. Sic dicis filiis israel. Qui est: misit me ad vos. Dixitque iterum deus ad moysen. Sic dicis filiis israel. Dominus deus patrum vestrorum: deus abraham: et deus ysaac: et deus iacob: misit me ad vos. Hoc nomen michi est in eternum: et hoc memoriale meum in generatione et generatione.

vade: et congrega seniores israel: et dices ad eos. Dominus deus patrum vestrorum apparuit michi: deus abraham: et deus ysaac: et deus iacob: dicens. Visitans visitavi vos: et vidi omnia que acciderunt vobis in egipto: et dixi ut educam vos de afflictione egypti: in terram chananei: et ethiopi: et amorrei: et pherezii: et euei: et iebusei: ad terram fluentem lacte et melle: et audierunt vocem tuam. Ingredierisque tu: et seniores israel: ad regem egypti: et dices ad eum. Dominus deus hebreorum vocavit nos. Abimus viam terram diem in solitudine: ut immolamus domino deo nostro. Sed ego scio quod non dimittet vos rex egypti ut eatis: nisi per manum validam. Extendamus manum meam et precium egypti in cunctis mirabilibus meis: quod facurus sum in medio eorum: post hoc dimittet vos: daboque gratiam populo huic coram egiptiis. Et cum egredimini: non egredietur vacui: sed postulabit mulier a vicina sua: et ab hospita sua: vasa argentea et aurea: ac vestes: ponentisque eas super filios et filias vestras: et spoliabitis egiptum.

Respondens moyses ait. Non credent michi: neque audient vocem meam: sed dicent non apparuit tibi dominus. Dixit ergo ad eum. Quid est quod times in manu mea? Respondit. Virga. Dixitque dominus. Proice eam in terram. Proiecit: et versa est in colubrum: ita ut fugerit moyses. Dixitque dominus. Extende manum tuam: et apprehende caudam eius. Extendit: et tenuit: versaque est in virgam. Ut credat inquit quod apparuerit tibi deus patrum tuorum: deus abraham: et deus ysaac: et deus iacob. Dixitque dominus rursus. Mitte manum tuam in sinum tuum. Quam cum misisset in sinum: protulit leprosam ad instar nivis. Rerataque ait manum tuam in sinum tuum. Rerexit: et protulit iterum: et erat sicut carni

reliques. Si non ididerint inquit tibi-
neq; audierit emone signi poris: ce-
dent verbo signi sequentis. Ad si nec
duobus quidem hijs signis crediderint-
neq; audierint vocem tuā: sume aquā
flumina: et effunde eā sup aridā: et quid-
quid hausens de flumino. uertet in san-
guinem. **Ait moyses.** Obsecro domine
non sum eloquens ab heri et nudius-
terci: et requo locut? es ad secuti tuū:
impedientis et tardioris lingue sum.
Dixit dñs ad mo. Quis fecit os hois-
aut quis fabricat? est munus et surdū-
videtur: et recū. **Mo.** ego: **Perge** igit
et ego ero in ore tuo: doceboq; quid
loquaris. **Ait ille:** obsecro dñe inquit
mitte quē missurus es. **Itaq; dñs** in
moysen ait. **Aaron** frater tuus leuite-
fac qd eloquens sis. **Ecce ipse** egrediet
in occursum tuū: uidebitq; te letabitur
corde. **Loquere** ad eum: et pone uerba
mea in ore eius: et ego ero in ore tuo: et
in ore illius: et ostendam uobis quid
agere debeatis. **Et ipse** loquatur pro te
ad pplm: et erit os tuū: tu aut eris ei in
hijs que ad dñm ptinent. **Et ergam q;**
hanc sume i manu tua: in qua factu-
rus es signa. **Abijt moyses:** et reuersus
ē ad iero socerū suū. **Dixitq; ei.** Vada
et reuertar ad fratres meos in egiptū:
ut uideā si adhuc uiuāt. **Cui ait iero.**
Vade i pace. **Dixit ergo dñs ad moy-**
sen in madian. Vade et reuerte in egi-
ptum. **Mozui enī** sunt omnes q; quere-
bāt atam tuā. **Tulit ergo moyses** ux-
orem suā et filios suos: et imposuit eos
super asinū: et uoluitq; eū in egiptū: por-
rans uirgam dñi i manu sua. **Dixitq;**
ei dñs reuertenti in egiptū. **Vide:** ut oīa
ostenta que posui i manu tua facias
corā pharaone. **Ego** indurabo cor e-
ius: et nō dimittet pplm. **Dixitq; ad eū.** **Hec**

dixit dñs. **Filius meus** primogenitus
israhel. **Dixi tibi.** Dimitte filiū meū ut
uiuat michi: et noluit dimittere eū. **Et**
ego interficiā filiū tuū primogenitū.
Cūq; esset in itinere in diuisione: occur-
rit ei dñs: et uolebat occidere eū. **Tulit**
illico sephora acutissimam peram: et
circūdixit prepuciū filij sui. **Terigitq;**
pedes ei: et ait. **Sponsus sanguinū**
tu michi es. **Et dimisit eū** postq; dix-
erat. **Spūs sanguinū tu michi es:** ob
circūcisionem. **Dixitq; dominus** ad
aaron. **Vade in occursum moysi in de-**
sertū. **Qui** preiit obuiā ei i monte dei:
et osculat? est eū. **Narrauitq; moyses**
aaron omnia uerba dñi: pro quibus
miserat eum: et signa que mandau-
erat. **Ueneruntq; simul** et congregauerūt
cūdos seniores filios isrl: locutusq; ē
aaron omnia uerba que dixerat dñs
ad moysen: et fecit signa corā pple: et
credidit pps. **Audieruntq; qd** uisitallet
dñs filios israhel: et qd respexisset afflicti-
onem illor: et proni adorauerūt. **V.**
Post hec ingressi sūt moyses et aa-
ron: et dixerūt pharaoni. **Hec di-**
xit dñs de israhel. Dimitte pplm meū:
ut sacrificet michi in deserto. **Ait ille** re-
spondit. **Quis est dñs:** ut audiā uocē
eius: et dimittā israhel? **Religio dñm:**
et israhel nō dimittā. **Dixeruntq;.** **Deus**
hebreor: uocauit nos: ut eam? uiam
tuā dices in solitudinem: et sacrificem?
domino deo nostro. **ne forte** accidat
nobis pestis aut gladius. **Ait ad eos**
rex egipti. Quare moyses et aaron sol-
licitans pplm ab operibus suis? **Ita** ad
omera uestra. **Dixitq; phara.** **Multus**
est pplus terre. **Uideris** qd turba succē-
uerit: quanto magis si dederitis eis
requiem ab operibus? **Precepit ergo in**
die illo prefectis operū et regedoribus

ppl dices. **Requaq; ultra** dabitis pa-
leas pple ad cōficiendos latere: sicut
prius: sed ipi uadant: et colligant sti-
pulas: et mensuram laterum quam
prius faciebant: imponetis super eos:
nec minuetis quicq;. **Varāt enī:** et id-
circo uociferant? dicentes. **Eam? et sa-**
cificemus deo nostro. **Opprimantur**
operibus: et repleāt ea: ut nō acquiescāt
uerbis mendacibus. **Igit egredi** prefeti
operum et regedores: ad pplm dixerunt.
Hic dicit phara. **Nō** do uobis pale-
as. **Ite et colligite** stubi inuicem po-
teritis: nec minuet quicq; de opere urō.
Dispulsusq; est pps in omne terrā egi-
pti: ad colligendas paleas. **Prefeti q;**
operū: instabāt dicentes. **Cōplere op?**
uestri quondie: ut prius facere soleba-
tis: quādo dabātur uobis palee. **Fla-**
gellatiq; sunt q; perant operibus filiorū
isrl: ab regedoribus pharaonis dicētibz.
Quare non impletis mensurā laterū
sicut prius: nec heri nec hodie? **Uene-**
runtq; ppositi filios isrl: et uociferati sūt
ad pharaonē dicentes. **Cur ita** agis
corā uos tuos? **Palee** nō dant? no-
bis: et latere sicut imprant. **En famli-**
ni flagellis redimur: et iniuste agitur
contra pplm tuum. **Qui ait.** **Varatis**
odio et idcirco dicitis. **Eam? et sacri-**
ficemus dño. **Ite ergo** et operamini. **Pa-**
lee nō dabūtur uobis: et reddetis con-
suetum numerū laterū. **Uidebātq; se**
ppositi filios isrl in malū: eo qd diceret
eis nō minuetur quicq; operis de late-
ribz per singulos dies. **Occurreruntq;**
moysi et aaron q; stabant ex adūsō: e-
gredietes a pharaone: et dixerūt ad eos.
Uideat dñs et iudicet: qm facere fecistis
odre nūm corā pharaone et uisus est?
et pmissis ei gladiū ut occideret nos.
Reuersusq; est moyses ad dñm: et ait.

Dñe: cur afflixisti pplm istū? **Quare**
misisti me? **Et** eo enim quo ingressus
sum ad pharaonē ut loquerer ex noīe
tuo: afflixit pplm istū: et nō liberaisti eos.
Dixitq; dñs ad moysen. **U.**
Ait uidebis que facturus sum
pharaoni. **Per manū** enī forte dimit-
tet eos: et in manu robusta eiet illos
de terra sua. **Locutusq; ē** dñs ad moy-
sen dices. **Ego** dñs: qui apparui abra-
ham: ysaac: et iacob: in deo omnipoten-
te: et nomē meū adonay nō indicaui
eis. **Depigra:** sedus cū eis ut dāre eis
terrā chanāā: terrā peregrinationis eorū:
in qua fuerūt aduene. **Ego** audiui ge-
mitū filiorū isrl: quo egiptij opprimebāt
eos: et recordatus sum pacti mei. **Ideo**
dixi filiis isrl. **Ego** dñs: qui educa uos
de ergastulo egiptior: et erua de serui-
tute: ac redimā in brachijs extello: et in-
ducā magnis: et assumā uos michi
in pplm: et ero uester de? **Et** facietis qā
ego sum dñs de? uester: qui educaui
uos de ergastulo egiptior: et induxi
uos in terram: sup quā leuaui manū
meā: ut dārem eam abraham: ysaac:
et iacob: dabonq; illā possidendā uo-
bis: ego dñs. **Narrauit ergo moyses**
oīa filiis isrl: qui non acquiruerūt ei:
propt angustia spiri? et opus duris-
simū. **Locutusq; ē** dñs ad moysen di-
cens. **Ingedere** et loquere ad phara-
onem regem egipti: ut dimittat filios
isrl de terra sua. **Rādix** moyses corā
dño. **Ecce** filij isrl nō audiunt me. **Et**
quomō audiet phara? pfectim cū in-
circūcisus sum labijs? **Locutusq; ē** dñs
ad moysen et aaron: et dedit mandatū
ad filios isrl et ad pharaonem regem
egipti: ut educent filios isrl de terra egi-
pti. **Isti sūt** principes domorū p famili-
as suas. **Filij ruben** primogeniti isrlis:

noch et phallu. etrom et charmi. Hec
cognationes ruben. filij simeon: ia-
muel. et iamin. et ood. et lachim. et soer.
et saul filij chananitis. Hec pgenes
simcon. Et hec noia filioy leui. per co-
gnationes suas: gerson. et caath. et me-
rari. Anni autē vite leui fuerunt centū
triginta septem. filij gerson. lobni. et se-
mei per cognationes suas. filij caath:
amram. et yluar. et hebron. et oziel. An-
ni quoq; vite caath centūtrigintatres.
filij merari: modoli. et muli. Hec co-
gnationes leui. per familias suas. Re-
cepit autem amram uxore iochabeth
parcuelm suā: que peperit ei aaron. et
moysen et mariam. fuerūtq; āni vite
amram centūtriginta septem. filij
quoq; yluar: chore. et napheg. et zechri.
filij quoq; oziel: misael. et elisaphan. et
sechri. Accepit autē aaron uxore elisa-
beth filiā aminadab. sorore naalon:
que peperit ei nadab. et abin. et eleazar.
et ythamar. filij quoq; chore: aser. et
helchana. et abiasab. Hec sunt cogna-
tiones choritay. At vero eleazar fili-
us aaron accepit uxore de filiabus phuziel:
que peperit ei phinees. Hii sunt prin-
ces familias leuiticay. y cognationes
suas. Iste est aaron et moyses: quibz
pcepit dñs ut educerēt filios isrl. de ter-
ra egipti per turmas suas. Hii sūt qui
locunt ad pharaonē regem egipti: ut
educāt filios isrl. de egipto. Iste ē moy-
ses. et aaron: in die qua locut⁹ est dñs
ad moysen in terra egipti. Et locutus
est dñs ad moysen dicens. Ego domi-
nus. Loquere ad pharaonē regē egi-
pti. dñia q; loquor tibi. Et ait moyses
corā dño. En intricatus labijs sum.
Quomodo audiet me pharao? **viij**
Dixitq; dñs ad moysen. Ecce cōsti-
tui te deū pharaonis: et aaron

scater tuus erit ppheta tuus. Tu loque-
ris ei omnia que mando tibi: et ille lo-
quetur ad pharaonem: ut dimittat
filios isrl. de terra sua. Sed ego indu-
rabo cor tuum: et multiplicabo signa
et obsecra mea in terra egipti. et nō au-
dier vos. Immittāq; manū meā sup
egiptū et educam exercitū meū. et pplm
meū filios isrl. de terra egipti. y inducā
maxima. Et sciet egipti. qia ego sum
dñs. qui egredierim manū meā super
egiptū: et educerim filios isrl. de medio
eor. fecit itaq; moyses. et aaron: sicut
pceperat ei dñs. ita egredī. Erat autem
moyses octoginta annorū. et aaron
octoginta triū: quādo locuti sunt ad
pharaonē. Dixitq; dñs ad moysen
et aaron. Cum dixerit nobis phara-
on. ostēdite nobis signa: dices ad aaron.
Tolle virgam tuā. et pice eam coram
pharaone: ac veretur in colubrum.
Ingressi itaq; moyses. et aaron ad pha-
raonem: fecerūt sicut pceperat dñs.
Tulitq; aaron virgā corā pharaone
et seruis eius: que versa est in colubrū.
Vocavit autē pharao sapientes. et ma-
leficos: et fecerūt enā ipi y incantationē
egiptiacas et archana quēdam sicut.
Proiecerūtq; singli virgas suas: que
verse sunt in dracones. Sed deuora-
uit virga aaron. virgas eor. Indura-
rūtq; ē cor pharaonis: et nō audiuit
eos sicut pceperat dñs. Dixit autē dñs
ad moysen. Ingeuatuū est cor pha-
raonis: et nō vult dimittere pplm. Vade
ad eū mane. Ecce egrediet ad aquas.
Et habis in oculus tuis sup ripam
fluminis: et virgā que conuersa est in
draconē. tolles in manu tua: dicesq;
ad eum. Dñs deus hebreorū misit me
ad te dicens. Dimitte pplm meū ut sa-
crificet michi i deserto: et ulq; ad p̄sens.

audire me noluit. Hec igitur dicit
dñs. In hoc scies q; sum dñs. Ecce p-
ticiā virga que i manu mea ē aquā
fluminis: et veretur i sanguinē. Pisces
quoq; qui sunt in flumine morientur:
et cōputrescent aque: et affligentur egi-
pti. bibētes aquā fluminis. Dixit q;
dñs ad moysen. Dic ad aaron. Tolle
virgam tuā. et egredie manū tuā sup
aquas egipti: et sup flumēs eor. et ri-
uos et paludes. et omnes lacus aquas:
ut verent in sanguinē: et sit cruor in
omni terra egipti tam in lignis vasis
q; in saxis. feceruntq; moyses et aa-
ron: sicut pceperat dñs. Et eleuans
virgam. pcessit aquā fluminis corā
pharaone. et seruis eius: que versa est
in sanguinem: et pisces qui erant in
flumine. mortui sunt. Cōputrescūtq;
flumēs: et non poterāt egipti bibere
aquā fluminis: et sicut sanguis i tota
terra egipti. feceruntq; sicut malefici
egipti in incantationibz suis. Et in-
durat⁹ ē cor pharaonis: nec audiuit
eos sicut pceperat dñs. Auertitq; se. et
ingressus est domū suā: nec apposit
cor eam hac vice. Fecerūt autem o-
mnes egipti y circuitū fluminis aquā
ut biberent. Non enī poterant bibere
aquā fluminis. Impletisq; sunt septem
dies: pcessit dñs flumē. **vij**
Dixit quoq; dñs ad moysen. In-
gredere ad pharaonē: et dices ad
eū. Hec dicit dñs. Dimitte pplm meū:
ut sacrificet michi. Si autē nolueris
dimittere. ecce ego percutiam omnes ter-
minos tuos ranis. et ebulliet flumē
tuus: et ascendet et ingrediet domū
tuā. et cubitū leduli tui. et super creatū
tū. et in domos seruoꝝ tuorū. et i pplm
tū. et in fenuos tuos: et in reliquias
aborū tuorū. et ad te et ad pplm tuū et

ad omnes seruos tuos intrabūt rane.
Dixitq; dominus ad moysen. Dic ad
aaron. Egredie manū tuam sup flu-
mēs et sup riuos et paludes: et educ
ranas sup terrā egipti. Et egrediet aa-
ron manū sup aquas egipti et ascen-
derūt rane oppruerūtq; terrā egipti. fec-
erūt autē et malefici y incantationes sua
sicut: educerūtq; ranas sup terrā egi-
pti. Vocavit autē pharao moysen et
aaron: et dixit eis. Orate dñm ut au-
ferat ranas a me et a pplō meo: et di-
mittā pplm ut sacrificet dño. Dixitq;
moyses ad pharaonē. Cōstitue michi
quādo deperit pte. et p seruis tuis:
et p pplō tuo: ut abigantur rane a te.
et a domo tua. et a seruis tuis. et a pplō
tuo: et tantū in flumine remaneant.
Qui rēdit. Erās. At ille iuxta inquit
verbū quod faciā. ut scias quoniā non
est sicut dñs deus noster: et recedent ra-
ne a te. et a domo tua. et a seruis tuis.
et a pplō tuo: et tantū in flumine rema-
nebit. Egredietq; sūt moyses et aaron
a pharaone: et clamauit moyses ad
dñm pro spōsitione ranarū: quā dixe-
rat pharaoni. Fecitq; dñs iuxta ver-
bum moysi: et mortue sunt rane de do-
mibz. et de villis. et de agris. Cōgrega-
uerūtq; eas in immensos aggeres: et
cōputrescit terra. Videns autē pharao
q; data esset requies. ingrauauit cor
suū: et nō audiuit eos sicut pceperat
dñs. Dixitq; dñs ad moysen. Loquere
ad aaron. Egredie virgā tuā et pice
puluerem terre: et sicut scinifes in uni-
uersa terra egipti. feceruntq; ita. Et eg-
rediet aaron manū. virgam tenens.
percussitq; puluerē terre: et facti sunt sci-
nifes in hominibus et in iumentis.
Mūs puluis terre reclusus ē in scinifes:
per totā terram egipti. feceruntq; sicut

malefici in cautionibus suis. ut edu-
cerent sanctos. et non potuerunt. Et
significat tam in hominibus quam in iu-
mentis. Et dicitur malefici ad phara-
onem. Dicitur deus hic. Induratum
est cor pharaonis. et non auduit eos.
Sicut preperat deus. Dicit quoniam deus
ad moysen. Confurge diluculo. et sta
coram pharaone. Egredietur enim ad
aegyptum. Et dices ad eum. Hec dicit deus.
Dimittite populum meum ut sacrificet
mihi. Quod si non dimiseris eum. ecce
ego mittam in te et in servos tuos. et
in populum tuum. et in domos tuas. omne
genus mulierum. et implebuntur omnes
domus egypti. mulieribus domus generis
et universa terra in qua fuerint. Faciam
mirabilem in die illa terram egypti. in
qua populus meus est. ut non sine ibi mulier.
et scias quoniam ego deus in medio
terre. ponamque divisionem inter populum
meum et populum tuum. Etas erit signum
istud. Fecitque deus ita. Et venit in pluvia
gravissima in domos pharaonis. et
servos eius. et in omnem terram egypti.
corruptaque est terra ab huiusmodi
mulieribus. Vocavitque pharaon moysen et
aaron. et ait eis. Hec est sacrificare deo
vostro in terra hac. Et ait moyses. Non
potest ita fieri. Abominaciones enim
egyptiorum immolabimus deo deo vestro.
Quod si madauerimus ea que colunt
egyptii coram eis. lapidibus nos obruent.
Viam vestram dicam pergemus in soli-
tudinem. et sacrificabimus deo deo vestro
sicut precepit nobis. Dixitque pharaon.
Ego dimittam vos. ut sacrificetis deo
deo vestro in deserto. occurrantem lon-
gius ne abeat. Rogate pro me. Et
ait moyses. Egredietur a te oratio domini
et recedet mulier a pharaone. et a ser-
vis suis. et a populo tuo. Et dicitur

noli ultra fallere. ut non dimittas po-
pulum sacrificare deo. Egredieturque moy-
ses a pharaone. oravit dominum. Qui se-
rit iuxta verbum illius. et abstulit mulierem
a pharaone. et a suis servis. et a populo.
Non superstit nec vana quidem. Et ingre-
diens est cor pharaonis. ita ut iter hac
quidam vice dimitteret populum.
Dixit autem deus ad moysen. Ingre-
dere ad pharaonem. et loquere ad eum.
Hec dicit deus deus hebreorum. Dimittite
populum meum ut sacrificet mihi. Quod si
adhuc repulis et reitantes eos. ecce ma-
nus mea erit super agros tuos. et super
equos et asinos. et camelos. et oves. et
hircos. pestis valde gravis. Et faciet
deus mirabile inter possessiones israel.
possessiones egyptiorum. ut nil omnino
pereat de hijs que pertinent ad filios israel.
Constituitque deus tempus dicens. Erat
faciet deus verbum istud in terra. Fecit ergo
deus verbum istud per altera die. et morua
sunt omnia animalia egypti. De animalibus
vero filios israel nichil vitium preiit. Et
misit pharaon ad videndum. nec erat
quicquam mortuum de hijs que possidebat
israel. Ingrauatque est cor pharaonis.
et non dimisit populum. Et dicit dominus
ad moysen et aaron. Tollite plantas
manus vestras de camino. et spargat
illud moyses in celum coram pharaone.
Sicutque pulvis super omnem terram egypti.
Ecce enim in hominibus. et iumentis
ultra te velite egressos. in universa
terra egypti. Tuleruntque cinerem de ca-
mino. et iterum cor pharaonis. et har-
sit illud moyses in celum. Fadag. sunt ul-
tra velitas egressum in hominibus. et
iumentis. nec poterant malefici stare
coram moysen. propter vulnera que in illis
erant. et in omni terra egypti. Indura-
uitque dominus cor pharaonis. et non

auduit eos sicut locutus est dominus
ad moysen. Dicit quod deus ad moysen.
Stante confurge. et sta coram phara-
one. et dices ad eum. Hec dicit dominus
deus hebreorum. Dimittite populum meum.
ut sacrificet mihi. quia in hac vice mit-
tam omnes plagas meas super cor tuum.
et super servos tuos. et super populum tuum.
ut scias quod non sit similis mei in omni
terra. Nunc enim extendens manum. pecu-
niam te et populum tuum pelle. et gibberibus de
terra. Indico autem posui te ut osten-
dam in te fortitudinem meam. et nare-
tur nomen meum in omni terra. Adhuc
retrahes populum meum. et non vis eum dimi-
tere. En pluvias hac ipsa hora gran-
diorem multam nivis. qualis non fuit
in egypto a die qua fundata est. usque
in presentem tempus. Nunc ergo iam nunc.
et congrega iumenta tua. et omnia que
habes in agro. Homines enim et iumenta
et universa que iumenta fuerint foris.
nec congregata de agris. recediteque
super ea grandis morietur. Qui timent
verbum domini de servis pharaonis. fecit
mulgere servos suos et iumenta in
domos. qui autem neglexit sermonem
domini. dimisit servos suos et iumenta
in agris. Et dicit deus ad moysen. Ex-
tende manum tuam in celum. ut hac grandis
in universa terra egypti. super homines et
super iumenta. et super omnem herbam
agri. in terra egypti. Egredieturque moy-
ses virgam in celum. et deus dedit toni-
trua et gradine ac discordia fulgura
super terram. Pluitque deus grandinem
super terram egypti. et grandis et ignis.
mixta pariter crebatur. Tuncque fuit
magnitudo. quia ante nunquam appa-
ruit in universa terra egypti. equo ger-
illa condita est. Et pallit grandis in
omni terra egypti. et da. que fuerunt in

agris. ab homine usque ad iumentum.
Lundam. herbam agri percussit gran-
dis. et omne lignum regionis contregit.
Tantum in terra egypti ubi erant filii israel.
grandis non cecidit. Nuncque pharaon.
et vocavit moysen et aaron. dicens ad
eos. Peccavi etiam nunc. Dominus iustus.
et ego et populus meus impij. Orate dominum.
ut desinant tonitrua dei et grandis.
ut dimittat vos. et nequaquam hic ultra
maneat. Ait moyses. Cum egredietur
fuerit de urbe. extendam palmas meas
ad dominum. et cessabit tonitrua. et gran-
dis non erit. ut scias quia dominus est terra.
Novi autem. quod tu et servi tui necdum
timeatis dominum deum. Nunc ergo et ordeum
lesum est. eo quod ordeum esset virens. et
linum iam foliosos gemmaret. Triticum
autem et far non sunt lesa. quia serotina
erant. Egredieturque moyses a pharaone.
ne te urbe. recedat manus ad dominum.
et cessaverunt tonitrua et grandis. nec
ultra stillavit pluvia super terram. Vi-
dens autem pharaon quod cessasset pluvia
et grandis et tonitrua auxit peccatum.
et ingratum est cor eius nimis. nec dimisit
israel. sicut precepit dominus per manum moysi.
Et dicit dominus ad moysen. Ingre-
dere ad pharaonem. Ego
enim induravi cor eius. et servos illius.
ut faciam signa mea hoc in eo. et nar-
res in auribus filij tui et nepotum tuorum.
quod dicens occurrantem egyptios et signa
fecerim in eis. et scias quia ego dominus.
Introierunt ergo moyses et aaron ad
pharaonem. et dixerunt ei. Hec dicit deus
deus hebreorum. Utrique quoque non vis subire
mihi. Dimittite populum meum. ut sacri-
ficet mihi. Sin autem resistis. et non vis
dimittere eum. ecce ego inducam eas lo-
cutionem in super te. et super servos tuos.
et super omnia que apparerunt super
terram. et quicquid eius apparerit. sed

comedatur quod residuum fuerit grandini. Corrodet enim omnia ligna que germinant in agris: et implebunt domos suas: et domos nostras: et domus egypci: quanta non viderit patres tui et auerquo ori sunt super terram usque in plestem diem. Auertitque se: et egressus est a pharaone. Dixerunt autem serui pharaonis ad eum. Vtiquequo pariemur hoc scandalum? Dimittite homines: ut sacrificent domino deo suo. Nonne vides quod perierit egiptus? Reuertenturque moyses et aaron ad pharaonem. Qui dixit eis. Ite: sacrificate domino deo vestro. Qui nam sunt qui iuri sunt? At moyses. Cum parvulis nostris et senioribus pergerimus: cum filiis et filiabus: cum omnibus et armentis. Est enim sollemnitas domini dei nostri. Et respondit pharaon. Sic dominus sit vobiscum. Quomodo ego dimittam vos et parvulos vestros: cum dubium est quod pessime cogitatis? Non fiat ita: sed ite tantum viri et sacrificate domino. Hoc enim et ipsi petitis. Statimque ceciderunt de conspectu pharaonis. Dixit autem dominus ad moysen. Extende manum super terram egipti ad locustas: ut descendat super terram: et deuoret omnem herbam que reliqua fuerit grandini. Et extendit moyses virgam super terram egipti: et dominus induxit ventum vrentem terram illa die et nocte. Et mane factus: ventus vrens lauuit locustas. Qui ascenderunt super uniuersam terram egipti: et sederunt in cunctis finibus egipti: et innumerabiles: quales ante illud tempus non fuerant nec postea future sunt. Operueruntque uniuersa super ficem terrae: vastantes omnia. Daurata est igitur herba terrae: et quidquid primorum et arboribus fuit quod gradus dimiserat. Nichil quoque omnino virens

reliatum est in lignis: et in herbis terrae: in cuncta egipto. Quia obrem festinus pharaon vocauit moysen et aaron: et dixit eis. Peccavi in dominum deum vestrum: et in vos. Sed nunc dimittite peccatum michi: etiam hac vice: et rogare dominum deum vestrum: ut auferat a me mortem istam. Egressusque est moyses de conspectu pharaonis: et orauit dominum. Qui flare fecit ventum ab oriente vehementissimum: et accepta locusta: piceit in mare rubrum. Non transiit ne una quidem: in cunctis finibus egipti. Et induxit dominus cor pharaonis: nec dimisit filios israel. Dixit autem dominus ad moysen. Extende manum tuam in celum: et sint tenebre super terram egipti: tam dense ut palpare queant. Extenditque moyses manum in celum: et facte sunt tenebre horribiles in uniuersa terra egipti. Tribus diebus nemo vidit faciem suam: nec mouit se de loco in quo erat. Vbiique autem habitabant filii israel: lux erat. Vocauitque pharaon moysen et aaron: et dixit eis. Ite sacrificate domino. Quae tantum vestre et armenta transierant: parvuli vestri erant vobiscum. At moyses. Hostias quoque: et locustas dabis nobis: quae offerantur domino deo nostro. Cuius greges pergerant nobiscum. Non remanebitque eis ungula quae necessaria fuit in cultum domini dei nostri: praestitum cum ignoramus quid debeat immolari: donec ad ipsum locum perueniamus. Induxit autem dominus cor pharaonis: et noluit dimittere eos. Dixitque pharaon ad moysen. Recede a me: et caue ne ultra videas faciem meam. Quocumque die apparueris michi morieris. Respondit moyses. Ita fiat ut locutus es. Non videbo ultra faciem tuam. **E**t dixit dominus ad moysen. Adhuc una plaga tangam pharaonem

et egiptum: et post haec dimittet vos: et egeat compellat. Dices ergo omni plebi: ut postulet vir ab amico suo: et mulier a vicina sua vasa argentea et aurea et vasa ferrea. Dabit autem dominus gratiam populo suo coram egiptiis. Fuitque moyses vir magnus: valde et terra egipti: coram seruis pharaonis: et omni populo. Et ait. Hec dicit dominus. Media nocte ingrediar in egiptum: et morietur omne primogenitum in terra egipti: a primogenito pharaonis: usque ad primogenitum ancille quae est ad molam: et omnia primogenita iumentorum. Etiam clamor magnus in uniuersa terra egipti: filii nec ante fuerunt: nec postea futurus est. Apud omnes autem filios israel non mouit canis ab homine usque ad pecus: ut scitis quantum miraculo diuidat dominus egiptios: et israel. Descenditque dominus sui cui isti ad me: et adorabunt me dicentes. Egredere tu: et omnia populi quae subiectus est tibi. Post haec egrediant. Egredii a pharaone: iratus nimis. Dixit autem dominus ad moysen. Non audierit vos pharaon: ut infra signa fiat in terra egipti. Moyses autem et aaron fecerunt omnia signa et ostenta quae scripta sunt: coram pharaone: et induxit dominus cor pharaonis: nec dimisit filios israel de terra sua. **D**ixit quoque dominus ad moysen et aaron in terra egipti. Mensis iste vobis principium mensium: primum erit in mensibus anni. Loquimini ad uniuersum cunctis filiis israel: et dicit eis. Decima die mensis huius: tollat unusquisque agnui: per familias et domos suas. Binarius minor est numerus: ut sufficiat: vel ad velsendum agnui: assumet vicinum suum qui coniunctus est domui eius: iuxta numerum aliarum quae sufficiant: vel ad elum agni. Erat autem agnus

absque macula: masculus anniculus. Iuxta quae ritum tolleris et hedum: et seruabitis eum usque ad quartadecimam diem mensis huius. Immolabitque cum uniuersa mulitudo filiorum israel ad vesperam: et sumet de sanguine eius: ac ponent super os suum: et in supramaxillis domorum: et in quibus comedent illum. Et edet carnes nocte illa assas igni: et azimos panes cum lactucis agrestibus. Non comedetis ex eo crudum quid nec coctum aqua: sed assum tantum igni. Laqueum cum pedibus eius: et intellum vorabit: nec remanebit quicquam ex eo usque mane. Si quid residuum fuit: igne comburetis. Sic autem comedetis illum. Revertet vestros accipietis: et calciamenta habebitis in pedibus: et mures barbos in manibus: et comedetis festinantes. Est enim phasce: id est transitus domini. Et transibo per terram egipti nocte illa: percutiamque omne primogenitum in terra egipti: ab homine usque ad pecus: et in cunctis diebus egipti: faciam iudicia ego dominus. Erat autem sanguis vobis in signum in edibus: in quibus eritis: et videto sanguinem ac transibo vos: nec erit in vobis plaga disperdens: quando percussero terram egipti. Habebitis autem hunc diem in memoriam: et celebrabitis eam sollemnem domino in generationibus vestris: cultu sempiterno. Septem diebus azima comedetis. In die primo non erit fermentum in domibus vestris. Quicunque comederit fermentum: percipiet anima illa de israel: a primo die usque ad diem septimum. Dies prima erit sancta ac sollemnis: et dies septima: eadem festiuitate venerabilis. Nichil operis facietis in eis: exceptis hijs quae ad velsendum pertinent: et obseruabitis azima. In eadem enim ipsa die educam exercitum vestrum de terra egipti: et

moyses dicens. Loquere filiis israel. Reuer-
si castrametentur regione phiairoth:
que est inter magdalum et mare. con-
tra bethlephon. In conspectu eius ca-
stra ponetis super mare. Didurulusq; est
pharao super filios israel. Coartati sunt
in terra: conduxit eos desertum. Et indura-
bo cor eius: ac persequetur vos: et glori-
ficabor in pharaone: et in omni exercitu
eius: scientes egypti: quia ego sum do-
minus. feceruntq; ita. Et nuntiatus est
regi egypti: qd fugisset populus. Immu-
tatusq; est cor pharaonis: et servorum ei-
us super populum: et dixerunt. Quid volui-
mus facere: ut dimitteremur israel ne serui-
re nobis? Iunxit ergo currus: et omne
populum suum assumpsit secum. Tulitq; se-
rentos currus electos: et quicquid i egi-
pto curruum fuit: et duces totius exercitus.
Induravitq; dominus cor pharaonis:
regis egypti: et persecutus est filios israel.
At illi egressi erant i manu egredia. Cu-
q; persequerentur egypti vestigia precedentium:
reppererunt eos i castris super mare.
Omnia equitatus et currus pharaonis:
et universus exercitus: erat in phiairoth
contra bethlephon. Cumq; appropinquas-
set pharao: levantes filii israel oculos: vi-
derunt egyptios post se: et timuerunt val-
de. Clamaveruntq; ad dominum: et dixe-
runt ad moysen. Fortitan non erant se-
pulchra i egipto: ideo tulisti nos ut moreremur
in solitudine. Quid hoc facere vo-
luisti: ut educeres nos ex egipto? Nonne
iste est sermo quem loquebamur ad te i egi-
pto: dicentes: recede a nobis: ut servia-
mus egyptiis? Multo enim melius est ser-
uire eis: qm mori in solitudine. Et ait
moyses ad populum. Nolite timere. Sta-
re et videre magnalia domini: que facit
est hodie. Egiptios enim quos nunc vide-
tis: nequaquam ultra videbitis: usq; in

scampiterum. Dominus pugnabit pro
vobis: et vos tacebitis. Dixitq; dominus
ad moysen. Quid clamas ad me? Lo-
quere filiis israel: ut proficiantur. Tu
autem deus virga tua et extendende manu
tua super mare: et divide illud: ut gra-
diantur filii israel in medio mari per sicum.
Ego autem indurabo cor egyptiorum: ut
persequantur vos: et glorificabor i pha-
raone: et in omni exercitu eius: et in cur-
ribus et in equis illius. Et sciet egi-
pti quia ego sum dominus: cum glorificatus
fuero in pharaone: et in curribus atq;
in equis eius. Tollensq; se angelus
domini qui precebat castra israel: abiit
post eos: et cum eo pariter columna nu-
bis porta dimittens: post egyptum stetit in-
ter castra egyptiorum: et castra israel. Et erat
nubes tenebrosa: et illuminans nocte:
ita ut ad se invicem toto noctis tempore: ac-
dere non valerent. Cumq; extendisset moy-
ses manum super mare: absculit illud do-
minus: flante vento vehemens et vici-
tota nocte: et venit i sicum. Divisusq;
est aqua: et ingressi sunt filii israel per me-
dium siccis maris. Erat enim aqua qua-
si murus: a dextera eorum et sinistra. Perse-
quentesq; egypti ingressi sunt post eos:
et omnis equitatus pharaonis: cur-
eius et equites per medium maris. Iamq;
advenerat vigilia matutina: et ecce re-
spiciens dominus super castra egyptiorum: per
columnam ignis et nubis: interfecit ex-
ercitum eorum: et subvertit rotas currum:
revertentesq; i profundum. Dixitq; egypti:
fugiamus israel: quia dominus pugnat
pro eis contra nos. Et ait dominus ad
moysen. Extendende manum tuam super mare:
ut reuertatur aqua ad egiptios: super
currus et equites eorum. Cumq; extendisset
moyses manum contra mare: reversum
est primo diluvio ad portum locum.

fugientibusq; egyptiis occurrerunt a-
que: et involuit eos dominus i medijs flu-
dibus. Revertentesq; sunt aque: et operuerunt
currus et equites cum exercitus phara-
onis: qui sequentes ingressi fuerant ma-
re: nec unus quidem superstitit ex eis. Filii
autem israel preceperunt per medium siccis maris:
et aque eis erant quasi pro muro: a dex-
tera et a sinistra. Liberavitq; dominus
i die illo israel de manu egyptiorum: et vide-
runt egiptios mortuos super litus ma-
ris: et manum magnam quam egerat
dominus contra eos. Timueruntq; populus domini:
et reddiderunt domino: et moyses fugit ei.
Tunc reversus est moyses et filii israel: car-
men hoc domino: et dixerunt. Cantemus
domino. Gloriosus enim magnifi-
catus est: equum et ascensorem dedit in
mare. Fortitudo mea et laus mea do-
minus: et factus est michi in salutem. Iste
deus meus et glorificabo eum: deus pa-
tris mei: et exaltabo eum. Dominus quasi
vir pugnator: dissipans nomen eius:
currus pharaonis: et exercitus eius pie-
re i mare. Etati principes eius submer-
si sunt i mari rubro: abissi operuerunt
eos: descendit in profundum quasi lapis.
Dextera tua domine magnificata est in for-
titudine: dextera tua domine pulsit inimicu-
rum: et i multitudine glorie tue depo-
sisti aduersarios meos. Misisti iram
tua: que deuoravit eos sicut stipulam:
et in spiritu furoris tui congregare sunt
aque. Stetit unda fluens: congregare
sunt abissi in medio mari. Dixit inimi-
cus. Persequar et comprehendam: dividam
spolia: implebitur anima mea. Euaginato
gladio meo: interficiet eos manus mea.
Flavit spiritus tuus: et operuit eos mare:
submersi sunt quasi plumbum i aquis ve-
hementibus. Quis similis tui i fortibus domine?
Quis similis tui magnifico? i sandaliis tuis

incomparabilis atq; laudabilis: et facies mira-
bilis. Extendisti manum tuam: et deuora-
uit eos ira. Dominus fuisti in misericordia
tua: populo quem redemisti. Et posuisti eum
in fortitudine tua: ad habitaculum san-
ctum tuum. Ascendit populus et irati sunt: dolo-
res obtinuerunt habitatores philistinum.
Tunc conturbati sunt principes edom:
robustus moab obtinuit tremor: ob-
rigitur omnes habitatores chanaan.
Ireuat super eos formido et paor in
magnitudine brachii tui. Fiant im-
mobiles quasi lapis: donec prestat
populus tuus domine: donec pertranseat po-
pulus tuus iste quem possedisti. Introdu-
ces eos: et plantabis in monte heredi-
tatis tue: firmissimo habitaculo tuo quod
operatus es dominus. Sanduarium
tuum domine: quod firmaverunt manus tue.
Dominus regnabit in eternum et ultra. In-
gressus est enim eques pharao cum curribus
et equis eius in mare: et reduxit super
eos dominus aquas maris. Filii autem
israel ambulaverunt per sicum: in medio eius.
Sumpsit ergo maria percella: soror
aaron: tympanum i manu sua: egredientesq;
sunt omnes mulieres post eam cum tympa-
nis et choris: quibus precebat dicens.
Cantemus domino. Gloriosus enim magnifi-
catus est: equum et ascensorem eius dedit
in mare. Tulit autem moyses israel de ma-
ri rubro: et egressi sunt in desertum sur.
Ambulaveruntq; tribus diebus per solitu-
dinem: et non inveniunt aquam. Et vere-
runt in marath: nec poterant bibere a-
quas de marath: eo qd essent amare.
Unde et congruum loco nomen imposu-
it: vocans illud marath id est amaritudo.
Et murmuravit populus contra moy-
sen dicens. Quid bibemus? At ille clama-
uit ad dominum. Qui ostendit ei lignum:
quod cum misisset i aquas: in dulcedinem

uocare sunt. Ibi constituit ei precepta atque
indicia: et ibi constituit ei dicens. Si
audieris uocem domini dei tui et quod reddi
est coram eo feceris et obedieris mandatis
eis et custodieris: omnia precepta illius
cunctis languoribus quos posui in egipto non
inducam super te. Ego enim sum dominus
deus saluator. Venerunt autem in helim
filii israel: ubi erant duodecim fontes
aquarum et septuaginta palme: et ca-
strametati sunt iuxta aquas. **xvi.**

Profectusque de helim venit omnis
multitudo filiorum israel in desertum
syn- quod est inter helim et sinai: quinquate-
cima die mensis secundi postquam egressi
sunt de terra egipti. Et murmurauit omnis
congregatio filiorum israel contra moysen et
aaron in solitudine. Dixeruntque filii
israel ad eos. Cinā mortui essemus per
manum domini in terra egipti: quando sedesamus
super ollas carniū et comedamus panem
in saturitate. Cur induxistis nos in de-
sertum istud: ut occideretis omnem multitu-
dinem famem? Dixit autem dominus ad moy-
sen. Ecce ego plui uobis panes de celo.
Egredietur populus et colligat quod sufficiunt
per singulos dies: ut tempore eius uerum
ambulet in lege mea an non. Die au-
tem secundo parit quod inferant: et sic du-
plum quam colligere solebat per singu-
los dies. Dixeruntque moyses et aaron
ad omnes filios israel. Vespere scitis quod
dominus eduxerit uos de terra egipti: et
mane uidebitis gloriam domini. Au-
diui enim murmur uestrum contra domum.
Nunc uero quid sumus? quia inuitastis
contra uos? Et ait moyses. Dabit uo-
bis dominus uespere carnes edere et mane
panes in saturitate: eo quod audierit mur-
murationes uestras quibus murmu-
rati estis contra eum. Nunc enim quid sumus?
Nec contra nos est murmur uestrum:

sed contra dominum. Dixit quoque moy-
ses ad aaron. Dic uniūse congregati-
oni filios israel. Accedite coram domino.
Audiuimus enim murmur uestrum. Cum lo-
queretur aaron ad omnem cerum filiorum
israel: respiceretur ad solitudinem. Et ecce
gloria domini apparuit in nube. Locutus
est autem dominus ad moysen dicens. Au-
diui murmurationes filiorum israel. Lo-
quere ad eos. Vespere comeditis carnes:
et mane saturabimini panibus: sicut et
ego sum dominus deus uester. Factum
est ergo uespere et ascendens conuulsa co-
operuit castra: mane quoque ros iacuit
per circuitum castrorum. Cum operuisset su-
perficiem terre: apparuit in solitudine
minutus et quasi pilosulus in sinu
dineu pruinis super terram. Quod cum ui-
dissent filii israel: dixerunt ad moysen.
Manhu? Quod significat. Quid est
hoc? Ignotabant enim quid esset. Quibus
ait moyses. Iste est panis quem dominus de-
dit uobis ad uescendum. Hic est sermo
quem precepit uobis dominus. Colligat unus-
quisque ex eo quantum sufficit ad uescendum:
gomor per singula capita. Iuxta nume-
rum animarum uestrarum quod habitaret in ta-
bernaculo: sic colligatis. Feceruntque ita filii
israel: et collegerunt alius plus alius mi-
nus: et mensuri sunt ad mensuram gomor.
Nec qui plus collegerat habuit ampli-
us: nec qui minus parauerat: regerit minus:
sed singuli iuxta id quod edere poterant
congregauerunt. Dixeruntque moyses ad eos.
Nullus relinquat ex eo in mane. Qui
non audierit eum: sed dimiserit quiddam
ex eis usque mane: et scietur caput eius
atque computruerit. Et erat contra eos
moyses. Colligebant autem mane sin-
guli quantum sufficeret poterat ad uescen-
dum. Cumque incaluisset sol: liquebat.
In die autem secundo collegerunt cibos

duplices: id est duo gomores per singu-
los homines. Venit autem omnes prin-
cipes multitudinis: et narrauerunt moy-
si. Qui ait eis. Hoc est quod locutus
est dominus. Requies sabbati sanctis-
sima est domino. Cras quodcumque ope-
randum est facite: et que conquiescenda sunt
conquiesce. Quidquid autem reliquum fuerit
reponite usque in mane. Feceruntque ita
ut preperat moyses: et non computruerit:
neque dimisit in uentus in eo. Dixeruntque moy-
ses. Comedite illud hodie: quia sab-
bati est domino: non inueniet hodie in
agro. Breue diebus colligite: in die au-
tem septimo sabbatum est domino: idcirco
non inueniet uentus: septima dies: et
egressi de populo ut colligerent non inue-
nerunt. Dixit autem dominus ad moysen.
Usquequo non uultis custodire manda-
ta mea: et legem meam? Videte quod domini
dedit uobis sabbatum: et propter hoc
tribuit uobis die secunda cibos duplices.
Maneat uniusquisque apud semetipsum:
et nullus egredietur de loco suo die septi-
mo: et sabbatizabit populus die septimo.
Appellauitque domus israel nomen eius man.
Quod erat quasi sermo coriandri albi:
gustulique eius quasi simile cum melle.
Dixit autem moyses. Iste est sermo quem
precepit dominus. Imple gomores ex eo
et custodiat in futuras retro generati-
ones: ut nouerint panem: quo alui uos
in solitudine: quando edudi estis de
terra egipti. Dixeruntque moyses ad aaron.
Sume uas unum: et mitte ibi man-
quam potest capere gomor: et reponi-
te coram domino ad seruandum in gene-
rationes uestras: sicut precepit domi-
nus moysi. Posuitque illud aaron in
tabernaculo reuerendum. Filii autem
israel comederunt man quadragin-
ta annis: donec uenirent in terram

habitabilem. Hoc cibo alii sunt usque
quo tangeret fines terre chanaan. Go-
mor autem decima pars est ephi. **xvii.**
Igitur profecta omnis multitudo filiorum
israel de deserto syn: per mansiones suas
iuxta sermonem domini: castra metati
sunt in raphidim: ubi non erat aqua
ad bibendum populo. Qui iurgatus contra
moysen ait. Da nobis aquam ut biba-
mus. Quibus respondit moyses. Quid
iurgamini contra me? Cur temptatis
dominum? Stetit ergo ibi populus pro a-
que penuria: et murmurauit contra
moysen dicens. Cur fecisti nos egredi de
egypto: ut occideres nos et liberos no-
stros ac iumenta nostra? Clamauit autem
moyses ad dominum dicens. Quid faci-
am populo huic? Adhuc paululus: et la-
pidabit me. Et ait dominus ad moy-
sen. Antecede populo: et sume secum de
senioribus israel: et uirgam qua percussisti
flumem tolle in manu tua: et uade. Ego
stabo ibi coram te: supra petram oreb:
percutiesque petram: et egredietur ex ea aqua:
ut bibat populus. Fecit ita moyses co-
ram senioribus israel. Et uocauit nomen
loci illius temptatio: propter iurgium filiorum
israel: et quia temptauerunt dominum di-
centes. Est ne deus in nobis an non?
Venit autem amalech: et pugnat contra
filios israel in raphidim. Dixeruntque
moyses ad iosue. Elige viros: et egres-
sus pugna contra amalech cras. Ego
stabo in vertice collis: habens uirgam
dei in manu mea. Fecit iosue ut locu-
tus erat moyses: et pugnauit contra a-
malech. Moyses autem et aaron et hur
ascenderunt super verticem collis. Cumque le-
uaret moyses man: vincebat israel.
Stinauit paululus amalech: superabat
amalech. Man autem moysi erant gra-
ues. Summes igitur lapides posuerunt

subit: et in quo sedet: aaron autem
huc: sustentabat manum eius et
partem. Et factum est ut manum
illius non lassaret: usque ad occasum
solis. **Fugavitque** ioseph amelech
et populum eius: in ore gladii.
Dixit autem dominus ad moysen.
Ecce hoc est obmonitum in libro:
et tate auribus ioseph. **De-**
lebo enim manorian amelech sub
relo. **Edificavitque** moyses altare:
et vocavit nomen eius dominus
realitio mea: dicens. **Quia** manus
solius domini: et bellum dei est
contra amelech: a generatione
in generationem. **Ung**
Ungque audisset iethro sacerdos
madian: cognovit moysi: omnia
que fecerat dominus moysi: et
populo suo: et quod eduxisset
dominus israel de egipto: tulit
sephoram uxorem moysi
quam tenuerat: et duos filios ei:
quorum unus vocabatur gersam:
dicens pater: advena fui in terra
aliena: alter vero eliezer: deus
enim ait pater mei: adiutor
meus: et eruit me de gladio
pharaonis. **Venit** ergo iethro
cognatus moysi: et filius eius:
et uxor eius: ad moysen in
desertum: ubi erat castrametum
iuxta montem dei: et mandavit
moysi dicens. **Ego** iethro cognatus
tuus: venio ad te: et uxor tua:
et duo filii tui cum ea. **Qui**
egressus in occursum cognati sui
adoravit: et osculatus est eum.
Salutaveruntque se mutuo
verbis pacificis. **Ung**que
intrasset tabernaculum: narrauit
moyses cognato suo iudeis que
fecerat dominus pharaoni: et
egiptiis: propter israel: uniuscuiusque
laborem qui accidisset ei
in inferno: et quod liberaverat
eos dominus. **Letatusque** est
iethro suus omnibus bonis
que fecerat dominus israel: eo
quod exisset eum de manu
egiptiorum. **Et ait.** **Uridid**
dominus qui liberauit vos de manu

egiptiorum: et de manu pharaonis:
qui eruit populum suum de manu
egipti. **Sunt** cognati quia magis
dominus super omnes deos: eo
quod singulis egerit contra eos.
Obtulit ergo iethro cognatus
moysi: oblationes et hostias domino:
venieruntque aaron: et omnes
seniores filii israel: ut comederent
panem cum eo coram domino.
Altera autem die sedet moyses
ut iudicaret populum: qui assidebat
moysi a mane usque ad vespem.
Quod cum vidisset cognatus
eius: omnia scilicet que agebat
in populo: ait. **Quid** est quod
facis in plebe? **Tur** solus sedes:
et omnis populus prestolatur
de mane usque ad vespem?
Cui respondit moyses. **Venit**
ad me populus: querens sententiam
dei. **Ung**que acciderit eis
aliquis discretio: veniunt ad
me ut iudicem inter eos: et
ostendam precepta dei et
leges eius. **Ac** ille: non bona
inquit: rem facis. **Quid** labor
consumis: et tu et populus
iste qui tecum est. **Ultra**
vires tuas et negotium. **Solus**
illud non poteris sustinere:
sed audi oba mea atque
consilia: et erit dominus tecum.
Esto tu populo in hijs que
ad deum pertinent: ut referas
quod dicitur ad eum: ostendasque
populo rationes: et cum colendi
viis: per quas ingredi debeant:
et opus quod facere. **Provide**
autem de omni plebe viros
sapientes et timores domini:
in quibus sit veritas: et qui
oderint avaritiam: et constitue
eos super tribunos et iudices:
et quinque generarios: et decanos:
et iudices populum omni tempore.
Quidquid autem maius fuerit
referat ad te: et ipsi minora
tacito iudicent: leviusque sit
tibi pariter et alijs onere.
Si hoc feceris: implebis
impeium domini: et precepta
domini: et poteris sustinere:
et omnis plebs revertetur
ad loca sua cum pace. **Quibus**
auditis: moyses: fecit omnia
que ille suggesserat. **Et** electis
viris stratis

de quibus israel constituit eos
principes tribunos: et centuriones:
et quinque generarios: et decanos:
qui iudicarent plebem domini
omni tempore. **Quid** autem
gravius erat referbant ad eum:
facilia tantummodo iudicantes.
Dimisitque cognatum suum:
qui reversus abiit in terram suam.
Ung
Ungque tertia egreditionis israel
de terra egipti: die hac
venit in solitudine synai. **Non**
perfecti de raphidim: et
pervenientes usque in desertum
synai: castrametati sunt in
eodem loco: ibique israel
fecit rationem regione montis.
Moyses autem ascendit in
montem ad deum. **Vocavitque**
eum dominus de monte et ait.
Hec dices domui iacob: et
audivisti filii israel. **Eos**
ipsum vidisti qui fecerim
egiptiis: quomodo pora-
verim vos super alas aquilarum:
et assumpti michi. **Si**
ergo audieris vocem meam:
et custodieris preceptum meum:
eris michi in regnum
sacerdotale: et gens sancta.
Hec sunt verba que loqueris
ad filios israel. **Venit**
moyses: et convocatis
maioribus: et posuit omnes
sermones quos mandaverat
dominus. **Responditque**
omnis populus simul. **Quia**
que locutus est dominus:
faciamus. **Ung**que
reversus moyses verba
populi ad dominum: ait ei
dominus. **Sed** nunc
veni ad te et caligine
nubis: ut audiat me
populus loquens: et tu
ad te: et cedat tibi in
perpetuum. **Ung**
autem ego moyses verba
populi ad dominum.
Qui dixit ei. **Vade**
ad populum: et sanctifica
illos hydre et cras: lavatoque
vestimenta sua: et sint
parati in diem tertium. **In**
die tertia descendit dominus
coram omni plebe: super
montem synai. **Constititque**
terminos populi per circuitum:
et dicens ad eos. **Caute**
ut ascendetis in montem:
ne tangatis fines illius. **Omnes**

qui tangerent montem
more morietur. **Manus**
non tangat eum: sed
lapidibus opprimatur:
aut confodietur iaculis.
Sive in manu fuerit
sive homo: non vivet. **Cum**
contigerit danger
bucina: tunc ascendat
in montem. **Descenditque**
moyses de monte ad
populum: et sanctificavit eum.
Ungque lavissent
vestimenta sua: ait ad eos. **Ecce**
te paravi in diem tertium:
et ne appropinquare
vobis vestris. **Ung**
que adveniat tunc
tertius dies: et mane
inclaruerat: et ecce
reversus audiri tonitruum:
et micare fulgura:
et nubes densissima
operire montem. **Clangor**
que bucine vehementius
percepit: et nuntiavit
populo qui erat in
castris. **Ung**que
exiit eos moyses in
occursum dei de loco
castrorum: stetit ad
radices montis. **Tons**
autem mons synai
fumigabat: eo quod
descendisset dominus
super eum in igne:
et ascenderet fumus
eius quasi de fornace.
Et quod omnis
mons terribilis:
et sonitus bucine
paulatim crebescit
in maius: et
prolixius tendebat.
Moyses loquebatur
ad dominum: respondens ei.
Descenditque
dominus super montem
synai: in ipso
monte venit: et vocavit
moysen in cacumen eius.
Quo cum
ascendisset: dixit ad eum.
Descende et
corrocare populum:
ne forte velut transire
terminos ad videndum
dominum: et peccet
et eis plurima inlaudo.
Sacerdotes quoque
qui accedunt ad
dominum: sanctificentur:
ne peccent eos. **Ung**
que moyses ad dominum.
Non poterit
vulgus ascendere
in montem synai.
Tu enim testificatus es:
et iussisti dicens. **Quo**
ne terminos
circa montem: et
sanctifica illi.
Cui ait dominus.
Vade descende:
ascenditque tu et
aaron tecum. **Sacerdotes**
autem et populus
non transibunt
terminos: neque
ascendant ad
dominum: ne forte
interficiat illos. **Descenditque**
moyses

ad plm: et omnia narravit eis. **L**os. Ego sum dñs deus tuus. qui eduxi te de terra egypti: de domo seruitutis. Nō habebis deos alienos contra me. Nō facies tibi sculptile: neque vniū similitudinē que est in celo desuper: et que in terra deorsum: nec eorum que sunt in aquis sub terra. Nō adorabis ea neque coles. Ego sum dñs deus tuus: foris zelotes: uisitans iniquitatem patrum in filiis: in rectis et quacūq; generatione eorum qui obedierunt mihi: et faciens misericordiam in milia hys qui diligunt me: et custodiunt precepta mea. Nō assumes nomē dñi dei tui in vanū. Non eris habebit insonē dñs tuus: qui assumptis nomē domini dei sui frustra. Meminto ut diem sabbati sanctifices. Sex diebus operatus est: et facies omnia opera tua. Septimo autē die sabbatum dñi dei tui est. Nō facies opus opus in eo: tu et filius tuus et filia tua: seruus tuus et ancilla tua: iumentū tuū et aduina: qui est intra portas tuas. Sex tñ diebus fecit deus celum et terrā et mare et omnia que in eis sunt: et requieuit die septimo. Propterea benedixit dñs diei sabbati: et sanctificauit eū. Honora patrem tuū et matrem tuā: ut sis longeuus super terrā quā dñs deus tuus dabit tibi. Nō occides. Non mercedaris. Nō furcū facies. Non loquēris contra primum tuū falsum testimonium. Non concupiscas domū primum. Nec desiderabis uxorem tuam: nō seruū nō ancillā nō bouē nō asinū: nec omnia que illius sunt. Cūq; autē ppls audierat uoces: et lampas: et sonitū buccinę: montes humantur: et preterit ac pauore conuulsi steterunt protul: dicentes moysi. Loquere tu nobis: et audiemus. Nō loquatur nobis

dñs: ne forte moriamur. Et ait moyses ad plm. Nolite timere. De enim probaret uos uenit deus: et ne terror illius esset in uobis: et nō peccaretis. Sed et ipsa delonge: moyses autem accessit ad caliginē in qua erat deus. Dixitq; preterea dñs ad moysen. Hec dices filiis israel. Vos uidistis quod de celo locutus sum uobis. Non facietis deos argenteos: nec deos aureos facietis uobis. Altare de terra facietis michi: et offeretis super eo olocausta et pacifica uitulas ueltras et boues: in omni loco in quo manoria fuerit nomina mea. Veni ad me: et benedicā tibi. Quod si altare lapideū facies michi: non edificabis illud de sedis lapidibus. Si enim leuaueris cultū tuū super eo: polluetur. Nō ascendes per gradus ad altare meū: ne reueletur turpido tua.

Hec sunt iudicia que propones eis. Si ueris seruū hebreū: sex annis seruiet tibi: in septimo egedietur liber gratis. Cum quali veste intrauerit: eū tali egeat. Si habes uxorem: et uxor egedietur simul. Si autē dñs dederit illi uxorem: et peperit filios et filias: mulier et liberi eius erunt cum filiis: ut rogetur eū uelut suū. Quod si dixerit seruus: diligo dominū meū et uxorem ac liberos: non egedietur liber: offerat enim dñs dijs: et applicabit ad os suū: et potest: prostrabitq; aurem eius subula: et erit ei seruus in seculū. Si quis uiderit filiam suā in famulā: non egedietur sicut ancille: et erit consuetudo. Si displicuerit oculis domini sui cui tradita fuerat diuinitate tam: ipse autē alieno uendidi non habebit potestatem: si sperare eam. Si autē filio suo responderit tam: mercedem filias faciet illi. Quod si alteram ei accepit

providet puelle nuptias: et uestimenta: et pretiū pudicitie nō negabit. Si tria ista non fecerit: egedietur gratis absq; pecunia. Qui percussit hominē uolens occidere: morte moriatur. Qui autē nō est insidiatus: sed deus illum tradiderit in manū eius: constitua tibi locū in quo fugere debeat. Si quis per insidias occiderit primum suū: et per insidias: ab altari meo ruelles eū ut moriatur. Qui percussit patrem suū aut matrem: morte moriatur. Qui maledixerit patri suo uel matri: morte moriatur. Qui furatus fuit hominē: et uendiderit eum: conuictus morte moriatur. Si rixatus fuerit uiri et percussit alter primum suū lapide uel pugno: et ille mortuus nō fuit sed iacuerit in lectulo: si fuerit: erit et ambulauerit foris super baculum suū: innocens erit qui percussit: ita tamen ut operas eius et impensas in mercedem restituat. Qui percussit suū suū uel ancillam uirga et mortuus fuerit in manibus eius: criminis reus erit. Si autē uno die uel duobus supuixerit: nō subiacet pene: quia pecunia illius ē. Si rixati fuerint uiri: et percussit quis mulierē pregnantem et abortiuū quidē fecerit: sed ipsa uixerit: subiacet damno quātū maritus mulieris cepit: et arbitri iudicauerint. Si autē mors eius fuit subsequuta: reddet animā pro anima. Oculū pro oculo: dentē pro dente: manū pro manu: pedē pro pede: aduersionē pro aduersione: uulnē pro uulnere: liuorem pro liuore. Si percussit quispiam oculū serui sui aut ancillę: et lutos eos fecerit: dimittet eos liberos pro oculo que erit. Dentē si percussit suo uel ancillę sue: similiter dimittet eos liberos. Si bos cornu percussit uirū: aut mulierē: et mortui fuerint: lapidibus obruetur: et

non comedent carnes eius: dñs q; locum innocens erit. Quod si bos cornu petra fuit ab heri: et nudius tertius: et contestati sunt dñm ei: nec recluserit dominus eū: occideritq; uirū aut mulierem: et bos lapidibus obruetur: et dñm eius occiderit. Quod si primum fuit ei impolitū: dabit pro anima sua: quidquid fuerit postulat. Filiū q; et filia: si cornu percussit: simili sententia subiacet. Si seruū ancillęq; inualerit: triginta sidos argenti dñs dabit: bos uero lapidibus opprimetur. Si quis aperuerit cisternā et fossedat: et nō operuerit eā: occideritq; bouem aut asinū: et eam: reddet dñs cisternę primum iumentorum: quod autē mortuus est: ipsius erit. Si bos aliter bouē alterius uulnerauerit: et ille mortuus fuerit: uendat bouem primum et diuidat primum: cadauer autem mortui: inter se disperiant. Si autem scelerat quod bos corrupta esset ab heri: et nudius tertius: et nō custodiuert eū dñs suus: reddet bouem pro boue: et cadauer integrum accipiet.

Si quis furatus fuit bouē aut quēcūq; occiderit uel uendiderit: quiq; boues pro uno boue restituerit: et quatuor oues pro una oue. Si effingens fure domū suę sustodias fuit inuictus: et accepto uulnere mortuus fuit: passus nō erit reus sanguis. Quod si orto sole hoc fecerit: homicidii peccauit: et ipse morietur. Si non habuerit quod pro furto reddat: ipse uendabit. Si inuictus fuit apud eū quod fuerat: est uiuens: fure bouis sue abusus: fure ouis: duplū restituet. Si lesit quispiā agrū uel vineā et dimiserit iumentū suū ut depascat aliena: quidquid optimū habuerit in agro suo uel in vinea pro damni estimatione restituet. Si egressus ignis inuenerit spiritas: et comprehendit arboros frugum

sue stantes segetes in agro: reddet da-
mnum qui ignem succenderit. Si quis
comendauerit amico pecuniam aut vas
in custodia: et ab eo qui suscepit fur-
to ablata fuerit: si inuenit fur dupli-
reddet. Si later fur: dñs domus applica-
bitur ad deos: et iurabit qd non egerit
dñe manu in eam. Proxi sui ad perpe-
trandam fraudem tam in bone qd in ali-
no: et qui ac vestimento: et quidqd da-
mini inferre potest. Ad deos utriusq;
causa perueniet: et illi iudicauerit: du-
pli restituet proximo suo. Si quis con-
mendauerit proximo suo bouem: asinu-
m: et omne iumentum ad custodiam: et
inortum fuit ac debilitatum: vel rapinam
ab hostibus nullusq; hoc viderit: inlu-
crandum erit in medio: qd non egerit deie-
manum ad rem: proximi sui: suscipietq;
dominũ: iuramentũ: et ille reddere non
cogetur. Quod si furto ablatũ fuit: re-
stituet damnum domino. Si comestũ
a bestia: defecit ad eam quod occidit
est: et non restituit. Qui a proximo
suo quicq; horũ mutuo postulauerit:
et debilitatum aut mortuum fuerit dñs
nō p̄sentet: reddere compellatur. Quod
si in p̄sentia dñs fuit: non restituet:
maxime si condudũ venerat pro mer-
cede operis sui. Si seduxerit quis inge-
nem: necdũ desponsatã dormieritq; cu-
ra: dora bibe rari: et habebit eã uxorem.
Si pater virginis dare uoluit: reddet
pecuniam iuxta modũ dotis: quã ugi-
tes accipere consueuerũt. Malefactor
non paretis uiuere. Qui roscat cum
inimico: morte moriat. Qui immolat
disa decidet: p̄ter dñm soli. Aduentum
adit contestabit: neq; affliges eũ. Ad-
uerit aut et ipi fustis terra egypti. Vi-
dite et pupillo nō noceritis. Si leseris
eos: nocerabuntur ad me: et ego

audia clamorẽ eorũ: et indignabitur
furor meus: percutiaq; vos gladio: et
erit uxorẽ uester uidua: et filij v̄ri pu-
illi. Si pecuniam mutuã dederis pro-
mo pauperi qui habitat tecũ: non ur-
gebis eũ quasi reator: nec usuris op-
primies. Si pigra a proximo tuo acce-
ris vestimentũ: ante solis occasum red-
des ei. Ip̄m eni e solũ quo op̄at indu-
mentũ carnis eius: nec habet aliud in
quo dormiat. Si clamauit ad me re-
audia tũ: quia misericors sum. Disa
non detrahes: et principi ppli tui non
maledices. Decimas et primicias mas
non tardabis offere. Primogenitiũ
filiorũ tuorũ dabis michi. De bobus q;
et ovibz: similiter facies. Septẽ diebus
sit cum mare tua: die octaua reddes tũ
michi. Viri landi eritis michi. Carnẽ
que a bestia fuerit pigulata nō comẽ-
deris: sed proieceris canibz.

Non suscipies vocẽ mendacis: nec
iuges manũ tuã ut pro impio
dicas falsum testimoniu. Nō seq̄ris
turbã ad faciendũ malũ: nec i iudicio
plurimorũ acquiesces sententia: ut a uero ius-
es. Pauperis q; nō misceberis i iudi-
cio. Si occurreris homini inimici tui: aut
alioq; tracta: redue ad eum. Si uideris
alimũ: odieris te: idcirco sub omne nō p-
transibis: sed subleuabis eũ. Non
declinabis in iudiciũ pauperis. Non
daciũ fugies. Quisq; et iustu nō occi-
des: quia aduersor impii. Nec accipi-
es munera: qd etiã recitat prudẽs: et
subuergit uerba iustorũ. Peregrino mo-
lestus nō eris. Scias eni aduenarũ a-
nimas: quia et ipi peregrini fustis in
terra egypti. Bẽ autis seruabis corã
tuã: et congregabis fuges eius. Anno
autẽ septimo dimittes eã: et requiescat
facies: ut comedat pauperis ppli tui:

et quicqd reliquũ fuit edat bestie agri.
Ista facies in uinea: et in oliueto tuo.
Bẽ diebus operaberis: septima die cessa-
bis: ut requiescat bos et asinus tuus:
et refrigeret filius ancille tue: et aduer-
na. Omnia que dixi uobis custodite: et
per nomẽ remorũ deorũ nō iurabitis:
neq; audiet qd ore uestro. Tribz vicibz
p̄ singulos annos: michi festa celebra-
bitis. Solemnitate q; azimorũ custo-
dies. Septem diebus comedetis azima
sicut p̄cepit tibi tempore mensis noue-
rum: quãdo egredietis es de egypto. Nō
apparebis i conspectu meo uacuus. Et
solemnitate mensis primitiuorũ operis
tui: quicq; seminaueris in agro: sole-
mnitate q; in tempore anni: quãdo conge-
gaueris omnes fuges tuas de agro.
Et in anno apparebit omne masculinu
tũ coram dño deo tuo. Nō immola-
bis sup femore sanguinẽ victimę tue:
nec remanebit adops solentaris mee
usq; mane. Primicias frugũ terre tue
deferetis i domũ dñi dñi tui. Nō coque-
redĩ in lacte maris sue. Ecce ego mit-
tam angelũ meũ: qui p̄cedat te et custo-
diat in via: et introducat in locũ quẽ
parauĩ. Abscusa eũ et audi uocẽ eius:
nec contemnedĩ putes: quia nō dimi-
tet tũ peccaueris: et nomẽ meũ in illo.
Quod si audieris uocẽ eius: et feceris
omnia que loquor i inimico ero inimi-
cis tuis: et affligã affligentes te. Pre-
cedetq; te angelus meus: et introducet
te ad amoretũ et ethiũ: et pherez: eum-
chananẽq; et euẽm et iebuseũ: quos
ego cõteram. Nō adorabis deos eorũ:
nec toles eos. Non facies opera corũ:
sed defecies eos: et cõtinges statuas
eorũ. Seruientq; dño deo v̄ro: ut bene-
dica panibz tuis: et aquis: et auferam
inimicitiam de medio tui. Non erit

infecta nec sterilis terra tua. Flumen
dierũ tuorũ implebo. Tercorẽ meũ mit-
tam in p̄teritum tuũ: et occidã omne
p̄lm ad quẽ ingredieris. Luctorũq;
inimicorũ tuorũ corã te rega uertam:
emittens strabones prius qd fugabũt
euẽm: et chananẽ: et ethiũ: anteq;
intreas. Non eriam eos a facie tua
anno uno: ne terra in solitudine redi-
gatur: et crescant contra te bestie. Pau-
latim repellam eos de conspectu tuo: do-
nec augeris: et possideas terrã. Ponã
autẽ terminos tuos a mari rubro usq;
ad mare palestinarũ: et a deserto usq;
ad flumiũ. Tradã in manibz v̄ris ha-
bitatores terre: et scia eos de conspectu
uestro. Nō inibis tũ sis sedus: nec tũ
disa eorũ. Nō habitent in terra tua: ne
forte peccare te faciant i me si euẽs disa
eorũ: qd tibi terre erit i scandalũ.

Moyli quoq; dixit. Ascende ad do-
minũ: tu et aaron: nadab et abiu-
et septuaginta senes q; isrl: et adorabi-
tis p̄cul. Solusq; moyses ascendet ad
dñm: et illi non appropinquabũt: nec
p̄ls ascendet cũ eo. Venit ergo moyses:
et narrauit plebi omnia v̄ba dñi atq;
iudicia. Responditq; omis p̄ls: una
uocẽ. Omnia uerba dñi que locutus
est: faciam. Scripsit autẽ moyses uni-
uersos sermones dñi: et mane consue-
gens edificauit altare dño ad radicẽ
mõris: et duodecim titulos: p̄ duode-
cim tribz isrl. Misitq; iuuenes de filiis
isrl: et obtulerunt olocausta: immola-
uerũq; victimas pacificas dño: vitu-
los duodecim. Tulit itaq; moyses di-
midia partem sanguinis et misit in tra-
teas: p̄t autẽ reliquã fudit sup alta-
re. Assumentq; volumẽ fedetis: legit
audire p̄lo. Qui dixerũt. Omnia que
locutus est dominus faciemus: et erim?

obediētes. Ille vero sumptū sanguinē
respicit i p̄lm. Et ait. Hic ē sanguis
fedeis qđ pepigit dñs vobiscū: super
cunctis sermonibz hīs. Ascendētq;
moyses et aaron. nadab et abiu. et se-
ptuaginta de senioribus isrl: et vide-
runt deū isrl. Sub pedibz eius quasi
opus lapidis saphirini: et quasi celū
cū sereno est. Accitō sup eos qui paul
recesserāt de filiis isrl. misit manu suā.
Viderūtq; deū: et comederunt ac bibe-
runt. Dixit autē dominus ad moysen.
Ascende ad me in montē: et esto ibi: de-
boq; tibi duas tabulas lapideas: et le-
gem ac mādāta que scripsi: ut doceas
filios isrl. Surrexerūt moyses et iohē
minister ei: ascēditq; moyses i montē
dei. senioribz ait. Expedate hic: donec
revertam ad vos. Habebis aaron et hur
vobiscū: si quid natiū fuit questionis
referetis ad eos. Cūq; ascendisset moy-
ses. operuit nubes montē: et habitavit
gloria dñi sup synai regens illū mbe
se diebz. Septimo autē die. vocavit
eum dñs de medio caliginis. Erat au-
tem species glorie domini quasi ignis
ardens super verticem montis: in con-
spedu filiorū israhel. Ingressusq; moy-
ses medium nebule. ascendit i mon-
tem: et fuit ibi quadraginta diebus: et
quadraginta noctibus. **xxv.**
Locutusq; ē dñs ad moysen dicens.
Loq̄re filiis isrl: ut collāt michi
pmittias. Ab omni sp̄te qui offert vltro-
neus. accipietis eas. Hec sunt autem
que accipere debetis. Aurū et argētū
et es. et iacindū et purpurā. coccyūq;
bistindū et bistūm. et pilos raprarū.
et pelles arietū rubricatas. pelleq; ta-
cundinas. et ligna sechim: oleū ad lu-
minaria cōtinuāda: aromata in un-
guentū et thimiamata boni odoris:

lapides onichinos et gemmas ad or-
nandū ephr et rationale. Facietq; mi-
chi sātuarū. et habitabo i medio cor-
iuxta omne similitudinē tabernaculi
quod ostendā tibi: et omniū vasorū i
culcū eius. Sicq; facietis illud. Archā
de lignis sechim compigite: cū longi-
tudo habeat duos et semis cubitos. la-
tudo cubitū et dimidiū. altitudo cu-
bitū similis ac semissem: et deaurabit
eam auro mundissimo intus et foris.
Facietq; supra coronā aureā et circū-
tum: et quatuor circulos aureos. quos
pones p̄ q̄tuor arche angulos. Duo
circuli sunt in latere uno: et duo i alte-
ro. Facies q; vides de lignis sechim: et
operietis eos auro. Introducetq; p̄ circu-
los. qui sunt in arche lateribz: ut por-
tetur in eis. Qui sang erit in circuli:
nec unq; retrahetur ab eis. Ponetq;
in archa testificatiōē quā dabo tibi.
Facies et p̄piciatoriū de auro mūdissi-
mō. Duos cubitos et dimidiū tene-
bit longitudo eius: et cubitū ac semis-
sem latitudo. Duos q; cherubin auri-
os et p̄dudiles facies q; vtrāq; parte
oraculi. Cherubin unū sit i latē uno: et
alter in altero. Vtrūq; latus p̄piciato-
riū tegat epādētes alas: et operientes
oraculū: respiciantq; se mutuo. velle
vultibus in p̄piciatoriū. quo operiēda
est archa: i qua ponēs testimoniū qđ
dabo tibi. Inde p̄cipiā et loquar ad
te: supra p̄piciatorio scilicet. ac medio
duorū cherubin qui erūt sup archam
testimoniū. cūda que mādabo p̄ te
filiis isrl. Facies et mensam de lignis
sechim. habentē duos cubitos longi-
tudinis. et in latitudine cubitū. et i al-
titudine cubitū ac semissem: et in auri-
bis eam auro purissimo. Facietq; illi
labiū aureum p̄ circuitū: et ipi labio

coronā iacindalem altam quatuor di-
gitis: et sup illā alteram coronā aure-
olam. Quatuor quoq; circulos aure-
os p̄parabis: et pones eos in quatuor
angulis eiusdem mēse. p̄ singulos pe-
des. Subter coronā erūt circuli auri.
ut mīctantur vides p̄ eos: et possit mē-
sa p̄orari. Ipsos quoq; vides facies de
lignis sechim: et circūdabis auro: ad
subuehēdā mēsam. Parabis et acca-
bula. ac phialas. thuribula et citharā.
in quibz ostendā sunt libamina. et
auro purissimo: et pones sup mensā
panes p̄positionis in conspectu meo
sang. Facies et candelabrum ductile de
auro mūdissimo: hastile eius. et cala-
mos scipis et sperulas. ac lilia et ipso
procedēta. Sex calami egredietur de
lateribz: res q; uno latere: et res q; alte-
ro. Tres scipis quasi in nudis modū
p̄ calamos singulos. speruleq; simul
et lilia: et res similis scipis inftar nu-
ris i calamo altero. speruleq; simul et
lilia. Hoc erit opus sex calamos: q; pro-
ducenti sunt de hastili. In ipso autē
candelabro erūt quatuor scipis in nu-
dis modū: speruleq; p̄ singulos et lilia.
Et sperula sub duobz calamis p̄ cia-
lora: qui simul sex sunt. procedētes de
hastili uno. Et sperule igitur et calami et
ipso: erūt unūda ductilia et auro pu-
rissimo. Facies et lucernas septem: et po-
nes eas sup candelabrum. ut luceat eadū-
so. Cūdaoria q; et ubi ea que cūda
sunt retinētiū: hāt de auro purissi-
mo. Cūda p̄dā candelabri cū unūda
vallis suis. habebit talentum auri pu-
rissimi. Inspice et fac secūdū exemplar
qđ tibi mōstratū est. **xxvj.**
Tabernaculum vero ita facies. De-
corū coronas de bisso rectora. et
iacundo ac purpura. coccyūq; bistindū

variatas ope plumario facies. Lon-
gitudō cortine unius habebit viginti
otto cubitos: latitudo q̄tuor cubitorū
erit. Unius mensure fient unūda ten-
toria. Quisq; cortine sibi iungentur mu-
tuo: et alie quinq; neq; simili coherēbūt.
Anfulas iacindinas in lateribus ac
simutacibz facies coronarū: ut possint
inuitē copulari. Quinquagenas anfu-
las coronarū habebit in vtrāq; pte ita
insectas. ut ansa contra ansam veni-
at: et altera alteri possit aptari. Facies
et quinquaginta circulos aureos. qui-
bus coronarū vela iungenda sunt: ut
unū tabernaculū fiat. Facies et saga-
cilitina undeci: ad operiendū tectū ta-
bernaculi. longitudo sagi unū habebit
triginta cubitos: et latitudo q̄tuor.
Equa erit mensura sagorū om̄iū. Et qui-
bus quinq; iunges seorsum. et sex sibi
mutuo copulabis: ita ut sex sagum
in fronte tecti duplices. Facies et qui-
quaginta ansas in ora sagi unū. ut
cōiūgi cū altero queat: et quinquaginta
ansas in ora sagi alteri. ut cū altero
copulet. Facies et quinquaginta fibu-
las meas. quibz iūgantur ansae: ut unū
et om̄ibus op̄imentū fiat. Quod au-
tem supfuit in sagis que paratur tecto-
id est unū sagū qđ amplius est: et medi-
etate eius op̄ies tabernaculi posterio-
ra: et cubitus et una pte pendebit. et al-
ter et altera. qui plus est in sagorū lon-
gitudine: vtrūq; latus tabernaculi pro-
regens. Facies et op̄imentū aliud tecto-
de pellibz arietū rubricatis: et sup huc
rursum aliud op̄imentū de iacindinis
pellibus. Facies et tabulas stantes ta-
bernaculi de lignis sechim: q; singule de
nos cubitos in longitudine habeāt:
et in latitudine singulos ac semissem.
In lateribus tabule. due in castreure

fiunt: quibus tabula alteri tabule cōne-
stat. Atq; i hūc modū eūde tabule
parabuntur. Quas viginti erūt i latere
meridiano qđ vergit ad austrū: quibz
quadraginta bases argēas fundes:
ut bine bases singulis tabulis p du-
os angulos subiciant. In latere qđ se-
cundo tabernaculi qđ vergit ad aequi-
lonē: viginti tabule erūt: quadragin-
ta habentes bases argēas. Bine ba-
ses singulis tabulis supponētur. Ad
occidentalem vero plagā tabernaculi
facies sex tabulae: et rursū alias dua.
qđ in angulis erigātur post tergū taber-
naci. Et utq; sibi cōiūde a deorsū usq;
ad sursum: et una omnes compago re-
tinebit. Duabz quoq; tabulis que in
angulis pōndē sunt: similes iūctura
suabūt. Et erūt siml tabule octo: bases
eay argēe sexci: duabz basibz p unā
tabulā supputatis. Facies et vedes de
lignis sethim quinq; ad cōiūctas ta-
bulas: in vno latere tabernaculi: et qui-
q; alios in altero: et eiusdē numeri ad
occidentale plagā: qui mūtātur p me-
dias tabulas: a sumo usq; ad sumū.
Ipsaq; tabulas deaurabis: et funde
in eis anulos aureos p quos vedes
tabulata cōiūctā: quos opies lami-
nis aureis. Et riges tabernaculū iux-
ta exemplar qđ tibi in mōre mōstratū
est. Facies et vclū de iacinto et purpu-
ra: coccoq; bistindo: et bisso retorta: o-
pere plumario: et pulcra varietate con-
tegit: quod appendes ante quatuor co-
lumnas de lignis sethim: qđ ipse: qui-
dem deaurate erūt: et habebūt capita
aurea: et bases argēas. Iuxta autē
autem velū per circulos: intra qđ pones
archam testimonij: et quo sanduariū:
et sanduarij sanduaria diuidēt. Pones
et ppiatoriū sup archam testimonij:

in sanda sandoy: mensamq; etrea ve-
lum: et cōtra mēsam cōdelabrū in latē
tabernaculi meridiano. Mensa enim
habet i pte aquilonis. Facies et retor-
tū in introitu tabernaci: de iacinto
et purpura: coccoq; bistindo: et bisso
retorta opere plumario: et quinq; colu-
mnas deaurabis lignis sethim: ante
quas ducetur tentoriū: quas erunt ca-
pita aurea: et bases ene. **xxvii**

Facies et altare de lignis sethim:
quod habebit quinq; cubitos in
longitudine: et totū in latitudine id
est quadrū: et res cubitos in altitudi-
ne. Cornua autē p quatuor angulos
et ipso erūt: et opies illud ene. Faciesq;
in vltis eius lebetes ad suscipiendos
cineres: et forcipes: atq; fusticulas: et
ignis receptacula. Omnia vasa et ene fa-
bricabis. Et rāclāq; in modū retō-
neam: p cuius quatuor angulos erūt
quatuor anuli ene: quos pones sub
arculā altaris. Erig; et rāclā usq; ad
altaris mediū. Facies et vedes altari
de lignis sethim duos: quos opere
laminis eneis: et induces p circulos:
eruntq; et vtroq; latere altaris ad por-
tandū. Non solidū sed inane: et rāmū
interius facies illud: sicut tibi in
monte mōstratū est. Facies et arcum
tabernaci: in cuius australi plaga con-
tra meridiē: erūt tentoria de bisso retor-
ta. Centū cubitos vniū latus tenebit i
longitudine: et columnas viginti cū
basibz totidē eneis: que capita cū rela-
turi suis habebūt argēa. Similiter
et in latere aquilonis: per longū erunt
tentoria centum cubitos: columnę vi-
ginti: et bases ene eiusdē numeri: et ca-
pita eay cū relaturis suis argēa. In
latitudine vero arcij qđ respicit ad oc-
cidentē erūt tentoria p quinquaginta

cubitos: et columnę decem basesq; toti-
dem. In ea quoq; arcij latitudine que
respicit ad orientē quinquaginta cu-
biti erūt: in quibz quindē cubitos
tentoria lateri vno deputabuntur co-
lumnę res: et bases totidē: et i latere
altero erūt tentoria cubitos obtinētia
quindē: columnę res: et bases co-
tidē. In introitu vero arcij: sex tento-
riū cubitos viginti: et iacinto et pur-
pura: coccoq; bistindo: et bisso retor-
ta: opere plumario. Columnas habebit
sex: cū basibz totidē. Omnes colum-
nę arcij p circuliū: vestit erūt argenteis
laminis: rapinibz argenteis: et basibz
meis. In longitudine occupabit arcū
cubitos centū: in latitudine quinquā-
ginta. Altitudo quinq; cubitorū erit:
etq; de bisso retorta: et habebit base
eneas. Cūda vasa tabernaci i omnes
vltis et ceremonias: tam parillos et
qđ arcij: et ene facies. Precipe filiis isrl:
ut afferant tibi oleum de arboribz oli-
uar: purissimū: pilosq; concusū: ut ar-
deat lucerna semp: in tabernaculo testi-
monij: etrea velum quod oppansū est
testimonij: et collorabit eā aaron et
filij ei: ut usq; mane luceat corā dño.
Præcipuus erit cultus per successiones
eorum corā filiis israhel. **xxviii**

Applica quoq; ad te aaron scān-
tū cū filiis suis de medio filiorū
isrl: ut sacerdotio fungantur michi
aaron: nadab: et abih: eleazar: et itha-
mar: faciesq; vestem sandā: aaron fra-
tri tuo in glam et decorē. Et loqueris
cū filiis sapientibz corde: quos repleui
spiritu prudētie: ut faciāt vestes aarō
secuti tuo i glam et decorat: quibus
sandificat: ministrer michi. Hec autē
erūt vestimenta que faciunt. Rationale
et suphumeralē: tunica et lintā stēda:

stēdarim: et balthēū. Facient fratri tuo
aaron: et filijs eius vestimenta sanda:
ut sacerdotio fungant michi. Accipi-
entq; aurum et iacintū et purpuram:
coccoq; bistindum et bissum. Facient
autē suphumeralē de auro et iacinto
et purpura coccoq; bistindo et bisso
retorta: opere polimito. Duas oras
iundas habebit in vtroq; latere sum-
mitatū: ut i vniū redeant. Ipsa quoq;
regura et stēda operis varietas erit et
auro et iacinto et purpura: coccoq; bi-
stindo et bisso retorta. Sumelq; duos
lapides onichinos: et sculpes in eis
nomia filiorū isrl: sex nomina in lapide
vno: et sex reliqua i altero: iuxta ordinē
natiuitatis eorū. Opere sculptoris: et
relatura gemmarū: sculpes eos nomi-
nibz filiorū isrl: indulos auro atq; cir-
cundatos: et pones in vtroq; latere
suphumeralis: memoriale filijs isrl.
Portabitq; aaron nomina eorū corā
dño sup vtrūq; humerū: ob recordati-
onem. Facies et vinctos et auro: et
duas catenulas auri purissimi sibi
inuitem coherentes: quas intres un-
cinis. Rationale quoq; iudicij facies
opere polimito iuxta regurā superhu-
meralis: et auro iacinto: et purpura:
coccoq; bistindo et bisso retorta. Qua-
drangulū erit et duplex. Mensuram
palmi habebit: tam in longitudine
qđ in latitudine: ponesq; in eo quatuor
ordines lapidū. In primo versu erit
lapis sardius: et thopasius et smar-
godus. In secundo carbunculus et saphir:
et iaspis. In tercio: ligurius achates:
et amethystus. In quarto: crisolius o-
nichin: et berillus. Indulū auro erūt
p ordines suos: habebūtq; nomina
filiorū isrl. Duodecim nominibz rela-
buntur: singuli lapides nominibus

singulorum: per duodecim tribus. Facies
i rationali carinas sibi inuicem coheren-
tes: et aureo purissimo: et duos anu-
los aureos quos pones in utroque ra-
tionalis summitate: et ceterasque aureas
iunges anulis qui sunt in margini-
bus eius: et ipsas ceterasque cetera duo-
bus copulabis vinctis in utroque la-
tere super humeralis quod rationale re-
spicit. Facies et duos anulos aureos.
quos pones i summitatibus rationalibus.
et in horis que regione sunt super hu-
meralis: et posteriora eius aspiciunt:
neque enim et alios duos anulos aure-
os: qui ponendi sunt in utroque latere
super humeralis dorsum: quod respicit
cetera faciem inuicem inferioris. ut a-
parari possit cum super humerali: et de-
gast rationale anulis suis et anulis
super humeralis: vitra iacundina: ut
maneant iunctura fabrefacta: et a se inui-
cem rationale et super humerale neque
separari. Porro etiam: aaron noia filiorum
isrl in rationali iudicij super pedus su-
um: quando ingreditur sanduarium:
memoriale coram domino in eternum. Pones
autem in rationali iudicij: doctrinam
et veritatem: que erit in pedore aaron
quando ingreditur coram domino: et gesta-
bit iudicium filiorum isrl in pedore suo: in
conspectu domini semper. Facies et iunges su-
per humeralis coram iacundina: in cuius
medio supra: erit caput: et ora per gy-
rum eius regentis. sicut fieri solet in re-
gimentis uestitum partibus: ne facile rum-
pat. Deorsum vero ad pedes eiusdem
tunicę per circuitum quasi malapunica
facies: et iacundo et purpura: et torco
bifido: et bisso rectora: mixtis in me-
dio inuicem ab his ita ut inuicem ab his
aurei et malapunica: et cetera: et cetera
nabula: aliud aurei et malapunica.

Et uestiet ea aaron in officio ministri-
cij: ut audiat sonitus quando in-
greditur et egreditur sanduarium: in conspectu
domini: et non moriat. Facies et laminam
de auro purissimo: qua sculpes opere
relatoris sandum domino. Ligabit
que et vitra iacundina: et erit super thy-
ram inuicem frontis pontificis. Por-
tabitque aaron iniquitates eorum: que
obutulerunt et sandificauerunt filij isrl:
hel: et ceteris muneribus et donatijs
suis. Erat autem laminam semper in fronte
eius: ut placaretur sit ei dominus. Et iungesque
tunicam bysso: et thyram byssina facies
et balthreum opere plumarij. Porro fi-
lij aaron tunicas lineas parabis: et
balthreos: ac thyras in gloriā et deco-
rem: uestietque hijs omnibus aaron ka-
tan tuum: et filios eius cum eo et cun-
ctos: et ceterasque manus: sandificabisque
illos: ut sacerdotio fungantur michi.
Facies et summa linea ut operiantur
carnē turpitudinis sue: a rebus usque
ad femora: et ventur eis aaron et fi-
lij eius: quando ingredientur tabernaculum
testimonij: vel quando appropinquat
ad altare ut ministrent in sanduario:
ne iniquitatis rei moriantur. Legiti-
mum sempiternum erit aaron et se-
mini eius post eum.

Et facies: ut michi i sacer-
do: et ceteris. Tolle vitulum de ar-
mento: et arietes duos inuicem arde-
panesque: azimorum: et crustula absque
mento: et cetera sunt oleo: laganaque
azima: oleo lita. De simila rectora
cetera facies: et posita i canistro offeres:
vitulum autem et duos arietes: et aaron ac
filios eius applicabis ad ostium taberna-
culi testimonij. Cuiusque laueris parē et
filij suis aqua: indues aaron vesti-
mentis suis: id est linea et tunica: et

super humerali: et rationali quod con-
tinges balthreo: et pones thyram
in capite eius: et laminam sandam super
thyram: et oleum unctionis fundes
super caput eius: atque hoc ritu consecra-
bitur. Filios quoque illius applicabis
et indues tunicas lineas: et ceterasque bal-
threos: aaron scilicet et liberos eius: et im-
pones eis mitras: et ceterasque sacerdotes mi-
chij religionis per tua. Postquam initiaue-
ris manus: et ceterasque applicabis et vitulum co-
ram tabernaculo testimonij. Imponet
que aaron et filij eius manus super caput
illius: et madabis eum in conspectu domini:
iuxta ostium tabernaculi testimonij: sum-
ptumque de sanguine vituli: pones super
cornua altaris digito tuo: reliquum
autem sanguinis fundes iuxta basim eius.
Sumes et adipem eorum qui operit intelli-
na: et rectora iecoris: ac duos renes: et
adipem qui super eos est et offeres intantum
super altare: carnes vero vituli et eorum
et summi conbures foris cetera castea: eo-
que pro peccato sit. Vitulumque arietem sumes:
super cuius caput ponent aaron et filij
eius manus: que et madaueris: tol-
les de sanguine eius: et fundes circa alta-
re: ipsum autem arietem secabis in frusta:
lorasque intestina eius: et pedes pones super
crustas carnes: et super caput illius: et
offeres totum arietem i vitulum super alta-
re. Oblatio est domino: odor suauissimus
vidime domini. Tolle quoque arietem alte-
rum: super cuius caput aaron et filij eius
ponent manus. Quē cum immolaueris:
sumes de sanguine eius: et pone
super eorumque auricles dexterę aaron et fi-
lij eius: et super pollices manus eorum
ac pedes dexterę fundesque sanguinem super
altare per circuitum. Cuiusque tuleris de san-
guine qui est super altare: et de oleo uncti-
onis: asperges aaron et vestes eius.

filios et vestimenta eorum. Consecrantque
ipsi et vestibus: tolles adipem de arietem:
et caudam et aruinam que opit vitalia:
ac crustula iecoris: et duos renes atque
adipem qui super eos est: aruinamque dexterę eo-
quod sit arietem consecrationis: totasque
panis vinctus: crustulam conspersam
oleo: lagana de canistro azimorum
quod posuit est i conspectu domini: ponesque
omnia super manus aaron et filiorum
eius: et sandificabis eos: eleuans coram
domino. Suscipietque vinctula de mani-
bus eorum: et incendes super altare in olo-
caustu: odorem suauissimum in conspectu
domini: quia oblatio est: et sumes quoque
pedusculum de arietem quo iniciat: et a a-
ron: sandificabisque illud: eleuatum coram
domino: et cetera in parte tua. Sandifica-
bisque: et pedusculum consecratum et arminum
que de arietem separasti: quo iniciat: et
aaron et filij eius: ceterasque in partem
aaron et filiorum eius iure petuo a filiis
isrl: quia primitia sunt et initia de
vidimis eorum: sacrificia que offerunt domino.
Vestem autem sandam qua utetur aa-
ron: habebit filij eius post eum: ut un-
gant in ea: et consecratur manus eorum.
Septē diebus utetur illa qui pontifex p-
ro fuerit constitutus de filiis eius: et qui
ingredietur tabernaculum testimonij ut
ministret in sanduario. Arietem autem
consecrationis tolles: et coques car-
nes eius i loco sando: quibus vescetur
aaron et filij eius. Panes quoque qui
sunt i canistro: in vestibulo tabernaculi
testimonij comedent: ut sit placabile
sacrificium: et sandificent offerentium ma-
nus: alienigena non vescetur ex eis:
quia sancti sunt. Quod si remanserit
de carnibus consecratis: sive de panibus
usque mane: conbures reliquias igni
non comedentur: quia sandificata sunt.

Omnia que praecepit tibi facies super aaron et filios eius. Septem diebus consecrabis manus eorum: et unguis per ratum offeres per singulos dies ad expiandum. Munda biles altare cum immolaueris expiationis hostiam: et unges illud in sanctificatione. Septem diebus expiabis altare et sanctificabis: et erit sanctum sanctorum. Omnis qui tetigerit illud sanctificabit. Hoc est quod facies in altari. Agnos amicos duos per singulos dies iugiter unum agnum mane et alterum vespere: decimam partem simile conspersit oleo rursus. quod habeat mensuram quartam partem hin: et unum ad libandum eiusdem mensurae in agno uno. Alterum vero agnum offeres ad vespere: iuxta ritum matutine oblationis: et iuxta ea quae diximus in odorem suavitatis. Sacrificium domino deo est oblatione perpetua in generationes vestras: ad ostium tabernaculi testimonium coram domino: ubi constituam ut loquar ad te. Ibi praeceptum filijs israel: et sanctificabitur altare in gloria mea. Sanctificabo et tabernaculum testimonium cum altari: et aaron cum filijs suis: ut sacerdotes fungantur michi. Et habitabo in medio filiorum israel: et ego et deus: et scient quia ego dominus deus eorum qui eduxi eos de terra egypti: ut manerem inter illos: ego dominus deus istorum. **XXX**

Panes quoque altare ad adoleandum thymiamata de lignis sethim: habens cubitum longitudinis: et alterum latitudinis: et quadrangulum: et duos cubitos in altitudine. Cornuaque ipsorum praecedent: vestigiaque illud auro purissimum: et reatidam eius quam parietes per circuitum et cornua. Faciesque ei coronam auream per gyrum: et duos annulos aureos sub corona per singula latera: ut

mittantur in eos vestes: et altare ponetur. Ipsos quoque vestes facies de lignis sethim: et inaurabis. Ponesque altare contra velum quod ante archam patet testimonium: coram propitiatorio quo regitur testimonium: ubi loquar tibi: et adolebit incensum super eo aaron: suave fragrans. Mane quando componer lumen: et quando collocat eas ad vespere: ut thymiamata sempiternum coram domino in generationes vestras. Non offeres super eo thymiamata compositionis altaris: nec oblationem et victimam: nec liba libabis. Et deprecabitur aaron super cornua eius sive per annu: in sanguine quod oblatum est per peccatum: et placabit super eo in generationibus vestris. Sanctum sanctorum erit domino. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Quando videris summa filios israel iuxta numerum dabit singuli pretium pro animabus suis domino: et non erit plaga in eis cum fuerint censui. Hoc autem dabit omnis qui transierit ad nomen: dimidium sili iuxta mensuram templi. Sidus viginti obolos habet. Media pars sili offeretur domino. Qui habet in numero a viginti annis et supra dabit partem. Dives non addet ad medium sili: et pauper nichil minuet. Susceperimus pecuniam que collata est a filijs israel: et deditur animabus eorum. Coram domino: et propitiatur animabus eorum. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Facies et labium eorum cum basi sua ad lauandum: ponesque illud inter tabernaculum testimonium et altare. Et misca aqua lauabunt ea aaron et filij eius manus suas ac pedes: quando ingressi sunt tabernaculum testimonium: et quando accessuri sunt ad altare: ut

offerant in eo thymiamata domino: ne forte moriantur. Legimus semper tibi erit ipse et semini eius per successiones. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Summe tibi aromata: primum mirre et electe quingentos sidos: et cinamomi novum idem ducos quinquaginta sidos: calami filiter ducos quinquaginta sidos: calis autem quingenti sidos in pondere sanduarii: oleum de olivis mensuram hin. Faciesque undionis oleum sanctum: unguentum compositionem unguentarii: et unges eo tabernaculum testimonium: et archam testamenti: mensamque cum vasis suis: candelabrumque et vasa eius altaria thymiamatis et olocausti: et universa suppellectilem que ad cultum eorum pertinet: sanctificabisque omnia: et erunt sancta sanctorum. Qui tetigerit ea sanctificabit. Aaron et filios eius unges: sanctificabisque eos ut sacerdotes fungantur michi. Filios quoque israel dices. Hoc oleum undionis sanctum erit michi in generationibus vestras. Lavo hominis non ungetur eo: iuxta compositionem eius non facies aliud quia sanctificatum est: et sanctum erit vobis. Homo qui ungetur tale compositum: et dederit de eo alieno: recedat ab eo de populo suo. Dicensque dominus ad moysen. Summe tibi aromata: stacte et onicham galbanum boni odoris: et thus lucidissimum: equalis ponderis erit omnia. Faciesque thymiamata compositionem unguentarii mixturam diligenter: et purum: et sanctificationem dignissimum. Cumque in conspectum pulverem universam condecas ponesque eo coram tabernaculo testimonium: in quo loco apparebo tibi. Sanctum sanctorum erit vobis thymiamata. Talis compositio non facies in usus

vestros: quia sanctum est domino. Homo qui ungetur fecerit simile ut odore illius perfruat: praeibit de populo suo. **XXXI**
Locutusque est dominus ad moysen dicens. Ecce vocavi beled et nomine filium huius filij huius de tribu iuda: et implevi eum spiritu dei sapientia et intelligentia et scientia: in omni opere ad excogitandum quicquid fabrefieri potest ex auro et argento et ere: marmore: et gemmis: et diversitate lignorum. Deditque ei solomon ooliab filium achisath: de tribu dan. Et in corde omnis eruditus posui sapientiam: ut faciant cuncta que precepi tibi: tabernaculum fedoris: et archam testimonium: et purificatorium quod super eam est: et cuncta vasa tabernaculi: mensamque et vasa eius: candelabrum purissimum cum vasis suis: et altaria thymiamatis et olocausti: et omnia vasa eorum: labium cum basi sua: vestes sanctas in ministerio aaron sacerdoti et filijs eius ut fungantur officio suo in sacris: oleum undionis: et thymiamata aromata in sanduario. Omnia que precepi tibi facient. Et locutus est dominus ad moysen dicens. Loquere filijs israel: et dices ad eos. Videte ut sabbatum meum custodiatis: quia signum est inter me et vos in generationibus vestris: ut sciatis quia ego dominus qui sanctifico vos. Custodite sabbatum meum. Sanctum enim est vobis. Qui polluerit illud: morte morietur. Qui fecerit opus in eo: vitabit anima illius de medio populi sui. Sex diebus facies opus: in die septimo sabbatum est: requies sancta dominica. Omnis qui fecerit opus in hac die: morietur. Custodiant filij israel sabbatum: et celebrant illud in generationibus suis. Pactum est sempiternum inter me et filios israel: signumque perpetuum.

See enim diebus dominus fecit edū
et terram: et in septimo ab omni ope-
re cessauit. Deditq; dñs moysi com-
pletis huiusmodi linguis i mon-
te synai. Duas tablas testamētū lapi-
deas: scripsit digito dei. **XXXII**
Quidens autē p̄plus q̄ moram fa-
ceret moyses descendendi de mon-
te: congregatus aduersus aarō dixit.
Surge: fac nobis deos qui nos pre-
cedant. Moysi enī viro huius qui nos
eduxit de terra egipti: ignoramus quid
acciderit. Dixitq; ad eos aaron. Tol-
lite in aures aureas: de vobis filiorū
q; filias vestras aures: et afferte ad
me. Fecit p̄plus que iusserat: defecit
in aures ad aaron. Quas cum ille ac-
cepisset formauit opere fustorio: et fecit
ex eis vitulum constantem. Dixitq;
Hij sūt dii tui israel: qui te eduxerunt
de terra egipti. Quod cum vidisset aa-
ron edificauit altare corā eo: et preco-
nis voce clamauit dicens. Eas sole-
mnitas dñi ē. Surgentesq; mane ob-
tulit olocausta et hostias pacificas:
et sedit p̄plus manducare et bibere: et
surrexerunt ludet. Locutus est autem
dñs ad moysen dicens. Vade desce:
peccauit p̄plus tuus que eduxisti de ter-
ra egipti. Recessest enī de via quam
ostendisti eis. Feceruntq; sibi vitulum
constantem et adorauerunt: atq; in-
molantes ei hostias dixerunt. Isti sūt
dij tui israel: qui te eduxerunt de ter-
ra egipti. Rursusq; ait dominus ad
moysen. Etenim p̄plus iste duxit re-
uersus ē. Dimitte me ut tractet hunc
populum: et dñs ait. Quis ego
ut in gremio iniquam. Moyses autē
orabat dñm dñm suum dicens. Cur
dñs irascitur tuius: quis contra populum tu-
um: quoniam eduxisti de terra egipti: in

fortitudine magna et in manu robu-
ra. Ne queso dicat egipti: calide edu-
xit eos: ut incederet i montibus: et dele-
ret e terra. Quiescat ira tua: et esto placā-
bilis super nequitiam populi tui. Recordare
abraham et ysaac et israhel: serui tuos:
quibus iurasti per teuē ipsū dñs.
Multiplicabo semen vestrum sicut stel-
las celi: et universam terram hanc de
qua locutus sum dabo semini vestro:
et possidebitis eam semp. Placatusq;
est dñs: ne faceret malum quod locu-
tus fuerat aduersus populum suū. Et reuer-
sus est moyses de monte: portans du-
as tabulas testamētū in manu sua:
scriptas utraq; parte: et factas opere
dñi. Scriptura quoq; dñi erat sculpta
in tabulis. Audiens autem ioseph
multū populi vociferans: dixit ad moy-
sen. Vitulus pugnat audit in castris.
Qui respondit. Non est clamor adho-
rantium ad pugnam: neq; uoluerant
complentū ad fugam: sed uoce tan-
tamini ego audio. Cūq; appropin-
quasset ad castra uidit vitulum et tho-
ros: manusq; ualde prece de manu ta-
bulas: et cōstitit eas ad radicē mon-
tis. Accipiensq; vitulum que fecerat:
robussit: et coniecit usq; ad puluerem:
quem sparsit in aquam: et dedit ex ea
potū filiis israel. Dixitq; moyses ad aa-
ron. Quid tibi fecit hic p̄plus: ut indu-
eres super eum peccatū maximum? Cui
ille respondit. Ne indignetur dñs meus.
Quoniam uos p̄plus istum q̄ pronus sit
ad malū. Dixerunt ioseph. Fac nobis
deos qui nos precedant. Huius enim
moysi qui nos eduxit de terra egipti:
nescimus quid acciderit. Quibus ego
dixi. Quis uobis habet aures? Tulerūt
et dederūt michi: et precor illud i igne:
egressusq; est hic vitulus. Videtis ergo

moyses populum quod esset nudus: spo-
liauerat enim eū aaron propter ignomi-
niam sordis: et inter hostes nudū con-
stituerat: et stans in porta castrorum
ait. Si quis ē dñi iugāt michi. Con-
gregatiq; sunt ad eum omnes filij leui.
Quibus ait. Hec dicit dñs deus israel.
Ponat uir gladiū super femur suum.
Ite et redite de porta usq; ad portam
per medium castrorū: et occidite unus-
quisq; fratrem suū et amicum et primum
suum. Feceruntq; filij leui iuxta sermo-
nem moysi: cecideruntq; in die illo qua-
si triginta milia hominū. Et ait
moyses. Consecratis manus vestras
hodie dño: unusquisq; in filio et i fra-
tre suo: ut deus uobis benedictio. Fa-
cto autē altero die locutus est moyses
ad populum. Peccatis peccatū maximum.
Ascendā ad dñm: si quo modo eum
quiuero deprecari p̄ scelere uestro. Reuer-
susq; ad dñm ait. Oblito dñe: pecca-
uit p̄plus iste peccatū maximum: fecerūt
q; sibi deos aureos. Aut dimitte eis
hanc nequam: aut si non vis: dele me
de libro tuo quem scripsisti. Cui rēdit
dñs. Qui peccauerit michi: delebo eū
de libro meo. Tu autē uade: et dux populum
istū quo locutus sum tibi. Angelus au-
tem meus praecedet te. Ego autē i die ult-
onis uisita bo: hoc peccatū eorū. Per-
cussit autē dominus populum pro reatu
vituli: quem fecerat aaron. **XXXIII**
Locutusq; est dñs ad moysen di-
cens. Vade et ascende de loco isto:
tu et p̄plus tuus quem eduxisti de terra
egipti: i terram quam iuravi abraham
ysaac et iacob dicens semini tuo dabo
eam: et iacob praefecit eam angelum:
ut eam chananeū et amorreū: et
hebreū et phereū: et eueū et iebu-
seū: et inires in terram fluentē lacte et

melle. Non enī ascendam tecū: quia
p̄plus dure ceruicis est: ne forte disper-
dam te i via. Audiensq; p̄plus sermo-
nem hūc pessimū luxit: et nullus eū mo-
re indutus est cultu suo. Dixitq; dñs
ad moysen. Loquere filiis israel. Popu-
lus dure ceruicis es: saue ascendam i
medio tui et delebo te. Nam nūc depo-
ne ornatum tuum: ut sciam quid faciā
tibi. Deposuerunt ergo filij israel: orna-
tum suū a morte orbis. Moyses quoq;
tolles tabernaculum: ceciditq; terra castra
procul: uocauitq; nomē eius taberna-
culum federis. Et omnis p̄plus qui ha-
bebat aliquā questionem: egrediebāt
ad tabernaculum federis extra castra.
Cūq; egredereetur moyses ad taberna-
culum surgebat universa plebs: et sta-
bat unusquisq; i ostio papilionis sui:
aspiciebatq; regū moysi donec ingre-
deretur tentorium. Ingresso autē illo
tabernaculum federis: descendebat co-
lumna nubis et stabat ad ostium: lo-
quebaturq; dñs cum moysen: cunctis
his uniusq; q̄ columna nubis staret
ad ostiū tabernaculi. Stabantq; ipi
et adorabant p̄ fores tabernaculorū
suorū. Loquebatur autē dñs ad moy-
sen facie ad faciem: sicut solet loqui ho-
mo ad amicum suū. Cūq; ille reuer-
teret in castra: minister eius ioseph filius
num puer nō recedebat de tabernaculo.
Dixit autē moyses ad deum precipis
ut educam populum istum: et nō indicas
michi quem misurus sis mecum: pre-
fecim tū dixisti: nō ui te ex nomine: et
inuenisti gratiā corā me. Si ergo in-
ueni gratiā in conspectu tuo: ostende
michi faciem tuā: ut sciam te: et inueniā
gratiā ante oculos tuos. Respice populum
quem genuisti hanc. Dixitq; deus. Sa-
cies mea praecedet te: et requiem dabo tibi.

Et ait moyses. Si non tuipse prece-
das: ne educas nos de loco isto. In
quo enim scire poterimus ego et popu-
lus tuus inuenisse nos gratiam in conspectu
tuo: nisi ambulaueris nobiscum: ut glo-
rificemur ab omnibus populis qui habitant
super terram. Dixit autem dominus ad moy-
sen. Et verbum istud quod locutus es
faciam. Inuenisti enim gratiam coram
me: et tempus noni ex nomine. Qui ait.
Ostende michi gloriam tuam. Respondit.
Ego ostendam omne bonum tibi: et
vocabor in nomine domini coram te: et mi-
sererebimur tui: ut volueris. et deus tuo in quem
michi placuerit. Rursusque ait. Non pote-
ris videre faciem meam. Non enim videbit me
homo et vivere. Et iterum. Ecce inquit est
locus apud me: et stabis supra petram.
Cumque transibit gloria mea: ponam te
in foramine petre: et pregam deprecata
mea donec transeat. Tollamque manum me-
am: et videbis postiora mea: faciem au-
tem meam videre non poteris. **XXXIIII**

Ad deinceps plura ait tibi duas ta-
bulas lapideas instar priorum: et
scribit super eas verba que habuerunt tabule
quas fecisti. Esto paratus mane: ut
ascendas statim in montem synai: sta-
bisque mecum super vertice montis. Nullus
ascendat tecum: nec videatur quisquam
per totum montem: boues quoque et
ovines non pascentur e contra. Egredietur
ergo duas tabulas lapideas: quales
antea fuerant: et de nocte consurgens
ascendit in montem synai: sicut prece-
perat ei dominus: portans secum duas ta-
bulas. Cumque descendisset dominus in nubem:
stetit moyses cum eo: inuocans nomen
domini. Quo transiente coram eo ait. Do-
minator domine deus: misericors et
clementis: patiens et misere misericordie
et verus: qui custodis misericordiam

in milia: qui auferis iniquitatem et se-
lera atque peccata: nullusque apud te per-
se inuocans est: qui reddis iniquitatem
patrum filiis ac nepotibus in tertiam et
quartam progeniem. Festinusque moyses
circuatus est pronus in terram: et ado-
rans ait. Si inueni gratiam in conspectu
tuo domine: obsecro ut gradiaris no-
biscum: populus enim durus et crudelis est:
ut auferas iniquitates nostras atque
peccata nostrorum: possideas. Respondit
dominus. Ego inibo padum videntibus
cunctis: signa faciam: que nunquam visa
sunt super terram: nec in ullis gentibus:
ut cernat populus iste in cuius es medio
opus domini mirabile quod faciurus sum.
Obserua cuncta que hodie mandavi
tibi. Ego ipse etiam ante faciem tuam
amorem et charitatem et eorum:
pherezum quoque et eueum et iehuseu.
Laue ne unquam cum habitatoribus
terre illius ungas amicitias: que tibi
sunt in ruinam: sed et aras eorum destrue:
et confringe statuas: lucosque succide.
Noli adorare deum alienum. Dominus
zelosus nomen eius: deus est emulatus.
Ne intas padum cum hominibus illarum
regionum: ne cum fornicari fuerint cum diis
suis: et adorauerint simulacra eorum:
vocat te quisquam: ut comedas de im-
molatis. Nec uxorem de filiabus eorum ac-
cipies filijs tuis: ne postquam ipse fuerint
fornicare: fornicari faciant in deos su-
os filios tuos. Deos consiliares non
facies tibi. Solemnitatem azimorum
custodies. Septem diebus vinctis azi-
mis: sicut precepi tibi: in tempore mensis
nouorum. Mense enim veni temporis
egressus es de egipto. Omne quod apud
voluntatem generis masculini: meum erit.
De cunctis animantibus: tam de bobus
quam de animalibus meis erit. Primo genitum

asini redimes que. Si autem nec pre-
cium pro dederis: occides. Primoge-
nitum filiorum tuorum redimes: nec appa-
rebis in conspectu meo vacuus. Sex diebus
operaberis: die septimo: cessabis arare
et metere. Solemnitatem hebdomadarum
facies tibi: in primitijs frugum messis
tue metere: et solemnitatem: quando
redeunt anni tempore runda condunt.
Tribus temporibus anni apparebit o-
mnem masculinum tuum in conspectu omni-
potentis domini dei israel. Cum tunc rule-
ro gentes a facie tua: et dilataueris ter-
minos tuos: nullus insidiabit tere-
re tue: ascendente te: et apparente in con-
spectu domini dei tui: ter in anno. Non im-
molabis super fenum sanguinem hostie
meae: neque residet mane de victimis
solemnitatis pasche. Primitias frugum
terre tue offeres in domo domini dei tui. Non
coques hedum in lade maris sui. Di-
xitque dominus ad moysen. Scribe tibi
verba hec: quibus et tecum et cum israel
peripigi sedus. Fuit ergo ibi cum domino
moyses quadraginta dies: et quadra-
ginta noctes: panem non comedit: et
aquam non bibit: et scripsit in tabulis
verba fedus decem. Cumque descenderet
moyses de monte synai: crebar duas
tabulas lapideas testimonij: et igno-
rabat quod creata esset facies sua: recon-
fortio sermonis domini. Videntes autem
aaron et filij israel: corruerunt moysi
faciem: timuerunt propter accedere. Vocatque
ad eos: reuersi sunt: tam aaron quam prin-
cipes synagoge. Et postquam locutus est
ad eos: venerunt ad eum etiam omnes
filij israel. Quibus precepit cuncta que
audierat a domino in monte synai. Imple-
ritque sermonibus: posuit velamen super
faciem suam. Quod ingressus ad dominum
et loquens cum eo: auferet de facie eius:

et tunc loquebatur ad filios israel omnia
que sibi fuerant imperata. Qui vide-
bant faciem egredientis moysi esse cor-
ruam: sed opiebat rursus ille faciem suam:
si quando loquebatur ad eos. **XXXV**

Igitur congregata omni turba: filios
israel: dixit ad eos. Hec sunt que iul-
sit dominus fieri. Sex diebus facietis o-
pus. Septimum dies erit vobis sanctus:
sabbatum et requies domini. Qui fecerit o-
pus in eo: occidetur. Non succendetis
ignem in omnibus habitaculis vestris
per diem sabbati. Et ait moyses ad o-
mnem ceteruam filios israel. Hec est
sermo quem precepit dominus dicens. Sepa-
rate apud vos primitias domino. Omnis
voluntarius et puro animo offerat eas
domino. Aurum et argentum: et es-
senciandum et purpuram: coramque bistindum
et byssum: pilos caprarum: pellesque arie-
rum rubricatas et rascidinas: ligna
serchim: et oleum ad luminaria conci-
nanda: et ut conficiatur vnguentum et
thymiana suauissimum: lapides onich-
inos et gemmas: ad ornatum superhu-
meralis et rationalis. Quisquis virum
sapientis est: veniat et faciat quod domi-
nus imperauit: tabernaculum scilicet et
redum eius atque opimentum: anulos et
tabulata cum veribus: paxillos et bases:
archam et vides: propitiatorium: et velum
quod ante illud appendit: mensam cum
veribus: et vasis: et propositionis panibus:
randelabrum ad luminaria sustentanda:
vasa illius et lucernas: et oleum ad
nutrimenta ignis: altare thymiamatis
et vides: et oleum unctum: et thymiana ad
regomacibus: tentorium ad ostium taber-
naculi: altareolocasti et craticulam
eius etiam cum veribus: et vasis sua:
labrum et bases eius: coramque atque cum
columnis: et basibus: tentorium in foribus

vestibuli. parillos tabernaculi et acij
cum fimbriis suis: vestimenta quoque
usus est in ministerio sanduarij: vestes
aaron pontificis ac filiorum eius: ut sa-
credotio fungantur michi. Egrediamur
omnis multitudo filiorum israel. de con-
spectu moysi: obsecravit mecum pmpul-
sima atque deuota. primicias domus ad
faciendum opus tabernaculi testimonij.
Quicquid ad cultum et ad vestes sanctas
necessarium erat. viri cum mulieribus pbe-
runt: armillas. et in aures. annulos et
degeralia. Omne vas aureum in do-
naria domini separatum est. Si quis ha-
bat iacintum et purpuram. coramque
bistindum. bistum. et pilos caprarum.
pilos arietum rubricatas et iacintinas.
argenti et auri. etiam metalla obsecravit
domino: lignaque setim in varios usus.
Sed et mulieres dode que neuerat de-
derunt. iacintum. purpuram. et verniculum
ac bistum. et pilos caprarum: sponte pro-
pria cuncta tribuentes. Principes vero
obsecravit lapides onichinos et gem-
mas ad suprahumerale et rationale:
aromatique et olei ad luminaria con-
firmanda: et ad parandum unguenti-
ac thymiana odoris suauissimi com-
ponendum. Omnes viri et mulieres
mente deuota obsecravit donaria: ut
haberent opera que iusserat dominus per manum
moysi. Cuncti filij israel. voluntaria
domino dedicauerunt. Dixitque moyses
ad filios israel. Ecce vocauit dominus te
nomine befelel filium huius. filij huius. de
tribu iuda: implevitque eum spiritu dei.
sapientia et intelligentia et scientia. et
omni doctrina: ad regicandum et
faciendum opus in auro et argento
et ere et ferro. sculpendisque lapidibus.
et opere carpentario. Quicquid fabre
adiuuentum potest. dedit in corde eius.

Noliab quoque filium achisamech. de
tribu dan. Ambos eruduit sapientia:
ut faciant opera abietarij polimmarij ac
plumarij et iacinto et purpura. coram-
que bistindum et bistum et regant omnia: ac
noua quoque reperiant. **xxxvi**
Fecit ergo befelel. et noliab. et o-
mnis vir sapiens. quibus dedit dominus
sapientiam et intellectum. ut scirent fabre
operari que in usu sanduarij necessa-
ria sunt: et que precepit dominus. Cunctique vo-
casserunt eos moyses et omne eruditionum
virum. cui dederat dominus sapientiam. et
qui spiritus sua obsecraverunt se ad facien-
dum opus: tradidit eis omnia dona-
ria filiorum israel. Qui cum instarent
operi condie: mane vota plus offer-
bat. Unde artifices reuere compulsi.
dixerunt moysi. Plus offert plusque
necessarium est. Nullic ergo moyses. pre-
conis voce canenti. Nec vir nec mulier
quicquam offerat ultra in opere sanduarij.
Sicque cessatum est a munerebus offe-
rendis. eo quod oblata sufficerent et super-
abundarent. **xxxvii** **F**eceruntque omnes corde
sapientes ad replendum opus taberna-
culi cortinas decem. de bistum rectora et
iacinto et purpura. coramque bistindum:
opere vario. et arte polimmaria. Quorum
vna habebat in longitudine viginti
otto cubitos: et in latitudine quatuor.
vna mensura erat omnium cortinarum. Co-
tinque cortinas quinque altera alteri:
et alias quinque sibi invicem coplaui.
Fecit et ansas iacintinas in ora co-
tine vni? et utroque latere. et in ora co-
tine alterius similiter: ut contra se in-
uicem venirent ansae: et iunctio iunge-
rentur. Unde et quinquaginta fudit
circulos aureos. qui morderent corti-
naru ansas: et fieret vni tabernaculum.
Fecit et saga undecim. de pilis caprarum.

ad operandum tabernaculum. Vnum
sagum in longitudine habebat cubito
et viginti: et in latitudine cubitos qua-
tuor. Vni? mensura erat cuncta saga.
Quorum quinque iunctio solum: et sex alias
separatim. Fecit et ansas quinquaginta
in ora sagi vni? et quinquaginta
in ora sagi alterius ut sibi invicem iun-
gerentur: et si bulas meas quinquaginta
quibus uideretur redum: ut vni pallium
et omnibus sagis fieret. Fecit et operarii
tabernaculi de pilibus arietum rubrica-
tis: aliquidque velum de pelibus
iacintinis. Fecit et tabulas tabernacu-
li de lignis setim. quas cum capitibus de-
aurauit: fuitis basibus earum argenteis.
Cumque longitudo tabule vni? et
vni? ac semis cubiti latitudo retinebat.
Sine in rastrare erant per singulas
tabulas: ut altera alteri iungeret. Sic
fecit et omnibus tabernaculi tabulis. **xxxviii**
Quibus viginti ad plagam mediana erant
contra austru: cum quadraginta basibus
argenteis. Due bases sub una tabula
ponebantur et utraque parte angulorum:
abim rastrare latum in angulis
terminantur. Ad plagamque tabernaculi
que respicit ad aquilonem fecit viginti
tabulas cum quadraginta basibus
argenteis: duas bases per singulas ta-
bulas. **xxxix** **L**ora occidenti vero id est ad
eam partem tabernaculi que mare re-
spicit. fecit sex tabulas: et duas alias
per singulos angulos tabernaculi re-
cto que inde erant a dorsum usque sur-
sum: et in vna cum compagem pariter
habebant. Ita fecit et utraque parte per
angulos: ut octo essent simul tabule.
et haberent bases argenteas sequen-
tinas scilicet bases sub singulis tabu-
lis. Fecit et vides de lignis setim quin-
que ad conuensas tabulas vni? lateris
tabernaculi: et quinque alias ad alteri?

lateris conuensas tabulas: et recta
ipsa. quinque alias vides ad occidentale
plagam tabernaculi contra mare. Fecit
quoque videri alium: qui per mediam
tabulas ab angulo usque ad angulum
perueniret. Ipsa autem tabulata de auro
vires fuitis basibus earum argenteis. Et
circulos eorum fecit aureos. per quos
vides induci possent: quos et ipsos la-
minis aureis operuit. Fecit et redum de
iacinto et purpura. verniculo ac bis-
to rectora opere polimmario variu atque
distindum: et quatuor columnas de
lignis setim. quas cum capitibus de-
aurauit: fuitis basibus earum argenteis.
Fecit et rectorum in iunctio tabernaculi
et iacinto. purpura verniculo. bistum
et rectora opere plumarij: et columnas
quinque cum capitibus suis quas ope-
ruit auro: basesque earum fudit me-
as. et operuit auro. **xl**
Fecit autem befelel. et archam de
lignis setim. habentem duos
semis cubitos in longitudine: et cubi-
tum ac semisse in latitudine: altitudoque
vni? cubiti fuit et dimidij. Vestiu-
itque eam auro purissimo intus et foris.
Et fecit illi coronam auream per gyru-
condans quatuor annulos aureos per
quatuor angulos eius: duos in altero.
Vides quoque fecit de lignis setim. que vesti-
uit auro: et quos misit in annulos qui
erant in lateribus archae ad portandum
eam. Fecit et ppiarorum id est oraculum
de auro mundissimo: quorum cubitos
et dimidij in longitudine: et cubiti ac
semis in latitudine. Duos etiam che-
rubim reueto ductili quos posuit de
utraque parte ppiarorum: cherub vni?
in summitate vni? partis et cherub
alterum in summitate partis alterius

Duos cherubim in singulis summitatibus pinnarum extendentes alas et regentes propiti aduersum iniquos et illud respicientes. fecit et mensam de lignis setim in longitudine duodecim cubitorum et latitudine unius cubiti que habebat in altitudine cubitum ac semissem. Circumdeditque eam auro mundissimo et fecit illi labium aureum per gyrum ipsius labio coronam auream interasilem quatuor digitorum et super eandem alteram coronam auream. Fecit et quatuor circulos aureos quos posuit in quatuor angulos per singulos pedes mensae circa coronam mensae in eos vedes ut possit mensa portari: ipsos quoque vedes fecit de lignis setim et circumdedit eos auro. Et vasa ad diversos usus mensae acerbula fialas et sciatos et thuribula et auro puro: in quibus offerenda sunt libamina. Fecit et candellabrum duodecim de auro mundissimo. De cuius videret laminae scilicet spirales aciliae procedebant: sex in utroque latere. Tres calami in parte una: et tres in altera. Tres scilicet in medio: modum per calamos singulos spirales: simul et lilia: et tres scilicet in parte una: qui procedebat de stipite candellabri. In ipso autem videret: sicut scilicet in medio: modum spirales: per singulos et lilia: et spirale sub duobus calamis per fora tria: qui simul sex sunt calami: procedentes de videret uno. Et spirale igitur et calami sex sunt: uniuscuiusque duodecim de auro purissimo. Fecit et lucernas septem cum annis dotis suis et vasa ubi ea que emunda sunt extinguantur: de auro mundissimo. Talem autem appendebat candellabrum

rum quibus vasa sunt. Fecit et altare thymiamatis de lignis setim: per quadratum singulos habens cubitos et in altitudine duos: et cuius angulus prorebat in cornua: videretque illud auro purissimo: cum craticula ac parietibus et cornibus. Fecit et coronam auream per gyrum: et duos annulos aureos sub coronam per singula latera: ut mittantur in eos vedes: et possit altare portari. Ipsos autem vedes fecit de lignis setim: et operuit laminis aureis. Longum fuit: oleum ad sanctificandum videret: et thymiamata de aromatis mundissimis: ope pigmentum. **XXXIIII** Fecit et altareolocandi de lignis setim: quinquaginta cubitorum per quadratum. Et eadem in altitudine: coronam de angulis procedebant: operuitque illud laminis aureis. Et in videret eius paravit et eae vasa dista: lectos fordes: fustulas: unguentos: et ignis receptacula. Craticulae quoque in modum cretae fecit: et mittantur subter ea altaris: medio autem fuisse quatuor annulis per totum videret: et mittantur ad immittendos vedes ad portandum. Quos et ipsos fecit de lignis setim: operuit laminis aureis: in duobus autem cubitos qui latius altaris audebat. **XXXV** Fecit autem altare non erat solidum: sed caui: et tabulatis: in eis videret. Fecit et labrum eius cum basi sua: de spirulis mulierum quae quibabatur in ore tabernaculi. Fecit et annum in cuius australi plaga erat: et in rostra de billo rostra cubitos centum: columnae viginti cum basibus suis. Capita videret: et tota opus elatura argentea. Equae ad septentrionalem plagam: et rostra columnae bases: et capita columnarum: et totum mense et opus ac

metalli erat. In ea vero plaga que ad occidentem respicit fuisse rostra cubitos quinquaginta: columnae decem cum basibus suis: et capita columnarum: et tota opus elatura argentea. Porro rostra orientem quinquaginta cubitos: paravit rostra: et quibus quidem cubitos columnarum: et cum basibus suis unum tenebat latus: et in parte altera: quia inter utraque introitum tabernaculi fecit: quidem equae cubitos: erant rostra: columnae tres et bases totidem. Funda autem rostra billos rostra requerat. Bases columnarum fuisse erant: capita autem earum cum cunctis elaturis suis argentea: sed et ipsas columnas autem vestivit argento. Et in introitu eius ope plumario fecit rostrum: et iacinto: purpura: vermiculo ac billo rostra: quod habebat viginti cubitos in longitudine: altitudo vero quing: cubitos erat: iuxta mensuram quam fundam autem rostra habebat. Columnae autem in introitu fuisse erant: cum basibus aureis: capitaque earum et elaturae argenteae. Paxillos quoque tabernaculi et autem per gyrum: fecit erant. Nec sunt indumenta tabernaculi testimonij: que enumerata sunt iuxta preceptum moysi in testimonij leuiticis per manum peramar filij aaron sacerdotis: que benedixit filius huius filij huius de tribu iuda domino per moysen iubente compleret: iundo sibi socio ooliab filio achipamech de tribu dan: et ipse artifice ligurum egregius fuit: et polimitari: atque plumari: et iacinto: purpura: vermiculo et billo. Omne aurum quod repensum est in opere sanduarij: et quod oblatum est in donariis viginti et novem talentis fuit: et septingentis viginti seldis: ad mensuram sanduarij.

Oblatum est autem ab his qui transierunt ad numerum: a viginti annis et supra: de sexcentis tribus milibus et quingentis quinquaginta armatorum. Fecerunt preterea centum talenta argenti: et quibus constate sunt bases sanduarij: et introitus ubi velum pendet. Centum bases fide sunt de talentis centum: singulis talentis per bases singulas suppuratis. De mille autem septingentis et septuaginta quing: fecit capita columnarum: quas et ipsas vestivit argento. Eris quoque oblata sunt talenta septuaginta duo milia: et septingenti supra seldis: et quibus fuisse sunt bases in introitu tabernaculi testimonij: et altare erant cum craticula sua: omniaque vasa que ad usum eius pertinent: et bases autem: tam in circuitu quam in introitu eius: et paxilli tabernaculi atque autem per gyrum. **XXXVI** De iacinto vero et purpura: vermiculo ac billo: fecit vestes: quibus indueret aaron: quando ministrabat in sanctis: sicut precepit dominus moysi. Fecit igitur superhumerale de auro: iacinto: et purpura: coctis: bilando: et billo rostra: ope polimitario. Inceditque brachias aureas: et extenuavit in fila ut possent torqueri cum poru colorum subteguine: duasque brachias sibi invicem copulatas in utroque latere summitatum: et balthum et eris coloribus: sicut preceperat dominus moysi. Paravit et duos lapides onichinos altitudos et indulos auro: et sculptos arte gemaria nominibus filiorum israel. **XXXVII** Sed nomina in lapide uno: et sex in altero: iuxta ordinem natiuitatis eorum. Posuitque eos in lateribus superhumeralis: in monumentum filiorum israel: sicut preceperat

Detrahaq; pelle hostie. artus i fusta
rondiderit: et subiciet i altari ignem.
Rene lignos ante compolita. i mēbra
que sunt cetera desup ordinātes. caput
videlicet et cūda que adherent iecori.
intestinis et pēdibus lotis aqua: adole-
bitq; ea sacerdos super altare in olo-
caustu et suavem odorem dño. Quod
si de pecoribus oblatio ē de ovibus sine
de capris olocastu: agnū anniculū
et absq; macula offeret: immolabitq;
ad lat^{us} altaris qd respicit ad aquilo-
nem corā dño. Sanguine vero illius
fundet sup altare filij aarō p circuitū:
dividentq; mēbra. caput et omnia que
adherent iecori: et imponēt sup ligna.
quibz subiciendus ē ignis. Intestina
vero et pēdes lavabūt aqua: i oblatq;
omnia adolebit sacerdos super altare i
olocastu et odorem suavissimū dño.
Si autē de avibus olocastu oblatio
fuerit dño. de turribus et pullis co-
lumbę offeret eā sacerdos ad altare. i
retorā ad collū capite. ac rupto vul-
neris loco. decurrere faciet sanguine
sup crepidinem altaris: vesicula vero
gutturis et plumas. proiciet ppe alta-
re ad orientālē plagā. in loco in quo
cineres effundi solent. Constringetq;
ascellas eius. et non secabit: neq; ferro
dividet eam: et adolebit super altare.
lignis igne supposito. Olocastu ē et
oblatio suavissimū odoris dño. **¶**
Anima cū obtulerit oblationem
sacrificij dñno: simila erit eū
oblatio. Fundetq; sup eam oleum et
ponet thurs: ac deferet ad filios aarō
sacerdotis. Quibz unus tollit pugillū
pleni simile olei ac totum thurs: et
ponet in memoriale sup altare. i odore
suavissimū dño. Quod autē reliquū
fuerit de sacrificio erit aarō et filiorū

eius: sanctū sanctorū de oblationibz
dñi. Cum autē obtulerit sacrificium
rodū i cibano de simila. paucos scilicet
absq; semēto cōspersos oleo. et laga-
na azima oleo lita: h oblatio tua fue-
rit de sanguine. simile conspēse oleo
et absq; semēto: divides eā in minutū
et fundes sup eam oleū. Sin autē de
vacilla fuerit sacrificiū: eque simila
oleo cōspēgetur: quā offerens dñq;
teates manibus sacerdotis. Qui cum
obtulerit eā. tollit memoriale de sacri-
ficio: et adolebit super altare in odore
suavitatis domino. Quicquid autē
reliquum est. erit aaron et filiorū eius:
sanctum sanctorū de oblationibz dñi.
Omnia oblatio que offertur domino
absq; semēto fiet: nec quicq; semēti
ac mellis adolebitur in sacrificio dñi.
Primitias tantū totum offeret ac
immetat: sup altare vero nō imponet
in odore suavitatis. Quicquid obtu-
lerit sacrificij. sale cōdies: nec auferes
sal fēderis dei tui de sacrificio tuo. In
omni oblatione offeret sal. Si autē ob-
tuleris munus primitias fugū marū
dño. de spicis adhuc virentibz: cordebz
eas igni. i confinges i more farris. et
sic offeret primitias tuas dño: fundet
sup ea oleū et thurs imponetis. quia
oblatio dñi ē. De qua adolebit sacer-
dos in memoriam munetis. partem
farris fradi. i olei: ac totū thurs. **¶**
Quod si hostia pacificorū fuerit
oblatio. et de bobus voluerit
offeret: marē siue feminā immolabit
offeret corā dño. Ponerq; manū sup
caput. videtur siue: que immolabitur
in introitu tabernaculi testimonij. Fun-
detq; filij aarō sacerdotes. sanguinem
pe altaris circumdabit: et offerent de hostia
pacificorū in oblatione dño adipem

qui opit vitalia. et quicquid pingue
dñis est immolabit. duos renes cum
adipe quo teguntur ilia. et reticulū
iecoris cū renunculis: adolebuntq; ea
super altare in olocastu lignis igne
supposito in oblatione suavissimi o-
doris dño. Si vero de ovibus fuerit eū
oblatio et pacificorū hostia: siue mal-
culū obtulerit siue feminā: immacula-
ta erit omnia. Si agnū obtulerit corā
domino. ponet manū suā sup caput
videtur siue: q immolabit in vestibulo
tabernaculi testimonij. Fundetq; filij
aaron sanguinem eius per circuitum
altaris: et offerent de pacificorū hostia
sacrificiū dño. adipem et caudā totā
cum renibz et pinguedine que operit
ventrem atq; universa vitalia. et vtrū-
q; renunculū cum adipe qui est iuxta
ilia. reticulūq; iecoris cum renunculis:
et adolebit ea sacerdos super altare in
pabulo ignis et oblationis dñi. Si
capra fuerit eū oblatio. et obtulerit eā
dño: ponet manū suā sup caput eius:
immolabitq; eam i introitu taberna-
culi testimonij. Et fundent filij aaron
sanguinem eius per altaris circuitum:
tollentq; eā i pabulo ignis dominici.
adipem qui opit ventrem. et qui regit
universa vitalia. duos reniculos cū
reticulo quod est sup eos iuxta ilia. et
arimam iecoris cū renunculis: ado-
lebitq; ea super altare sacerdos. in ali-
mentum ignis et suavissimi odoris.
Omnia adeps domini erit iure ppe-
tuo. in generationibus et cunctis ha-
bitaculis vestris: nec sanguinem nec
adipem domino comedetis. **¶**
Locus est dñs ad moysen di-
xit. loqre filijs israel. Anima
que peccaverit per ignorantiam. et de
universis mandatis domini q precepit

ne nō fecerit. quippiā fecerit: si sacerdos
qui undus est peccaverit. delinquere
faciens ipm: offeret pro peccato suo
vitulū immaculatū dño. Et adducet
illum ad ostiū tabernaculi testimonij.
coram dño: ponetq; manum super
caput eū: et immolabit eum domino.
Hauriet quoq; de sanguine vituli: im-
fecens illum i tabernaculū testimonij.
Cūq; intinxerit digitiū in sanguinem
aspexit cum septies corā dño: contra
velum sanduarij. Ponerq; de eodem
sanguine super cornua altaris thymi-
amatis gratissimi dño: qd est in taber-
naculo testimonij. Omne autē reliquū
sanguine fundet in basim altaris olo-
caustu. i introitu tabernaculi. Et adipē
vituli offeret pro peccato: tam cū qui
vitalia opit. q omnia que intussecus
sunt. duos reniculos et reticulū qd
est supra eos iuxta ilia. et adipem ie-
coris cum renunculis. sicut offertur de
vitulo hostie pacificorū: et adolebit ea
super altare olocastu. Pelle vero i
omnes carnes. cū capite et pedibus et
intestinis i limo i reliquo corpore effe-
ret extra castra in locū mundū. ut cine-
res effundi solent: incendetq; ea sup li-
gnoy struē: que in loco effusorū cinerū
cremabuntur. Quod si omnis turba
filiorū israel ignoraverit. et p impietatem
fecerit qd extra mandatum domini est.
et postea intellexerit peccatum suum:
offeret p peccato suo vitulū. Adducet
q; cum ad ostiū tabernaculi: i ponet
seniores ipsi manus super caput eius
coram dño. Immolatoq; vitulo in
cōspēdu dñi. infacet sacerdos q undus
est de sanguine eius i tabernaculū testi-
monij: tincto digito aspergens septies
corā velū. Ponerq; de eodē sanguine
in cornibz altaris: qd est coram dño

in tabernaculo testimonij. Reliquum autē sanguinem funder iuxta basim altaris olocautoy: quod est in officio tabernaculi testimonij. **M**enſus eius adipem tollit. et adolebit ſupꝛ altare: ſic faciens et de hoc vitulo quomodo fecit: et prius: et rogāte pꝛ eis ſacerdote propicius erit eis dñs. **A**plum autem vitulū offeret extra castra atq; cōburet ſicut et priore vitulū: q̃a est pꝛ peccato multitudinis. **S**i peccaverit princeps et fecerit unū e pluribꝫ per ignorantia quod domini lege prohibet. et poſtea intellexerit peccatū ſuū: offeret hoſtiā coram dño. hircum de capris immolatur: ponetq; manum ſuam ſupꝛ caput eius. **E**unq; immolaverit eum in loco ubi ſolet mactari olocautum coram dño. quia pꝛ peccato ē: tinger ſacerdos digitum in ſanguine hoſtię pro peccato. tangens cornua altaris olocauti. et reliquū funder ad basim eius: adipē vero adolebit ſupꝛa ſicut in vidimis paſſicoy fieri ſolet. **R**ogabitq; pꝛ eo ſacerdos et pro peccato ei: et dimittetur ei. **Q**uod ſi peccaverit anima per ignorantiam de ipſo tene ut faciat quicq; de hijs que dñi lege prohibent. atq; delinquat. et cognoverit peccatum ſuum. offeret capram immaculatam: ponetq; manus ſupꝛ caput hoſtię que pro peccato est: et immolabit eam in loco olocauti. **T**ollitq; ſacerdos de ſanguine i digito ſuo: et tangens cornua altaris olocauti. reliquū funder ad basim ei. **M**enſem autē adipē auferens ſicut auferi ſolet de vidimis paſſicoy adolebit ſupꝛ altare i odorem ſuavitatis domino: rogabitq; pro eo: et dimittet ei. **S**i autem de prioribus obulerit vidimā pro peccato quē ſcilicet immaculatā:

ponet manum ſupꝛ caput eius: et immolabit eam in loco ubi ſolet reddi olocautoy hoſtię. **S**umerq; ſacerdos de ſanguine ei digito ſuo: et tangens cornua altaris olocauti. reliquū funder ad basim eius. **M**enſem quoq; adipē auferens ſicut auferi ſolet ad paſſicoy q̃ immolat pꝛ paſſicoy cenabit ſupꝛ altare in cenſu dñi: rogabitq; pro eo et pꝛ peccato ei: et dimittet ei. **S**i peccaverit anima et audierit vocē iurantis reſuſq; fuerit qd̃ ipſe vidit aut conſcius est: niſi indicaverit. ponabit iniquitatem ſuā. **A**nima que reſiguit aliqd̃ inmundū. ſive qd̃ occiſum a beſtia est. aut pꝛ ſe moruū. aut qd̃libet aliud reptile: et obſcūta fuerit immundicie ſue. rea est et deliquit. et ſi reſiguit quicq; de immundicia hominis iuxta omnem impuritatem qua pollui ſolet obſcūta: cognoverit poſtea: ſubiacet delicto. **A**nima q̃ iuraverit et pꝛulerit labijs ſuis ut vel male quid faceret vel bene et non fecit. et idipſum iuramentū et ſermonem ſervaverit. obſcūta: poſtea intellexerit delictū ſuū: agat penitentia pro peccato et offerat de gregibus agnam ſive capram: orabitq; pro eo ſacerdos et pro peccato eius. **S**i autem non potuerit offerre pecus. offerat duos turtures vel duos pullos columbas dño: unū pro peccato et alterū in olocautum: dabitq; eos ſacerdos. **Q**ui primū offerens pro peccato retorquetur caput eius ad parietes: ita ut collo adherat et nō pꝛiter abrumpat: et aſperget de ſanguine eius parietem altaris. **Q**uicquid autē reliquū fuerit faciet diſſillari ad fundamentum eius: quia pro peccato est. **A**lterū vero in olocautū adolebit ut fieri ſolet: rogabitq; pro eo ſacerdos

et pro peccato eius: et dimittet ei. **Q**uod ſi non quiverit manꝫ ei: duoſ offeret turtures. aut duos pullos columbarum: offeret pro peccato ſuo ſimile partē ephꝫ. decimam. **N**on mitter i eā oleū nec thuris aliqd̃ imponet. q̃a pro peccato est: radetq; eam ſacerdos: q̃ plenū ē ea pugillum hauriens cenabit ſupꝛ altare in monimentum eius. qui obulerit. rogans pro illo et repꝫana: reliquā vero partem ipſe habebit in munere. **L**ocutusq; ē dominus ad moſen dicens. **A**nima ſi pꝛvaricās ceremonias pꝛ errorem. in hijs q̃ dño ſūt ſanctificata peccaverit: offeret pro delicto ſuo arietem immaculatum de gregibus. qui tñi poteſt duobꝫ ſicis iuxta pondus ſanduarij: ipſuq; qd̃ inulit damni reſtuerit et quintā partē ponet ſupꝛa radens ſacerdos: q̃ rogabit pro eo offerens arietem: et dimittet ei. **A**nima q̃ peccaverit pꝛ ignorantia feceritq; unū ē hijs que domini lege prohibentur. et peccatū rea. intellexerit iniquitatem ſuam. offeret arietem immaculatum de gregibus ſacerdoti iuxta meſuram eſtimacionemq; peccati: q̃ orabit pꝛ eo q̃a neſciēs fecit: et dimittet ei. q̃a pꝛ errore deliquit dño. **L**ocutusq; est dñs ad moſen dicens. **A**nima que peccaverit. et conſpꝛo domino negaverit proximo ſuo depoſitum quod ſidei eius creditū fuerat. vel vi aliqd̃ retroſerit. aut calumniam fecerit ſive rem pꝛditam invenit et inſidians inſupꝛ pꝛteraverit. et qd̃libet aliud. et pluribus fecerit in quibus ſolent peccare homines: conſpecta delicti reddet omnia que pꝛ fraude voluit obtinere integra: et quintam inſupꝛ partem dño cui damni inderat. **P**ro peccato autē ſuo offeret arietem

immaculatum de grege: et dabit eum ſacerdoti iuxta eſtimacionem meſuramq; delicti: qui rogabit pro eo corā dño. et dimittetur illi pro ſingulis q̃ faciendo peccavit. **L**ocutusq; est dñs ad moſen dicens. **P**reſcipe aaron et filijs eius. **H**ec ē legꝫ olocauti. **C**enabitur in altari tota nocte uſq; mane. **A**gnis ē eodem altari erit. **V**eſtietur tunica ſacerdos. et ſeminalibꝫ lineis: tollitq; cineres quos vorans ignis reuſſit: et ponens iuxta altare. ſpoliabitur pꝛoribꝫ veſtimentis: induentq; alijs offeret eos extra castra: et in loco mūdillimo uſq; ad ſauillam cōſumi faciet. **A**gnis autem in altari ſemper ardebit: quē nutriet ſacerdos. ſi bicies ligna mane. pꝛ ſingulos dies: et impoſito olocautis deſupꝫ. adipēs adolebit paſſicoy. **A**gnis est iſte perpetuus: qui nunq; deficiet in altari. **H**ec est legꝫ ſacrificij et libamentoy que offerent filij aaron corā dño et corā altari. **T**ollit ſacerdos pugillum ſimile q̃ conſpecta est oleo. et totum thuris. qd̃ ſupꝫ ſimilā est: adolebitq; illud in altari in monimentum odoris ſuaviſſimi domino. **R**eliquā autē partem ſimile comedet aaron cum filijs ſuis abſq; fermento et comedet in loco ſanduarij tabernaculi. **I**deo autem non fermentabitur: quia pars eius in dñi offertur incenſum. **S**andum ſandoy erit: ſicut pro peccato atq; delicto. **M**ares tantum ſerpis aarō. comedent illud. **L**egitimū ac ſanctum erit in generationibꝫ veſtris de ſacrificijs dñi. **M**enſem qui reſiguit illa ſanctificabitur. **L**ocutusq; est dñs ad moſen dicens. **H**ec est oblatio aaron et filioꝝ eius quā offerre debent domino i die vntionis ſue. **D**ecimam partem ephꝫ offerent

simile i sacrificio sempiterno. Medium eius mane et medium eius vespere: q in sarragine oleo conspersa frigeat. Offeret autem ea calidam in odorem suauissimum dno sacerdos qui iure patri succederet: et tota cremabit in altari. Omne enim sacrificium sacerdotum igne consumetur: nec quisq comedit ex eo. Locutus est autem dominus ad moysen dicens. Loquere aaron et filiis eius. Ista est lex hostie pro peccato. In loco ubi offerretur olocaustum: immolabitur coram domino. Bandum sanctorum est. Sacerdos qui offert comedit eam in loco sancto: i arto tabernaculi. Quicquid tetigerit carnes eius sanctificabitur. Si de sanguine illius vestis fuerit aspersa lauabit in loco sancto. Vas autem fidele in quo cocta est costringet: q si vas encum fuerit deficiabitur: et lauabitur aqua. Omnis masculus de genere sacerdotali vestretur de carnibus eius: quia sanctum sanctorum est. Hostia enim que deditur pro peccato: cui sanguis inferitur i tabernaculum testimonij ad regnandum in sanctuario non comedetur: sed comburetur igni. **vi**

Hec est quoque lex hostie pro delicto. Sancta sanctorum est. Idcirco ubi immolabitur olocaustum: macerabitur et vidima pro delicto. Sanguis eius p greum altaris fundetur. Offerent ex ea caudam et adipem qui opit vitalia: duos renunculos et pinguedinem que iuxta ilia est: et cetera: iecoris cu renunculis: et adolebit ea sacerdos super altare. Incensum est dominum pro delicto. Omnis masculus de sacerdotali genere i loco sancto vestretur hijs carnibus: quia sanctum sanctorum est. Sicut pro peccato offerretur hostia: ita et pro delicto. **Vitulusq hostie lex una erit. Ad sacerdotem**

qui eam obtulerit pertinebit. Sacerdos qui offert olocaustum vidimam: habebit pellem eius. Et omne sacrificium simile quod coquitur in cibario: et quicquid in reatula vel in sarragine paratur: erit sacrificium a quo offertur: sive oleo conspersa sive arida fuerit. Cuius filijs aaron mensura equa p singulos diuidetur. Hec est lex hostie pacifice: que offertur domino. Si pro gratiarum actione oblatio fuerit: offerent panes ablis: fermento: conspersos oleo et lagana azima unda oleo totamq similitam et collicidas olei admixtione consperdas: panes quoque fermentatos cum hostia gratiarum que immolatur pro pacifice: et quibus unus p primitijs: offertur dno: et erit sacrificium qui fundet hostie sanguinem. Cuius carnes eadem comedent die: nec remanebit ex eis quicquid usq mane. Si uero uel sponte quispiam obtulerit hostiam: eadem similiter edetur die. Sed si qd in reatulum remanserit: vel si licitum est. Quicquid autem tertius inuenietur dies ignis absumet. Si quis de carnibus vidime pacifice die tertio comedet: irrita fiet eius oblatio nec proderit offerenti: quin potius quecumq anima tali se edulio contaminauerit puarationis rea erit. Caro que aliquid tetigerit immundum non comedetur: sed comburetur igni. Qui fuerit immundus vestretur ex ea. Anima polluta q edet de carnibus hostie pacifice: q oblata est dno pibit de populis suis: et que tetigerit immundum hominis vel immeti sive omnis rei que pollueri potest: et comedet de huiusmodi carnibus: interibit de populo suo. Locutus est dno ad moysen dicens. Loquere filiis israel. Adipem omnis et bonis et

capre non comedetis. Adipem cadaueris mortui et eius animalis quod a bestia captum est habebitis i varios usus. Si quis adipem qui offerri debet in incensum domini comedet: pibit de populo suo. Sanguinem quoque omnis animalis non sumetis in cibo: tam de ouibus q de pecoribus. Omnis anima que edet sanguinem: pibit de populo suo. Locutusq est dominus ad moysen dicens. Loquere filiis israel dicens. Qui offert vidimam pacifice dno: offerat simul et sacrificium id est fibamenta eius. Tenebit manibus adipem hostie: et pedusculum. Cuius ambo oblata domino consecrauerit tradent sacerdoti: qui adolebit adipem super altare: pedusculum autem erit aaron et filiorum eius. Armus quoque dexter de pacifice hostie reder in primitias sacerdotis. Qui obtulerit sanguinem et adipem filijs aaron: ipse habebit et armum dextrum in portione sua. Pedusculum et elevationis et armum separationis doli a filiis israel de hostijs eorum pacifice: et dedit aaron sacerdoti: et filijs eius lege perpetua ab omni populo israel. Hec est unctio aaron et filiorum eius in ceteris diebus dno: die quo obtulit eos moyses ut sacerdotio fungerentur: et que precepit eis dari dominus a filiis israel religione perpetua: in generationibus suis. Ista est lex olocausti et sacrificij pro peccato atq delicto: et p consecratione et pacifice: vidimis quae obtulerit dno moysi i monte synai: quando mandauit filiis israel ut offerrent oblationes suas domino i deserto synai. **viii**

Locutusq est dominus ad moysen dicens. Tolle aaron cum filiis suis: vestes eorum et unctionis oleum: vitulum p peccato: duos arietes canisculum

cum azimis: et congregabis omnem cerum ad ostium tabernaculi. Fecit moyses ut dominus imperarat: congregatq omni turba ante fores tabernaculi ait. Iste est sermo que iussit dominus fieri. Statimq obtulit aaron et filios eius. Cuius lauisset ros: vestiuir pontificem subuola linea: accingens eum balteo: et induens eum tunica iacindina: et desuper humerale imposuit: quod attingens ungulo aprauit rationali in quo erat doctrina et veritas. Cidari quoque rexit caput: et super eam contra frontem posuit laminam auream consecratam in sanctificatione: sicut preceperat ei dominus. Tulit et unctionis oleum: quo liniuit tabernaculum cum omni suppellectili sua. Cuius sanctificans aspersisset altare septem vicibus unxit illud et omnia vasa eius: labrumq cum basi sua sanctificauit oleo. Quod fundens super caput aaron: unxit eum et consecrauit. Filios quoque eius oblatos consecrauit: vestiuirque tunica lineis et cinxit balteis: imposuitque mitras ut iussuerat dno. Obtulit et vitulum p peccato. Cuius super caput eius posuisset aaron et filij eius manus suas: immolauit eum hauriens sanguinem: et rindo digito tetigit cornua altaris per gyrum. Quo repleto et sanctificato: fudit reliquum sanguinis ad fundamenta eius. Adipem vero qui erat super vitalia et reatulum iecoris duosq renunculos cum aruinulis suis adoleuit super altare: vitulum cu pelle et carnibus et fumo cremans extra castra: sicut preceperat dominus. Obtulit et arietem in olocaustum. Super cuius caput cum imposuissent aaron et filij eius manus suas: immolauit eum: et fudit sanguinem eius p circuitum altaris. Ipse quoque arietem

in frusta concidens: caput eius et aures
et adipem adolevit igni: lotis prius
intestinis et pedibus. Totumque simul
arietis incendit super altare eo quod esset
olocautum suavisissimi odoris domino:
sicut preceperat ei. Obtulit et arietem secundum
in consecratione sacerdotum: posuerunt
que super caput eius aaron et filij eius:
manus suas. Quem cum immolasset
moyses: sumens de sanguine: rexit
egregium auricule dextere aaron et pollice
manus eius dextere: similiter et pedibus.
Obtulit et filios aaron. Cumque de san-
guine arietis immolati rexit egre-
gium auricule singulos dextere et pol-
lices manus ac dexteri pedis: reliquum
fudit super altare per circuitum. Adi-
pem vero et caudam dimisit: pingue-
dinem que operit intestina: reticulum
que iecoris et duos renes cum adipibus
suis et armo dextro separavit. Tolle-
ntem autem de rursus azimorum quod
erat coram domino panes absque fermento:
et collidit asperdam oleo laganum
que posuit super adipem et armo dextro:
tradens simul omnia aaron et filijs
eius. Qui postquam levaverunt ea coram
domino: rursus suscepta de manibus eorum
adolevit super altare olocautum: eo quod
consecrationis esset oblatio in odore
suavitatis sacrificij domini. Tuncque pedu-
culum eleuans illud coram domino de
ariete consecrationis in partem suam:
sicut preceperat ei dominus. Assumens
que unguentum et sanguinem qui erat
in altari aspersit super aaron et vesti-
menta eius: et super filios illius ac vestes
eorum. Cumque sanctificasset eos in vestitu
suo: precepit eis dicens. Loquere carnes
ante fores tabernaculi: et ibi comedite
 eas. Panes quoque consecrationis edi-
te que positi sunt in rursus: sicut precepit

mihi deus dicens. Aaron et filij eius
comedent eos. Quicquid autem reliquum fue-
rit de carne et panis: ignis absumet.
De officio quoque tabernaculi non egredietur
septem diebus: usque ad diem quo imple-
bitur tempus consecrationis vestre. Septem
enim diebus finitur consecratio sicut
impresens factum est: ut ritus sacrificij
complectetur. Die ac nocte manebitis
in tabernaculo: obsequantes custodias domi-
ni ne moriamini. Sic enim mihi precepit
est. Faciteque aaron et filij eius cuncta que
locutus est dominus per manum moysi.
Ad autem octavo die vocavit
moyses aaron et filios eius ac
maiores natu israel: dicensque ad aaron.
Tolle de armento vitulum pro peccato:
et arietem in olocautum: utrumque immo-
laturum: et offer illos coram domino:
et ad filios israel loqueris. Tollite
hircum pro peccato et vitulum atque a-
gnum auniculum et sine macula in
olocautum: bouem et arietem pro paci-
ficis: et immolate eos coram domino:
in sacrificio singulos: similam consper-
sam oleo offerentes. Hodie enim dominus
apparbit vobis. Tulerunt ergo tunda
que iussit moyses ad officium taberna-
culi: ubi cum omnis multitudo altare
ait moyses. Iste est sermo quem precepit
dominus: facite et apparbit vobis gloria
eius. Et dixit ad aaron. Accede ad al-
tarem: et immola pro peccato tuo. Offer
olocautum: et deprecare pro te et pro
populo. Cumque madaveris hostiam
populi: ora pro eis: sicut precepit dominus.
Statimque aaron accedens ad altare
immolavit vitulum pro peccato suo:
cuius sanguinem obulerunt ei filij sui.
In quo tingens digitum rexit cornu
altaris: et fudit residuum ad basium eius.
Adipemque et renunculos ac reindul-

iecoris que sunt pro peccato adolevit
super altare: sicut preceperat dominus
moysi. Carnes vero et pelle eius cetera
castra combussit igni. Immolavit et
olocautum iudicium. Obuleruntque ei filij
sui sanguinem eius: quem fudit per alta-
ris circumdationem. Ipse etiam hostiam in frusta
concisam cum capite et membris singu-
lis obulerunt: que omnia super altare
cremavit igni: lotis aqua prius inter-
ioris et pedibus. Et pro peccato populi
offerens: madavit hircum: cepitque
altari fecit olocautum: addens in sacri-
ficio libameta: que pariter offeruntur
et adolevit ea super altare: absque renu-
nculis olocautum matutini. Immo-
lavit et bouem atque arietem hostias
pacificas populi. Obuleruntque ei filij
sui sanguinem quem fudit super altare in
circumdationem: adipem autem bouis et caudam
arietis renunculosque cum adipibus suis
et reticulum iecoris posuerunt super peccata.
Cumque cremati essent adipem super altare:
peccata eorum et arnos dextros separavit
aaron eleuans coram domino: sicut pre-
ceperat moyses. Et extendens manum
ad populum benedixit ei: cumque completis
hostijs pro peccato et olocautis et pa-
cificis descendit. Ingressi autem moyses
et aaron in tabernaculum testimonij et
desuper egressi: benedixerunt populo.
Aparuitque gloria domini omni multitu-
dini: et ecce egressus ignis a domino
devoravit olocautum et adipem: quem erat
super altare. Quod cum vidisset turba lau-
daverunt dominum cunctis in facies suas.
Postquamque nadab et abiu filij aaron
thymis suis imposuerunt i-
gnem et incensum desuper offerentes co-
ram domino ignis alienus: quod eis
preceptum non erat. Egressusque ignis
a domino devoravit eos: et mortui sunt

coram domino. Dixitque moyses ad aaron.
Hoc est quod locutus est dominus. Sanctifi-
cabor in hijs qui appropinquant mihi:
et in conspectu omnis populi glorifi-
cabor. Quod audiens tacuit aaron.
Locutus autem moyses: mysabele et e-
lisaphan filijs oziel patris aaron: ait
ad eos. Ite et tollite fratres vestros de
conspectu sanctuarij: et asportate cetera
castra. Confectimque per gentes tulerunt
eos sicut iacebant vestitos lineis tunicis:
et elecerunt foras ut sibi fuerat im-
peratum. Locutusque est moyses ad aaron
et ad eleazar et ythamar filios eius. Ca-
pita vestra nolite nudare: et vestimenta
nolite scindere: ne forte moriamini: et
super omnem cetum orietur indignatio.
Fratres vestri et omnis domus israel
plangant incendium quod dominus suscitavit:
vos autem non egrediemini fores taber-
naculi: alioquin peribitis. Oleum quippe
sanctificationis est super vos. Qui fecerunt
omnia iuxta preceptum moysi. Di-
xitque dominus ad aaron. Cumque omne
quod inebriare potest non bibitis: tu et filij
tui quando intabitis in tabernaculum
testimonij ne moriamini quia prece-
ptum sempiternum est in generatione
vestra: et ut habeatis scientiam discer-
nendi inter sanctum et profanum: inter
pollutum et mundum: doceatisque filios
israel omnia legitima mea que locutus
est dominus ad eos per manum moysi. Locu-
tusque est moyses ad aaron: et ad elea-
zar et ythamar filios eius: qui erant
residui. Tollite sacrificium quod remansit
de oblatione domini et comedite illud
absque fermento iuxta altare: quia sanctum
sanctum est. Comeditis autem in loco san-
cto quod datus est vobis et filijs vestris: de ob-
lationibus domini: sicut preceptum
est mihi. Perambulatum quoque quod oblatum

Let. et armū qui separatus est edetis in loco mundissimo tu et filij tui: et filie tue tecū. Tibi enī ac liberis tuis reposita sunt de hōstijs salutaribus filiorū israel: eo qd armū et pedes et adipēs qui reuolantur in altari: eleuauerūt coram dño: et p̄tineāt ad te: et ad filios tuos. lege p̄tina: sicut p̄cepit dominus. Inter hęc hircum qui oblat⁹ fuerat pro peccato cum quereceret moyses egestum reperit: iratusq; contra eleazar et ythamar filios aaron qui reuoluerāt air. Cur non comedistis hōstia p̄ peccato in loco sancto: que sancta sanctorum est: et data vobis ut p̄teritis iniquitatem multitudinis: et rogetis pro ea in conspectu domini: p̄ferat cum de sanguine illius nō sit illatū in terra sancta: et comedere debueratis eam in sanduario sicut p̄ceptum est michi. Respondit aaron. Oblata est hodie vidima pro p̄cto: et olocaustū corā dño: michi autē accidit qd vides. Quomō potui comedere eā: aut placere dño i ceruicinis mēte lugubri: Quod cū audisset moyses: recepit satisfactionem. **X**

Locus est dñs ad moysen et aaron dicens. Dicite filiis israel. Custodite omnia que scripsi vobis: ut sim deus vester. Hęc sunt animalia q̄ comedere debetis de cunctis animantibus terre. Omne qd habet diuisam ungulam et ruminat in precorib; comedetis. Quicquid autē ruminat et habet ungulam sed nō diuidit eā: sicut camelus et cetera: nō comedetis illud: et inter immunda reputabitis. Ciconiis qui ruminat ungulamq; nō diuidit immundus est: lepus quoq; nam et ipse ruminat sed ungulam nō diuidit: et sus que cū ungulam diuidat non ruminat: horū carnib; non

vestiemini. Nec cadavera contingetis quia immunda sunt vobis. Hęc etiā sunt que gignuntur in aquis: et veltitum est. Omne quod habet p̄mulas et squamas tam in mari q̄ in fluminibus et stagnis comedetis. Quicquid autē p̄mulas et squamas nō habet eorū que in aquis mouentur et viuūt abominabile vobis recedendū q; erit. Carnes eorū non comedetis: et mortuina vitabitis. Cuncta que non habent p̄mulas et squamas i aquis polluta erunt. Hęc sunt q̄ de aquibus comedere nō debetis: et vitanda sunt vobis. Aquilam et grīphū et alieū et miluum: ac vulturem iuxta genus suum: et omne conuini generis in similitudinem suam: strutionē et noduā et lacum et accipitrē iuxta genū suum: bubonē et megaliū et ibim et agnū et onocrotaliū et propherionem: herodionem et caradionem iuxta genus suum: vupiam quoq; et vespilionē. Omne de volucibus quod graditur super quatuor pedes abominabile erit vobis. Quicquid autē ambulat quidam super quatuor pedes sed habet longiora retro reuera p̄ que saltat super terram: comedere debetis: ut est bruchus in genere suo: et atthacus atq; ophiomachus atq; locusta: singula iuxta genus suū. Quicquid autē ex volucibus quatuor tantum habet pedes et recabile erit vobis: et quicūq; mortuina eorum tetigert polluetur: et erit immundus usq; ad vesp̄rū: et si necesse fuerit ut portet quippiā horū mortuū lauantur vestimenta sua: et immundus erit usq; ad occasum solis. Omne animal quod habet quidam ungulam sed nō diuidit eam: nec ruminat: immundum erit: et quicquid tetigert illud

contaminabit. Quod ambulat super manus et cunctis animantibus que incedunt quadrupedia: immundum erit. Qui tetigert mortuina eorū polluetur usq; ad vesp̄rū: et qui portauerit huiusmodi cadavera lauantur vestimenta sua: et immundus erit usq; ad vesp̄rū: quia omnia hęc immunda sunt vobis. Hęc quoq; inter polluta reputabunt de hijs que mouentur in terra: mustela et mus et cocodrillus: singula iuxta genus suum: migale rameleon: et scellio: et lacerta et talpa: omnia hęc immunda sunt. Qui tetigert mortuina eorū immundus erit usq; ad vesp̄rū: et super que ceciderit quicūq; de mortuinis eorū polluetur. Tam vas ligneū et vestimentū: quā pelles: et ciliā: et in quocūq; sit opus tingentur aqua: et polluta erit usq; ad vesp̄rū: et sic postea mundabunt. Vas autē fidele in qd horū quicūq; intro ceciderit polluetur: et ideo frangendū ē. Omnis cibus que comedetis si fusa fuerit super aqua immundus erit: et omne liquens qd bibitur de vniūso vase immundum erit. Et quicquid de mortuinis huiusmodi ceciderit super illud immundū erit: siue tibiā: siue ciconiā: siue dextrenā: et immundū erit. Fontes vero et cisternae: et omnis aquarum congregatio munda erit. Qui mortuina eorū tetigert polluetur. Si ceciderit super fontem nō polluetur eam: sin autem quippiā aqua fontem p̄fuderit: et postea mortuina tada fuerit: illico polluetur. Si mortuū fuerit animal qd licet vobis comedere: qd cadaver eius tetigert immundus erit usq; ad vesp̄rū. Et qui comederit ex eo quippiam siue portauerit: lauantur vestimenta sua: et immundus erit usq; ad vesp̄rū. Omne

quod reptat super terrā abominabile erit: nec assumet in cibū. Quicquid super pedes quadrupes gradit⁹: et in hoc habet pedes siue p̄ humū trahit non comedetis: quia abominabile ē. Nolite cōtaminare animas vestras: nec tangatis quicūq; eorū ne immundi sitis. Ego sū dñs deus vester. Sandi estote: quia ego sanctus sum: ne polluat⁹ animas vestras i omni repili quod mouet super terram. Ego enī sū dñs qui eduxi vos de terra egypti: ut essem vobis in deū. Sandi eritis: quia ego sanctus sū. Ista est lex animantū ac volucrum et omnis anime viuētis que mouetur in aqua: et reptat in terra: ut differēcias noueritis mundi et immundi: et ut sciatis quid comedere et respicere debeatis. **XI**

Locus est dñs ad moysen dicens. Loquere filiis israel: et dices ad eos. Mulier si suscepto semine pepererit masculū immunda erit septē diebus iuxta dies separationis mēstrue: et die octauo circumdet infantulus: ipsa vero triginta tribus diebus manebit in sanguine purificationis sue. Omne sanctum non tanget: nec ingreditur in sanduariū donec impleantur dies purificationis sue. Sin autem feminā pepererit immunda erit duabus hebdomadibus iuxta ritum fluxus mēstrui: et sexaginta sex diebus manebit in sanguine purificationis sue. Cūq; repleti fuerint dies purificationis sue pro filio siue pro filia defecet agnū anniculum i olocaustum et pullū columbe: siue turturam pro peccato ad ostium tabernaculi cōstintū et trahet sacerdos: q̄ offeret illa coram domino: et orabit pro ea: et sic mūdabit a profluuiis sanguinis sui. Ista ē lex parturientis

masculi et feminā. Quod si nō inue-
nerit manus eius nec potuerit offerre
agnū. sumet duos turtures vel duos
pillos columbas: unū in olocaustū
et alter pro peccato. **Orabitq;** pro ea
sacerdos et sic mundabitur. **xii**
Locutusq; est dñs ad moysen et
aaron dicens. Homo in cuius
cute et carne ortus fuerit diversus co-
lor sine pustula. aut lucens quippiā
id ē plaga lepre: adducetur ad aarō
sacerdotē. vel ad unūquemlibet filiorū
eius. Qui cum viderit lepram i cute. et
pilos i album mutatos colorē. ipsam
q; specē lepre humiliorem cute et car-
ne reliqua: plaga lepre ē. et ad arbitri-
um eius separabit. Sin autem lucēs
candor fuerit in cute. nec humilior car-
ne reliqua: et pili coloris pristini: re-
cludet eum sacerdos septem diebus. et
considerabit die septimo. Et si quidem
lepra ultra nō creverit. nec transierit in
cute pores terrinos: rursum reducet
eum septem diebus alijs: et die septimo
contemplabitur. Si obscurior fuerit
lepra et non creverit in cute mundabit
eā q̄a scabies ē. lauabitq; homo vesti-
menta sua. et mundus erit. Quod si
postq; a sacerdote visus ē et redditus
est mūdicit̄ itē lepra creverit adducet
ad eum et immūdicie condemnabit.
Plaga lepre si fuerit i homine addu-
cetur ad sacerdotem: et videbit eum.
Cumq; color albus in cute fuerit. et ca-
pillorū mutaverit aspectum. ipsa quoq;
caro viva apparuerit: lepra vetustissi-
ma indicabit. atq; inolica cuti. Con-
taminabit itaq; eum sacerdos. et nō
recludet: quia p̄spicue immūdicie est.
Sin autē effloruerit discurrens lepra i
cute. et operuerit omne carnē a capite
usq; ad pedes. quicquid sub aspectu

oculorū radit: considerabit eū sacerdos.
et tenei lepra mundissima indicabit.
eo q̄ omnis in candorem vesa sit: et
idcirco homo mundus erit. Quando
vero caro vivēs in eo apparuerit. tunc
sacerdotis iudicio polluet. et inter im-
mundos reputabit. Caro enim viva
si lepra aspergitur. immūda ē. Quod
si rursum vesa fuerit in alborem et co-
rum hominē opuerit: considerabit eū
sacerdos. et mūdū esse decernet. Caro
autem et cutis i qua vlcus natus est
et sanatus. et in loco vlcis cicatrix al-
ba apparuerit siue subrufa: adducetur
homo ad sacerdotem. Qui cū viderit
locū lepre humiliorem carne reliqua.
et pilos vlcis in candorem: contami-
nabit eum. Plaga enim lepre orta ē
in vlcere. Quod si pilus coloris ē pri-
stini et cicatrix subobscura. et vicina
carne non est humilior: recludet eum
septem diebus. Et si quidem creverit.
adindicabit eum lepre: sin autē steterit
in loco suo. vlcis est cicatrix: et homo
mūdus erit. Caro autem et cutis quā
ignis reussit. et sanata albam siue
rufam habuerit cicatricē: considerabit
eam sacerdos. Et ecce vesa est in albi-
ren. et locus eius reliqua cute ē humi-
lior: contaminabit eum: quia plaga
lepre in cicatrice orta ē. Quod si pilorū
color nō fuerit immutatus. nec humi-
lior: plaga carne reliqua. et ipsa lepre
species fuerit subobscura: recludet eū
septem diebus: et die septimo contem-
plabitur. Si creverit in cute lepra conta-
minabit eum: sin autē in loco suo can-
dor steterit non satis clarus. plaga
combustionis est et idcirco mūdabit.
quia cicatrix est combustura. Vir siue
mulier in cuius capite vel barba pre-
minauerit lepra: videbit eos sacerdos.

Et si quidem humilior fuerit lor carne
reliqua. et capillus flavus. solitoq; sub-
tilior: contaminabit eos: quia lepra
capitis ac barbe est. Sin autē viderit
locū macule equalē vicine carni. et ca-
pillū nigri: recludet eos septē diebus.
et die septimo inuebitur. Si nō cre-
verit macula. et capillus sui coloris ē. et
locus plage carni relique equalis: re-
ducet homo absq; loco macule: et redu-
det septem diebus alijs. Si die septimo
visa fuerit stetit plaga i loco suo. nec
humilior carne reliqua. mūdabit eū:
locusq; vlcis suis mundus erit. Sin
autē post remundationem. rursum cre-
verit macula in cute. nō queret ampli-
us vtrū capillū in flavū colorē sit con-
mutatus: quia aperte immūdus est.
Porro si steterit macula. et capilli ni-
gri fuerint: novit hominē sanatum
esse: et cōsideret eū pronunciet mūdū.
Vir siue mulier in cuius cute candor
apparuerit: inuebit eos sacerdos. Si
deprehenderit subobscurū albore lucere
in cute: sciat nō esse leprā. sed maculā
coloris candidi: et hominē mundum.
Vir de cuius capite capilli fluūt. calu-
s et mūdus est. Et si a fronte ceciderint
pili: recaluasset et mūdus ē. Sin autē
in caluicio siue i recaluatione albus
vel rufus color fuerit exortus. et hoc
sacerdos viderit: condemnabit eum.
hanc dubie lepre: que orta est in cal-
uicio. Quicūq; ergo maculatus fuerit
lepra. et separatus est ad arbitriū sacre-
dotis: habebit vestimenta dissuta ca-
put nudum. os veste cōiectum: conta-
minatum ac sordidum se clamabit.
Omni tempore quo leprosus est et im-
mūdus: solus habitabit extra castra.
Vestis lanea siue linea. que lepram
habuerit in flamine atq; subregmine

aut terre pellis vel quicquid ē pelle
confectum est: si alba vel rufa macula
fuerit infesta. lepra reputabit. ostendet
q; sacerdoti. Qui consideratā recludet
septem diebus: et die septimo rursum
aspiciet. si deprehenderit creuisse. lepra
perstiterans est: pollutum indicabit
vestimentū. et omne in quo fuerit in-
uetat: et idcirco comburetur flammis.
Quod si eā viderit nō creuisse. p̄cipiet
et lauabunt id in quo lepra est: redu-
detq; illud septem diebus alijs. Et cū
viderit faciem quidem pristinam nō
creuisse nec tamen creuisse lepram:
immūdum indicabit. et igne cōburet.
eo q̄ infusa sit in superficie vestimentū
vel per totū lepra. Sin autē obscurior
fuerit locus lepre postq; vlcis est lota:
abruget eū et a solido dividet. Quod
si ultra apparuerit in hīs locis q̄ pri-
us immaculata erant: lepra volatilis et
vaga debet igne comburi. Si cessave-
rit. lauabit aqua ea q̄ pura sit scdō:
et mūdā erit. Ista ē lex lepre vestimen-
ti lanei et linei. flaminis atq; subregmi-
nis. omīsq; suppellectilis pellicee: quō
mūdari debeat vel staminari. **xiii**
Locutusq; est dominus ad moy-
sen dicens. Hec est ritus leprosi
quando mundatus est. Adducetur
ad sacerdotem. Qui egressus de castris.
cum inuenerit lepram esse mundatā.
p̄cipiet ei qui purificat. ut offerat du-
os passerēs vivos pro se quos vesti-
liatū ē: et lignū cedrinū. verniculū
q; et ysoptum. Et unum ē passerib;
immolari iubebit in vase fictili super
aquas viuentes: aliū autem vivum.
cū ligno cedrino et cocco et ysoptū
tinget i sanguine passeris immolati.
quo asperget illum qui mundandus
ē septies. ut iure purgetur: et dimittet

passet vniu ut in agru auolet. **L**ungq
lauret homo vestimenta sua: rader
omnes pilos corporis: et lauabitur a
qua: purificatusq; ingredietur castra:
ita dimittat ut maneat extra taber-
naculum suu septem diebus: et die se-
ptima rader capillos capitis: barbam
q; et supercilia: ac totius corporis pilos.
Et lotus erit vultus et corpore: die
octauo assumet duos agnos immu-
culatos: et que annuclam absq; ma-
cula: et res decimas simile i sacrificiu
que conspecta sit oleo: et scorum olei
separatu. **L**ungq; sacerdos purificans
hominem statuerit eu et hec omnia cora
dno in ostio tabernaculi testimonij:
tollet agnu et offeret eum pro delicto
oleiq; separatu. **E**t oblatio ante dnm
omib; immolabit agnum ubi solet
immolari hostia p pro et olocaustu:
id est in loco sancto. **S**icut enim pro
peccato: ita et pro delicto: ad sacerdotem
prinet hostia. **S**anda sanctorum est.
Assumetq; sacerdos de sanguine ho-
stie que immolata e pro delicto ponet
sup egerum auricule dexte eius qui
mundatur: et sup pollices manus dexte
et pedis: et olei separatio mitter in
manu suam sinistram: et ungereq; digi-
tum dexte in rorem asperget cora dno
septies. **Q**uod aut reliquu e olei i leua
mani: fundet super egerum auricule
dexte eius qui mundatur: et super pol-
lices manus ac pedis dexte: et super
sanguinem qui effusus e pro delicto:
et sup caput eius. **R**ogabitq; pro eo
coram dno: et faciet sacrificium pro
peccato. **T**unc immolabit olocaustu:
et ponet illud in altari cum libametu
suis: et homo rite mundabit. **Q**uod si
pauper est: et no potest manus eius
inuenire que dicta sunt: p delicto sumet

agnum ad oblationem: ut roget pro
eo sacerdos: decimamq; parte simile.
conspere oleo in sacrificiu: et olei sepa-
ratu: duosq; turtures siue duos pul-
los columbe: quos unus sit pro pecto:
et alter in olocastrum: offeretq; ea die
octauo purificationis sue sacerdos ad
ostium tabernaculi testimonij coram
dno. **Q**ui suscipies agnum p delicto:
et separatu olei: leuabit simul: immo-
latoq; agno: de sanguine eius ponet
super egerum auricule dexte eius qui
mundatur: et sup pollices manus ei
ac pedis dexte. **N**isi vero parte mitter
in manu suam sinistram: in quo sin-
gens digitorum dexte manus asperget
septies coram dno: tangetq; egerum
dexte auricule illius qui mundatur:
et pollices manus ac pedis dexte: in
loco sanguinis qui effusus e p delicto.
Reliqua aut partem olei que est in si-
nistra manu: mitter sup caput purifi-
cati ut placet pro eo dnm: et turturum
siue pullum columbe offeret: unum
pro delicto: et alteru in olocastru cu
libamentis suis. **H**oc est sacrificium
leprosi: qui habere non potest omnia
in emundatione sui. **L**ocusq; e dno
ad moysen et aaron dicens. **L**ungq;
ingressi fueritis terram chanaan: qua
ego dabo vobis in possessione: si fue-
rit plaga lepre in edibus: ibit cuius e
domus nunciatus sacerdoti: et dicit.
Quali plaga lepre videtur michi esse
in domo mea. **A**t ille precipiet ut effe-
rantur vniuersa de domo priusq; in-
grediat eam: et videat vtru leprosa
sit: ne immunda hant omnia q in do-
mo sunt. **I**ncrabitq; postea ut conside-
ret lepram domus: et cum videret in
parietibus illius qsi valli culas pallor
siue rubore deformes: et humiliores

superficie reliqua: regrediet ostiu domus
et statim claudet illa septem diebus:
reuerfusq; die septimo considerabit ea.
Si inueniet creuisse lepra inebit: et ui
lapides in quibus lepra est: et proiciet
eos extra ciuitatem i locu immundum:
domu aut ipam radi intrinsecus p
circuitu: et spersi pulueri rasure extra
urbis i locu immundu: lapidesq; alios
reponi pro hijs qui ablati fuerant: et
luto alio simili domu. **S**inaut post
q; reui sunt lapides: et puluis elatus:
et alia terra lita ingressus sacerdos vi-
deret reuelam lepram: et parietes re-
spersos manibus: lepra est puerans:
et immunda domus. **Q**uam statim de-
struet: et lapides ei ac ligna atq; vni-
uersu pulueri proiciet extra opidu in
locu immundum. **Q**ui intrauerit do-
mum quando clausa est immundus
erit usq; ad vespere: et qui dormierit
in ea et comederit quippiam lauat
vestimenta sua. **Q**uod si introiens sa-
cerdos videret lepra non creuisse in do-
mo postq; detraha lita fuerit: purifica-
bit eam reddita sanitate. **E**t in purifi-
catione ei sumet duos passeres ligatu
q; cedrinu et verniculu atq; ysofum:
et immolato uno passere in vase fictili
super aquas viuas: tollet lignu cedri-
num: et ysofum: et rocam: et passerem
vniu: et tinger omnia in sanguine pas-
seris immolati atq; in aquis viueb;
et asperget domu septies: purificabit
q; eam tam in sanguine passeris q; in
aquis viuentibus: et in passere vniu:
lignoq; cedrinu et ysofo: atq; verni-
culo. **L**ungq; dimiserit passerem auola-
re in agru libere: drabit pro domo et
iure mundabitur. **I**sta est lex omnis
lepre: et pulueri lepre vestiu: et domo:
nitentis et eximptu papularum:

lucis macie: et varias species colori-
bus immutatis: ut possit sciri quo ge-
nyndu qd vel immundum sit. **R**
Locusq; est dominus ad mo-
ysen et aaron dicens. **L**oquimini
filij israel: et dicite eis. **V**ir q; patitur
fluxum seminis: immundus erit: et tunc
iudicabit hunc vicio subiacere: cu per
singula momenta adhaerit carni eius:
atq; conceuerit sedus humor. **O**mnino
statim in quo dormierit immundum
erit: et vbiq; sederit. **S**i quis hominu
tetigerit lectu eius lauat vestimenta
sua: et ipse lotus aqua immundus erit
usq; ad vespere. **S**i sederit vbi ille sede-
rat: et ipse lauat vestimenta sua: et
lotus aqua immundus erit usq; ad
vesperum. **Q**ui tetigerit carnem ei la-
uat vestimenta sua: et ipse lotus aqua
immundus erit usq; ad vespere. **S**i
salua huiusmodi homo ceciderit sup
eum qui mundus est lauat vestimen-
ta sua: et lotus aqua immundus erit
usq; ad vespere. **S**agma sup quod
sederit immundum erit: et quicquid sub
eo fuerit qui fluxum seminis patitur
pollutu erit usq; ad vespere. **Q**ui po-
tauerit horum aliquid lauat vesti-
menta sua: et ipse lotus aqua immun-
dus erit usq; ad vespere. **N**is que
tetigerit qui talis est non lotis ante
manib; lauat vestimenta sua: et
lotus aqua immundus erit usq; ad
vesperum. **N**as fictile quod tetigerit
contingetur: vas autem ligneum la-
uabitur aqua. **S**i sanatus fuerit qui
huiusmodi sustinet passionem nume-
rabit septem dies post emundatione
sui: et lotis vestib; et toto corpore in
aquis viueb; erit mundus. **D**ie aut
octauo sumet duos turtures: aut duos
pullos columbe: et veniet in conspectu

domini ad ostium tabernaculi testimonij: dabitis eos sacerdoti. Qui faciet unum pro peccato et alterum in olocaustum: rogabitque pro eo coram domino ut emundet a fluxu seminis sui. Et de quo egredietur semen roitus: lauabit aqua omne corpus suum: et immundus erit usque ad vespertum. Vestem et pellem quam habuerit lauabit aqua: et immunda erit usque ad vespertum. Mulier cum qua coierit lauabit aqua: et immunda erit usque ad vespertum. Mulier que redeunte mense parit fluxum sanguinis: septem diebus separabit. Omnis qui tetigerit eam: immundus erit usque ad vespertum. Locutus in quo dormierit vel sederit diebus separationis sue: polluetur. Qui tetigerit lectum suum: lauabit vestimenta sua: et ipse locus aqua immundus erit usque ad vespertum. Omne vas super quod illa sederit: quisqueque attigerit lauabit vestimenta sua: et ipse locus aqua pollutus erit usque ad vespertum. Si coierit cum ea vir tempore sanguinis menstrualis: immundus erit septem diebus: omne stratum in quo dormierit polluetur. Mulier que parit menses diebus fluxum sanguinis non in tempore menstrualis: vel si post menstruum sanguinem fluere non cessat: quotiens subiacet huius passioni immunda erit: quotiens sit in tempore menstrui. Omne stratum in quo dormierit: et vas in quo sederit: pollutum erit. Qui cumque tetigerit eam lauabit vestimenta sua: et ipse locus aqua immundus erit usque ad vespertum. Si fluxerit sanguis et fluere cessauerit: numerabitur septem dies puritatis sue: et die octavo offeret pro se sacerdos duos turtures aut duos pullos columbarum ad ostium tabernaculi testimonij: qui unum faciet pro peccato et alter in olocaustum: rogabitque pro

eo coram domino: et pro fluxu immundicie eius. Doceritis ergo filios israel ut caveant immundicias: et non moriantur in lordibus suis cum polluerit tabernaculum meum: quod est inter eos. Ista est lex eius qui parit fluxum seminis: et qui polluit roitum: que mensuris temporibus separatur vel que iungi sunt sanguine: et hominis qui dormierit cum ea. **XXV.**

Locutusque est dominus ad moysen post mortem duorum filiorum aaron: quando offerentes ignem alienum interfecti sunt. Et precepit ei dicens. Loquere ad aaron fratrem tuum: ne quini tempore ingrediatur sanctuarium: quod est intra velum coram propitiatorio quo tegitur archa: ut non moriatur: quia in nube apparebo super oraculum: nisi hec ante fecerit. Vitulum pro peccato offeret: et accietem in olocaustum. Tunica linea vestietur: fimalibus lineis utenda relabit. Accinget zona linea: cidarum lineam imponet capiti. Hec enim vestimenta sunt sancta: quibus cunctis cum lotus fuerit induetur. Suscipietque ab universa multitudinem filiorum israel duos hircos pro peccato: et vitum accietem in olocaustum. Cumque obulerit vitulum et oraverit pro se et pro domo sua: duos hircos stare faciet coram domino in ostio tabernaculi testimonij: minusque super utrumque sortem: unam domino: et alteram capro amissario: cuius elegerit sortem domino: offeret illam pro peccato: cuius autem in caprum amissarium: statuet eum vivum coram domino: ut fundat preces super eum: et evitet eum in solitudine. Hicque erit celebratis: offeret vitulum: et rogabit pro se et pro domo sua immolabit eum. Assumptoque thyrabulo quod de prunis altaris impleverit: et hauriens manu composuerit thyrabula in incensum:

ultra velum intabit in sancta: ut posita super ignem argomabus nebula coram deo vapor operiet oraculum quod est super testimonium: et non moriatur. Tolleque de sanguine vituli: et asperget digito septies contra propitiatorium ad orientem. Cumque mandaverit hircum pro peccato populi: inferet sanguinem eius intra velum: sicut preceptum est de sanguine vituli: ut aspergat regione oraculi: et repiet sanctuarium ab immundiciis filiorum israel: et a purificationibus eorum: cunctisque peccatis. Iuxta hunc ritum faciet in tabernaculo testimonij quod fixum est inter eos: in medio sortium habitationis eorum. Nullus hominum sit in tabernaculo quando posuerit sanctuarium ingredi: ut roget pro se et pro domo sua: et pro universo eorum: donec egredietur tabernaculum. Cum autem egerit ad altare quod coram domino est: oret pro se: et superponet sanguinem vituli atque hirci fundat super cornua eius per gyrum: aspergensque digito septies: repiet et sanctificet illud ab immundiciis filiorum israel. Postquam emundaverit sanctuarium: et tabernaculum: et altare: tunc offerat hircum viventem: et posita utraq; manu super caput eius constituant omnes iniquitates filiorum israel: et universa delicta atque peccata eorum: que imprecans capiti eius mittere illi per hominem paracum in deserto. Cumque posuerit hircus omnes iniquitates eorum in terra solitariam: et dimissus fuerit in deserto: reverteretur aaron in tabernaculum testimonij: et deponet vestibus quibus prius indutus erat cum intret sanctuarium: velumque ibi: lauabit carmen suum in loco sancto: induetque vestibus suis. Et postquam egredietur obulerit olocaustum suum ac plebis rogabit tam pro se

quam pro populo: et adipem qui oblatum est pro peccatis adolebit super altare. Ille vero qui dimiserit caprum amissarium lauabit vestimenta sua et corpus aqua: et sic ingredietur in castra. Vitulum autem et hircum qui pro peccato fuerant immolati: et quorum sanguis illatus est in sanctuarium ut expiatio completeretur: asportabunt foras castra: et comburent igni: tam pelles quam carnes eorum ac fimi: et quicunque combulerit ea: lauabit vestimenta sua: et carne aqua: et sic ingredietur castra. Etiam vobis hoc legimus semper tenendum. Mens autem septima decima die mensis: affligetis animas vestras: nullumque opus facietis siue indigena siue advena qui peregrinantur inter vos. In hac die expiatio erit vestri atque mundatio: ab omnibus peccatis vestris coram domino mundabimini. Sabbatum enim requiectionis est: et affligetis animas vestras religione perpetua. Expiabit autem sacerdos qui unumque fuerit: et cuius manus iniciate sunt: ut sacerdotio fungatur pro pace suo. Induetque stola linea: et vestibus sanctis: et expiabit sanctuarium et tabernaculum testimonij atque altare: sacerdosque et universum populum. Etiam hoc vobis legimus semper tenendum: ut oreis pro filijs israel: et pro cunctis peccatis eorum semel in anno. Fecit igitur sicut preceperat dominus moysi. **XXVI.**

Et locutus est dominus ad moysen dicens. Loquere aaron et filijs eius: et cunctis filijs israel: dicens ad eos. Iste est sermo quem mandavit dominus dicens. Homo quilibet de domo israel: si occiderit bovem aut quem: siue capram in castris vel terra castra: et non obtulerit ad ostium tabernaculi oblationem domino: sanguinis reus erit. Quasi si

sanguinem fuderit: sic pibit de medio populi sui. Ideo sacerdoti offerre debent filij israel hostias suas quas occidunt in agro ut sanctificentur domino ante ostium tabernaculi testimonij: et immolent eas hostias pacificas domino. Fundetq; sacerdos sanguinem super altare domini ad ostium tabernaculi testimonij: et adolebit adipem in odore suavitatis domino: et nequaquam ultra immolabunt hostias suas demonibus cum quibus fornicati sunt. Legitimum semper erit illis et posteris eorum. Et ad ipsos dices. Homo de filiis israel et de aduentis qui peregrinantur apud vos qui obulerit oblatum suum vidimam: et ad ostium tabernaculi testimonij non adduxerit eam ut offeratur domino: interibit de populo suo. Homo liber de domo israel et de aduentis qui peregrinantur inter vos: si comederit sanguinem obfirmabo faciem meam contra animam illius et disperdam eam de populo suo: quia anima carnis in sanguine est: et ego dedi illi vobis: ut super altare in eo repieris pro animabus vestris: et sanguis pro anime piaculo sit. Adversus dixi filij israel. Omnis anima re vobis non comedit sanguinem: nec re aduentis qui peregrinantur apud vos. Homo quicumque de filiis israel et de aduentis qui peregrinantur apud vos: si venatione atq; aucupio reperit feram vel autem quibus vesca licita est: fundat sanguinem et opiat illi terra. Anima enim omnis carnis in sanguine est. Unde dixi filij israel. Sanguinem unius carnis non comedetis: quia anima carnis in sanguine est: et quicumque comederit morticinum vel captum a bestia: tam de indigenis quam de aduentis laudabit

vestimenta sua et semetipsum aqua: et contaminatus erit usq; ad vesperum: hic ordine mundus fiet. Quod si non lauerit vestimenta sua vel corpus: portabit iniquitatem suam.

Loquitur est dominus ad moysen dicens. Loquere filiis israel: et dices ad eos. Ego sum dominus deus vestester. Juxta consuetudinem terre egypti in qua habitastis non facietis: et iuxta morem regionis chanaan ad quam ego introducitur sum vos: non agere: nec in legibus eorum ambulabitis. Facietis iudicia mea et precepta mea servabitis: et ambulabitis in eis. Ego dominus deus vestester. Custodite leges meas atq; iudicia: que faciens homo vivet in eis. Ego dominus deus vestester. Omnis homo ad proximum sanguinis sui non accedet ut reuellet turpitudinem eius. Ego dominus. Turpitudinem patris tui et turpitudinem maris tue non discopies. Mater tua est: non reuelabis turpitudinem eius. Turpitudinem uxoris patris tui non discopies. Turpitudinem patris tui est. Turpitudinem sororis tue re patre suae re matre que domi vel foris genita est non reuelabis. Turpitudinem filie filij tui vel neptis re filia non reuelabis: quia turpitudinem tua est. Turpitudinem filie uxoris patris tui quam peperit patri tuo et est soror tua: non reuelabis. Turpitudinem sororis patris tui non discopies: quia caro est patris tui. Turpitudinem sororis maris tue non reuelabis: eo quod caro sit maris tue. Turpitudinem patris tui non reuelabis: nec accedes ad uxorem eius: que tibi affinitate coniungit. Turpitudinem nuptus tue non reuelabis quia uxor filij tui est: nec discopies ignominiam eius. Et uxorem fratris sui

nullus accipiat. Turpitudinem uxoris fratris tui non reuelabis: quia turpitudinem fratris tui est. Turpitudinem uxoris tue et filie eius non reuelabis. Filiam filij eius et filiam filie illius non limes ut reueles ignominiam eius: quia caro illius sunt: et talis coitus incestus est. Sororem uxoris tue in pectore illius non accipies: nec reuelabis turpitudinem eius ad huc illa vivente. Ad mulierem que peperit maritum non accedes: nec reuelabis secretum eius. Cum uxore proximi tui non coibis: nec seminis coniunctione maculaberis. De semine tuo non dabis ut censeatur idolo moloch: nec pollues nomen dei tui. Ego dominus. Cum masculo non commiscaris coitu femineo: quia abominatio est. Cum muliere proximo non coibis: nec maculaberis eo. Mulier non succumbet iumento nec miscebitur ei: quia scelus est. Nec polluamini in omnibus hijs quibus determinat sunt uniuscuiusque quae ego etiam ante conspectum vestrum: et quibus polluta est terra cuius ego selebam visitabo: ut euomat habitatores suos. Custodite legem meam atq; iudicia: ut non faciatis re omnibus abominationibus istis: tam indignis quam colonus qui peregrinatur apud vos. Quis enim reprobationes istas fecerit accipere? et fuerit ante vos: et polluerit eam. Laute ergo ne et vos sibi rugmar si paria feceritis: sicut euomit genus quod fuit ante vos. Omnis anima qui fecerit de abominationibus hijs quippiam: prohibet de medio populi sui. Custodite mandata mea. Nolite facere quae fecerunt hijs qui fuerunt ante vos: et ne polluamini in eis. Ego dominus deus vestester.

Loquitur est dominus ad moysen dicens. Loquere ad omnem reum

filiorum israel et dices ad eos. Sancti estote: quia ego sanctus sum dominus deus vestester. Nudus quisque patrem suum et matrem suam timeat. Sabbata mea custodite. Ego dominus deus vestester. Nolite conuertere ad idola: nec deos effatiles facietis vobis. Ego dominus deus vestester. Si immolaueritis hostiam pacificam domino: ut sit placabilis: eo die quo fuerit immolata comedetis eam: et die altero. Quicquid autem residuum fuerit in die tertio: igne comburetis. Si quis post biduum comederit eam: et ea profana erit et impietatis reus: portabitque iniquitatem suam quia sanctum domini polluit: et pibit anima illius de populo suo. Cumque messueris segetes terre tue non tondebis usq; ad solum superficem terre: nec remanentes spicas colliges: neque in vinea tua raremos et grana decidencia congregabis: sed pauperibus et peregrinis carpenda dimittes. Ego dominus deus vestester. Non facietis furnum: nec medicinam: nec accipiet unusquisque proximum suum. Non iurabis in nomine meo: nec pollues nomen dei tui. Ego dominus. Non facies calumniam proximo tuo: nec vi opprimes eum. Non morabitur opus mercenarii tui apud te usq; mane. Non maledices iurdo: nec coram teo pones offendiculum: sed timebis dominum deum tuum: quia ego sum dominus. Non facies quod iniquum est: nec iniuste iudicabis. Non confideres personam pauperis: nec honoras vulum potentis. Iuste proximo tuo iudica. Recris criminatos: nec suscito in populo. Non habis contra sanguinem proximi tui. Ego dominus. Non odies fratrem tuum in corde tuo: sed publice argue eum: ne habeas super illo peccatum. Non queras ultionem: nec

menor eis iniurie civium tuorum. Diliges amicum tuum sicut teipsum. Ego dominus. Leges meas custodite. Jumentum tuum non facies coire cum alterius generis animantibus. Agrum tuum non seres diverso semine. Vestreque duo res rebus est non indueris. Homo si dormierit cum muliere coitu seminis que sit ancilla etiam nobilis. et tamen pro non redempta nec libertate donata: vapulabitur ambo et non morietur: quia non fuit libera. Pro delicto autem suo offeret dominus ad ostium tabernaculi testimonium arietem: orabitque pro eo sacerdos et pro peccato eius coram domino: et repropiciabitur ei: dimitteturque peccatum. Quando ingressi fueritis terram: et plantaveritis in ea ligna pomifera: auferetis fructus eius. Poma que germinant immunda retineat vobis: nec edetis ea. Quarto autem anno omnia fructus eorum sanctificabit: laudabilis domino. Quinto autem anno comedetis fructus: congregantes poma que profecerunt. Ego dominus deus vestester. Non comedetis carnem cum sanguine. Non auguriamini: nec obfuabitis somnia. Neque in rotundum attondebitis rotam: nec radetis barbam. Et super mortuum non induetis carnes vestras: neque figuras aliquas aut signata facietis vobis. Ego dominus. Ne prostituas filiam tuam: ne contaminetur terra et impleatur piaculo. Sabbata mea custodite: et sanctuarium meum merite. Ego dominus. Non dedinetis ad magos: nec ab ariolis aliquid sciscitaveritis: ut polluantur per eos. Ego dominus deus vestester. Coram reo capite consurge: et honora personam senis: et time dominum deum tuum. Ego sum dominus. Si habuerit advena in terra vestra: et moratur

fuerit inter vos: non reproberis ei: sed sit inter vos quasi indigena: et diligetis eum quasi vosmetipsos. Fuitque enim et vos advene in terra egypti. Ego dominus deus vestester. Nolite facere iniquum aliquid in iudicio: in regula: in pondere: in mensura. Statere iusta: et equa sint pondera: iustus modus: equusque separatus. Ego dominus deus vestester: qui eduxi vos de terra egypti. Custodite omnia precepta mea et vivetis in terra: et facite ea. Ego dominus. **L**ocusque est dominus ad moysen dicens. Per loqueris filiis israel. Homo de filiis israel: et de advenis qui habitant in israel: si quis dederit de semine suo ydolo moloch: morte morietur. Populus terre lapidabitur: et ego ponam faciem meam contra illum: succidamque eum de medio populi sui: eo quod dederit de semine suo moloch: et contaminaverit sanctuarium meum: ac polluerit nomen sanctum meum: quod si negligens populus terre et quasi parvipendens imperium meum: dimiserit hominem qui dedit de semine suo moloch: nec voluerit eum occidere: ponam faciem meam super hominem illum et cognationem eius: succidamque et ipsum: et omnes qui consenserunt ei: ut faceretur cum moloch de medio populi sui. Anima que declinaverit ad magos et ariolos et fornicata fuerit cum eis: ponam faciem meam contra eam: et interficiam illam de medio populi sui. Sanctificamini et estote sancti: quia ego sanctus sum dominus deus vestester. Custodite precepta mea: et facite ea. Ego dominus qui sanctifico vos. Qui maledixerit patri suo aut matri: morte morietur. Pater matremque maledixerit: sanguis eius sit super eum. Si inchoat: quis fuerit cum uxore alterius: et adulterum praeceperit cum coniuge

proximi sui: morte morietur et mechus et adultera. Qui dormierit cum uxore sua et revelaverit ignominiam patris sui: morte moriantur ambo. Sanguis eorum sit super eos. Si quis dormierit cum nuru sua: uterque morietur: quia scelus operati sunt. Sanguis eorum sit super eos. Qui dormierit cum masculo coitu femineo: uterque operatus est nefas: morte moriantur. Sit sanguis eorum super eos. Qui supra uxorem suam duxerit matrem eius: scelus operatus est. Vires ardebit cum eis: nec permanebit tantum nefas in medio vestri. Qui cum iumento et pecore coierit: morte morietur: peiusque occidite. Mulier que succubuerit cuiuslibet iumento: simul interficietur cum eo. Sanguis eorum sit super eos. Qui acceperit sororem suam filiam patris sui vel filiam matris sue et videtur turpitudine eius: illaque conspexit fratris ignominiam: nefaria rem operati sunt. Occidentur in conspectu populi: eo quod turpitudine sua invicem revelaverint: et portabunt iniquitatem suam. Qui coierit cum muliere i fluxu menstruo: et revelaverit turpitudinem eius: illaque aperuerit fontem sanguinis sui: interficietur ambo de medio populi sui. Turpitudinem matertere et amittere non discopites. Qui hoc fecerit: ignominiam carnis sue nudavit: portabunt ambo iniquitatem suam. Qui coierit cum uxore patris vel avunculi sui et revelaverit ignominiam cognationis sue: portabunt ambo peccatum suum. Absque libris morientur. Qui duxerit uxorem fratris sui rem facit illicitam: turpitudine fratris sui revelavit: absque filiis erit. Custodite leges meas atque iudicia et facite ea: ne et vos evocet terra quam invaduri estis et habitaturi. Nolite ambulare in legibus

nationum: quas ego repulsurus sum ante vos. Omnia enim haec fecerunt: et abominatus sum eas. Vobis autem loquor. Possidete terram eorum: quam dabo vobis in hereditatem: terram fluentem lacte et melle. Ego dominus deus vestester: qui separavi vos a ceteris populis. Separare ergo et vos iumentum mundum ab immundo: et avem mundam ab immunda. Ne polluat animas vestras in pecore et avibus et cunctis que moventur in terra: et qui vobis ostendi esse polluta. Ecce sancti michi: quia sanctus ego sum dominus: et separavi vos a ceteris populis ut essetis mei. Vir siue mulier in quibus phitonice vel divinationis fuerit spiritus: morte moriantur: lapidibus obruent eos. Sanguis eorum sit super illos. **XXI.** **D**ixit quoque dominus ad moysen. Loquere ad sacerdotes filios aaron: et dices ad eos. Ne contaminet sacerdotes in moribus vestris: nisi tantum in consanguineis ac propinquis: id est super patrem et matrem et filium et filiam: fratrem quoque et sororem virginem: que non est nupta viro: sed nec in principe populi sui contaminabitur. Nec radent caput nec barbam: neque in carnibus suis facient incisuras. Bandi erunt deo suorum: non polluent nomen eius. In censum enim domini et panes dei sui offerunt: et ideo sancti erunt. Sorori vero vile prokibulum non ducet uxorem: nec eam que repudiata est a marito: quia concubitus est deo suo: et panes prokibulo offerunt. Sit ergo sanctus: quia et ego sanctus sum dominus qui sanctifico vos. Sacerdotis filia si deprehensa fuerit in stupro: et violaverit nomen patris sui: flammas uretur. Pontifex id est sacerdos maximus inter fratres suos: super cuius caput fusi sunt undiones

oleum. et cuius manus in sacerdotio
consecrate sunt. Vestitusque est sanctis
vestibus: caput suum non discooperit. vesti-
menta non scinderet. et ad omne mortuum
non ingreditur. **Sup** pre quoque
suo et matre non contaminabitur: nec
egredietur de sanctis ne polluat san-
duarium domini: quia oleum sanctum undonum
dei sui super eum est. **Ego** dominus. Virgine
ducat uxorem. Vidua autem et repudiata
et sordida atque meretricem non accipiet
sed puella de populo suo: ne omiscat
serpentem generis sui vulgo gentis sue:
quia ego dominus qui sanctifico eum.
Locutusque est dominus ad moysen dicens.
Loquere ad aaron. Homo de semine
tuo per familias qui habuerit maculam
non offeret panes deo suo: nec accedet
ad ministerium eius. Si cecus fuerit. si
claudus. si vel parvus vel grandis et torto-
nasus. si scando pede si manu. si gibbus
si lippus. si albuginem habens in oculo.
si inguen scabiem. si impetiginem in cor-
pore. vel hereticus: omnes qui habuerit
maculam de semine aaron sacerdotis.
non accedet offerre hostias domino nec pa-
nes deo suo. Vescetur tamen panibus
qui offeruntur in sanduario: ita duntaxat
ut intra velum non ingrediat: nec ac-
cedat ad altare qui maculam habet:
et contaminare non debet sanduarii
meum. **Ego** dominus qui sanctifico eos.
Locutus est ergo moyses ad aaron et
ad filios eius et ad omnem israel.
cuncta que sibi fuerant imperata. **xxij**
Locutusque quoque est dominus ad moysen
dicens. **Loquere** ad aaron et ad
filios eius. ut caveant ab hijs que conse-
crata sunt filiis israel: et non contaminent
nomen sanctificatorum michi. que ipsi
offerunt. **Ego** dominus. **Dic** ad eos: et ad
posteriores eos. Omnis homo qui accesserit

de stirpe vestra ad ea que consecrata
sunt. et que obulerit filiis israel domino
in quo est immundicia: peribit coram
domino. **Ego** sum dominus. Homo de
semine aaron qui fuerit leprosus aut
paciens fluxum seminis. non vescetur
de hijs que sanctificata sunt michi: donec
sanetur. Qui tetigerit immundum super
mortuo. et ex quo egreditur semen
filius coitus. et qui tangit reptile et quodlibet
immundum cuius tactus est sordidus.
immundus erit usque ad vespertinum: et
non vescetur hijs que sanctificata sunt: sed
cum laverit carnem suam aqua et occube-
rit sol. tunc mundatus vescetur de san-
ctificatis: quia cibus illi est. **Mortuini**
et captivi a bestia non comedent: nec
polluentur in eis. **Ego** sum dominus. **Custodi-**
diant precepta mea. ut non subiacant
peccato: et moriantur in sanduario cum
polluerint illud. **Ego** dominus: qui
sanctifico eos. Omnis alienigena non
comedet de sanctificatis. **Inquilinus**
sacerdotis et meretricis non vescetur
ex eis. **Quem** autem sacerdos emerit. et
qui venaculus domus est fuerit: hijs com-
edent ex eis. **Si** filia sacerdotis cuilibet
ex populo nupta fuerit: de hijs que san-
ctificata sunt. et de primitijs non vescetur.
Si autem vidua vel repudiata et absque
liberis reuera fuerit ad domum patris
sui: sicut puella conservetur. alit cibus
patris sui. Omnis alienigena com-
edendi ex eis non habet potestatem. Qui
comederit de sanctificatis per ignoran-
tiam. addet quintam partem cum eo
quod comedit. et dabit sacerdoti in sandu-
arium: nec contaminabunt sanctifi-
cata filiis israel que offeruntur domino:
ne forte sustineant iniquitatem delicti
sui. cum sanctificata comederint. **Ego**
dominus: qui sanctifico eos. **Locutusque**

est dominus ad moysen dicens. **Loquere** ad
aaron et filios eius. et ad omnes filios
israel: dicens. **Ad** eos. Homo de domo
israel et de adventis qui habitant apud
vos. qui obulerit oblationem suam
vel vota solvens vel sponte offerens:
quicquid illud obulerit in olocaustum
domini ut offeratur per vos: masculus im-
maculatus erit ex bobus et ovibus et
ex capris. **Si** maculam habuerit non
offeretis: neque erit acceptabile. **Homo**
qui obulerit victimam pacificorum domino.
vel vota solvens vel sponte offerens
tam de bubus et de ovibus: immacula-
tum offeret ut acceptabile sit. **Omnia**
macula non erit in eo. **Si** cecus fuerit.
si scadus. si cicatricem habens. si papu-
las aut scabiem. aut impetiginem. non
offeretis ea domino: nec adolebitis ex
eis super altare domini. **Soven** et quem aure
et cauda amputatis voluntarie offerre
potest: votum autem ex hijs solvi non
potest. **Omne** animal quod vel coccidis
vel tuncis vel sedis. ablatumque: testiculis
est non offeretis domino: et in terra vestra
hinc omnino ne faciatis. **De manu** a-
lienigenae non offeretis panes deo vestro.
et quicquid aliud dare voluerit. quia
corrupta et maculata sunt omnia: non
suscipietis ea. **Locutusque** est dominus
ad moysen dicens. **Bos**. ovis. et capra
cum genita fuerint. septem diebus erunt
sub ubere matris sue: die autem octavo
et deinceps offerri poterunt domino. **Si**ne
illa bos sine ovibus non immolabunt
una die coccidis suis. **Si** immolaverit
hostiam pro gratiarum actione domino
ut possit esse placabilis: eodem die com-
edent eam. **Non** remanebit quicquam in
mane alterius diei. **Ego** dominus. **Custodi-**
te mandata mea: et facite ea. **Ego** do-
minus. **Ne** pollutis nomen meum

sanctum: ut sanctificet in medio filiorum
israel. **Ego** dominus. qui sanctifico vos:
et eduxi de terra egypti. ut essem vobis
in deum. **Ego** dominus. **xxij**
Locutusque est dominus ad moysen di-
cens. **Loquere** filiis israel: et di-
ces ad eos. **Hec** sunt festae domini: quas
vocabitis sandas. **Sex** diebus facie-
tis opus: dies septimus quia sabbati
requies est. vocabitur sanctus. **Omne**
opus non facietis in eo. **Sabbatum**
domini est in cunctis habitationibus ve-
stre. **Hec** sunt ergo festae domini sanctae: quas
celebrare debetis temporibus suis. **Men-**
se primo quarta decima die mensis
ad vespertinum phas domini est: et quinta
decima die mensis huius solemnitas
azimorum domini est. **Septem** diebus
azima comedetis. **Dies** primus erit
vobis celeberrimus. sandusque. **Omne**
opus servile non facietis in eo: sed of-
feretis sacrificium igni domino. **Septem**
diebus. **Dies** autem septimus erit celebri-
or et sanctior: nullumque servile opus fa-
cietis in eo. **Locutusque** est dominus ad
moysen dicens. **Loquere** filiis israel:
et dices ad eos. **Cum** ingressi fueritis
terram quam ego dabo vobis et messue-
ritis segetem: facietis manipulos spica-
rum primitias mellis vestre ad sacer-
dotem. **Qui** elevarit fasciculum coram
domino ut acceptabile sit pro vobis
altero die sabbati: et sanctificabit illud.
Atque in eodem die quo manipulus
consecratur. cedentur agnus immacu-
latus amniculus in olocaustum domini:
et libamenta offerent cum eo due deci-
me simile conspectu oleo in incensum
domini odorantibus suavitissimum: liba-
mentumque vini. quarta pars hin. **Panem**
et polentam et pulvis non comedetis
ex segete: usque ad diem qua offeratis

et ea deo vestro. Preceptum est semper in generationibus vultis. Numerabitis ergo ab altero die sabbati in quo obulit manipulum primitiarum septem ebdomada plenam usque ad altera die repletionis ebdomade septime id est quinquaginta dies: et sic offeretis sacrificium novum domino et omnibus habitaculis vestris: panes primitiarum duos de duabus decimis simile fermetate: quos coqueis in primitias domini. Offeretis cum panibus septem agnos immaculatos anniculos: et vitulum de armento unum et arietes duos: et erunt in olocaustum cum libamentis suis in odore suavissimum domino. Facietis et hircum pro peccato: duosque agnos anniculos hostias pacificorum. Unusque eleaverit eos sacerdos cum panibus primitias coram domino: redent in usum eius. Et vocabitis hunc diem celebratum atque sanctissimum. Omne opus servile non facietis in eo. Legitimum semper erit in cunctis habitaculis et generationibus vestris. Postquam autem messueritis segetem terre vestre non secabitis eam usque ad solut: nec remanentes spicas colligietis: sed pauperibus et peregrinis dimittetis eas. Ego sum dominus deus vestrus. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Loquere filiis israel: mense septimo prima die mensis erit vobis sabbatum memoriale clangentibus tubis: et vocabitur sanctum. Omne opus servile non facietis in eo: et offeretis olocaustum domino. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Decimo die mensis huius septimi die repletionis erit celebratum: et vocabitur sanctus: affligetisque animas vestras in eo: et offeretis olocaustum domino. Omne opus servile non facietis

in tempore diei huius quia dies purificationis est: ut videatur vobis dominus deus vestrus. Omnis anima que afflita non fuerit die hac peribit de populo suo: et que operis quippiam fecerit: delebo eam de populo suo: nichil ergo operis facietis in eo. Legitimum semper erit in cunctis generationibus et habitaculis vestris. Sabbatum requiectionis est: et affligetis animas vestras. Die novio mensis septimi: a vespere usque ad vespere celebrabitis sabbatum vestra. Et locutus est dominus ad moysen dicens. Loquere filiis israel. A quatuordecimo die mensis huius septimi erunt festae tabernaculorum septem diebus domino. Dies primus vocabitur celebratum atque sanctissimum. Omne opus servile non facietis in eo: et septem diebus offeretis olocausta domino. Die quoque octavo erit celebratum atque sanctissimum: et offeretis olocaustum domino. Et tunc ceteris atque collegetis. Omne opus servile non facietis in eo. Hec sunt festae domini quas vocabitis celebratum atque sanctissimum: offeretisque in eis oblationes domino: olocausta et libamenta iuxta ritum uniuscuiusque die: receptis sabbatis domini domusque vestris: et que offeretis ex voto vel ex sponte tribuetis domino. A quatuordecimo ergo die mensis septimi quando congregaveritis omnes fructus terre vestre celebrabitis festas domini septem diebus. Die primo et die octavo erit sabbatum: id est requies. Summetisque vobis die primo fructus arboris pulcherrime spualasque palmarum et ramos ligni de sarum frondium: et salices de torrente: et letabimini coram domino deo vestro: celebrabitisque solennitatem eius septem diebus per annum. Legitimum semper

erit in generationibus vestris. Mense septimo festa celebrabitis et habitabitis in umbraculis septem diebus. Omnis qui de genere est israel manebit in tabernaculis: ut distant posteri vestri qui in tabernaculis habitare fecerunt filios israel cum eduxerit eos de terra egypti. Ego dominus deus vestrus. Locutusque est moyses super solennitatem domini ad filios israel. **XXII** Locutusque est dominus ad moysen dicens. Precipe filiis israel: ut offerant tibi oleum de olivis purissimum ac lucidum ad concinnandas lucernas ingitit terra xelum testimonij: in tabernaculo sedetis. Ponetque eas aaron a vespere usque in mane coram domino: oleumque prout in generationibus vestris. Supra candelabrum mundissimum ponent semper in conspectu domini. Accipies quoque similes et coques ex ea duodecim panes: qui singuli habbunt duas decimas. Duos serenos alutissimos super mensam purissimam coram domino statues et pones super eos duas lucidissimas: ut sit panis in monumentum oblationis domini. Per singula sabbata mutabunt coram domino. Suscepti a filiis israel fecerunt semper: neque aaron et filiorum eius ut comedant eos in loco sancto: quia sanctum sanctorum est de sacrificijs domini iure prout. Ecce autem egressus filii mulieris israelitis quem pepererat de viro egyptio inter filios israel: iurgans est in castris cum viro israelite. Cumque blasphemasset nomen domini: et maledixisset ei: adductus est ad moysen. Vocabat autem matrem suam salumit filia dabri: de tribu dan. Misitque eum in carcerem donec nosceret quid iuberet dominus. Qui locutus est ad moysen dicens. Educ blasphemum ex castris: et ponant omnes qui audierunt manum suam super caput

eius: et lapidet eum populus universus: et ad filios israel loqueris. Homo qui maledixerit deo suo portabit peccatum suum: et qui blasphemaverit nomen domini morte morietur. Lapidibus opprimet eum omnis multitudo populi. Sive ille civis seu peregrinus fuerit: qui blasphemaverit nomen domini morte morietur. Qui percussit et occiderit hominem: morte morietur. Qui percussit animal reddat vicarium: id est animam pro anima. Qui irrogaverit maculam cunctis civibus suis: sicut fecit: sic fiet ei. Fractura pro fractura: oculum pro oculo: dentem pro dente restituet. Qualem inflixerit maculam: tale sustinere cogetur. Qui percussit inmentum: reddat aliud. Qui percussit hominem: punietur. Equum iudicium sit inter vos: sive peregrinus: sive civis peccaverit: quia ego sum dominus deus vestrus. Locutusque est moyses ad filios israel: et eduxerunt eum qui blasphemaverat ex castris: ac lapidibus oppresserunt. Feceruntque filii israel: sicut preceperat dominus moysi. **XXIII** Locutusque est dominus ad moysen in monte synai dicens. Loquere filiis israel: et dices ad eos. Quando ingressi fueritis terram quam ego dabo vobis: sabbatizet sabbatum domino. Sex annis seres agrum tuum: et sex annis putabis vineam tuam: colligetque fructus eius. Septimo autem anno sabbatum erit terre: requiectionis domini. Agrum non seres: et vineam non putabis. Que sponte gignet huiusmodi non metes: et quas primitias agrum non colliges quasi vindemiam. Annus enim requiectionis terre est. Sed erunt vobis in cibum: tibi et seruis tuis: ac ille et mercenario tuo: et advenae qui peregrinatur apud te. Iumentis tuis et pecoribus omnia que

nascuntur pbeunt tibi. Numerabis quoque tibi septem ebdomadas annos: id est septies septem. que simul faciunt quadraginta novem: et danges biennium mense septimo decima die mense purificationis igitur universa ita vna. Sanctificabisque annum quinquagesimum: et vocabis remissionem cunctis habitatoribus terre tue. Ipse est enim iubilus. Revertetur primo ad possessionem suam: et unusquisque rediet ad familiam proximam: quia iubilus est et quinquagesimus annus. Non facietis atque meritis: sponte in agro nascencia: et primitias vindemie non colligitis ob sanctificationem iubilus: sed statim ablata comedetis. Anno iubilus redient omnes ad possessiones suas. Quando vendes quippiam civi tuo: vel emes ab eo: ne conturbes fratrem tuum: sed iuxta numerum annorum iubilus emes ab eo: et iuxta supputationem fugum vender tibi. Quotiesplur anni remanserint post iubilum: tanto ceter et precium: quanto minus temporis numeraveris: tanto minoris et emptio constabit. Tempus enim fugum vender tibi. Nolite affligere contribules vestros: sed timeat unusquisque deum suum: quia ego dominus deus vester. Facite precepta mea: et iudicia custodite: et implete ea ut habitare possitis in terra absque ullo pavore: et pignus vobis humus fructus suos quibus vestramini usque ad saturationem: nullius imperum formidantes. Quod si dixeritis quid comedemus? anno septimo si non fecerimus neque collegerimus fuges nostras: dabo benedictionem meam vobis anno septimo: et faciet fructus terram annorum: facietque anno octavo: et comedetis veteres fuges usque ad novum annum. Donec nova nascantur edetis vetera. Terra quoque

non veniet imperium quia mea est: et vos adveniet et coloni mei estis. Unde runda regio possessionis vestre sub redemptionis conditione vendetur. Si attenuatus frater tuus vendiderit possessionem suam: et voluerit propinquus eius: potest redimere quod ille vendiderat. Sin autem non habuerit proximum: et ipse proximum ad redimendum potuerit invenire: computabuntur fructus ex eo tempore quo vendidit: et quod reliquum est reddat emptori: hoc recipiet possessionem suam. Quod si non invenierit manus eius ut reddat precium: habebit emptor quod emerat usque ad annum iubilum. In ipso enim omnis venditio redit ad dominum: et ad possessionem proximam. Qui vendiderit domum intra urbem muros: habebit licentiam redimendi donec unus impleatur annus. Si non redemerit et anni circulus fuerit evolutus: emptor possidebit eam: et postea eius imperium: et redimi non poterit: iam in iubilum. Sin autem in villa fuerit domus que muros non habet: agrorum iure vendetur. Si ante redemptionem non fuerit: in iubilum revertetur ad dominum. Edes leuitarum que in urbibus sunt: semper possent redimi. Si redempte non fuerit: in iubilum revertetur ad dominos: quia domus urbium leuitarum pro possessionibus sunt inter filios israel. Suburbana autem eorum non veniunt: quia possessio sanguinea est. Si attenuatus fuerit frater tuus et infirmus manu: et susceperis eum quasi adveniam et peregrinum et vixerit tecum: ne accipias ultimas ab eo: nec amplius quam reddidi. Time tuum tuum: ut vivere possit frater tuus apud te. Pecuniam tuam non dabis ei ad ultimum: et fugum supabundantiam non regis. Ego dominus deus vester

qui eduxi vos de terra egypti: ut darem vobis terram chanaan: et essem vester deus. Si paupertate compulsus vendiderit se tibi frater tuus: non eum opprimes servitute famulorum: sed quasi mercenarium et colonum eris. Usque ad annum iubilum operabitur apud te: et postea egredietur cum liberis suis: et revertetur ad cognationem et ad possessionem patrum suorum. Mei enim servi sunt: et ego eduxi eos de terra egypti. Non venient conditione fugivi. Ne affligas eum per potentiam: sed meritis dei tui. Servus et ancilla sunt vobis de nationibus que in circuitu vestro sunt: et de advenis que peregrinantur apud vos: vel que hijs nasci fuerint in terra vestra. Hos habebitis famulos: et hereditario iure transmittitis ad posterum: ac possidebitis in eternum. fratres autem vestros filios israel: ne opprimatis per potentiam. Si invenerit apud vos manus advenite atque peregrini: et attenuatus frater tuus vendiderit se ei: aut cuiusque de stirpe eius: post venditionem potest redimi. Qui voluerit se famulis suis redimere: et patrem et parvulum: et consanguineum: et affinis. Sin autem et ipse potuerit redimere se: supputatis duntaxat annis a tempore venditionis sue usque in annum iubilum: et pecunia que venditus fuerat iuxta annos: numerus: et ratione mercenarii supputata. Si plures fuerint anni qui remanent usque ad iubilum: scdm hos reddet et precium: si pauci: ponet rationem cum eo iuxta annorum numerum: et reddet emptori quod reliquum est: annorum quibus ante fuerint mercedibus imputatis. Non affliget eum violenter in conspectu tuo. Quod si per hoc redimi non poterit: anno iubilum egredietur cum liberis suis. Mei enim

sunt filii israel: quos eduxi de terra egypti. Ego dominus deus vester. **xxii** Non facietis vobis ydolum: et sculptile: nec titulos regeris: nec insigne lapide ponetis in terra vestra ut adoretis eum. Ego enim sum dominus deus vester. Custodite sabbata mea: et pauere ad sanctuarium meum. Ego dominus. Si in preceptis meis ambulaveritis: et mandata mea custodieritis et feceritis ea: dabo vobis pluvias temporibus suis. Et terra gignet germen suum: et pomis arbores replebuntur. Apprehendet messium ritura vindemiam: et vindemia occupabit sementem: et comedetis panem vestrum in saturatione: et absque pavore habitabitis in terra vestra. Dabo pacem in finibus vestris: dormietis: et non erit qui perturbet. Auferam malas bestias: et gladius non transibit terminos vestros. Persequimini inimicos vestros: et corruent coram vobis. Persequentur quingenti de vestris centum alienos: et centum de vobis decem milia. Cadent inimici vestri gladio in conspectu vestro. Respiciam vos: et crester facies: multiplicabimini: et firmabo padum meum vobiscum. Comedetis vetustissima veterum: et vetera novis supervenientibus proicietis. Domus tabernaculum meum in medio vestri: et non abiciet vos a terra mea. Ambulabo inter vos: et ero vester deus: vosque eritis populus meus. Ego dominus deus vester: qui eduxi vos de terra egypti: ne serviretis eis: et qui confregi carchenas cervicem vestrarum ut incederetis eredi. Quod si non audieritis me: nec feceritis omnia mandata mea si spreveritis leges meas et iudicia mea contempseritis ut non faciam ea que a me constituta sunt: et ad iterum perducatis padum meum: ego quoque

hec faciā vobis. Visitrabo vos velocius in egestate et ardore qui consumat oculos vestros et consumat animas vestras. Frustra seceris sementem: que ab hostibus devorabit. Donam faciē meam contra vos et corruetis coram hostibus vestris et subiciemini hijs qui oderunt vos. Fugietis nemine persequente. Sin autem nec sic obedieritis michi: addam correptiones vestras septuplum propter peccata vestra et conteram superbiam duricie vestre. Dabo quoque vobis relinquitur desuper sicut ferum: et terram vineam. Consumetur in cassu labor vester: non profecerit terra gement: nec arbores poma prebent. Si ambulaveritis et adverso michi: nec volueritis audire me: addam plagas vestras usque in septuplum propter peccata vestra. Eritque in vos bestias agere que consumant vos et pecora vestra: et ad pauperem cuncta redigant. Desuper sicut via vestre. Quod si nec sic volueritis recipere disciplinam sed ambulaveritis et adverso michi: ego quoque contra vos adversus incedam et percutiam vos septies propter peccata vestra: inducamque super vos gladium ultoris fedoris mei. Cumque confugeritis in urbes munitas pestilentia in medio vestri: et tradamini in manibus hostium postquam confregero baculum panis vestri: ita ut decem mulieres in uno thibano coquant panes et reddant eos ad pondus et comeditis et non saturabimini. Sin autem nec per hec audieritis me: sed ambulaveritis contra me: et ego incedam adversus vos in furore conitatoris et corripiam vos septem plagis propter peccata vestra: ita ut comedatis carnes filiorum vestrorum et filiarum vestrarum. Destruamque cella vestra et simulacra confingam. Cadetis inter

ruinas ydolorum vestrorum et abominabitur vos anima mea: in tantum ut verberas redigam in solitudinem et deserta faciam sanduaria vestra. Nec recipiam ultra odorem suavitissimi: disperdamque terram vestram: et superbiunt super ea inimici vestri cum habitatores illi fuerint. Vos autem dispergam in gentes et evaginabo post vos gladium: et terra vestra deserta et civitates dirute. Tunc placebit terra sabbata sua cunctis diebus solitudinis sue: quando fueritis in terra hostili. Sabbatizabit et requiescet in sabbatis solitudinis sue: eo quod non requieverit in sabbatis vestris quando habitabatis in ea. Et si de vobis remanserint dabo pauciores in cordibus eorum: in regionibus hostili. Terribit eos sonitus folij volantis: et ita fugient quasi gladium. Eadem nullo sequente: et corruent singuli super fratres suos: quasi bella fugientes. Nemo vestrum inimicis audebit resistere. Peribitis inter gentes: et hostilis vos ita consumet. Quod si et de hijs aliquid remanserint tabescent in iniquitatibus suis in terra inimicorum suorum: et propter peccata patrum suorum et sua affligentur: donec confiteantur iniquitates suas et maiorum suorum quibus prevaricati sunt in me: et ambulaverint et adverso michi: ambulo igitur et ego contra eos: et inducam illos in terram hostilem donec reubescat in circumfusa mens eorum. Tunc orabunt pro impietatibus suis: et recordabor fedoris mei: quod peripigi cum iacob et ysaac et abraham. Tunc si memor ero: si cum relicta fuerit ab eis complacere sibi in sabbatis suis: patiens solitudinem propter illos. Ipsi vero rogabunt pro peccatis suis: eo quod abiecerint iudicia mea et leges meas

despexerint. Attamen etiam cum essent in terra hostili: non penitus abieci eos: neque sic despexi ut consumerent: et iterum faciem patrum meorum cum eis. Ego enim sum deus eorum: et recordabor fedoris mei pristini: quando eduxi eos de terra egypti in conspectu gentium ut essent deus eorum. Ego dominus deus. Hec sunt iudicia atque precepta et leges quas dedit dominus inter se et inter filios israel in monte synai: per manum moysi. **XXIIII.** **L**oqueretur dominus ad moysen dicens ad eos. Homo qui vocem fecerit et spondederit deo animam suam: sub estimatione dabit precium. Si fuerit masculus a vicesimo anno usque ad sexagesimum annum dabit quinquaginta sidos argenti ad mensuram sanduarij: si mulier: triginta. A quinquagesimo autem anno usque ad vicesimum masculus dabit viginti sidos: femina decem. Ab uno mense usque ad annum quintum pro masculo dabunt quingenti sidi: pro femina tres. Sexagenarius et ultra masculus dabit quinquaginta sidos: femina decem. Si pauper fuerit et estimationem reddere non valebit: stabit coram sacerdote: et quantum ille estimaverit et viderit cum posse reddere: tantum dabit. Animal autem quod immolari potest domino si quis voluerit sanctum erit et mutari non poterit: id est nec melius malo: nec peius bono. Quod si mutaverit: et ipsum quod mutatum est: et illud pro quo mutatum est consecratum erit domino. Animal immundum quod immolari domino non potest si quis voluerit adducatur ante sacerdotem: et diiudicatus verum bonum an malum sit. Statuer precium. Quod si dare voluerit is qui offerat: addet supra estimationem quintam partem. Homo si voluerit domum suam

et sanctificaverit domino: considerabit eam sacerdos utrum bona an mala sit: et iuxta pretium quod ab eo fuerit constitutum vendundabitur. Sin autem ille qui voluerat voluerit redimere eam dabit quintam partem estimationis supra: et habebit domum. Quod si agerum possessionis sue voluerit et consecraverit domino: iuxta mensuram sementis estimabitur pretium. Si triginta modijs ordei fertur terra: quinquaginta sidos vendetur argenti. Si statim ab anno incipientis iubilii voluerit agerum: quanto valere potest: tanto estimabitur. Sin autem post aliquantum temporis: supputabit sacerdos pecuniam iuxta annorum qui reliqui sunt numerum usque ad iubilium: et detrahatur ex pretio. Quod si voluerit redimere ager ille qui voluerat: addet quintam partem estimationis pecunie: et possidebit eam. Sin autem voluerit redimere: sed alteri cuiuslibet fuerit venditus: ultra cum qui voluerat redimere non poterit: quia cum iubilii venerit dies sanctificatus erit domino: et possessio consecrata ad ius pertinet sacerdotum. Si ager emptus est et non de possessione maioris sanctificatus fuerit domino: supputabit sacerdos iuxta annorum numerum usque ad iubilium pretium: et dabit ille qui voluerat eum domino. In iubilio autem reuertetur ad priorem dominum qui vendiderat eum: et habuerat in sorte possessionis sue. Omnis estimatio sidos sanduarij ponderabitur. Si clus viginti obulos habet. Primogenita que ad deum pertinet nemo sanctificare poterit et vovere. Sine hoc siue quis fuerit: domus sit. Quod si immundum est animal: redimet qui obtulit iuxta estimationem suam: et addet quintam partem pretij. Si redimere noluerit

M vendet alteri: quātoquā fuerit autē esti-
 matū. Quāte qđ dñs cōsecrā fuit ho-
 mo fuerit fuit animal. fuit ager non
 veniet: nec redimi poterit quicquid fe-
 mel fuerit cōsecratū. Sandū sandorū
 erit dñs. Et oīs cōsecratio q̄ offert ab
 homine nō redimetur: sed morte mori-
 etur. Omnes decime ite fuit de pomis
 arborum fuit de frugibz dñi fuit: et illi
 sandificānt. Si q̄s aut voluerit redi-
 mere decimas suas: addet quicquid par-
 tem ear: oīm decimay. Boves et oves
 et capre q̄ sub pastoris virga trāstūr:
 quicquid decimū venerit sandificabit
 dñs. Nō eligetur nec bonū nec malū:
 nec altero cōmutabit. Si q̄s mutaue-
 rit: et qđ mutātū ē: p quo mutātū est
 sandificabit dñs: et nō redimet. Hec sūt
 pcepta q̄ mādavit dñs moysi ad fili-
 os israel: in monte synai. *Explat li-
 ber leuiticus. Incipit liber numeri. j. vāsal*

Locusq; est domi-
 nus ad moysen in
 deserto synai i tabe-
 raculo fedris: pma
 die mensis secundi
 āno altero egressio-
 nis eorū ex egipto dicens. Tollite sum-
 mam universę congregationis filiorū
 israel p cognationes et domos suas:
 et nomina singulorū: quicquid segus
 ē masculini a vicelimo āno et supra:
 oīm virorū fortū ex israel: et numera-
 bitis eas p turmas suas tu et aaron.
 Et tuncq; vobiscum principes tribuū
 ac domorū i cognationibz suis: quorū
 ista sunt nomina. De tribu ruber: ely-
 hur filius fedur. De tribu symeon: sa-
 lamihel filius surisaddai. De tribu iu-
 da: naalon filius aminadab. De
 tribu isachar: nathanael filius suar.
 De tribu zabulon: eliab filius belon.

filios aut ioseph de tribu ephraim:
 elisama filius aminud. De tribu ma-
 nasse: gamalihel filius phadassur. De
 tribu beniamin: abidan filius gede-
 onis. De tribu dan: abiezer filius ami-
 saddai. De tribu aser: pigiel filius o-
 chran. De tribu gad: eliasaph filius
 duel. De tribu neptalim: ahira filius e-
 nan. Hii nobilissimi pcepti multitudi-
 nis p tribus et cognationes suas: et
 capita exercitus israel: quos viderit
 moyses et aaron cum oīm vulgi mul-
 titudine: et congregaverit primo die
 mensis scđi recensentes eos p cognati-
 ones et domos ac familias: et capita
 et nomina singulorū a vicelimo āno
 et supra: sicut preceperat dominus mo-
 ysi. Numeratiq; sunt in deserto synai de
 ruben primogenito israelis p gene-
 rationes et familias ac domos suas:
 et nomina capitum singulorū: omne
 qđ segus ē masculini a vicelimo āno
 et supra procedentium ad bellū: qua-
 draginta sex milia quingā. De filiis
 symeon per generationes et familias
 ac domos cognationū suarū recensiti
 sunt per nomina et capita singulorū:
 omne quod segus est masculini a vic-
 elimo āno et supra: procedentium ad
 bellum: quinquaginta novem milia
 trecenti. De filiis gad p generationes
 et familias ac domos cognationum
 suarū: recensiti sunt per nomina sin-
 gulorū a viginti annis et supra omnes
 qui ad bella procederent: quadraginta
 quinq; milia sexcenti quingenta. De
 filiis iuda p generationes et familias:
 ac domos cognationū suarū p nomi-
 na singulorum a vicelimo āno et su-
 pra: omnes qui poterant ad bella pro-
 cedere recensiti sunt: septuaginta quā-
 or milia sexcenti. De filiis isachar p

generationes et familias ac domos
 cognationū suarū p nomina singlo-
 rum a vicelimo āno et supra omnes qui
 ad bella procederent recensiti sunt: quin-
 quaginta quatuor milia quadringenti.
 De filiis zabulon per generationes et
 familias ac domos cognationū su-
 arum recensiti sunt p nomina singu-
 lorū a vicelimo āno et supra: omnes q̄
 poterant ad bella procedere: quiqua-
 ginta septem milia quadringenti. De
 filiis ioseph filiorū ephraim per gene-
 rationes et familias ac domos cognati-
 onū suarū recensiti sunt per nomina
 singulorū a vicelimo āno et supra: o-
 mnes qui poterant ad bella procedere:
 quadraginta milia quingenti. Por-
 ro filiorū manasse p generationes et
 familias ac domos cognationū suarū
 recensiti sunt p nomina singlo-
 rum a viginti annis et supra: omnes q̄ pote-
 rant ad bella procedere: triginta duo
 milia ducenti. De filiis beniamin per
 generationes et familias ac domos
 cognationū suarū recensiti sunt nomi-
 nibz singulorū a vicelimo āno et su-
 pra: omnes qui poterant ad bella proce-
 dere: triginta quinq; milia quadringenti.
 De filiis dan p generationes et fami-
 lias ac domos cognationum suarū
 recensiti sunt nominibz singulorum
 a vicelimo āno et supra omnes q̄ pote-
 rant ad bella procedere: sexaginta duo
 milia septingenti. De filiis aser per ge-
 nationes et familias ac domos co-
 gnationū suarū recensiti sūt p nomina
 singulorū a vicelimo āno et supra o-
 mnes qui poterant ad bella procedere:
 quadraginta milia et mille quingenti.
 De filiis neptalim p generationes et
 familias ac domos cognationū suarū
 recensiti sunt nominibz singlo-

rum a vicelimo āno et supra omnes q̄ pote-
 rant ad bella procedere: quinquaginta
 tria milia quadringenti. Hii sūt quos
 numeraverit moyses et aaro et duo
 decim principes israel: singulos p
 domos cognationū suarū: fuerūtq; o-
 mnis numerus filiorū israel p domos
 et familias suas a vicelimo āno et
 supra qui poterant ad bella procedere:
 sexcenta tria milia virorū quingenti
 quinquaginta. Leuitē aut in tribubz fa-
 miliarū suarū nō sunt numerati cū eis.
 Locutusq; est dñs ad moysen dicens.
 Tribum leui noli numerare: neq; po-
 nes summā eorū cū filiis israel: sed
 constitue eos sup tabernaculū testimo-
 niū. Cuncta vasa eius et quicquid ad
 ceremonias pertinet ipi portabunt: ta-
 bernaculum et omnia utensilia eius: et
 erunt in ministerio ac p girū taberna-
 culi metabūtur. Cū phascendū fuerit
 deponet leuite tabernaculū: cū castra
 metanda erigunt. Quisquis eorum
 accesserit occidetur. Metabuntur aut
 castra filij israel: unusquisq; per tur-
 mas et cuneos atq; exercitū suū: porro
 leuite p girū tabernaculi figēt tētoria
 ne fiat indignatio sup multitudinē fili-
 orū israel: et recubabūt i custodijs tabe-
 raculi testimonij. Fecerūt ergo filij israel
 iuxta oīa q̄ preceperat dñs moysi. ¶
Locusq; est dñs ad moysen et
 aaro dices. Singuli p turmas
 signa atq; vexilla et domos cognatio-
 num suarū castra metabūtur filiorū
 israel: per girum tabernaculi fedris.
 Ad orientē iudas figet tētoria per tur-
 mas exercitū suū: et itaq; princeps filiorū
 eius naalon filius aminadab: et oīs
 de stirpe eius summa pugnatorum se-
 ptiaginta quatuor milia sexcentorum.
 Iuxta eum castra metati sunt de tribu

isachar. quorū princeps fuit nathana-
 el fili' suar: et om̃s numerus pugna-
 torum eius quinquaginta quatuor milia
 quingenti. In tribu zabulō princeps
 fuit heliab fili' helon: om̃esq; de stir-
 pe eius exercitus pugnatorū quiqua-
 ginta septē milia quingenti. Et nūlli
 qui in castris iude adnumerati sunt:
 fuerūt centū octoginta sex milia qua-
 dringenti: et per turmas suas primi
 egredient. In castris filiorū ruben ad
 meridianā plagam erit princeps eli-
 sur filius sedeur: et cunctus exercitus
 pugnatorū ei' qui numerati sūt qua-
 draginta sex milia quingenti. Iuxta
 eū castra metati sunt de tribu symeon.
 quorū princeps fuit salamiel filius
 surisaddai: et cunctus exercitus ei' pu-
 gnatorū q̃ numerati sūt quinquaginta
 novē milia cecēti. In tribu gad prin-
 cept fuit eliasaph fili' duet: et cunctus
 exercitus pugnatorū eius q̃ numerati
 sunt quingenta quinquaginta milia
 cecēti. Omnes qui recensiti
 sunt in castris ruben: ceterū quinquaginta
 milia et mille quingenti quinquaginta:
 p turmas suas in secundo
 loco proficiscuntur. Leuabunt autem
 tabernaculū et cunctosq; officia leuita-
 rum et turmas eorū. Quomodo regi-
 tur: ita et deponetur. Singuli p̃ loca
 et ordines suos proficiscunt. Ad occi-
 dentalem plagam erunt castra filiorū
 ephraim: quorū princeps fuit helisa-
 ma filius ammiud. Cunctus exercitus
 pugnatorū eius qui numerati sunt:
 quadraginta milia quingenti. Et cū
 eis tribus filiorū manasse. quorū prin-
 cept fuit gamaliel filius phadallur:
 cunctusq; exercitus pugnatorū ei' qui
 numerati sunt: triginta duo milia du-
 centi. In tribu filiorū beniamin princeps

fuit abidan filius gedronis: et cūctus
 exercitus pugnatorū eius qui recensiti
 sunt: triginta quinq; milia quadrin-
 genti. Omnes qui numerati sunt in
 castris ephraim centū octo milia cen-
 tum: p turmas suas ceterū proficiscuntur.
 Ad aquilonis partem castra metati
 sunt filij dan: quorū princeps fuit abie-
 zer filius amissaddai. Cunctus exerci-
 tus pugnatorū ei' qui numerati sunt:
 sexaginta duo milia septingenti. Iuxta
 eum hēre titoria de tribu aser: quorū
 princeps fuit phegiel fili' ochran. Cun-
 ctus exercitus pugnatorū eius qui nu-
 merati sunt: quingenta milia et mille
 quingenti. De tribu filiorū nephtaliim
 princeps fuit ahira filius enan. Cun-
 ctus exercitus pugnatorū ei' quinquaginta
 tria milia quadringenti. Om̃es q̃
 numerati sunt in castris dan: fuerunt
 centum quinquaginta septem milia
 cecēti: et novissimū proficiscunt. Hic
 numerus filiorū israel per domos co-
 gnationū suarū et turmas diuisi exerci-
 tus: sexcenta tria milia quingenta quin-
 quaginta. Leuite autē non sunt nume-
 rati inter filios israel. Sic enim pre-
 ceperat domin' moysi. *Secutusq; filij
 israel iuxta oīa q̃ mandauerat dñs. Ca-
 stra metati sūt p turmas suas: et p̃cedi
 p familias ac domos p̃m suorū.*

Hec sūt generationes aarō et mo-
 ysi in die qua locutus ē domin'
 ad moysen in monte synai: et hec no-
 mina filiorum aaron. Primogenit'
 ei' nadab: deinde abiu et eleazar et
 ythamar. Hec nomina filiorū aarō
 sacerdotum q̃ undi sunt: et quorū re-
 plere et consecrare man' ut sacerdotio
 fungantur. Mortui sunt enim nadab
 et abiu cum offerrent ignē alienum in
 conspectu domini i deserto synai abiq;

liberis: fundiq; sūt sacerdotio eleazar
 et ythamar corā aaron patre suo. *Lo-
 cutusq; ē dñs ad moysen dicens. Appli-
 ca tabulum leui. et fac stare i conspectu
 aaron sacerdotis ut ministrent ei et re-
 cubent et obsecrent quicquid ad cultū
 p̃tinet multitudinis corā tabernaculo
 testimonij: ut custodiāt vasa taberna-
 culi. seruantes i ministerio ei'. Dabis
 q; dono leuitas aaron et filijs eius
 quibz traditi sūt a filijs israel: aarō
 autē et filios eius constitues sup cultū
 sacerdotij. *Secutusq; ad ministrādū
 accesserit: morietur.* Locutusq; est dñs
 ad moysen dicens. Ego cūli leuitas a
 filijs israel pro oīi primogenito q̃
 aperit vuluam in filijs israel: erunt
 q; leuite mei. *Mem est enī dñs p̃mo-
 genitum. Ego p̃cussī p̃mogenitos
 in terra egipti: sandifitavi michi quic-
 quid primū nascit in isrl. Ab homine
 usq; ad pecus mei sunt.* Ego dñs. *Lo-
 cutusq; est dñs ad moysen in deserto
 synai dicens. Numera filios leui p do-
 mos patrū suorū et familias: omnem
 masculū ab uno mense et supra. Nu-
 merauit moyses ut preceperat dñs: et
 iuncti sūt filij leui p nomina sua. ge-
 son et caath et merari. *Filij gedon:
 lebui et semel. *Filij caath: amram et
 issaia et hebron et oziel. *Filij merari:
 moosi et muli. De geson fuerē fami-
 lie dur-lebuitica et semeitica: quarum
 numerat' est p̃p̃s segus masculini ab
 uno mense et supra: septē milia quin-
 gentorū. Hij post tabernaculū meta-
 buntur ad occidentem sub principe
 eliasaph filio laet: et habebūt recubias
 in tabernaculo federis. ipm tabernacu-
 lum et opimentum eius. tentoriū qd
 trahitur ante fores tedi federis et cor-
 timas arcis: tentoriū qd appenditur*****

in introitu arcis tabernaculi. et quicquid
 ad ritum altaris p̃tinet: fures taber-
 naci et omnia utensilia eius. *Logna-
 tio chaath habebit p̃p̃os. amramita
 et issaia ritas et hebronitas et ozielita.*
*Hec sunt familie caathitarū. recensite
 p̃ nomina sua: om̃es generis mas-
 culini ab uno mense et supra: octo mi-
 lia cecēti: habebūt recubias sandu-
 arij et castra metabuntur ad meridia-
 nam plagam. Princepsq; eorum erit
 eliasaph fili' oziel: et custodiēt archā
 meritarū et candelabrum altaria et
 vasa sanduarij in quibz ministratur
 et velū cunctaq; huiusmodi supelle-
 tilē. Princeps autē p̃ncipū leuitarū
 eleazar fili' aaron sacerdotis erit sup
 recubitores custodie sanduarij. At v-
 ro de merari erit populi moosie et mu-
 lite recensiti p nomina sua: omnes ge-
 neris masculini ab uno mense et supra:
 sex milia ducenti. Princeps eorū suriel
 filius abiaiel: in plaga septentriona-
 li castra metabuntur. Erunt sub custo-
 dia eorum tabule tabernaculi et vestes
 et columne ac bases earū et omnia q̃
 ad cultum huiusmodi p̃tinet: colu-
 mnęq; arcis p̃ circuitum cum basibus
 suis: et parilli cū fundis. Castra meta-
 buntur ante tabernaculum federis id
 est ad orientālē plagā. moyses et aa-
 ron cū filijs suis: habentes custodiam
 sanduarij in medio filiorum israel.
 Quisquis alic' accesserit: morietur.
 Omnes leuite quos numerauerunt
 moyses et aarō iuxta preceptum dñi
 p̃ familias suas in genere masculino
 a mense uno et supra: fuerunt vigin-
 duo milia. Et ait dominus ad mo-
 yen. Numera p̃mogenitos segus mas-
 culini de filijs isrl ab uno mense et su-
 pra: et habebis summā eorū. Tollēsq;*

leuitas michi: p omni primogenito
filioru israhel. Ego sum dominus. Et
pecora eorum pro universis primogeni-
tis pecoru filioru israhel. Recensuit mo-
yses sicut preceperat dominus primogenitos
filioru israhel: et fuerunt masculi per
nomina sua a mense uno et supra vi-
ginaduos milia ducenti septuaginta-
tres. Locutusq; est dominus ad moysen. Tol-
le leuitas pro primogenitis filioru israhel et
pecora leuitarum pro pecoribus eorum: et erunt
q; leuiti mei. Ego sum dominus. In principio
autem ducentoru septuagintaquinque
qui egressi sunt de primogeni-
tis filioru israhel accipies quinq; li-
clos p singula capita: ad mensuram
sanctuarij. Siculus habet viginti obo-
los. Dabisq; pecunia aaron et filijs
eius: precium eorum qui supra sunt. Tu-
lit igitur moyses pecunia eorum qui fuerant
amplius et quos redemerat a leuitis
pro primogenitis filioru israhel mil-
le trecentorum septuagintaquinque siclo-
rum iuxta pondus sanctuarij: et dedit
eam aaron et filijs eius iuxta verbum
quod preceperat sibi dominus. **III**
Locutusq; est dominus ad moysen et
aaron dicens. Tolle summam
filioru caath de medio leuitarum p domos
et familias suas a tricesimo anno et
supra usq; ad quinquagesimum annu:
omni qui ingreditur ut stent et mini-
strent in tabernaculo federis. Hic est cul-
tus filioru caath. Tabernaculu federis
et sanctum sandoru ingredientur aaru
et filij eius quando mouenda sunt ca-
the: et deponere velum quod pendet
ante fores: involuentq; eo archam testi-
monij: et operient rursu velamine ia-
cundinaru pellium: et erudentq; desuper
pellium totum iacundinu: et inducent
vedes. Mensam quoq; positionis

involuent iacundino pallio: et ponent
cum ea thuribula et mortariola: dia-
thos et crathras ad liba fundenda.
Panes semper in ea erunt. Et erudentq;
desuper palliu totu: et quod rursu
operient velamento iacundinaru pelliu:
et inducent vedes. Sument et palliu
iacundinu quod operient candelabrum
cum lucernis et forcipibus suis: et emun-
dorq; et rudis vasis olei que ad con-
tinuandas lucernas necessaria sunt:
et super omnia ponent operimentu iacun-
dinaru pelliu: et inducent vedes. Sten-
dunt et altare aureum involunt iacun-
dino vestimento: et erudentq; desuper
operimentum iacundinaru pellium: in-
ducentq; vedes. Omnia vasa quibus
ministratur in sanctuario involuent
iacundino pallio: et erudentq; desuper
operimentum iacundinaru pelliu: indu-
centq; vedes. Sed et altare mundabitur
inter: et involuent illud purpureo ve-
stimento: ponentq; cum eo vasa
quibus in ministerio eius videntur: id est
ignium receptacula fufanulas ac in-
dettes undinos et bacilla. Cunda va-
sa altaris operient simul velamine ia-
cundinaru pellium: et inducent vedes.
Cunctq; involuerint aaron et filij eius
sanctuariu et omnia vasa eius i com-
mone taberorum: tunc intrebunt filij
caath ut portent involuta: et non tan-
gant vasa sanctuarij ne moriantur.
Ista sunt onera filioru caath in taber-
naculo federis super quos erit eleazar
filius aaron sacerdos: ad cuius pe-
tinet curam oleum ad continuandas
lucernas et compositionis incensum
et sacrificium quod semper offertur et oleu
undionis et quicquid ad cultu taber-
naculi pertinet: omniq; vasorum que
in sanctuario sunt. Locutusq; est dominus

ad moysen et aaron dicens. Nolite
pedere plin caath de medio leuitarum:
sed hoc facite eis ut vivant: et non mo-
riantur si trigerint sanda sandoru.
Aaron et filij eius intrebunt: ipiq; dis-
ponant opera singulor: et dividet quid
portare quis debeat. Alij nulla curio-
sitate videant que sunt in sanctuario
priusq; involuant: alioquin morien-
tur. Locutusq; est dominus ad moysen di-
cens. Tolle summam etia filioru geson
per domos ac familias et cognatio-
nes suas a triginta annis et supra usq;
ad annos quinquaginta. Numerate
omnes qui ingreduntur et ministrant
in tabernaculo federis. Hic est officiu
familie gesonitarum: ut portent corinas
tabernaculi et ractu federis: operimentu
aliud: et super omnia velamen iacundi-
num: et totu: quod pendet in introitu
tabernaculi federis: corinas atq; ve-
lum in introitu quod est ante taberna-
culum. Omnia que ad altare pertinet
fufanulas et vasa ministerij videntur aaron
et filijs eius: et portabunt filij geson:
et scient singuli cui debeant operi man-
dari. Hic est cultus familie gesonita-
rum in tabernaculo federis. Eruntq;
sub manu ishamar filij aaron sacer-
dotis. Filios quoq; merari p famili-
as et domos patrum suorum recensitis a
triginta annis et supra usq; ad annos
quinquaginta: omnes qui ingredientur
ad officium ministerij sui et cultu fede-
ris testamini. Hec sunt onera eorum.
Portabunt tabulas tabernaculi et ve-
des eius: columnas et bases earum: co-
lumnas quoq; atq; p circuitum cum
balsis et paxillis et fimbriis suis. Omnia
vasa et suppellectilem ad numeru acci-
pient: siq; portabunt. Hic est officiu
familie meraritaru et ministerium in

tabernaculo federis: et utq; sub manu
ishamar filij aaron sacerdotis. Recen-
suerunt igitur moyses et aaron et prin-
cipes synagoge filios caath p cognati-
ones et domos patrum suorum a trigin-
ta annis et supra usq; ad annum quinquagesimum:
omnes qui ingreduntur
ad ministerium tabernaculi federis: et
inveniunt duo milia septingenti quin-
quaginta. Hic est numerus plin caath:
qui intrent tabernaculu federis. Hos
numeravit moyses et aaron iuxta ser-
monem domini per manu moysi. Nume-
rati sunt et filij geson p cognationes
et domos patrum suorum a triginta an-
nis et supra usq; ad quinquagesimu
annum omnes qui ingreduntur ut
ministrant in tabernaculo federis: et
inveniunt duo milia septuaginta
triginta. Hic est populus gesonitarum: quos
numeraverunt moyses et aaron iuxta
verbu domini. Numerati sunt et filij merari
p cognationes et domos patrum suorum
a triginta annis et supra usq; ad
annum quinquagesimum omnes qui
ingreduntur ad replendos ritus ta-
bernaculi federis: et inveniunt tria
milia ducenti. Hic est numerus filioru
merari: quos recensuerunt moyses et
aaron iuxta imperium domini per manu
moysi. Omnes qui recensiti sunt de leuitis
et qui fecit ad nomen moyses et aaron et
principes israhel p cognationes et domos
patrum suorum a triginta annis et supra usq;
ad annum quinquagesimu ingredien-
tes ad ministerium tabernaculi: onera
portantes fuerunt simul octo milia quingen-
ti octoginta. Iuxta verbu domini recensuit
eos moyses unusquisq; iuxta officiu:
iuxta sita sicut preceperat dominus. **III**
Locutusq; est dominus ad moysen
dicens. Precipe filijs israhel:

ut eiciant de castris omne leprosum
et qui semine fluit pollutus est super
morum. Tam masculum quam feminam
eicite de castris: ne contaminent ea cum
habitaerint vobiscum. **Feceruntque**
ita filii israel: et eiecerunt eos extra castra
sicut locutus erat dominus moysi. **Locutus**
que est dominus ad moysen dicens. **Loquere**
ad filios israel. **Vir siue mulier cum fece-**
rit ex omnibus peccatis que solent ho-
minibus accidere: et per negligentiam
transgressi fuerint mandatum domini atque
deliquerint constitutum peccatum suum:
reddent ipsi caput suum: et partem
delicti sui in qua peccaverint. **Si autem**
non fuerit qui recipiat dabitur domino et
erit sacerdotis: recepto arietem qui offertur
pro expiatione ut sit placabilis hostia.
Omnes quoque primitie quas offeret
filius israel ad sacerdotem primum: et quic-
quid in sanduarii offeretur a singulis:
et traditur manibus sacerdotis ipsius
erit. **Locutus est dominus ad moysen dicens.**
Loquere ad filios israel: et dices ad
eos. **Vir cuius uxor concupuerit: maritum**
que concupuerit dormierit cum altero
viro: et hoc maritus deprehendere non
quiverit sed laetetur adulterium: et testibus
argui non potest: quia non est inventa
in stupro: si spiritus zelotipie concita-
verit virum contra uxorem suam que
vel polluta est vel falsa suspitione appe-
titur: adducet eam ad sacerdotem: et
offeret oblationem pro illa decimam
partem sani farinæ ordeace. **Non fundet**
super eam oleum nec imponent thus:
quia sacrificium zelotipie est: et obla-
tio inuestigans adulterium. **Offeret**
igitur eam sacerdos et statuet eam coram
domino: assumetque aquam sanctam in vase
fidei: et paucillum terre de pavimento
tabernaculi mictet in eam. **Cumque steterit**

mulier in conspectu domini discoperiet
caput eius: et ponet super manus illius
sacrificium recordationis et oblationem
zelotipie. **Ipsa autem tenebit aquas a-**
marissimas: in quas cum execratione
maledicta congestis: adurabitque eam
et dicit. **Si non dormiit vir alienus**
tecum: et si non polluta es deserto mari-
thoro: non te nocebit aqua iste ama-
rissime in his maledicta congestis. **Si au-**
tem declinasti a viro tuo atque polluta
es: et concubisti cum altero: hys ma-
ledictionibus subiacebis. **Der te dominus in**
maledictione exemplumque ceterorum
in populo suo. **Purrescere faciat fenu-**
rum: et tumens uterius dirumpat. **In-**
grediantur aque maledictæ in ventrem
eius: et utero tumescere purrescat fe-
nur. **Et respondit mulier: Amen: a-**
men. **Scilicetque sacerdos in libello ista**
maledicta: et debet ea aquis amaris-
simis in quas maledicta congestis: et
dabit ei bibere. **Quas cum rehausere-**
rit: tollat sacerdos de manu eius sacrifici-
um zelotipie: et eleuabit illud coram
domino imponetque illud super altare:
ita dimittat ut prius pugillum sa-
crificii tollat de eo quod offertur: et in-
cendat super altare: et sic ponum de mu-
lieri aquas amarissimas. **Quas cum**
bibet: si polluta est et contempto viro
adulterii rea: pertransibunt eam aque
maledictionis: et inflato ventre rumpit
rescet fenu: et itaque mulier in maledicti-
one et in exemplum omni populo. **Quod**
si polluta non fuerit erit innocens: et sa-
ciet liberos. **Ista est lex zelotipie. Si de-**
clinaverit mulier a viro suo et si pollu-
ta fuerit: maritusque zelotipie spiritui
condemnat adduxerit eam in conspectu
domini: et fecerit ei sacerdos iuxta omnia
que scripta sunt: maritus absque culpa

erit: illa recipiet iniquitatem suam. **U-**
locutus est dominus ad moysen dicens.
Loquere ad filios israel: et dices
ad eos. **Vir siue mulier cum fecerint vo-**
tum ut sanctificentur: et se voluerint do-
mino consecrare: a vino et omni quod
inebriare potest abstinerebunt. **Acetum**
ex vino et ex qualibet alia portione: et
quicquid de via reprimatur non bibet:
virescentes siccabitque non comedent
cuius diebus quibus ex voto domino conse-
crantur: quicquid ex vinea esse potest ab u-
vapa illa usque ad acinum non comedet.
Omni tempore separationis sue no-
nacula non transibit per caput eius: usque
ad completum diem quo domino consecratur
sanctus erit: rescent resarie capitis eius.
Omni tempore consecrationis sue super
morum non ingreditur: nec super patris
quidem et matris et fratris sororisque su-
per contaminabitur: qui a consecratione
dei sui super caput eius est. **Omni die-**
bus separationis sue sanctus erit do-
minus. **Si autem mortuus fuerit subit**
quidpiam coram eo: polluet caput consecra-
tionis eius: quod rader ilico et in eadem
die purgationis sue: et rursum septi-
ma. **In octava autem die offeret duos**
turtures vel duos pullos colubæ sacer-
doti in introitu fedoris testimonij: faci-
etque sacerdos unum pro peccato: et alter
in olocaustum: et deprecabitur pro eo quia
peccavit super mortuo: sanctificabitque
caput eius in die illo: et consecrabit do-
minus dies separationis illius: offeret
agnum anniculum pro peccato: ita tamen
ut dies porcos interit fiant: quoniam pol-
luta est sanctificatio eius. **Ista est lex con-**
secrationis. **Cum dies quos ex voto de-**
reuerat complebitur: adducet eum ad
ostium tabernaculi fedoris: ut offerat ob-
lationem eius domino agnum anniculum

inmaculatum in olocaustum: et quem an-
niculam inmaculatam pro peccato: et arie-
tem inmaculatam hostiam pacificam: ca-
nistumque panis azimorum qui conspecti
sunt oleo: et lagana absque fermento un-
cta oleo ac libamina singulorum: qui offe-
ret sacerdos coram domino: et faciet tam pro
peccato quam in olocaustum. **Arietem vero**
immolabit hostiam pacificam domino: offe-
rens simul canistum azimorum et libamen-
ta que ex more debent. **Tunc raderetur**
nazareus ante ostium tabernaculi fed-
eris resarie consecrationis sue: tolleretque ca-
pillum eius et ponet super ignem qui est
suppositus sacrificio pacificorum: et ar-
mini cordum arietis: tortoremque absque fermen-
to unam de canistis: et lagana azimorum
unum: et tradet in manibus nazarei postquam
raserit fuerit caput eius: susceptaque rursum
ab eo eleuabit in conspectu domini: et sanctifi-
cata sacerdotis erit: sicut patulculum quod
separari iussu est et fenu. **Post hoc po-**
test bibere nazareus vinum. **Ista est lex na-**
zareus cui vouerit oblationem suam domino ex
consecrationis sue: receptis hijs qui inue-
nerit manus eius. **Iuxta quod mense de-**
nouerat: ita faciet ad perfectionem san-
ctificationis sue. **Locutus est dominus**
ad moysen dicens. **Loquere aaron et**
filij eius. **Sic benedicetis filiis israel:**
et dixeris eis. **Benedicat tibi dominus:**
et custodiat te. **Obstat dominus faciem**
suam tibi: et misereatur tui. **Conuerat**
dominus vultum suum ad te: et det tibi pa-
cem. **Inuocabunt nomen meum super fili-**
os israel: et ego benedicam eis. **U-**
adum est autem in die qua com-
pleuit moyses tabernaculum et
eregit illud: unxitque et sanctificauit cum
omnibus vasibus suis altare similiter
et omnia vasa eius: obtulerunt prin-
cipes israel et capita familiarumque

erant per singulas tribus prefati eorum
qui numerati fuerant munera eorum
dñs. f. plaustrea octa cum duodecim
bubus. Unum plaustre obduere duo
duces. et unū bouē singuli obtulerūt
q; ea in conspectu tabernaculi. Dixit autē
dñs ad moysen. Suscipe ab eis ut fe-
riant in ministerio tabernaculi. et tra-
des ea leuitis iuxta ordinē ministerij
sui. Itaq; cū suscepisset moyses plaustrea
et boues. tradidit eos leuitis. Duo
plaustrea et quatuor boues dedit filijs
gerison. iuxta id quod habebant neces-
sarium. quatuor alia plaustrea et octo
boues dedit filijs merari scdm officia
et cultum suum. sub manu itamar
filij aarō sacerdotis. filijs autē caath
non dedit plaustrea et boues. quia in
santuarij seruī. et onera p̄p̄ris por-
tauerunt humeris. Agit obtulerūt duces
in dedicationē altaris. die qua undū
est oblationē suam ante altare. Dixit
q; dñs ad moysen. Singuli duces per
singulos dies offerant munera in de-
dicationem altaris. Primo die obtu-
lit oblationē suā naalon filius amina-
dab de tribu iuda. fueruntq; in ea acetabu-
lum argenteum. pondus centumtri-
ginta siclorum. kala argentea habēs
septuaginta sidos iuxta pondus san-
duarij. utrumq; plenum simila consper-
sa oleo in sacrificium. mortariolum
q; decem sidos auris pleni incenso. bo-
uem de armento. et arietem et agnū
anniculū in olocautū hircumq; pro
peccato. et in sacrificio pacificorum bo-
ues duos. arietes quinq; hircos quin-
q; agnos anniculos quinq; Hec ē ob-
latio naalon filij aminadab. Secūdo
die obtulit nathanael filius suar dux
de tribu isachar. acetabulum argenti
appendēs centumtriginta sidos. kalā

argenteā habentē septuaginta sidos
iuxta pondus sanduarij. utrumq; ple-
num simila consper- sa oleo in sacrificiū.
mortariolum aureū habens decem si-
dos pleni incenso. bouem de armento
et arietem. et agnū anniculū in olo-
cautū hircumq; pro peccato. et in sa-
crificio pacificorum boues duos. arie-
tes quinq; hircos quinq; agnos ani-
culos quinq; Hec fuit oblatio natha-
nael filij suar. Tercio die princeps fili-
orum zabulon heliab filius helon ob-
tulit acetabulū argenteum appendens
centumtriginta sidos. kalā argenteā
habentē septuaginta sidos ad
pondus sanduarij. utrumq; pleni si-
mila consper- sa oleo in sacrificiū. mor-
tariolum aureum appendens decem
sidos pleni incenso. bouem de armen-
to et arietem. et agnū anniculū in
olocautū hircumq; pro peccato. et
in sacrificio pacificorum boues duos. arie-
tes quinq; hircos quinq; agnos ani-
culos quinq; Hec ē oblatio heliab
filij helon. Die quarto princeps filio-
rum ruben elisur filius sedeur. obtulit
acetabulum argenteum appendēs cen-
tumtriginta sidos. kalā argenteā
habentē septuaginta sidos ad pon-
dus sanduarij. utrumq; pleni simila
consper- sa oleo in sacrificiū. mor-
tariolum aureum appendens decem
sidos pleni incenso. bouem et arie-
tem et agnū anniculū in olocautū.
hircumq; pro peccato. et in sacrificio
pacificorum boues duos. arietes quinq;
hircos quinq; agnos anniculos quinq;
Hec fuit oblatio elisur filij sedeur. Die
quinto princeps filiorum simon salamiel
filius suriaddai. obtulit acetabu-
lum argenteum appendens centumtri-
ginta sidos. kalā argenteā habentē

septuaginta sidos ad pondus sandu-
arij. utrumq; pleni simila consper- sa
oleo in sacrificiū. mortariolū aure-
um appendens decem sidos pleni
incenso. bouem de armento et arietem.
et agnū anniculū in olocautū. hircumq;
pro peccato. et in hostias pacifi-
corum boues duos. arietes quinq;
hircos quinq; agnos anniculos quin-
q; Hec fuit oblatio salamiel filij suri-
addai. Die sexto princeps filiorum gad
heliasaph filius duel. obtulit acetabu-
lum argenteum appendens centumtri-
ginta sidos. kalā argenteā habentē
septuaginta sidos ad pondus sandu-
arij. utrumq; pleni simila consper-
sa oleo in sacrificiū. mortariolum
aureum appendens decē sidos pleni
incenso. bouem de armento et arietem.
et agnū anniculū in olocautū. hircumq;
pro peccato. et in hostias pacifi-
corum boues duos. arietes quinq; hircos
quinq; agnos anniculos quinq; Hec fuit
oblatio heliasaph filij duel. Die septimo
princeps filiorum ephraim elisama
filius ammiud. obtulit acetabu-
lum argenteum appendens centumtri-
ginta sidos. kalā argenteā habentē
septuaginta sidos ad pondus san-
duarij. utrumq; pleni simila consper-
sa oleo in sacrificiū. mortariolū aure-
um appendens decē sidos pleni incen-
so. bouem de armento. et arietem et agnū
anniculū in olocautū. hircumq;
pro peccato. et in hostias pacificorum
boues duos. arietes quinq; hircos quin-
q; agnos anniculos quinq; Hec fuit
oblatio elisama filij ammiud. Die o-
ctauo princeps filiorum manasse gama-
liel filius phadallur. obtulit acetabu-
lum argenteum appendens centumtri-
ginta sidos. kalā argenteā habentē

septuaginta sidos ad pondus sandu-
arij. utrumq; pleni simila consper- sa
oleo in sacrificiū. mortariolū aureū
appendens decem sidos pleni incenso.
bouem de armento. et arietem. et agnū
anniculū in olocautū. hircumq;
pro peccato. et in hostias pacificorum
boues duos. arietes quinq; hircos quin-
q; agnos anniculos quinq; Hec fuit
oblatio gamaliel filij phadallur. Die
nono princeps filiorum beniamin abi-
dan filius gedemon. obtulit acetabu-
lum argenteum appendens centumtri-
ginta sidos. kalā argenteā habentē
septuaginta sidos ad pondus sandu-
arij. utrumq; pleni simila consper-
sa oleo in sacrificiū. mortariolum au-
reum appendens decē sidos pleni
incenso. bouem de armento. et arietem.
et agnū anniculū in olocautū. hircumq;
pro peccato. et in hostias pacifi-
corum boues duos. arietes quinq; hircos
quinq; agnos anniculos quinq; Hec fuit
oblatio abidan filij gedemon. Die decimo
princeps filiorum dan abiezzer
filius amissaddai. obtulit acetabu-
lum argenteum appendens centumtri-
ginta sidos. kalā argenteā habentē
septuaginta sidos ad pondus sandu-
arij. utrumq; pleni simila consper-
sa oleo in sacrificiū. mortariolum au-
reum appendens decem sidos pleni
incenso. bouem de armento et arietem.
et agnū anniculū in olocautū. hircumq;
pro peccato. et in hostias pacificorum
boues duos. arietes quinq; hircos quin-
q; agnos anniculos quinq; Hec fu-
it oblatio abiezzer filij amissaddai. Die
undecimo princeps filiorum aser phagiel
filius ochran. obtulit acetabulum ar-
genteum appendens centumtriginta
sidos. kalā argenteā habentē

septuaginta sidos ad pondus sanduarij. utrumq; plenū similia conspecta oleo in sacrificium: mortariolum aureum appendens decem sidos plenū incenso: bouem de armento. et arietem. et agnū anniculum i olocustum. hircumq; pro peccato: et in hostias pacificorum boues duos. arietes quinq; hircos quinq; agnos amiculos quinq; Hec fuit oblatio phagathel filij ochraui. Die duodecimo princeps filiorū neptalim ahira filius henan. obulit acetabulum argenteū appendens centum viginti sidos. halam argenteā habentē septuaginta sidos ad pondus sanduarij. utrumq; plenū similia conspecta oleo in sacrificium: mortariolū aureum appendens decem sidos plenū incenso: bouem de armento. et arietem. et agnū anniculū i olocustum hircumq; pro peccato: et in hostias pacificorum boues duos. arietes quinq; hircos quinq; agnos amiculos quinq; Hec fuit oblatio ahira filij henan. Hec in dedicatione altaris oblata sunt a principibus israel in die qua cōsecratus est: acetabula argentea duodecim. hale argenteae duodecim. ita ut centum viginti argenti sidos haberet unum acetabulum. et septuaginta sidos una hala. id est in cōmune vasorū omnium et argenti sidi duo milia sdringenti pōdere sanduarij: mortariola aurea duodecim plena incenso. denos sidos appendentia pondere sanduarij. id est simul auri sidi centum viginti: boues de armento in olocustum duodecim. arietes duodecim. agni anniculi duodecim. et libamenta eorum: hirci duodecim. pro peccato: in hostias pacificorum boues viginti quatuor. arietes septuaginta. hirci septuaginta. agni anniculi

septuaginta. Hec oblata sunt in dedicatione altaris. quādo undū ē. Cumq; ingrederetur moyses tabernaculū federis ut consuleret oraculum: audierat vocem loquentis ad se de ppiatorio. qd erat sup archā testimoniū inter duos cherubim: unde et loquēbāt ei. **U**ocutus ē dñs ad moysen. dicens. Loquere aarō: et dices ad eum. Cum posueris septem lucernas: candelabrum in austali parte eriga ē. Hec igitur precipit ut lucerne contra boreā regione respiciant ad mensam panū propositionis: contra eam partē quā candelabrum respicit lucere debebunt. Fecitq; aarō: et imposuit lucernas super candelabrum ut preceperat dominus moysi. Hec autem erat factura candelabri: et auro ducti tam medius fipos qñ runda que et vocat calamoru latebat nascebantur. Iuxta exemplū qd ostendit dñs moysi: ita operatus est candelabrum. Et locutus est dominus ad moysen dicens. Tolle leuitas et medio filiorum israel: et purificabis eos iuxta hunc ritum. Aspergant aqua lustrationis: et radant omnes pilos carnis sue. Cumq; lauerint vestimenta sua et mundati fuerint: tollant bouē de armentis et libamentum ei. Similā oleo conspecta: bouem aut altarium de armento tu accipies p peccato: et applicabis leuitas coram tabernaculo federis: cōuocata omni multitudine filiorū israel. Cumq; leuite fuerint corā dño ponent filij israel manus suas super eos: et offeret aaron leuitas munus in conspectu domini a filiis israel: ut seruiant in ministerio eius. Leuite qñ ponent manus suas super capita bouum: et quibus unum facies pro peccato: et altarium in olocustum domini.

ut deprecetis p eis. Statuēq; leuitas in conspectu aaron et filiorum eius et cōsecrabis oblatos domino: ac separabis de medio filiorum israel ut sint mei: et postea ingrediantur tabernaculum federis. ut seruiant michi. Sicq; purificabis et cōsecrabis eos in oblationem domini: quoniam dono donati sunt michi a filiis israel. Pro primogenitiis q apertunt omnem vuluā in isrl accipi eos. Mea sunt enī omnia primogenita filiorū israel: tam et hminibus q et iumentis. Et die quo percussit omne primogenitum in terra egypti. sanctificauit eos michi: et tūc leuitas pro cūctis primogenitiis filiorū israel. tradidit eos dono aaron et filijs eius de medio ppli. ut seruiāt michi pro israel in tabernaculo federis: et orent pro eis ne sit in ipso plaga. si ausi fuerint accedere ad sanduarium. Feceruntq; moyses et aaron et omnis multitudo filiorū israel sup leuitas q preceperat dñs moysi: purificatq; sunt et lauerunt vestimenta sua. Eleuauitq; eos aarō in conspectu dñi et orauit pro eis: ut purificati ingrederentur ad officia sua in tabernaculo federis corā aaron et filijs eius. Sicq; preceperat dominus moysi de leuitis: ita factum est. Locutus ē dominus ad moysen dicens. Hec est lex leuitay. Viginti quinq; annis et supra ingredient: ut ministrent in tabernaculo federis. Cumq; quinquagesimum annū etatis impleuerint sequire cessabunt: et cumq; ministri fuerint suorum in tabernaculo federis. ut custodiāt que sibi fuerint commendata: opera autē ipsa non faciant. Sic dispōnes leuitas in custodijs suis. **L**ocutus est dñs ad moysen in deserto synai. anno secūdo postq;

egressi sūt de terra egypti. mense primo dicens. Faciant filij israel phasē in tempore suo. quartadecima die mensis huius ad vespēram: iuxta omnes ceremonias et iustificaciones ei. Precepitq; moyses filiis israel: ut facerēt phasē. Qui fecerunt tempore suo quartadecima die mensis ad vespēram in monte synai: iuxta omnia que mandauerat dñs moysi fecerūt filij israel. Ecce autem quidam immundi super anima hominis. qui nō poterant facere phasē in die illo: accedēs ad moysen et aaron. dixerunt eis. Immundi sumus super anima hominis: quare fraudamur ut nō valeamus offerre oblationem dño. in tempore suo inter filios israel? Quibus respondit moyses. Breue: ut consulam quid precipiat dominus de vobis. Locutusq; est dominus ad moysen dicens. Loquere filiis israel. Homo qui fuerit immundus super anima. sine in via procul in gente vestra. faciat phasē domino in mense scōo quartadecima die mensis ad vespēram: cum azimis et laduris agrestibus comedent illud. Non relinquēt et eo quippiam usq; mane. et os ei nō cōstingant: omne ritū phasē obseruabunt. Si quis autē et mudus est et in itinere nō fuit. et tamen nō fecit phasē. ceterminabit anima illa de populo suo: quia sacrificium domino nō obulit tempore suo. Peccatū suū ipse ponabit. Peregrinus quoq; et aduena si fuerint apud vos: faciet phasē domino iuxta ceremonias et iustificaciones suas. Preceptum idem erat apud vos tā aduene q indigene. Agit die qua erectum est tabernaculum operuit illud nubes. Vespere autē sup tentoriū erat quasi species ignis usq;

ad mane. Sic fiebat iugiter. Per die
reiebat illud nubes: et per noctem ignis
Species ignis. Cumq; ablata fuisset nu-
bes que tabernaculum pregebat. tunc
proficiscebantur filij israel: et loco ubi
steterat nubes. ibi castrametabantur.
Ad imperium dñi proficiscebant: et ad
imperium illius fiegebāt tabernaculū.
Cunctis diebus quibus stabat nubes
super tabernaculū manebāt in eodem
loco: et si euenisset ut mto tempore ma-
neeret super illud. erant filij israel in egubi-
js dñi: et non proficiscebantur quorū
diebus fuisset nubes super tabernacu-
lum. Ad imperium dñi erigebāt tentori-
a: et ad imperium illius deponebāt. Si
fuisset nubes a vespere usq; ad mane.
et statim dilucto tabernaculū reliquis-
set proficiscebantur: et post diem et no-
ctem recessisset. distinebāt tentoria. Si
vero biduo aut uno mēse uel longio-
ri tempore fuisset super tabernaculum.
manebāt filij israel in eodem loco: et
nō proficiscebant: statim autem ut re-
cessisset mouebāt castra. Per verbum
dñi fiegebāt tentoria: et p verbum illi⁹ pro-
ficiscebantur: et atq; i egubijs dñi iuxta
imperium eius per manū moysi. **R.**

Locutus ē dñs ad moysen dicens.
Fac tibi duas cubas argenteas
ductiles: qbz conuocare possis multitu-
dinē quādo mouenda sūt castra. Cūq;
inceperis tubis: congregabit ad te o-
mnis turba ad ostium tabernaculi fe-
deris. Si simul clangeris: ueniet ad
te princeps et capite multitudinis isra-
hel. Si autem prolixior atq; conuulsus
clangor inceperit: mouebūt castra
primi qui sunt ad orientale plagam.
In secūdo aut sonitu et pari ululatu
tuba leuabūt tentoria qui habitāt ad
meridiem: et iuxta hūc modū reliqui

faciant ululantibz tubis in pfectione.
Quādo autem congregādu est popu-
lus: simplex tubarū clangor erit: et nō con-
se ululabunt. Filij aut aaron sacer-
tis clanger tubis: et itq; hūc legimū
sempiternū in generationibz vris. Si
egredietis ad bellum de terra uestra. con-
tra hostes q dimicant aduersum vos.
clangeris ululantibz tubis: et erit re-
cordatio uestri coram dño deo uestro:
ut etiamini de manibz inimicorū v-
rorum. Si quādo habebitis epulū et die-
fectos et kalendas. canetis tubis super
olocautis et pacificis victimis: ut sint
vobis in recordationē dei uestri. Ego
dñs deus uester. Anno secundo men-
se secūdo. vicesima die mensis. eleuata ē
nubes de tabernaculo federis. Profe-
ctiq; sunt filij israel per turmas suas
de deserto synai: et recubuit nubes in
solitudine pharan. Mouetūq; castra
primi iuxta imperium dñi i manu mo-
ysi. filij iuda p turmas suas: quorum
princeps erat naalon filius ammina-
dab. In tribu filiorū isachar fuit prin-
ceps nathanad filius suar: in tribu za-
bulon erat princeps eliab filius elon.
Deposuitq; est tabernaculum: quod
portantes egressi sunt filij gerson et me-
rari. Profectiq; sunt et filij ruben p tur-
mas et ordinem suum: quorū princeps
erat elisur filius sedeur. In tribu aut
filiorū symeon princeps fuit salamiel
filius surisaddai: porro in tribu gad
erat princeps eliasaph filius dnel. Pro-
fectiq; sunt et caachite: portantes san-
duarium. Tam diu tabernaculū por-
tabatur: donec uenirent ad erectionis
locum. Mouerunt castra et filij ephra-
im per turmas suas: in quorū egeretū
princeps erat elisama filius amminadab.
In tribu aut filiorū manasse princeps

fuit gamaliel filius phadassur: et in
tribu beniamin erat dux abidan filius
gedeonis. Nouissimū castrorū omnium
profecti sunt filij dan p turmas suas:
in quorū egeretū princeps fuit abiezzer
filius ammisaddai. In tribu aut filiorū
aser erat princeps phagathel filius oth-
ran: et in tribu filiorū neptalim prin-
ceps fuit ashera filius henan. Hec sūt
castra et pfectiones filiorū israel per
turmas suas quando egrediebantur.
Dixitq; moyses olab filio rahuel ma-
dianiti cognato suo. Proficiscimur
ad locum quē dñs datur? est nobis:
veni nobiscum ut beneficiamus tibi:
quia dñs bona promisit israeli. Cui
ille respondit. Non uadam tecum: sed
reuerter in terram meā in qua natus
sum. Et ille inquit nos relinque-
re. Tu enim nosti in quibz locis per de-
sertum castra ponere debeam: et eris
duxor uoster. Cumq; nobiscum uene-
ris: quicquid optimū fuerit ex opibz
quas nobis tradidurus est dominus
dabim? tibi. Profecti sūt ergo de mōte
dñi uiam triū dierū: archaq; federis
dñi predebat eos per dies tres. proui-
dens castrorū locum. Rubes quoq;
dñi super eos erat per diem cū incederent.
Cumq; eleuaretur archa. dicebat mo-
yses. Surge domine et dissipent inimi-
ci tuos: fugiant qui oderunt te a facie
tua. Cū aut deponeret. aiebat. Reuertere
dñe ad multitudinem egeretū israel. **R.**
Interea orum est murmur populi:
quali dolentū pro labore tota
diu. Quod tū audisset iratus est: et
accessus in eos ignis dñi deuorauit
egredū castrorū parē. Cumq; clamasset
populus ad moysen: orauit moyses ad
dñm: et absorptus ē ignis. Vocauitq;
nōm loci illi? inenlio: eo q; successus

fuisset contra eos ignis dñi. Vulgus
quippe promissū qd ascenderat cum
eis. flagrauit desiderio carniū sedens
et flens. iudis sibi pariter filijs israel
ait. Quis dabit nobis ad uescendum
carnes? Recordantur pisciū quos com-
edabamus in egipto gratis: in mentē
nobis uenit cucumeres. et pepones.
porriq; et cep. et allia. Anima nostra
arida est. nichil aliud respiciunt oculi
nostri nisi man. Erat aut man quasi
semē coriandri coloris hdelij. Circui-
batq; populus: et colligens illud se angelat
mola sine tecebat in mortario: roques
in olla et facies eorū coruolas saporis
fuit panis oleati. Cumq; descendere no-
cte super castra eos: descendebat pariter et
man. Audiuit ergo moyses flentem
populū per familias: singulos per ostia
tentoriū sui. Iratusq; est furor dñi ual-
de: sed et moysi intollecanda res uisa
est: et ait ad dominū. Cur afflixisti ser-
uum tuum? Quare non inuenio gra-
tiam coram te? Et cur imposuisti pon-
dus uniuersi populi huius super me?
Numquid ego concepi omnem hanc
multitudinem uel genui eam: ut dica-
michi porta eos in sinu tuo sicut porta-
re solet nutrit infantulum: et defer in
terram pro qua iurasti patribz eorū?
Vnde michi carnes: ut dem tante mul-
titudini? Sicut contra me dicentes:
da nobis carnes ut comedam. Non
possum solus sustinere omnem hūc
populum: quia grauis michi ē. Sin-
aliter tibi uidetur: obsecro ut interfici-
as me. et inueniam gratiam i oculis
tuis: ne tantis afficiar malis. Et di-
xit dominus ad moysen. Congrega
michi septuaginta viros de senibus
israel. quos tu nosti q; senes populi
sunt ac magistri: et ducet eos ad ostiū

tabernaculi fedecis. facielq; ibi stare te-
cum ut descendam: et loquar tibi: et au-
feram de spiritu tuo tradamq; eis. ut
sustinent tecum omnes ppli. et non tu
solus graueris. Populo quoq; dices.
Bandisti camini. Eas comedetis car-
nes. Ego tñ audiui vos dicere. Quis
dabit nobis escas carniū? Bene nobis
erat in egipto. Ut der vobis dominus
carnes et comedatis. non uno die nec
duob; uel quib; aut decem. nec vigin-
ti quidē. sed usq; ad mensē dicemus.
donec egeat per naves vras et uentur
in nauiliam: eo qd repuleritis dñm q
in medio uestri est. et fleueritis corā eo
dicentes quare egressi sum? ex egipto
ut perirem? in solitudine? Et ait mo-
yses. Brecenta milia peditum huius
ppli sūt. Et tu dñs dabo eis escam car-
niū mense integro? Nunquid omni
et bonū multitudo redetur. ut possit
sufficere ad cibum: uel omnes pisces
maris in unū congregabūtur ut eos
sacient? Cui respondit dñs. Nunquid
manus dñi inuálida est? Nam nunc
videbis. utrum meus sermo ope com-
pleatur. **V**enit igit moyses et narra-
uit ppo uerba dñi. congregans septu-
aginta viros de senib; israel: quos
stare fecit circa tabernaculum. Descen-
ding; dñs p nubem et locutus ē ad eū
auferens de spiritu qui erat in moysē.
et dāns septuaginta uiris. **E**unq; re-
quieuerunt in eis spiritus pphetauerūt.
nec ultra cellauerūt. Remanserāt autē
in castris duo uiri. quorū unus uoca-
batur heliad. et alter medad. sup quo
requieuit spiritus: nam et ipi descēpi
fuerant: et non egerant ad tabernacu-
lum. **E**unq; pphetarent in castris: cu-
rrent puer et nuntiarent moysi dicentis.
Heliad et medad pphetant in castris.

Statum iohne fili? nūc mittisse moy-
si. et electus ē plurib; ait. Domine mi
moyses prohibe eos. At ille: quid in-
quit emularis pro me? Quis tribuat
ut omnis ppli ppheter: et der eis dñs
spiritum suum? Reuersusq; ē moyses
et maiores nati israel in castra. **V**en-
tus autem egrediens a dño areptas
transmare coturnices deuolit et dimisit
in castra. inuete quātum uno die con-
fici potest ex omni parte castrorum pe-
ditum: uolabant; in aere duob; uel
tribus altitudine sup terrā. **S**urgens
ergo populus toto die illo et nocte ac
die altero congregauerunt coturnici-
qui parum decem choros: et sicauerūt.
eas p gremio castrorū. **A**d huc carnes
erant in denub; corū. nec defecerat hu-
iuseuodi cibis: et ecce furor dñi con-
citatus in populo. percussit eū plaga
magna nimis. **H**oc autē est ille lo-
cus sepulchra concupiscentie: ibi enī sep-
lieunt populi q desiderauerat. **E**gre-
ssi autem de sepulchris concupiscentie
reuerūt i aseront: et mālauerūt ibi. **XII**
Locutusq; est maria et aaron cōtra
moysen ppter uxorē et ēthiopis-
tam: et dixerunt. Num p solū moysen
locutus est dominus? Nonne et nobis
similiter ē locutus? Quod tñ audisse
dominus. iratus est. **E**rat enim moy-
ses uir mitissimus super omnes ho-
mines qui morabātur in terra. **S**tati-
m locutus est ad eum et ad aaron et
maria. **E**gredimini uos tantum tres
ad tabernaculū fedecis. **E**unq; fuisse
egressi descendit dominus in columna
nubis: et stetit in introitu tabernaculi
uocans aaron et mariam. **Q**ui cum
issent dixit ad eos. Audite sermones
meos. Si q fuerit inter uos propheta
domini et uisione apparebit: uel p

somnium loquar ad illum. **A**t non
talitā sermo meus moyses: qui i omni
domo mea fidelissimus est. **O**re enim
ad os loquor ei. **P**alam: et non p eni-
gmata et figuras dñm uidet. **Q**uare
ergo nō timuistis detrahē seruo meo
moysē? **T**ransi; contra eos abiit. **R**u-
bes quoq; recessit que erat super taber-
naculum. **E**t ecce maria apparuit cau-
dens lepra quasi nix. **E**unq; respexit
eam aaron et uidisset percussam lepra:
ait ad moysen. **O**bsceco domine mi-
ne imponas nobis hoc peccatum qd
stulte commisimus: ne fiat hęc quasi
morsua: et ut aborūm qd proicitur
de vulua maris sūt. **E**cce iam medi-
um carnis eius deuorātū est a lepra.
Clamauitq; moyses ad dñm dicens.
Deus obsceco. sana eam. **C**ui respon-
dit dominus. **S**i pater eius spūisset
i facie illi? nōne debuerat saltem septē
diebus rubore suffundi? **E**parēt septem
diebus terra castra: et postea reuocabit.
Egedula est itaq; maria extra castra se-
ptem diebus: et ppli nō ē moris de loco
illo. donec reuocata ē maria. **XIII**
Profectusq; ē ppli de aseront: hęc
tentorū deserti pharan. **A**bisq;
locutus est dominus ad moysen dicens.
Mitte viros qui considerent terrā cha-
naan quā daturus sum filiis israel:
singulos de singulis tribub; ex prin-
cipibus. fecit moyses qd dñs impera-
rat: de deserto pharan mites principes
viros: quorū ista sunt nomina. **D**e
tribu ruben. semmua filium zechur: de
tribu simeon. iaphat filiū uri: de tribu
iuda. iaphet filiū isephone: de tribu iach-
ar. igal filiū ioseph: de tribu ephraim
osee filiū nun: de tribu beniamin. phal-
ti filiū raphu. **D**e tribu zabulon. ged-
diel filiū sodi: de tribu ioseph. seppai

manasse. gaddi filiū susi: de tribu dan
amihel filium gaualli: de tribu aser
sechor filiū michael: de tribu neptalim
naabi filium baphi: de tribu gad. gu-
hel filium machi. **H**ęc sunt nomina
uicorū. quos misit moyses ad consi-
derandā terram: uocauitq; osee filiū
nun ioseph. **M**isit ergo eos moyses ad
considerandā terrā chanaan: et dixit
ad eos. **A**scendite per meridianā pla-
gam. **E**unq; ueneritis ad mōtes. con-
siderate terram qualis sit: et ppli qui
habitor est eius. utrum fortis sit an
infir? pauci numero an plures: ipsa
terra bona an mala: urbes quales.
murate an absq; muris: humi? pin-
guis an sterilis. nemorosa an absq;
arboribus. **C**onfortamini. et afferte
nobis de fructibus terre. **E**rat autem
temp? quādo iam precoque uire ueti
possunt. **E**unq; ascendissent explora-
uerunt terram a deserto syri usq; ad ro-
gh intrantibus emath. **A**scenderunt
q; ad meridian et uenerunt in hebron.
ubi erant achiman et silai et dolmai-
filiū enach: nam hebron septem annis
ante chanan urbem egipti condita est.
Pergeruntq; usq; ad torrentem hori
absiderūt palmirē cū uua sua quē po-
tauerunt in ueste duo uiri. **D**e malis
quoq; granatis et de ficis loci illius
rulerunt. qui appellatus est nehelescol
id est torrentis hori eo quod horū po-
tassent inde filij israel. **R**eueruntq; explo-
ratores tē post qdraginta dies omni
regione circūta uenerunt ad moysen
et aaron et ad omnem cetum filiorū
israel in desertum pharan quod est
in rades. **L**ocutusq; eis et omni multi-
tudo ostenderunt fructus terre et nar-
rauerunt dicentes. **V**enimus in terrā
ad quā misistis nos. que reuera fuit

lacte et melle. ut ex his studiis cognos-
ci potest: sed cultores forissimos ha-
beret. et urbes grandes atq; muratas.
Serpem enach vidim? ibi. Amalech
habitat in meridie. et cheus et iebuleus
et amorceus in montanis. Canane?
vero moratur iuxta mare. et circa flu-
mina iordanis. Inter hec caleb compul-
sus murmur populi qui crebatur
contra moysen ait. Ascendamus et pos-
sideamus terram: quoniam poterimus
obtinere eam. Alij vero qui fuerant cu
eo dicebant. Nequaquam ad hunc populum
valemus ascendere: quia fortior no-
bis est. Detrahetisq; terre quam inspe-
rant apud filios israel. dicentes. Ter-
ra quam lustravim? deuorat habitato-
res suos. Popul? quem aspexim? pece-
raturus est. Ibi vidim? monstrum quendam
filioru enach de genere gigantum: quibus
comparati quasi locuste videbantur. **¶**
Tgitur vociferans ois turba fleuit no de
illa: et murmurati sunt contra moysen et
aaron cum filij israel diceret. Vtinam
mortui essemus in egipto: et non in hac
vasta solitudine. Vtinam preamur-
er non inducat nos dominus in terram
istam: ne cadamus gladio: et uxores
ac liberi nostri ducantur captiui. Non-
ne melius est reuerti in egiptum? Dixerunt
q; alter ad alter. Constituamus nobis
duces: et reuertamur in egiptum. Quo
audito moyses et aaron ceciderunt pro-
ni in terram coram omni multitudine
filioru israel. At vero iosue fil? num-
er caleb filius iephone. qui et ipi lustra-
uerant terram. sciderunt vestimenta
sua: et ad omne multitudinem filiorum
israel locuti sunt. Terra quam circuiui-
mus valde bona est. Si picius fuerit
dñs inducat nos in eam: et tradat hu-
mum lacte et melle manantē. Nolite

rebelles esse contra dominum. neq; time-
atis populum terre huius: quia sicut panis
ita eos possumus deuorare. Recessit
ab eis omne presidium: dñs vobiscum ē.
nolite metueret. Cumq; clamaret ois
multitudo et lapidibus eos vellent oppri-
mere: apparuit gloria domini super
tedum federis. cunctis videntibus filijs
israel. Et dixit dñs ad moysen. U-
quequo detrahet michi populus iste?
Quousq; non cederet michi in omnibus
signis q̄ feci coram eis? Feciam igitur
eos pestilentia. atq; consumam: et auē
faciam principem sup gentē magnā
et fortiozem q̄ hec est. Et ait moyses
ad dominum. Ve audiant egiptij de
quorū medio eduxisti populum istum: et
habitatores terre huius q̄ audierunt
quod tu domine in populo isto sis: et
facie videaris ad faciem: et nubes tua
proteget illos. et in columna nubis
precedas eos per diem. et in columna
ignis per noctē. quod occideris tantā
multitudinem quasi unū hominem.
et dicant. Non poterat introducere
populum in terram pro qua iurauerat:
idcirco occidit eos in solitudine. Ma-
gnificetur ergo fortitudo domini sicut
iurasti dices. Domin? patiens et mul-
te misericordie. aufertis iniquitatem
et scelera. nullumq; innoxium deelin-
quens: qui visitas peccata patrum in fi-
lios in tertiam et quartā generationē.
dñmne obsecro peccatum populi tui
huius secundum magnitudinem misere-
rue: sicut picius fuisti egredientibus
de egipto usq; ad locum istū. Dixerat
dominus. Dimissi iuxta verbum tuum vi-
uo ego: et implebitur gloria domini
vniuersa terra. Attamen omnes homi-
nes qui viderunt manifestare meam et
signa q̄ feci in egipto et in solitudine.

et reimpetraverit me iam p decem vices
nec obedierunt voci mee. nō videbūt
terram pro qua iuravi patribus torie:
nec quisq; ex illis qui detrahit michi
inuidetur eam. Secū meū chaleb q̄
pleius alio spiritu secutus est me indu-
cam in terram hanc quam circuiui. et
semen eius possidebit eam: quoniam
amalechites et chananeus habitāt in
vallibus. Teas mouere castra: et reuer-
timini in solitudinem p viam maris ru-
bri. Locutusq; ē dñs ad moysen et aa-
ron dicens. Uquequo multitudo hec
pestima murmurat contra me? Que-
relas filioru israel audiuī. Dic rego-
ris. Hinc ego ait dominus: sicut lo-
cuti estis audire me. sic facia vobis.
In solitudine hec iacebunt cadauera
vestra. Omnes qui numerati estis a
viginti annis et supra: et murmurastis
contra me. non iurabitis terram sup
quā leuavi manū meam ut habitare
vos facerem: preter chaleb filium iepho-
ne et iosue filium num. Paruos autē
vestros de quibus dixistis quod prede-
ant terram que vobis displicuit: vna
cadauera iacebūt in solitudine. Filij
vestri vagi in deserto annis qua-
draginta: et portabunt fornicationē
vestram. donec consument cadauera
patrum in deserto: iuxta numerū dora-
ginta dies: quibus considerastis terrā.
Ann? pro die imputabitur. Et qua-
draginta annis recipietis iniquitates
vestras: et scietis ulcionem meā. Quo-
niam sicut locuti sunt. ita facia omni
multitudini huic pessime. que consur-
regit aduersum me in solitudine hac
deserta et morietur. Agitur omnes viri
quos miserat moyses ad contemplan-
dam terram: et qui reuerti murmurare

fecerant contra eū omne multitudinem.
Detrahentes terre quā esset mala: mor-
tui sunt atq; percussiq; in conspectu do-
mini. Josue autē filius num et chaleb
filius iephone vixerunt ex omnibus
qui preperant ad considerandā terrā.
Locutusq; est moyses vniuersa verba
hec ad omnes filios israel: et luxit
popul? nimis. Et ecce mane primo
surgentes. ascenderūt verticem montis
atq; dixerunt. Parati sum? ascendere
ad locum de quo dominus locutus
est: quia peccauimus. Quibus moy-
ses. Cur inquit transgredimini verbū
dñi. quod vobis non edet in prospe-
rum? Nolite ascendere. non enim est
dñs vobiscum: ne corruatis corā in-
imicis vestris. Amalechites et chanane-
us ante vos sunt quorū gladio corru-
eris: eo q̄ nolueritis acquiescere dño:
nec erit dominus vobiscum. At illi con-
turbati. ascenderūt in verticem mon-
tis. Archa autem testamenti domini
et moyses non recesserūt de castris. De-
scenditq; amalechites et chananeus q̄
habitat in monte: et prouersus eos atq;
cogitēs. psecutus ē eos usq; herna. **¶**
Tunc locutus est domin? ad moysen
dicens. Loqueris ad filios israel:
dices ad eos. Cum ingressi fueritis ter-
ram habitationis vestre quā ego dabo
vobis: et feceritis oblationē domino
in olocaustum: aut victimam pacifi-
cam vota soluentes. vel sponte offeret
munera: aut in solemnitatibus vris a-
dolentes odorem suauitatis dñi: de
tribus sue de quibus offeret quicunq;
immolauerit victimam: sacrificiū sile-
ticiam partem ephi cōspersam oleo:
quod mensurā habebit quartā parti
hinc et vinitum ad liba fundenda eius.
Dei mensurę dabit in olocaustum sue

in victimam. Per agnos singulos et
arietes erit sacrificium simile duarum deci-
marum. que dispersa sit oleo recte partis
hinc et vinum ad libamentum recte partis
eiusdem mensure offeret in odore su-
auitatis domino. Quando vero de bubus
feceris olocaustum aut hostiam ut im-
pleas votum vel pacificas victimas: da-
bis per singulos boues simile res de-
cimam consperse oleo. quod habeat
medium mensure hinc et vinum ad liba-
fundenda eiusdem mensure in oblatio-
nem suauissimi odoris domino. Sic faci-
eris per singulos boues et arietes et a-
gnos. et eos: tam indigene quam peregre-
ni eodem ritu offerent sacrificia. Vni
preceptum erit atque iudicium vobis
quod aduenis recte. Locutus est dominus
ad moysen dicens. Loquere filiis israel
et dices ad eos. Cum veneritis in terram
quam dabo vobis. et comederitis de pa-
nibus regionis illius: separabitis
primitias domino de cibis vestris. Sicut
de areis primitias separabitis: ita et de
pulmentis dabis primitias domino.
Quod si per ignorantiam preterieritis
quicquam horum: que locutus est dominus
ad moysen. et mandauit per eum ad vos
a die qua cepit iubere et ultra: oblatus
fuerit facere multitudo: offeret vinulum
de armento olocaustum in odore su-
auitatis domino. et sacrificium eius ac liba-
mentum in testimonio postulat. hinc atque pro
peccato: et rogabit sacerdos pro omni
multitudine filiorum israel et dimittetur
eis. quoniam non sponte peccauerunt
nichilominus offerentes incensum domino
pro se et pro peccato atque errore suo: et
dimittetur vniuersae plebi filiorum israel
et aduenis qui peregrinanti inter vos:
quoniam culpa est omnis populi per ignora-
ntiam. Quod si anima una nesciens

peccauerit: offeret capram anicula-
m pro peccato suo: et deprecabitur pro ea
sacerdos quod in scia peccauerit coram do-
mino: imprecabitur ei veniam et dimittet
illi. Tam indigenis quam aduenis una
lex erit omnium qui peccauerit ignorantes.
Anima vero que per superbiam aliquid
commiserit: siue cuius sit ille siue pe-
ccator: quoniam aduersus dominum rebel-
lis fuit: pibeat de populo suo. Verbi
enim domini contempnit: et preceptum illius
fecit iterum: idcirco debetur et pora-
bit iniquitatem suam. Factum est autem
cum esset filius israel in solitudine. et
inuenissent homines colligent ligna in
die sabbati: obulerunt eum moyses et
aaron et vniuersae multitudinis. Qui
recluserunt eum in carcerem: nescientes
quid super eo facere deberet. Dixitque dominus
ad moysen. Morde moriatur homo
iste: obruat eum lapidibus omnes iuxta
regem castra. Cumque eduxissent eum foras
obruerunt eum lapidibus: et mortuus est.
Sicut precepit dominus. Dixit quoque do-
minus ad moysen. Loquere filiis israel
et dices ad eos. Ut faciat sibi lim-
bras per angulos palliorum: ponentes
in eis vitas iacintinas. Quas cum
viderint recordentur omnium mandatorum
domini: nec sequantur cogitationes suas
et oculos per res varias fornicantes: sed
magis memores preceptorum domini: faciant
ea: sicut sancti deo suo. Ego domi-
nus deus vester: qui eduxi vos de ter-
ra egypti: ut essem deus vester. **XV.**
Ecce autem chore filius ysaac filii
abiran filii eliab. Non quosquam
pharisei de filiis ruben surrexerunt con-
tra moysen: alijque filios israel ducunt
quinquaginta viri proceres synago-
ge: et qui tempore concilij per nomina

vocabantur. Cumque accessissent aduersum
moysen et aaron dixerunt. Sufficiat
vobis quia omnis multitudo sanctorum
est: et in ipso est dominus. Cur eleuamini
super populum domini? Quod cum audisset
moyses cecidit pronus in faciem: locutus
que ad chore et ad omne multitudinem.
Mane inquit notum faciet dominus qui
ad se pertinent: et sanctos applicabit
sibi: quos elegerit appropinquabit
ei. Hoc igitur facite. Tollat unusquisque
thuribula sua et chore et omne consili-
um suum: et habito vas ignis ponite desu-
per thymiam coram domino: et quicunque
elegerit: ipse erit sanctus. Multum enigi-
mini filii leui. Dixitque rursus ad cho-
re. Audite filii leui. Num parum vobis
est quod separauit vos deus israel ab
omni populo: et iunxit sibi ut seruiretis
ei in cultu tabernaculi: et harenis coram
frequencia populi et ministraretis ei?
Necro ad se fecit accedere te et omnes
fratres tuos filios leui: ut vobis etiam
sacerdotum vendideris: et omnis globus
tuus sit contra dominum? Quid est enim
aaron ut murmuretis contra eum? Mi-
sit ergo moyses ut vocaret dathan et
abiran filios eliab. Qui responderunt.
Non venimus. Numquid parum est
tibi quod eduxisti nos de terra egypti
que lade et melle manabat ut occide-
res in deserto: nisi et dominatus fue-
ris nobis? Reuera induxisti nos in ter-
ram que fluit riuus lactis et mellis: et
dedisti nobis possessiones agros: et vi-
neas. An et oculos nostros vis erue-
re? Non venimus. Itaque moyses
valde. Sic ad dominum. Ne respicias sacri-
ficia eorum. Tu scis quod nec assellum qui-
dan unquam acceperim ab eis: nec affli-
xi eum quemquam coram. Dixitque ad cho-
re. Tu et omnis congregatio tua stete

seorsum coram domino. et aaron die tra-
stino separatim. Tollite singuli thuri-
bula vestra: et ponite super ea incensum
offerentes domino ducta quinquaginta
thuribula: aaron quoque teneat thuri-
bulum suum. Quod cum fecissent stanti-
bus moyses et aaron. et accessissent
aduersum eos omne multitudinem ad
ostium tabernaculi: apparuit cunctis
gloria domini. Locutusque dominus ad
moysen et aaron ait. Separamini de
medio congregationis huius: ut eos
reperire disperdam. Qui ceciderunt pro-
ni in faciem: atque dixerunt. Fortissime
deus spirituum vniuersae carnis: num
vno peccante contra omnes tua ira
desinit? Et ait dominus ad moysen.
Precepe vniuerso populo ut separet
a tabernaculis chore et dathan et abi-
ran. Surrexerunt moyses et abiit ad da-
than et abiran: et sequentibus cum sem-
itibus israel dixit ad turbam. Recedite
a tabernaculis impiis: et nolite tange-
re quod ad eos pertinet: ne inuoluamini
in peccatis eorum. Cumque recessissent a
tentorijs eorum per circuitum: dathan
et abiran egressi stabant in introitu
papilionum suorum: cum vxoribus et libe-
ris: omniisque frequentia. Et ait moyses.
An hoc scietis quod dominus misit
me: ut facerem vniuersa que certis: et
non ex proprio ea corde promulerim. Si
consueti hominum morte intelierint: et
visitauerit eos plaga qua et ceteri visi-
tari solent: non misit me dominus. Sinauit
nouam vni fecit dominus: ut ape-
riens terra os suum deglutiat eos et
omnia que ad illos pertinent: defet-
deruntque: videntes in infernum: scietis quod
blasphemauerint dominum. Confestim
igitur ut cessauit loqui disrupta est ter-
ra sub pedibus eorum: et apertis os suum

deuorauit illos cum tabernaculis suis. et universa substantia eorum. Descenderunt quoque viri in infernum operi humo: et petierunt de medio multitudinis. Et vero omnis israel qui stabat per girum fugit a clamore percurrentium dicentium. Ne forte et nos ita deglutiat. Sed et ignis regressus a domino interfecit ducentos quinquaginta viros qui offerrebant incensum.

Locutusque est dominus ad moysen dicens. Precipe eleazaro filio aaron sacerdoti ut tollat thuribula que iacent in incendio. et ignem huc illucque dispergat: quoniam sanctificata sunt in mortibus peccatores: producaturque ea in laminas: et affigat altari. et non oblatum sit in eis incensum domino: et sanctificata sint: ut remaneat ea pro signo et monimento filiis israel. Tulit ergo eleazar sacerdos thuribula enea in quibus obulerant hi quos incendium deuorauit. et produxit ea in laminas affigens altari. ut haberent postea filii israel quibus commoneant: ne quis accedat alienigena et qui non est de semine aaron: ad offerendum incensum domino: ne perierit sicut passus est chore: et omnis congregatio eius. Loquens dominus ad moysen. Sturmuerauit autem omnis multitudo filiorum israel sequenti die contra moysen et aaron dicens. Vos introcistis populum domini. Cumque oriretur seditio et tumultus intercessit. moyses et aaron fugerunt ad tabernaculum federeis. Quod postquam ingressi sunt operuit nubes et apparuit gloria domini. Dixitque dominus ad moysen. Recedite de medio huius multitudinis: et iam nunc delecto eos. Cumque iacerent in terra dixit moyses ad aaron. Tolle thuribulum et haurio ignem de altari: et mitte in super. pergens cito ad populum: ut

reges pro eis. Jam enim egredietur ira a domino: et plaga defecit. Quid cum fecisset aaron: et curruisset ad mediam multitudinem quam iam dactylacina: dum obulit thuribula: et hanc in mortuos ac viuentes pro populo deprecatus est: et plaga cessauit. Fugerunt autem qui percussus sunt quatuordecim milia hominum et septingenti: absque hijs qui preerant in seditione chore. Quod locutus est dominus ad moysen dicens. Loquere ad filios israel: et accipe ab eis virgas singulas per cognationes suas a cunctis principibus tribuum virgas duodecim: et unusquisque uonem super scabes virge sue. Non enim autem aaron erit in tribu leui: et una virga cunctas eorum familias conuincit: ponens eas in tabernaculo federeis coram testimonio ubi loquar ad te. Quique huius elegit genuitabit virga eius: et cohibebo a me questionias filiorum israel: quibus contra vos inuenerant. Locutusque est moyses ad filios israel: et dederunt ei omnes principes virgas per singulas tribus. Fueruntque virge duodecim absque virga aaron. Quas cum posuisset moyses coram domino in tabernaculo testimonij: sequenti die regressus inuenit gemmamque virga aaron in domo leui: et singentibus gemmis rursusque flores: qui hijs dilatis in amigdalas dormiunt sunt. Procul ergo moyses omnes virgas de conspectu domini ad cunctos filios israel: videlicetque receperunt singuli virgas suas. Dixitque dominus ad moysen. Refert virgam aaron in tabernaculo testimonij: ut sequeatur ibi signum rebellionis filiorum israel: et quiescat

querere eos a me ne moriantur. Fecitque moyses sicut preceperat dominus. Dixerunt autem filii israel ad moysen. Ecce consumpti sumus: omnes bibimus. Quicquid accedit ad tabernaculum domini. morietur. Numque ad intentionem cuncti delicti sumus? Dixitque dominus ad aaron. Tu et filij tui domus patris tui tecum probabitis iniquitatem sanduarij: et tu et filij tui simul sustinebitis peccata sacerdotum vestrorum. Sed et fratres tuos de tribu leui et septimo patris tui sume et eruntque prepositi: sint et ministri tibi. Tu autem et filij tui ministrabitis in tabernaculo testimonij. Ecce habebuntque leuite ad precepta tua: et ad cuncta opera tabernaculorum duxerunt ut ad vasa sanduarij: et altare non accedant ne et illi moriantur: et vos peccatis simul. Sint autem tecum et regubent in custodia sanduarij: et in omnibus ceremonijs eius: alienigena non miscebitur vobis. Ecce habet in custodia sanduarij: et in ministerio altaris: ne oriat indignatio super filios israel. Ego dedi vobis fratres vestros leuitas de medio filiorum israel: et tradidi donum domino: ut seruiant in ministerijs tabernaculi eius. Tu autem et filij tui custodite sacerdotum vestrum: et omnia que ad cultum altaris pertinent: et intra velum sunt. per sacerdotes amministrabuntur. Si quis reuerens accesserit occidetur. Locutus est dominus ad aaron. Ecce dedi tibi custodiam primitias meatum. Omnia que sanctificantur a filiis israel tibi tradidi: et filij tui: pro officio sacerdotali legitima sempiterna. Hec ergo accipies de hijs que sanctificantur: et oblata sunt domino. Annis oblatio et sacrificium: et quicquid per peccatum atque delicto redditur mitti: et redet in sanda sandorum:

tui erit et filiorum tuorum. In sanduario comedet illud. Mares tantum edent: et roquia consecrati est tibi. Primitias autem quas vouerint: et obulerint filij israel: tibi dedi: et filij tui ac filijabz tuis iure pretio. Qui mundus est in domo tua: vestretur eis. Omne medullam olei et vini ac fumentum: quicquid offerunt primitiarum domino: tibi dedi. Uniuersa fugum initia que gignit humus: et domino deponantur: cedent in usus tuos. Qui mundus est in domo tua: vestretur eis. Omne quod ex voto reddiderint filij israel: tui erit. Quicquid primum erumpit: et vulua cuncte carnis quam offerit domino: huc ex hominibus huc de pecoribus fuerit: tui iuris erit: ita duntaxat ut pro hominis primogenito primum accipies: et omne animal quod immundum est redimi facias: cuius redemptio erit post unum mensem: sedis argenti quingis pondere sanduarij. Vidua viginti obolos habet. Primogenitum autem bouis: et quia et capre non facies redimi: quia sanctificate sunt domino. Sanguinem tantum eorum fundes super altare: et adipem adolebis in suauissimum odorem domino. Carnes vero in usum tuum rediet: sicut prorsum consecrati: et annis deper tua erit. Omnes primitias sanduarij quas offerunt filij israel domino: tibi dedi: et filij ac filijabz tuis iure pretio. Padum salis est sempiternum coram domino tibi ac filijs tuis. Dixitque dominus ad aaron. In terra eorum nichil possidebis: nec habebis partem inter eos. Ego pars et hereditas tua in medio filiorum israel. Filij autem leui vdi omnes decimas israelitis in possessione: pro ministerio quo seruiunt michi in tabernaculo federeis: ut non accedant ultra

filij israel ad tabernaculum. nec com-
mittant peccatū moysi fecit solis filijs
leui michi in tabernaculo seruientibus
et portantibus peccata populi: legitimū
semperiternū erit in generationibus ve-
stris. Nichil aliud possidebunt decima-
rum oblatione contenti: quas i usus
eorū et necessaria separavi. Locutusq;
est dominus ad moysen dicens. Preci-
pe leuitis atq; denuncia. Cū accepitis
a filiis israel decimas quas dedi vobis:
primitias earum offerre dño. id est de-
cimam partē decime: ut reputetur vo-
bis in oblationē primitiuorū: tam de
arreis q; de rotulacibus et vniuersis
quorū accipitis primitias offerre dño.
et date ea aaron sacerdoti. Omnia que
offeritis de decimis. et in donaria do-
mini separabitis: optima et electa erūt.
Dicitq; ad eos. Si p̄dara et meliora
queq; obtuleritis de decimis. reputabi-
tur vobis q̄si de arca et rotulaci dede-
ritis primitias: et cometeris eas i omni-
bus locis vris. tam vos q; familie vre:
q̄a precū ē p̄ ministerio quo seruatis i
tabernaculo testimonij: et nō peccabitis
super hoc. egregia vobis et piugua re-
seruantes. ne pollutis oblationes fili-
orum israel. et moriamini. **xxv.**
Locutusq; est dominus ad moysen
et aaron dicens. Ista ē religio
vidime quā constituit dñs. Precipe
filijs israel. ut adducant ad te vacca-
rufam etatis integre in qua nulla sit
macula. nec portauerit iugū: et aditq;
eam eleaz aro sacerdoti. Qui eductam
extra castra immolabit in conspectu
domini: et tinguēs digitum in sangui-
ne eius. asperget contra fores taberna-
culi septem vicibus. et contribuetq; ea cin-
dis videntibus. tam pelle et carnibus et
q; sanguine et fimo flamme maditis.

ligum quoq; cedrum et yscopum
rotundū: his tinctū sacerdos mittet i
flammam. que vaccam vocat. Et tūc
tamū lotis vestibus et corpore suo. egre-
diatur in castra: et commaculatusq; erit
usq; ad vesperam. Sed et ille qui com-
bussit eam lauabit vestimenta sua
et corpus. et immundus erit usq; ad
vesperam. Colliget autē vir mundus
cineres vacce. et effundet eos extra castra
in loco purissimo: ut sint vultuū
filiorū israel in custodiam et in aquā
aspersionis: quia pro peccato vacca
combusta est. **L**ung; laueit q; vacce
portauerat cineres vestimenta sua: im-
mundus erit usq; ad vesperam. Habi-
bunt hoc filij israel et aduenit q; habi-
tant inter eos. sanctū iure p̄petuo. Qui
tetigerit cadauer hominis. et p̄ter hoc se-
ptem diebus fuerit immundus. asperget
q; hac aqua die tercio et septimo: et sic
mundabitur. Si die tercio asperus
non fuerit. septimo nō poterit muni-
dari. Omnis qui tetigerit humane ani-
me mortuum. et asperus hac com-
mixture nō fuerit. polluet tabernacu-
lum domini: et prebit q; israel. Quia
aqua repiationis nō est asperus im-
mundus erit: et manebit spurcia et
super eum. Ista est lex hominis q; mori-
tur in tabernaculo. Omnes q; ingredi-
untur territorium illius. et vniuersa vasa
que ibi sunt polluta erunt septem die-
bus. Vasa quod nō habuerit ossiculū
nec ligaturam desuper. immundus erit.
Si quis in agro tetigerit cadauer occi-
si hominis. aut q; se morui. siue os illi-
us vel sepulcrū. immundus erit septem
diebus. Tollen de cineribus combustiō-
nis atq; peccati. et mittet aquas vinas
super eos in vas: in quibus cū homo
mundus cinxerit yscopū. asperget eo

omne territorium et cunctam suppellectilem
et homines huiusmodi contagione
pollutos: atq; hoc modo mundus lu-
strabitur immundus tercio et septimo die.
egriatq; die septimo lauabit et se et
vestimenta sua: et immundus erit usq;
ad vesperam. Si quis hoc ritu nō fue-
rit egriat. prebit anima illius de me-
dio ecclesie: quia sanduariū dñi pollu-
it: et nō est aqua lustrationis asperus.
Erit hoc preceptū legitimū semperiternū.
Ipe quoq; qui aspergit aquas. laua-
bit vestimenta sua. Omnis qui tetige-
rit aquas repiationis. immundus erit
usq; ad vesperam. Quicquid tetigerit
immundus. immundum faciet: et ani-
ma que hominum quippiam tetigerit. im-
munda erit usq; ad vesperam. **xxv.**

Veneruntq; filij israel et omnis
multitudo in desertum sui mense
primo. et mansit p̄p̄s in cades. **M**oru-
aq; ē ibi maria: sepulta in eodem lo-
co. **L**ung; indigere aqua populus
conuenire aduenit moysen et aaron:
et vbi in seditione dixerūt. **V**tinam
perissemus inter fratres nostros corā
domino. **E**ur eduxistis ecclesiā dñi in
solitudinem: et nos et nra iumenta
moriamur. **Q**uare nos fecisti? ascen-
dere de egipto. et adduxistis ad locum
istū pessimum qui seci nō potest: q; nec
fici gignit. nec vineas nec mala ge-
nata: insup et aquam nō habet ad bi-
bendū. **I**ngressusq; moyses et aaron
dimissa multitudine in tabernaculū
feceris. corruerunt proni in terram. da-
maveruntq; ad dominū atq; dixerunt.
Domine deus audi clamorē populi
huius. et apertis thesaurū tuū fontē
aque viue. ut satiati cesser murmura-
tio eorū. **E**t apparuit gloria dñi super
eos. **L**ocutusq; ē dominus ad moysen

dicens. **T**olle virgam et congrega po-
pulum tu et aaron frater tuus. et loqui
mini ad petra coram eis: et illa dabit
aquas. **L**ung; eduxeris aquā de petra.
biber omnis multitudo et iumenta eius.
Vultu igit moyses virgam qui erat in
conspectu dñi hanc preceperat ei. con-
gregata multitudine ate petram: dixitq;
eis. **A**udite rebelles et increduli. **A**um
de petra hac vobis aquā potcerimus
eicere. **L**ung; eleuasset moyses manū
percutiens virga bis siliem. egressa fuit
aque largissime: ita ut populus biberet
et iumenta. **D**ixitq; dominus ad moysen
et aaron. **Q**uia nō credidistis michi
ut sanctificaretis me coram filiis israel:
non introduceris hps populos in ter-
ram quā dabo eis. **H**ec ē aqua contra-
ditionis. ubi iurgauit sunt filij israel
contra dñm: et sanctificatus est i eis. **N**u-
sit interea nuncios moyses de cades ad
regem edom. qui dicerent. **H**ec mādāt
frater tuus israel. **N**osti omnē labo-
rem qui apprehendit nos. quomodoq;
descenderit patres nri in egiptū. et habi-
tauerim? ibi multo tempore afflixerit
q; nos egiptij et patres nostros: et quo-
modo damauerim? ad dñm et regau-
derit nos. miseritq; angelū qui edu-
xerit nos de egipto. **E**cce in urbe cades
que ē in egiptus finibus tuis posita: ob-
secramus ut nobis transire liceat per
terram tuā. **N**on ibimus p̄ agros nec
per vineas: nō bibemus aquas de pu-
ris tuis: sed gradiemur via publica.
nec ad degeram nec ad sinistram deli-
nantes: donec transeamus terminos
tuos. **C**ui respondit edom. **N**on transi-
bis p̄ me. **A**lioquin arma? occurrā
tibi. **D**ixeruntq; filij israel. **P**er ritā
gradiemur via: et si biberim? aquas
tuas nos et pecora nostra. dabimus

quod iustum est. Nulla erit in precio
difficultas: tantum velociter transiamus.
At ille respondit. Non transibitis. Sta-
timque regressus est obvius cum infinita
multitudine et manu forti: nec voluit
acquiescere deprecanti. ut concederet
transitum per fines suos. Quamobrem di-
verit ab eo israel. Cumque castra mo-
vissent de cades. venerunt in montem or.
qui est in finibus terre edom: ubi locus
est domus ad moysen dicens. Pergat
inquit aaron ad populos suos. Non enim
intrabit terram quam dedi filiis israel:
eo quod incredulus fuerit ori meo ad
aquas contradictionis. Tolle aaron
et filium eius cum eo: et dices eos in mon-
tem or. Cumque nudaveris patrem veste
sua. indues ea eleazarum filium eius: et
aaron colligetur. et morietur ibi. Fecit
moyses ut preperat dominus: et ascenderunt
in montem or coram omni multitudine.
Cumque aaron spoliasset vestibus suis:
induit eis eleazarum filium eius. Illo
motu in montis suppelio: descendit
cum eleazaro. Omnis autem multitudo videns
occubuisse aaron: stetit super eo triginta
diebus per civitates familias suas. **xxj.**
Quod cum audisset chananeus rex
arad. qui habitabat ad meridie-
venisse scilicet israel per exploratorum viam:
pugnauit contra illi: et victor regressus
duxit eum ad predam. At israel voto se do-
mino obligans ait. Si tradideris po-
pulum istum in manu mea: delebo vestes
eius. Et audiuimus dominus preces israel:
et tradidit chananeum: quem ille interfecit
sub vestibus vestibus eius: et vocavit no-
men loci illius omnia. id est anathema.
Profecti sunt autem et de monte or. per vi-
am quam ducit ad mare rubrum: ut circu-
rent terram edom. Et redeo cepit popu-
lum itineris ac laboris: locutusque erat

dominum et moysen ait. Cur educa-
stis nos de egipto: ut moriamur in solitu-
dine? Dedit panis: non sunt aquae: ani-
ma nostra iam naufragat super cado isto
leuissimo. Quamobrem misit dominus in
populum ignitos serpentes: ad quos pla-
gas et mors plurimorum venerunt ad
moysen atque dixerunt. Peccauimus:
quia locuti sumus contra dominum et
te. Quia ut tollat a nobis serpentes.
Oravit moyses pro populo. Et locu-
tus est dominus ad eum. Fac serpentem
creum: et pone eum pro signo. Qui per-
cussus aspexit eum vivet. Fecit ergo
moyses serpentem creum: et posuit eum
pro signo. Quem cum percussus aspiceret:
sanabatur. Profectique filii israel: ca-
strametati sunt in oboth. Unde regressi
fixere tentoria in iabacum in solitudine
que respicit moab. contra orientalem
plagam: et inde moventes venerunt ad
torrentem zareth. Quem relinquentes
castrametati sunt contra arnon. que
est in deserto. et prominet in finibus
amorcei. Siquidem arnon terminus
est moab: dividens moabitas et amo-
reos. Unde dicitur in libro bellorum
domini. Sicut fecit in mari rubro: sic faci-
et in torrentibus arnon. Scopuli tor-
rentium inclinati sunt ut requiesceret
in aaron: et recumbent in finibus mo-
abitarum. Ex eo loco apparuit puteus:
super quo locutus est dominus ad moysen.
Congrega populum: et dabo ei aquam.
Tunc recitavit israel carmen istud. Alen-
dat puteus concinebat: puteus quem so-
derunt principes: et parauerunt duces
multitudinis in datore legis et in ba-
culis suis. De solitudine: mathana.
De mathana: nabalith. De nabalith:
in bamoth. Bamoth vallis est et regio
ue moab: et vertice fastiga: et quod respicit

contra desertum. Misit autem israel nuncios
ad seon regem amorcei dicens. Obste-
ro ut transire michi liceat per terram
tuam. Non dedinabimus in agros
et vineas: non bibemus aquas et pu-
ria. Haec regia egradiemur: donec
transiamus terminos tuos. Qui con-
cedere noluit ut transiret israel per fi-
nes suos: quin potius exercitu congre-
gato regressus est obvius in desertum et
venit in iasa: pugnavitque contra eum.
A quo percussus est in ore gladii: et pos-
sella est terra eius ab arnon usque iabo-
re et filios ammon: quia foris presidio
tenebantur terminis ammonitarum. Tulit
ergo israel omnes civitates eius: et
habitavit in urbibus amorcei in elebon
scilicet et viculis eius. Verba elebon fi-
it regis seon amorcei. qui pugnavit
contra regem moab: et tulit omnem
terram que didionis illius fuerat usque
arnon. Idcirco dicitur in proverbio.
Venite in elebon: edificetur et constru-
atur civitas seon. Ignis egressus est de
elebon: flamma de opido seon: et deu-
ravuit ar moabitarum: et habitatores re-
cesserunt arnon. Et tibi moab: peristi
popule chamos. Dedit filios eius in
fugam: et filias in captivitate regi amo-
reorum seon. Augum iporum disprece
ab elebon usque dibon: lassii pervenerunt
in iophe usque medaba. Habitavit ita-
que israel in terra amorcei. Misitque moy-
ses qui exploraret iazer: cuius reperit
viculos et possederunt habitatores. Ve-
neruntque et ascendereunt per viam ba-
lan: et occurrat eis rex basan cum o-
mni populo suo pugnatum in edrai. Di-
xitque dominus ad moysen. Ne timeas eum:
quia in manu tua tradidi illum et om-
nem populum ac terram eius: faciesque
illi sicut fecisti seon regi amoreorum

habitatori elebon. Percusserunt igitur
et hunc cum filiis suis. universumque
populum eius usque ad interitionem: et pos-
sederunt terram illam. Profectique castrame-
tati sunt in campis moab: ubi trans
iordanem ihericho sua est. **xxij.**
Uidens autem balac filius sephor o-
mnino quod perierat israel amorcei:
et quod perierat eum moabitarum. et im-
petum eius fecit non possent: dixit ad
maiores natu madian. Haec delebit
hic populos omnes qui in vestris finibus
commorantur: quomodo solet bos
herbas usque ad radices carpere. Ipsi e-
rat eo tempore rex in moab. Misit er-
go nuncios ad balaam filium beor
ariolum. qui habitabat super flumen
terre filiorum ammon: ut vocarent eum et
dicerent. Ecce egressus est populus re-
gipti qui operuit superficiem terre seon
contra me. Veni igitur et maledicere po-
pulo huic quia fortior me est: si quo
modo possum parere et rixare eum de ter-
ra mea. Quia enim quod benedictus sit cui
benedixeris: et maledictus in quem male-
dixisti congeries. Perceperuntque senio-
res moab et maiores natu madian:
habentes divinationis precium in ma-
nibus. Cumque venissent ad balaam. et
narrassent ei omnia verba balac: ille
respondit. Manete hic nocte: et respon-
debo quicquid michi dixerit dominus.
Manentibus illis apud balaam: venit
deus et ait ad eum. Quid tibi volumus
homines isti apud te? Respondit. Ba-
lac filius sephor rex moabitarum misit
ad me dicens. Ecce populus qui egres-
sus est de egipto operuit superficiem ter-
re: veni et maledicere ei: si quo modo pos-
sum pugnans abigere eum. Dixitque
deus ad balaam. Moli ire cum eis neque
maledixas populo: quia benedictus est.

Numquam conuersus dicit ad prin-
cipes. Ne in terra uestram: quia prohibu-
it me deus venire uobiscum. Reuersi prin-
cipes dixerunt ad balac. Noli uocare balaam
venire uobiscum. Rursus ille multo
plures et nobiliores se esse miserat mi-
hi. Qui cum uenissent ad balaam di-
xerunt. Sic dicit balac fili sephor. Ne
cunctis uenire ad me. Paratus sum
honorare te: et quicquid uolueris dare.
Veni et maledicisti populo isti. Respondit
balaam. Si uideris michi balac plena
donum sua argenti et auri: non potero
inmutare uerbum domini dei mei: ut rel-
plus uel minus loquar. Obsecro ut
hic maneat etiam hac nocte: et scire
queam quid michi rursus respondeat
dominus. Venit ergo deus ad balaam
nocte: et ait ei. Si uocare te uenerint
homines isti: surge et uade cum eis: ita
dumtaxat: quod precepto tibi facias.
Surrexit balaam mane: et strata asina
profectus est cum eis: et iratus est
deus. Stetit angelus domini in uia
contra balaam qui sedebat asina: et du-
os pueros habebat secum. Cernens a-
sina angelum stantem in uia euaginato
gladio: auertit se de itinere: et ibat per
agrum. Quam cum uerberaret balaam
et uellet ad semitam reducere: stetit an-
gelus in angustiis duarum mactuarum
quibus uinee cingebantur. Quam uidens
asina iunxit se parieti: et attinuit seden-
tis pedem. At ille iterum uerberabat:
et nichilominus angelus ad locum
angustum transiens: ubi nec ad dexte-
ram nec ad sinistram poterat uariari:
obuius stetit. Cum uidisset asina stan-
tem angelum: conuersa sub pedibus se-
dentis. Qui iratus reuerentius rede-
bat fuisse lacera eius. Aperuitque domi-
nus asina: et locuta est. Quid feci tibi?

Cur percutis me ecce iam tunc? Respon-
dit balaam. Quia commouisti: illu-
disti michi. Utina habereu gladium ut
te percuterem. Dixit asina. Nonne ani-
mal tuum sum: cui semper sedere consuevit
usque in presentem diem? Dic quid simile
unquam fecerim tibi. At ille ait. Nunquid.
Propterea aperuit dominus oculos
balaam: et uidit angelum stantem in
uia euaginato gladio: addrauitque eum
promus in terram. Cui angelus. Cur
inquit tam uerberas asinam tuam? Ego
ueni ut aduerfacer tibi: quia peruersa
est uia tua: michique contraria. Et nunc
asina declinasset de uia dans locum re-
sistenti: et occidisset: et illa uiuere. Di-
xit balaam. Peccavi: nescies quid tu ha-
res contra me. Et nunc si displicet tibi
ut uadam: reuertar. Ait angelus. Uade
cum istis: et tace ne aliud quam precepto
tibi loquaris. Igitur cum principi-
bus. Quod cum audisset balac: egres-
sus est in occursum eius in opido mo-
abiturum quod situm est in egerenis
finibus ammon. Dixitque ad balaam. Mi-
hi nuncios ut uocarent te. Cur non sta-
tim uenisti ad me? An quia mercedem
aduentui tuo reddere nequeo? Cui ille
respondit. Ecce assum. Numquid loqui
potero aliud nisi quod deus posuerit
in ore meo? Perceperunt ergo simul:
uenerunt in urbem que in egerenis re-
gum eius finibus erat. Cumque occidisset
balac boues et ques: misit ad ba-
laam et principes qui cum eo erant
numera. Stante autem facto: duxit
eum ad ecclesia baal: et intensus est re-
tenuam partem populi. **XXIIII**
Dixitque balaam ad balac. Edifica
michi hic septem aras: et para
totidem vitulos: et totidemque numero a-
rietes. Cumque scisset iuxta sermonem

balaam: imposuerunt simul vitulum
et arietem super aram. Dixitque balaam ad
balac. Sta paulisper iuxta olocautum
tuum donec uadam: si forte occurrat mi-
hi dominus: et quodcumque impreaue-
rit loquar tibi. Cumque abisset velociter
occurre illi deus. Locutusque ad eum ba-
laam: septem inquit aras erexit: et im-
posuit vitulum et arietem desuper. Dominus
autem posuit uerbum in ore eius: et ait.
Reuerte ad balac: et hec loqueris. Re-
uersus inuenit stantem balac iuxta o-
locautum suum: et omnes principes
moabitum: assumptaque parabola sua
dixit. De aran adduxit me balac reg-
mo abitarum: de montibus orientis. Ve-
ni inquit et maledixi iacob: propterea et de-
testare israel. Quomodo maledicam:
qui non maledixit deus? Qua ratione
dixerit: quem dominus non dixerat?
De summis silicibus uidebo eum: et de
collibus considerabo illum. Populus
solus habitabit: et inter gentes non repu-
rabitur. Quis dinumerare possit pul-
uerem iacob: et nosse numerum stirpis israel?
Moriantur anima mea morte in-
horum: et sicut nouissima mea horum
similia. Dixitque balac ad balaam. Quid
est hoc quod agis? Ut maledixeris
inimicis meis uocavi te: et tu contra-
rio benedixisti eis? Cui ille respondit.
Num aliud possum loqui: nisi quod
iussit dominus? Dixit ergo balac. Veni
mecum in alterum locum: unde partem
israel uideas: et totum uidere non pos-
sis: inde maledixero ei. Cumque duxisset
eum in locum sublimem super verticem
montis phasga: edificauit balaam se-
ptem aras: et imposuit supra: vitu-
lo atque arietem: dixit ad balac. Sta hic
iuxta olocautum tuum: donec ego ob-
uius pergami. Cui cum dominus occurrisset:

posuissetque uerbum in ore eius ait. Reuer-
tere ad balac: et hec loqueris ei. Reuer-
sus inuenit eum stantem iuxta olocau-
tum suum: et principes moabitum cum
eo. Ad quem balac. Quid inquit locutus
est dominus? At ille assumpta para-
bola sua ait. Sta balac et ausculta: au-
di fili sephor. Non est deus quasi ho-
mo ut mentiarur: nec ut filius homi-
nis ut mutetur. Dixit ergo et non faciet:
locutus est et non implebitur. Ad bene-
dicendum adductus sum: benedictio
nem prohibere non ualeo. Non est po-
tens in iacob: nec uidetur simulacrum
in israel. Dominus deus eius cum eo
est: et clangor uictorie regis in illo. De-
us eduxit illum de egipto: cuius forti-
tudo similis est rinocerotis. Non est
augurium in iacob: nec diuinitas in
israel. Temporibus suis dicitur iacob
et israel: quid operatur sit deus. Ecce
populus ut leuia conserget: et quasi
leo erigetur. Non accubabit donec de-
uoret predam: et occidat sanguinem
bibat. Dixitque balac ad balaam. Nec
maledixas ei nec benedixas. Et ille.
Nonne ait dixi tibi: quicquid michi
deus imprearet hoc facerem? Et ait ba-
lac ad eum. Veni et ducam te ad ali-
um locum: si forte placeat deo ut inde
maledixas eis. Cumque duxisset eum super
verticem montis phogor: qui respicit
solitudinem: dixit ei balaam. Edifica mi-
hi hic septem aras: et para totidem vitulos:
et totidemque numero arietes. Fecit balac
ut balaam dixerat: imposuitque vitulos
et arietes per singulas aras. **XXV**
Quam uidisset balaam quod pla-
ceret domino ut benediceret isra-
heli: nequaquam abiit ut ante perceperat
ut augurium quereret: sed dirigens
contra desertum uultum suum: et fleuans

oculos vidit israel in tentorijs con-
morantem per tribus suas: et irruente
in se spiritu dei: assumpta parabola a-
it. Dixit balaam fili' beor: dixit homo
cui obturatus est oculus: dixit auditor
semonum dei qui visionem omnipotentis
intuitus est: qui cadit: et sic appropinquat
oculi eius. Quam pulchra tabernacula
tua iacob: et tentoria tua israel: ut val-
les nemorosae. ut hori iuxta fluuios
irrigui: ut tabernacula que fecit dominus:
quasi cedri propter aquas. Fuit aqua
de scutula eius: et semina illius erit in aquas
multas. Tollatur propter agag rex eius: et
auferetur regnum illius. Deus reduxit il-
lum de egipto: cuius fornicatio similis
est rinoerotis. Deuorabunt gentes ho-
mines illius: ossaq; eorum confringent: et
perforabunt sagittis. Accubans domi-
uit ut leo: et quasi leona quam suscitare
nullus audebit. Qui benedixerit tibi
erit ipse benedictus: qui maledixerit in
maledictione reputabit. Transiitq; ba-
laam contra balaam: complotis manibus
ait. Ad maledicendum inimicis meis
vocaui te: quibus reuerentio recte be-
dixisti. Reuertere ad locum tuum. Dece-
ueram quidem magnifice honorare te:
sed dominus prauit te honore dispo-
sito. Respondit balaam ad balac. Non
ne nuntius tuus quos misisti ad me
dixi: si dederit michi balac plenam do-
minum suam argenti et auri: non prece-
precece sermonem domini dei mei: ut vel
boni quid vel mali proficere ex corde
meo: sed quicquid dominus dixerit: hoc lo-
quar. Euenit autem propter ad populum
meum: deo consilium: quid populus tuus
hinc populo faceret: et tunc tempore. Sum-
pta igitur parabola: cunctum ait. Dixit
balaam filius beor: dixit homo cuius
obturatus est oculus: dixit auditor

secundum dei: qui nouit doctrinam allelu-
mi: et visiones dissipantis videt: qui
cadens agros habet oculos. Videtur
eum sed non modo: intuebor illum: sed
non prope. Orietur stella ex iacob: et
conspicet virga de israel: et puer du-
res moab: uastabitq; omnes filios
seu: et erit ydumea possessio eius. Hec
dixit seir cedet inimicis suis: israel
vero fortiter ager. De iacob erit q; do-
minetur: et perdat reliquias tunicas.
Cum uidisset amalech: assumens pa-
rabolam ait. Principium gentium ama-
lech: cuius regnum perdetur. Vidit q;
cineum: et assumpta parabola ait. Co-
bustum quidem est habitaculum tuum: sed
si in peram posueris nidum tuum: et fueris
electus de stirpe cin quam dominus potens pe-
manet: Mors enim capiet te. Assum-
ptaq; parabola: iterum locutus est. Hec
quis vidit? et quando ista faciet deus?
Venient in crebris de yralia: superabunt
assirios: uastabuntq; hebreos: et ad
regnum etiam ipsi peribunt. Surrexitq; ba-
laam: et reuersus est in locum suum: balac q;
via qua uenerat rediit. **XXII**
Morabatur autem eo tempore israel in
sechim: et fornicatus est populus cum
filias moab: que uocauerunt eos ad
sacrificia sua. At illi comederunt: et ad-
rauerunt deos earum. Inueneruntq; est
israel bestegor. Et iratus dominus
ait ad moysen. Tolle cunctos principes
populi: et suspende eas contra solem in
pabulis: ut auertatur furor meus ab
israel. Dixitq; moyses ad iudicem israel.
Occidat unusquisq; proximos suos
qui iniuncti sunt bestegor. Et ecce unus
de filiis israel inuenerat coram fratri-
bus suis ad sororum madianitarum:
dante moysen et omni turba filiorum
israel: qui stabant ante fores tabernaculi.

Quod cum uidisset antea filius eleazari
filius aaron sacerdotis: surrexit de me-
dio multitudinis: et accepto pugione
ingressus est post virum israelitem in
lupanar: et protulit ambos simul uirum
scilicet et mulierem in locis genitalibus.
Cessantq; plaga a filiis israel: et cuncti
sunt viginti quatuor milia hominum. Di-
xitq; dominus ad moysen. Sines filius elea-
zari filius aaron sacerdotis auertit ira
meam a filiis israel: quia zelo meo
commotus est contra eos: ut non ipse
delect filios israel in zelo meo. Hec
loquere ad eos. Ecce ego pacem fede-
ris mei: et erit tamquam semini eius pa-
cium sacerdotum semper: quia zela-
tus est pro deo suo: et cepit scelus fi-
liorum israel. Erat autem nomen uiri
israelite q; oculus est cum madianide
zambri filius salu: dux de cognatione
et tribu symeonis. Porro mulier ma-
dianitis que pariter interfecta est uoca-
batur cozbi: filia sue principis nobilis-
simi madianitarum. Locutusq; est do-
minus ad moysen dicens. Hostes uos
securant madianitis: et percutite eos: quia
et ipsi hostiliter egerunt contra uos:
et deceperunt insidias per ydolum pho-
gor: et cozbi filiam ducis madian so-
rorem suam: que percussa est in die pla-
ge pro sacrilegio phogor. **XXIII**
Postq; noxior sanguis effusus est:
dixit dominus ad moysen et eleazar
filium aaron sacerdotem. Summate
omnes summam filios israel a uigin-
ti annis et supra per domos et cognat-
iones suas: cunctos qui possunt ad
bella procedere. Locuti sunt itaq; moys-
es et eleazar sacerdotes in campis
moab super iordanem contra iherichon:
ad eos qui erant a uiginti annis et
supra sicut dominus imperarat: quos et iste

numerus. Ruben: primogenitus israel.
Huius filius reuoch: a quo familia re-
uochitarum: et phallu: a quo familia phal-
litarum: et elron: a quo familia el-
ronitarum: et charni: a quo familia char-
nitarum. Hec sunt familie de stirpe
ruben: quarum numerus inuentus est
quadraginta tria milia et septingenti
triginta. Filius phallu eliab: huius filii
namuel et dathan et abiron. Ipsi sunt
dathan et abiron: principes populi qui sur-
regerunt contra moysen et aaron in se-
ditione chore: quando aduersus dominum
rebellauerunt: et apprehensit eos de sinu de-
uorauit chore morientibus plurimis:
quando combussit ignis ducentos
quingenta viros. Et factum est graui-
de miraculum: ut chore percuterent filii
illi non preterit. Filii symeon per cognat-
iones suas: namuel ab hac familia
namuelitarum: iamin ab hac familia
iamnitarum: iachin ab hac familia
iachnitarum: et are: ab hac familia
areitarum: laul ab hac familia lan-
litarum. Hec sunt familie de stirpe sy-
meon: quarum omnis numerus fuit vi-
ginti duo milia ducentos. Filii gad
per cognationes suas: sephon ab hac
familia sephonitarum: aggi ab hac fa-
milia aggitarum: sumi ab hac familia su-
nitarum: ozni ab hac familia ozni-
tarum: her ab hac familia heritarum:
arod a quo familia aroditarum: ari-
hel ab hac familia arihelitarum. Iste
sunt familie gad: quarum omnis nu-
merus fuit quadraginta milia quigen-
torum. Filii iuda: her et onan: qui am-
bo mortui sunt in terra chanaan. Su-
reuntq; filii iuda per cognationes suas:
sela a quo familia selaitarum: phares:
a quo familia pharesitarum: et are: a
quo familia areitarum. Porro filii

phayres : efrom-a quo familia efromitarum: annul-a quo familia annulitarum. **H**ec sunt familie iuda: quarum omnis numerus fuit septuaginta familia quingentorum. **F**ilij ysachar per cognationes suas: thola-a quo familia tholaitarum: phua-a quo familia phuaitarum: iasub-a quo familia iasubitarum: femran-a quo familia femranitarum. **H**ec sunt cognationes ysachar: quarum numerus fuit sexaginta quatuor milia trecentis. **F**ilij zabulon per cognationes suas: sared-a quo familia sareditarum: belon-a quo familia belonitarum: ialel-a quo familia ialelitarum. **H**ec sunt cognationes zabulon: quarum numerus fuit sexaginta milia quingentorum. **F**ilij ioseph per cognationes suas manasse et ephraim. **D**e manasse **o**re et machir: a quo familia machiritarum. **M**achir genuit galaad: a quo familia galaaditarum. **G**alaad habuit filios iezer: a quo familia iezeritarum: et elech- a quo familia elechitarum: et asriel- a quo familia asrielitarum: et sechem- a quo familia sechemitarum: et semida- a quo familia semidaitarum: et epher- a quo familia epheritarum. **F**uit autem epher pater salphaad: qui filios non habebat sed tantum filias quarum ista sunt nomina: maala- et noa- et egla- et melcha- et thersa. **H**ec sunt familie manasse: et numerus eay quingentis duo milia septingentis. **F**ilij autem ephraim per cognationes suas fuerunt hij. **S**uthala- a quo familia suthalaitarum: becher- a quo familia becheritarum: reben- a quo familia rebenitarum. **P**orro filius suthala fuit bezan- a quo familia bezanitarum. **H**ec sunt cognationes filiorum ephraim: quarum numerus fuit triginta

[illegible]

minore: singulis sicut mude recensiti sunt traditur possessio: ita dimittebat: ut sors terram tribus diuidat: & familia. Quicquid sors coniegerit: hoc uel plures accipiat uel pauciores. Hic quoque est numerus filios leui per familias suas. Gerson. a quo familia gersonitarum: caath. a quo familia caathitarum: merari. a quo familia merariatarum. Hec sunt familie leui. Familia lobni. familia hebron. familia moosi. familia mosh. familia thori. Ac uero caath. genuit amram: qui habuit uxorem ischababeh filiam leui. que nata est ei in egipto. Hec genuit uiro suo amram filios aarō et moysen: & mariam sororem eorū. De aaron uxore sūt nadab et abiu et eleazar et itamar: quos nadab et abiu moysi uiro. cum obtrullissent ignem alienū coram dñō. fuerunt: omnes qui numerati sunt uiginticia milia generis masculini ab uno mense et supra: qui non sunt recensiti inter filios israhel: nec eis cū ceteris data possessio ē. Hic ē numerus filios israhel. qui recepti sunt a moyse et eleazaro sacerdote i campetribz moab supra iordanem cōtra ihericho: inter quos nullus fuit eorū qui ante numerati sunt a moyse & aaron in deserto syrai. Prædixit enī dominus qd omēs morerētur i solitudine. Fulgur renāscere eis: nisi ealeb filius isephone et isosue filiū mun. **xxv.**

Ancessit autē filii salphaad. filij aspher. filij galaad. filij machir. filij manasse. qd fuit filiū iseph. quarum sunt nomina. malaa. & uoa. et eglar. et melch. & thesa: dixeruntq; corā moyse et eleazaro sacerdote & cunctis principibz populi ad ostium tabernaculi fedicis. atq; dixerunt. Pater noster

mortuus est in deserto: nec fuit in sedibus
 domus: si condita est contra dñm sub
 chore: sed in peccato suo mortuus est.
Hic non habuit mares filios. Cur tol
 latur nomen illius de familia sua: quia
 non habet filium? Date nobis possessionem
 inter cognatos patris nri. Re
 spondit moyses causam eam ad iudi
 cium dñi. Qui dixit ad eum. Iustam
 rem postulant filie salpha ad. Da eis
 possessionem inter cognatos patris sui:
 et ei in hereditatem succedant. Ad filios
 autem israhel loqueris hoc. Homo cum
 mortuus fuerit absq; filio: ad filiam
 eius transibit hereditas: si filiam non
 habuerit: habebit successor fratres suos.
 Quod si et fratres non fuerint: da
 bunt hereditatem fratribus patris eius.
 Si autem nec patruus habuerit: dabitur
 hereditas hys qui ei proximi sunt. Erig
 q; hoc filijs israhel sanctu lege ppetua:
 sicut precepit dominus moysi. Dixit
 quoq; dominus ad moysen. Ascende
 in montem istu aharu: et contempla
 re inde terram qua daturus sum filijs
 israhel. Cumq; uideris eam: ibis et tu
 ad populum tuu sicut iuxta frater tuus
 aaron: quia offendidisti me in deserto
 sin: contradictione multitudinis: nec
 sanctificare me uoluisti coram ea su
 per aquas. Hec sunt aque contradidisti
 quis in cades deserti sin. Cui respondit
 moyses. Prouidet dominus tuus spi
 ritum omnis carnis hominum qui
 sit super multitudinem: hancce possit regi
 re: et intrare ante eos: et educer eos uel
 introducere: me sit populus dñi sicut
 oues adest pastor. Dixit dñs ad
 eum. Toll israhel filium tuu uirum i
 quo est spiritus dñi: pone manu tua
 sup eum. Qui habet coram eleazar
 sacerdote et omni multitudine: et dabis

Dicit quoniam: dñs ad moysen. Pre-
cipe filiis israel: et dicite ad eos.
Oblatione meatu: panes: et incensum
odoris suauissimi offerre per tempora
sua. Hec sunt sacrificia que offerre de-
betis. Agnos anniculos immaculatos
duos quotidie i olocaustu sapi-
timum: unu offeretis mane: et alteru
ad vesperum: decima a parte ephi simile:
que conspersa sit oleo purissimo: et ha-
beat quarta partem hin. Olocaustu
iuge est quod obduisitis in monte sy-
nai in odore suauissimi incensi dñi.
Et libabitis vini quarta partem hin
per agnos singulos in sanduario do-
mini: alterum: agnu simile offerre-
tis ad vesperum iuxta ordinem ritus sacri-
ficii matutini: et libamentis eius obla-
tionem suauissimi odoris dño. Die
autem sabbati offeretis duos agnos
anniculos immaculatos: et duas de-
rimas simile oleo conspice i sacrificio:
et liba que rite funduntur p singula sab-
bata in olocaustu sapientium. In ka-
lendis aut id est in mensium quodvis
offeretis olocaustum dño: vitulos de
armento duos: arietem unum: agnos
anniculos septem immaculatos: et tres
decimas simile oleo conspice in sacri-
ficio: per singulos vitulos: et duas

decimas simile oleo consperse y singulos arietes: y decimam decime simile ex oleo i sacrificio y agnos singulos. **O**lorauit eum libanissimū odoris aq̃ incensū est dñs: libanenta autē vini q̃ per singulas fundens fuit uictimam: ista erunt. **M**edia pars huius y singulos uirulos: tertia per arietem: quarta per agnū. **N**ot erit olorauit y omnes mentes: qui sibi anno uerente succedunt. **H**ic? quoz? offerret dominus pro peccatis in olorauit sempiternū libamētis suis. **M**ense autē iugoz? quare decima die mensis phasē dñi erit: et quintadecima die solennitas. **S**eptem diebus uescēti asinis: quatuor dies prima ueneta bilis et sancta erit. **O**mnis opus ferule nō facietis in ea. **O**fferetis: in incensum olorauit dñs uirulos de armento duos arietū unum agnos anniculos immaculatos septem: y sacrificia singulorum ex simila que consperfa sit oleo: res decimas y singulos uirulos: y duas decimas y arietem: et decimā septem pro agnos singulos: id ē? dñi agnos: et hircum p peccato unū ut expritur pro uobis: preter olorauit in armentum qd̃ semp offerretis: ita facietis per singulos dies septem dieb: in fouēte ignis et in odorem libanissimū dñoz? fuit ex olorauit: y libanōibus singulorū. **D**ies quoz? septimus celebramus: y sanctus erit uobis. **O**mnis opus ferule non facietis in eo. **D**ies etiam primitiuorum quāto offeretis nouas fruges domino repletis edomātibz: uenerabilis et sancta erit. **O**mnis opus ferule non facietis in ea. **O**fferetis olorauit in odor libanissimū dñs: uirulos de armento duos arietem unum agnos anniculos

immaculatos septem: atq; in sacrificijs
eorū simile oleo consperse res decimas
per singulos vitulos. p. arietes duas.
per agnos decimā decime q̄ simul sunt
agni septem: hircū quoq; qui mada-
tur p. repiationē. p̄ter olocaustum sempi-
tēnū ⁊ liba n̄. Immaculata offerretis et
minia cū libamīs suis. **xxv.**
Mentis etiam septimi prima dies
venerabilis et sancta erit vobis.
Omne opus seculi nō facietis in ea.
quia dies clangoris ē et tubarū. Offe-
retis; olocaustum ⁊ odorē suauissimū
dño. vitulum de armēto unū ⁊ arietē
unum ⁊ agnos ānīculos immacula-
tos septem: et in sacrificijs eorū simile
oleo consperse res decimas p. singulos
vitulos. duas decimas p. arietē unam
decimā p. agnū qui simul sunt agnī
septem: ⁊ hircum p. peccato q̄ offertur
in repiationē p̄li. p̄ter olocaustum
halēndarū cū sacrificijs suis: ⁊ oloca-
stum sempernū cū libamīs solis.
Hijis die rectorū v̄s offerretis ⁊ odorē
suauissimum incensum dño. Decima
quoq; dies mensis huius septimi erit
vobis sancta atq; venerabilis: ⁊ affli-
getis animas v̄ras. Omne opus se-
culi nō facietis in ea. Offereitis; olo-
caustum dño in odorem suauissimū.
vitulū de armēto unū. arietē unum. a-
gnos ānīculos immaculatos septē.
et in sacrificijs eorum simile oleo con-
spere res decimas p. singulos vitulos.
duas decimas p. arietem. decimā decī-
me per agnos singulos q̄ sunt simul
septem agnī. et hircum pro peccato:
absq; hīs que offerri p. delicto solent
in repiationē ⁊ in olocaustum sempi-
tēnū in sacrificiō ⁊ libamīs eorū.
Quia decima vero die mensis septimi
que vobis sancta erit atq; venerabilis:

omne opus ferule nō facietis in ea:
sed celebrabitis solemnitate domino
septem diebus. **O**fferetisq; olocautū in
odorem suavitissimū dñō vitulos de
armēto tredecim arietes duos-agnos
anniculos immaculatos quatuordecim:
et in libamētis eorū simile oleo
cōspēditis decimas p vitulos singu-
los qui sunt simul vituli tredecim: et
duas decimas arietū uno id ē simul
arietibus duobus: et decimam decime ag-
nis singulis q̄ sunt simul agni qua-
tuordecim: ⁊ hircum p peccato absq;
olocausto sempiterno: ⁊ sacrificiū ⁊ li-
bamine eius. **I**n die altero offeres vi-
tulos de armento duodecim-arietes
duos-agnos āniculos immaculatos
quatuordecim:sacrificiūq; ⁊ libamina
singulos p vitulos ⁊ arietes ⁊ agnos
rite celebrabis: ⁊ hircum pro peccato absq;
olocausto sempiterno sacrificiū
q; eius ⁊ libamine. **D**ie tercio offeres
vitulos undecim-arietes duos-agnos
anniculos immaculatos quatuordecim:
sacrificiūq; ⁊ libamina singulos
per vitulos et arietes ⁊ agnos rite ce-
lebrabis: ⁊ hircum pro peccato absq;
olocausto sempiterno: sacrificiūq; et
libamine eius. **D**ie quarto offeres vi-
tulos decem-arietes duos agnos an-
niculos immaculatos q̄tuordecim:
sacrificiūq; et libamina singulorum
per vitulos ⁊ arietes ⁊ agnos rite ce-
lebrabis: et hircū p peccato absq; olo-
causto sempiterno sacrificiūq; eius et
libamine. **D**ie quinto offeres vitulos
novem-arietes duos-agnos annicu-
los immaculatos quatuordecim:sac-
rificiūq; et libamina singulos per vi-
tulos et arietes et agnos rite celebra-
bis: et hircum pro peccato absq; olo-
causto sempiterno sacrificiūq; eius et

libamine. Die septo offeres vitulos octo. arietes duos. agnos anniculos immolatos quatuordecim: sacrificia q; et libamina singulos p vitulos et arietes et agnos rite celebrabis: et hircum pro peccato absq; olocausto sempiterno sacrificio: eius et libamine. Die septimo offeres vitulos septem et arietes duos agnos anniculos immolatos quatuordecim: sacrificia q; et libamina singulos p vitulos et arietes et agnos rite celebrabis: et hircum pro peccato absq; olocausto sempiterno sacrificio: eius et libamine. Die octavo qui est celebraturus omne opus seculi non facietis offerentes olocaustum in odorem suavitissimi dñi vituli unum arietem unum. agnos anniculos immolatos septem: sacrificia q; et libamina singulorum per vitulos et arietes et agnos rite celebrabis: et hircum pro peccato absq; olocausto sempiterno sacrificio: eius et libamine. Hec offeretis domino in solemnitatibus vestris: preter vota et oblationes spontaneas in olocausto. in sacrificio in libamine et in hostijs pacificis. **XXXI**

Narrantq; moyses filius israel dominum que ei dominus imperarat: et locutus est ad principes tribuum filiorum israel. Iste est sermo quem precepit dominus. Si quis viros votum domino vouerit. aut se continxerit iuramento: non faciet irritum verbum suum: sed omne quod promissum implebit. Mulier si quippiam vouerit et se continxerit iuramento que est in domo patris sui: et in etate adhuc puellari: si cognouerit patrem votum quod pollicita est: et iuramentum quo obligauit animam suam et tacuerit: voti rea erit. Quicquid pollicita est et iurauit. opere implebit. Sin autem statim

ut audierit contradixerit pater: et vota et iuramenta eius irrita erunt: nec obligata tenebitur sponsioni eo quod contradixerit pater. Si maritum habuerit et vouerit aliquid: et senex de ore eius verbum egrediens. animam eius obligauerit iuramento: quo die audierit vir et non contradixerit: voti rea erit: reddetq; quodcumque promiserat. Sin autem audierit statim contradixerit: et irritas fecerit pollicitationes eius. verbaque quibus obligauerat animam suam. minus erit ei dñs. Si dua et repudiata quicquid vouerint reddent. Vxor in domo viri cum se voto continxerit: et iuramento: si audierit vir et tacuerit nec contradixerit sponsionem: reddet quodcumque promiserat. Sin autem ex templo contradixerit: non tenebitur promissionis rea quia maritus contradixit: et dñs ei propitius erit. Si vouerit et iuramento se continxerit ut per ieiunium vel ceterarum rerum abstinentiam affligat animam suam: in arbitrio viri erit si faciat siue non faciat. Quod si audierit vir tacuerit et in altera die distulerit sententiam: quicquid vouerit atq; promiserat reddet: quia statim ut audierit tacuit. Sin autem contradixerit postquam recessit: porabit ipse iniquitatem eius. Iste sunt leges quas constituit dominus moysi iuxta virum et uxorem inter patrem et filium qui in puellari adhuc etate est: vel que manet in parentis domo. **XXXII**

Locusq; est dominus ad moysen dicens. Vltate prius filios israel de madianitis: et sic colligatis ad populum tuum. Statimq; moyses armate inquit et vobis viros ad pugnam: qui possint ultione domini repeteri de madianitis. Milie viri de singulis tribubus eligantur ex israel:

qui mittant ad bellum. Dederuntq; milie nos de singulis tribubus id est duodecim milia reparatorum ad pugnam: quos misit moyses cum phinees filio eleazari sacerdotis: valang sanda et tubas ad clangendum tradidit ei. Cumq; pugnasent contra madianitas atq; vicerent: omnes mares occiderunt et reges eorum eui et reem et sur et ur et rebe quinque principes gentis: balaam quoque filium beor interfecerunt gladio: repetuntq; mulieres eorum et paruulos omniaque pecora et cunctam suppellectilem. Quicquid habere poterant depopulati sunt: cunctas urbesque vitulos. et castella flamma consumpsit. Et rulerunt predam et universa que repperat tam ex hominibus quam ex iumentis: et conduxerunt ad moysen eleazarum sacerdotem et ad omnem multitudinem filiorum israel. Reliqua autem utensilia portauerunt ad castra in campestribus moab: iuxta iordanem contra ihericho. Egressi sunt autem moyses et eleazar sacerdos et omnes principes synagoge in occursum eorum extra castra. Iteatq; moyses principibus exercitus tribuum et centurionibus qui venerant de bello ait. Cur feminas resecuastis? Nonne iste sunt qui deciperunt filios israel ad suggestionem balaam: et preuaricari fecerunt vos in domino super peccato phogor unde et percussus est populus? Ergo cunctas interficite. Quicquid est generis masculini etiam in parulis et mulieres que nouerunt viros in coitu iugulare: puellas autem et omnes feminas virgines resecuare vobis: et manere extra castra septem diebus. Qui occiderit hominem vel occiditum regegit: lustrabit die tertio et septimo. Et de omni predam siue vestimentum siue siue vas et aliquid in utensilia paratum de

rapinarum pellibus et pilis et ligno repiabitur. Eleazar quoque sacerdos ad viros exercitus qui pugnaverant sic locutus est. Hec est preceptum legis: quod mandauit deus moysi. Aurum et argentum et es et ferrum et plumbum et stannum et omne quod potest transire per flammam: igne purgabitur: quicquid autem igne non potest sustinere. aqua repiationis sanctificabitur: et lauibis vestimenta vestra die septimo: et purificati postea castra intrabitis. Dixit quoque dominus ad moysen. Tollite summam eorum que rapta sunt ab homine usque ad pecus tuum et eleazar sacerdos et principes vulgi: diuidetisque ex equo predam inter eos qui pugnaverunt et egressi sunt ad bellum et inter omnem reliquam multitudinem: et separabis partem domini ab hijs qui pugnaverunt et fuerunt in bello unam animam de quingentis tam ex hominibus quam ex bobus et asinis et ovibus: et dabis eam eleazaro sacerdoti: quia primitie domini sunt. Et media quoque pars filiorum israel accipiet quinquagesimum caput hominum et bouum et asinorum et ovium cunctorumque animalium: et dabis ea leuitis qui egubant in custodia tabernaculi domini. Feceruntque moyses et eleazar sicut preceperat dominus. Fuit autem predam quam exercitus repperat. ovium septuaginta quingenta milia: bouum septuaginta duo milia. asinorum septuaginta milia et mille: anime hominum sexus sexcenti qui non cognouerant viros. triginta duo milia. Daratq; est media pars hijs qui in prelio fuerant. ovium sexcenta triginta septem milia quingenta: et quibus in partem domini supplicare sunt oves sexcenta septuaginta quingenta: et de bobus triginta septem milibus boues septuaginta et duo:

de asinis triginta milibus quingentis.
asini septingenta unus. De animabus
hominum sedecim milibus. recessit in par-
tem domini triginta due anime. Tradidit
que moyses numerum primitiarum domini elea-
zaro sacerdoti sicut fuerat ei imperatum
ex media parte filiorum israel: quia sepa-
rauerat hijs qui in presilio fuerant. De
media vero parte que conigerat reli-
que multitudinis id est de quibus recessit
us triginta septem milibus quingentis.
et de bobus triginta sex milibus. et de a-
sinis triginta milibus quingentis. et de
hominibus sedecim milibus. tulit moyses
quinquagessimam caput: et dedit leuitis
qui recubabant in tabernaculo domini: si-
cut preceperat dominus. Cumque accessissent
principes exercitus ad moysen et tribu-
ni centurionemque. dixerunt. Nos tui tui
recessimus numerus pugnatore: quos
habuimus sub manu nostra: et ne viri qui-
dam defuerint. Obstant causa offerunt in
donarijs domini singuli quod in preda auri
potuerunt inuenire prescelides et armil-
las annulos et degetalia ac mureculas:
ut deprecis pro nobis dominum. Susce-
peruntque moyses et eleazar sacerdos
omne aurum in diversis speciebus pondus
sedecim milia septingentos quinquaginta
solidos: a tribunibus et centurionibus.
Unusquisque enim quod in preda rapue-
rat suum erat. Et susceptum intulerunt in
tabernaculum testimonium: in monumentum
filiorum israel coram domino. **xxxij.**

Filij autem ruben et gad habebant pre-
cora multa: et erat illis in iumen-
tis infinita substantia. Cumque vidis-
sent iazer et galaad aptas animali-
bus alendis terras: venerunt ad moy-
sen et ad eleazarum sacerdotem: et princi-
pes multitudinis atque dixerunt. Astha-
roth et dibon et iazer et neura electi

et eleale et saban et nebo et beon terra
quam prussit dominus in conspectu filiorum
israel: regionis ubertine est ad pastum
animalium: et nos secum habemus in-
metica plurima: preamurque si inveni-
mus gratiam coram te. ut des nobis
famulis tuis tam in possessione nec
facias nos transire iordanem quibus
respondit moyses. Nunquid facies
vestri ibunt ad pugnam: et vos hic sede-
bitis? Cur subvertitis mentes filiorum
israel: ne transire audeant in locum
quem eis daturus est dominus? Nonne na-
tegerunt pres vestri: quando mihi de ca-
delharne ad exploranda terra? Cumque
venissent usque ad vallem hominum lustra-
ta omni regione subvertetur cor filio-
rum israel ut non intrent fines quo-
rum dominus dedit: qui irascitur iuravit dominus.
Si videbunt homines qui ascenderunt ex
egypto a viginti annis et supra terram
quam sub iuramento pollicitus sum a-
braham ysaac et iacob: et noluerit se-
qui me preter caleph filium iephone rene-
zium et iosue filium nun. Isti imple-
runt voluntatem meam. Iterumque dominus
aduertit israel circumdixit eum per de-
sertum quadraginta annis: donec con-
sumeretur universa generatio que fecer-
at malum in conspectu eius. Et ecce inquit
vos surrexistis per patribus vestris in me-
metta et alium hominum peccatorum:
ut augetis furor domini contra israel.
Quod si nolueritis sequi eum in solitu-
dine ipsam derelinquet: et vos causa
reitis neis omni. At illi propter acciden-
tes dixerunt. Causas omnium fabrica-
bimus et stabula iumentorum. parui-
liscumque quosque nostras urbes munitas: nos
autem ipsi armati et accendi pugnare
ad presidium ante filios israel: donec in-
troducamus vos ad loca sua. Paruuli

nostrum et quicquid habere possumus e-
runt in urbibus munitis propter habita-
torum insidias. Non reuertamur in do-
mos nostras usque dum possideant filij
israel hereditatem suam: nec quousque que-
rimus trans iordanem: quia iam habemus
possessionem nostram in orientali
eius plaga. Quibus moyses ait. Si fa-
citis quod promittitis repediti pergi-
te coram domino ad pugnam: et omnis vir bel-
larum armatus iordanem transeat. donec
subvertat dominus inimicos suos:
et subiciatur ei omnis terra: tunc reitis
inculpabiles apud deum et apud isra-
hel: et obtinebitis regiones quas mul-
tis coram domino. Sin autem quod dicitis non fe-
rebitis: nulli dubium est quin peccetis in
domino: scitote quoniam peccatum vestrum appre-
hender vos. Edificate ergo urbes par-
uulis vestris et causas et stabula omni-
bus ac iumentis: et quod polliciti estis
implere. Dixeruntque filij gad et ruben
ad moysen. Secum tui sumus. faciemus
quod iuber dominus noster. Paruulos nostros
et mulieres et pecora ac iumenta relin-
quentes in urbibus galaad: nos autem
famuli tui omnes egrediamur ad bellum
sicut tu dices loqueris. Precepit
ergo moyses eleazar sacerdoti et io-
sue filio nun et principibus familias
tribus israel: dixit ad eos. Si trans-
ierint filij gad et filij ruben vobiscum
iordanem omnes armati ad bellum coram
domino: et vobis fuerit terra subiecta:
datis eis galaad in possessionem. Sin au-
tem noluerint transire vobiscum in ter-
ram chanaan: inter vos habitandi ac-
cipiant loca. Respondereuntque filij gad
et filij ruben. Sicut locutus est dominus ser-
uis suis ita faciemus. Ipsi armati per-
gimus coram domino in terram chanaan: et
possessionem iam suscepimus: nos restemur

trans iordanem. Dedit itaque moyses
filij gad et ruben et dimidie tribui
manasse filij ioseph regnum seon regis
amorreorum et regnum og regis basan: et ter-
ram eorum cum urbibus suis per circu-
itum. Igitur reuerterunt filij gad dibon
et astharoth et arcer et roth et sopheram
et iazer iedaa et bechemura et becharan
urbes munitas: et causas pecoribus
suis. Filij vero ruben edificauerunt ele-
bon et eleale et tariathaim et nabo et ba-
almeon vestris nominibus: sabana quoque
imponentes vocabula urbibus quas
revertentur. Porro filij machir filij ma-
nasse pregrauerunt in galaad: et vastave-
runt eam interfecto amorreo habitato-
re eius. Dedit ergo moyses terram ga-
laad machir filio manasse: qui habi-
tauit in ea. Iair autem filius manasse
abijt et occupavit vicus eius: quos
appellavit autothiair id est villas iair.
Moabe quoque percussit et apprehendit
canath cum viculis suis: vocavitque
eam ex nomine suo noabe. **xxxij.**
Hec sunt mansiones filiorum isra-
hel qui egressi sunt de egipto per
tenuas suas in manu moysi et aaron:
quas descripsit moyses iuxta castrorum
loca que domini iussione mutabant. Pro-
fecti igitur de ramesse mense primo
quintadecima die mensis primi: fece-
runt altera die phase filij israel in ma-
nu egressa videntibus cunctis egiptijs: et
sepelientibus primogenitos quos per-
cussisset dominus. Nam et in diebus eo-
rum egerunt olonem. Castrametati
sunt in socoth: de socoth venerunt
in etham que est in egiptus finibus
solitudinis. Inde egressi venerunt con-
tra phiaroth que respicit iherosolimam:
et castrametati sunt ante magdalem.
Profectique de phiaroth transierunt per

mediū mare ī solitudine: et ambulantes tribus diebus p̄ desertū etiam castrametati sunt ī maria. **P**rofectiq; de maria venerunt ī helim ubi erant duodecim fontes aquarū: et palme septuaginta: ibiq; castrametati sunt. **S**ed et inde egressi: fixerūt tētoria sup̄ mare rubrū. **P**rofectiq; de mari rubro castrametati sunt ī deserto synai: unde egressi venerunt ī dep̄tha. **P**rofectiq; de dep̄tha castrametati sunt ī halus egressiq; de halus: raphidim fixerūt tētoria: ubi populo defuit aqua ad bibendū. **P**rofectiq; de raphidim: castrametati sunt ī deserto synai. **S**ed et de solitudine synai egressi: venerūt ad sepulcrā concupiscētiē: profectiq; de sepulcris concupiscētiē castrametati sunt ī asseroth: et de asseroth venerūt ī rechma. **P**rofectiq; de rechma castrametati sunt ī reuonphares: unde egressi venerūt ī lebna. **D**e lebna castrametati sunt ī resla: egressiq; de resla venerunt ī celacha. **U**nde profecti castrametati sunt ī monte sepher: egressi de monte sepher venerunt ī arada. **I**nde profecti castrametati sunt ī maceloth: profectiq; de maceloth: venerunt ī raath. **D**e raath castrametati sūt ī thare: unde egressi fixerūt tētoria ī mercha: et de mercha castrametati sunt ī elimona: profectiq; de elimona venerūt ī moseroth. **E**t de moseroth castrametati sunt ī banielachan: profectiq; de banielachan venerunt ī montē gadgad. **U**nde profecti castrametati sūt ī iethebath: et de iethebathā venerūt ī ebronā. **E**gressiq; de ebronā castrametati sunt ī alhongaber: inde profecti venerunt ī deserto syn. **H**ec est rades. **E**gressi q; de rades castrametati sūt ī mōte: et ī egeenīs finibz tē edom. **A**scenditq;

aaron sacerdos ī mōtem: et iubente domino: et ibi mortuus est anno quadragēmo egressionis filiorū israel: et egipto mense quinto p̄mo die mensis tū esset annorū centumviginti. **A**udiuitq; ebananus rex arad: q̄ habitabat ad meridiem: et cetera ebanan venisse filios israel. **E**t profecti de monte: et castrametati sūt ī salmōna: unde egressi venerunt ī phimon. **P**rofectiq; de phimon castrametati sunt ī oboth: et de oboth venerūt ī iebatim q̄ ē ī finibz moabitay. **P**rofectiq; de iebatim fixerūt tētoria ī dibongad: unde egressi castrametati sunt ī elmon de blathaim. **E**gressiq; de elmon de blathaim venerunt ad montes abarim contra ualē: profectiq; de montibus abarim transierūt ad campestrā moab sup̄ iordanē contra ihericho. **I**bq; castrametati sūt de beresimūn usq; ad belsathim ī planioribz locis moabitay: ubi locus ē domus ad moysen. **P**recipe filiis israel: et dic ad eos. **Q**uando transieritis iordanē iurantes terram chanaan: disperdit illū habitatores terre illius: cōstringit mulos et statuas comminuit atq; omnia recelsa vastate: mundantes terram et habitantes ī ea. **E**go enim dedi vobis illam ī possessionē: quā diuiditis vobis sorte. **P**luribus dabitis latiorē: et paucioribus angustiorē. **S**ingulis ut sortis ceciderit: ita tribuetur hereditas. **P**er tribus et familias possessio diuidetur. **S**inauten nolueritis interficere habitatores terre: qui remanserūt: erunt vobis quasi clavi ī oculis et lancee ī lateribz et aduersabuntur vobis ī terram habitatiōis vestre: et quicquid illis cogitaueram facere vobis facia. **xxxij**

Item dicit dominus ad moysen dices ad eos. **C**um ingressi fueritis terram chanaan: et ī possessionē vobis sorte ceciderit: hīs finibus terminabit. **P**ars meridiana incipiet a solitudine syn que est iuxta edom: et habebit terminos contra orientē ī mare salis sinum: qui circūbunt austrālē plagā per ascensum scorpiōis: ita ut transierant ī fenina et pueniant ad meridie usq; ad rades: unde egredietur cōfinia ad villam nomine adar et tendent usq; asemona. **I**bq; p̄ grym terminus ab asemona usq; ad torrentē egipti: et magni maris litore finietur. **P**laga autē occidentalis a mari magno incipiet: et ipso fine claudet. **P**orro ad septentrionalē plagam a mari magno terminus incipiet puenientes usq; ad montē althimū: a quo veniunt ī emath usq; ad terminū secunda: ibuntq; cōfinia usq; ad ebronā et villam henan. **H**ij erunt termini ī parte aquilonis. **I**nde transibuntur fines contra orientalem plagā de villa henan usq; sephama: et de sephama descendit terminus ī reblath cōtra fontē dep̄thim. **I**nde puenient contra orientem ad mare reuerey et tendēt usq; iordanē: et ad ultimū salis sinū claudentur mari. **H**anc habebitis terram per fines suos ī circuitu. **P**recipitq; moyses filiis israel dicens. **H**ec erit tēra quā possidebitis sorte: et quā iussit dominus dari novem tribubz et dimidie tribui. **T**ribus tñ filioz ruben et familias suas et tribus filiorū gad iuxta cognationū numerum: media quoq; tribus manasse id est due semis tribus acceperunt partem suam: trans iordanē cōtra ihericho ad orientālē plagā.

Et ait dñs ad moysen. **H**ec sūt nomina virorū qui terram diuidēt vobis. **E**leazar sacerdos et iosue filius nūm: et singuli principes de tribubz singlis quorū ista sunt vocabula. **D**e tribu iuda: caleph filius iephone. **D**e tribu symeon: samuel filius amud. **D**e tribu beniamin: heliad: filius chasalon. **D**e tribu filiorū dan: bocai filius iogli. **F**iliorū ioseph de tribu manasse: banniel filius ephot. **D**e tribu ephraim: ramuel filius sephai. **D**e tribu zabulon: belisaphan filius pharnath. **D**e tribu ysachar: dux phalathel filius ozan. **D**e tribu aser: abiud filius salom. **D**e tribu neptalim: phehabel filius amud. **H**ij sūt quibus precepit dñs ut diuideret filijs israel tēra chanaan. **H**ec quoq; locus ē dñs. **xxxij** **A**d moysen et campestris moab supra iordanē contra ihericho. **P**recipe filiis israel ut dñs leuīs de possessionibus suis vrbes ad habitandū et suburbana earū p̄ circuitū: ut ipsi ī oppidis maneat et suburbana sint p̄coribz ac iumentis: que a muris ciuitatum forinsecus p̄ circuitū mille passum ī spacio tendent. **C**ontra orientem duo milia erunt rubia: et contra meridie similitur erūt duo milia. **A**d mare quoq; qd respicit occidentē: eadem mensura tēra: et septentrionalis plaga equali termino finietur. **E**rant q; vrbes ī medio: et foris suburbana. **D**e ipsis aut oppidis q̄ leuīs dabitis: sex erunt ī fugatiōnū auxiliā separata: ut fugiat ad ea qui fuderūt sanguinem: et receptis hīs aliā quadraginta duo oppida: id ē simul quadraginta octo cum suburbanis suis. **I**psiq; vrbes que dabuntur de possessionibus filiorū israel: ab hīs q̄ plus habent

plures auferent: et minus pauciores. Singli in terra mensura hereditatis sue dabunt opuscula leuiter. Rur dñs ad moysen. Loquere filiis israel: et dices ad eos. Quando transgressi fueritis iordanem in terram chanaan: decernite q̄ vobis esse debeant presidia fugiuorū: qui nolentes sanguinem fuderint: in quibus tū fuerit profugus: cognatus occisi eum occidere nō poterit: donec stet in conspectu multitudinis: et causa illi iudicetur. De ipsis autē verbis que ad fugiuorū subsidia separant tres erunt trans iordanem: et tres in terra chanaan: tū filijs israel q̄ aduentis atq; peregrinis: ut confugiat ad eas: qui nolentes sanguinem fuderint. Si quis ferro percussit: et mortuus fuerit q̄ percussus est: reus erit homicidij: et ipse morietur. Si lapidem iecerit: et idus occubuerit: similiter puniet. Si ligno percussus interfecerit: percussoris sanguine vindicabitur. Propinquus occisi homicidam interficiet: statim ut apprehenderit eum percutiet. Si per odium quis hominem impulerit vel iecerit quippiā in eum per insidias: aut cū esset inimicus manu percussit: et ille mortuus fuerit: percussor homicidij reus erit. Cognatus occisi statim ut inuenierit eum iugulabit. Quod si fortuitum et absq; odio et inimicitijs quicq; horū fecerit: et hoc audiente populo fuerit comprobati: atq; inter percussorem et propinquū sanguinis que ratio ventilata: liberabitur innocens de ultoris manu: et reductus p̄ sententiā in urbem ad quā cōfugerat: manebit q̄ ibi donec sacerdos magnus q̄ oleo sancto unctus est moriatur. Si interfector terra fines urbium que regulibus deputate sunt fuerit inuentus et percussus ab eo qui ultor est sanguinis: absq; noxa

erit qui eum occiderit. Debuerat enim profugus usq; ad mortem pontificis in urbe residere. Postq; autē ille obierit: homicida reuertetur in terrā suā. Hec sempiterna erunt et legitima: i cunctis habitationibus vris. Homicida sub rebus punietur. Ad unū testimonium nullus cōdemnabitur. Nō accipietur pretiū ab eo qui reus ē sanguinis: statim et ipse morietur. Reges et profugi ante mortem pōntificis nullomodo in urbes suas reuerti poterunt ne polluant terram habitationis vre q̄ in solonium reuocare maculat: nec aliter regari potest nisi per eius sanguinem: qui alterius sanguine fuderit: ita emundabitur vta possessio me cōmōrāre vobis sciat. Ego enim sum dominus: qui habito inter filios israel. **XXXVI** Accesserunt autē et principes familiarū galaad filij machir filij manasse de thope filios ioseph: locuti sunt moysi corā principibus israel atq; dixerunt. Tibi dñs noster p̄cepit dominus ut terrā sorte diuideres filiis israel: et ut filiabus salphaad fratris nostri dāres possessionē debitā patri: quas si alterius rebus homines uerres acceperint sequetur possessio sua et trāslata ad aliu tribū de uia hereditate minuetur: atq; ita fiet ut ei iubile id est quinquagesimus annus remissionis adueniat confundatur sortium distributio: et aliorū possessio ad alios transeat. Respondit moyses filiis istis: et domino precipiente ait. Ecce rebus filiorū ioseph locuta est: et hec lex super filiabus salphaad a dño promulgata est. Rubant quibus uolunt tantū ut sue tribus hominibus: ne cōmiserant possessionē filiorum israel de tribu in tribū. Omnes enī viri ducunt uxores de tribu

et cognatione sua: et cuncte femine de eadem tribu maritos accipient: ut hereditas permaneat in familijs nec sibi misceantur tribus: sed ita maneant ut a domino separate sunt. feceruntq; filie salphaad ut sibi fuerat imperatū: et nupserunt malaa et thesa et egla et melcha et noa filijs patris sui de familia manasse q̄ fuit filius ioseph: et possessio q̄ illis fuerat attributa mansit in tribu et familia patris earū. Hec sunt madata atq; iudicia q̄ mādauit dñs p̄ manū moysi ad filios israel in campestribus moab supra iordanem contra ihericho. **Capitulum liber tertiū. Incipit helleaddabebul qui dicitur quomodo p̄notatur: 1.** **E**t sic verba q̄ locutus ē moyses ad cōmuniem israel trans iordanem in solitudine campestri: contra mare rubrum: inter pharan et thophel et laban et aseroth. Ubi auri est plurimū: undecim diebus de ore p̄ uia montis seir usq; cadesbarne. Quadragesimo anno undecimo mense prima die mensis locutus est moyses ad filios israel omnia que p̄ceperat illi dñs: ut diceret eis: postq; percussit seon regem amorreorū: qui habitauit i elzebon: et og regem basan qui mansit in aseroth et in edrai tās iordanem in terra moab. Lepitq; moyses replanare legē et dicit. Dominus deus noster locutus est ad nos i ore dictus. Sufficit vobis q̄ in hoc monte mansistis. Reuertimini et venite ad montem amorreorū: et ad terrā que ei proxima sunt campestris atq; montana et humilliora loca contra mediam et iuxta latus maris: terram chananeorū et libani usq; ad flumen magnū

euseaten. En inquit tradidi vobis. Ingredimini et possidete eā: sup̄ qua iurauit dñs patribus vris abraham ysaac et iacob: ut daret illam eis et semini totum post eos. Dixitq; vobis illo in tempore. Non possum solus sustinere vos quia dñs deus noster multiplicauit vos: et estis hodie sicut stelle celi plurimi. Dominus deus patris vrorū addat ad hunc numerū multa milia: et hereditat vobis sicut locutus ē. Nō valco solus negocia vestra sustinere: et pondus et iurgia. Date rē vobis viros sapientes et gnaros quorū cōuersatio sit probata in tribus vris: ut p̄nam eos vobis p̄ncips. Tunc respondistis michi. Bona res est quā vis faceret. Tulitq; de tabulis vris viros sapientes et nobiles et cōstituit eos principes tribunos et centuriones et quinquagenarios ac decanos qui docerēt vos singula: p̄cepitq; eis dicens. Audite illos: et quod iussū ē iudicate. Siue ciuis sit ille siue peregrinus: nulla erit distantia p̄sonarū. Ita paruū audietis ut magnū: nec accipietis nūlū q̄ p̄sonam: quia dei iudiciū ē. Quod si difficile vobis visum aliquid fuerit referre ad me: et ego audiam. P̄cepitq; omnia que facere deberetis. Profectusq; de ore transiimus p̄ heremū terribilem et maximam solitudinem quā vidistis per viam montis amorrei: sicut p̄ceperat dñs deus noster nobis. Cūq; venissemus in cadesbarne dixi vobis. Venistis ad montē amorrei: quē dñs deus noster dāurus ē vobis. Vide terram quā dominus deus tuus dabit tibi. Ascende et posside eā: sicut locutus ē dñs deus noster p̄ribus tuis. Noli timere: nec quicq; paucas. Et accessistis ad me omnes atq; dixistis. Mitamus

viros q̄ cōsideret terrā: et remūceret
per quod iter debeamus ascendere: et
ad quas p̄gere ciuitates. **E**ūq̄ michi
sermo placuisset: nisi q̄ vobis duode-
cim viros singulos de tribubus suis.
Qui cum p̄gressi essent et ascendissent in
montana: venerūt usq̄ ad uallē bo-
tri: et considerata terrā: sumentes de
fructibus eius ut ostenderet ubertatem
attulerūt ad nos: atq̄ dixerūt. **B**ona
est terra quā dñs deus noster daturus
est nobis. **E**t noluidis ascendere: sed
increduli ad sermonem dei nostri mur-
murastis in tabernaculis vestris: atq̄
dixistis. **N**on dñs deus: et idcirco edu-
xit nos de terra egipti ut traderet nos
in manu amorrei atq̄ delecti. **Q**uo a-
scendemus? **N**unc q̄ terruerunt cor vo-
strum dicentes. **M**axima multitudo
est: et nobis natura procerior. **V**erbes
magne et ad res usq̄ munite. **F**ilios
enachim vidimus ibi. **E**t dixi vobis
nolite metueret: nec timeatis eos. **D**o-
minus deus qui ducor ē noster: pro
vobis ipse pugnabit: sicut fecit in egi-
pto cunctis uidentibus: et in solitudine
ip̄i uidistis. **P**orruit te dñs deus tuus
ut solet homo gestare paruulū filium
suum in omni via quā ambulasti: do-
nec ueneris ad locū istum. **E**t nec sic
quidem credidistis domino deo vestro
qui p̄cessit vos in via et meratus est
locum in quo tentoria figere deberetis:
nō de ostendens vobis iter p̄ ignem: et
die p̄ columnā nubis. **E**ūq̄ audisset
dñs vocem sermonū v̄rorū: iratus in-
rauit et ait. **N**on videbit quispiā de
hominibz generationis huius pessime
terram bonā quā sub iuramento polli-
citus sū p̄tribus vestris: p̄ter caleph
filium iephone. **I**p̄e enim videbit eam:
et ip̄i dabo terrā quā calcavit et filijs

reus: quia securus est dñm. **N**ec mirāda
indignatio i p̄p̄m: cum michi quocūq̄
iratus deus p̄ter vos dixerit. **N**ec tu
ingredieris illuc: sed ioseph filius tuus
ministrat tibi ip̄e intrabit p̄ te. **H**unc re-
spondit michi dñs. **P**arui ueluti de quibz dicit
dñs q̄ captiui ducerentur et filij qui hodie
boni ac mali ignorat distantia
ip̄i ingredientur: et ip̄is dabo terram
et possidebūt eam: vos autē reuertimini
et abite in solitudine p̄ uiam maris
rubri. **E**t respondistis michi. **P**eca-
uimus dñs. **A**scendemus et pugnabi-
mus: sicut p̄cepit dñs deus noster.
Eūq̄ instructi armis p̄gredis in mon-
tem: ait michi dñs. **D**ixi ad eos. **N**oli-
te ascendere neq̄ pugnare. **N**ō enī sū
uobiscum: ne cadatis coram inimicis
vestris. **I**oseph sum et nō audistis: sed
aduertentes imperio dñi et numeres
superbia ascendistis in montē. **I**taq̄
egressus amorrei q̄ habitabat in mon-
tibus et obuiam ueniens p̄sequens est
vos sicut solet ap̄es p̄sequi: et mo-
dit de seir usq̄ horma. **E**ūq̄ ruerūt
plorantes corā dñs nō auduit uos:
nec uocē uerē uoluit acquiescere. **S**edi-
tis ergo in castris in isto tempore.

Profectiq̄ inde uenimus in solitu-
dinem q̄ ducit ad mare rubrū
sicut michi dixerat dominus: et ueni-
mus montem seir longo tempore.
Dixitq̄ dñs ad me. **S**ufficit uobis
morari montem istū: ite contra aquila-
nou: et populo p̄cipē dicens. **T**rans-
ibitis per terminos fratrum uestrorū
filios elau qui habitant in seir: et circum-
bunt uos. **V**idete ergo diligenter ne
moueamini contra eos. **A**rg: cum
dabo uobis de terra eorum quantum
p̄gessit unus p̄dis calcare uestigium:

quia in possessionē elau dedi montē
seir. **L**ibos enim ab eis p̄cunia: et
comedis: aquā emptam haurietis
et bibeis. **D**ñs deus tuus benedixit tibi
in omni opere manuum tuarū. **R**ouit
iter tuum: quomodo transieris solitu-
dinem hanc magnā p̄ quadraginta
annos: habitans tecū dñs deus tuus:
et nichil tibi defuit. **E**ūq̄ transiimus
fratres n̄ros filios elau qui habitabāt
in seir per uiam campestrē de helyath
et de aliongaber: uenimus ad iter qd̄
ducit in desertū moab. **D**ixitq̄ domi-
nus ad me. **N**on pugnes contra moa-
bitas: nec intas aduersus eos p̄sum.
Non enī dabo tibi quicūq̄ de terra eorū:
quia filijs loth tradidi ar in possessio-
nem. **E**ntim primi fuerūt habitatores
eius: p̄p̄s magnus et ualidus et tam
egressus ut de enachim stirpe quasi gi-
gantes crederent: et essent similes fili-
is enachim. **D**eniq̄ moabite appel-
lant eos enim. **I**n seir autē prius ha-
bitauerunt h̄cū: quibz repulsi atq̄
deletis habitauerunt filij elau sicut fe-
cit israel in terra possessionis sue quā
dedit illi dominus. **S**urgentes ergo ut
transiremus torrentē careth: uenimus
ad eum. **T**empus autē quo ambulau-
mus de castris usq̄ ad transiū
careth triginta et octo dñorū fuit: do-
nec consummeretur omnis congregatio
hominū bellatorū de castris sicut iura-
uerat dominus: cuius manus fuit ad-
uersus eos ut interirent de castrorū me-
dio. **P**ostq̄ autē uniuersi ceciderūt pu-
gnatores: locutus ē dñs ad me dicens.
Tu transibis hodie terminos moab
urbem nomine ar: et accedes in uiciua
filiorū amon. **C**ave ne pugnes contra
eos: nec moueas ad p̄sum. **N**ō enī
dabo tibi de terra filiorū amon: quia

filijs loth dedi eā in possessionē. **T**erra
gigantum reputata est: et in ip̄a olim
habitauerūt gigantes: quos ammo-
nite uocant. **A**zomim populus ma-
gnus et multus et procer longitudo-
nis sicut enachim quos deleuit dñs a
facie eorum: et fecit illos habitare pro-
ris: sicut fecerat filijs elau q̄ habitant
in seir delectis horreos: et terram eorū
illis tradens: quā possident usq̄ in
p̄sens. **E**uros quocūq̄ habitabant in
aserim usq̄ gazam rapadores repu-
lerunt eos: qui egressi de rapadocia de-
leuerunt eos: et habitauerunt pro illis.
Burgie et transiit torrentem ardon.
Ecce tradidi in manu tua seon regem
esehon amorrei et terram eius: incipe
possidere: et committe aduersus eum
p̄sum. **H**odie incipia mittere terro-
rem atq̄ formidinem tuā in p̄p̄os q̄ ha-
bitant sub omni celo: ut audiat nomi-
ne tuo pauent: et in morem parturien-
tium contemiscant: et dolore teneant.
Misi ergo nuntios de solitudine cade-
moth ad seon regem esehon uerbis pa-
nificis dicens. **T**ransibimus p̄ terram
tuam: publica gradiemur uia. **N**on
declinabimus neq̄ ad dexteram neq̄
ad sinistram: alimenta p̄cio vende-
mus uobis ut uestiamur: aquā p̄cunia tri-
bue et sic bibeamus. **T**antu ē ut uobis
concedas transiū: sicut fecerūt filij
elau qui habitant in seir: et moabite
qui habitant in ar: donec ueniamus
ad iordanem: et transiamus ad terram
quā dominus deus noster daturus
est nobis. **R**esponditq̄ seon rex esehon
dare nobis transiū quia indurau-
rat dominus deus tuus spiritū eius:
et obfirmauerat cor illius ut ita rade-
ret: in manus tuas: sicut nūc uides.
Dixitq̄ dominus ad me. **E**cce cepi tibi

tradere seon et terra eius incipe possidere
eam. Egressusque est seon obviam nobis
cum omni populo suo ad prelium in iassa: et
tradidit eum dominus deus noster nobis:
percussimusque eum cum filiis suis et omni
populo suo: cunctasque urbes in tempore
illo cepimus interfecimusque habitatores
earum viris ac mulieribus et parvulis.
Non reliquimus in eis quicquam absque
numeris que in partem venire possunt:
et spolia urbium quas cepimus ab
aror qui est super ripam torrentis arnon
oppido: quod in valle situm est usque
galaad. Non fuit vicus et civitas que
nostros effugeret manus. Omnes tradi-
dit dominus deus noster nobis: absque
filiis amon ad quam non accessimus: et
cunctis que adiacent torrenti iebor: et urbi-
bus montanis universis: locis autem quibus
nos prohibuit dominus deus noster. **U**
taque conversi ascendimus per iter basan.
Egressusque est contra nos rex basan in occur-
sum nobis in populo suo ad bellan-
dum in edrai: dixitque dominus ad me. Ne
timeas eum: quia in manu tua tradi-
tus est cum omni populo ac terra sua: facies
que sicut fecisti seon regi amorreorum: qui
habuimus in sebon. Tradidit ergo do-
minus deus noster in manibus nostris
etiam contra regem basan et universum
populum eius: percussimusque eos usque ad
interitum: vastantes cunctas civi-
tates illius vixit tempore. Non fuit
oppidum quod nos effugeret. Brevis
taque urbes: omnem regionem argob regni
og in basan. Unde urbes erant mu-
nitione muris altissimis portibusque et vesti-
bus: absque oppidis innumeris que non
habebant muros. Et destruximus eos
sicut feceramus seon regi sebon disper-
dentes omnem civitatem vicorumque ac mu-
lieres et parvulos: numerumque eorum et

spolia urbium diripimus. Tulumus
que illo in tempore terra de manu duorum
regum amorreorum qui erant trans ior-
dani a torrente arnon usque ad mon-
tem hermon quem hermon saron vocant
et amorra sanir: omnes civitates que
sunt in planitie: et universam ter-
ram galaad et basan usque ad selcha: et
edrai civitates regni og et basan. So-
lus quippe og rex basan restitit de
serpe giganteum. Non stratur lectus
eius ferreus qui est in cabach filiorum
ammor: novem cubitos habens longi-
tudinis: et quatuor latitudinis ad men-
suram cubiti viciis manus. Terramque
possedimus tempore illo ab aror qui
est super ripam torrentis arnon usque ad
mediam partem montis galaad. Et
civitates illi dedi ruben et gad: reliquas
autem partem galaad et omnem basan
regni og tradidi medie tribui manasse
et omnem regionem argob. Cuncta ba-
san vocatur terra giganteum. Hanc filius
manasse possedit omnem regionem ar-
gob usque ad terminos gessuri et macha-
bi. **U**ocavitque rex nomine suo basan
auothiair id est villas iair: usque in pre-
sentem diem. Machir quoque dedit ga-
laad: et tribus ruben et gad dedit de
terra galaad usque ad torrentem arnon
medium torrentis et finem usque ad
torrentem iebor qui est terminus filio-
rum amon: et planiciem solitudinis
ammon iordanem et finem tenebrarum usque
ad mare deserti quod est salassum ad
radices montis phasga contra orientem.
Precepitque vobis in tempore illo dominus.
Dominus deus vester dicit vobis: non
hanc in hereditatem: repeditis preceptis
fratres vestros filios israel omnes
viri robusti absque uxoribus et parvu-
lis atque iumentis. Non enim quod plura

habeatis pecora et in urbibus remanere
debent quas tradidi vobis: donec
requiem tabui ac dominus fratribus ve-
stris sicut vobis tribuit: et possideant
etiam ipsi terram quam daturus est eis
trans iordanem: tunc revertetur unus-
quisque in possessionem suam quam dedi vo-
bis. **I**osue quoque in tempore illo precepi
dicens. Noli tu videre que fecit dominus
deus noster duobus hijs regibus: sic fa-
cie omnes reges ad quem transieris
ea. Ne timeas eos. Dominus enim deus
vester pugnabit pro vobis. **P**recatus
que sum dominum in tempore illo dicens. Do-
mine deus meus: quid ostenderis super me
magnitudine tua manibus fortissimam.
Nec enim est alius deus vel in celo vel
in terra qui possit facere opera tua: et
comparari fortitudini tue. **T**ransibis
igitur et videbis terram hanc optimam
trans iordanem: et montem istum egredi-
entem libani. **T**ransibisque est dominus michi pro-
pter nos nec egredietur me. **S**ed dixit
michi. Sufficit tibi: nequaquam ultra lo-
quaris de hac re ad me. **A**scende ta-
men phasga: et oculos tuos circumfer
ad occidentem: et ad aquilonem austrum
que et orientem et aspice. **N**ec enim transi-
bis iordanem istum. **P**recepit iosue et
robora eum atque confortavit: quia ipse
preceperat populo istum: et divideret eis ter-
ram quam visurus es. **M**anumque in
valle contra pharanum phagor. **U**
et nunc israel audi precepta et
iudicia que ego doceo te ut facias
ea vivas: et in goodie possideas terram
quam dominus deus patrum vestrorum da-
turus est vobis. **N**on additis ad ver-
bum quod vobis loquor: nec aufere-
tis ex eo. **C**ustodite mandata domini
dei vestri que ego precipio vobis. **O**culi
vestri videbunt omnia que fecit dominus

contra elphogor: quomodo convertit
omnes cultores eius de medio vestri.
Vos autem qui adheretis domino deo vestro
universis universisque in presentem diem.
Habitisque docuerim vos precepta atque
iudicia sicut mandavit michi domi-
nus deus meus: sic facietis ea in terra
quam possiduri estis: et observabitis et
implebitis opera. **H**ec est enim vestra
sapientia et intellectus coram populo: ut
audientes universi precepta hec dicant.
Si populus sapiens et intelligens gens
magna. **N**ec est alia natio tam gradis
que habeat deos appropinquantes
sibi: sicut deus noster adest iudis ob-
secrationibus nostris. **Q**ue est enim alia
gens sic inclita ut habeat testimonia
iustarum iudicia: et universam legem quam
ego proponam hodie ante oculos vestros.
Custodi igitur memorem et animam
tuam sollicite. **N**e obliviscaris verborum
que viderunt oculi tui: et ne recideris
de corde tuo cunctis diebus vite tue. **D**o-
cebis ea filios ac nepotes tuos: diem
in quo stetit coram domino deo tuo in
ore: quando dominus locutus est michi
dicens. **C**ongrega ad me populum ut au-
diant sermones meos: et discant timere
me omni tempore quo vivunt in terra:
doceantque filios suos. **E**t accessibitis
ad radices montis qui ardebat usque
ad celum: et atque in eo tenebre et nubes
et caligo. **L**ocutusque est dominus ad vos
de medio ignis. **H**oc nunc verbum eius
audistis: et formam patris non vidi-
stis. **E**t ostendit nobis patrum lumen
quod precepit ut faceremus: et decem ver-
ba que scripta sunt in duabus tabulis lapi-
dis. **N**uncque mandavit in illo tempore
ut docerem vos testimonia et iudicia:
que facere debetis in terra quam possiduri
estis. **C**ustodite igitur sollicite animas

uas. **N**ō vidistis aliq̃ similitudinē
in die qua locutus est vobis dominus
in ore de medio ignis: ne forte dece-
pti faciatis vobis sculptam similitu-
dinem aut imaginē masculi vel femi-
næ: similitudinē omnium iumentorum
que sunt super terrā vel avium sub celo
volantium: atq; reptiliū que mouentur
in terra: sive piscium qui sub terra mo-
rantur in aquis: ne forte oculis eleua-
tis ad celum videas solē ⁊ lunam ⁊
omnia æstā celī: ⁊ errore deceptus ad-
res ea et colas: que creauit dñs deus
tuus in ministeriū cūdis gentibz que
sub celo sunt. **V**os autē vultis dñs et e-
duxit de fornace ferrea egyp̃ti: habere
populum hereditariū sicut ē in pre-
sentē diē. **T**raulusq; est dñs contra me
propter sermones vestros et iurauit
ut non transirem iordanē: nec ingre-
derer terram optimā quā dācurus est
vobis. **E**cce morior in hac humo: nō
transibis iordanē vos transibitis et
possidebitis terram egregiā. **T**unc ne-
quando obliuiscaris p̃di dñi dei cui-
quod pepigit tecum: et facias tibi scul-
ptam similitudinē torū que feci dñs
prohibuit. **Q**uia dñs de⁹ tuus ignis
consumens est: deus emulatoz. **S**i ge-
meritis filios ac nepotes: et morati
fueritis i terra: decepti: feceritis vobis
aliquā similitudinē patentes malū
coram dño deo vestro: et eum ad ira-
tundiā prouocetis: testes inuoco ho-
die celum et terram: cito p̃cucros vos
esse de terra: quā transito iordane pos-
sessori estis. **N**on habitabitis i ea lon-
go tempore: sed delebit vos dominus
atq; disperget in om̃es gentes: ⁊ rema-
nebitis pauci i nationibus ad quas
vos diuidurus est dñs. **N**ūq; seruetis
dñs q̃ hominū manu fabricati sunt.

ligno et lapidi qui nō videntur nec audiunt non comedūt nō odorant. **Et** quęsties ibi dñm dñi tuū inuenturum: si tamen toto corde quęsties et tota tribulatione anime tue postq̃ te inuenerint iustia que p̃dita sunt. **Et** uisimo autē tempore reuēteris ad dñm tuū et audies vocem eius quia deus misericors dñs deus tuus est. **Non** dimittet te nec quiniuo delebit: neq; obliuisceris pacti qui iurauit patribz tuis. **Interroga** de diebus antiquis q̃ fuerunt ante te et die quo creauit deus hominem super terram a summitate celi usq; ad summum riuus: facta est aliquando huiusmodi res aut unquā cognitū ē ut audiret ipse vocem dñi loquēdis de medio signis: sic ut audisti et uideristi: sic fecit deus ut ingrederet et colleret sibi gentē de medio nationū p̃ temptationes signa arę potentia p̃ pugnā et robustam manu regētiq; brachium et terribiles uisionē: iuxta omnia que fecit pro nobis dñs deus noster in egipto uidēdibz oculis tuis: ut scires quoniam dñs ipse est deus: et nō ē alius preter unū. **De** celo te fecit audire vocem suam ut doceret te: et in terra ostendit tibi ignis suū maximū: et audiisti uerba illius de medio ignis quia dilexit patres tuos et elegit semetip̃s post eos. **Quia** te p̃cedens in uirtute sua magna te ē p̃pito ut deleter nationes maximas et formidiores te in introitu tuo: et introduceret te dicens: tibi terra ray in possessionē: sicut ceteris in p̃finitū die. **Et** ito ergo hodie et cogitato in corde tuo quod dñs ipse est deus in celo summus: et in terra deusum: nō sit alius. **Et** si dñs p̃cepta tuas arę: mādauit ut ergo p̃cipio tibi ut bene sit tibi: et filius

tuis post te: et permaneas multo tem-
 pore super terram quam dominus deus tuus
 daturus est tibi. Tunc separavit moy-
 ses tres civitates trans iordanem ad or-
 rientalem plagam ut confugeret ad
 eas qui occiderit nolens proximum suum
 nec foret sibi inimicus ante unum et al-
 terum diem: ad harum aliquam urbium
 possit evadere: foris in solitudine que
 sua est in terra campestris de tribu ruben:
 et ramoth in galad ad que est in tribu
 gad: et golam in basan que est in tribu
 manasse. **I**ta est lex quam proposuit
 moyses coram filiis israel: hec testi-
 monia et testimonia atque iudicia que
 locutus est ad filios israel: quando e-
 gressi sunt de egipto trans iordanem
 in valle circa phanum phogor: in crea-
 lion regis amorci qui habuauit in efe-
 bon quem percussit moyses. **F**ili quoque
 israel egressi et egiptum persequerentur ter-
 ram eius: et terra regis basan duo-
 rum regum amorcorum qui erant trans
 iordanem ad solis orientem ab arcer que
 sua est huius ripam torrentis arnon usque
 ad montem sanit: quod est in hermon omni-
 um planitiem trans iordanem ad orienta-
 lem plagam usque ad mare solitudinis
 et usque ad radices montis phalga. **V.**
Terminavit moyses omni israel:
 et dixit ad eum. **R**umidi israel testi-
 monia atque iudicia: quod ego loquor
 in auribus vestris hodie. **D**iscite ea: et
 opere complere. **D**ominus deus noster
 propitius nobiscum sedus in orbem. **N**on
 rumi patribus nostris inire patul sed no-
 biscum: qui in presentia sumus et vi-
 uimus. **F**acite ad faciendum locutus est no-
 bis in monte de medio ignis. **E**go se-
 quebar: et medius fui inter dominum et vos
 in tempore illo: ut annuntiaret vobis
 verba eius. **N**on misit enim ignem: et

nō ascendisti i montem. Et ait. Ego dominus deus tuus: qui eduxi te de terra egipti de domo seruitutis. Non habebis deos alienos in cōspētu mē. Non facies tibi sculpilē nec similitudinē quācūq; in celo sunt delux et que in terra deorsum: que versant in aquis sub terra. Nō adorabis ea. et non coles. Ego enī sum dñs deus tuus. De? emulatores redime iniquitatē patris sup filios in tercia et quartam generationē hīs qui oderunt me: faciens misericordiā in multa milia diligētibz me: et custodiētibz praecepta mea. Non usurpabis nomen domini tui frustra: quia nō erit impunitus qui super te vana nomen eius assumpserit. Obuia diē sabbati ut sanctifices eum: sicut praecepit tibi dñs deus tuus. Sex diebz opaberis: et facies omnia opēra tua. Septimus diēs sabbati est: id est requies dñi dei tui. Non facies in eo quāvis opēra tua: si filius tuus: si filia serua: si ancilla: bos et asinus et omne iumentū tuū et peregrinus qui est intra portas tuas: ut requiescat serua et ancilla tua sicut et tu. Memento qd ipse seruieris in egipto: et eduexit te inde dominus deus tuus in manu forti et brachio regēto. Idcirco praecepit tibi ut obuias diē sabbati. Non ora patrem tuū et matrem sicut praecepit tibi dñs deus tuus: ut longo viuas tempore: et bene sit tibi in terra quā dñs deus tuus dāuica ē tibi. Non occides: nec; machaberis: furumq; non facies: nec loqueris cōtra proximi tuū falsū testimoniu. Nō concupisces uxorem proximi tui: non dominiōnē agerū: non fructum: non ancillam: nō bonum: nō asinu: et munda q illius sunt. Hec verba locut

est dominus ad omnem multitudinem
vestra in monte de medio ignis: et mi-
his. et caliginis voce magna nichil
addens amplius: scripsit ea in duabz
tabulis lapideis quas tradidit michi.
Vos autem postquam audistis vocem de me-
dio tenebrarum et montem ardere vidi-
stis accessistis ad me omnes principes
tribuum et maiores natu: atque dixistis.
Ecce ostendit nobis dominus deus noster
maiestatem et magnitudinem suam. Vocem
enim eius audivimus de medio ignis:
et probavimus hodie quod loquente deo
cum homine vixerit homo. Cur ergo
moriemur: et devorabit nos ignis
hic maximus? Si enim audiremus
ultra vocem domini dei nostri moriemur.
Quid est omnino tanto ut audiat vocem
dei viventes qui de medio ignis loqui-
tur sicut nos audivimus: et possit vi-
vere? Tu magis accede et audi cuncta
que dixerit dominus deus noster tibi: loque-
risque ad nos: et nos audientes facie-
mus ea. Quod cum audisset dominus ait
ad me. Audivi vocem verborum populi huius
que locuti sunt tibi. Bene dicta sunt lo-
cuti. Quis det talem eos habere mentem
ut timeant me et custodiant universa man-
data mea in omni tempore: ut bene sit eis
et filiis eorum in sempiternum? Vade et dic
eis. Revertimini in tentoria vestra. Tu vero
hic sta mecum: et loquar tibi omnia
mandata mea et testimonia atque iudi-
cia que docebis eos ut faciant ea in
ita quam dabo illis in possessionem. Cu-
stodite igitur et facite que precepit domi-
nus deus nobis. Non declinabitis
neque ad dexteram neque ad sinistram: sed
per viam quam precepit dominus deus
vestre ambulabitis: ut vivatis et be-
ne sit vobis et protendantur dies vestri
in terra possessionis vestre. **U**

Hec sunt precepta et testimonia atque
iudicia que mandavit dominus deus
vestre ut docerem vos et facias ea in
terra ad quam transgredimini possiden-
dam: ut timeas dominum deum tuum et custo-
dias omnia mandata et precepta eius
que ego precipio tibi et filiis ac nepo-
tibus tuis cunctis diebus vite tue: ut pro-
longentur dies tui. Audi israel et ob-
secra ut facias quod precepit tibi dominus et
bene sit tibi et multiplicetis amplius:
sicut pollicus est dominus deus patrum tuorum
tibi terram lactis et melle manantem. Au-
di israel. Dominus deus noster deus
unus est. Diliges dominum deum tuum ex
toto corde tuo: et ex tota anima tua: et
ex tota fortitudine tua. Et utique verba
hec que ego precipio tibi hodie in corde
tuo: et narrabis ea filiis tuis et medita-
beris sedens in domo tua et ambulans
in itinere domus atque consurgens:
et ligabis ea quasi signum in manu
tua: et circumdabis te: et movebuntur inter oculos
tuos: sicutque ea in limine et hostijs
domus tue. Cumque introduxerit te do-
minus deus tuus in terram per quam iuravit
patribus tuis abraham ysaac et iacob et
dedit tibi civitates magnas et opul-
entias quas non edificasti domos ple-
nas cunctarum opum quas non egredieris
civitates quas non effodisti vinea et
oliveta que non plantasti et comede-
ris et saturatus fueris: caue diligenter
ne obliviscaris dominum qui eduxit te de ter-
ra egypti de domo servitutis. Dominum
deum tuum timebis et illi soli servies: ac
per nomen illius iurabis. Non ibitis
post deos alienos cunctarum gentium quod
in circuitu vestro sunt: quoniam deus
emulatur dominus deus tuus in medio tuo:
nequando irascatur furor domini dei tui
contra te: et auferat te de superficie terre.

Non temptabis dominum deum tuum: sicut
temptasti in loco temptationis. Custodi
precepta domini dei tui ac testimonia et
testimonia quas precepit tibi: et fac quod
placuit est et bonum in conspectu domini
ut bene sit tibi: et ingressus possideas
terram optimam de qua iuravit dominus
patribus tuis ut daret omnes inimicos
tuos coram te sicut locutus est. Cum interro-
gaveris te filius tuus et dicas quid
sibi voluit testimonia hec et testimonia
atque iudicia que precepit dominus deus noster
nobis: dices eis. Deum etiam pharaonem
in egipto: et eduxit nos dominus de egi-
pto in manu forti et secumque signa atque
prodigia magna et pessima in egipto
contra pharaonem et omnem domum illius
in conspectu nostro: et eduxit nos inde
ut introduderet daret terram super quam iu-
ravit patribus nostris. Precepitque nobis
dominus ut faciamus omnia legumina hec:
et iuramus dominum deum nostrum ut be-
ne sit nobis cunctis diebus vite no-
strae sicut et hodie. Etique nostri miseri
coram te custodierimus et fecerimus om-
nia precepta eius coram domino deo
nostro sicut mandavit nobis. **U**

Quoniam vero introduxerit te dominus
deus tuus in terram quam possessio-
nis ingredieris: et destruxerit gentes mul-
tas coram te et regnum et greges eorum et
amorem eorum chanaanem et pherezum et
moabitarum et iebuseum septem gentes mho-
madis numeri: et tu es et robustior
te tradideris: eas dominus deus tuus tibi:
percutiesque eas usque ad interitum eorum.
Non imitaberis eis sedus nec miscebe-
ris eorumque: sordabis cum eis coniugia.
Filiam tuam non dabis filio eius: nec
filium illius accipies filio tuo: quia
sequetur filium tuum ne sequatur me: et
ut magis huius diis alienis. Praetereaque

furor domini: et delebit te cito. Quoniam potius
hec facietis eis. Aras eorum subverti-
te: et confingite statuas. Idolaque succi-
dite: et sculptilia comburite: quia ipsa
sancius et domino deo tuo. Te elegit
dominus deus tuus: ut sis ei populus pecu-
liaris de cunctis populis qui sunt super ter-
ram. Non quia cunctas gentes numero
vinceris vobis iustus est dominus
et elegit vos cum omnibus finibus populi pande-
res: sed quia dilexit vos dominus:
et custodivit iuramentum quod iuravit
patribus vestris. Etique vos in manu
forti et redemit de domo servitutis: de
manu pharaonis regis egypti: et scies
quia dominus deus tuus ipse est deus fortis
et fidelis. Custodieris pactum et misericordiam
diligentibus se et hijs qui custodiunt
precepta eius in mille generationes:
et redens obedientibus se statim: ita ut
disperdat eos et ultra non differat proci-
tus eis relictus quod merent. Custodi
ergo precepta et testimonia atque iudi-
cia: que ego mandabo tibi hodie ut
facias. Si postquam audieris hec iudicia
custodieris ea et feceris: custodiet te do-
minus deus tuus tibi pacem et misericor-
diam quam iuravit patribus tuis et
diliget te et multiplicabit: benedicetque
seculum ventis tuis: et seculum terre tue. Hy-
metus tuos atque vindemias. Oleum et ar-
mentis gregibus omnium tuarum supercre-
ram: pro qua iuravit patribus tuis
ut daret ea tibi. Benedictus eris inter
omnes populos. Non erit apud te stili-
lis utique: sepseram in hominibus
et in gregibus tuis. Auscultet dominus a te
omnem languorem et infirmitates egi-
pti pessimas quas novisti non inferat
tibi sed cunctis hostibus tuis. Deu-
rabis omnes populos quas dominus
deus tuus daturus est tibi. Non pariet

eis odium tuum: nec fures dñs eorū: ne
sint in ruinam tuā. Si dixeris i corde
tuo plures sūt gentes iste q̄ ego: quo-
modo potero deletē eas: noli metuere
sed recordare: quē fecerit dñs de⁹ tuis
pharaoni et cunctis egyp̄iis plagas
maximas quas viderunt oculi tui et
signa atq; portenta manūq; robustā
et retentū brachiū: ut educeret te domi-
nus deus tuus. Sic faciet cunctis po-
pulis quos metuis. Insup et scabro-
nes mittere dñs de⁹ tuus in eos: donec
deleat om̄es atq; disperdat qui te fuge-
runt et latere poterint. Non timebis
eos: quia dñs deus tuus in medio tui
est deus magnus et terribilis. Ip̄e con-
sumet nationes has in conspectu tuo
paucāq; atq; per partes. Nō poteris
eas deletē pariter: ne forte multiplicet-
tur contra te bestie terre. Dabitq; eos
dominus deus tuus in conspectu tuo:
et interficiet illos donec penitus dele-
antur. Tradetq; reges eorū in manus
tuas: et disperdes nomina eorū sub ce-
lo. Nullus poterit resistere tibi: donec
conteras eos. Sculpilia eorum igne
combures. Nō concupisces argentū
et aurū de quibus facta sunt: neq; al-
lumes e⁹ eis ubi quinq; ne offendas:
propterea quia abominatio est dñi
dei tui: nec inferas quippiā e⁹ dolo in
domū tuā: ne fias anathema sicut et il-
lud ē. Quasi spurciā deprehendit: ve-
lut indignamentū ac sordes abomina-
tionis habebis: q̄a anathema ē. **III**
Quoniam mandavī qđ ego precipi
tibi hodie: cave diligenter ut fa-
cias ut possis vivere: et multiplicari
ni: ingreditq; possideas terram pro
qua iuravit dñs patribus vestris. Et re-
cordaberis cuncti iuracis per quod ad-
duxit te dñs deus tuus: quā adraginta

annis p̄ defectum ut affligeret te atq;
conpateret: et nota fuerit quē in tuo a-
nimo verfabatur: utrum custodires
mandata illius an non. Affixit te pe-
nuria: et dedit tibi cibum manna quē
ignorabas: et partes tui ut ostenderet
tibi qđ nō in solo pane vivit homo:
sed in omni verbo qđ egreditur de ore
domini. Vestimentū tuū quo open-
bans nequaq; vetustate defecit: po-
tuus non ē subtritus. Et quadrage-
simus annus est: ut recogites in corde
tuo: quia sicut erudit filius suū homo
sic dñs deus tuus erudit te: ut custo-
dias mandata dñi dei tui: et ambules
in vijs eius: et times eū. Dñs enim
deus tuus introducet te in terram bo-
nam: terram rivorū aquarūq; et font-
ium: cūis campis et montib; cum-
puit fluviorū abissi: terram fumentū
viti ac vitas in qua flos et mala-
granata et olivea nascuntur: terram
olei ac mellis ubi absq; ulla penuria
comedes panem tuū et cecum omniū
abundantia preteris: cūis lapides
ferrum sunt: et de montibus eius me-
talla fodiantur: ut cum comederis
et satiatus fueris benedicas domino
deo tuo pro terra optima quā dedit ti-
bi. Observa et cave nequando obli-
viscaris dñi dei tui: et negligas mādata
eius atq; iudicia et ceremonias quas
ego precipio tibi hodie: ne postq; com-
deris et satureris: furtis domos pulcras
edificaveris: et habitaveris in eis: ha-
buerisq; armenta et ovīs greges: argen-
tū et aurū undasq; cecū copiam dele-
tur cor tuū: et non reminiscaris domi-
ni dei tui: qui eduxit te de terra egyp̄i
de domo servitutis: et duxit te in solitu-
dine magna atq; terribili: quā
erat septuaginta annis: advenis et scorpio

at diplas et mille om̄ino aque: qui
eduxit te de terra duri ssima et aba-
uit te manna in solitudine qđ nescie-
runt p̄res tui. Et postq; afflixit ac pro-
bavit: ad eternū miseris est tui: ne
diceris in corde tuo fortitudo mea et ro-
bur manus mee hec michi om̄ia p̄sti-
terunt: sed recorderis dñi dei tui: qđ ipse
vires tibi prebuit: ut impleat padū
suū sup quo iuravit patribus tuis sicut
prelens indicat dies. Sin autē obli-
viscaris dñi dei tui securus fueris deos alienos
colutisq; illos et adoraveris: ecce nūc
p̄dico tibi qđ om̄ino dispreas. Sicut
gentes q̄s deleuit dominus i intem-
perantia et vobis prebuit si inobediētes
fueritis voci domini dei vestri. **II**
Audi israel. Tu transgredieris ho-
die iordanem ut possideas na-
tiones maximas et fortiores te civita-
tes ingentes: et ad celū usq; muratas:
p̄lm magnū atq; sublimem: filios e-
nachim quos ipse vidisti et audisti:
quibus nullus potest e⁹ aduerso res-
istere. Scis ergo hodie qđ dñs deus
tuus ip̄e transibit ante te ignis deuor-
ans atq; consumens: qui cōterat eos
et deleat atq; disperdat ante faciem tuā
relotier: sicut locusus ē tibi. Ne dicas
in corde tuo: cū deleuerit eos dñs deus
tuus in conspectu tuo: p̄pter iusticiam
meam introduxit me dñs ut terram
hanc possiderem: cū p̄pter impietates
suas iste deleat sint nationes. Neque
nim propter iusticias tuas et equitati-
cordis tui ingredieris ut possideas ter-
ras earū: sed quia ille egerunt impie-
introcunt te deleat sunt: et ut comple-
ret verbum suū dñs quod sub iuramentū
pollicitus est patribus tuis abrahā
isaac et iacob. Scito ergo qđ nō p̄pter
iusticias tuas dñs deus tuus dedit

tibi terram hanc optimā i possessionē:
cum durissime certavis sis p̄p̄s. Me-
mento et ne obliuiscaris quomō ad-
iracundiā provocaveris dñm deū tuū
in solitudine: et eo die quo egressus
es e⁹ egyp̄to usq; ad locū istum: semper
aduersum dñm contendisti. Nā et in
oreb; pronuntiasti eū: et iratus deleat te
voluit quādo ascendi in montem ut
acciperem duas tabulas lapideas: p̄-
dico quod pepigit vobiscū deus. Et per-
steteram in monte quadraginta dieb;
ac noctibus: panem non comedēs et a-
quam non bibens. Deditq; michi do-
minus duas tabulas lapideas scri-
ptas digito dei: et continētes omnia
verba: quę vobis locutus ē in monte
de medio ignis quādo concio populi
congregata est. Cūq; transisset qua-
draginta dies et tondem nodes dedit
michi dñs duas tabulas lapideas:
tabulas federis: deditq; michi. Surge
et descende hinc cito: quia p̄p̄s tuus
quē eduxisti de egyp̄to defecerunt velo-
citer viam quā demonstrasti eis: fecerūt
q; sibi constanter. Cursumq; ait dñs
ad me. Cetto qđ p̄p̄s iste dure reuolū-
sit. Dimitte me ut conteram eum: et
deleam nomen eius sub celo: et con-
stiuam te sup gentem quę hac maiore
et fortior sit. Cūq; de monte ardente
descenderem et duas tabulas federis
veras: cunctam manu vidissemq; pec-
casse vos dñs deo v̄ro et fecisse vobis
vinulum constanter ac defecisse ve-
lociter viam tuā quā vobis ostende-
rat: proici tabulas de manib; meis
consecra: eas in conspectu vestro. Et
proci dñm sicut prius quadra-
ginta dieb; et noctibus panem nō co-
medens et aquam nō bibens propter
om̄ia peccata v̄ra quę gessistis contra

dūm: et ad iracundiā provocastis. Timui enī indignationē et iram illius: quā aduersum vos cōstitutus delecte vos voluit. Et reāuduit me dñs etiam hac vice. Aduersum aaron quōq; vehementer iratus voluit eum contemere: et pro illo similiter deprecatus sum. Peccatū autē vēm qđ feceratis id est vitulū arripens igne combullit: et in feusta cōminuens omniūq; in puluerem redigens proiecit in torrentē qui de mōte descendit. In incendio quōq; et in temptatione: et i sepulchris concupiscentie provocastis dñm: et quādo misit vos de radsebarne dicens ascende et possidere terrā quā dedi vobis: et contempnistis imperiū dñi dei vestri et non credidistis ei: neq; vocem eius audire noluidistis: sed semper fuistis rebelles a die qua nolse vos cepi. Et iacui coram dño quadraginta diebus ac noctibus quibus eū suppliciter deprecabar ne deleter vos ut fuerat comminatus: et orans dixi. Dñe deus ne disperdas pplū tuū et hereditatem tuā quā redemisti in magnitudine tuā: quos eduxisti de egipto in manu forti. Recordare seruitutis tuorū abrahā ysaac et iacob. Ne aspicias duriciā populi huius et impietatem atq; peccatum: ne forte dirās habitatores terre de qua eduxisti nos nō poterat dñs introducere eos: i terrā quā pollicerē eis: et oderat illos: idcirco eduxit ut interficeret illos i solitudine: qđ sūt ppla tu? et hereditas tua quos eduxisti i fortitudine tua magna et in brachio tuo recto. In tempore illo dixit dñs ad me. **N**ola tibi duas tabulas lapideas sicut priores fuerunt et ascende ad me in montem: faciesq; archam ligneam et scribam in tabulis verba que fuerūt

in his quas ante contregisti: poneq; eas in archa. Feci igitur archam de lignis sethim. Longi dolassem duas tabulas lapideas instar priorum: sed di in monte habens eas in manibus. Scripsitq; in tabulis iuxta id qđ prius scripserat verba decem que locutus ē dñs ad vos i mōte de medio ignis quādo ppls cōgregat⁹ est: et dedit eas michi. Reversusq; de monte descendit: et posui tabulas in archam quā fecerāt: que hucusq; ibi sunt sicut michi praecepit dñs. Filij autē israel castra moverunt et berodij filiorū iachan in moshira ubi aaron mortuus et sepultus ē: pro quo sacerdotio fundus est filius eius eleazar. Inde venerūt i gadgad: de quo loco pfecti castrametati sūt i ieribatha in tra aquarū atq; corēiū. Et tēpore separavi tribu leui ut poneret archam sedens domini: et staret corā eo in ministerio ac benediceret i nomine illius usq; in praesentē diem. Quāobrem nō habuit leui partem neq; possessionem i fratribus suis: quia ipse dñs possessio eius est: sicut promissit ei dñs deus tuus. Ego autē feci in monte sicut prius triginta diebus ac noctibus: reāuduitq; me dñs etiā hac vice: et perdere noluit. Dixitq; michi. Vade et precede pplū ut ingrediantur et possideat terram quā iuravi patribus eorum: ut traderem eis. Et nūc israel quid dñs deus tuus petat a te: nisi ut timeas dñm deū tuū et ambules in vijs eius et diligas eū: ac servas dominū deo tuo in toto corde tuo et in tota anima tua custodiasq; mandata dñi et cērimonias eius quas ego hodie praeipio tibi ut bene sit tibi. En dñi dei tui celum ē et celū celi terra: et omnia que in ea sunt et cuncti patribus tuis

conglutinati sūt dñs et amavit eos: elegitq; semem eorū post eos id est vos de cunctis gentibus sicut hodie comprobatur. Circūdare igitur pectus cordis vestri et circumem vram non inducatis amplius: quia dñs deus vester ipse est deus deorū et dñs dñantium de? magnus et potens et terribilis: qui psonā nō accipit nec munera. Faciet iudiciū pupillo et vidue: amat peregrinum: et dat ei viduū atq; vestituū. Et vos ergo amate peregrinos: quia et ipsi fuistis advenae in terra egipti. Dominum deum tuū timebis: et ei soli servies. Ipse ad heredes: iurabilisq; i nomine illius. Ipse est laus tua et deus tuus: qui fecit tibi haec magnalia et terribilia que viderūt oculi tui. In septuaginta annis abas descendunt patres tui in egiptum: et ecce nunc multiplicavit te dominus deus tuus sicut astra celi. **H**ma itaq; dñm deū tuū: et obsequia eius et cērimonias iudicia atq; mandata omni tempore. Cognosce hodie que ignorant filij vestri: qui non viderūt disciplinā dñi dei vestri: magnalia eius et robustam manū regentiumq; brachium: signa et opera que fecit in medio egipti: pharaoni regi et universae terre eius: omniq; exercitui egiptiorum et equis ac curribus: quomodo operuerit eos aque maris rubri: cum vos psequerent⁹ et deleverit eos dñs usq; in praesentē diem: vobisq; que fecerit in solitudine: donec veniretis ad hūc locū: i dathan atq; abiron filijs eliab qui sūt filius ruben: quos apertis ore suo terra absorbuīt cū dominibus et tabernaculis: et universa substantia eorū quā habebat in medio israel: oculi vestri viderunt omnia opera dñi magna qđ fecit: ut custodias omnia

mandata illius: qđ ego hodie praeipio vobis et possitis introire et possidere terram ad quā ingredimini: multoq; in ea vivatis tempore quā sub iuramento pollicitus est dñs patribus vestris et semini eorū lade et melle manantē. Terra autē ad quā ingredieris possidenda: non est sicut terra egipti de qua egisti ubi iacto semine i ortorū morem aque ducuntur irrigue: sed mōnuosa est et campestris: de celo repdant pluvias: quā dñs deus tuus semper inmisit et doli illius i ea sunt a principio anni usq; ad finē eius. Si ergo obedieritis mandatis meis que ego hodie praeipio vobis: ut diligatis dñm deū vestrū: et servaveritis ei in toto corde vtro et i tota anima vestra: dabit pluviam terrae vstae i temporanea et serotinam ut colligatis frumentum et vinū et oleum fenu et agris ad pascentia iumenta: ut et ipsi comedatis ac saturamini. Cavete ne forte decipiamur cor vtrū et recedatis a dño: serviantq; dijs alienis et adoretis eos: iratusq; dñs claudat celum et pluvie nō descendant: nec terra det germen suū: praeterea velociter de terra optima quā dominus daturus ē vobis. Ponite hęc verba mea in cordibus et in animis vris: et suspendite ea p signa in manibus: et inter oculos vestros collocare. Docete filios vestros: ut illa meditentur. Quando sederis in domo tua et ambulaveris i via: et accubueris atq; surrexeris sedes ea super pedes et ianuas domus tue: ut multiplicent dies tui et filiorū tuorū in terra: quā iuravit dominus patribus tuis: ut daret eis qđ dñm imminet celum terre. Si enī custodieritis mandata que ego praeipio vobis: et feceritis ea ut diligatis dñm deum vestrum et ambuletis i omnibus vijs

rius adherentes et disperdet dñs omni-
potens omnes gentes istas ante faciē
vram: et possidebitis eas q̄ maiores
et fortiores vobis sunt. Omnis locus
quē calcaverit pes vester: vester erit. A
deserto et libano et flumine magno eu-
frate usq; ad mare occidentale: erunt
termini vři. Nullus stabit cōtra vos.
Terrorē vři et formidīnē dabit dñs
deus vester sup̄ omnē terrā quā cal-
turi estis: sicut locut⁹ ē vobis. Et pro-
pono in conspectu vři hodie benedicti-
onem et maledictionē: benedictionem
si obedieritis mandatis dñi dei vesteri
que ego hodie p̄cipio vobis: maledi-
ctionem si nō obedieritis mādātis dñi
dei vesteri: sed si recesseritis de via quā
ego nūc ostendo vobis: et ambulave-
ritis post deos alienos quos ignora-
tis. Cum introduxerit te dñs de⁹ tuus
in terram ad quā p̄cepis habitandam:
pones benedictionē sup̄ montem gar-
zim: maledictionē sup̄ montē hebal:
qui sunt trans iordanem post viam q̄
p̄cepit ad solis occubitu: i terra chana-
nei qui habitat in campstribz contra
galgalam que ē iuxta vāllē tendē-
tem et intransentē p̄cul. Vos autē trans-
ibitis iordanē ut possideatis terrā quā
dñs de⁹ vester datur⁹ ē vobis: et habe-
atis ac possideatis illā. Videte ergo
ut impleatis testimoniā atq; iudicia
q̄ ego hodie pono in conspectu vři.

Hec sunt p̄cepta atq; iudicia que
facere debetis in terra quā dñs
deus patrum vrorū daturus ē vbi: ut
possideas eam cūctis diebus quibus
sup̄ humū gradieris. Subvertit oīa
loca in quibus coluerūt gentes quas
possessuri estis deos suos: sup̄ montes
recessos et colles: et subvertit omne signū
fonsosum. Dissipat aras eorum et

constringit statuas: lucos igne com-
bure et ydola comminuit: dispedite
nomina earū de locis illis. Nō facietis
ita dñō deo vři: sed ad locū quē elegit
dñs deus vester de cūctis tribubz
vestris ut ponat nomen suū ibi et ha-
bitet in eo venietis et offeretis in loco
illo olocauista et victimas vras: deci-
mas et p̄mitias manū vestrarū: et vo-
ta atq; donaria p̄mogenita boum et
ovium: et comederis ibi i conspectu do-
mini dei vesteri: ac letabimini i cūctis
ad que miseris manū vos: domus
vři in quibz benedixit vobis dñs de⁹
vester. Non facietis ibi que nos hic
facimus hodie: singuli qd sibi rectum
videtur. Reg: etn usq; in presens tem-
pus venistis ad requiē et possessionem
quā dñs deus vester daturus ē vobis.
Transibitis iordanē et habitabitis in
terā quā dñs de⁹ vester datur⁹ ē vobis:
ut requiescat a cūctis hostibz p̄ci-
piam: et absq; ullo timore habitetis
in loco quem elegit dominus deus
vester: ut sit nomen eius in eo. Illuc
omnia que p̄cepis conferetis: olo-
cauista et hostias ac decimas et p̄-
mitias manū vrarū: et quicquid p̄ci-
pium est in munerebus que vovistis
dñō. Ibi epulabimini totā dñō deo
vři vos et filij et filie vestre: famuli et
famule: atq; leuitas qui in vestris ve-
libus commorant. Reg: etn habet
aliam partem et possessionē inter vos.
Cave ne offeras olocauista tua i omni
loco quē videris: sed in eo quē elegit
dñs in vna tribu iuratu offeres hostias
et facies quecumq; p̄cipio tibi. Sin
autē contideris volueris et te et filios carni-
um deleaveris: occide et comede iuxta
benedictionē domini dei tui quā dedit
tibi in verbis tuis: sive in mūdum

fuerit hoc est maculatum et debile: sive
mundū hoc ē integrum et sine macula
quod offerri licet sicut caprea et cervi
comeris: absq; elu duntaxat sangui-
nis quē sup̄ terrā quasi aquā effundes.
Non poteris comedere i oppidis tuis:
decimā humeni et vini et olei tui: p̄-
mogenia armentorū et pecorū et omnia
que voveris et sponte offerre volueris
et p̄mitias manū tuarū: sed coram
dñō deo tuo comedes ea in loco quē
elegit dñs deus tuus: tu et filius tu⁹
et filia et frater et famula atq; leuitas
qui manet in verbis tuis: et letaberis
et reficietis corā dñō deo tuo in cūctis
ad que regrederis manū tuā. Cave ne
derelinquas leuitē i omni tempore quo
vescaris in terra. Quando dilatauerit
dñs de⁹ tuus terminos tuos sicut lo-
cutus est tibi: et volueris vesci carnibz
quas desiderat anima tua: locus autē
que elegit dñs deus tu⁹ ut sit nomen
eius ibi si procul fuerit occides de ar-
mentis et pecoribz que habueris sicut
p̄cepit tibi: et comedes in oppidis tuis
ut tibi placeat. Sicut comedit caprea
et cervus ita vesceris eis: et mundus
et immundus in comune vescetur: hoc
solum cave ne sanguinem comedas.
Sanguis enī corū pro anima est: et id-
circo non debes animā comedere cum
carnibz: sed sup̄ terram fundes quasi
aquā: ut bene sit tibi et filiis tuis post
te: cum feceris qd placet in conspectu do-
mini. Que autē sanctificaveris et vove-
ris dñō tolles et venies ad locum quē
elegit dñs: et offeres oblationes tua⁹
carnem et sanguinē sup̄ altare dñi dei
tui. Sanguinē hostiarū fundes i altari:
carnibz autē ipse vesceris. Obsequia et au-
di omnia que ego p̄cipio tibi ut bene
sit tibi et filiis tuis post te i sempiternū:

cum feceris quod bonū est et placitum
in conspectu dñi dei tui. Quando dispe-
nderit dñs deus tuus ante faciē tuā
gentes ad quas ingreditis possiden-
das et possideris eas atq; habitaveris
in terra earū: cave ne imiteris eas post
q̄ te fuerint introeunte subverte: et requi-
ras testimonia earū dicens. Sicut co-
luerūt gentes iste deos suos: ita et ego
colā. Nō facies similiter dñō deo tuo.
Omnes enī abominaciones quas a-
vescatur dñs fecerūt dijs suis offeren-
tes filios et filias: et comburentes eas
igni. Quā p̄cipio tibi hoc tantū sancto
dñō: nec addas quicquid nec minuas.

Si surrexerit in medio tui
prophetes aut q̄ somnū vidit:
se se dicat et p̄dixerit signū atq; porten-
tum et euenierit qd locutus est: et dixerit
tibi: ramus et sequamur deos alienos
quos ignoras et secuiamus eis: non
audies verba p̄phete illi⁹ aut somnia-
toris: quia temptat vos dñs deus ve-
ster: ut palam fiat vři diligatis eum
an non in toto corde et in totā anima
vestra. Dominū deū vři sequimini
et ipm timete: et mandata illius custo-
dite: et audite vocem eius. Ipi fueritis:
et ipi adhibebitis. Propheta autē ille
aut fidor somniorū interficietur quia
locutus ē ut vos auerteret a domino
deo vestro qui eduxit vos de terra egi-
pti et redemit vos de domo servitutis:
ut recitare te faceret de via quā tibi p̄-
cepit dominus deus tuus: et auferes ma-
lum de medio tui. Si tibi voluerit p̄-
suadere frater tuus fili⁹ mris tue aut fi-
lius tuus vel filia sive vxor que est in
sinu tuo aut amicus quē diligis ut
animā tuā clam dicat: ramus et se-
cuiamus dijs alienis quos ignoras
tu et pater tu⁹ cūctas i circuitu gentiū

que iuxta vel procul sūt ab iniūis usq;
ad finem terre: non acquiescas ei nec
audias neq; parcat ei oculus tuus. ut
misereris et occultes eum: sed facim
interficiēs. Sit primū man^u tua super
eū: et post te omīs ppls mittat manū.
lapidibus obruas necabi^{er} quia vo-
luit te abstrahere a dño deo tuo qui
eduxit te de terra egipti de domo serui-
tutis: ut et omīs israel audiens time-
at. et nequaquā ultra faciat quippiā hu-
ius rei simile. Si audieris in vna ur-
bium tuarū quas dñs de^{us} tuus dabit
tibi ad habitandū dicentes aliquos.
egressi sunt filij belial de medio tui et
auertērūt habitatores urbis tue atq;
dixerunt. ramus et seruiamus dijs a-
lienjs quos ignoratis: quere solite.
et diligenter rei veritate pēspēda si in-
ueneris rectū esse quod dicitur. et abo-
minationem hāc opere pēccatam. fac-
im pēcies habitatores urbis illius
in ore gladij: et delebis eam. quāq;
que in illa sunt usq; ad pecora. Quic-
quid etiā suppellectilis fuerit cōgrega-
bis in medio platearū eius. et cum ipa
ciuitate succendes: ita ut vniuersa con-
sumas dño deo tuo: et sit tumulus
sempiternus. Nō edificabi^{er} aplūs: et
nō adhibebit de illo anathemate quic-
quid i manu tua: ut auertat dñs ab ira
furoris sui et misereatur tui: multiplicet
q; te sicut iurauit pēribus tuis quādo
audieris vocem dñi dei tui. custodiēs
omnia pēcepta eius que ego pēcipio
tibi hodie: ut facias quod placitum
est in conspectu domini dei tui. **XXII**

Filij estote dñi dei vestri. Nō vos
incideris. nec facieris caluicium
super mortuo: quā ppls sanctus es dñs
deus tuus: et te elegit ut sis ei in pplm pe-
culiarē de cunctis gentib; que sunt

super terrā. Ne comedatis que immun-
da sunt. Hoc est animal qd comedere
deberis: bouem et ouem et capram cer-
uum et caprē. bubalum tragelaphū
pigargum origen camelopardulum.
Omne animal qd in duas partes su-
dit ungulam et ruminat comedēs:
de hjs aut que rumināt et ungulam
non habēt hęc comedere nō debent:
camelum leporem crogeillū. Quia
ruminant et non diuidūt ungulam:
mūda erunt vobis. Sus quoq; quā
diuidit ungulam et nō ruminat: im-
mūda erit. Carnib; cori nō vescimini:
et cadauera nō tangeris. Hęc comedē-
tis et omīb; q morantur in aquis.
Que habent pennulas et squamas
comedite: que absq; pennulis et squa-
mis sunt ne comedatis quia immun-
da sunt. Omnes aues quāda comedē.
Immūdas ne comedatis. aquila
salicet et geryphon. et alitū iēon et
vulturem ac miluū iuxta genus suū
et omne coruini generis: et fūionē
ac noduā et larum atq; accipitrē iuxta
genus suū: herodiū ac rignū et ibim
ac mergulū porphyrionē et niduoracē
onocrotalū et raradū singula in ge-
nere suo: vupam quoq; et vespertili-
onem: et omne qd reptat et pennulas
habet immundū erit et nō comedetur.
Omne quod mūdū ē comedite. Quic-
quid alit mortuum ē. ne vescamini
te eo. Peregrino qui intra portas tua
est da ut comedat aut vende ei quia tu
ppls sanct^{us} dñi dei tui es. Nō roques
hedum in lade maris sui. Decimam
partem separabis de cunctis fructibus
tuis qui nascunt in terra pē annos sin-
gulos. et comedas in conspectu dñi dei
tui in loco quē elegerit ut in eo nomen
illius inuocetur: decimam frumenti

tui et vini et olei et pino genita de arbori-
bus et quib; tuis: ut dicas timere do-
minū deū tuū omni tempore. Cū autē
longior fuerit via. et loc^{us} quē elegerit
dñs deus tuus tibi: benedixerit. nec
poteris ad eum hęc rēda portare. ven-
des omnia et in precū rediges pora-
bilē: manu tua et pēficeris ad locū
quē elegerit dñs deus tuus: et emes et
eadē pecunia quicquid tibi placuerit
sue et arguentis sue et quib; . Hinc
quoq; et ferra et omne quod desiderat
anima tua: et comederes corā dño deo
tuo: et epulaberis tu et domus tua et
leuita qui intra portas tuas ē. Cave
ne derelinquas eū: quia nō habet ali-
am partem i possessione tua. Anno
tercio separabis aliā decimā et omīb;
que nascunt tibi eo tempore et repones
intra ianuās tuas: venietq; leuitus q
aliam nō habet partē nec possessionē
cum et peregrinis ac pupillis et vi-
dua qui intra portas tuas sunt et com-
edent et saturabuntur benedicat tibi
dominus deus tuus in cunctis operi-
bus manuum tuarū q feceris. **XXIII**

Septimo anno facies remissionē:
que hoc ordine celebrabit. Cū
debuerit aliquid ab amico vel pēmo
ac fratre suo repetere nō poterit: quia
annus remissionis est dñi. A peregrino
et aduersa reges: euen et ppinquum
repetendi nō habes potestatem. Et omi-
nō indigens et mendicus nō erit inter
vos: ut benedicat tibi dñs deus tuus
in terra quā traditurus est tibi i pos-
sionem: si tamen audieris vocem dñi
dei tui. et custodieris omnia que iussit.
et que ego hodie pēcipio tibi: benedicat
tibi ut pollitū ē. Facies remissionē
multis: et ipse a nullo accipies mutui.
Dominabitur nationibus plurimis:

et tui nemo dominabit. Si vnus de
fratribus tuis qui moratur intra por-
tas ciuitatis tue in terra quā dñs de^{us}
tuus daturus est tibi. ad paupertatem
deuenit: non obdurabis cor tuū. nec
contrahes manū sed aperies eam pau-
peri: et dabis mutui quo cū indigere
pēspēxeris. Cave ne forte subrepat ti-
bi impia cogitatio et dicas i corde tuo
appropinquat septim^{us} annus remissi-
onis: et auertas oculos a paupere fra-
tre tuo. nolens ei quod postulat mu-
tuum commodare ne clamet contra
te ad dñm et fac tibi in peccatum: sed
dabis ei. Nec ages quippiam callide
in eius necessitatibus subleuādis: ut
benedicat tibi dominus deus tuus in
omni tempore et in cunctis ad q ma-
num miseris. Non decuit pauperes
in terra habitationis tue: idcirco ego
pēcipio tibi. ut aperies manū fratri
tuo egeno et pauperi: qui tecū versatur
in terra. Cū tibi venditus fuerit frater
tuus hebreus aut hebraea et sex annis ser-
uierit tibi: in septimo anno dimittes
eum liberū. Et quē libertate donaueris
nequaquā vacuū abire poteris: sed da-
bis viaticū de gregib; et de area et mor-
culari tuo quibus dñs deus tu^{us} benedi-
xit tibi. Memento qd et ipse serueris
in terra egipti. et liberauerit te dñs de^{us}
tuus: et idcirco ego nūc pēcipio tibi.
Sin autē dixerit nolo egredi eo q dili-
gat te et domū tuā. et bene sibi apud
te esse sentiat: assumes subulam et pē-
forabis aurem eius in ianuā domus
tue: et fuerit tibi usq; in eternū. An ille
quoq; similiter facies. Non auertes
ab eis oculos tuos. quādo dimiseris
eos liberos. quā iuxta mercedē mercen-
narij. pē sex annos seruauit tibi: ut be-
nedicat tibi dñs de^{us} tu^{us} i cunctis opib;

que agis. De primogenitis quæ nascuntur in armentis et omnibus tuis quicquid est sexus masculini sanctificabis domino tuo. Non operaberis in primogenito bouis: et non comedis primogenitum ovium. In conspectu domini dei tui comedes ea per annos singulos in loco quem elegerit dominus tuus et domus tua. Sicut habuerit maculam et vel claudum fuerit vel cecum: aut in aliqua parte deforme vel debile non immolabis domino tuo: sed intra portas urbis tue comedes illud. Tam mundus quam immundus similiter rescent eis quasi caprea et cervus. Hoc solum obsecrabis ut sanguinem eorum non comedas: sed effundas in terram quasi aquam.

Observa mensem novarum frugum et verni principis ut facias pascha domino tuo deo tuo: quoniam in isto mense eduxit te dominus deus tuus de egipto nocte. Immolabis pascha domino tuo de omnibus et de bubus in loco quem elegerit dominus deus tuus: ut habitet nomen eius ibi. Non comedes in eo panem fermentatum. Septem diebus comedas absque fermento afflictionis: panem quem in pauore egressus es de egipto: ut memineris diei egressionis tue de egipto omnibus diebus vite tue. Non apparebit fermentum in omnibus terminis tuis septem diebus: et non remanebit de carnibus eius quod immolatum est vespere in die primo mane. Non poteris immolare pascha in qualibet urbi tuarum quas dominus deus tuus daturus est tibi: sed in loco quem elegerit dominus deus tuus ut habitet nomen eius ibi. Immolabis pascha vespere ad solis occasum quando egressus es de egipto: et coques et comedes in loco quem elegerit dominus deus tuus: manesque surgens vades in tabernaculum tuum. Septem diebus comedes azimam:

et in die septima quia collata est domini dei tui non facies opus. Septem ebdomadas numerabis tibi ab ea die qua saltum in egerunt misericordie et celebrabis diem festum ebdomadarum domino tuo. Oblationem spontaneam manuum tue quas offeras iuxta benedictionem domini dei tui: et epulaberis coram domino tuo tu et filius tuus et filia tua et servus tuus et ancilla tua et levites qui sunt intra portas tuas: et advena ac pupillus et vidua qui morantur vobiscum in loco quem elegerit dominus deus tuus ut habitet nomen eius ibi: et recordaberis quoniam servus fueris in egipto: custodierisque ac facies que precepta sunt. Solemnitatem quoque tabernaculorum celebrabis per septem dies quando collegeris de area et torculari fruges tuas: et epulaberis in festivitatem tuam tu et filii tui et filia et servus tuus et ancilla: levites quoque et advena et pupillus et vidua qui intra portas tuas sunt. Septem diebus domino tuo festa celebrabis in loco quem elegerit dominus tuus: benedicens tibi dominus deus tuus in cunctis frugibus tuis et in omni opere manuum tuarum: et in leticia. Tercis vicibus per annum apparebit omne masculinum tuum in conspectu domini dei tui in loco quem elegerit: in solennitate azimorum: et in solennitate tabernaculorum. Non apparebit ante dominum vacuus: sed offeret unusquisque secundum quod habuerit iuxta benedictionem domini dei sui quam dedit ei. Iudices et magistros obsecres in omnibus portis tuis quas dominus deus tuus dedit tibi per singulas tribus tuas ut iudicent populum in iudicio: nec in alteram partem deducant. Non accipias personam nec munera: quia munera cæcitant oculos sapientium: et mutant

verba iustorum. Iuste quod iustum est persequeris: ut viuas et possideas terram quam dominus deus tuus dedit tibi. Non plantabis lucum: et oleam arborum iuxta altare domini dei tui: nec facies tibi altare confusum: quæ obdit dominus deus tuus.

Non immolabis domino tuo bovem et ovem in quo est macula: aut quippiam vitæ: quia abominatio est domino tuo. Cumque reperti fuerint apud te intra portam tuam quas dominus deus tuus dabit tibi vir aut mulier qui faciant malum in conspectu domini dei tui et transgrediantur pactum illius: ut vadant et serviant diis alienis et adorent eos sol et lunam et omne militia in celi non precepi et hoc tibi fuerit nuntiatio: audierisque inquisitiones diligenter: et verum esse repereris: et abominatio facta est in istis: educes peritum ac mulierem qui rem sceleratissimam perpetrarunt ad portas civitatis tue et lapidibus obstruentur. In ore duorum aut trium testium peribit quod interficiet. Anno occidatur: vinctus contra se dicitur testium. Manus testium prima interficiet eum: et manus reliqui populi extrema mittent: ut auferas malum de medio tuo. Si difficile et ambiguum apud te iudicium esse suspexeris inter sanguinem et sanguinem: causa et causa: lepra et non lepra: et iudicium intra portas tuas videris verba variari: surge et ascende ad locum quem elegerit dominus deus tuus: veniesque ad sacerdotes levitici generis et ad iudicem quem fuerit illo tempore: querelamque ab eis: qui iudicabunt tibi iudicium veritatem: facies quod cumque dixerint: et presunt loco quem elegerit dominus et docuerit te iuxta legem eius: sequerisque sententiam eorum: nec declinabis ad dextram neque ad sinistram. Qui autem

superbierit nolens obedire sacerdotis imperio qui eo tempore ministrat domino tuo regem decem iudicis: morietur ipse ille: et auferes malum de istis: cunctique populi audientes timebit ut nullus deinceps intumescat superbia. Cum ingressus fueris terram quam dominus deus tuus dabit tibi: et possideris eam habitaverisque: illa et dixeris continua super me regem sicut habebit omnes per circuitu nationes: cum constitueris quem dominus deus tuus elegerit de numero fratrum tuorum. Non poteris alteri gentis hominem regem facere: qui non sit frater tuus. Cumque fuerit constitutus: non multiplicabit sibi equos nec reducet populum in egiptum equitatum numero subleuatus: prelectum cum dominus preceperit vobis ut nequaquam amplius per eandem viam revertamini. Non habebit uxores plurimas: quod illud animi eius: neque argenti et auri immensa pondera. Postquam autem fuerit in solio regni sui descenderit sibi de iure omni legis huius in volumine: accipies exemplar a sacerdotibus levitici tribus et habebit secum: legesque illud omnibus diebus vite sue ut distaret timere dominum deum suum: et custodire verba et ceremonias eius quæ in lege precepta sunt. Nec eleuet cor eius in superbia super fratres suos: neque declinet in partem dextram vel sinistram: ut longo tempore regnet ipse et filius eius super israel.

Non habebunt sacerdotes et levites partem in hereditate cum reliquo israel: quia sacrificia domini et oblationes eius comedent. Et nichil aliud accipiet de possessione fratrum suorum. Dominus enim ipse est hereditas eorum: sicut locus est illis. Hoc erit iudicium sacerdotum a populo et ab his qui offerunt victimas: sive tunc sive quæ immolaverint dabunt sacerdoti annui

ac ventriculū: primitias feimenti vini
et olei: et lanay parte et ouiu tonthone.
Ipm eni elegit dñs deus tuus de cunctis
tribubz tuis: ut fieret et ministraret nomi-
ni dñi dei tui ipse et filij eius i sempiternū.
Si reuertit leuitas et una urbium tuarū et
ouiu isrl in qua habitat et voluerit ve-
nire desideras locū quē elegerit domi-
nus: ministrabit i nomine dñi dei sui
sicut omnes fratres eius leuite q stabunt
eo tempore corā dño. Parte ciboru
eandē accipiet quā et ceteri: excepto eo
quod i urbe sua et paterna ei succellig-
ne debet. Quādo ingressus fueris terrā
quā dñs deus tuus dabit tibi caue
ne imitari velis abominaciones illa-
rum gentiū: nec inueniat in te qui lu-
stret filiū suū aut filiā dñi per ignem
aut q ariolos sciscitetur aut obsecuet
somnia atq; auguria: ne sit maleficus
ne incantator: ne phitones consulat nec
diuinos: et querat a mortuis veritatē.
Omnia eni hec abominat dñs: et pro-
pter istiusmodi scelera delebit eos in
introitu tuo. Prefectus eris et absq; ma-
cula: cū dñs deo tuo. Genes iste qua-
rum possidebis terrā augures et diui-
nos audiūt: tu autē a dño deo tuo ali-
ter institue es. Prophetā de gente tua
et de fratribus tuis sicut me suscitabit
tibi dñs deus tuus: ipm audies ut per-
fiat a dño deo tuo i oreb quādo conuo-
gregata ē atq; dixisti. Ultra non
audia vocem dñi dei mei: et ignē hūc
maximū amplius nō videbo ne mori-
ar. Et ait dñs michi. Bene omnia sūt
locuti. Prophetam suscitabo eis de me-
dio fratru suoru simile tui: et ponā ve-
ba mea i ore eius: loqueturq; ad eos
omnia que precepi illi. Qui autē verba
eius q loquetur i nomine meo audi-
re voluerit: ego ultor reistā. Prophetā

aut qui arrogancia deprauatus vo-
luerit loqui in nomine meo q ego nō
propi illi ut diceret: aut et nomine ali-
enoru deorū: interficiet. Quod si tacita
rogitatione responderis: quomodo pos-
sum intelligere verbum qd dñs non est
locutus: tpe habebis signū. Quod in
nomine dñi pheta ille p̄dixerit et nō
euenierit: hoc dñs nō ē locutus: sed per
tumorem animi sui propheta contin-
xit: et idcirco non timebis eū. **XX**
Qum disperderis dñs deus tuus
gentes quas tibi tradidurus est
terra: et possideris eā habitauerisq; i ur-
bibus eius et i edibz: res ciuitates sepa-
rabis tibi i medio terre quā dñs deus
tuus dabit tibi i possessionē. Retiens
diligenter viā: et in res equaliter par-
tes totā terrē tue provinciā diuides: ut
habeat i vicino q propter hominidū
profugus est quo possit euadere. Ipe
erit lex homicide fugientis: cuius vita
seuanda ē. Qui percussit proximū suū
nefarius: et q heri et nudius tertius nullū
contra eū odium habuisse cōprobat sed
abille cum eo simpliciter in siluā ad li-
guā cecidit: et i succisione lignorū scis-
cis fugerit manu feceruntq; lapsum de
manubrio amici eius percussit et occi-
dit: hic ad unā supradictā urbium
confugiet et uiuet: ne forsitan proximū
eius cuius effusus ē sanguis dolore
stimulatus psequatur et apprehendat
eum si longior via fuerit: et percutiat a-
nimam eius q nō est reus mortis: quia
nullū contra eum q oculis ē odium p̄se
habuisse monstratur. Idcirco p̄cipio
tibi ut res ciuitates equalis intra se
spaciū diuidas. Cum autē dilatauerit
dñs deus tuus inimicos tuos sicut intra-
uit p̄sibz tuis et dederit tibi quiddā ter-
ram quā eis pollicitus est: si tamen

custodieris madata eius et feceris que ip-
sie p̄cipio tibi ut diligas dñm deū tu-
um et abules i vijs eius omni tempore: ad-
des tibi res alias ciuitates et supradic-
tāz et i urbium uimū duplicabis:
ut nō effundat sanguis innoxius in
medio terre quā dñs deus tuus dabit tibi
possidendā: ne sis sanguinis reus. Si
quis autē odio habes proximū: insidi-
atus fuerit uite eius surgensq; percussit
illū et mortuus fuerit fugiensq; ad unā
de supradictis urbibz: mittere seniores
ciuitatis illius et accipiet eū de loco effu-
giū eadēq; i manu proximū eius: san-
guis effusus ē: et mortuus. Nō miserebe-
ris eius: et auferes noxiū sanguinē de isrl:
ut bene sit tibi. Nō assumes et transfe-
res finios proximū cui quos fixerit
portes i possessione tua: quā dñs deus
tuus dabit tibi in terra quā accipies pos-
sidendā. Nō stabit testis unus contra
aliquē quicquid illud peccati et facin-
oris fuerit: sed i ore duorū aut triū testiu
stabit omne verbum. Si fecerit testis mē-
dax contra hominē accusans eū p̄uaria-
tione: stabūt abo quorū causa ē ante
dñm i cōspectu sacerdotū et iudicū q fue-
rint i diebz illis. Cūq; diligentissime
p̄stutantes inuenerit falsū testē dixisse
contra fratrem suū mendaciū: reddent ei si-
ne feati suo facere rogauerit: et aufer-
res malū de medio tui: ut audientes
ceteri timorem habeāt et nequaquā talia
audeant facere. Non misereberis eius:
sed animam pro anima: oculū pro
oculo: dentem pro dente: manū pro
manu: pedem pro pede regies. **XXI**
Si reuertis ad bellū contra hostes tuos:
et uideris equitatus et currus et ma-
iorēq; n haberas aduersarij exercitus
multitudinē: nō timebis eos quā dñs de-
us tuus tecū ē q reduxit te de terra egypti.

Appropinquare autē iā presio stabit
sacerdos ante aciem: et sic loquetur ad pplū.
Audi isrl. Hos hodie cōtra inimicos
vros pugnā cōmunitis: non pertime-
scat cor vrm. Nolite metuere nolite ce-
dere nec formidetis eos: quā dñs deus
uester i medio vri ē: et pro vobis cōtra
aduersarios dimicabit ut eruat vos de
periculo. Duces q; p singulas turmas
audiete egerit prodamabūt. Quis
est homo q edificauit domū nouā: et
nō dedicauit eā? Vadat et reuertatur
in domū suā: ne forte moriatur in bello
et alij dedicerit eā. Quis ē homo q plan-
tauit vineā: et mediū fecit eā esse com-
munē de qua veld omibz liceat? Va-
dat et reuertat i domū suā: ne forte mo-
riatur in bello et alij homo eius fungatur
officio. Quis ē homo q despōdit ux-
orem et nō accepit eā? Vadat et reuertat
in domū suā: ne forte moriatur in bello
et alius homo accipiat eā. Nijis dictis
addit reliq; et loquent ad pplū. Quis
est homo formidolosus et corde pauidus?
Vadat et reuertat in domū suā: ne pa-
uere faciat corda fratru suoru: sicut ipse
timore preerit ē. Cūq; si fuerit duces
egeritus et finē loquedi fecerint: unus-
quisq; suos ad bellū cuneos pparabit.
Si quādo accesseris ad repugnandā
ciuitatē: offeres ei p̄mū partē. Si receperit
et aperuerit tibi portas: cūctus pplū
qui i ea ē saluabit: et erit tibi sub ci-
uitate. Si autē sedus inire noluerit et
reperit cōtra te bellū oppugnabis eā.
Cūq; tradiderit dñs deus tuus illā in
manu tua: p̄cutes omne qd i ea gene-
ris masculini ē in ore gladij absq; mul-
ieribz et infantibz iumentis et ceteris q
in ciuitate sūt. Omne p̄dā egeritui
diuides: et comedes de spolijs hostiu
tuorū q dñs deus tuus dedit tibi. Sic

facies cūdis ciuitatibus q̄ a te p̄cul val-
de sunt: et nō sūt de hīs urbibus quas
i possessionē acceptur⁹ es. De hīs autē
ciuitatib⁹ q̄ dabunt tibi nullū gūmo
punitis uiuere sed interfices i ore gla-
di: et p̄m uidelicet ⁊ amoreū ⁊ chana-
neum p̄heretū ⁊ eueum ⁊ iebuseū sicut
p̄cepit tibi dñs de⁹ tuus: ne forte doce-
ant vos facere cūctas abominaciones
quas ip̄i operati sūt dñs suis: et pece-
ris in dñm deū ur̄m. Quādo obfideris
ciuitatē m̄stro t̄pore ⁊ munitionibus
circūdederis ut eppugnes eā: nō succi-
des arbores de q̄bus uelci potest: nec se-
curib⁹ p̄ circuitū debes vastare regionē
quā ligatū est ⁊ nō t̄pore: nec potest bel-
lancū dea te angere numes. Si qua
autē ligna nō sūt pomifera sed agrestia
et in reteros apta usus: succide et re-
tere machinas donec rapias ciuita-
tem que contra te dimicat. **xxi**

Quādo inuentū fuerit in terra quā
dñs de⁹ tu⁹ datur⁹ ē tibi t̄pmini
cadaver oculi: ⁊ ignorabit⁹ redis re⁹: e-
gredientē maiores nau et iudices tui
⁊ merient a loco cadaveris: singlas p̄
circuitū spacia ciuitatū: ⁊ quā vicini-
rent ceteris esse p̄p̄erint: seniores ciui-
tatis illi⁹ tollent uiculā de armēto que
nō rexit iugū: nec terrā scidit uomere:
et ducent eā ad uallē asprā atq; saxo-
sam q̄ nunq; arata ē: nec sementē rece-
pit: ⁊ cedent in ea reuices uinule. Ace-
dantq; sacerdores filij leui quos elegit
dñs de⁹ tu⁹ ut ministrēt ei ⁊ benedicāt
in nomine ei⁹: ⁊ ad verbū eorū om̄e ne-
gotiū p̄deret ⁊ quicquid mūdū uel im-
mundū ē iudicet: ⁊ ueniet maiores na-
tu ciuitatis illi⁹ ad interfecū lauabūt
q; man⁹ suas sup uitulam q̄ in ualle
puella ē: ⁊ dicent. Manus nr̄e nō effu-
derūt sāguinē hūc: nec oculi uiderunt.

Propitius esto p̄p̄o tuo isrl qui redē-
misti dñe: ⁊ nō repues sāguinē inno-
centē in medio p̄p̄i tui isrl. Et auferet
ab eis reatus sāguinis: tu autē alioq;
eris ab innocentis cruore q̄ sulcus ē tū
feceris qd̄ p̄cepit dñs. Si egressus fue-
ris ad pugnā dea inimicos tuos et
tradideris eos dñs de⁹ tu⁹ i manu tua
captiuosq; duxeris: ⁊ uideris i numero
captiuorū mulierē pulcrā ⁊ ad amau-
ris eā uoluerisq; habere uxorem: intro-
duces eā i domū tuā. Que erat colare
et circūcidet ungues: ⁊ deponet uestē
in qua capta ē: sedetq; i domo tua fle-
bit p̄m̄ ⁊ matrem suā uno mēte: ⁊ p̄-
feta intrabis ad eā: dormiesq; cū illa:
et erit uxor tua. Si autē postea nō sede-
rit aīo tuo: dimittes eā liberā: nec uide-
re poteris pecunia nec opprimeris p̄ p̄-
ciatū: q̄a humiliasti eā. Si habuerit t̄p-
mo uxores duas unā dilectā et alterā
odiosā genueritq; ex eis liberos et fue-
rit filius odiosus p̄mogenit⁹ uolueritq;
substantiā inter filios suos diuidere:
nō poterit filiū dilectē facere p̄mogeni-
tū et p̄ferre filio odioso: sed filius odi-
osus agnoscat p̄mogenitū dabitq; ei de
hīs q̄ habuerit cūcta duplicia. Ille ē
enī principū liberos ei⁹: et hinc debent
p̄mogenita. Si genuerit t̄pmo filiū
cōmāre ⁊ procerū q̄ nō audierit pa-
tris ac nr̄is imperiū: ⁊ roborat⁹ obedi-
re cōtempserit: apprehendet eū ⁊ ducet
eū ad seniores ciuitatis illi⁹ ⁊ ad por-
tam iudicij: dicentq; ad eos. Fili⁹ nō-
stus iste: p̄cerus et cūmāz ē: monita
nr̄a audire cōtemnit: cōmellacionib⁹
uacat ⁊ luxuriet atq; cōuiujs: lapidi-
bus eū obruet p̄p̄s ciuitatis: ⁊ morietur
ut auferatis malū de medio ur̄i: ⁊ u-
nitus isrl audiet primiscat. Quādo
peccauerit homo qd̄ morte plectendū

est: et ad iudicatus mori appetitus fu-
erit in p̄culo: nō p̄manebit cadaver
ei⁹ i ligno: sed i eadē die sepeliet⁹: q̄a ma-
ledict⁹ a deo ē q̄ p̄det i ligno: ⁊ nequa-
q; examinas terrā tuā quā dñs de⁹
tuus dedit tibi i possessionē. **xxii**

Non uidebis bonū ⁊ orem fratris
tui et ante ⁊ preteritis: sed redu-
ces fratrem tuum: etiam si nō ē p̄p̄inquis
frater tu⁹ nec nostrū eū. Duces i domū
tuam: ⁊ erit apud te q̄d̄m querat ea
frater tuus ⁊ recipiat. Similiter facies
de alio ⁊ de uestimēto: ⁊ de omni re
fratris tui q̄ perierit: si inuenieris eā ne
negligas q̄si alienā. Si uideris alimū
fratris tui: aut bonū cecidisse i uia: nō
despicias sed subleuabis eū eo. Nō in-
duetur mulier ueste uirilī: nec uir utet
ueste feminea. Abominabilis enim a-
pud deū est q̄ facit hoc. Si ambulās
per uia: i arbore uel i terra nidū auis
inuenieris ⁊ matrem pullis uel ouis de-
sup̄ incubantē: nō tenebis eā cū filijs
sed abire patieris capros tenēs filios:
ut bene sit tibi ⁊ lōgo uiuas t̄mpore.
Cum edificaueris domū nouā facies
murū redi p̄ circuitum ne effundat san-
guis i domo tua: ⁊ sis re⁹ latente aliq;
et in p̄ces ruente. Nō feceris uinea tuā
altero semine: ne ⁊ seminis quā sancti
et que nascunt⁹ ex uinea parietes sandi-
ficent. Non arabis i boue simul ⁊ ali-
no. Non indueris uestimēto qd̄ ex la-
na linos: cōtēctū ē. Funiculos in fun-
bris facies p̄t̄ q̄uor angulos pallij
tui quo op̄eris. Si duxerit uir uxore
et postea odio habuerit eā quiescitq;
occasione q̄bus dimittat eā obiciens
ei nomen pessimū: ⁊ dixerit uxore hanc
accepi ⁊ ingressus ad eam nō inueni
uirginē: tollent eā pater ⁊ mater eius
et fecerit secū signa uirginitatis ei⁹: ad

seniores ur̄bis q̄ in porta sunt: et dicit
pater. Filia mea dedi quic uxore: quā
quia odit imponit ei nomē pessimū
ut dicat nō inueni filiā tuā uirginē:
et ecce hec sūt signa uirginitatis filie
meę. Expandent uestimētū corā senio-
rib⁹ ciuitatis: apphendentq; senes ur̄-
bis illius uirū et uerberabūt illū: con-
demnantes insup centū siclos argenti
quos dabit p̄r puelle. qm̄ diffama-
uit nomen pessimū sup uirginē isrl:
habebitq; eā uxore ⁊ nō poterit dimi-
tere omnibus dieb⁹ uite sue. Quod si
uerū est qd̄ obicit ⁊ non est i puella in-
uenta uirginitas: eident eā extra fores
dom⁹ p̄ris sui ⁊ lapidib⁹ obruent uirū
ciuitatis illius et morietur quoniā fecit
nephās in israhel ut fornicaret i domo
patris sui: ⁊ auferes malū de medio
tui. Si dormierit uir cū uxore alterius
utq; morientur id ē adulter et adul-
tera: ⁊ auferes malū de isrl. Si puellā
uirginē desponderit uir ⁊ inuenierit eā
aliquis in ciuitate et cōcubuerit cum
ea: reduces utq; ad portā ciuitatis il-
lius ⁊ lapidib⁹ obruentur: puella q̄a
nō clamauit cum esset in ciuitate: uir
quia humiliauit uxore proximū sui:
⁊ auferes malū de medio tui. Si autē
in agro repererit uir puellā q̄ despo-
sita est ⁊ apprehendēs cōcubuerit cum ea
ipse morietur solus: puella nichil pa-
rietur nec ē rea mortis: qm̄ sicut latro
cōsurgit contra fratrem suū ⁊ occidit
animā eius ita ⁊ puella p̄ssa ē. So-
la erat i agro: clamauit et null⁹ affu-
it q̄ liberaret eā. Si inuenierit uir puel-
lam uirginē que non habet sp̄sūm
et apprehendēs cōcubuerit cū illa et
res ad iudiciū uenerit: dabit qui dor-
muit cum eā parti puelle centūquin-
quaginta siclos argenti: ⁊ habebit eā

uxore q̄a humiliavit illā. Nō poterit
dimittere eam cunctis diebus vite sue.

Non accipiet homo uxore. **XXIII**
rem patris sui: nec reuelabit op̄i-
mentū ei. Non intrabit eunuchus at-
ricis uel amputatis testibus: et absci-
so uetro ecclesiā dñi. Nō ingredietur
manser hoc ē de scoto natus in eccle-
siā dñi usq; ad decimā generationē.
Ammonites et moabites etiā post de-
cimam generationē nō intrabunt ec-
clesiā dñi in eternū: quia noluerūt
uobis occurrere cū pane et aqua i via
quando egressi estis de egipto: et quia
conduxerūt dea te balaam filiū beor
de mesopotamia scire ut malediceret
tibi: et noluit dñs deus tuus audire
balaam: ueritq; maledictionē eius in
benedictionē tuā eo qd diliget te. Nō
facies cū eis pacē: nec queras eis bona
cunctis diebus vite tue in sempiternum.
Nō abominaberis ydumēū q̄a frater
tuus est: nec egiptiū q̄a aduenia fuisse
in terra ei. Qui nati fuerint ex eis eadē
generatione intrabunt in ecclesiā dñi.
Quādo egressus fueris aduersus hostes
tuos in pugnā: custodies te ab omni
re mala. Si fuerit inter uos homo q̄
in nocturno sit pollutus somnio egre-
ditur extra castra: et nō reuertē priusq;
ad uesperā lauetur aqua: et post solis
occasum regredietur i castra. Habebis
locum extra castra ad quē egrediaris
ad requisita nature: greues passillū in
balthro. Cūq; sederis fodies per circu-
itum: et egressa humo op̄ies quo cele-
uatus es. Dñs enī deus tuus ambu-
lat in medio castrorū ut reuaret et tra-
dat tibi inimicos tuos: ut sine castra
tua sancta et nichil i eis appareat fedi-
tatis: ne detrahat te. Nō tradas suū
dñō suo q̄ ad te defugerit. Habebit

tecum in loco qui ei placuerit: et i uita
urbū tuarū requiescet: ne cōtritus cū.
Nō erit merces de filiis israel: nec sco-
rator de filiis israel. Nō offeres mercedē
prohibul: nec precū canis in domo
dñi dei cui quicquid illud ē qd uouerit
q̄a abominatio ē uerū: apud dñm
deū tuū. Non fenerabis fratri tuo ad
usura pecuniā nec feuges nec qualibet
aliā reu: sed alieno. Fratri autem tuo
absq; usura id quo indiget cōmoda-
bis: ut benedicat tibi dñs deus tuus in
omni op̄e tuo in terra ad quā ingredi-
eris possidendā. Cū uouē uoueris dñō
deō tuo nō tardabis reddere q̄a requi-
ret illud dñs deus tuus: et si moratus
fueris reputabit tibi i peccatū. Si no-
lueris polliceri absq; peccato eis. Nō
autē semel egressum ē de labijs tuis ob-
secrabis: et facies sicut promissisti dñō
deō tuo: et p̄pria uoluntate et ore tuo
locutus es. Ingressus uineā proximi
tui comede uias quātū tibi placuerit:
fores autē ne efferas tecū. Si incaueris
segetē amici tui seage spicas et manu
dexters: false autē nō metes. **XXIII**

Si accepit homo uxore et habu-
erit eam et non inuenerit gratiā
ante oculos eius p̄pter aliquā fedita-
tem: scribet libellum repudiij et dabit
in manu illius: et dimittet eā de domo
sua. Cūq; egressa alioq; maritū dux-
erit et ille quoq; oderit eam deditq; ei
libellum repudiij et dimiserit de domo
sua uel certe mortuus fuerit: non pote-
rit prior maritus recipere eam i uxore
quia polluta ē et abominabilis facta
est coram domino: ne peccare facias
terā tuā quā dñs deus tuus tradi-
derit tibi possidendā. Cum accepit
homo uxore nō protulerit ad bellū
nec ei quippiā necessitatis iniungetur

publice: sed uocabit absq; culpa do-
mū suū: ut uno anno letetur cū uxore
sua. Nō accipies loco pignoris inferi-
orem et superiore molam: q̄a animā
suā apposuit tibi. Si deprehensus
fuerit homo sollicitans fratrem suū de
filiis israel: uendito eo accepit precū
interficiet: et auferes malū de medio
tui. Obserua diligenter ne incurras
plagam lepre: sed facies quecuq; docu-
erit te sacerdotes leuitici generis iuxta
id qd preceperis: et imple sollicitē. Me-
mento que fecerit dñs deus uester ma-
rie in uia cum egrederemini de egipto.
Cum rep̄es a proximo tuo rem aliq;
quā debet tibi: non ingredieris domū
eius ut pignus auferas: sed stabis fo-
ris et ille tibi proferet qd habuerit. Si
autē pauper ē: non p̄notabit apud te
pignus sed statim reddes ei ante solis
occasum: ut dormiens i uestimēto suo
benedicat tibi: et habbas iusticiā corā
dñō deō tuo. Nō negabis mercedem
indigentis et pauperis fratris tui: siue
aduenit q̄ tecū morat in terra et intra
portas tuas est: sed eadem die reddes
ei precū laboris sui ante solis occasū.
quia pauper ē et eo sustentat animā
suā: ne clamet extra te ad dñm et repu-
tetur tibi i peccatū. Nō occideris p̄ccator
pro filiis nec filij p̄ p̄ribus: sed unus-
quisq; pro peccato suo morietur. Nō
pueris iudiciū aduenit et pupilli: nec
auferes pignoris loco uidue uestimē-
tum. Memento qd feceris in egipto:
et reuocet te dñs deus tuus inde. Adcirco
precipio tibi ut facias hāc re. Quādo
messueris segetem i agro tuo et obli-
uisceris reliquias: nō reuerteris ut
tollas illā: sed adueniā et pupillum et
uiduam auferre parieris: ut benedicat
tibi dñs deus tuus in omni op̄e manuū

tuarū. Si feuges collegeris oliuā: quicquid remanserit in arborib; nō
reuerteris ut colligas: sed relinques
aduenit pupillo ac uidue. Si uideris
auferre uineam tuā: non colliges
remanētes racemos: sed cedent i uisus
aduenit pupilli ac uidue. Memento
qd tu feceris i egipto: et adcirco pre-
cipio tibi ut facias hāc rem. **XXIII**

Si fuerit causa inter aliquos et in-
terpellauerit iudices: quē iustū
esse p̄p̄erint illi iusticie palinam da-
bunt: quē impiū contemnerint impi-
etatis. Sima autē eum q̄ peccauit dignū
viderint plagis: prosternerit et coram
se faciant uerberari. Pro mensura p̄-
rati erunt et plagay modus: ita dum-
taxat ut quadrageciarū numerū nō
excedant: ne forte laceratus ante oculos
tuos abeat frater tuus. Non ligabis
os hominis tenentis in area feugas tuas.
Quādo habitauerint fratres simul et
unus ex eis absq; liberis mortuus fue-
rit: uxor defundi non nubet alteri sed
accipiet eam frater eius et suscitabit se-
men fratris sui: et primogenitū ex ea fi-
lium nomine illius appellabit ut nō
deleatur nomen ei israel. Sima autē nolue-
rit accipere uxore fratris sui q̄ ex lege de-
bet: peget mulier ad portā ciuitatis
ut interpellabit maiores naru: dicit
q̄. Non uult frater uiri mei suscitare
semen fratris sui in israel: nec me in
coniugiū sumere. Statimq; accesserit
eum faciet: et interrogaui. Si respon-
derit nolo eam uxorem accipere: acce-
det mulier ad eū coram senioribus: et
coller calciamentū de pede ei. Sp̄ietq;
in facie eius et dicit. Sic fiet homini
qui non edificat domū fratris sui. Et
uocabit nomen illius i israel domus
iustitiani. Si habuerit inter se iurgii

virū duo et unus contra alterū rixari
ceperit: volensq; vxor alterius reuere
virū suū de manu fortioris. misericor
diam et apphenderit vterq; eius:
abscondes manū illius. ne steteris sup
eam vlla misericordia. Non habebis
in sacculo diuersa pondera maius &
minus: nec erit in domo tua modius
maior & minor. Ponderus habebis iu
stum et verū: & modus equalis & iustus
erit tibi: ut multo viuas tempore super
terā quā dñs deus tuus dederit tibi.
Abominat enim dñs eum qui facit
hec: & aduersat omnē iniusticiā. Me
mento que fecerit tibi amalech in via
quādo egerdiertis ex egipto: quoniam
occiderit tibi & reuerens agnū tuū
qui lassū reficiebant ceciderit: quādo tu
eras fame et labore confectus: & non
timuerit deū. Cum ergo dominus de
us tuus dederit tibi requiē et subiecit
cūctas p̄ circuitu nationes in teā quā
tibi pollicetur: & delebis nomen ei⁹ sub ce
lo. Laue ne obliuiscaris. **xxv**

Quāq; intraueris terrā quā domi
nus deus tuus tibi daturus est
possidendā et obtinueris eam. atq; ha
bitaueris i illa: tolles de cūctis frugibus
tuis primitias et pones in carthello
pagelq; ad locum quē dñs deus tuus
elegerit ut ibi inuocetur nomen eius:
accedesq; ad sacerdotē qui fuerit i die
bus illis et dices ad eū. Profiteor ho
die corā domino deo tuo: q̄ ingressus
sum i terrā pro qua iurauit patribus
nostris ut daret eam nobis. Suscipi
entq; sacerdos carthelli de manu tua
ponet ante altare domini dei tui: & lo
quetur in conspectu dñi dei tui. Sicus
persequēbat p̄rem meū: q̄ descendebat
in egiptum et ibi peregrinatus est in
paucissimo numero: creuitq; i gentem

magnā ac robustā: & infinite multi
tudinis. Affixeruntq; nos egiptij et
persecuti sunt imponentes onera gra
uissima: & clamauimus ad dñm deū
patrū nostrorū qui exaudivit nos et
respexit humilitatē nostrā & laborum
atq; angustia: et eduxit nos de egipto
in manu forti et brachio extenso. in in
genti pauore. in signis atq; portentiis:
et introduxit ad locū istū: et tradidit
nobis terrā lacte et melle manantem.
Et idcirco nūc offero primitias frugū
terre: quā dominus dedit michi. Et di
mittes eas i conspectu dñi dei tui: et a
dorato dño deo tuo epulaberis i omni
bus bonis que dominus deus tuus
dederit tibi et domui tue: tu et leuitus
et aduersa qui tecū est. Quādo comple
ueris decimā cūctarū frugū tuarū anno
decimarū tertio: dabis leuitē & aduer
tē & pupillō & viduē ut comedant intra
portas tuas & lacuerint: loquentesq; in
conspectu dñi dei tui. Attuli quod san
ctificatū est de domo mea et dedi illud
leuitē et adueretē & pupillō ac viduē si
cut iussisti michi. Nō p̄ceui mādata
tua: nec sum obliuiscus imperij. Nō com
edi ex eis in ludu meo: nec separaui ea
in qualiter inimmūdia: nec expendi ex
hijs quicq; in re funebri. Obdūi vocē
domini dei mei: & feci omnia sicut p̄cepi
sti michi. Respice de sanduario tuo et
de recesso celorū habitaculo: & benedic
populo tuo israel: & teā quā dedisti nobis
sicut iurasti patribus nostris: terrē lacte
et melle manantē. Hodie dominus
deus tuus p̄cepit tibi ut facias māda
ta hec atq; iudicia: ut custodias & im
pleas ex toto corde tuo & ex tota aīa tu
a. Dominū elegisti hodie ut sit tibi de
us & ambules in vijs eius: ut custodi
as testimōnias illius et mādata atq;

iudicia: et obedias eius imperio. Et
dñs elegit te hodie ut sis ei populus
peculiaris sicut locutus est tibi & custo
dias omnia p̄cepta illius: & faciet te
excellentē cūctis gentibus quas creauit
in laudem et nomen et gloriam suā:
ut sis populus laudis domini dei
tui sicut locutus est. **xxvi**

Precepit autē moyses et seniores
populo israel dicentes. Custodi
te omne mandatum quod p̄cepit
vobis hodie. Cūq; transieritis iordanē
in terrā quā dñs deus tuus dabit
tibi: eriges ingentes lapides et calce
leuigabis eos ut possis in eis scribere
omnia verba legis hui⁹ iordane trans
iitō: ut memento terrā quā dñs deus
tuus dabit tibi: terram lacte et melle
manantem sicut iurauit patribus tuis.
Quādo ergo transieritis iordanē eri
ges lapides quos ego hodie p̄cipio
vobis in monte hebal: et leuigabis
eos calce: & edificabis ibi altare domi
no deo tuo de lapidibus quos secum
non reigis: et de saxis informibus et
impolis: et offeres super eo olocausta
domino deo tuo & immolabis hostias
pacificas: comedesq; ibi & epulaberis
corā domino deo tuo. Et scribes super
lapides omnia verba legis huius pla
ne et lucide. Dixeruntq; moyses et sa
cerdotes leuitici gentis ad omnē isra
helem. Attende et audi israel. Hodie
factus es populus domini dei tui. Au
dis vocem eius: et facies mandata
atq; iusticias quas ego p̄cipio tibi.
Precepitq; moyses populo in die illo
dicens. Hī stabunt ad benedicendum
dño super montem parizim iordane
reāsmisso: symeon leui iudas ysachar
ioseph et beniamin. Et e regione ibi
stabunt ad maledicendum in monte

hebal: ruben gad et aser zabulon dan
et neptalim. Et pronūciabunt leuitē:
dicentesq; ad omnes viros israel excel
sa voce. Maledict⁹ homo q̄ facit scul
ptile & conflatile abominationē dñi:
opus manū artificis: ponetq; illud
in abscondito. Et respondebit omnis
populus: & dicit amen. Maledict⁹
qui non honorat patrem suum et matrem.
Et dicit omnis populus amen. Maledi
dict⁹ qui trāstret terminos proximū
sui. Et dicit omnis populus amen. Ma
ledict⁹ qui errare facit recem i itinere.
Et dicit omnis populus amen. Maledi
dict⁹ qui puerit iudiciū aduerse pupil
li et viduē. Et dicit omnis populus a
men. Maledict⁹ qui dormit cū vxore
patris sui: et reuelat opertimentū lectu
li ei⁹. Et dicit omnis populus amen. Ma
ledict⁹ qui dormit cū omni iumento.
Et dicit omnis populus amen. Maledi
dict⁹ qui dormit cū sorore sua filia
patris sui vel matris sue. Et dicit omnis
populus amen. Maledict⁹ q̄ dormit cū
sore suā. Et dicit omnis populus amen. Ma
ledict⁹ qui clam p̄cullerit proximū
suum. Et dicit omnis populus amen.
Maledict⁹ q̄ accipit munera: ut per
turbat animā sanguinis innocentis.
Et dicit omnis populus amen. Ma
ledict⁹ qui non permanet in sermo
nibus legis huius: nec eos opere perficit.
Et dicit omnis populus amen. **xxvii**

Si autem audieris vocem domi
ni dei tui ut facias atq; custodi
as omnia mādata eius que ego p̄ci
pio tibi hodie: faciet te dominus deus
tuus excellentiorē cūctis gentibus que
versant in terra. Venientq; super te uni
uersę benedictiones iste et apphendent
te: si tamen p̄cepta eius audieris. Be
nedict⁹ tu in ciuitate: & benedict⁹ in

agro. Benedidus fructus ventris tui et fructus terre tue: fructusque iumentorum tuorum: greges armentorum tuorum: et cuncta quae in manu tua sunt. Benedidus horrea tua: et benedide reliquie tue. Benedidus etis ingredies et egredies. Dabit dominus inimicos tuos qui consurgunt aduersum te corruentes in conspectu tuo. Per viam unam venient contra te: et per septem fugiet a facie tua. Emittere dominus benedictionem super cellaria tua et super omnia opera manuum tuarum: benedicetque tibi in terra quam acciperis. Visitationem te dominus sibi in populum sanctum sicut iuravit tibi: si custodieris mandata domini dei tui et ambulaueris iussibus eius. Videbuntque omnes terrarum populi quod nomen domini inuocatum sit super te: et timebunt te. Abundare te faciet dominus omnibus bonis: fructu uteri tui et fructu iumentorum tuorum: fructu terre tue quam iuravit dominus patribus tuis ut daret tibi. Apertus dominus thesaurum suum optimum celum: ut tribuat pluuia terre tue in tempore suo. Benedicetque cunctis operibus manuum tuarum: et fecerabis gentibus multis: et ipse a nullo senus accipies. Constituet te dominus deus tuus in caput et non in caudam: et eris semper supra et non subter: si tamen audieris mandata domini dei tui que ego precipio tibi: si custodieris et feceris: ac non declinaueris ab eis nec ad dexteram nec ad sinistram: nec secutus fueris deos alienos neque colueris eos. Quod si audire nolueris vocem domini dei tui ut custodias et facias omnia mandata eius et ceremonias quas ego precipio tibi: hoc die venient super te omnes maledictiones istae et apprehendat te. Maledidus eris in ciuitate: maledidus in agro. Maledictum horreum tuum: et maledide reliquie tue. Maledidus fructus

ventris tui et fructus terre tue: armenta bouum tuorum et greges ouium tuarum. Maledidus eris ingredies: et maledidus egredies. Mitet dominus super te famem et eluriam et inceptationem in omnia opera tua que tu facies: donec conterat te et perdat velociter propter abinventiones tuas pessimas in quibus reliquisti me. Adungat tibi dominus pestilentiam: donec consumat te de terra ad quam ingredieris possidenda. Percutiat te dominus egestate et febre et frigore ardore et estu et aere corrupto ac rubigine: et persequatur donec pereas. Sit celum quod supra te est eneum: et terra quam calcas scabra. Der dominus ymbrem terre tue puluerem: et de celo descendat super te cinis donec conteraris. Tradat te dominus corruentem ante hostes tuos: et per unam viam egrediaris contra eos: et per septem fugias: et dispergas in omnia regna terrae. Sitque cadaver tuum in escam cunctis volatilibus reli et bestijs terre: et non sit qui abigat. Percutiat te dominus ulcere egypti: et partem corporis per quam sterora digerunt: scabie quoque et pruriginem: ne uideatur curari nequeas. Percutiat te dominus amentia et recitate ac furore mentis: et palpes in meridie sicut palpare solet cecus in tenebris: et non dirigas vias tuas. Omnis tempore calumnia sustineas: et opprimaris violenta nec habearis qui libere te. Exorem accipias et alius domiat tui ea. Domum edifices: et non habites in ea. Plures vineas: et non vindanies eam. Bos tuus immoletur coram te: et non comedas ex eo. Asinus tuus rapiatur in conspectu tuo: et non reddatur tibi. Curus tue teneatur inimicis tuis: et non sit qui adiunget. Filij tui et filie tue tradantur alteri populo viduabus oculis tuis

et deficientibus ad conspectum eorum tota die: et non sit fornicatio in manu tua. Fructus terre tue et omnes labores tuos comedat populus quem ignoras: et sis semper calumnia sustinens: et oppressus cunctis diebus: et stupens ad terrorum eorum que videbunt oculi tui. Percutiat te dominus ulcere pessimo in genibus et in sinis: sanarique non possis a planta pedis usque ad verticem tui. Ductus te dominus et regem cuiusque consilium super te in gentem quam ignoras tu et patres tui: et facies ibi diis alienis ligno et lapidi: et eris pedibus in prouebium ac fabulam omnium populis ad quos te introduxerit dominus. Seruentem multam iacies in terra et modicum congregabis: quia locuste deuorabunt omnia. Vineam plantabis et fodis et vinum non bibes nec colliges ex ea quippiam: quoniam vastabunt vermes. Multas habebis in omnibus terris tuis et non ungetis oleo: quia defluent et deperibunt. Filios generabis et filias: non fueris eis: quoniam durent in captiuitate. Omnes arbores tuas et fruges terre tue rubigo consumet. Aduenia quae tecum vestat in terra ascendet super te eritque sublimior: tu autem descendes et eris inferior. Ipe fecerabit tibi: et tu non fecerabis ei. Ipe erit in capite et tu eris in caudam. Et venient super te omnes maledictiones istae et persequentes apprehendant te donec intereas: quia non audisti vocem domini dei tui: nec euastisti mandata eius et ceremonias quas precepit tibi. Et erit in te signa atque prodigia et in sermone tuo usque in sempiternum: eo quod seruieris domino deo tuo in gaudio cordis: leticia propter rem omnium abundantiam. Serues inimico tuo quem inimicitur tibi dominus in fame et siti et nuditate et omni penuria: et puer

ingu ferreum super cerviceam tuam donec te conterat. Adducet dominus super te gentem de longinquo et de ceteris terre finibus in similitudinem aquile volantis cum impetu cuius lingua intelligere non possis: gentem procerissimam que non deferat seni nec miserat paruuli: et deuoret fructum iumentorum tuorum ac fruges terre tue donec intereas: et non relinquat tibi residuum vini et oleum armentorum tuorum et greges quoniam donec te disperdat et conterat in cunctis urbibus tuis: et destruantur muri tui firmi atque sublimes: in quibus habebas fiduciam in omni terra tua. Obsideberis intra portas tuas in omni terra tua quam dabit tibi dominus deus tuus: et comedes fructum uteri tui et carnes filiorum tuorum et filiarum tuarum quas dedit tibi dominus deus tuus: in angustia et vastitate qua opprimit te hostis tuus. Homo delictus in te et luxuriosus valde inuidebit fratri suo et uxori quam cubat in sinu suo ne det eis de carnibus filiorum suorum quas comiderit: eo quod nichil aliud habeat in obsidione et penuria qua vastauerint te inimici tui intra omnes portas tuas. Tenera misce et delicata que supra terram ingredi non valebat nec pedis vestigiis figere propter molliorem et clementiam nimiam: inuidebit viro suo qui cubat in sinu eius super filij et filie carnis: et illius secundum: qui egrediantur de medio feminum eius: et super liberis qui eadem hora nati sunt. Comiderit tui eos clam propter rem omnium penuriam: in obsidione et vastitate qua opprimit te inimicus tuus intra portas tuas. Nisi custodieris et feceris omnia verba legis huius que scripta sunt in hoc volumine: et timueris nomen eius gloriosum et terribile

hoc est dominum deum tuum: augebit dominus plagas tuas. et plagas feminis tui plagas magnas et pleurates infirmitates pessimas et penurias: et converteret in te omnes afflictiones egypti quas tenuisti et adhererent tibi. Insuper et uniuersos languores et plagas que non sunt scripte in volumine legis huius inducet dominus super te: donec te conuertat. Et remanebis pauci numero qui prius eratis sicut astra celi pre multitudine: quoniam non audisti uocem domini dei tui. Et sicut ante letatus est dominus super uos: bene uobis faciens uosque multiplicans: sic letabitur disperdens uos atque subuertens: ut auferamini de terra ad quam ingredietis possidendam. Disperget te dominus in omnes populos a summitate terre usque ad terminos eius: et seruis ibi dijs alienis quos et tu ignoras et patres tui lignis et lapidibus. In gentibus quoque illis non quiesces: neque eris requies uigilio pedis tui. Dabit enim tibi dominus ibi cor pauidum et deficientes oculos: et animam consumptam timore: et erit uita tua quasi pendens ante te. Timebis nocte et die: et non credes uice tue. Mane dicis quis michi det uespertem: et uespere quis michi det mane. propter cordis tui formidinem qua tereberis et propter ea que tuis uidebis oculis. Reducet te dominus clauibus in egyptum per uiam de qua dixit tibi ut eam amplius non uideres. Ibi uideris inimicis tuis in seruos et ancillas: et non erit qui emat.

Hec sunt uerba federtis que precepit dominus moysi ut feceret cum filiis israel in terra moab: propter illud fedus quod cum eis pepigit in oreb. Vocauitque moyses omnem israel: et dixit ad eos. Vos uidistis uniuersa que fecit

dominus coram uobis in terra egypti pharaoni et omnibus seruis eius uniuersis que terre illius: temptationes magnas quas uiderunt oculi tui: signa illa portentaque ingentia: et non dedit uobis dominus cor intelligens et oculos uidentes: et aures que possint audire usque in presentem diem. Adduxit uos quidraginta annis per desertum: non sunt aurica uerimenta uestra: nec calciamenta pedum uestrorum ueritate consumpta sunt. Panem non comeditis uinum: sicera non bibistis: ut sciretis quia ipse est dominus deus uester. Et uenistis ad hunc locum: egressusque est contra uos esebon et og rex basan occurrentes uobis ad pugnam: et percussimus eos et uelimus terram eorum: ac tradidimus possidendam ruben et gad et dimidie tribui huius et implere ea: ut intelligatis uniuersa que facitis. Vos stans hodie cuncti coram domino deo uestro: principes uestri et tribus ac maiores nati atque doctores omnis populus israel liberi et uxores uestre et aduenie que tecum morantur in castris receptis lignorum resoribus: et hijs que componant aquas: ut transeas in federe domini dei tui: et in iurando quod hodie dominus deus tuus percipit tecum: ut susceperis se ibi in populum et ipse sit dominus deus tuus sicut locutus est tibi: et sicut iurauit patribus tuis abraham ysaac et iacob. Nec uobis solus ego hoc fedus feci et hec iuramenta confirmo: sed cunctis presentibus et absentibus. Vos enim nostis quomodo habitauerimus in terra egypti: et quomodo transierimus per medium nannonum: quas reserantes uidistis abominaciones et sordes id est ydola eorum lignum et lapidem argenti

et aurum que colebant. Ne forte sit inter uos uir aut mulier familia aut reus cuius cor auersum est hodie a domino deo uestro ut uadat et seruiat dijs illarum gentium: et sit inter uos radix geminans fel et amaritudinem. Cunctis audient uerba iuramenti huius benedicat sibi in corde suo dicens pax erit michi: et ambulabo in prauitate cordis mei: et assumat ebria suauitate et dominus non ignoscat ei: sed tunc quando maxime furor eius fuerit et zelus contra hominem illum: et sedent super eum omnia maledicta que scripta sunt in hoc volumine: et deleat dominus nomen eius sub celo et consumat eum in perditione eorum omnibus tribubus israel: iuxta maledictiones que in libro legis huius ac federtis conuenerunt. Dicitque sequens generatio et filij qui nascuntur diuitem: et peregrini qui de longe uenerunt uidentes plagas terre illius et infirmitates quibus ea afflixerit dominus sulphure et solis ardore comburens ita ut ultra non seruetur nec uideatur: quippe genuerit et exemplum subiectionis sodomie et gomorre adque et sebam quas subuertit dominus in ira et in furore suo: et dixerunt omnes gentes. Quare sic fecit dominus terre huic? Que est hec ira furoris eius immanis? Et respondit. Quia deliquerunt padum domini quando pepigit cum patribus eorum quando eduxit eos de terra egypti et secuecunt dijs alienis: et adorauerunt eos quos nesciebant: et quibus non fuerunt acci-bunt: idcirco iratus est furor domini contra terram istam ut induceret super eam omnia maledicta que in hoc volumine scripta sunt: et necet eos de terra sua in ira et in furore: et in indignatione maxima: propterea: in terra alienam sicut hodie comprobatur. Abscondit a domino deo

nostro que manifesta sunt nobis et filiis nostris usque in sempiternum: ut faciamus uniuersa legis huius. **XXXIII** Cum ergo uenerunt super te omnes sermones isti benedictio siue maledictio quam posui in conspectu tuo: et dudum prauitudine cordis tui in uniuersis gentibus in quas disperserit te dominus deus tuus et reuersus fueris ad eum: et obediens eius imperijs sicut ego hodie precipio tibi cum filiis tuis in toto corde tuo in tota anima tua: reducat te dominus deus tuus de captiuitate tua ac miserebitur tui: et rursum congregabit te de cunctis populis in quos te ante dispersit. Si ad cardines celi fueris dissipatus inde te retrahet dominus deus tuus: et assumet atque introducet in terram quam possiderunt patres tui et obtinebis eam: et benedicens tibi maioris numeri te esse faciet quam fuerunt patres tui. Circumdat dominus deus tuus cor tuum et cor feminis tui: ut diligas dominum deum tuum ex toto corde tuo et in tota anima tua: ut possis uiuere. Omnes autem maledictiones has conuerteret super inimicos tuos: et eos qui oderunt te et persequuntur. Tu autem reuerteris et audies uocem domini dei tui faciesque uniuersa mandata que ego precipio tibi hodie: et abundare te faciet dominus deus tuus in cunctis operibus manuum tuarum in sobole uera tua et in fructu iumentorum tuorum: in uberitate terre tue et in rebus omnium largitate. Reuerteretur enim dominus ut gaudeat super te in omnibus bonis sicut gaudius est in patribus tuis: si tamen audieris uocem domini dei tui et custodieris precepta eius et testimonia que in hoc lege conscripta sunt: et reuerteris ad dominum deum tuum in toto corde tuo et in tota anima tua. Mandatum hoc quod

ego precipio tibi hodie non supra te est
neque procul positum nec in celo situm
ut possis dicere quis nostrum ualeat ad
celum ascendere ut deferat illud ad nos
ut audiamus atque opere compleamus:
neque trans mare positum ut caulemus et di-
cas quis nobis poterit mare transire
tate et illud ad nos usque deferre ut pos-
simus audire et facere quod preceptum
est: sed iuxta te est seruo ualde in ore
tuo et corde tuo ut facias illud. Consi-
dera quod hodie profuerit in conspectu tuo
uitam et bonum et recontrario mortem
et malum: ut diligas dominum deum tuum
et ambules in uisibus eius et custodias
mandata illius et ceremonias atque iudi-
cia et uimas atque multipliciter te bene-
dicatque tibi in terra ad quam ingredieris
possidendam. Si autem auersum fuerit cor
tuum et audire nolueris atque errore de-
ceptus aduerteris deos alienos et secu-
eris eis: predico tibi hodie quod pereas:
et paruo tempore moreris in terra ad quam
iordanem transiit ingrediens possiden-
dam. Testes inuoco hodie celum et terram quod
propoluerim uobis uitam et bonum:
benedictionem et maledictionem. Elige er-
go uitam ut et tu uiuas et seruetur tui:
diligas dominum deum tuum atque obedias
uocibus eius: et illi adhaereas. Ipse est enim
uita tua et longitudo dierum tuorum: ut
habites in terra pro qua iurauit domi-
nus patribus tuis abraham Isaac et
iacob ut daret eam illis. **xxxij**

Ahij quoque moyses et totus est
dominus uerba haec ad uniuersum
israhel et dixit ad eos: Centum viginti
annos sum hodie non possum ultra
egredi et ingredi: praestam tui et dominus
dixerit michi non transibis iordanem
istum. Dominus ergo deus tuus transibit
ante te. Ipse delebit omnes gentes has

in conspectu tuo: et possidebis eas. Et
iosue iste transibit ante te sicut locutus
est dominus. Facietque dominus eis si-
cut fecit saron et og regibus amorrhoeorum
et tere regibus debunorum. Cum ergo et
hys tradiderit uobis similiter: facietis
eis sicut precepimus uobis. Viriliter agite:
confortamini. Nolite timere ne pau-
atis ad conspectum eorum quia dominus
deus tuus ipse est ductor tuus: et non
dimittet nec derelinquet te. Vocauitque
moyses iosue: et dixit ei totam omni-
israhel. Confortare: et esto robustus.
Tu enim introduces populum istum
in terram quam duxerim te patribus
eorum iurauit dominus: et tu eam diuides
sorte. Et dominus qui ductor est uester
ipse erit tecum: non dimittet nec derelin-
quet te. Noli timere nec pauere. Scri-
psit itaque moyses legem hanc et tradi-
dit eam sacerdotibus filiis leui qui por-
tabant archam federis domini: et cunctis
senioribus israhel. Precepitque eis dominus.
Post septem annos remissionis in so-
lemnitate tabernaculorum diuinitatibus
cunctis de israhel ut appareant in con-
spectu domini dei sui in loco quem elegerit
dominus: leges uerba legis huius coram
omni israhel: audientibus eis et in unum
omni populo congregato: tam uiris quam
mulieribus parulis et aduersis qui
sunt intra portas tuas: ut audiant
discant et timeant dominum deum suum:
et custodiant implereque omnes ueni-
ones legis huius. Filij quoque eorum qui
nunc ignorant: ut audire possint et timeant
dominum deum suum cunctis diebus quibus uer-
santur in terra: ad quam uos iordanem transi-
it. Propterea obtemperate. Et ait dominus
ad moysen. Ecce praeparauimus dies mor-
tuae. Vocauit itaque moyses iosue in tabernaculo
testimonij ut praepararet. Absceperunt ergo

moyses et iosue et steterunt in taberna-
culo testimonij: apparuitque dominus
ibi in columna nubis quam stetit in intro-
itu tabernaculi: dixitque dominus ad moysen.
Ecce tu dominus cum patribus tuis: et po-
pulus iste congregatus conuocabit post
deos alienos in terra ad quam ingredi-
etur et habitabit in ea: ibi derelinquet
me et iritum faciet fedus quod pepigi
cum eo. Et irascetur furor meus contra
eum in die illo: derelinquam eum et ab-
scondam faciem meam ab eo: et erit in de-
uoracione. Inuenient enim omnia mala
et afflictiones: ita ut dicat in illa die.
Vere quia non est deus meus inueniuntur
me haec mala. Ego autem abscondam
et relabo faciem meam in die illo propter
omnia mala quae fecit: quia secutus est
deos alienos. Nunc itaque scribite uo-
bis canticum istud: et docete filios israel
ut memoriter teneant et ore decantent: sit
michi canticum istud pro testimonio inter
filios israhel. Introducam enim eum in
terram pro qua iuravi patribus eius: lade-
re et melle manantem. Lique comederint
et saturati crassique fuerint auerterentur
ad deos alienos et secuerint eis: detra-
hentque michi et iritum facient pactum
meum. Postquam inuenierint enim mala ista
et afflictiones: respiciet ei canticum
istud pro testimonio: quod nulla delebit
oblitio ex ore seminis tui. Scio enim
rogationes eius: quae facturus sit: hodie
autem introduces eum in terram quam
ei pollicatus sum. Scripsit quoque moyses
canticum: et docuit filios israel. Pre-
cepitque dominus iosue filio nunt: et ait.
Confortare: esto robustus. Tu enim
introduces filios israhel in terram quam
pollicatus sum: et ego ero tecum. Postquam
ergo scripsit moyses uerba legis huius
in uolumine atque compleuit: precepit

leuiis qui portabant archam federis
domini dicere. Tollite librum istum et ponite
eum in latere archae federis domini
dei: ut sit ibi contra te in testimo-
nium. Ego enim scio cōtentionem tuam:
et reuicentiam tuam durissimam. Adhuc ui-
uente me et ingrediēte uobiscum semp co-
tentiose egistis contra dominum: quanto
magis cum moriens fuero. Congre-
gate ad me omnes maiores nati per
tribus uestras atque doctores: et loquar
audientibus eis sermones istos: et inuo-
cabo contra eos celum et terram. Nomi-
nem enim post mortem meam inique agitis:
et derelinquitis cito de uia quam precepi
uobis: et occurrent uobis mala in ece-
mo tempore quando feceritis malum in
conspectu domini ut irascetis eum pro opera
manuum uestrarum. Locutus est ergo moyses
audiente uniuerso ceteris ista uerba canticum
huius: et ad finem usque expleuit. **xxxij**

Audite celi quam loquor: audiat terra
uerba oris mei. Concreta in
pluuia doctrina mea: fluat ut ros elo-
quium meum. Quasi ymber super herbam
et quasi stille super gramina: quia no-
men domini inuocabo. Date magnificen-
tiam deo nostro: dei perfecta sunt opera:
et omnes uiae eius iudicia. Deus fide-
lis et absque ulla iniquitate: iustus et re-
ctus. Peccauerunt ei: non filij eius in for-
dibus. Generatio praua atque perversa:
heccine reddis domino populo stulte et inspi-
ente? Aliquid non ipse est pater tuus qui
possessionem et fecit et creauit te? Mlemen-
to dierum antiquorum: cogita generatio-
nes singulas. Interroga patrem tuum
et annuntiabit tibi: maiores tuos et di-
cent tibi. Quando diuidebat alacrimis
gentes: quando separabat filios adam:
Constituit terminos populorum iuxta nu-
merum filiorum israhel. Pars autem domini

populus eius iacob funiculus hereditatis eius. Inuenit eum in terra deserta: in loco horroris et vultu solitudinis. Circumdedit eum et docuit: et custodivit quasi pupillam oculi sui. Sicut aquila prouocans ad volandum pullos suos: et super eos volitans. Expandit alas suas: et assumpsit eum: atque portauit i humeris suis. Dominus solus dux eius fuit: et non erat cum eo deus alienus. Constituit eum super excelsum terrarum: ut comederet fructus agrorum. Ut suggereret mel de petra: oleumque de saxo durissimo. Butirum de armento et lac de ouibus: cum adipe agnorum et arietum filiorum basan. Et hircos cum medulla citrini: et sanguinem vine biberent meracissimum. Incurassatus est dilectus et recalcitrauit: incurassatus impiguatus dilataratus. Dereliquit deum factorem suum: et recessit a deo salutari suo. Prouocauerunt eum in dijs alienis: et in abominationibus ad iracundiam concitauerunt. Immolauerunt demonijs et non deo: dijs quos ignorabant. Noui reuerentemque venerunt: quos non coluerunt patres eorum. Deus qui te genuit dereliquisti: et oblitus es domini creatoris tui. Vidit dominus et ad iracundiam concitatus est: quia prouocauerunt eum filij sui et filie. Et ait abscondam faciem meam ab eis: et contidebo nonnulla eorum. Generatio enim peruersa est: infideles filij. Ipsi me prouocauerunt in eo qui non erat deus: et irritauerunt i vanitatis suis. Et ego prouocabo eos i eo qui non est populus: et in gente stulta irritabo illos. Ignis succensus est in furore meo: et ardebit usque ad inferni nouissima. Deuorabunt terram cum genuine suo: et montium fundamenta subuertent. Congregabo super eos mala: et sagittas meas complebo

in eis. Consumment fame: et deuorabunt eos aues morsu amarissimo. Dentur bestiarum immittam in eos: cum furore trahentium super terram atque serpentium. Fovis vastabit eos gladius: et intus pavor: inuentum sunt ac virginem ladentem cum homine sene. Et dixi: ubi nam sunt? cessare faciam re hominibus memoriam eorum. Sed propter iram inimicorum distuli: ne forte supbirent hostes eorum. Et dicent manus vestra excelsa: et non dominus fecit haec omnia. Bene absque consilio est et sine prudentia: vanitas sapienter et intelligenter: ac nouissima prouiderent. Quomodo persequeretur unus mille: et duo fugarent decem milia? Nonne ideo quia deus suus vendidit eos: et dominus condidit illos? Non enim est deus noster ut deus eorum: et inimici nostri sunt iudices. De vinea addomorum vinea eorum: et de suburbanijs gomorre. Vna eorum vna felix: et totius amarissimus. Sed draconum vinum eorum: et venenum aspidum insanabile. Nonne haec condita sunt apud me: et signata in thesauris meis? Mea est ultio: et ego retribuam eis in tempore: ut labatur pes eorum. Quia est dies perditionis: et adesse festinant tempora. Iudicabit dominus populum suum: et in secus suis miserebitur. Videbit quod in fructu sit manus: et clausi quoniam fecerunt: residuique consumpti sunt. Et dicent ubi sunt dii eorum: in quibus habebant fiduciam. De quorum vidimus comederant adipem: et biberant vinum libenter. Surgant et opulentur vobis: et in necessitate vos protegent. Videte quod ego sum solus: et non sit alius deus inter me. Ego occidam: et ego viuere faciam: percutiam: et ego sanabo: et non est qui de manu mea possit recedere. Leuato ad celum manum meam: et dicam vni eorum

in eorum. Si auerito ut fulgur gladium meum: et accipere iudicium manus mea. Reddam ultionem ipsiis meis: et hijs qui oderunt me retribuam. Inebriabo sagittas meas sanguine: et gladius meus deuorabit carnes. De cuore occisos: et de captiuitate nudati inimicorum rapinis. Laudate gentes populum eius: quia sanguine servorum suorum vltiscentur. Et vindictam recubunt i hostes eorum: et propius erit terre populi sui. Venit ergo moyses: et locutus est omnia verba tantum huius in auribus populi: ipse et ioseph filius nunt. Compleuitque omnes sermones istos: loquens ad vniuersum israel: et dixit ad eos. Poneret corda vestra i omnia verba mea: quae ego testificor vobis hodie: ut mandetis ea filijs vestris custodire: et facere: et implere vniuersa quae scripta sunt i volumine legis huius: quia non incursum precepta sunt vobis: sed ut singuli in eis viuerent: quae facientes longo tempore perueeritis i terra ad quam iordane transiit: in quodamini possidendam. Locutusque est dominus ad moysen in eadem die dicens. Ascende in montem istum abarim id est transiit: in montem nebo qui est in terra moab contra ihericho: et vide terram chanaan quam ego credam filijs israel obtinendam: et morere in monte. Quae contendens iungeris populo tuo: sicut mortuus est aaron frater tuus in monte hori et apostolus populo suo: quia perarati estis contra me in medio filiorum israel ad aquas contradictionis in radem deserui huius: non sanctificasti me inter filios israel. Contra videbis eam: et non ingredietis i eam: quam ego dabo filijs israel.

Hec est benedictio xxxij.
qua benedixit moyses homo dei

filios israel ante mortem suam. Et ait. Dominus de syra venit: et de seir ortus est nobis. Apparuit de monte pharaon: cum eo sanctorum milia. In degra autem ignea legem dilexit populos. Omnes sancti i manu illius sunt: et qui appropinquant pedibus eius: accipient de doctrina illius. Legem precepit nobis moyses: hereditatem multitudinis iacob. Erat apud rectissimum regem congregans principibus populi cum tribubus israel. Vniat ruben: et non moriatur: sit paruus in numero. Hec est iude benedictio. Audi domine vocem iude: et ad populum suum introduce eum. Manus eius pugnabunt pro eo: et adiutor illius contra aduersarios eius erit. Ipsi quoque ait. Perfectio tua et doctrina tua a viro sancto tuo quem probasti i temptacione: et iudicasti ad aquas contradictionis. Qui dixit patri suo et matri suae nescio vos: et fratribus suis ignoro illos: et nescierunt filios suos. Ipsi custodierunt eloquium tuum: et pactum tuum seruauerunt: iudicia tua o iacob: et legem tuam o israel. Ponere thymiam in furore tuo: et olocausta super altare tuum. Benedixit domine fornicidini eius: et opera manuum illius suscipe. Percute dorsa inimicorum eius: et qui oderunt eum non consurgant. Et beniamin ait. Amantissimus dominus habitabit confidenter: in eo quasi in thalamo tota die morabitur: et inter humeros illius requiescet. Ioseph quoque ait. De benedictione domini terra eius: de pomis celi et rore atque abisso subiacent. De pomis fructuum solis ac lune: de vertice antiquorum montium: de pomis collium et montium: et de frugibus terre et de plenitudine eius. Benedictio illius qui apparuit in tuba veniat super

caput ioseph: et super verticem nazareth inter fratres suos. Quasi primogeniti thauri pulchritudo eius: cornu rinocerotis cornua illius. In ipso ventilabit gentes usque ad terminos terre. Hec sunt multitudines ephraim: et hec milia manasse. Et zabulon ait. Serare zabulon in regno tuo: et ysaachar in tabernaculis tuis: populos vocabunt ad montem: ibi immolabunt victimas iusticie. Qui inundationem maris qualilac fugent: et thesauros absconditus armarum. Et gad ait. Benedictus in latitudine gad. Quasi leo requieuit: repletiq; brachium et verticem. Et vidit principatum suum quod in parte sua doctor esset repositus: qui fuit cum principibus populi et fecit iusticias domini: et iudicium suum cum israhel. Dan quoque ait. Dan calculus leonis: sicut laqueus de basan. Et neptali dixit. Neptalim abundantia persequetur: et plenus erit benedictionibus domini. Man et meridien possidebit. Aser quoque ait. Benedictus in filiis aser. Sic placens fratribus suis: et intingat in oleo pedem suum. Ferrum et es calciamentum eius. Sicut dicit iuuentutis tue ita et senectus tua. Non est alius ut deus rectissimus. Ascensor reli auxiliator tuus. Magnificencia eius discurrunt nubes: habitaculi eius sursum et subter brachia sempiterna. Erit a facie tua inimicum: dicetque cōterere. Habitabit ibi cōfidenter et solus. Oculi iacob in terra famem et vini: reliqui caligabunt rore. Beatus tu israhel. Quis similis tui popule qui saluaretur in domino? Bonum auxilij tui: et gladius glorie tue. Regabunt te inimici tui: et tu eorum colla calcabis. *xxxiii*

Ascendit ergo moyses de campis tribus moab super montem ihericho: ostenditque ei dominus omnem terram galaad usque dan: et uniuersum neptalim terrarum ephraim et manasse et omnem terram usque ad mare novissimum: et australem partem et latitudinem campi ihericho cunctas palmarum usque segor. Dixitque dominus ad eum. Hec est terra pro qua iuravi abraham ysaac et iacob dicens. Semini tuo dabo eam. Vidisti eam oculis tuis: et non transibis ad illam. Mortuusque est ibi moyses servus domini in terra moab iubente domino: et sepeliuit eum in valle terre moab contra phogor: et non cognovit homo sepulcrum eius usque in presentem diem. Moyses tenuit et viginti annorum erat quando mortuus est. Non caligavit oculus eius: nec dentes illi moti sunt. Fleueruntque eum filij israhel in campis tribus moab triginta diebus: et compleri sunt dies plandus lugentium moysen. Quis vero filius nunc repletus est spiritu sapientie: quia moyses posuit super eum manus suas. Et obedierunt ei filij israhel: feceruntque sicut precepit dominus moysi. Et non surrexit propheta ultra in israhel sicut moyses quem nosset dominus a facie ad faciem in omnibus signis atque portendis que per eum misit ut faceret in terra egypti pharaoni et omnibus servis eius: et iudicaretque terram illam: et cunctam manum robustam magnarum mirabilia que fecit moyses coram uniuerso israhel. *Explicit de vita moysi*

Incipit prologus beati ieronimi prelatoris iulianum iohannis
Eandem finitio perathecum moysi velud gradus fenore libereat ad thesum filium nave manu mittitur que hebrei colunt tenent id est iohannis filium nunc vocat: ad iudiciu libri que sophiam appellat: ad eumque et hebrei que ipse nominibus effertur. Nouenulque leuorem ut filia hebraicorum nominum et distinctiones per membra diuinas diligens scriptura cōseruet: ne et nos labor et illius studium pereat. Erit in primis quod sepe testatur sum sciat me non in reprehensione veterum noua credere sicut amiti mei cōminantur: sed per vili portione offerre lingue mee hominibus que tamē nra dēdāt: ut per grecorum epistolam et sumptu et labore magis indiget: ratione nram habeat. Et sicubi antiquorum voluminum lectione dubitauerit: hec illis cōfiteres inueniant quod requirunt. Maxime tū apud latinos tot sunt exemplaria quorū codices: et vniuersique per arbitrio suo vel addiderunt vel subtraxerunt: et viliū est: ut non possit recte esse quod distinet. Unde ceter arcuato vulnere cōtra nos insurgere: trochilus et sandū opus venenata carperet lingua delictat: vel suscipiens si placet vel cōmittens si displicet: meminereque illos verum. Quis tū abundauit malicia: et lingua tua cōtinabat dolos. De deo aditus fratrem tuū loquaris: et aditus filium matris tue pones: scandalum fecisti et rancū. Estimasti inique quod tu filius: arguas te et statuā illa ora facie tuā. Que tū audientis vel legis utilitas et nos laborando ludare: et alios detrahendo laborare: dolet iudex quod calumniandi eis et

irridendi cuncti angos sic oblata occasio: et ecclesie homines id despiciere nimis lacerare unde aduersarij totum anant. Quod si verus eis tantū interpretatio placet: et michi non displicet: et nichil recte recipiendū putat: tunc ea que sub altitudinis et obelidis vel addita sunt vel apudata legunt et negligunt. Quare danielē iuxta theodorici translationē ecclesie suscepit. Cur originē mirat et eusebiū paphili: cūdas editiones similiter differet. Que si fuit stulticia: postquam vera dixerit: ptere si falsa sunt. Unde aut in nouo testamento phare poterit assumpta testimonia: et si libri veteribus non habentur. Hec dicunt: ne omnino calūniantibus tacere videant. Ceterū post sancte paulē dominionē cuius uita virtutis exemplū est: et hos libros quos eustochio uirginū cuncti negare non potui: de ceterum dū spiritus hos regit artus: phare: explanatio: ni incubere: et omnium iam diu opus quodam post liminio retere: preferam tū et ammirabilis sandusque uir panmachius hunc idē litteris flagitet: et nos ad patriā festinantes: monasterio syrenarū cū furda dēam: aure tūstire. *Explicit prologus iulij libri iohannis*
Et factum est post mortem moysi serui domini ut loqueretur dominus ad iohannē filium nunc mittentem moysen: et diceret ei. Moyses servus meus mortuus est. Surge et transi iordanē istū tu et omnis populus tecum: in terrā quam ego dabo filiis israel. Omne locū quē calcauerit uestigium pedis uestri: et libano usque ad fluminem magnū eufraatē: omnis terra egypti

usque ad mare magnum contra solis or-
tuum erit finis vestre. Nullus poterit
vobis resistere cunctis diebus vite vestre.
Sicut fuit cum moyses et tu: non di-
miseris nec derelinquam te. Confortare
et esto robustus. Tu enim forte dividens
populo huic terram: pro qua iuravi pa-
tribus tuis ut traderem eam illis. Confor-
tare igitur et esto robustus valde: ut
custodias et facias omnem legem quam
precepit tibi moyses servus meus. Ne
declines ab ea ad dexteram vel ad sini-
stram: ut intelligas cuncta que agis. Non
recedat volumen legis huius ab ore
tuo: sed meditaberis in eo diebus ac
notibus: ut custodias et facias omnia
que scripta sunt in eo. Tunc diriges
via tua: et intelliges ea. Ecce precipio
tibi: confortare et esto robustus. Noli
metuere et noli timere: quoniam tecum
est dominus deus tuus in omnibus ad quecumque
preperis. Precepitque iosue principibus
populi dicens. Vestite per medium castrorum:
et imperate populo et dicite. Preparate
vobis cibaria: quoniam post die tertium
transibitis iordanem: et intrabitis ad
possidendam terram quam dominus deus noster
daturus est vobis. Rubentibus quoque et
gaddibus et dimidiis tribui manasse a-
it. Memore sermonis que precepit vo-
bis moyses famulus domini dicens. Dominus
deus vestre dedit vobis requiem et om-
nem terram. Viri vestri et filii ac iuven-
ta manebunt in terra: quam tradidit vo-
bis moyses transiordanem. Vos autem
transite armati ante fratres vestros omnes
fortes manu et pugnate pro eis donec
dedit requiem dominus fratribus vestris sicut
et vobis dedit: et possideat ipsi quoque terram
quam dominus deus vestre daturus est eis:
et sic revertimini in terram possessionis
vestre et habitabitis in ea quam vobis dedit

moyses famulus domini transiordanem
contra solis ortum. Responderuntque
ad iosue: atque dixerunt. Quia si pre-
cepisti nobis faciemus: et quocumque iu-
seris ibimus. Sicut obedivimus in cun-
ctis moysi ita obediemus et tibi: tantum
sit dominus deus tecum sicut fuit cum moyse.
Qui contradixit ori tuo et non obedie-
rit cunctis sermonibus que precepis ei: mori-
atur. Tu tamen confortare: et viriliter age. **I**
gitur iosue filius nun de se-
ptim duos viros exploratores
abscondit: et dixit eis. Ite et considera-
te terram: ubi enim est hericho. Qui perge-
ntes ingressi sunt domum mulieris me-
reticis nomine raab: et quieverunt
apud eam. Multatumque est regi ihe-
richo: et dictum. Ecce viri ingressi sunt
huc per noctem de filiis israel: ut explo-
rarent terram. Misitque rex ihericho ad
raab meretricem dicens. Edux viros
qui venerunt ad te: et ingressi sunt do-
mum tuam. Exploratores quippe sunt:
et omne terram considerare venerunt.
Tollensque mulier viros abscondit: et
ait. Facti venerunt ad me: sed nescie-
bam unde essent. Cumque porta clande-
retur in tenebris: et illi pariter recesser-
ent: nescio quo abierunt. Persequimini
eos: et comprehendite eos. Ipsa autem
fecit ascendere viros in solatium domus
sue: operuitque eos stipula lini quam ibi erat.
Ipsi autem qui missi fuerant secuti sunt
eos per viam que ducit ad vadum ior-
danis: illisque egressis statim porta clau-
sa est. At cum obdormiret quodammodo
et ecce mulier ascendit ad eos: et ait.
Novi quod dominus tradidit vobis terram.
Ecce itur in nos terror vestre: et clau-
guntur omnes habitatores terre. Au-
divimus quod secerneret dominus aquas ma-
ris rubri ad vestrum introitum quando

egressi essis ex egipto: et feceritis duo-
bus amonitum regibus qui erant trans-
iordanem seon et og quos interfecistis.
Et hec audientes principum et clangit
cor nostrum: nec remansit in nobis spiritus
ad introitum vestrum. Dominus enim deus
vestre ipse est deus in celo sursum: et in
terra deorsum. Nunc ego iurate michi
per dominum ut quomodo ego misericor-
diam feci vobiscum ita et vos faciatis cum
domo patris mei: decique michi verum
signum ut salvetis partem meam et ma-
terem fratres ac sorores meas: et omnia
que illorum sunt: et evatis animas vo-
stras a morte. Qui respondit ei. Ani-
ma vestra sit pro vobis in mortem si
ramen non prodideris nos. Cumque
tradidit nobis dominus terram: faciemus
in te misericordiam et veritatem. Dimisit
ergo eos per finem de fenestra. Domus
enim eius heret in muro. Dixitque ad eos.
Ad montana confendite ne forte oc-
currat vobis revertentes: ibique laeta-
re tribus diebus donec redeat: et sic ibitis
per viam vestram. Qui dixerunt ad eam.
Quomodo enim a iuramento hoc quo
adiuvasti nos si ingreditibus nobis
terram signum fuerit funiculus iste co-
cineus et ligaveris eum in fenestra per
quam dimisisti nos: et patre tuum ac ma-
trem fratresque et omnem cognationem
tuam congregaveris in domum tuam.
Qui hostium domus tue egressus fuerit:
reus tibi erit. Sanguis ipsius erit in
caput eius: et nos erimus alieni. Cum-
dum autem sanguis qui tecum in domo
fuerit redundabit in caput nostrum:
si eos aliquis regegit. Quod si nos
prodere volueris et sermonem istum
proficere in medium: erimus mundi ab hoc
iuramento quo adiuvasti nos. Et illa
respondit. Sicut locuti estis ita fiat.

Dimittensque eos ut pergerent: appedit
funiculum cocineum in fenestra. Illi vero
ambulantes peremerunt ad montana:
et manserunt ibi tres dies donec reuer-
teretur qui fuerat persecutus. Quercientes e-
nim per omnem viam non repererunt eos.
Quibus urbes ingressis: reversi sunt et descen-
derunt exploratores de monte: et transi-
erunt iordanem venerunt ad iosue filium nun:
narraveruntque ei omnia que acciderant sibi:
atque dixerunt. Tradidit dominus omnem ter-
ram hanc in manus nostras: et timore pretra-
ti sunt cuncti habitatores eius. **I**
gitur iosue de nocte surgens movit
castra: egredientesque de sephim venerunt
ad iordanem ipse et omnes filii israel:
et morati sunt ibi per tres dies. Quibus
evolutis transierunt precones per ca-
strorum medium: et clamare ceperunt.
Quando videritis archam federis do-
mini dei vestri et sacerdotes thauris le-
vitate portantes eam vos quocumque consur-
gite et sequimini precedentes: sicut inter
vos et archam spaciis cubitorum duum
milium ut paulo videre possitis et nosse
per quam viam ingrediamini quia prius
non ambulastis per eam: et cavete ne
appropinquetis ad archam. Dixitque
iosue ad populum. Sanctificamini: cras
enim faciet dominus inter vos mirabilia.
Et ait ad sacerdotes. Tollite archam
federis: et predite populum. Qui nulla com-
plentes culerunt: et ambulaverunt ante
eos. Dixitque dominus ad iosue. Hodie in-
cipiam exaltare te coram omni israel:
ut sciant quod sicut cum moyses fui: ita et te-
cum sum. Tu autem prope sacerdotes
qui portant archam federis: et dic eis.
Cum ingressi fueritis partem aque ior-
danis: stete in ea. Dixitque iosue ad fi-
lios israel. Accedite huc: et audite
verbum domini dei vestri. Et rursum

in hoc inquit scitis qd dominus de-
vivens in medio vestri est: et disperdet
in conspectu vestro chananeum et ethe-
um eueum et pherezum gergesum quo-
q; et iebuseum et amorreum. Ecce archa
federis dñi omnia terre antecedit vos
per iordanem. Parate duodecim viros
de duodecim tribubz israel: singulos
per singulas tribus. Et cum posuerint
vestigia pedum suorum sacerdotes qui
portant archam federis domini dei uni-
versę terre in aquis iordanis: aque q̃
inferiores sūt decurrunt atq; deficient:
que autē desuper veniunt in una mo-
le cōsistent. Igitur egressus est p̃fusus
de tabernaculis suis ut transire iorda-
nem: et sacerdotes qui portabant archā
federis pregebant ante eū. Ingressisq;
eis iordanem et pedibus eorū in parte
aque rindis: iordanis autē ripas alvei
sui tēpore messis impleverat: steterūt
aque descendentes in loco uno: et ad
instar montis intumescētes appare-
bant p̃cul ab urbe que vocat edom
usq; ad locū sarchan: que autē infērio-
res erāt ī mare solitudinis qd nūc vo-
catur mortui descendērūt usquequo
omnino deficerent. Populus autem
incedebat cōtra iordanem et sacerdotes
qui portabant archam federis domini
stabant super siccā humum in me-
dio iordanis accendi: omnisq; p̃fusa
per arenam alveum transibat.

Quibus transgressis: dixit dñs ad
iosue. Elige duodecim viros
singulos p singulas tribus: et precipie
eis ut tollāt de medio iordanis alveo
ubi steterūt pedes sacerdotum duode-
cim durissimos lapides: quos pone-
ris in loco castrorū ubi fueritis hac no-
te tentoria. Vocavitq; iosue duode-
cim viros quos elegerat de filiis israel

singulos de singulis tribubus: et ait
ad eos. Ite ante archam domini dei
vestri ad iordanem mediu: et portate
inde singuli singulos lapides in hu-
meris vestris iuxta numerū filiorū israel:
ut sit signū inter vos. Et quādo inter-
rogaverint vos filij vestri eas dicite:
quid sibi volunt isti lapides: respon-
debitis eis. Defecerūt aque iordanis
ante archam federis dñi cū transire-
runt: idcirco positi sunt lapides isti ī
monimentū filiorū israel usq; in æter-
num. Fecerūt ergo filij israel sicut precipi-
eis iosue portantes de medio iordanis
alveo duodecim lapides ut dñs ei im-
perarat iuxta numerū filiorū israel
usq; in locū in quo castrametati sūt:
ibiq; posuerūt eos. Alios quoq; duo-
decim lapides posuit iosue in medio
iordanis alveo ubi steterūt sacerdotes
qui portabant archā federis dñi: et sūt
ibi usq; in p̃sentem diem. Sacerdotes
autē qui portabant archam stabāt in
iordanis medio donec omnia comple-
rentur que iosue ut loqueret ad p̃fsum
preceperat dñs: ut dixerat ei moyses.
Festinauitq; p̃fusa et transiit. Cumq;
transissent omnes transiit et archa
domini: sacerdotes quoq; p̃gebant ante
populū. Filij quoq; ruben et gad et
dimidia tribus manasse precebant
fratres suos filios israel sicut eis prece-
perat moyses: et q̃draginta pugnatō-
rum milia per turmas et turmas ince-
debāt per plana atq; campēstia vrbis
ihericho. In illo die magnificavit do-
minus iosue corā omni israel: ut timē-
runt sicut timuerāt moysen dñi adhuc
vivētes. Dixitq; ad eū. Precipe sacer-
dotibus qui portant archam federis: ut
ascendant de iordane. Qui precepit eis
dicens. Ascendite de iordane. Cumq;

ascendissent portantes archam federis
domini et siccā humum calcare cepit:
seque reuertē sunt aque ī alveum suū:
et fluebāt sicut ante cōsueverant. Po-
pulus autē ascendit de iordane decimo
die mensis primi: et castrametati sūt
in galgalis cōtra orientālē plagam
urbis iericho. Duodecim quoq; lapi-
des quos de iordanis alveo sumple-
runt posuit iosue ī galgalis: et dixit
ad filios israel. Quādo interrogaverint
filij vestri eas patres suos et dixerint
eis quid sibi volūt lapides isti: dōce-
bitis eos atq; dicetis. Per arenam al-
veum transiit israel iordanem istū siccā:
te dñs deo nro aquas eius in conspe-
ctu nro donec transiremus sicut fecerat
prius ī mari rubro qd siccavit donec
transirent: ut dīstāt omnes terras ip̃s
fortissimam manum dñi: et vos ti-
meatis dñm deū vrum dñm īp̃r.

Postq; ergo audierūt omnes reges
amorreorū qui habitabāt trans
iordanem ad occidentālē plagam et
vidi reges chanaan qui p̃p̃qua pos-
sidebāt magni maris loca: qd successe-
rāt dñs fluenti iordanis corā filiis israel
donec transiret: dissolutū est cor eorū
et nō remansit ī eis sp̃ritus: timētiū
innotū filios israel. Eo tempore ait
dñs ad iosue. Fac tibi cultos lapide-
os: et circūade secundo filios israel.
Fecit quoq; qd iussit dominus: et
circūdidit filios israel in colle p̃ncipiorū.
Hec autē causa ē secūde circūcisionis.
Omnes ip̃s qui egressus ē de egipto
generis masculini in universi bellatores
viri mortui sunt in deserto p longissi-
mos viē circūit: qui omnes circūci-
erāt: ip̃s autē qui natus est in deserto
per quadraginta annos in universis la-
tissime solitudinis itineratūsus sūt

donec cōsumerentur qui nō audierūt
vocem dñi: et quibz ante iuraverat ut
ostenderet eis terram lacte et melle ma-
nantem. Hos filij in locū succederunt
p̃tati: et circūcisi sūt a iosue qui sicut
nati fuerāt in spurcio erant: nec eos in
via aliquis circūciderat. Postq; autē
omnes circūcisi sūt: manserūt in eodē
castrorū loco donec sanarent. Dixitq;
dñs ad iosue. Hodie abstuli obprobri-
um egipti a vobis. Vocavitq; ē
nomē loci illi galgala usq; ī p̃sentem
diem. Manserūtq; filij israel in gal-
galis: et fecerūt phasē quattuordecima
die mensis ad vesp̃erū in campēstribz
iericho: et comederūt de feugibus terre
die altero azimos panes et polentam
eiulsi āni. Defecerūtq; māna postq; com-
ederunt de feugibus terre: nec vli sunt
ultra cibo illo filij israel: sed comede-
runt de feugibz p̃sentis āni terre cha-
naan. Cum autem esset iosue in agro
urbis iericho leuavit oculos: et vidit
virū stantē cōtra se euaginatū tenentē
gladium: p̃ceperatq; ad eum et ait. No-
lites an adūsarioy? Qui respondit.
Nequaq;: sed sum p̃ncipis exercitus
dñi: et nūc venio. Cecidit iosue p̃nus
in terrā: et adorās ait. Quid dñs me?
loquit ad seculū suū? Solue inquit
calciamentum tuum de pedibus tuis.
Locus enī in quo stas sanctus est. Fecit
q; iosue: ut sibi fuerat inquitū. U-
trūq; autem clausa erat atq; munita
timore filiorum israel: et nullus au-
debat urbem ingredi vel egredi. Dixit
q; dominus ad iosue. Ecce dedi in ma-
nus tuas iericho et regē eius: omnesq;
fortes viros. Circūite urbē cum di bellato-
res semel per diem. Sic facietis sex
diebus. Septimo autē die sacerdotes
tolleūt septem bucinas quas usus est

in iubileo: et pcedent archam federis. **S**eprielq; circuibitis civitatē: et sacer-
dotes clangēt bucinis. **C**ūq; insom-
niet vox tube longior atq; conatior: et
in auribus uestreis intrepuerit cōclama-
bit omnis populus vociferatione maxi-
ma: et muri funditi corruēt civitatis:
ingredienturq; singuli per locū contra
quē steterint. Vocavit ergo iosue fili-
um sacerdotis: et dixit ad eos. Tollite
archam federis. Et septem alij sacerdo-
tes tollant septem iubileos bucinas:
et incedāt ante archam domini. **A**d
ipsum quoq; ait. Ite: et circuite civitatē
armati pcedentes archam domini.
Cūq; iosue verba finisset et septem
sacerdotes septem bucinis clangerent
ante archam federis dñi: omīsq; popu-
lus pcederet armati exercitus: reliquum
vulgus archam sequebatur ac bucinis
omnia cōcepabant. **P**recepit autē
iosue populo dicens. Non clamabitis:
nec audiet vox uestra neq; ulli sermo
ex ore uestro egredietur: donec veniat
dies in quo dicam vobis. **C**lamate
et vociferamini. **C**ircuivit ergo archa
dñi civitatē semel per diem: et reuer-
sa in castra mansit ibi. **I**git iosue de no-
cte consurgente nulerunt sacerdotes ar-
cham dñi: et septē ex eis septē bucinas
quarū in iubileo usus est: pcedebatq;
archa domini ambulātes atq; dan-
gentes: et armatus populus ibat ante
eos: vulgus autē reliquū sequebatur
archā: et bucinis psonabat. **C**ircue-
runtq; civitatē secūdo die semel: et reue-
si sunt in castra. **S**ic fecerūt sex diebus.
Die autē septimo diluculo cōsurgat:
circueverunt urbem sicut dispositū erat
septies. **C**ūq; septimo circum-
gessēt bucinis sacerdotes: dixit iosue ad
omnem isrl. Vociferamini. **T**radidit

enim vobis dñs civitatē. **S**ing; civitas
hec anathema: et omnia que in ea sūt
dñq. **S**ola raab meretricis vivat: cum
universis que cū ea in domo sūt. **A**b-
scindit enī muros quos dirēximus.
Vos autē cavete ne de hijs que pcepta
sūt vobis quippiā cōtingatis et scitis
pvaricationis rei: et omnia castra isrl
sub pōto sūt atq; tuerent. **Q**uiquid
autē auri aut argenti fuerit et vasculū
eneorū ac ferri dñq; consecratur: repoli-
tum in thesauris eius. **I**git omni po-
pulo vociferante et clangerētib; tubis
pōtiss; i aures multitudinis vox soni-
tusq; intrepuit muri illico corruerunt:
et ascendit unusquisq; p locū qui tra-
se erat. **E**xieruntq; civitatē: et intraverunt
omnia que erant in ea a viro usq; ad
mulierem: ab infante usq; ad senem.
Boves quoq; et oves et asinos i ore
gladij percusserunt. **D**uob; autē viris
qui exploratores missi fuerāt dixit io-
sue. **I**ngredimini domū mulieris me-
reticis et pducite eā: et omnia que illi
sūt: sicut illi iuramento firmatis. **I**n-
gressiq; iuvenes eduxerūt: raab et pa-
rentes ei: feres quoq; et cūdā supelle-
tilē ac cognationē illi: et extra castra
isrl manere fecerūt. **V**erbū autē et omnia
q; inuenta sūt in ea succenderūt absq;
auro et argento: et vasculis eneis ac ferre-
is que in earū dñi consecraverunt. **R**aab
vero meretricem et domum patris ei
et omnia que habebat fecit iosue vivi-
re: et habitaverūt in medio isrl usq; i
psentem diē: eo qd absconderat nūdos
quos miserat ut exploraret iericho.
In tempore illo imprecatus est iosue
dicens. **M**aledictus vir corā dñi: qui
fustitaverit et cōstitit castris civitatis
iericho. **I**n primo genito suo funda-
menta illius iaciat: et in novissimo

liberorum ponat portas eius. **F**uit
ergo dominus cum iosue: et nomen
eius vulgātū est in omni terra. **V**ij
Filij autem isrl pvaricati sūt
mādanum: et usurpaverunt de
anathemate. **N**ā achā filius charni
filij zabdi filij zare de tribu iuda tulit
aliquid de anathemate. **T**ransq; est
dñs contra filios israhel. **C**ūq; mitteret
iosue de iericho viros corā hay que
est iuxta bethaen ad orientalem pla-
gam oppidi bethel: dixit eis. **A**scendi-
te: et explorate terrā. **Q**ui pcepta com-
plentes exploraverūt hay. **E**t reversi
dixerūt ei. **N**on ascendat omnis popu-
lus: sed duo vel tria milia viros pergant
et deleant civitatē. **Q**uare omnis popu-
lus frustra vagabitur contra hostes paucis-
simos. **A**scenderunt ergo tria milia
pugnatorum. **Q**ui statim terga ver-
tentes procelsi sūt a viris urbis hay:
et corruerūt ex eis triginta et sex hoīes.
Persecutiq; sūt eos adversarij de por-
ta usq; ad sabarim: et ceciderunt per
prona fugientes. **P**etrinuitq; cor populi:
et ad instar aque liquefactū est. **I**osue
vero sedit uestimenta sua: et pñus cecidit
in terra coram archa domini usq;
ad vespertā: tam ipse qd omnes senes
isrl. **M**iseruntq; pulverē super capita
suavē dixit iosue. **N**eu dñe de. **Q**uid
voluisti tradere populum istū iordanem
fluvij: ut traderes nos in manus a-
morri et perderes? **V**tinā ut cepim;
mansissemus trans iordanem. **M**si dñe
deus quid dicā: videns israhelam ho-
stibus suis terga vertere? **A**udierunt
chananei et omnes habitatores terre:
et pariter conglobati circumdabant
nos: atq; debuit nomen nostrum de
terra. **E**t quid facies magno nomini
no? **D**ixitq; dñs ad iosue. **S**urge:

nunc iaces pñus in terra? **P**eccavit isrl
et pvaricat? est pactū meum: nuleruntq;
de anathemate et furati sūt atq; men-
tit: et absconderūt inter vasa sua. **N**ec
poterit israhel stare ante hostes suos:
eosq; fugiet: quia pollutus est anathe-
mate. **N**on ero ultra vobiscum: donec
converteris eum qui huius sceleris reus
est. **S**urge sanctifica populum: et dic eis.
Sanctificamini i crastinū. **H**ec enim
dicit dñs deus israhel. **A**nathema in
medio tui est israhel. **N**on poteris sta-
re corā hostibus tuis: donec deleantur
ex te qui examinat? est hoc scelere. **A**-
cedetisq; mane singuli per tribus vestras:
et quācumq; tribū fors invenerit: acce-
det p cognationes suas et cognatio
per domos domusq; per viros: et qui-
cumq; ille in hoc facinore fuerit depre-
hensus: comburetur igni cū omni sub-
stantia sua: quā pvaricat? est pactum
domini: et fecit nephas i isrl. **S**urgēs
itaq; iosue mane. **A**pplicavit isrl per
tribus suas: et inuenta est tribus iuda.
Que cum iuxta familias sua? esset ob-
lata: inuenta est familia zare. **I**llam
quoq; per domos offerens reperit za-
bdi: cui domū in singulos dividentes
viros invenit achā filium charni filij
zabdi filij zare de tribu iuda. **E**t ait io-
sue ad achā. **F**ili mi da gloriā dñi
deo israhel: et cōfite: atq; indica michi
quid feceris ne abscondas. **R**espondit
q; achā iosue: et dixit ei. **V**ere ego pec-
cavi domino deo israhel: et sic et sic feci.
Vidi enī inter spolia palliū corāneū
valde bonū et durctos sidos argenti
regulāmq; aureā quinquaginta siclo-
rum: et concupiscēs abstruli et abscon-
di in terra contra medium tabernaculi
mei: argentumq; fossa humo operui.
Misit ergo iosue ministros: q; tulerūt

ad tabernaculū illius repererūt runda
abscōda in eodē loco: et argentum
simul. Auferentēq; de tēorio tulerūt
ea ad iohē et ad omēs filios israhel:
proieceruntq; ante dominū. Tollens
itaq; iohē achan filium zār: argen-
tumq; et palliū et auream regulam: fi-
lios quoq; et filias eius: boues et ali-
nos et oues ipm; tabernaculū et run-
dam supelledilem et omnis israhel cū
eo: duxerunt eos ad uallē achor ubi
dixit iohē. Quia turbasti nos: reuer-
bet te dominus i die hac. Lapidauit
q; eum omnis isrl: et runda que illius
erant igne cōsumpta sūt. Congrega-
ueruntq; sup eum aceruū magnū la-
pidum: qui permānēt usq; in presen-
tem diē. Et auersus ē furor domini
ab eis. Vocaturq; est nomen loci il-
l' uallis achor usq; hodie. **viij**

Dixit autē dominus ad iohē. Re-
timeas: neq; formides. Tolle te-
cum omnem multitudinē pugnatōr;
et consergens ascende in oppidū hay.
Ecce tradidi in manum tuam regem
eius et populū: urbemq; et terrā. Fad-
esq; urbi hay et regi eius: sicut fecisti ie-
richo et regi illi. Prēdā uero et omnia
animantia diripietis uobis. Pone
insidias urbi post eā. Surrexitq; io-
hē et omēs exercitus bellator: cum eo:
ut ascenderet in hay. Et electa triginta
milia uiros: fortū misit node: prece-
pitq; eis dices. Pone insidias post
ciuitatem. Nec longius recedatis: et
ecitis omnes parati. Ego autē et reli-
qua multitudo que mecum est ascen-
demus et aduerso cōtra urbem. Cūq;
reuerteret cōtra nos sicut ante fecimus
fugiemus: et terga uertem; donec per-
sequentes ab urbe: pertrahant longius.
Putabant enī nos fugere sicut prius.

Robis ergo fugientibus et illis perse-
quentibus: consergens de insidijs et ua-
stabis ciuitatē: traditq; eā dominus
deus uester in manus uestras. Cūq;
reperitis succendite eam: et sit omnia
facietis ut iussi. Dimisitq; eos et per-
seuerunt ad locum insidiarū: sedentibus
inter bethel et hay ad occidentale pla-
gam urbis hay. Iohē autem nocte
illa in medio mansit ipse. Surgensq;
diluculo recessit locus: et ascendit
cum senioribus in fronte exercitū: ual-
latus auxilio pugnatōr. Cūq; uenisset
et ascendissent et aduerso ciuitatē
reuerteret ad septentrionalem urbis pla-
gam: inter quā et eos uallis erat me-
dia. Quing; autem milia uiros elege-
rat et posuerat in insidijs inter bethe-
uen et hay et occidentali parte ciuitatis
ciuitatis: omēs uero reliquos exercitū
ad aquilonem aciem dirigebat: ita ut
nouissimi multitudinis occidentalem
plagam urbis attingerēt. Absit ergo
iohē node illa: et fecit i uallis media.
Quod cum uidisset rex hay festinauit
mane: et egressus est cū omni exercitu
ciuitatis direxitq; aciem cōtra delectū
ignorans q; post regem latere in-
sidie. Iohē uero et omnis israhel oc-
ciderunt loco: simulantes metū et fugien-
tes per solitudinis uiam. At illi uocā-
ferātes pariter et se munio cohortātes:
pserunt sūt eos. Cūq; recessissent a ci-
uitate: et ne unus quidē in urbe hay
et bethel remansisset qui nō perseque-
retur israhel sicut reuerteret aperta op-
pida relinquentes: dixit dominus ad
iohē. Leua dīpeum qui in manu tua
est contra urbem hay: quoniam tibi
tradā eam. Cūq; eleuasset dīpeum
et aduerso ciuitatis insidie q; latēbat
surrexerunt confestim: et pergentes ad

ciuitatem reuerteret succenderunt eam.
Viri autem ciuitatis qui psequerant
iohē respicientes et uidentes fumum
urbis ad celū usq; cōscendere: nō potue-
rūt ultra huc illucq; diffugere: pserunt
cum hīs qui simulauerant fugam et
reuerterant ad solitudinē: contra perse-
quentes fortissime resistētes. Vidēsq;
iohē et omnis israhel q; capta esset
ciuitas et fumus urbis ascenderet: re-
uerteret et illi qui repererāt et succenderat ciuita-
tem: regressi et urbe cōtra suos: medios
hostiū fecerunt exercitū. Cum ergo et utra-
q; parte aduersarij redierēt ita ut nul-
lus de tanta multitudine saluaretur:
regem quoq; urbis hay apprehendere
uoluerūt: et obulerunt iohē. Agitur o-
mnibus infestis qui israhelē ad de-
fecta redētes fuerant pserunt: et in eodē
loco gladio cōcurrentibus: reuersti filij
israhel pserunt ciuitatē. Erant autē
qui in eodē die cōtenderāt a viro usq;
ad mulierem: duodecim milia homi-
num omnis urbis hay. Iohē uero
nō contraxit manū quā in sublime
porregerat tenens dīpeum: donec inter-
ficeret omnes habitatores hay. Ju-
mentā autē et prēdā ciuitatis diuiserunt
sibi filij israhel: sicut preceperat do-
minus iohē. Qui succendit urbē: et
fecit eam tumulū sempiternū. Regem
quoq; eius suspēdit in patibulo usq;
ad uesperam et solis occasum: prece-
pitq; iohē et deposuerunt cadauer ei;
de turre: pseruntq; in ipso introitu
ciuitatis congesto super eum magno
aceruo lapidum qui permānēt usq; in
presenē diē. Tunc edificauit iohē
altare dō deo isrl in monte hebal:
sicut preceperat moyses famulus dñi
filij israhel et scriptū est in uolumine

legis moysi: altare de lapidib; impo-
nitis quos fecit monti reigiger obulit
sup eo olocaustum dñi: immolauit
q; pacificas uidas. Et scripsit iohē
sup lapides deuteronomiū legis moy-
si: qd ille digesserat corā filiis israhel.
Omnes autē pps et omēs maiores
nati: duxerunt ac iudices stabant et u-
traq; parte archē in conspectu sacerdo-
tis qui portabat archā testis dñi: ut
aduenia ita et indigena. Media pars
eorū iuxta montē garizim et media
iuxta montē hebal: sicut preceperat
moyses famulus dñi. Et primū qui-
dem benedixit ipso israhel: post hec le-
git omnia uerba benedictionis et male-
dictionis et cūda que scripta fuerant
in legis uolumine. Nichil et hīs que
moyses iusserat reliquit in tadum: sed
uniuersa replicauit corā omni multitu-
dine isrl mulierib; ac paruulis et ad-
uenis q; inter eos morabātur. **x**

Quibus auditis: cūdi reges itās
iozanan qui uersabatur i mon-
tibus et campēstrib; et maritimis ac
litore magis maris hīs quoq; qui ha-
bitabāt iuxta libanū ethiops et amor-
reus chananeus pherezus et euus et
iebusus congregati sunt pariter: ut
pugnaret cōtra iohē et isrl uno a-
nimo eademq; sententia. At hīs qui
habitatāt in galad: audientes cūda
que fecerat iohē ieicho et hay: et
callide cogitantes tulerūt sibi cibaria:
sacos ueteres alius imponētes et u-
tres uinarios scillosq; cōsumos cal-
clamentaq; prantiqua que ad indici-
um ueteris pitacis cōfusa erāt: in-
diti ueterib; uelimenis: panes quoq;
quos portabant ob uianū duri erat
et in festis cōmuni. Preceperuntq; ad
iohē qui tunc morabatur in castris

galgale et dixerunt ei atque simul omni
israheli. De terra longinqua venimus:
pace nobiscum facere cupientes. Respon-
deruntque viri isti ad eos atque dixerunt.
Ne forte in terra que nobis forte debet
habitare: et non possumus sedus inire
vobiscum. At illi ad iosue: serui inquit
viri sumus. Quibus iosue ait. Qui
nam estis vos: aut unde venistis? Re-
sponderunt de terra longinqua valde
venerunt serui tui: in nomine domini dei tui.
Audivimus enim famam potentie eius: nun-
da que fecit in egipto et duobus regibus
amorreorum qui fuerunt trans iordanem
secundum regi ebron et ogy regi hasan qui
erat i astaroth: dixeruntque nobis senio-
res et omnes habitatores terre nostre.
Tollite manus cibaria ob longi-
tudinem viam: et occurrite eis et dicit.
Serui vestri sumus: sedus inite nobiscum.
En panes quados egredi sumus de do-
mibus vestris: ut veniremus ad vos cali-
dos sumus: nunc licet facti sumus:
et resuscitate nimia comminamini. Vires
vini nonos implevimus: nunc rupti sunt
et soluti. Vestes et calciamenta quibus
induimur et que habemus in pedibus
ob longitudinem longioris viae creta sunt:
et pene consumpta. Susceperunt igitur
de cibariis eorum: et os domini non interro-
gaverunt. Factusque iosue cum eis pacem:
et inito federe pollicetur est ut non occi-
derentur. Principes quoque multitudi-
nis iuraverunt eis. Post dies autem tres
initi federe audierunt quod in vicino ha-
bitarent: et inter eos futuri essent. Mo-
veruntque castra filii israel: et venerunt in
civitates eorum die tercio: quartumque hec vo-
cabula sunt: gabaon et raphira et be-
roth et rariathiarim. Et non percusse-
runt eos: eo quod iurassent eis principes
multitudinis in nomine domini dei israel.

Murmuravit itaque omne vulgus contra
principes israel. Qui responderunt eis.
Iuravimus eis in nomine domini dei israel:
et idcirco non possumus eos contingere.
Sed hoc faciemus eis. Revertentur quidem
et vivunt ne contra nos ira domini rone-
tur si peccaverimus: sed sic vivamus: ut in
vultu universae multitudinis ligna ce-
dant aquasque componant. Quibus
hec loquutibus vocavit gabaonitas
iosue: et dixit eis. Eum vos decipere ha-
de voluistis: ut diceretis paul valde
habitamus a vobis cum in medio vestri
sitis. Itaque sub maledictione rati sunt:
non defecit de super vestra ligna res
aquaque componas in domum dei mei.
Qui responderunt. Nunciatum est nobis
seruis tuis que promissit dominus deus tu-
us moysi servus tuus: ut traderet vobis
omnem terram: et disperderet cunctos ha-
bitatores eius. Timuimus igitur valde et
providimus animabus nostris vestro
terrore compulsi: et hoc consilium invenimus.
Sunt autem in manu tua sumus: quod
tibi bonum et rectum videre fac no-
bis. Fecit ergo iosue ut dicerat: et libe-
ravit eos de manibus filiorum israel: ut
non occiderentur. Decevitque in illo die
eos esse i ministerio cuncti populi et al-
tariis domini cedentes ligna et aquas
componantes: usque in presens tempus
in loco quem dominus elegit. **Q**ue cum audisset adonisedech rex
iherusalem quod solliciti cepissent iosue
hay et subvertisset castra enim fecerat
ietho et regi eius: sic fecit hay et regi
illis: et quod transfugerent gabaonites ad
israhel et essent federati eorum: timuit val-
de. Verba enim magna erat gabaon et
vina civitatum regaliu: et maior oppido
hay: omnesque bellatores eius fortissimi.
Misit ergo adonisedech rex iherusalem

ad oham regem hebron et ad pharan
regem ierimoth: ad iaphie quoque re-
gem lachis et ad dabit regem eglon di-
rens. Ad me ascendite et ferte presidium
ut repugnemus gabaon: quare transi-
it fugerit ad iosue et ad filios israel. Con-
gregati igitur ascenderunt quinque reges
amorreorum: rex iherusalem rex hebron rex
ierimoth rex lachis rex eglon simul
cum exercitibus suis: et castra metati sunt
circa gabaon oppugnantes eam. Ha-
bitatores autem gabaon urbis obsesse
misserunt ad iosue qui tunc morabatur
in castris apud galgalam: et dixerunt ei.
Ne retrahas manus tuas ab auxilio
nostrorum tuorum. Ascende cito et libera
nos: ferteque presidium. Convenit enim ad-
versum nos omnes reges amorreorum:
qui habitant in montanis. Ascenditque io-
sue de galgalis et omnis exercitus bel-
larum cum eo viri fortissimi. Dixitque
dominus ad iosue. Ne timeas eos. In ma-
nus enim tuas tradidi illos. Nullus
enim est eis sibi resistere poterit. Invenit
itaque iosue super eos repetere. Tota no-
cte ascendens de galgalis. Et conven-
tavit eos dominus a facie israel: contumit
que plaga magna in gabaon: ac perse-
cutus est eos per viam ascensus betho-
ron: et pulsit usque azekha et maceda.
Longi fugerunt filios israel et essent
in desensu bethoron: dominus misit super
eos lapides magnos de celo usque ad
azekha. Et mortui sunt multo plures
lapidibus gradinis: quos gladius
possederat filii israel. Tunc locutus est
iosue dominus in die qua tradidit amorre-
um in conspectu filiorum israel: dixitque
coram eis. Sol contra gabaon ne mo-
veratis: et luna contra vallum aialon.
Surrexitque sol et luna: donec ultro citro
se gressu inimicis suis. Nunc loquatur

est hoc in libro iustorum? Scitit itaque
sol in medio celi: et non festinavit oc-
cumbere spacio unius diei. Non fuit
ante et postea tam longa dies obedi-
ente domino voci hominum: et pugnate pro il-
rahel. Reversusque est iosue cum omni israel
in castra galgale. Fugerat enim quinque
reges: et se absconderat in spelunca ur-
bis maceda. Nunciatusque est iosue quod
invenit essent quinque reges: latentes in
spelunca urbis maceda. Qui precepit
socijs et ait. Voluite saxa ingruere ad
os spelunce: et ponite viros industri-
os qui clausos custodiant. Vos autem
nolite stare: sed persequimini hostes: et
egredimini quosque fugientium cedite. Ne
dimittatis eos urbium suarum intrare
presidia: quos tradidit dominus deus in
manus vestras. Celsi ergo adularijs
plaga magna et usque ad intentionem
pene consumptis: hijs qui israel effu-
gere potuerunt ingressi sunt civitates
munitas. Reversusque est omnis exercitus
ad iosue in maceda ubi tunc erant ca-
stra: sani et integri numero. Nullusque
contra filios israel mutare ausus est. Pre-
cepitque iosue dicens. Aperite os spe-
lunce: et producite ad me quinque reges
qui in ea latitant. Feceruntque ministri ut
sibi fuerat imperatum: et adduxerunt ad
eum quinque reges de spelunca: regem
iherusalem regem hebron regem ier-
imoth regem lachis regem eglon. Cumque
eduati essent ad eum vocavit omnes vi-
ros israel: et ait ad principes exercitus
qui secum erant. Ne et ponite pedes super
colla regum istorum. Qui cum perregerent et
subiecerunt colla pedibus calcaverunt:
sum autem ad eos. Nolite timere nec pa-
veratis: confortamini et estote robusti.
Sic enim faciet dominus cunctis hostibus
vestris: adversum quos dimicabitis.

Percussitq; iohue et interfecit eos: atq; suspendit sup quinq; lapides: fuerunt q; suspendi usq; ad vespem. Euiq; occumberet sol percipit socij ut deponerent eos de pambulis: qui depositos proiecerunt in spelunca in qua latuerat: et posuerunt super os eius saxa ingenia que pmanent usq; in presens. Eodem die maceda quorq; cepit iohue et percussit in ore gladij: regesq; illius interfecit: et omnes habitatores ei. **N**o dimisit in ea saltem parvas reliquias. **F**ecitq; regi maceda: sicut fecerat regi iericho. Transiit cu omni isrl de maceda in lebna et pugnabat orea eam: qua tradidit dñs cum rege suo i manus israhel. Percussitq; urbē in ore gladij: et omnes habitatores ei. **N**o dimiserunt in ea ullas reliquias. **F**eceruntq; regi lebna: sicut fecerant regi iericho. De lebna transiit in lachis cu omni israhel: et exercitu per girum disposito oppugnabat eā: tradiditq; dñs lachis in manus filior isrl et cepit eā de altero: atq; percussit in ore gladij omnesq; animā que fuerat in ea sicut fecerat lebna. **E**o tēpore ascendit iram reg gazet ut auxiliaret lachis: que percussit iohue cu omni iplo eius usq; ad interuentionē. Transiitq; de lachis i eglon: et circumdedit atq; repugnauit eā in eadē die: percussitq; in ore gladij omnes animas que erāt in ea iuxta omnia que fecerat lachis. **A**scendit quorq; cu omni isrl de eglon i ebron et pugnauit orea eā: cepitq; et percussit in ore gladij: regē quorq; eius et omnia oppida regionis illius diuersasq; animas que in ea fuerant commorant. **N**o reliquit in ea ullas reliquias. **S**icut fecerat eglon sic fecit et ebron: cuncta que in ea reperiuntur consumpsit gladio.

Inde reuersus in dabit cepit eā atq; vastauit: regē quorq; eius atq; omnia per circuitū oppida percussit in ore gladij. **N**o dimisit in ea ullas reliquias. **S**icut fecerat ebron et lebna et regibus eay: sic fecit dabit et regi illi. **P**ercussit itaq; iohue omnem terrā montanā et meridiana atq; campestrē: et asedoch cu regibus suis. **N**o dimisit in ea ullas reliquias: sed omne qd spirare poterat interfecit sicut preceperat ei dominus deus israhel: a cades barne usq; ad gazam. **Q**uoniam etiam gosen usq; gabaon diuersosq; reges et regiones eorū uno impetu cepit atq; vastauit. **D**ominus tñ deus isrl pugnauit p eo. **R**euersusq; est cu omni israhel ad locum castrorū in galgala. **Q**ue cū audisset iabin rex asor tñ sic ad iobab regem madon et ad regem saueron atq; ad regē adaph: ad reges q; aquilonis qui habitabant in montanis et in planicie orea meridien ceterosq; in tanipetibus quorq; et regionibus dor iuxta mare chanaanum quorq; ab oriente et occidente et amoretū atq; etheun ac pherezun: et iherubseu in montanis: et cū quorq; qui habitabat ad radices hermon in terra maspe. **E**gressusq; sūt omnes cū numeris suis: pps multus nimis sicut harena que est in litore maris: equi quorq; et curus innumere multitudinis. **C**onueniuntq; omnes reges isti in vnu ad aquas meron: ut pugnarent cōtra isrl. **D**ixitq; dñs ad iohue. **N**e timeas eos. **E**ras enim hac eadē hora: ego tradā omnes istos in uultu tuo in cōspēctū israhel. **E**quos eorū subuertabis: et aut igne combures. **V**enitq; iohue et omnis exercitus eius cu eo ad aquas meron: et iherubseu subito et reuerentē

sup eos: et tradiditq; illos dñs in manus israhel. **Q**ui percussit eos et persecuti sūt usq; ad heronem magna et aquas massephe: campūq; maspe qui est ad orientalem illius partē. **I**taq; percussit omnes: ut nullas dimitteret eis reliquias. **F**ecitq; sicut preceperat ei dñs. **E**quos eorū subuertauit: et curusq; combussit igni. **R**euersusq; statim cepit asor et regē eius percussit gladio. **A**lor enim antiqui inter omnia regna hec principatū tenebat. **P**ercussitq; omnes animas que ibidē morabantur. **N**o dimisit in ea ullas reliquias sed usq; ad interuentionē uniuersa vastauit: ipamq; urbē peruenit incendiū: et omnes per circuitū ciuitates. **R**eges quorq; eorū cepit percussit atq; deleuit: sicut preceperat ei moyses famulus dñi. **A**bsq; urbibus qui erāt in collibus et in cunulis sicut oreas succendit isrl: una tantū asor munitionē flāma consumpsit. **O**mnēq; predā istarū urbium ac iumenta diuiserūt sibi filij israhel: cūdis hominibus interfecit. **S**icut preceperat dñs moysi seruo suo: ita precepit moyses iohue: et ille uniuersa compleuit. **N**o precepit de uniuersis mandatis: nec unū quidē uerbū qd iussit dñs moysi. **C**epit itaq; iohue omnem terrā mouanā et meridiana etiam gosen et planiciē et occidentalem plagam montanā israhel et campestris eius et partē montis que ascendit sicut usq; baalgath per planiciē libani subter montem hermon: omnes reges eorū cepit percussit et occidit. **N**ullo tempore pugnauit iohue orea reges istos. **N**on sūt ciuitates que se nō traderet filijs isrl: preter eueum qui habitabat in gabaon. **Q**uoniam enim bellandū erat. **D**omini tñ sententia fuerat:

ut induerent corda eorū et pugnaret cōtra isrl et caderet et non mereretur ullā deuentiā: ac periret sicut preceperat dñs moysi. **I**n tēpore illo uenit iohue et interfecit machim de mōcanis ebron et dabit et anab et de omni monte iuda et israhel: urbesq; eorū deleuit. **N**o reliquit ullū de stirpe machim in terra filior isrl: absq; ciuitatibus gaza et geth et azoto in quibus solū relidit sūt. **C**epit ergo iohue omnem terrā sicut locutus est dñs ad moysen: et tradidit eam in possessionē filijs isrl secundum patres et tribus suas: qui uincent; terra a prelijs. **H**ij sunt reges quos percusserunt filij isrl et possederūt terrā eorū trans iordanem ad solis ortum: a torrente arnon usq; ad montem hermon: et omnem orientalem plagā que respicit solitudinē. **E**ron rex amoretū qui habitauit in ebron dominat; est ab asor que sita est sup ripā torrentis arnon: et medie partis i valle dimidiarū galaad usq; ad torrentem iabor: qui est terminus filior ammon: et a solitudine usq; ad mare caneroth orea orientē: et usq; ad mare deserti qd est mare salissimum: ad orientalem plagā per uia que ducit bethsumoth et ab australi parte q subiacet asedoch. **P**halga terminus og regis basan de reliquis raphaim qui habitauit in asaroth et in edrai: et dominat; est i mōre hermon et in salcha atq; i uniuersa basan usq; ad terminos gessuri et machati et dimidie partis galaad finisq; leon regis ebron. **M**oyses famulus dñi et filij isrl percusserūt eos: tradiditq; terrā eorū moyses in possessionem rubenitis et gaditis et dimidie tribui manasse. **H**ij sunt reges terre quos percussit iohue et filij israhel trans iordanem.

ad occidentalem plagā abaalgad in campo libani usque ad montē libani: cuius pars ascendit in seir. Tradiditque eam iohue in possessionē tribubus israel singulis partes suas. tam in montanis quam in planis atque caespitibus. In aseroth et in solitudine ac in meridie ethcus fuit et amorreus chananeus et pherezus eueus et iebusei. Reges iericho unus. Reges hay que est ex latere bechel unus. Reges iherusalē unus. Reges ebron unus. Reges iherimoth unus. Reges lachis unus. Reges eglon unus. Reges gazer unus. Reges dabit unus. Reges gader unus. Reges herma unus. Reges hereth unus. Reges lebna unus. Reges odollam unus. Reges maceda unus. Reges behel unus. Reges raphna unus. Reges ofer unus. Reges affec unus. Reges saron unus. Reges madan unus. Reges afor unus. Reges sameron unus. Reges aslaph unus. Reges thenach unus. Reges mageddo unus. Reges edes unus. Reges iachanen carmeli unus. Reges dor et pruinie dor unus. Reges gentiū galgal unus. Reges thela unus. Omnes reges triginta unus. **III**

Iohue vero senex proregeq; etatis erat et dixit dñs ad eū. Seniuisti et longeuius es terraq; latissima derelicta est et in medium sorte diuisa est: et omnis uidelicet galilea philistinū et uniuersa gessuri a flumine turbido qui irrigat egiptū usque ad terminos accaron extra aquilonem: terra chanaan que in quibus regulos philistinū diuidit. gaseos et azotos ascalonitas getheos et accaronitas. Ad meridiem uero sunt euei omnis terra chanaan et maara sidoniorum usque afeca et terminos amorrei eiusque cōfinia: libani quoque regio contra orientem abaalgad sub monte hermon donec ingrediaris emath. omnium qui habitabant in monte a

libano usque ad aquas mallephat uniuersasque: sicut enim ego sum qui delebo eos a facie filiorum israel. Veniat ergo in partē hereditatis israel sicut precepit tibi. Et diuide terra in possessionē nouē tribubus et diuidie tribui manasse: et quā rubei et gad possiderūt terra quā tradidit eis moyses famulus domini. mans fluenta iordanis ad orientalem plagā. ab aroer que sita est in ripa torrentis arnon et in uallis medio: uniuersaq; caespitia medaba usque dibon et ciuitates ciuitates seon regis amorrei qui regnauit in ebron usque ad terminos filiorum ammon et galaad ad adimū gessuri et machari et omne montem hermon et uniuersam basan usque salacha. omne regnū og in basan qui regnauit in askaroth et edrai ipse fuit et reliquis raphaim: prouinciasque eos moyses atque deleuit. Absueruntque disperdere filios israel gessuri et machari: et habitauerunt in medio israel usque in presentem diē. Tribui autē leui nō dedit possessionem sed sacrificia et uictimae dñi dei israel ipsa est eius hereditas sicut locutus est illi. Dedit ergo moyses possessionem tribui filiorum ruben iuxta cognationes suas. Fuitque terminus eorū ab aroer que sita est in ripa torrentis arnon et in ualle eiusdem torrentis media: uniuersam planiciem que ducit medaba et ebron. cūctosque uicinos earum qui sunt in caespitibus: dibon quoque et abamothbaal et oppidū baalmaon et gelsa et edimoth et mopher et cariataim et sabama et sarachasar in monte cōuallis bechfogor et aseroth phasga et bechaismoth omnes uerbes campestres. uniuersaq; regna seon regis amorrei qui regnauit in ebron. que percussit moyses cū principibus madian:

ruen et ececi et sur et ur et reber duces seon habitatores terre: et balaam filiū beor arioli occidit filius israel gladio cū ceteris incedis: sadulay est terminus filios ruben iordanis fluminis. her est possessio rubenitarum per cognationes suas urbium et uiculorum. Deditque moyses tribui gad et filiis eius per cognationes suas possessionē. cuius her diuisio est. Terminus gazer et omnes ciuitates galaad et diuidia partem terre filiorum ammon usque ad aroer que est contra rabba et ab ebron usque ad ramoth mallephat et basanum et amanaim usque ad terminos dabit. In ualle quoque becharan et bechana et soccoth et laphon reliquis partē regni seon regis ebron. **II** quosque finis iordanis est usque ad extremā partē maris terech: itas iordanem ad orientalem plagā. Her est possessio filiorum gad et familiarum suas et ciuitates et uille earum. Deditque diuidie tribui manasse filiosque eius iuxta cognationes suas possessionē. cuius hoc principium est. Amanaim uniuersam basan et cūda regna og regis basan. omnesque uicinos ahir qui sunt in basan sexaginta oppida et diuidiam partē galaad et askaroth et edray uerbes regni og et basan. filios machir filii manasse diuidie partem filiorum machir iuxta cognationes suas. Hanc possessionē diuisit moyses in campestribus moab trans iordanem contra iericho ad orientalem plagam. Tribui autē leui nō dedit possessionem: quoniam dominus deus israel ipse est possessio eius et locutus est illi. **III**

Hec est quod possederūt filii israel in terra chanaan. quā dederūt eis eleazar sacerdos et iohue filius nūmer principes familiarum per tribus israel:

forte omnia diuidentes sicut preceperat dñs in manu moysi. nouem tribubus et diuidie tribui. Duabus enim tribubus et diuidie dederat moyses trans iordanem possessionem absque leuitis. qui nichil terre acceperūt inter fratres suos: sed in eorum successerant locū filii ioseph in duas diuisi tribus manasse et effecim. Nec acceperūt leuite aliam in terra partē nisi urbes ad habitandū et sub urbana earum ad alenda iumenta et pecora sua. Sicut preceperat dñs moysi. ita fecerunt filii israel et diuiserūt terram. Accesserūt itaque filii iuda ad iohue in galgala: locutusque est ad eū caleph filius iephone zetereus. **M**oxti quid locutus sit dñs ad moysen hominē dei de me et te in cadelbarne. Quadraginta annorum eram quādo misit me moyses famulus dñi de cadelbarne ut considerare terra: nūc uero: et quid michi uerum uidebatur. Fratres autē mei qui ascenderāt mecum dissoluerūt cor populi: et nichilominus ego securus sum dñm deum meum. Iurauitque moyses in diē illo dicens. Terra quā calcauit pes tuus erit possessio tua et filiorum tuorum in eternū: quia secutus es dñm deum tuū. Concessit ergo dñs uitam michi sicut pollicitus est usque in presentem diē. Quadraginta et quinque anni sunt ex quo locutus est dñs uerbum istud ad moysen. quando ambulabat israel per solitudinem: hodie octogintaquinque annorum sum sic ualens ut eo ualebā. quādo ad explorandū missus fuillius in me reperiis fornicando usque hodie perstruat. tam ad bellandū quam ad gradandū. Da ergo michi uicinem istum quem pollicitus es dominus te quosque auertere. in quo machi sunt et urbes magnae atque munice: si forte sit dominus

meū et potero delere eos. sicut pro-
misit michi. Benedixitq; ei ioseph et tra-
didit ei ebron in possessionē: atq; eo
fuit ebron caleph filio iephone. tene-
ro usq; in presentem diem: quia securus
est dominum deum israel. Nomen
ebbron antea vocabatur cariatharbe.
Adam maximus ibi inter enachim situs
est: et terra cessauit a preliis. **xv.**
Tunc ioseph filiorum iude per cognationes
suas ista fuit: a finibus edom usq; ad
desertum syri contra meridiem: et usq; ad
extremam partem australis plage. Iniciū
eius a summitate maris salissimi: et
a lingua eius que respicit meridiem: e-
gredivitq; extra ascensum scorpionis
et pertransit in syria. ascenditq; in rades-
barte: et puenit in ebron. ascendens
ad daram: et circumiens cariathaa atq;
inde pertransiens in asenona. et per-
ueniens ad torrentem egypti: terminus
eius mare magnum. Hic erit finis
meridiane plage. Ab oriente vero erit
iniciū mare salissimum usq; ad extre-
ma iordanis: et ea que respiciunt ad
aquilonē a lingua maris usq; ad e-
undem iordanis fluvium: ascenditq;
terminus in berthagla. et transiit ab a-
quilone in bertharaba. ascendens ad
lapidem boem filij ruben. et tendens
usq; ad finem debeta. de valle achor
contra aquilonē respiciens galgala.
hæc est res aduerso ascensionis ad omnium
ab australi parte torrentis. transiitq;
aquas que vocantur fons solis: et erit
terminus eius ad fontem rogel: ascenditq; p-
er manastem filij ammon et latere iebulsi
ad meridiem. hæc est iherusalem: et inde se-
rigens ad verticem montis qui est extra
iehermon ad occidentem in summitate
montis raphaim contra aquilonē: per-
transiitq; a vertice montis usq; ad fontem

aque nephtoa. et puenit usq; ad viros
montis ephron: inclinaturq; in bala-
que est cariathiarum. id est urbs silua-
rum: et circumit de bala contra occidentem
usq; ad montem seir: transiitq; iuxta la-
tus montis iarim ad aquilonem in
thellon et descendit in berthlames. tran-
siitq; in thamma et puenit contra aquil-
onē partis accaron et latere inclina-
turq; secunda et transiit montem baala.
puenitq; in gebneel. et magnum mare
contra occidentem sine concludit. Hic sunt
termini filiorum iuda per circuitum in co-
gnationibus suis. Caleph vero filius
iephone dedit partem in medio filiorum
iuda sicut præparat ei dominus. cariatharbe
patris enach ipsa est ebron: delensq;
et ea caleph tres filios enach. isai et
hayman et tholmai de stirpe enach: atq;
inde cōsentes venit ad habitatores da-
bie q; pater vocabatur cariathseph. id est
civitas litterarum. Dixitq; caleph. Qui
perculsit cariathseph: et cepit eum dabo
ei axam filiam meam uxorem. Lepi q; e-
adonihel filius rene: frater caleph iu-
nior: deditq; ei axam filiam suam uxorem.
Qui cum pegeret simul suavit ei vir eius
ut pateret a patre suo. agens: inspuravit
q; ut sederet i a limbo. Cui caleph quid
habes inquit? At illa respondit. Da
michi benedictionē. Terra australis
et arcus dedit michi iuge et iugum.
Dedit itaq; ei caleph iugum superius
et inferius. Hæc est possessio tribus fili-
orum iuda per cognationes suas: et
q; civitates ab extremis partibus filiorum
iuda iuxta terminos edom a meridie.
rabbeel et eder et iagur et dina et dimo-
na et adada et reus et asor et iethan et
et et beloth asor: noua et cariath ier-
rom hæc est asoromā saur et meloda et
asor gadda et asenoth et berthsech et

asethal et belaber et bazothia et aba-
la et hum esem et heltholad et egul et
zanna et siclech et medenena et sesten-
na lebaodh et selam et ashem rānon: om-
nes civitates vigintinovem et ville
earum. In capitebus vero ethaol et
sarea et asena et azone et engannim
et thaphua et enaym et ierimoth et adu-
lam sorcho et azecha et sarim et adu-
thaym et gedera et gideothaym: ortus
quatuordecim et ville earum. Sanan et
adasa et magdalgad delean et mase-
pha et iethel lachia et balthar et eglon
rebbon et leenas et rethia et gideoth
et berthagon et neama et maceda: ci-
uitates sedecim et ville earum. Labana et
ether et asan ieptra et elna et nesh et ce-
pla et archib et maresa: civitates novem
et ville earum. Accaron cum vicinis et villu-
lis suis. Ab accaron usq; ad mare: o-
mnia que vergunt ad azotum et vicin-
los eius. Azonis cum vicinis et villulis
suis gala cum vicinis et villulis suis usq;
ad torrentem egypti. et mare magnum
terminus eius et in monte samir et ier-
ther et sorchoth et edenna cariathse-
na hæc est dabir: anab et histhemio et
amym gosen et olon et gylot: civitates
undecim et ville earum. Arab et roma et
elaa et ianum et berthahia et asoca ach-
matha et thariatharbe hæc est ebron
et sor: civitates novem et ville earum.
Maon et theemel et ziph et loche ietra-
hel et iuradani et zano et accaym ga-
baa et thamma: civitates decem et ville
earum. Alul et berthor et iheror mareth et
berthanoth et helthecet: civitates sex et
ville earum. Cariathbaal hæc est thari-
athiarum urbs silvarum et arebba: civita-
tes due et ville earum. In deserto berth-
araba medbyn et lachia et nebsaur: civi-
tates salis et engaddi: civitates sex et

ville earum. Fuit simul centum quindecim.
Iebuseum autem habitatores iherusalem
non poterunt filij iuda delere: habitavit
q; iebuseus cum filiis iuda in iherusa-
lem usq; in presentem diem. **xvi.**
Cecidit quoq; sorus filios ioseph
ab iordane extra iericho. et aqua
eius ab oriente solitudo que ascendit
de iericho ad montem berthel. et egredietur
de berthel luzam: et transiitq; terminus archi-
atharoth. et descendit ad occidentem
iuxta terminum ietheri: usq; ad terminos
bertheton inferioris et gazer: finemq;
regiones eius mari magno. possede-
runtq; filij ioseph manasse et ephra-
im. Et factus est terminus filiorum ebra-
im per cognationes suas: et possessio eo-
rum extra orientem araroth addar usq;
berthoron superiorē: egredieturq; con-
finia i mare. Machmetath vero aquil-
onē respicit et circumit terminos contra
orientem in thanaselo: et pertransit a
torrente iango. descenditq; de iango i
acharoth et noaratha. et puenit in ie-
richo: egredietq; ad iordanem de raphua
pertransiitq; contra mare in vallē herundi-
neti: suntq; egressus eius in mare sal-
issimū. Hæc est possessio tribus filiorum
ephraim per familias suas: urbesq;
seperare sunt filijs ephraim in medio
possessionis filiorum manasse et ville earum.
Et non interfecerunt filij ephraim chanane-
um qui habitabat in gazer: habita-
vitq; chananeus in medio ephraim
usq; in die hæc tributarius. **xvii.**
Cecidit autem sorus tribui manasse.
Iste enim est primogenitus io-
seph. machir primogenitus manasse
pater galaad q; fuit vir pugnator: ha-
bitavitq; possessionem galaad et basan et
reliquis filijs manasse iuxta famili-
as suas. filijs abyzer et filijs helech

et filijs heliabel et filijs sychem et filijs
epher et filijs semida. Ibi sunt filij ma-
nasse. Filij ioseph marces p cognatio-
nes suas. Salphaar vero filio epher
filij galaad filij machir filij manasse
non erant filij sed sole filie: quarum ista
sunt nomina. mahala et noba et egla
et melcha et teca. Venientes in conspe-
ctu eleazari sacerdotis et ioseph filij muni
et principum dicentes: dominus precepit p ma-
num moysi ut daret nobis possessio
in medio fratrum nostrorum: deditque iuxta
imperium domini possessionem in medio
fratrum patris eorum: et ceciderunt funiculi
manasse decem ab his: terra galaad et
basan trans iordanem. Filie enim ma-
nasse possederunt hereditatem in medio
filiorum eius. Terra autem galaad cecidit
in sortem filiorum manasse qui reliqui
erant. Fuitque terminus manasse ab as-
ser machinatus qui respicit sychem: et
egreditur ad desertum iuxta habitantes
fondis thaphur. Item in sorte manasse
cecidit terra thaphur: que est iuxta
terminos manasse filiorum ephraim. De-
scenditque terminus vallis harundine-
ti in meridie torrentis civitatum ephra-
im: que in medio sunt urbium manasse.
Terminus manasse ab aquilone tor-
rentis et regit eius pregit ad mare: ita
ut possessio ephraim sit ab austro et
ab aquilone manasse: et utraque clau-
dat mare: et coniungantur sibi in tribu
asfer ab aquilone et in tribu ysachar
ab oriente. Fuitque hereditas manasse
in ysachar et in aser. bethan et viculi ei-
us: et iebbalaan cum viculis suis: et habi-
tatores domus cum oppidis suis: habita-
tores quoque endor cum viculis suis: si-
militerque habitatores thernath cum vi-
culis suis: et habitatores nageddo
cum viculis suis: et cetera pars urbis

703
nopheth. Nec poterunt filij manasse
has civitates subvertere: sed cepit cha-
naneus habitare in terra sua. Postquam
autem convenerunt filij israel subvertit cha-
naneos et fecerunt sibi tributarios: nec
interfecerunt eos. Iamque sunt filij io-
seph ad ioseph et dixerunt. Quare dedit
mihi terra in possessionem sortis et funi-
culi unius: cum sum tante multitudinis:
et benedixit mihi dominus? Ad quos io-
seph ait. Si populus multus es ascende in
siluam et succide tibi spacia in terra phe-
rezei et raphaim: quia angusta est tibi
possessio montis ephraim. Cui respon-
ditur filij ioseph. Non poterimus ad
montana conscendere: cum feceris iuribus
utantur chananei qui habitant in terra
campetris: in qua sumus bethan cum vi-
culis suis et iezrahel media possidens
vallen. Dixitque ioseph ad dominum io-
seph et ephraim et manasse. Populus
multus es et magne fortitudinis: non
habes sortem unam sed transibis ad
montem: et succides tibi atque purgabis
ad habitandum spacia: et poteris
ultra procedere cum subvertetis cha-
naneum quem didicisti ferreos habere
iuribus et esse fortissimum. **xviii**
Congregati sunt omnes filij israel
in sylo: ibique fixerunt tabernaculum
testimonij: et fuit eis terra subiecta. Re-
manserunt autem filij israel septem tribus
que nec dum acceptas possessiones suas.
Ad quos ioseph ait. Vbi quo marces
ignavia: et non intratis ad possidendam
terram: quam dominus deus patrum vestrorum
dedit vobis? Eligite de singulis tribu-
bus tenos viros: ut mittam eos et pre-
gant atque circumstant terram: et describat
eam iuxta finem unius cuiusque mul-
titudinis: referantque ad me quod descri-
pserint. Dividite vobis terram in septem

partes: undas sit in terminis suis ab
austali plaga: et domus ioseph ab
aquilone: media inter hos terram in
septem partes describite: et hic venietis
ad me: ut coram domino deo vestro mittem
vobis hic sortem: quia non est inter vos
pars levitarum: sed sacerdotum domini est e-
orum hereditas. Sed autem et ruben et
dimidia tribus manasse iam accepe-
rant possessiones suas: trans iorda-
nem ad orientalem plagam: quas dedit
eis moyses famulus domini. Cuiusque sur-
resserunt viri ut pergerent ad describen-
dam terram: precepit eis ioseph dicens. Cir-
cuite terram et describite eam: ac reverti-
mini ad me hic coram domino deo vestro
in sylo mittem vobis sortem. Itaque pre-
cesserunt et lustrantes eam in septem par-
tes divisit: et stabentes in volumine: re-
versique sunt ad ioseph in castra sylo. Qui
misit sortem coram domino in sylo: divisit
que terra filijs israel in septem partes.
Et ascendit sortem prima filiorum benia-
min p familias suas: ut possiderent
terram inter filios iuda et filios ioseph.
Fuitque terminus eorum contra aquilonem
a bethan pregit iuxta latus iericho
septentrionalis plage: et inde contra
occidentem ad montana conscendens: et
perveniens ad solitudinem bethaven:
atque pretransiens iuxta lusam ad meri-
dian ipsa est bethel: descenditque in ach-
roth addar in montem qui est ad meri-
dian bethoron inferioris: et inclinatur
circumiens contra mare ad meridiem mon-
tis qui respicit bethoron contra affricum.
Suntque terminus eius in carchemal: qui
vocatur et carchemiacum urbe filiorum
iuda. Hec est plaga contra mare ad or-
identem. A meridie autem et parte cari-
athiacum egrediatur terminus contra
mare: et pervenit usque ad fontem aquarum

704
nephtoa. Descenditque in partem mon-
tis qui respicit vallen filiorum ammon: et
est contra septentrionalem plagam in re-
tenua parte vallis raphaim: descen-
ditque in iehemmon id est vallis ammon:
iuxta latus iebusei ad austrum: et perve-
nit ad fontem vogel caliens ad aquil-
onem: et egrediens ad ensanes id est
fontem solis: et pervenit ad usque cumulos
qui sunt regione ascensus ad omnem:
descenditque ad habentem id est lapi-
dem boem filij ruben: et pretransit et la-
tere aquilonis ad campetria: descen-
ditque in planiciem et pretransit con-
tra aquilonem bethagla: suntque terminus
eius contra linguam maris salis: ab
aquilone in finem iordanis: ad austra-
lem plagam qui est terminus illius ab
orientem. Hec est possessio filiorum benia-
min per terminos suos in circuitu et fami-
lias suas. Fueruntque civitates eius: ie-
richo et bethagla et vallis calis betha-
rata et samaraim et bethel et avim et
affara et offora villa hemona et offni
et gabee: civitates duodecim et ville
earum. Gabaon et ramta et beeroth et
mephse raphara et amola et recem ia-
rephel et tharela et sela heleph et ie-
bus que est iherusalem: gabaad et
carchemiacum: civitates quatuordecim et vil-
le earum. Funt omnes civitates vi-
ginti. Hec est possessio filiorum ben-
iamin iuxta familias suas. **xix**
Et regella est sortem scia filiorum syme-
on p cognationes suas: suntque
hereditas eorum in medio possessionis fili-
orum iuda. bethabee et sater et molade et
asferua baala et aseru et bethplad bethu-
lanna et hieleg et beth marchaboth et
asferua et beth lephaboth et saroban: civi-
tates tredecim et ville earum. Ayn et rem-
mon et athar et alan: civitates quinque

et uille eay. Omnes uiculi p circuitum
urbium istarum usq ad balaad bera-
meth circa australem plagā. Fueruntq
omnes ciuitates decem et septē. Hec est
hereditas filiorū symeon iuxta posses-
siones suas in possessione et finiculo
filiorū iuda quia maior erat et idcirco
filij symeon possederūt in medio heredi-
tatis ei⁹. Ceciditq; sors tertia filiorū za-
bulon p cognationes suas et iadus ē
termin⁹ possessionis filiorū zabulon
usq; sarich. Ascenditq; de mari et me-
dalaa et puenit in debaseth usq; ad
torrentem qui est contra ieronan et re-
uertitur de sarich cōtra dīctem in finē
heredē thabor et egreditur ad daberet
ascenditq; contra iasre et inde ptecan-
it usq; ad orientālē plagā gatheser et
tharchasit et egredit in remmon am-
phar et noua et circuit ad aquilonem
et nathon. Suntq; egressus ei⁹ uallis
ieptahel et cathebet naalol et semcon et
iedaba et bethleem: ciuitates duodecim
et uille eay. Hec est hereditas tribus fili-
orum zabulon p cognationes suas et
urbes et uiculi eay. Machar egressa ē
sors quarta p cognationes suas
fuitq; eius hereditas ieptahel et caza-
loth et lunem et affatim et lecon et na-
harath et rabboth et resien hacines et
rameth et hengani et heradada et beth-
seleser puenit terminus eius usq; thā-
bor et seelima et bethseleser: et autq; ter-
tus eius iordanis ciuitates sedecim et
uille eay. Hec est possessio filiorum
machar p cognationes suas: urbes
et uiculi eay. Ceciditq; sors quinta
tribus filiis aser p cognationes suas:
fuitq; terminus eorū alchar et cali et be-
thet et azab et thuelet et amaad et
mellal et puenit usq; ad carmelū ma-
ris et syor et labanath: et reuertit cōtra

orientem beth dagon et ptecanit usq;
zabulon et uallem ieptahel cōtra aqu-
lonem in bethmeth et neiel: egreditur
q; ad leuam cabul et actan et roob et
amon et thana usq; ad sydonem ma-
gnam: reuertitq; in orma usq; ad
ciuitatem munitionis ierem et usq;
osam: et cūq; egresus eius in mare de fi-
niculo arziba et āma et asag et roob:
ciuitates uigintiue et uille eay. Hec
est possessio filiorū aser p cognatio-
nes suas: urbesq; et uiculi eay. Filios
neptalim sētra pars cecidit p familia-
s suas: et cepit animus de beleser et helon
saunanim et adamū que est uerb et
iebuahel: usq; lecon: et egressus eorū us-
q; ad iordanem: reuertitq; terminus
contra occidentē et azauoth thabor:
atq; inde egreditur i uera et ptecanit
it in zabulon cōtra meridē et i aser con-
tra occidentem et in iuda ad iordanem
contra eorum solis ciuitates munitionis:
asseret ser et ammad et rethet
et reueth et reuma et arama asor et re-
des et edrai nasor et ieron et magdala
horem et bechanat et bethseleser: qui-
tates decē et nouem et uille eay. Hec
est possessio tribus filiorū neptalim p
cognationes suas: urbes et uiculi eay.
Dedit filiorū dan p familias suas
egressa est sors septima: et fuit termin⁹
possessionis ei⁹ saraa et hestaul et hū-
seleser id est ciuitas solis: seleser et a-
hialon et ietela belon et thenna et ad-
ron helcheret rebon et baalad iud et
bane et barach et iedremon atq; iher-
ron et arechon: et animo q respicit iop-
per et ipso sine cōdudine. Ascenditq;
filij dan et pugnauerūt circa lesem: et
perierunt eam: et percussit eam in ore
gladij: et possederūt et habitauerūt in
ea: uocatis nomen eius leson dan et

nomen dan patris sui. Hec est posses-
sio tribus filiorū dan p cognationes
suas: urbes et uiculi eay. Cūq; com-
pleret sors tertiam diuidere singulis
p tribus suas: dederūt filij israel pos-
sionem ioseph filio nūi i medio sui iux-
ta preceptū dñi: urbem quā postula-
uit ramathsaraa in monte ephraim.
Et edificauit ciuitatē: habitauitq; in
ea. Hec sunt possessiones quas sors
diuisit eleazar sacerdos et ioseph fili-
us nūi et principes familiarū ac tribu-
um filiorum israel in sylo: coram
domino ad hostium tabernaculi te-
stimonij: partitq; sunt terra. **XXII**
Et locus est dñs ad ioseph dicens.
Loquere filiis israel et dic eis. Se-
parate urbes fugitiuorū: de quibus
locus sum ad uos per manū moysi:
ut confugiat ad eas quicūq; animā
percussit nescius et possit euadere irā
proximi: qui ultor est sanguinis: nū
ad unam harū cōfugeat ciuitatem:
Rabith: autē porta ciuitatis et loque-
tur senioribus urbis illius: ea que se
comprobat innocentem: sicq; suscipi-
ent eum: et dabit ei locū ad habitan-
dum. Cūq; ultor sanguinis eū fuerit
persecutor nō cadent in manus eius:
quia ignorās percussit proximum eius:
nec ante biduū teidumme eius pbat
inimicus. Et habitabit i ciuitate illa
donec stet ante iudiciū causam redderē
facti fuerit mortis sacerdos magnus
qui fuerit in illo tempore. Tūc reuer-
tur homicida et ingredietur ciuitatē
et domū suam de qua fugerat. Dece-
deruntq; eorū in galilea montis nepta-
lim: et sychem in monte ephraim: et ca-
riatharbe ipsa est ebron in monte iuda:
et mans iordanem contra orientalem
plagam iericho statuerunt borsor que

sita est in campēti solitudine de tribu
ruben: et ramoth galaad de tribu gad:
et gaulon in basan de tribu manasse.
Hec ciuitates cōstitue sunt cūctis filiis
israel et aduenis qui habitabāt inter
eos: ut fugeret ad eas q animā nescius
percussisset: et nō moreretur in manu
proximi: effusum sāguinem vindica-
re cupientis: donec staret ante populū
repositurus causam suam. **XXIII**
Accesseruntq; principes familiarū
leui ad eleazar sacerdotem: et iose-
ph filium nūi: et ad duces cognationū
per singulas tribus filiorū israel: locutiq;
sunt ad eos in sylo cōtra chanaan atq;
dixerūt. Dominus precepit per manū
moysi ut daret nobis urbes ad ha-
bitandum et suburbana eay ad alen-
da iumenta. Dederuntq; filij israel de pos-
sessionibus suis iuxta imperiū dñi: ci-
uitates et suburbana eay. Egressaq; ē
sors in familiam raath filiorū aaron
sacerdotis de tribu iuda et symeon et
beniamin ciuitates tredecim: et reliquis
filiorū raath id est leuitis qui superue-
rant de tribubus ephraim et dan et
dimidie tribus manasse ciuitates decē.
Porro filiis gerson egressa est sors ut
acciperetur de tribubus machar et aser
et neptalim dimidiāq; tribu manasse
in basan: ciuitates numero tredecim.
Et filijs metari p cognationes suas
de tribubus ruben et gad et zabulon ur-
bes duodecim. Dederuntq; filij israhel
leuitis ciuitates et suburbana earum:
sicut precepit dñs per manū moysi: sin-
gulis sors tribuētes. De tribubus filio-
rum iuda et symeon dedit ioseph ciuita-
tes quas ista sūt nomina: filijs aarō
p familias raath leuitici generis: pri-
ma eū sors illis egressa ē: cariatharbe
patris enach q uocat ebron in monte

iuda. et suburbana eius per circuitum. Agros vero et villas eius dedit caleph filio iephone ad possidendum. Dedit ergo filijs aaron sacerdotibus hebron confugij civitatem ac suburbana eius. et lobnam cum suburbanis suis. et iether et iethan et bethsames cum suburbanis suis civitates novem. de tribus ut dictum est duabus. De tribu autem filiorum beniamin gabaon et gabar et anathoth et almon. cum suburbanis suis civitates quatuor. omnes simul civitates filiorum aaron sacerdotibus dedit cum suburbanis suis. Reliquis vero per familias filiorum caach leuitici generis hoc est data possessio. De tribu ephraim urbes confugij sichem cum suburbanis suis in monte ephraim. et gazet et iethsam et bethoron cum suburbanis suis civitates quatuor. De tribu quoque dan helico et gabathon et haialon et gethremon cum suburbanis suis civitates quatuor. Porro de dimidia tribu manasse tanach et gethremon cum suburbanis suis civitates due. Omnes civitates decem et suburbana earum date sunt filijs caach inferioris gradus. Filijs quoque gerson leuitici generis dedit de dimidia tribu manasse confugij civitates gaulon in basan et bosram cum suburbanis suis civitates duas. Porro de tribu ysachar celion et dabreth et iaramoth et engannim cum suburbanis suis civitates quatuor. De tribu autem aser masan et abdon et elath et roob cum suburbanis suis civitates quatuor. De tribu quoque neptalim civitates confugij odes in galilea et amothdor et carthari cum suburbanis suis civitates tres. Omnes urbes familiarum gerson dedit cum suburbanis

suis. Filijs autem merari leuitis inferioris gradus per familias suas. data est de tribu zabulon ietnal et cartha et denma et naalol civitates quatuor cum suburbanis suis. De tribu gad civitates confugij ramoth et galaad et manaim et elabon et iazer civitates quatuor cum suburbanis suis. De tribu ruben ultra iordanem contra iethon civitates confugij bosor et solitudine misor et iazer et iethon et maspha civitates quatuor cum suburbanis suis. Omnes urbes filiorum merari per familias et cognationes suas duxerunt. Itaque civitates omnes leuitarum in medio possessionis filiorum israel fuerunt quadraginta cum suburbanis suis singule per familias distribuit. Deditque dominus israel. Quod si ostendit terram quam tradidit se pauperibus eorum iuraverat: et possederunt illam atque habitaverunt in ea. Dataque est ab eo pax in omnes per circuitum nationes. nullusque eis hostium resistere ausus est: sed videri in eorum ditionem redditi sunt. **¶** Ne unum quidem urbium quod illis prestatum se esse promiserat israel fuerit: sed rebus completa sunt omnia. **XXII**

Eodem tempore vocavit israhel rubenitas et gadditas et dimidiam tribum manasse dixitque ad eos. Fratres omnia que precepit vobis moyses famulus domini michi quod in omnibus obedistis: nec reliquistis factes vestros longo tempore usque in presentem diem. Cuiusmodi dicens imperium domini dei vestri. Quia igitur dedit dominus deus vester factibus vestris quietem et pacem sicut pollicitus est: reuertimini et ire in tabernacula vestra et in terram possessionis quam tradidit vobis moyses famulus domini vestri iordanem: ita dumtaxat ut custodiamus et optemus compleris mandatum

et legem quam precepit vobis moyses famulus domini. ut diligatis dominum deum vestrum et subleis in omnibus iuxta quod est observatis mandata illius. Adhe- readisque ei ac servatis in omni corde et in omni anima vestra. Benedixitque israhel et dimisit eos. Qui reversi sunt in tabernacula sua. Dimidie autem tribui manasse possessionem moyses dedit et basan: et idcirco medie que superest dedit israhel forte inter ceteros factes suos. trans iordanem ad occidentalem eius plagam. Cumque dimiseret eos in tabernacula sua et benedixisset eis dixit ad eos. In multa substantia atque divitijs reuertimini ad sedes vestras cum argento et auro et cetero et veste multiplici. Quiddam preda hostium cum factibus vestris. Reversique sunt et abierunt filij ruben et filij gad et dimidia tribus manasse filijs israhel de sylo que fixa est i chanaan: ut incirent galaad terram possessionis sue quam obtinuerant iuxta imperium domini in manu moyses. Cumque venissent ad cumulos iordanis in terra chanaan: edificaverunt iuxta iordanem altare infinite magnitudinis. Quod cum audissent filij israel: et ad eos omnes nuntij decessissent edificasse filios ruben et gad et dimidie tribus manasse altare in terra chanaan super iordanis cumulos contra filios israel: convenerunt omnes in sylo ut ascenderent et dimicaret circa eos. Et interim misit ad illos in terra galaad phinees filium eliazari sacerdotem et decem principes cum eo singulos de singulis tribus. Qui venerunt ad filios ruben et gad et dimidie tribus manasse in terram galaad: dixeruntque ad eos. Hec mandat dominus ipse dominus. Que est ista transgressio? Cur reliquistis dominum qui

israhel edificantes altare sacrilegum et a cultu illius recedentes? An parum vobis est quod peccastis in belphegor: usque in presentem diem macula huiusmodi sceleris in vobis permanet. multique de populo corruerunt? Et vos hodie reliquistis dominum: et tras i uniusum israel ita re- deserunt. Quod si putatis immundum esse terram possessionis vestre: transite ad terram in qua tabernaculum domini est: et habitare inter nos: tantum ut a domino et a nostro consorcio non recedatis. edificato altari super altare domini dei nostri. Nonne achaz filius zare precepit mandatum domini: et super omne populum israhel ira eius incubuit? Et ille erat unus homo: atque utinam solus perisset in scelere suo. Respondentesque filij ruben et gad et dimidie tribus manasse principibus legationis israel. Fortissimum deus dominus ipse novit et israhel simul intelligit: si puaricationis animo hoc altare construximus: non custodiat nos sed puniat nos in presenti. Et si ea mente fecimus ut olocausta et sacrificium et pacificas victimas super eo imponeremus: ipse quereat et iudicet: et non ea magis cogitatione atque radatu ut diceremus: tras dicent filij vestri filijs nostris. Quid vobis et dominus deo israhel? Tecum nam posuit dominus inter nos et vos: et filij ruben et filij gad iordanem fluvium: et idcirco partem non habetis in domino: et per hanc occasionem auerent filij vestri filios nostros a timore domini. Putavimus itaque melius et discretius. Servamus nobis altare non in olocausta neque ad victimas offerendas: sed in testimonium inter nos et vos et subtile nostram vestramque progeniem ut servamus dominum: et iuris nostri sit offerre et olocausta et victimas et pacificas

hostas: et nequaquam dicant eas filij
vestri filijs nostris: non est vobis pars
in domino. Quod si voluerint dicere: Re-
spondebit eis. Ecce altare domini quod fecerunt
patres nostri: non in olocausta
neque in sacrificium sed in testimonium
nostrum ac vestrum. Absit a nobis hoc
scelus ut recedamus a domino et eius ve-
stigia relinquamus: recedat altari ad
olocausta et sacrificia et vidimas offe-
rendas: pro altare domini dei nostri quod
recedum est ante tabernaculum eius.
Quibus auditis phineas sacerdos et
principes legationis israel qui erant cum
eo placati sunt: et verba filiorum ruben
et gad et dimidie tribus manasse libe-
rissime susceperunt. Dixitque phineas fili-
us eleazari sacerdos ad eos. Nunc scimus
quod nobiscum sit dominus: quoniam alieni
estis a prevaricatione hanc: et liberastis
filios israel de manu domini. Reversusque
est cum principibus a filiis ruben et gad
de terra galaad finem chanaan ad
filios israel: et rexit eis. Placueruntque
sermo cunctis audientibus. Et lauda-
verunt deum filij israel: nequaquam ultra dix-
erunt ut ascenderent contra eos atque pu-
gnarent: et deleteret terram possessionis
eorum. Vocaveruntque filij ruben et filij
gad altare quod repperant testimonium
nostrum: quod dominus ipse sit deus. **XXIII**
Quoluto autem multo tempore post-
quam pariter viderat dominus israeli sub-
iectis in gyro nationibus universis:
et iohue iam longeuo et pederilis eta-
tis: vocavit iohue omne israel: ma-
gistrosque natu et principes ac duces et ma-
gistros: dixitque ad eos. Ego servus et
progenitoris etatis sum: vosque ceteris
omnia que fecit dominus deus vester cun-
ctis per circuitum nationibus: quomodo
pro vobis ipse pugnauerit. Et nunc

ipsa vobis forte dimisit omnem terram: ab
orientali parte iordanis usque ad mare
magnum: multoque ad huc super sunt na-
tiones: dominus deus vester disperdet eas
et auferet a facie vestra: et possidebitis
terram sicut vobis pollicitus est. Tan-
tum confortamini et estote solliciti in
custodiendis cunctis que scripta sunt in
volumine legis moysi: et non dedine-
tis ab eis nec ad dextram neque ad sinistram:
ne postquam intraueritis ad gentes que
inter vos sunt: invertis in nomi-
ne domini earum et seruatis eis et adve-
ris illis sed ad heretias domini dei vestri
quod fecistis usque in diem hanc. Et tunc
auferet dominus deus in conspectu vestro gen-
tes magnas et robustissimas: et nulli
vobis resistere poterit. Unus est vobis
persequetur hostium mille viros: quia
dominus deus vester pro vobis ipse
pugnabit sicut pollicitus est: hoc tan-
tum diligentissime precaverit ut dilige-
tis dominum deum vestrum. Quod si volueritis
gentium harum que inter vos habitant
retoribus ad heretec: et cum eis misce-
re nubia atque amicitias copulare: iam
tunc scitote quod dominus deus vester non eas
deleat a facie vestra: sed sint vo-
bis in foueam ac laqueum et offendi-
culum et laqueum vestro: et sedes in di-
lis vestris: donec vos auferat atque dispe-
dat de terra hac optima quam tradidit
vobis. En ego hodie ingrediar viam
universae terrae: et toto animo cognosce-
tis quod de omnibus verbis que se dominus
prestinavit vobis esse pollicitus est: unum
non praeterierit in casum. Sicur ergo im-
pletur opere quod promissum est et prospera
cuncta veniunt: sic adducet super vos
quicquid malorum comminatus est: donec
vos auferat atque disperdat de terra hac
optima quam tradidit vobis: eo quod

praeteritis pactum domini dei vestri
quod pepigit vobiscum: et seruieritis
dijs alienis et adoraveritis eos. Cito
atque velociter confluet in vos furor
domini: et auferamini ab hac terra opti-
ma quam tradidit vobis. **XXIII**
Congregauitque iohue omnes tribus
israel in sychem: et vocavit ma-
iores natu ac principes et iudices et
magistros: heretique in conspectu domini:
et ad populum sic locutus est. Hec dicit do-
minus deus israel. Transiimus habita-
uerunt patres vestri ab initio: chane pa-
ter abraham et nachor: seruieruntque dijs
alienis. Tuli ego patrem vestrum abra-
ham de mesopotamia syrius: et ad-
dixi eum in terra chanaan: multiplicauitque
semen eius: et vidi ei ysaac: illique rur-
sum dedi iacob et esau quibus esau de-
di montem seir ad possidendum: iacob
vero et filij eius descendunt in egiptum.
Misitque moyses et aaron: et posuerunt egi-
ptum multis signis atque portentijs: re-
duxitque vos et patres vestros de egipto
et venistis ad mare: psecutusque sunt egi-
ptij patres vestros cum curribus et equita-
tibus usque ad mare rubrum. Clamauerunt
autem ad dominum filij israel: qui posuit tene-
bras inter vos et egiptios: et adduxit
super eos mare et operuit eos. Vide-
runt oculi vestri cuncta que in egipto
fecerim: et habitastis in solitudine mul-
to tempore: et introduxi vos in terram
amoret qui habitabat trans iordanem.
Cumque pugnaretis contra vos: tradi-
di eos in manus vestras: et possedistis
terram eorum atque interfecistis eos. Sur-
regit autem balach filius sephor regis moab:
et vocauit balaam filium beor ut male-
diceret vobis: et ego nolui audire eum:
sed contrario pro illis benedixi vobis:

et liberaui vos de manu eius. Transi-
stisque iordanem et venistis ad iericho:
pugnaueruntque contra vos viri ciuitatis
eius: amorreus et pherezus et cha-
naneus et etheus et gergesus et eueus
et ihebusus: et tradidi illos in manus
vestras: misitque ante vos scabrones
et cecidit eos de locis suis: duos reges
amorreorum non in gladio et arcu tuo:
deditque vobis terram in qua non labo-
rastis: et urbes quas non edificastis:
ut habitaretis in eis: vineas et olive-
ta que non plantastis. Sunt ergo time-
te dominum et seruare ei precepto corde atque ve-
rissimo: et auferet deos quibus seruierunt
patres vestri in mesopotamia et in e-
gipto: ac seruare domino. Si uero malum
vobis uideretur ut dominum seruieris: optio
vobis datur. Eligite hodie quod pla-
cet: cui seruare potissimum debeatis: u-
trum dijs quibus seruierunt patres ve-
stri in mesopotamia: an dijs amore-
orum in quorum terra habitastis. Ego
autem et domus mea seruimus domino.
Responditque populus et ait. Absit a nobis
ut relinquamus dominum: et seruamus
dijs alienis. Dominus deus noster ipse edu-
xit nos et patres nostros de terra egipti:
et de domo seruitutis: fecimusque uidentibus
nobis signa in gentibus: et custodiuit nos
in omni uia per quam ambulauimus:
et in cunctis populis per quos transiimus:
et cecidit uniuersas gentes: amoreum
habitatorem terre quam nos intrauimus.
Seruimus igitur domino: quia ipse est de-
us noster. Dixitque iohue ad populum. Non po-
teritis seruare dominum: deus enim sceleris
et fortis emulatus est: nec ignoscet sceleribus
uestris atque peccatis. Si dimiseritis
dominum et seruieritis dijs alienis: con-
uerteret se et affligeret vos atque subuerteret
postquam vobis prestiterit bona. Dixitque

ipse ad iosue nequaquam ita ut loqueretur: sed dñs secutus est. Et iosue ad populum testes inquit vos estis: quia ipsi elegeritis vobis dominum ut servatis ei. Respondentesque testes. Nunc ergo auctore deos alienos de medio vestri: et inclinare corda vestra ad dñm deum israel. Dixitque ipse ad iosue. Dominus deo nro servemus: et obedientes erimus preceptis eius. Percussit ergo iosue in die illo fedus: et proposuit populo precepta atque iudicia in sychem. Scripsit quoque omnia verba hec in volumine legis dñi: et tulit lapidem peregrinandum: posuitque eum subter quercum que erat in sanctuario domini: et dixit ad omnem populum. Et lapis iste erit vobis in testimonium: quod audieritis omnia verba domini que locutus est vobis: ne forte postea negare velitis: et mentiri domino deo vestro. Dimisitque populum singulos in possessionem suam. Et post hec mortuus est iosue filius nūm servus dñi: centum decem annorum: sepeliturque eum in finibus possessionis sue in thamnathare: que sita est in monte ephraim: a septentrionali parte montis gaas. Secutusque israel dñs ceteris diebus iosue et seniores eius: qui longo vixerat tempore post iosue: et qui novierant omnia opera dñi que fecerat in israel. *Quia quoque iosueph que tulerant filij israel de egipto: sepelire in sychem i pace agri que emerat iacob a filiis minoris patris sychem centum novellis ovibus: et fuit in possessionem filiorum iosueph. Eleazar quoque filius aaron mortuus est: et sepelitur eum in gabaath phineth filij eius: que data est ei in monte ephraim.* *Explicit iosue. Incipit liber Josephum quos iudici appellamus. Caput primum.*

Post mortem iosue consulerunt filij israel dominum dicentes. Quis ascendet ante nos contra chananeum: et erit dux bellorum? dñs. Iudas ascendit. Ecce tradidi terram in manu tua. Et ait iudas hyemeon fratri suo. Ascende mecum in forte mea: et pugna contra chananeum: ut et ego partem tecum in forte tua. Et abiit cum eo hyemeon. Renditque iudas: et tradidit dñs chananeum ac pherezum in manus eorum: et percussit in bezeth decem milia virorum. Juvenemque adonibezeth: et in bezeth: et pugnaverunt circa eum: et percussit chananeum et pherezum. Fugit autem adonibezeth: quem persequi comprehenderunt: et cum summitatibus manuum eius ac pedum. Dixitque adonibezeth. Septuaginta reges amputatis manuum ac pedum summitatibus colligebant sub mensa mea ciborum reliquias: sicut feci ita reddidit michi deus. Adduxeruntque eum in iherusalem: ibi mortuus est. Oppugnantes ergo filij iuda iherusalem cepit eam: et percussit in ore gladij: tradentes cunctam interitum civitatem. Et postea descendentes peragraverunt omnes chananeum qui habitabat in montanis: et ad meridiem in campibus. Peragravit iudas contra chananeum qui habitabat in hebron: cuius nomen fuit antiquitus caciathapher: percussit sytai et hayman et thimath: atque inde profectus abiit ad habitatores dabit: cuius nomen verus erat caciathapher: id est civitas litterarum. Dixitque caleph. Qui percussit caciathapher et vastaverit eam: dabo ei axam filiam meam uxorem. Cumque percussit eam othomiel filius cenez frater caleph minor: dedit

ei axam filiam suam coniugem. Quam pergentem in itinere monuit vir suus ut periret a patre suo agri. Que cum suspicasset sedens in alio dixit ei caleph. Quid habes? At illa respondit. Da michi benedictionem: quia terram arcam dediti michi: da et irriguam aquis. Dedit ergo ei caleph irriguam superius et irriguam inferius. Filij autem eius cognati moysi ascenderunt de civitate palmarum cum filiis iuda: in desertum fortis eius: quod est ad meridiem arath: et habitaverunt cum eo. Abiit autem iudas cum hyemeone fratre suo: et percussit simul chananeum qui habitabat in sephat: et interfecerunt eum. Vocatusque est nomen urbis horma id est anathema. Cepitque iudas gasam cum finibus suis: et aschalone atque accaron cum terminis suis. Fuitque dñs cum iuda et motana possedit. Nec potuit delere habitatores vallis: quia saltatis curribus habundabat. Dederuntque caleph hebron sicut dixerat moyses: qui deleuit et ceteros filios enach. Ihebuseum autem habitatorem iherusalem non deleuit filij beniamin: habitavitque ihebuseus cum filiis beniamin in iherusalem usque in presentem diem. Domus quoque iosueph ascendit in berthel: fuitque dñs cum eis nam cum obsideret urbem que prius lusa vocabatur: viderunt homines egredierentem de civitate: dixeruntque ad eum. Mende nobis introitu civitatis: et faciemus tecum misericordiam. Qui cum descendisset eis percussit urbem in ore gladij: hominem autem illum et omnem cognationem eius dimiserunt. Qui dimissus abiit in cetera ethim: et edificavit ibi civitatem. Vocavitque eam luzam: que ita appellatur usque in presentem diem. Manasses quoque non deleuit berthel et

chanath cum viculis suis et habitatoribus: et ieblaam et mairaddo cum viculis suis: cepitque chananeus habitare cum eis. Postquam autem confortatus est israel fecit eos tributarios: et delere noluit. Ephraim etiam non interfecit chananeum qui habitabat in gazet: sed habitavit cum eo. Zabulon non deleuit habitatores ethron et naalon: sed habitavit chananeus in medio eius: sicutque est ei tributarius. Aser quoque non deleuit habitatores accho et sydonis alab et achazib et amma et aphech et roob: habitavitque in medio chananei habitatoris illius terre: nec interfecit eum. Neptalim quoque non deleuit habitatores berthemes et berthanth: et habitavit inter chananeum habitatorem terre: sicutque ei berthemite et berthante tributarii. Artavitque amorre filios dan in monte: nec dedit eis locum ut ad planiora descenderent: habitavitque in monte habes quod interpretatur testatio in hailon et salabim. Et aggravata est manus domus iosueph: sicutque est ei tributarius. Fuit autem terminus amorrei ab ascensu scorpionis petra et superiora loca. **A**scenditque angelus dñi de galgala ad locum flentium: et ait. Eduxi vos de egipto: et introduxi in terram pro qua iuravi patribus vestris: et pollicitus sum ut non facerem irrisum patrum meum vobiscum in sempiternum: ita dimittat ut non feceritis fedus cum habitatoribus terre huius: et acas eorum subvertetis: et nolueritis audire vocem meam. Cur hoc fecistis? Quamobrem nolui delere eos a facie vestra: ut habetis hostes: et dii eorum sint vobis in ruinam. Cumque loqueretur angelus dñi hec verba ad omnes filios israel: et levaveruntque vocem suam et fleverunt.

Et vocatum est nomen loci illius fletum
sive lacrimarum: immolauerunt ibi ho-
stias domino. Dimisit ergo iohue ipsum:
abierunt filij israel unusquisque in pos-
sessionem suam: ut obtinerent eam: serui-
eruntque domino cunctis diebus eius: et serui-
erunt: qui longo post eum vixerunt: et
nouerant omnia opera domini que fecerat
cum israel. Mortuus est autem iohue filius
nun famulus domini centum et decem anno-
rum: et sepelierunt eum in finibus posselli-
onis sue in thannachsare in monte
ephraim: a septentrionali plaga mon-
tis gaas. Omnisque illa generatio con-
gregata est ad patres suos: et surrexe-
runt alij qui non nouerunt dominum: quia
que fecerat cum israel. Feceruntque filij israel
malum in conspectu domini: et seruierunt ba-
alim: ac dimiserunt dominum deum patrum
suum: qui eduixerat eos de terra egypti:
et secuti sunt deos alienos: deos quodque
populorum qui habitabant in circuitu e-
orum: et adorauerunt eos: et ad iracun-
diam concitauerunt dominum: dimittentes
eum et seruientes baal et ashtaroth. Ira-
tulque dominus contra israel et tradidit eos
in manus diripientium: qui cepit eos
et pendiderunt in altibus qui habitabant
per gyrum: nec potuerunt resistere aduer-
sario suis: sed quocumque pergeret volu-
issent: manum domini super eos erat sicut lo-
cutus est et intravit eis: et vehementer
afflicti sunt. Suscitauitque dominus iudices
qui liberarent eos de uastantiu manu-
bus: sed nec eos audire voluerunt: for-
nitantes cum dijs alienis et adorantes
eos. Cuius defecerunt viam per quam in-
gressi fuerant patres eorum: et audientes
mandata domini: omnia fecerunt contra-
ria. Cumque dominus iudices suscitaret in di-
ebus eorum: sedelatur misericordia: et au-
diebat afflictorum gemitus: et liberabat

eos de sede uastantiu. Postquam autem
mortui esset iudex: reuertebantur et multo
fatigabantur maiora quam fecerant patres
eorum: sequentes deos alienos: seruientes
eis et adorantes illos. Non dimiserunt
admonitiones suas: et viam durissi-
mam per quam ambulare consueverant.
Iratulque est furor domini in israel et ait.
Quia irritum fecit gens ista pactum meum
quod pepigeram cum patribus eorum: et
vocem meam audire contempsit: et ego
non delebo gentes quas dimisit iohue
et mortuus est: ut in ipsis experiat israel
utrum custodiant viam domini: et ambulet
in ea: sicut custodierunt patres eorum an
non. Dimisit ergo dominus omnes
has nationes: et cito subiret eis: et
nec tradidit in manibus iohue. **H**ec sunt gentes quas dominus de-
flicuit: ut reuideret in eis israel:
et omnes qui non nouerant bella chana-
neorum: et postea discesserunt filij eorum
certare cum hostibus: et habere consue-
tudinem preliandi: quique sacrapas phi-
listinorum omniumque chananeu et hoba-
nium atque eueum: qui habitabant in mon-
te libano de monte baalhermon usque
ad introitum emath. Dimisitque eos ut
in ipsis experiretur israel: et vocem audi-
rent mandata domini que preperat patri-
bus eorum per manum moysi an non. Ita-
que filij israel habitauerunt in medio
chananeu et ethei et amorrei et pherezai
et euei et iebusei: et duxerunt uxores fi-
lias eorum: ipsique filias suas filijs eorum
tradiderunt: et seruierunt dijs eorum. Feceruntque
malum in conspectu domini: et obli-
uisti sunt dei sui seruientes baalim et ashta-
roth. Iratulque dominus contra israel et tradidit
eos in manum chusan rasathaim regis
mesopotamie: seruieruntque ei octo annis.
Et clamauerunt ad dominum: qui

suscitauit eis saluatorem et liberauit
eos: orthoniel uidelicet filium cenez fra-
trem caleph minorum: fuitque in eo spi-
ritus domini et iudicauit israel. Egressusque
est ad pugnam: et tradidit dominus in
manus eius chusan rasathaim regem
sirie: et oppressit eum. Quiescitque terra
quadraginta annis: et mortuus est
orthoniel filius cenez. Addiderunt autem
filij israel facere malum in conspectu do-
mini: qui confortauit aduersum eos
eglon regem moab: quia fecerunt malum
in conspectu eius. Et copulauit ei filius
ammon et amalech: abiecitque et percussit
israel: atque possedit urbem palmarum.
Seruieruntque filij israel eglon regi moab
decem et octo annis: et postea clamaue-
runt ad dominum. Qui suscitauit eis
saluatorem uocabulo aoth indurum
filium gea filij iemini: qui utraq; ma-
nu pro deo utraque uocabatur. Misecutusque
filius israel per illum munera eglon regi
moab. Qui fecit sibi gladium ancipitem
habere in medio capuli longitudinis
palme manus: et acundus est eo sub-
ter sagum in dextero femore. Obtulitque
munera eglon regi moab. Erat autem
eglon crassus nimis. Cumque obtulisset
ei munera: persecutus est socios qui cum
eo uenerant: et reuersus de galgalis
ubi erant ydola dixit ad regem. Verbum
secretum habeo ad te o rex. Et ille impe-
rauit silentium. Egressusque omnibus qui
circa eum erant ingressus est aoth ad eum.
Sedebat autem in estuo renaculo solus.
Dixitque. Verbum dei habeo ad te. Qui sta-
tim surrexit de throno. Egredieturque aoth
sinistram manum et tulit sicca de dextero fe-
more suo: inhaesitque in ventrem eius: tam
valide ut capulus sequeretur fecerem
in vulnere: ac pinguisimo adipe traie-
cerunt. Nec eduxit gladium sed ita ut

percussisset reliquit in corpore: statimque
per secreta nature alui stercore prorup-
xit. Aoth autem clausis diligentissime
hostijs renaculi et obfirmatis: per post-
icam egressus est. Seruieruntque regis ingressi
viderunt clausas fores renaculi: atque
dixerunt. Foras purgat alium in estu-
o cubiculo. Expectantesque diu donec
reuberent et videntes quod nullus aper-
risset: tulerunt clauem: et aperientes inuenie-
runt dominum suum in terra iacentem mortuum.
Aoth autem dum illi turbarentur effugit:
et pertransiit locum ydolorum unde reuersus
fuerat. Venitque in syrach et hacim in-
sonuit bucina in monte ephraim: de-
scenderuntque cum eo filij israel ipso in monte
gradiente. Qui dixit ad eos. Sequimini
me. Tradidit enim dominus inimicos nostros
moabitas in manum nostras. Descenderunt
que post eum et occupauerunt raba iordanis
que transiuit in moab: et non dimi-
serunt transire quemque: sed percusserunt
moabitas in tempore illo circiter decem
milia omnes robustos et fortes viros.
Nullus eorum euadere potuit. Humilia-
tulque est moab in die illo sub manu israel:
et quiescit terra octoginta annis a filijs.
Post hunc fuit samgar filius anath: qui
percussit de philistinim secutos viros vo-
mire. Et ipse quoque defecit israel. **A**ddideruntque filij israel facere malum
in conspectu domini post mortem aoth:
et tradidit illos dominus in manus iabin
regis chanan qui regnauit in asor ha-
buitque ducem exercitus sui nomine sifa-
ram. Ipse autem habitabat in aroseth
gentium. Clamaueruntque filij israel ad do-
minum. Congematos enim habebat falca-
tos curtus: et per viginti annos vehemen-
ter oppresserat eos. Erat autem debora
prophetes uxor lapid aoth que iudi-
cabat populum in illo tempore: et sedebat

sub palma que nomine illi vocabatur: inter rania et herhel in monte ephraim: ascendebatque ad eam filius israel in omne iudicium. Que misit et vocavit barach filium abinoem de cedus nephtalim: dixitque ad eum. Precepit tibi dominus deus israel. Vade descende: et duc exercitum in montem thabor: tollesque tecum decem milia pugnatorum de filiis nephtalim et de filiis zabulon. Ego autem adducam ad te in loco torrentis cison sifaram principem exercitus iabin et cursum eius atque omnem multitudinem: et tradam eos in manu tua. Dixitque ad eam barach. Si venis mecum vadam: si nolueris venire mecum non pergam. Que dixit ad eum. Ibo quidem tecum: sed in hac vice victoria non reputabitur tibi: quia in manu mulieris tradetur sifara. Surrexit itaque debhora et perrexit cum barach in cedus. Qui accessit zabulon et nephtalim ascendit cum decem milibus pugnatorum: habens debhora in comitatu suo. Abit autem ante: et crederet quoddam a ceteris cuneis fratribus suis filius dhab cognatus moysi et crederet tabernaculum usque ad vallē que vocatur septimum: et erat iuxta cedus. Accidit autem sifara quod ascendisset barach filius abinoem in montem thabor. Et congregavit nongentos salpates cuneos: et omnem exercitum de aroseth gentium ad torrentem cison. Dixitque debhora ad barach. Surge: hec est enim dies in qua tradidit dominus sifaram in manus tuas. En ipse dudor est tuus. Descendit itaque barach de monte thabor: et decem milia pugnatorum cum eo. Precepitque dominus sifaram et omnes cuneos eius universamque multitudinem in ore gladii ad conspectum barach: inveniit ut sifara de cuneo deficiens pedibus fugeret: et

barach persequeretur fugientes cuneos et exercitum usque ad aroseth gentium: et omnis hostium multitudo usque ad intentionem caderet. Sifara autem fugiens pervenit ad tentorium iahel uxoris aler synei. Erat autem pax inter iabin regem alor et domum aler synei. Egredia igitur iahel in occursum sifare dixit ad eum. Intra ad me domine mihi ne timeas. Qui ingressus tabernaculum eius et operuit ab ea pallio: dixit ad eam. Da michi obsecro paululum aque: quia sitio valde. Que aperuit utrem lactis et dedit ei bibere: et operuit illum. Dixitque sifara ad eam. Scia ante hostium tabernaculum: cum venerit aliquis interrogas te: et dices nunquid hic est aliquis: respondebis. Nullus est. Tulit itaque iahel uxorem aler clauum tabernaculi assumens panem et melleum: et ingressa abscondit et cum silentio posuit super tympanum capiti capiti clauum percussitque: malleo defecit in crebrum usque: ad terram: qui sopor mortis longans defecit et mortuus est. Et ecce barach sequens sifaram veniebat: et egrediaque iahel in occursum eius dixit ei. Veni: et ostendam tibi virum quem queris. Qui cum intrasset ad eam: vidit sifaram iacentem in mortui: et clauum infixum in tympano eius. Humiliavit ergo deus in die illo iabin regem thanaan coram filiis israel: qui crederet quod die et forti manu opprimeretur iabin regem thanaan donec deleceretur. **U**nus autem de debhora et barach filius abinoem in die illo dixerat. Qui sponte obulit de israel animas vestras ad periculum: benedixit dominus. Audite reges: auribus percipite principes. Ego sum qui domino canam: psallam domino deo israel. Dominus cum exercitus de seir: et transiit per regiones

edom: terra mota est: reliquieque ac nubes dissipaverunt aquis. Montes fluxerunt a facie domini: et synai a facie domini dei israel. In diebus sangar filii anach in diebus iahel quieverunt semite: et qui in prediebatur per eas ambulaverunt per calles iugos. Cessaverunt fortis in israel: et quieverunt donec surgere debhora: surgere mater in israel. Nova bella elegit dominus: et portas hostium ipse subvertit. Clipeus et hasta si apparuerunt in quadraginta milibus israel. Cor meum diligit principes israel. Qui pro voluntate obulit vos discrimini benedixit dominus: qui ascenditis super montes asinas: et sedetis super iudicium: et ambulatis in via loquimini. Ubi collisi sunt cuneos et hostium suffocatus est exercitus: ibi nate sunt iusticie domini: deventie fortis israel. Tunc descendit populus domini ad portas: et obtinuit principatum. Surge surge debhora surge: loquere tandem. Surge barach: et apprehende captivos tuos filii abinoem. Saluate super reliquie populi. Dominus in fortibus dimicavit: et ephraim deleuit eos in amalech: et post eum beniamin in populos tuos o amalech. De machabe principes descendunt: et de zabulon qui exercitum duxerunt ad belandum. Duces ysaachar fuerunt debhora: barach vestigia sunt secuti: qui quali in preceptis ac barach se discrimini dedit. Diviso contra se ruben: magnanimatorum reperta contentio est. Quare habitas inter duos finibus: ut audias sibilos gregum? Diviso contra se ruben: magnanimatorum reperta contentio est. Galaad eas iordanem quiescebat: et dan varabat navibus. Aliter habitabat illicore man: et in portibus morabatur. Zabulon vero et nephtalim

obtulit animas suas morti in regione morone. Venerunt reges et pugnauerunt: pugnauerunt reges thanaan i thanae iuxta aquas mageddon: et tamen nichil tulere predantes. De celo dimicatum est contra eos: stelle manentes in ordine et cursu suo adversus sifaram pugnauerunt. Torrentis cison traxit cadauera eorum: torrentis cadumini torrentis cison. Consultata anima mea robustos. Ungule equorum ceciderunt: fugientibus impetu: et per preceptum ruentibus fortissimis hostium. Maledixit ecce meror: dixit angelus domini: maledixit habitatoribus eius: quia non venerunt ad auxilium domini: et adiutorium fortissimorum eius. Benedida inter mulieres iahel uxor aler synei: et benedicta in tabernaculo. Aqua preterit lac deditur in phiala principum obulit butyrum. Benistram manu misit ad clauum: et stravit ad fabrorum malleos: percussitque sifaram querens in capite vulnere locum: et tympanum valde perforans. Inter pedes eius ruit: defecit et mortuus est: volubantem ante pedes eius: et crebat regum nimis et miserabilis. Per fenestram respiciens nil habebat mittere eius: et de renatis loquebatur. Tunc moratur regredi cuneos: quare tardaverunt pedes quadrigarum illius. Una sapientior ceteris uxoris eius hec locuti veda respondit. Fortitan nunc dividit spolia et pulcherrima feminarum eliguntur ei. Vestes diversos coloris sifare traduntur ei predas: suppellex varia ad ornandam colla regem. Sic perierunt omnes inimici domini: et ante diligit se sicut soli ortu suo splendet ita rudent. Qui erit terra per quadraginta annos. **U**nus autem filius israel malum invenit in conspectu domini: qui tradidit illos

Tu in manu madian septem annis: et oppressi sunt valde ab eis. **Secutusque** sibi antea et speluncas in montibus: et impunitissima ad repugnandum loca. **Cumque** fecisset israhel ascendebat madian et amalech et ceteri orientaliu nationu: et apud eos fugientes terra: sicut erat in herbis ruda vastabant usque ad introitu gaze: nichilque omnino ad vitam pertinens relinquebant in israhel: non oves non boues non asinos. **Ipsi enim** et universi greges eorum veniebant cum tabernaculis suis: et instar locustaru universa complebant: innumera multitudo hominu et camelorum: quicquid tegerant devastantes. **Humilianusque** est israhel valde in conspectu madian. **Et clamavit** ad dominum postulans auxilium contra madianitas. **Qui misit** ad eos virum prophetam: et locutus est. **Hec dicit dominus deus israhel.** Ego feci vos confiteri de deo egipcio: et eduxi vos de domo servitutis: et liberaui de manu egipcio: et omnium inimicorum qui affligebant vos. **Et dicitur** eos ad introitu vestre: et tradidi vobis terram eorum: et dixi. **Ego dominus deus vestre.** Ne timeatis deos amorreorum in quorum terra habitatis. **Et noluitis** audire vocem meam. **Venit autem angelus domini et sedit sub quercu qui erat in ebra: et pertinebat** ad iogas patrem familie ezdri. **Cumque** gedeon filius eius reciteret atque purgaret fermenta i turculari ut fugeret madian: apparuit ei angelus domini et ait. **Dominus tecum viror fortissime.** **Dixitque** ei gedeon. **Obsecro domine mihi si dominus nobiscum est: cur ergo apprehenderit nos hec omnia?** **Ubi sunt** mirabilia eius que narrantur patres nostrorum: dixerunt de egipcio eduxit nos dominus. **Sunt autem** dereliquit nos dominus: et tradidit in

manu madian. **Responditque** ad eum dominus. **Et ait.** **Vade** i hac fortitudine tua: et liberabis israhel de manu madian. **Scito quod miserum te.** **Qui responditque** ait. **Obsecro domine mihi in quo liberabo israhel?** **Ece familia mea infima est in manasse: et ego minimus in domo patris mei.** **Dixitque** ei dominus. **Ego ero tecum: et pones madian quasi unum virum.** **Et ille: si inveni inquit gratiam coram te da michi signum quod tu sis qui loqueris ad me: nec recedas hinc donec revertar ad te ponas sacrificium et offerens tibi.** **Qui respondit.** **Ego prestolabor adventu tuum.** **Ingessitque** itaque gedeon et coxit hedum et de facine modio azimos panes: et carnes ponens in canistro et ius carnu mactans in olla: tulit omnia sub quercu: et obtulit ei. **Cui dixit angelus domini.** **Tolle carnes et azimos panes et pone super peram illam: et ius desuper funde.** **Cumque** fecisset ita: **revertens** angelus domini luminatam virge quam tenebat in manu et tetigit carnes et azimos panes: **ascenditque** ignis de peca et carnes azimorumque panes consumpsit: angelus autem domini euamit ex oculis eius. **Videntemque** gedeon quod esset angelus domini ait. **Heu mihi domine deus: quia vidi angelum domini faciem ad faciem.** **Dixitque** ei dominus. **Pax tecum.** **Ne timeas: non morietis.** **Edificavit ergo ibi gedeon altare domino: vocavitque** illud domini pax usque in presentem diem. **Cumque** adhuc esset in ebra que est familie ezdri: **notam illam dixit dominus ad eum.** **Tolle thaurum patris tui et altare thaurum anorum septem: destrueque aram baal que est patris tui: et nunc quod circa aram est succide: et edificabis altare domini deo tuo in similitudinem preteritum: super quam ante sacrificium posuisti:**

tolleque thaurum sedem et offerens altorum super thaurum lignorum que de vicino succideris. **Assumpsit ergo gedeon decem viros de suis: fecit sicut preceperat ei dominus.** **Timens autem** domum patris sui et homines illius civitatis per diem noluit facere: sed omnia nocte complevit. **Cumque** surrexissent viri oppidi eius mane viderunt destructam aram baal lucis succisum: et thaurum alterum impositum super altare: quod tunc edificatum erat: dixeruntque ad invicem. **Quis hoc fecit? Cumque** perquireret audorem facti: **vidum est.** **Gedeon filius iogas fecit hec omnia.** **Et dixerunt ad iogas.** **Produc filium tuum huc ut moriatur: quia destruxit aram baal: et succidit venus.** **Quibus ille respondit.** **Aliquid ultores estis baal: ut pugnetis pro eo? Qui adversarius est eius moriatur: cunctis lux reatina veniat.** **Si dominus est: vindicet se de eo qui suffodit aram eius.** **Et illo die vocatus est gedeon iherobaal: eo quod dissolveret iogas idola se de eo baal: qui suffodit altare eius.** **Ergo dominus madian et amalech et orientales populi congregati sunt simul: et transientes iordanem castrametati sunt in valle israhel. Spiritus autem domini induit gedeon: qui clangens buccina convocavit domum abierat in sequebatur se. Misitque nuncios in vineculum manasser: qui et ipse secutus est eum. **Et alios nuncios in aser et zabulon et neptalim: qui occurrerunt ei.** **Dixitque gedeon ad dominum.** **Si saluum facis per manum meam populum israhel sicut locutus es: ponam hoc vellus lane in ara. Si ros in solo vellere fuerit et in omni terra siccitas: sciam quod per manum meam sicut locutus es liberabis israhel: factumque est ita. Et de nocte consurgens: oppressit****

vellere concant rore implevit. **Dixitque** rursus ad dominum. **Ne irascatur furor tuus contra me: si adhuc semel temptavero signum queres in vellere: oro ut solus vellus siccum sit: et omnis terra rore madens.** **Factique** dominus nocte illa ut postulaverat: et fuit siccitas in solo vellere: et ros in omni terra. **Ubi** **gignit iherobaal qui et gedeon de nocte consurgens et omnis populus cum eo venit ad fontem qui vocatur arad. Erant autem castra madian in valle ad septentrionalem plagam collis excelsum.** **Dixitque** dominus ad gedeon. **Nullus tecum est populus: nec tradetur madian in manum tuam: ne glorie contra me israhel et dicat meis viribus liberatus sum.** **Loquere ad populum: et cunctis audientibus predica.** **Qui formidolosus et timidus est revertatur.** **Recesseruntque** de monte galaad: et reversi sunt ex populo viginti duo milia virorum: et tantum decem milia remanserunt. **Dixitque** dominus ad gedeon. **Adhuc populus multus est.** **Duc eos ad aquas: et ibi probabo illos: et de quo dixeris tibi ut tecum vadat ipse pegerat que ire prohibuerit revertatur.** **Cumque** descendisset populus ad aquas: **dixit dominus ad gedeon.** **Qui manu et lingua lambuerint aquas sicut solent canes lambere sepetabis eos: foris sunt: qui autem curvatis genibus biberint in altera parte erunt.** **Fuit itaque** numerus eorum qui manu ad os protinens lambuerunt aquas: **trecenti viri: omnis autem reliqua multitudo: flego populi biberat.** **Et ait dominus ad gedeon.** **In trecentis viris qui lambuerunt aquas liberabo vos: et tradam in manu tua madian: omnis autem reliqua multitudo revertatur in locum suum.** **Sumptis itaque** pro numero sabbas et rubis: **omnem reliquam multitudinem abire**

precepit ad tabernacula sua: et ipse cum
 trecentis viris se certamine dedit. **Ca-**
stra autem madian erant subter in valle.
 Eadem nocte dixit dominus ad eum. **Sur-**
ge et descende in castra: quia tradidi
 eos in manu tua. **Sed** autem sol ipse
 somnidas: descendat tecum phara puer
 tuus. **Et** cum audieris quid loquantur
 tunc confortabuntur manus tue: et secu-
 rior ad hostium castra descendes. **De-**
scendit ergo ipse et phara puer eius in
 partem castrorum: ubi erant armatorum
 vigilie. **Madian** autem et amalech et o-
 mnes orientales populi iacebant in val-
 le ut locustarum multitudo: cameli autem
 innumerabiles erant sicut harena que
 iacet in litore maris. **Cum** venisset ge-
 deon narrabat aliquis somnium pro-
 ximo suo: et in hunc modum referebat quod
 viderat. **Vidi** somnium: et videbatur
 michi quasi subineiciens panis ex ore
 deo voluit: et in castra madian descen-
 dere. **Cum**que pervenisset ad tabernacu-
 lum percussit illud atque subvertit: et ter-
 re fundit: corquavit. **Respondit** ei cui
 loquebatur. **Non** est hoc aliud: nisi gla-
 dius gedionis filij israhel viri israhelice.
Tradidit enim dominus in manu eius ma-
 dian: et omnia castra eius. **Cum**que au-
 disset gedeon somnium et interpretatio-
 nem eius adoravit: et reversus est ad
 castra israel et ait. **Surgite:** tradidit enim
 dominus in manu nostras castra ma-
 dian. **Divisit**que trecentos viros in tres
 partes: et dedit tubas in manibus eorum:
 lagenasque vacuas ac lapides in me-
 dio lagenarum. **Et** dixit ad eos. **Quod**
me facere videritis hec facite. **Ingre-**
dite partem castrorum: et quod fecero sediti-
 mini. **Quando** percussit tuba in ma-
 nu mea: vos quoque per castrorum circuitum
 clangite et clamate dominum et gedeonem.

Ingressusque est gedeon et trecenti viri
 erant cum eo in partem castrorum incipien-
 tibus vigiliis noctis medie: et custodi-
 bus suscitatis cepit bucinis clangere:
 et complodere inter se lagenas. **Cum**
 per circuitum castrorum in tribus personarum
 locis: et per trias confregissent: tenuerunt
 finitibus manibus lampades: et deprecia-
 sonantes tubas: clamaveruntque: gladium
 domini et gedeonis: stantes singuli in lo-
 co suo: per circuitum castrorum hostium.
Omnia itaque castra turbata sunt: et vo-
 ciferantes ululantesque fugerunt. **Et** nichilominus
 instabant trecenti viri bucinis
 personantes. **Immisit**que dominus gladium
 in omnibus castris: et mutua se eorum tenu-
 cabat fugientes usque ad techseca: et capi-
 dinem abel tzeula in threbbath. **Con-**
clamantes autem viri israel de neptali et a-
 ser et omni manasse persequerantur ma-
 dian. **Et** dedit dominus victoriam populo israhel
 in die illa. **Misit**que gedeon milites
 in omne montem ephraim dicens. **De-**
scendite in occurrentium madian: et occupa-
 te aquas usque bethera atque iordanem.
Clamavitque omnis ephraim: et proce-
 curavit aquas atque iordanem usque beth-
 era. **Apprehensit**que duos viros madi-
 an oreb et zeb: interfecit oreb in prelo oreb:
 zeb vero in turculari zeb. **Et** percussit
 madian: capita oreb et zeb portavit ad
 gedeon trans fluenta iordanis. **Un-**
de ceperuntque ad eum viri ephraim.
Quid est hoc quod facere voluistis:
 ut non nos vocares cum ad pugnam
 pergeres contra madian? **Iurgantes**
 foriter: et prope vim inferentes. **Quibus**
 ille respondit. **Quid** enim tale facere po-
 tui: quale vos fecistis? **Nonne** melior
 est racenus ephraim vindicantis abin-
 zer? **In** manus vestras dominus tradidit
 principes madian oreb et zeb. **Quid**

tale facere potui: quale vos fecistis?
Quod cum locutus esset: requieverunt spiri-
 tus eorum: quo timebant coram eo. **Cum**
 venisset gedeon ad iordanem transiit
 eum cum trecentis viris qui secum erant: et
 per lassitudinem fugientes persequi non
 poterat. **Dixit**que ad viros socoth. **Da-**
te obsecro panes populo qui mecum est
 quia valde defecerunt: ut possim pede-
 qui zeb et salmana reges madian.
Respondereque principes socoth. **For-**
sitan palme manuum zeb et salma-
 na in manu tua sunt: et idcirco postu-
 las ut deum exercituum tuo panes. **Qui-**
bus ille ait. **Cum** ego tradiderit dominus
 zeb et salmana in manus meas: con-
 veram carnes vestras cum spinis tribu-
 lisque deserti. **Et** inde confestim venit
 in phanuel: locutusque est ad viros loci
 illius similia. **Cui** et illi responderunt
 sicut responderant viri socoth. **Dixit**
 itaque eis. **Cum** reversus fuero victor in
 pace destruiam turrim hanc. **Zeb** au-
 tem et salmana requiescebant cum omni
 exercitu suo. **Quindecim** enim milia viri
 remanescant ex omnibus turmis orient-
 alium populorum: reliis centum viginti
 milibus bellatorum: et educerent gladium.
Ascenditque gedeon per viam eorum
 qui in tabernaculis morabantur ad o-
 rientalem partem nobis et techas percus-
 sit castra hostium qui secum erant et
 nichil aduersi suspicabatur: fugeruntque
 zeb et salmana: quos persequens ge-
 deon comprehendit turbato omni exer-
 citu eorum. **Reuerteretur**que de bello ante solis
 ortum apprehendit pueros de viris socoth:
 interrogavitque eos nomina principum
 et seniorum socoth: et descripsit septua-
 ginta septem viros: venitque ad socoth:
 et dixit eis. **En** zeb et salmana super
 quibus reprobrastis michi dicentes

foriscant manus zeb et salmana in
 manibus tuis sunt: et idcirco postulas
 ut datus viris qui lassum sunt et defece-
 runt panes. **Tulit** ergo seniores civi-
 tatis et spinas deserti ac tribulos: et
 contremuit cum eis atque comminuit viros
 socoth. **Turrim** quoque phanuel sub-
 vertit: oculis habitatoribus civitatis.
Dixitque ad zeb et salmana. **Quales**
 fuerunt viri quos occidistis in thabor?
Qui responderunt. **Similes** tui: et un-
 ge eis quasi filii regis. **Quibus** ille re-
 spondit. **Frates** mei fuerunt: filij matris
 mee. **Vixit** dominus: quia si servassetis eos
 non vos occideret. **Dixit**que iether primo-
 genito suo. **Surge** et interfice eos. **Qui**
 non eduxit gladium. **Tinebat** enim: quia
 adhuc puer erat. **Dixerunt**que zeb et
 salmana. **Tu** surge et irruere in nos: quia
 iuxta ratem robur est hominis. **Bur-**
regit gedeon et interfecit zeb et salma-
 na: et tulit ornamenta ac bullas qui-
 bus colla regaliu camelorum decorari
 solent. **Dixerunt**que omnes viri israhel
 ad gedeon. **Dominare** nostri tu et fili-
 us tuus et filius filij tui: quia liberasti
 nos de manu madian. **Quibus** ille ait.
Non dominabor vestri: nec dominabitur
 in vos filius meus: sed dominabitur dominus.
Dixitque ad eos. **Unam** petitionem postu-
 lo a vobis. **Dare** michi in aures ex pre-
 da vestra. **In** aures enim aureas ysa-
 helite habere consueverant. **Qui** respon-
 derunt. **Libentissime** dabimus. **Epan-**
dentesque super eam pallium proiecerunt in
 eo in aures de preda: et fuit pondus
 bulatarum inaurium mille septingenti
 auri sicuti: absque ornamentis et monili-
 bus: et veste purpurea quibus reges ma-
 dian uti soliti erant: et preter torques
 aureas camelorum. **Fecit**que et eo gedeon
 ephod: et posuit illud in civitate sua

ephra. Fornicatorum est omnis israel
in eo: et factum est gedoni et omni ho-
mini eius in ruinam. Humiliatus est aut
madian coram filiis israel nec potuerunt
ultra cruciari eleuare: sed quieuit terra
per quadraginta annos quibus gedo-
ni presuit. Abijt itaq; ierobaal filius
ioas et habitauit in domo sua: habu-
itq; septuaginta filios qui egressi sunt
de femore eius: eo qd plures haberet
uxores. Concubina aut illius quā ha-
bebat in sichein genuit ei filium nomine
abimelech. Mortuusq; est gedon fili-
us ioas in senectute bona: et sepultus est in
sepulcro ioas patris sui i ephra de fami-
lia eadri. Postq; aut mortuus est ge-
don aucti sunt filij israel: et fornica-
ti sunt in baalim. Percusseruntq; cum ba-
al fedus ut esset eis in deus: nec recorda-
ti sunt dei sui qui eruit eos de ma-
nibus inimicorum suorum omnium
per circuitum: nec fecerunt misericordiā
cum domo ierobaal gedon iuxta om-
nia bona que fecerat israeli.

Abijt aut abimelech filius ieroba-
al in sichein ad fratres matris sue:
et locutus est ad eos: et ad omnem co-
gregationem domus patris matrisq;
sue dictis. Loquimini ad omnes viros
sichein. Quid vobis est melius: ut do-
minemur vbi septuaginta viri omnes
filij ierobaal: an ut dominet vobis u-
nus vir? Simulq; considerate: quia
os vestrum et caro vestra sunt. Locutusq;
sunt fratres matris eius de eo ad omnes
viros sichein uniuersos sermones istos:
et inclinauerunt cor eorum post abimelech
dicentes. Frater noster est. Dederuntq;
illi septuaginta pondera argenti de
phango baalim. Qui conduxit sibi
ex ea viros inopes et vagos: secutusq;
sunt eum. Et venit in domum patris sui

ephra: et occidit fratres suos filios ie-
robaal septuaginta viros super lapi-
dem vni. Remansitq; ioathan filius ie-
robaal minimus: et absconditus est.
Congregati sunt autem omnes viri si-
chem et uniuersae familie orbis mello-
abieruntq; et constituerunt regem abime-
lech iuxta queratū que habebat in sichein.
Quod cum nuntiatus esset ioathan miter
et fecit in vertice montis garizim: ele-
uataq; voce clamauit et dixit. Audi-
te me viri sichein: ita ut audiat vos do-
minus. Itecum ligna ut ungatur super
se regē. Dixeruntq; olivae. Impetra nobis.
Que respondit. Numquid possum de-
secere pinguedinem meam qua et dis-
putantur et homines: et venire ut inter
ligna promouear? Dixeruntq; ligna
ad arborem fecit. Veni: et super nos re-
gnum accipe. Que respondit eis. Num-
quid possum desecere dulcedinem meū
stupidum? suauissimum: et ire ut inter
cetera ligna promouear? Locutusq; sunt
ligna ad vitem. Veni et impetra nobis.
Que respondit eis. Numquid possum
desecere vinum meum qd sanctificat deū et
homines: et inter ligna cetera promoue-
ri? Dixeruntq; omnia ligna ad ramum.
Veni et impetra super nos. Que respon-
dit eis. Si vere me regē vobis consti-
tueris venite et sub umbra mea requi-
escite: si autem non vultis: egredietur
ignis de ramis et deuoret cedros li-
bani. Tūc igitur si rede et absq; pot-
est constitutis super vos regem abimelech
et bene egistis cum ierobaal et cum domo
eius: et reddidistis vicem beneficiis ei
qui pugnavit pro vobis et animam
suam dedit periculis: ut erueret vos de
manu madian: qui nunc surrexerunt
contra domum patris mei et interfecerunt
filios eius septuaginta viros super vni-

lapidem: et constitutis regem abime-
lech filium ancille eius super habitato-
res sichein eo qd frater vester sic: si ergo
rede et absq; vicio egistis cum ierobaal
et domo eius: hodie letemini in abime-
lech et ille letetur i vobis. Sin autem
peruerit: egredietur ignis ex eo et con-
sumat habitatores sichein et oppidū
mello: egredieturq; ignis de viris siche-
in et de oppido mello et deuoret abi-
melech. Que cum dixisset fugit et abiijt
in betha: habitauitq; ibi ob mortem abime-
lech fratris sui. Regnavit itaq; abime-
lech super israel tribus annis. Misitq; do-
minus spiritum pessimum inter abimelech
et habitatores sichein: qui ceperunt eu-
detestari: et scelus infestationis septua-
ginta filios ierobaal et effusionē san-
guinis eorum confere in abimelech fra-
trem suum: et in ceteros sicheinos princi-
pes qui eum adimerat. Posueruntq;
insidias aduersum eum in summitate
montium: et dum illi prestolabatur ad-
uentū regerebat latrocinia: ageres pre-
das de preceuntibus. Nuntiatusq; est
abimelech. Venit aut gaal fili-
us obed cum fratribus suis: et transiit in sicheimā.
Ad cuius aduentū redi habitatores
sichein egressi sunt in agros vastantes
vineas uualq; calcantes: et factis ran-
tantiū choris ingressi sunt phanū dei
sicut inter epulas et pocula maledice-
bant abimelech clamante gaal filio o-
bed. Quis est iste abimelech et que est
sichein ut seruiamus ei? Numquid non
est fili-
us ierobaal? Et constituit princi-
pem zebul fratrem suum super viros amor
patris sichein. Tūc ergo seruimus ei.
Quia daret aliquis populum istum sub ma-
nu mea: ut auferam de medio abime-
lech. Dicitq; est abimelech. Congrega
exercitus multitudinem et veni. Zebul

enim princeps ciuitatis auditis sermo-
nibus gaal filij obed irat? et valde: et
misit clam ad abimelech nuncios di-
cens. Ecce gaal fili-
us obed venit in siche-
imā cum fratribus suis: et oppugnat ad-
uersū te ciuitatē. Surge itaq; nocte cum
populo qui tecū ē et latita i agro: et primo
mane oriente sole irue super ciuitatem.
Illo aut egrediente aduersum te cum
populo tuo: fac ei qd poteris. Surrexit
itaq; abimelech cum omni exercitu suo
nocte: et tendit insidias iuxta siche-
imā in quatuor locis. Egrediusq; est
gaal fili-
us obed: et fecit in introitu por-
te ciuitatis. Surrexit aut abimelech: et
omnis exercitus cum eo de insidiarū loco.
Cumq; uidisset populum gaal dixit ad ze-
bul. Ecce de montibus multitudo descen-
dit. Cui ille respondit. Umbra mon-
tium vides quasi capita hominū: et
hoc errore decipieris. Rursumq; gaal
ait. Ecce populus de umbilico terre descen-
dit: et unus cuneus venit per viā que
respicit queratū. Cui dixit zebul. Ubi
est nunc os tuū quo loquebaris: quis
est abimelech ut seruiamus ei? Rōne
hic est populus quem despiciebas. Egredere
et pugna contra eum. Abijt ergo gaal
respedante sicheimō: populus et pugnavit
contra abimelech: qui persecutus est eum
fugientem in urbē compulit. Ceciderunt
q; ex parte eius plurimi usq; ad portā
ciuitatis: et abimelech sedit in turri.
Zebul aut gaal et socios eius repulit
de urbe: nec in ea passus est commorari.
Sequenti ergo die egredius est populus in
campū: qd cum nuntiatum esset abime-
lech tulit exercitū suum et diuisit in tres
turmas: tendens insidias in agris. Vi-
densq; qd egrediretur populus de ciui-
tate surrexit et irruit in eo cum cuneo suo
oppugnans et oblidens ciuitatē: due

Quod autem turme palātes per capum adūsa-
rios persequēbātur. Porro abimelech
omni die illo oppugnabat urbē: quā te-
pie interfectis habitatoribus ei: ipsa q̄
destruda ita ut sal i ea dispergeret. **Q**ui
cū audissent qui habitabant in turre
sichimor: ingressi sunt phanū dei sui
berith ubi sedus cū eo pepigerant et ex
eo locus nomē accepit: qui erat mu-
nitus valde. Abimelech quoq; audi-
ens viros turris sichimor pariter con-
globatos ascendit in montem selimon
cū omni populo suo: et accepta securi pre-
cidit arboris ramū impolitū; fecitque
humero dicit ad socios. Quod me vi-
distis facere cito facite. **I**gitur certatim
ramos de arboribus p̄cidentes seque-
bantur ducenti. Qui circumdātes presi-
dium succenderūt: atq; ita factū est ut
fumo et igne mille hominū necarent
viri pariter et mulieres habitatorū turris
sichim. Abimelech autē inde p̄ciscens
venit ad oppidū thebes: q̄ circumdāns
obsidebat exercitū. Erat autē turris re-
cessa in media civitate: ad quā confu-
gerant simul viri ac mulieres et omnes
principes civitatis clausa firmissime
ianua: et sup̄ turris tectū strātes p̄ pro-
pugnaculū. Accēditq; abimelech iuxta
turrim pugnavat fortiter: et appropin-
quans hostis ignē supponere nitēbāt.
Et ecce una mulier frangens mole de
super iacens illisit capiti abimelech:
et confregit cerebrū eius. Qui vocavit
cūo aruigerū suū: et ait ad eū. Euagi-
na gladiū tuū et percutite me: ne forte di-
catur q̄ a femina interfectus sum. Qui
iussa p̄ciscens interfecit eū. **I**llorū mor-
tuo omnes qui cū eo erant de israel re-
verti sunt in sedes suas: et reddidit de-
us malū quod fecerat abimelech con-
tra patrem suū interfectis septuaginta

fratribus suis. **S**ichimitis q̄ q̄d opera-
ti erant retributū est: et venit super eos
maledictio ioathan filij ierobaal. **P**ost
abimelech surrexit dux israel
helchol filius phua patris abimelech
vir de isachar qui habitavit in
sanir montis ephraim: et iudicavit is-
rahel viginti et tribus annis: mortuusq;
est ac sepultus in sanir. **I**psius successit
iair galaadites qui iudicavit israhel
per virginē et duos annos: habes tri-
ginta filios sedētes sup̄ rigida pullos
asinarū et principes triginta militū:
que ex nomine ei sunt appellate auoch-
iair id est oppida iair usq; in presentem
diem in terra galaad. **M**ortuusq; est
iair: ac sepultus in loco cui est vocabu-
lum ramon. **F**ilij autē israel peccatis ve-
rebus iungentes nova fecerūt malū
in conspectu dñi: et servierūt ydolis ba-
alim et astharoth et dijs sine ac sidon:
et moab et filios amon et philistin:
dimiseruntq; dñm et nō coluerunt eum.
Contra quos iratus tradidit eos in
manus philistin et filiorum amon:
affliditq; sunt et vehementer oppressi p̄
annos decem et octo. Omnes qui habi-
tabant trans iordanem in terra amor-
rei que est in galaad: intantū ut filij
amon iordane transmissis vastarent
indē et bēiamin et ephraim. **A**fflidus
q̄ est israel nimis. **E**t clamantes ad do-
minum dixerūt. Peccavimus tibi q̄
dereliquimus dñm dñm nostrū et ser-
vimus baalim. **Q**uibus locus est dñs.
Nunquid nō egip̄ti et amorrei filij
amon et philistin sidonij quoq; et
amalech et chanaan oppresserunt vos:
et clamastis ad me et relii vos de ma-
nu eorū. **E**t tamen reliquistis me et co-
lulistis deos alienos. **I**deo nō ad-
dū ut ultra vos liberem. **I**te et invocate

deos quos elegistis. **I**psi vos liberet
in tempore angustie. **D**ixeruntq; filij
israhel ad dñm. Peccavimus: redde tu
nobis quicquid placet tibi: tantū nūc
libera nos. **Q**ue dicentes omnia de fi-
liis suis alienos deorū ydola pro-
fecerunt: et servierūt dño deo: qui voluit
sup̄ misericordie eorū. **I**taq; filij amon
clamantes in galaad fixerūt castra:
contra quos congregati filij israhel
in maspha castrametati sunt. **D**ixe-
runtq; principes galaad singuli ad
proximos suos. **Q**ui primus ex vo-
bis contra filios amon repetit dimi-
care: erit dux populi galaad. **V**enit
itaq; ille in tempore iephthe
galaadites vir fortissimus atq;
pugnator filius mulieris meretricis:
qui natus est de galaad. **H**abuit autē
galaad uxorem de qua suscepit filios:
qui postq̄ creverant eiecerūt iephthe di-
rectus. **H**eres in domo patris nri esse
nō poterit: quia de adultera matre
natus es. **Q**uos ille fugiens atq; deni-
cans habitavit in terra thob. **L**ongre-
gatiq; sunt ad eū viri inopes et late-
rant: et quasi principē sequebantur.
In illis diebus pugnavat filij amon
contra israel: quibus acciter instantibus
p̄cesserūt maiores natū de galaad ut
tolleant in auxiliū suū iephthe de terra
thob. **D**ixeruntq; ad eum. **V**eni et esto
principes noster: et pugna contra filios
amon. **Q**uibus ille respondit. **N**ōne
vos estis qui odistis me et eiecistis de
domo patris mei: et nūc venistis ad me
necessitate compulsi. **D**ixeruntq; principes
galaad ad iephthe. **N**ō hāc igitur cau-
sam nūc ad te venim⁹ ut proficiat⁹
nobiscū: et pugnes contra filios amon:
sed dux omnium qui habitant in ga-
laad. **I**ephthe quoq; dixit eis. **S**i vere

venistis ad me ut pugnem pro vobis
contra filios amon: tradidit⁹ eos
dñs in man⁹ meas: ego ero vester prin-
ceps. **Q**ui responderūt ei. **D**ominus
qui hec audit ipse mediator ac testis
est: q̄ nostra p̄missa faciam⁹. **A**bijt
itaq; iephthe cū principibus galaad: fecit
q̄ eū omnis populus principē sui. **L**ocutus
q̄ est iephthe omnes sermones suos co-
ram dño in maspha. **E**t misit nuncios
ad regē filiorū amon: qui ex p̄sona
sua dicerent. **Q**uid michi et tibi est q̄a
venisti contra me ut vastares terram
meam. **Q**uibus ille respondit. **Q**uia
tulit israhel terrā meam quādo ascen-
dit de egipto: a finibus amon usq; ia-
boc atq; iordanem. **N**unc ego cū pace
redde michi eam. **P**er quos rursum
mandavit iephthe: et imperavit eis ut
diceret regi amon. **H**ec dixit iephthe.
Nō tulit israhel terrā moab nec terrā
filiorū amon: sed quādo de egipto con-
scenderunt ambulavit per solitudinē
usq; ad mare rubrū: et venit in cades.
Misitq; nuncios ad regem edom dicens.
Dimittite me ut transeam terram tuam.
Qui noluit acquiescere precibus eius.
Misit quoq; ad regem moab: qui et
ipse transiitū prebere cōtempnit. **M**isit
itaq; i cades: et circumivit eū latere terrā e-
dom et terrā moab. **V**enitq; ad orien-
tem plagā terre moab et castrametatus
est trans amon nec voluit intrare ter-
minos moab. **A**mon quippe confin-
um est terre moab. **M**isit itaq; israhel
nuncios ad regem amorreorū qui
habitabat in esebon: et dixerūt ei. **D**i-
miste ut transiam per terram tuā usq;
ad fluvium. **Q**ui et ipse israhel verba
despicens nō dimisit eum transire per
terminos suos: sed infinita multitudine
congregata egrellus est contra eum

in iassat: et forniciter resistebat. Tradiditque eum dominus in manu israel: cum omni exercitu suo et percussit eum: et possedit omnem terram amorrei habitatoris regionis illius et universos fines eius de ammon usque ad iordanem. Dominus ergo deus israel subvertit amorreum pugnare contra illum pro populo suo israel. Et tu nunc vis possidere terram eius? Nonne ea que possedit contra nos deus? Nunc tibi iure debetur? Que autem dominus deus noster victor obtinuit in nostra tenet possessione. Nisi forte melior es balac filio sephor rege moab: aut docere potes quid iurgas? Sit contra israel et pugnauerit contra eum quando habitavit in elebon et viculis eius et in arce et villis illius: vel in civitatibus iuxta iordanem per recessos annos? Quare tanto tempore nichil super hac repetitione temptastis? Agitur non ego pecco in te: sed tu contra me male agis: indices michi bella non iusta. Iudicat dominus arbiter huius diei inter israel et inter filios ammon. Accipiteque acquirere rex filios ammon verbis iephthe que per nuncios mandaverat. Factus est ergo super iephthe spiritus domini: et circumiens galaad et manasse transiit ad filios ammon vocum vocavit dominus dicens. Si tradideris filios ammon in manus meas: quicumque primum fuerit regressus de foribus domus mee: michique occurrerit revertenti cum pace a filijs ammon: illum olocaustum offeras domino. Transiitque iephthe ad filios ammon ut pugnaret contra eos: quos tradidit dominus in manus eius: percussitque ab arce usque dum venias in manibus viginti civitates: et usque ad abel que est vineis contra plagam magnam nimis:

humiliatisque sunt filij ammon a filijs israel. Revertenti autem iephthe in malis domum suam occurrit ei virginem filia cum tympanis et choris. Non enim habebat alios liberos. Qua visa: scilicet vestimenta sua et ait. Hec me filia meae cepisti me: et ipsa decepta es. Aperui enim os meum ad dominum: et aliud facere non potero. Cui ille respondit. Patrem mihi aperuisti os tuum ad dominum: fac michi quodcumque polliceris: et concessa tibi ultione atque victoria de hostibus tuis. Dixitque ad patrem. Hoc solum michi presta quod deprecor. Dimitte me ut duobus mensibus circumam moribus: et plagam virginis meae cum sodalibus meis. Cui ille respondit. Vade. Et dimisit eam duobus mensibus. Cumque abisset cum socijs et sodalibus suis: habebat virginis suae in moribus. Expletique duobus mensibus reversa est ad patrem suum: et fecit ei sicut voverat. Que ignorabat virum. Exinde mox introivit in israel et consuetudo servata est: ut post anni circuli conveniant in vnum filie israel et plangent filie iephthe galaadite diebus quatuor.

Ecce autem in ephraim una est solitudo. Nam transientes contra aquilonem: dixerunt ad iephthe. Quare vadens ad pugnam contra filios ammon vocare nos voluisti: et pegerimus te: nun? Agitur incendimus domum tuam. Quibus ille respondit. Disceptatio erat michi et populo meo contra filios ammon: vehementer vosque vocavi ut preberetis michi auxilium: et facere voluistis. Quod cernens posui animam meam in manibus meis: transiitque ad filios ammon: et tradidit eos dominus in manus meas. Quid comederit: ut aduersum me consurgam? in prelium? Vocatis itaque: ad se rursus

vidis de galaad pugnabat contra ephraim. Percusseruntque viri galaad ephraim: quia dixerat fugiunt est galaad de ephraim: et habitat in medio ephraim et manasse. Occupaverunt galaadite vada iordanis per que ephraim reversurus erat. Cumque venisset ad ea de ephraim numero fugientes: dixisset obsecro ut me transire permitteret: dixerunt ei galaadite. Numquid ephraeus es? Duo dicente non sum: interrogabat eum. Dic ergo sebbuleth: quod interpretatur spica. Qui respondit: debet thebbuleth: eadem littera spicam exprimit: non valens: statimque apprehensum ingulabat in ipso iordanis transitu. Et ceciderunt in illo tempore de ephraim quadraginta duo milia. Audierunt itaque iephthe galaadites israel septem annis: mortuus est ac sepultus in civitate sua galaad. Post hunc iudicavit israel abellan de bethleem: qui habuit viginti filios et totidem filias. Quas ruites foras maribus dedit: et iordanis numeri filijs suis accepit: videri introducens in domum suam. Qui septem annis iudicavit israel: mortuusque est ac sepultus in bethleem. Cui successit abialon zabulonites: et iudicavit israel decem annis: mortuusque est ac sepultus in zabulon. Post hunc iudicavit israel abdon filius helleth pharaonis: qui habuit quadraginta filios: et regnata est eis nepotes ascendentes super septuaginta pullos asinarum: et iudicavit israel octo annis: mortuusque est ac sepultus in pharaon tette ephraim in monte amalech.

Rursusque filij israel fecerunt malum in conspectu domini: qui tradidit eos in manus philistinorum: quadraginta annis. Erat autem quidam vir de sarata

et de hirpe dan nomine manue habens uxorem sterilem: cui apparuit angelus domini: et dixit ad eam. Sterilis es et absque liberis: sed concipies et paries filium. Tunc ergo ne bibas vinum ac siceram nec immundum quicquam comedas: quia concipies et paries filium: cui non tanger caput nequaquid. Erat enim nazareus dei ab infantia sua et ex matris utero: et ipse incipiet liberare israel de manu philistinorum. Que cum venisset ad maritum suum: dixit ei. Vir dei venit ad me habens vulum angelicum: rectibilis nimis. Que cum interrogasset quis esset: unde venisset: et quo nomine vocaretur: voluit michi dicere: sed hoc respondit. Ecce concipies et paries filium. Tunc ne vinum bibas nec siceram: ne aliquo vestaris immundo. Erat enim puer nazareus ab infantia sua et ex utero matris sue usque ad diem mortis sue. Orauit itaque manue dominum et ait. Obsecro domine ut vir dei quem misisti veniat interit: et doceat nos quid nos debeamus facere de puero qui nasciturus est. Et respondit dominus deprecanti manue: et apparuit ei angelus domini uxori eius: sed denuo i ager. Namque autem maritus eius non erat cum ea. Que cum vidisset angelum festinavit et occurrit ad virum suum: nuntiavitque ei dicens. Ecce apparuit michi vir quem ante videram. Qui surrexit et secutus est uxorem suam: veniensque ad virum dixit ei. Tu es qui locutus es mulieri? Et ille respondit. Ego sum. Cui manue. Quando inquit sermo tuus fuerit repletus: quid vis ut faciat puer aut a quo se observare debebit? Dixitque angelus domini ad manue. Ab omnibus que locutus sum uxori tue abstineat se: et quicquid ex vinea nascitur non comedat: vinum et siceram non bibat: nullo

700
vescatur immundo: et quod ei precepti imple-
at atque custodiat. Dixit itaque manue
ad angelum domini. Obsecro te ut acquies-
cas precibus meis: et faciamus tibi hodie
de capris. Cui respondit angelus. Si
me rogas non comedam panes tuos: si
autem vis olocaustum facere offer illud do-
mino. Et nesciebat manue quod angelus
domini esset. Dixitque ad eum. Quod est tibi no-
men: ut si homo tuus fuerit repletur homo
renuus te? Cui ille respondit. Cur que-
ris nomen meum quod est mirabile? Tulit
itaque manue hodie de capris et liba-
menta: et posuit super precem offerens domino
qui facit mirabilia. Ipse autem et uxor
eius intuebantur. Cumque ascenderet flam-
ma altaris in celum: angelus domini pariter
in flamma ascendit. Quod cum vidisset ma-
nue et uxor eius: proni ceciderunt in terram.
Et ultra eis non apparuit angelus domini.
Et statimque intellegit manue angelum
domini esse: et dixit ad uxorem suam. Nocte
moriemur: quia vidimus dominum. Cui re-
spondit mulier. Si dominus nos velle occi-
dere: de manibus vestris olocaustum et liba-
menta non suscepisset: nec ostendisset
nobis hec omnia: neque ea que sunt ven-
tura dixisset. Percepit itaque filium: et re-
vocavit nomen eius samson. Et cumque
puer et benedixit ei dominus: cepitque
spiritus domini esse cum eo in castro
dan: in terra saraa et ethaol. **XXIIII**
Descendit ergo samson in thama-
tha: videntemque ibi mulierem de fili-
abus philistinum ascendit et nuntiavit
patri suo et matri sue dicens. Vidi mu-
lierem in thamaatha de filiabus philisti-
norum: quam queso ut michi accipias ux-
orem. Cui dixerunt pater et mater sua.
Aliquid non est mulier in filiabus fratrum
nostrorum: et in omni populo tuo: quia vis accipe-
re uxorem de philistinum qui intercedunt

sunt? Dixitque samson ad patrem suum.
Hanc michi accipe quia placuit deus
meis. Patres autem eius nesciebant quod res
a domino fieret: et querebat occasione contra
philistinum. Et cum ipse diceretur philisti-
num israeli. Delocutus itaque samson
cum patre suo et matre in thamaatha. Cumque
venissent ad vineas oppidi apparuit
catalus leonis saurus et rugiens: et oc-
currebat ei. Irruit autem spiritus domini in sam-
son: et dilaceravit leonem quasi hedum
in frustra: deiecitque nichil omnino ha-
bens in manibus: hoc pater et mater noluit
indicare. Descenditque et locutus est mu-
lieri que placuerat oculis eius. Et post
aliquot dies reuertens ut acciperet eam
declinavit ut videret radaverit leonem.
Et ecce regamen apum in ore leonis
erat: ac fons mellis. Quod cum sumplisset
in manibus comedebat iuxta: veniensque
ad patrem suum et matrem dedit eis partem
qui et ipsi comederunt: nec tamen eis vo-
luit indicare quod mel de corpore leonis
assumpserat. Descendit itaque pater eius
ad mulierem: et fecit filio suo samson
coniuuium. Sic enim iuvenes facere con-
sueverat. Cum ergo comes loci illius vidis-
sent eum dixerunt ei sodales regina qui
essent cum eo. Quibus locutus est samson.
Propona vobis questionis proble-
ma: quod si solueritis michi intra septem
dies coniuuium dabo vobis triginta hy-
dones et totidem tunicas. Si autem non
potueritis solvere: vos dabitis michi
triginta hydones et eundem numerum tu-
nicas. Qui responderunt ei. Propone
problema ut audiamus. Dixitque eis.
De comedere equum absceat de forti egre-
ssa est dulcedo. Nec potuerunt per tres di-
es propositionem solvere. Cumque adisset
dies septimus: dixerunt ad uxorem samson.
Gladius viro tuo: et si ade ei ut induit

610
tibi quid significet problema. Quod
si facere nolueris: intendant te et domum
patris tui. Au idcirco vocatis nos ad
nuptias ut spoliaremus. Que fundebat
apud samson lacrimas: et querebatur
dicens. Odisti me et non diligis: idcirco
problema quod proposuisti filiis populi mei
non vis michi respondere. At ille respondit.
Patri meo et matri nolui dicere: et tibi
indicare poteris. Septem igitur diebus con-
uiuui stetit ante eum: tandemque die septimo
cum ei esset molesta reposuit. Que statim
inducant eum suis. Et ille dixerunt ei
die septimo ante solis occubum. Quid
dulce? melle: et quid forte? leone? Qui
ait ad eos. Si non arasseris in vincula
mea: non inuenissetis propositionem
meam. Irruit itaque in eum spiritus do-
mini: descenditque ascalonem et percussit ibi
triginta viros: quorum ablatis vestibus de-
dit hijs qui problema soluerat. Iratus
que nimis ascendit in domum patris
sui: uxor autem eius accepit maritum u-
num de amicis eius et puerum. **XXV**
Post aliquantulum autem temporis cum
non samson inuideret uolens uxorem suam:
et attulit ei hodie de capris. Cumque tubi-
culus eius solito uellet intrare: prohibuit
illum pater illius dicens. Putavi quod odisses
eam: et ideo tradidi illam amico tuo. Sed
habet sororem quam iunior et pulchrior illa
est: sit tibi pro ea uxor. Cui samson re-
spondit. Ab hac die non erit culpa in me
contra philisteos. Faciam enim vobis ma-
la. Percepitque et cepit recentas vulpes:
caudamque earum iunxit ad caudas et fa-
ces ligauit in medio: quas igne sur-
rendens dimisit ut huc illucque discur-
rerent. Que statim preceperunt in segetes
philistinorum. Quibus succensis et corpora-
te iam feuges et adhuc stantes in

Stipula concremate sunt: intantum ut vineas
quorumque et oliueta flamma consumeret. Di-
xeruntque philistinum. Quis fecit hac rem?
Quibus dictum est. Samson gener tha-
mathi: quia tulit uxorem eius et alteri tra-
didit: hoc operatur est. Ascenditque phili-
stinum: et corroboratum tam mulierem quam pa-
tre eius. Quibus ait samson. Licet hoc fecerim
tamen adhuc res vobis repetam ultionem:
et tunc quiescam. Percussitque eos ingenti
plaga: ita ut stupentes iuxta semocum im-
pouerent. Et descendens habitauit in
spelunca petre etiam. Igitur ascendentes
philistinum in terram iuda castrametati
sunt in loco qui postea vocatus est lechi
id est maxilla: ubi eorum filius est cecidit.
Dixeruntque ad eos de tribu iuda. Cur a-
scendistis ad uolumus nos? Qui responde-
runt. Ut ligemus samson uenimus: et re-
reddamus ei que in nos operatur est. De-
scenderunt ergo tria milia viros de iuda
ad specum filicis etha. Dixeruntque ad sam-
son. Nescis quod philistinum imparet no-
bis? Quare hoc facere uoluisti? Qui-
bus ille ait. Sicut fecerunt michi: sic fe-
ci eis. Ligare inquitur te uenimus: et tra-
dere in manus philistinorum. Quibus sam-
son iuravit ait et spondere michi: quod non
occidatis me. Dixerunt. Non te occidemus:
sed uindictam trademus. Ligaueruntque eum duo-
bus nouis funibus: et culexuit eum de petra
etiam. Qui cum uenisset ad locum maxil-
le et philistinum uonsecantes occurrissent
ei dixit spiritus domini in eum: sicut solent
ad odorem ignis ligna consumi: ita vin-
cula quibus ligatus erat dissipata sunt et
soluta. Inuentamque maxillam id est man-
dibulum asini que iacebat arripens: in-
resecit in ea mille viros et ait. In ma-
xilla asini in mandibula pulli asinarii
deleui eos: et percussit mille viros. Cumque
hec uerba canens complexeretur: proiecit

mandibulā de manu: et vocavit no-
men loci illi: ramathlechi: qđ inpre-
tatur elevatio maxille. **S**icutq; valde-
clamavit ad dñm et ait. Tu dedisti in
manu servi tui salutē hāc maximā
atq; viduisti: et tu sū morior: incidāq;
in man⁹ circūfor. **A**pertit itaq; dñs
molare dente in maxilla asini: et egres-
se sūt ex eo aque. **Q**uibus hauritis reso-
cillavit spiritū: et vires recepit. **Q**uāto
appellatum est nomen loci illius inno-
cens fons de maxilla: usq; in p̄sen-
tem diem. **J**udicavitq; israhel in die-
bus philistim viginti annis. **xvi**

Abiit quoq; gazam et vidit ibi
mulierē meretricē: ingressusq; est
ad eā. **Q**uā cū audisset philistim et pe-
crebrasset apud eos: intrasse urbem
samson: circumdedit eū positus i porta
civitatis custodibz: et ibi tota nocte cū
silentio prestolāta ut facto mane ege-
rent occideret. **D**ormiuit autē sam-
son usq; ad mediu noctis: et inde con-
surgēs apprehendit ābas porte fores cū
positis suis: et eā: impositasq; hume-
ris suis portavit ad verticē mōis qui
respicit hebron. **P**ost hęc amavit mu-
lierē q̄ habitavit in valle soreth: et vo-
cabat dalila. **V**enerūq; ad eā p̄cipēs
philistinoy atq; dixerūt. **D**ecipe eū et
dilece ab illo in quo habeat tantā for-
titudinē: et quomō eū superare valea-
mus et vinctū affligere. **Q**uā si feceris:
dabim⁹ tibi singli mille argētos. **I**o-
cunda ē ergo dalila ad lāson. **D**ixit michi
obsecro in quo sit tua maxima fortitu-
do: et qđ sit quo ligat⁹ cūpere neque-
as. **C**ui respondit samson. **S**i septem
necivēis sumis necdū scis: et adhuc
humētibz ligat⁹ fuero: infirm⁹ ero ut
ceteri homines. **A**cciderūq; ad eā sacra-
pe philistinoy septem fures ut dixerat:

quibus vinxit eū lateribz apud se in-
sidjs: et in cubiculo sine rei repedātibz.
Clamavitq; ad eū. **P**hilistim super te
samson. **Q**uā rupit vincula quomodo
si ruper quis filu de suppa totū spūa-
mine cū odore ignis accepit: et nō est
cognitū in quo esset fortitudo eius. **D**i-
xitq; ad eū dalila. **E**cce illustri michi:
et saltum locut⁹ es. **B**alē nunc indi-
ca michi quo ligat⁹ debeas. **C**ui ille re-
spōdit. **S**i ligat⁹ fuero novis sumis
qui nūq; fuerūt in opere: infirm⁹ ero:
et alioy hominū similis. **Q**uibus rurū
dalila vinxit eū: et clamavit philistim
super te samson: in cubiculo insidjs pre-
paratis. **Q**ui ita rupit vincula: quali
fila telay. **D**ixitq; dalila rurū ad eū.
Usquequo decipis me et saltū loque-
ris? **A**scende de quo vinciri debeas.
Cui respondit samson. **S**i inquit sepe
cines capitis mei cū licio plegueris et
clavū hys circūgarū terre fixeris: in-
firm⁹ ero. **Q**uā cū fecisset dalila: dixit ad
eū. **P**hilistim super te lāson. **Q**ui consur-
gens de somno retraxit clavū cū cini-
bus: et licio. **D**ixitq; ad eū dalila. **Q**uo-
modo dicis qđ amas me cū anim⁹ tu⁹
nō sit meū? **P**er tres vires mēis⁹ es
michi: et noluit dicere in quo sit ma-
xima fortitudo tua. **E**unq; molesta ei
esset: et p̄ multos dies iugiter adhæret:
spaciū ad quietē nō tribuens: defecit a-
nima ei⁹: et ad mortē usq; lassata ē. **T**ūc
apertis veritatem rei dixit ad eā. **F**ecit
nūq; ascendit super caput meū: quia na-
zarus id est cōsecrat⁹ dñs sum de ve-
ro mēis mee. **S**i rali fuerit caput me-
um recedat a me fortitudo mea: et defi-
ciā: et eoq; sicut mēi homines. **U**idēsq;
illa qđ cōfessus ei esset omnem animi
suū: misit ad p̄cipēs philistinoy ac
mādamit. **A**lcedit ad huc senel: qđ

nūc michi apert⁹ cor suū. **Q**ui ascende-
rūt: allupta p̄unia quā p̄miserāt. **A**t
illa dormire eū fecit super genua sua: et
i sinu suo redinare caput. **V**ocavitq;
cōforē et rasi sepe cines ei⁹: et cepit ab-
igere eū et a se repellere. **S**tāc em de eo
fortitudo discessit. **D**ixitq; philistim
super te lāson. **Q**ui de summo cōsurgēs
dixit i animo suo. **E**grediar sicut āre
feci et me regnā: nesciens qđ recessisset
ab eo dñs. **Q**uē cū apprehendisset phili-
stim itacim evertit oculos ei⁹: et dux-
rūt gazā vinctū catenis: et clausū in
carcere molere fecerūt. **N**āq; capilli eius
renati cepit: et p̄cipēs philistinoy
cōvenērūt i vni ut immolaret iplia
magnificas dagon deo suo: et epularen-
tur dices: tradidit de⁹ noster inimicū
nēm lāson i man⁹ nrās. **Q**uā etiā ipsa
vidēs laudabat dñi suū: et dēq; dicebat.
Tradidit de⁹ noster adūsariū nēm in
man⁹ nrās: qđ deleuit terra nrām: et ce-
cidit plurimos. **I**erātq; per cōvinia
luptis iā pulvis p̄cepit ut vocaretur
lāson: et āre eos luderet. **Q**ui addud⁹
de carcere ludebat āre eos: fecerūq; eū
flare inter duas colūnas. **Q**ui dixit
puero regū gressus suo. **D**imittite me
ut tangā colūnas quibz omīs immi-
net dom⁹: et redire super eas et paululū
requiescā. **D**om⁹ aut erat plena viro-
rū ac mher: et erat ibi omēs p̄cipēs
philistinoy: ac de tecto et solario circū-
er trā nūlia utriusq; segus spectabāt
ludem lāson. **A**t ille invocato dñō
ait. **D**ñe de⁹ me⁹ memēto mei: et redde
michi nūc fortitudinē p̄stinā de⁹ me⁹
ut vlciscar me de iplis meis: et p̄ amul-
sione duorū luminū vnā vlcōnē recī-
piā. **E**t apprehēds ābas colūnas qui-
bus imminebat dom⁹: alterāq; eay de-
traxit et alterā leua tenēs ait. **M**oriat⁹

anima mea cū philistim. **C**ōcussiq;
fortiter colūnis cecidit dom⁹ super omēs
p̄cipēs et ceterā multitudinē q̄ ibi erat.
Multosq; plures interfecit mories: qđ
āre viv⁹ occideret. **D**escendēs autē scēs
ei⁹ et uniusa cognatio nulerūt corpus
ei⁹: et sepelierunt inter sacra et estahol
in sepulcro patris sui manue: iudica-
vūq; israhel viginti annis. **xvii**
Eunq; eo ex vir quidā de mōre e-
phraim nomine miche: qđ dixit
mī sue. **A**llectū argētos qđ separa-
ueras et super quibz me audire iurave-
ras ecce ego habeo: et apud me sūt. **C**ui
illa respondit. **B**enedic⁹ fili⁹ me⁹ dñō.
Reddidit ergo eos mī sue: qđ dixerat ei.
Cōsecavi et vovi tpe argētū dñō: ut
de manu mea suscipiat fili⁹ meus et
faciat sulpile atq; cōstatile: et nūc tra-
do illud tibi. **R**eddidit igit⁹ eo⁹ mī sue.
Que tulit ducēs argētos et dedit e-
os argētario: ut faceret ex eis sulpile
atq; cōstatile qđ fuit in domo miche.
Qui ediculā qđ in ea deo separavit: et fe-
cit ephod theaphim id est uesti sacre-
dotalē et ydola. **I**mplevūq; vni⁹ filioy
suoy manū: et fact⁹ ē ei sacerdos. **I**n die-
bus illis non erat rex in isrl: sed unus-
quisq; qđ sibi redū videt⁹ tpe faciebat.
Fuit qđ in tpe illo alter adolescēs de be-
thleem iuda ex cognatione ei⁹ et eoq;
ipe leuitas et habitabat ibi. **E**gressusq;
de civitate bethleem: peregrinari voluit
ubiūq; sibi cōmodū repperisset. **E**ūq;
venisset in mōre ephraim ite facies et
dedinasset parūper i domo miche: in-
terrogat⁹ ē ab eo unde venisset. **Q**ui re-
spōdit. **L**euita sū de bethleem iuda: et va-
do ut habite ubi potero et vile michi
esse p̄p̄ero. **M**ane apud me inquit
et esto michi parēs ac sacerdos: dabo
q; tibi p̄ ānos singlos decē argētos

at veste duplici: et ad videri sunt neces-
saria. **A**chevit et malle apud homine:
fuitq; illi qsi vni de filiis. Implevitq;
micha manum ei: et habuit purum
sacerdotem apud se: nunc scio dicens
q; bene faciet michi deus. habenti le-
uitici generis sacerdotem. **viij**
n diebus illi: no erat rex i isrl: et rebus dan
q;rebat possessione sibi ut habitaret i
ea. **V**sq; ad illu eni die inter ceteras tri-
bus sone no acceptat. **M**iserit ergo fi-
lij dan stirpis et familie sue quiq; viros
fortissimos de saraa et ethaol: ut ex-
plorarent terram et diligenter inspiceret.
Dixeruntq; eis. **I**te et considerate terram. **Q**ui
cu peregrinos venisset in more ephraim
et intrasset domum miche: requieverunt
ibi. **E**t agnoscentes vocem adolescentis le-
uite. **U**terq; illi diuorsio: dixerunt ad
eu. **Q**uis te huc adduxit? **Q**uid hic a-
gis? **Q**uando causa huc venire volui-
sti? **Q**ui respondit ei. **H**ec et hec prestavit
michi michas: et me mercede adduxit ut
sim ei sacerdos. **R**ogaueruntq; eu ut co-
suleret dnm: et scire possent an pspere ier-
nere pgeret. et re haberet affectu. **Q**ui re-
spodit eis. **I**te cu pace. **D**ns respicit vi-
am vram: et iter quo pgitis. **E**untes
igit quiq; viri venerunt lais: videruntq;
pplm habitare in ea absq; ullo timore
iuxta consuetudine sydoniorum: secus et
quiescu nullo ei pnt: resistere magna-
rumq; opum: et pcul a sydone atq; a cunctis
hominibus separati. **R**eversiq; ad fratres su-
os in saraa et ethaol: et qd egissent sci-
ficatibus responderunt. **S**urgite et ascen-
damus ad eos. **V**idim? eni terra valde
opulenta et ubera. **N**olite negligere: noli-
te cessare. **E**am? et possideam? ea: null?
erit labor. **I**nterabim? ad securo? i regi-
one laetissima: et adoretq; nobis dns lo-
cu i quo null? rei est penuria eorum que

gignuntur in terra. **P**rofecti igit sunt de
cognatione dan de saraa et ethaol secuti
viri accendi armis bellicis: ascenditq;
malerit in chariathiarim iude: et lo-
q; eo ex castro: dan nomen accepit: et
post regu chariathiarim. **I**nde male-
rit i more ephraim. **E**ug; venisset ad
domum miche: dixerunt quiq; viri q pcul
misti fuerat ad consideranda terra lais
ceteris fratribus suis. **N**ostis q; in domibus
istis sit ephod et theraphim et sculpille
atq; cōfantele? **V**idete quid vobis pla-
ceat. **E**t cu paululu declinasset ingressi
sunt domum adolescentis leuite q; erat in do-
mo miche: salutaveruntq; eu verbis pa-
ratis: **S**egredii aut viri ita ut erat arma-
ti habat ante ostiu. **A**t illi qui ingressi
fuerat domum iuvenis sculpille et ephod
et theraphim atq; cōfantele tollere iur-
batur: et sacerdos habat ante ostiu: **S**egre-
dis vris fortissimis haur pcul respēda-
tibus. **V**ulerit igit q; intraverat sculpille
epod et ydola atq; cōfantele. **Q**uidis di-
xit sacerdos. **Q**uid facitis? **E**ui respon-
derunt. **L**ace et pone digitu sup os nru:
venim? nobiscum: ut habeam? te ptem ac
sacerdotem. **Q**uid tibi meli? et ut sis sacer-
dos in domo vni? viri: an i una tribu
et familia i isrl? **Q**uod cu audisset ac-
quiescit eunibus eorum: et tulit ephod et
ydola ac sculpille et pfect? e cu eis. **Q**ui
cu pgeret et ante se ire fecissent parvulos
ac numera et omne qd erat preciosu iā a
domo miche esset: paul: viri q; habitant
in edibus miche cōdamant? secuti sunt:
et post regu clamare cepunt. **Q**ui cu re-
spexissent dixerunt ad michā. **Q**uid tibi
vis? **E**ur damas? **Q**ui respondit. **D**e-
os meos q; michi feci nullis et sacer-
dote et omnia q; habeo: et divitiis quid ti-
bi est? **D**ixeruntq; ei filij dan. **L**ave ne
ultra loquaris ad nos: et veniat ad

te viri animo cōstituti: et ipse cu omni do-
mo tua pias. **E**t sic cepto iduere pre-
terit. **V**ideri aut micha q; fortiores se
essent: reversus e in domum suā. **B**ercedi
aut viri culeit? sacerdotem et q; supradu-
xerunt: veneruntq; in lais ad pplm quie-
scentem atq; secus et pculerunt eos in ore
gladii: urbemq; incendio tradiderunt nul-
lo penit? fecere pñdunt: eo q; paul habi-
taret a sydone et cu nullo homini ha-
beret quicq; societatis ac negotij. **E**rat
aut ruinas sua in regione roob quā
rursu reuerteris habitaverunt i ea voca-
to nomine civitatis dan iuxta vocabu-
lu patris sui que genuerat isrl q; pcul lai-
dixerat. **P**osueruntq; sibi sculpille: et i-
nathan filium gesan filij moysi ac fi-
lios eius sacerdotes in tribu dan: usq;
ad diem captivitatis sue. **M**anentq;
apud eos ydolum miche omni tempo-
re quo fuit domus dei in sylo. **I**n die-
bus illis non erat rex in isrl. **xix**
Iuit quidā vir leuiticus habitans in
latere montis ephraim: qui acce-
pit uxore de berthele iuda. **Q**ue reliquit
eu et reversa e in domum patris sui berthele:
mansitq; apud eu quatuor mēibz. **B**e-
reusq; e ea vir sumus volensq; recedisse
ei atq; blāditi et secū reducere: habes
in comitatu puer et duos alinos. **Q**ue
suscepit eu: et introduxit in domum patris
sui. **Q**d cu audisset socer ei? eug; vidit:
et occurrit ei let: et aplegat? e homine.
Manentq; gener i domo soceri cūbz die-
bus comedens cu eo et bibens familiari-
ter: die aut quarto de nocte cōsurgēs
profectus voluit. **Q**ue tenuit socer: et
ait ad eu. **E**usta pcul? pusillu panis et
cōfecta hominū: et sic pñdiceris. **B**e-
reusq; simul: ac comederunt et biberunt.
Dixitq; pater puellae ad generu suum.
Questo te: ut hodie hic maneas pariq;

lecturus. **A**t ille cōsurgēs cepit velle p-
hasti. **E**t nichilomin? obnix? eu socer
tenuit: et apud se fecit manere. **M**ane
aut facto parabat leuiticus iter. **C**ui socer
rursu. **O**bservo inquit ut paululu tibi
rapias: et assuptis viribz donec intrer-
eat dies: postea pñdiceris. **C**omede-
runt ergo simul: surrexeruntq; adolescentes ut
pgeret cu uxore sua et puero. **C**ui rursu
locut? est socer. **C**ōsidera q; dies ad oc-
casu dediuor: sicut pñquar ad vesp-
cu. **M**ane apud me etiā hodie et duc
lectu die: et rēas pñdiceris ut vadas in
domum tuā. **R**oluit gener acquiescere
eunibus ei: sed statū pgerit et venit co-
tra iebus que altero nomine vocat? i-
rusalē: ducēs secū duos alinos onu-
stos et cōcubina. **I**ūq; aderat iuxta te-
bus et dies murebat in nocte. **D**ixitq;
puer ad dnm suu. **V**eni observo dedi-
nem? ad urbē ierusalem: et maneamus
in ea. **C**ui respondit dñs. **N**ō ingredi-
ar oppidū gentis aliene q; nō est de filiis
isrl: sed cōfantele usq; gabaa et cu illuc
puerito manebim? i ea: aut certe i ve-
be rama. **T**ransiit ergo iebus et cepit
carpebat iter: occubuitq; eis sol iuxta
gabaa q; est i tribu beniamin: dixerunt
q; ad ea ut maneret ibi. **Q**uo cu intras-
sent sedebat i platea civitatis: et nullus
eos recipere voluit hospitio. **E**t ecce ap-
paruit homo senex reuerens de agro et
de opere suo vespert: q; et ipse de nocte e-
rat ephraim: et peregrin? habitabat i
gabaa. **H**omines aut regionis illius
erat filij iemini. **A**levatisq; oculi vidit
senex sedentē hominē cu sarcinulis suis
in platea civitatis: et dixit ad eu. **V**nde
venis: et quo vadis? **Q**ui respondit ei.
Profecti sum? de berthele iuda: et peregr-
inus ad locu nrm q; est i latere montis
ephraim unde iteram? berthele. **E**t nūc

100
vadim? ad domū dei: nullusq; sub te-
dū suū nos vult recipere: habentes pa-
leas: & fenu in asinos pabulū: & panē
ac vinū i meos et acille tue usus: & pu-
erū q; meū ē. Nulla re indigen? nisi ho-
spitio. Qui respondit sene. Pax tecū sit.
Ego pbeo omnia q; necessaria sūt: tū
tū q;so ne in platea maneas. Introdu-
xitq; eū in domū suā: & pabulū asinis
pbeuit: ac postq; lauerūt pedes suos re-
cepit eos in dūmū. Illis epulātibz et
post laborē iuneris cibo: & potu reficiē-
tibz corpora: venerūt viri civitatis illi?
filij belial id ē abloq; iugo: & circū dāe
domū senis fores pullatē reperiūt cla-
mātes ad dñm dom? atq; dicētes. E-
duc virū q; ingressus est domū tuā: ut
abutamur eo. Egredulq; ē ad eos se-
ne: & ait. Nolite fies nolite facere ma-
lū hoc: q; ingressus ē hūmo hospitii
meū: & cessate ab hac Rulicia. Habeo
filia virgine: & hic hūmo habet cōubi-
nā: educā eas ad vos ut humilietis e-
as: & utam libidine cōpleatis: tātū ob-
secro ne scel? hoc cōtra naturā opreni-
ni i virū. Nolēbāt acquiescere hūmonibz
illū. Nō cētes hūmo adduxit ad eos
cōcubinā suā: & eis tradidit illudendā.
Quā cū tota nocte abusi esset: dimise-
rūt eā mane. At mlier recedētibz tene-
bris venit ad ostiū dom? ubi mane-
bat dñs suus: & ibi corruit. Mane fa-
cto surrexit hūmo et aperuit ostiū ut ce-
ptā repleter viā: & ecce cōcubina ei? iace-
bat ante ostiū sparsa i limine manibz.
Cui ille putās eā quiescere loquebat.
Surge ut abulen? Quā nichil respo-
dere intelligēs q; erat mortua: tulit eā
et inposuit asino: refulsūq; ē i domū su-
am. Quā cū esset ingressus accipuit
gladiū: & radaver uxoris cū ossibz sui
in duodeci partes ac frustra cōdis misit

in omnes finios isrl. Qd cū vidissent
singli cōclamabāt. Nūq; res talis fa-
da ē in israhel q; eo die quo ascēderunt
patres nostri de egipto usq; i presens
tempus. Fecit sententiam: et in conu-
ne decēte quid facto op? sit. **E**
gressi itaq; sūt omnes filij isrl: &
pariter cōgregati sūt viri vni? de
dan usq; beelabe: & terra galaad ad do-
minū i maspha: omēs q; āguli ppos
et cū de rebz isrl in ecclia pbi dei conue-
nerūt q; dūngēta milia pedū pugna-
torū. Nec laurē filios bēiamin: q; alie-
dilla filij isrl in maspha. Introgressus
q; leuita maris mulieris incedē: quo-
modo tātū scel? peccatū esset respondit.
Veni gabaa bēiamin cū uxore mea:
illucq; dūdi. Ecce homines civitatis
illi? circū dēdēt uode domū i qua ma-
neba volkes me occiderē: & uxore meā
incredibili furore libidinis uolētes de-
nig; mortua ē. Quā accēptā in frustra
concidit: misitq; partes i omēs finios
possessionis vre: q; nūq; tān nefas et
cā grāde piaculū factū ē in isrl. Adde-
rūt omēs filij isrl: decēte q; facere debe-
atis. Stāsq; omīs pps et q;li vni? ho-
minis hūone respondit. Nō recedem?
in tabernaculo nrā: nec suā quicquā in-
creabit domū: sed hoc oia gabaa in cō-
mune faciē. Decē viri eligāt e centū
et omibz tribubz isrl et cētū de mille et
mille de decē milibus ut cōponēt regē
cū abacia: & possint pugnare oia
gabaa bēiamin: reddere ei p sedere
q; mētē. Conuenitq; omīsus isrl ad
civitātē q;li hūmo vni? eadē mētē uno
q; cōsilio: & miserūt nūcios ad omēn
tribū bēiamin q; dicerēt. Cur tān ne-
fas i vobis repētū ē? Tradite hominē
de gabaa q; hoc flagitiū peccatū ut
morianē: et auferat malū de isrl. Qui

101
noluerūt fratru suoz filios isrl audire
mātarē: sed ex cūdia urbibus q; sortis
sue erāt cōueniūt i gabaa ut illis fer-
rēt auxiliū: & oia vniū pbi israhel
dimicaret. Inuenitq; sūt viginti q;
milia de bēiamin educētū gladiū
preter habitatores gabaa q; septuagēti
erant viri fortissimi ita finitrea ut de-
stra pstantes: et sic fundis lapides ad
cētū iacētes ut capillū q; possēt pcur-
re: & nequa q; alterā partē idus lapi-
dis defecerēt. Virorū q; isrl abloq; filijs
bēiamin inuenta sūt quadrigēta mi-
lia educētū gladios: & paratorū ad
pugnā: qui surgētes uenerūt in domū
dei hoc ē in silo: cōsulerūtq; dñm atq;
dixerūt. Quis erit in exercitu nrō prin-
ceps certaminis oia filios bēiamin?
Quibz respondit dñs. Audas sit dux
vester. Stāsq; filij isrl surgētes ma-
ne castamētan sūt iuxta gabaa: et in-
de pcedētes ad pugnā oia bēiamin:
urbē oppugnare cepūt. Egredulq; filij
bēiamin de gabaa: occiderūt de filijs
isrl die illo viginti duo milia virorum.
Rursū filij isrl: & fortitudine & numero
cōstātes in eodē loco in quo pri? cer-
tauerūt acie diregerūt: ita tamē ut pri?
alcederēt et stēt: corā dño usq; ad no-
ctē: cōsulerūtq; eū & dixerūt. Debeo ul-
tra pcedere ad dimicandū oia filios
bēiamin fies meos an non? Quibz
ille respondit. Ascendite ad eos: & inite
certamē. Cūq; filij isrl altera die cōtra
filios bēiamin ad piliū pcellissent: e-
rupūt filij bēiamin de pōnis gabaa:
et occurrētes eis tāta i illos rede bacha-
n sūt: ut decē & octo milia viroz edu-
cētū gladiū pstererent. Quā obtrau
omēs filij isrl uenerūt in domū dei: et
sedētes stebāt corā dño. Nūmāuerūt
q; die autem illo usq; ad vespertū:

et obtrauerunt ei olorumta atq; parisi-
cas vidimas: et super statu suo inter-
rogauerūt. Eo tempore ibi erāt archa fe-
deris dñi: et pphines filij eleazari filij
aaron preposi? dom? Cōsulerunt
igit dñm atq; dixerūt. Exire ultra debe-
mus ad pugnā oia filios bēiamin
fratres nros an quiescere? Quibz ait
dñs. Ascendite. Eas cū itadā eos in
man? vtrā? Posuerūtq; filij isrl insidi-
as p circuitū urbis gabaa: & tertia vice
sicut lanē & bis oia bēiamin exercitū
produxerūt. Sed & filij bēiamin au-
dacter eruperūt de civitate: et fugientes
adularios lōgius psecuti sumē: ita ut
vulneratē et ei? sicut primo die et secū-
do: & cederēt p duas semitas vertentes
tega quas una ferebat in bethel et al-
tera in gabaa: atq; pstererent trigēta
circuit viros. Putauerūt enī solico eo
more cedere. Qui fugā arte simulātes
inierūt cōsiliū ut abstraherēt eos de ci-
uitate: et q;li fugientes ad supradictā
semitas pducerēt. Omēs itaq; filij isrl
surgētes de sedibz suis ceciderūt aci-
em in loco q; vocat baalchamar: insi-
die q; quie circa urbē erāt paulatim se
aperire ceperūt et ab occidentali urbis
parte pcedere. Sed et alia decē milia
viroz de vniūso isrl: habitatores urbis
ad certamina pugnabāt: ingratū
q; ē bellū cōtra filios bēiamin: & non
intellegerūt q; ex omī parte illi? instaret
interiē. Percussitq; eos dñs i cōspatu
filiorū isrl: & interfecūt et illis in illo die
viginti q; milia & centū viros omēs
bellatores et educētes gladium. Filij
aut bēiamin cum se inferiores esse vi-
dissent ceperūt fugere. Nō cētes filij
isrl dederunt eis ad fugiendū locū: ut
ad paratas insidias uenerūt: quas
iuxta urbem posuerāt. Qui cum repē-

de latibulis surrexissent et beniamin
terga ceteris daret: ingressi sunt civitatem
et percussit eam i ore gladii. **S**ignum
autem dederunt filii israel hijs quos in insi-
dijs collocaverat: et postquam urbem cepis-
sent ignem accenderunt: ut ascendente in
altum fumo capta urbem demonstraret.
Quod cum cernerent filii israel in ipso ceta-
mine positi: putaverunt enim filii benia-
min eos fugere et instantius persequen-
batur: ceteris de exercitu eorum triginta vi-
ris: et viderunt quasi columnam fumii de
civitate cōstare: beniamin quoque re-
spiciens retro cum capta cerneret civita-
tem et flamas in sublimem ferri: qui pri-
us simulaverat fugam: vestigia facie for-
tis resisteret. **Q**uod cum vidissent filii
beniamin in fugam versi sunt: et ad viam
deserti ire coeperunt: illuc quoque eos ad-
versarii persequentibus. **S**ed et hi qui
urbem succenderat occurrerunt eis: atque
ita factum est ut ex utraque parte ab hosti-
bus cernerent: nec erat ulla requies mo-
rientium. **E**cce ceciderunt atque prostrati sunt ad
orientalem plagam urbis gabaa. **F**ue-
runt autem qui in eodem loco interfecit sunt
decem et octo milia viros: omnes robu-
sissimi pugnatores. **Q**uod cum vidis-
sent qui remanserant de beniamin fuge-
runt in solitudine: et peregrinabantur ad par-
tem vocabulum est rammon. **I**n illa ergo
fuga palantes et in diuersa montes
occiderunt quingenti milia viros. **E**t cum
ultra tenderet persecuti sunt eos: et inter-
fecerunt etiam alia duo milia. **E**t sic fa-
ctum est ut omnes qui ceciderat de benia-
min in diuersis locis esset viginti quingenti
milia pugnatores ad tela promptissi-
mi. **R**emanserunt itaque de omni numero
beniamin qui evadere potuerunt et fu-
gere in solitudine secuti viri: sed et qui
in peram revisionis mensibus quatuor

Regressi autem filii israel omnes reliquias ci-
vitas a viris usque ad iumenta gladio
percussit: cunctasque urbes et vicinas benia-
min vorax flamma consumpsit. **U**traque
verba: quosque filii israel in mapha
dixerunt. **N**ullus nostrum dabit filijs
beniamin de filiabus suis uxorem. **V**e-
neruntque omnes ad domum dei in sylva
in conspectu eius sedentes usque ad vesp-
eram levaverunt vocem: et magno ulu-
latu ceperunt flere dicentes. **Q**uare domine
deus israel factum est hoc malum in popu-
lo tuo: hodie una tribus auferetur
ex nobis. **A**liera autem die diluvio co-
surgentes ceperunt altare: obdulerunt
que ibi collocata et sacrificas victimas:
et dixerunt. **Q**uis non ascendit in exerci-
tum domini de universis tribubus israel?
Grandem enim iuramento se constituerant
cum essent in mapha: interfici eos qui
defuissent: dudumque penitentia filii israhel
super peccati suo beniamin ceperunt di-
cere. **A**blata est tribus una de israel. **U**n-
de uxores accipiemus? **O**mnes enim in co-
mune iuravimus non duros nos
hij filias nostras. **I**nducito dixerunt.
Quis est de universis tribubus israel
qui non ascendit ad domum in mal-
pha? **E**t ecce inveni sunt habitatores
iabab galaad in illo exercitu non fuisse.
Eo quoque tempore cum essent in sylva
nullus ex eis ibi reperiens est. **M**iserunt
itaque decem milia viros robustissimos:
et preceperunt eis. **I**te et percute habita-
tores iabab galaad i ore gladii: iam
uxores quam parulos eos: et hoc nunc
quod observare debebitis. **O**mnem ge-
neris masculini et mulieres que cognov-
erunt viros interficite: virgines resua-
re. **I**nvenite sunt et iabab galaad qua-
dringente virgines que nescierunt viri
conducere: et adduxerunt eas ad castra

in sylva in terra chanaan. **M**iseruntque
nuncios ad filios beniamin qui erant in
peram rammon: et preceperunt eis ut eos sus-
ciperet in pace. **V**eneruntque filii beniamin
in illo tempore: et date sunt eis uxores de
filiabus iabab galaad: alias autem non
repperunt quas simili modo traderent.
Universusque israel valde doluit: et egit
penitentiam super interfectione viri: quibus
ex israel dixerunt maiores natum. **Q**uid
faciemus reliquias qui non acceperunt
uxores? **O**mnes in beniamin femine
concedunt: et magna nobis cura in-
gentis. **A**udio providendum est: ne
una tribus deleatur ex israel. **F**ilias enim
nostras eis dare non possumus: constituti
iuramento et maledictione qua dixi-
mus: maledicti qui dederit de filiabus
suis uxorem beniamin. **E**xpositique con-
siliis atque dixerunt. **E**cce sollicitas domini
est in sylva annuularia: que sita est ad
separationem urbis bethel: ad orientem
plagam viam que de bethel tendit ad
sychemam: et ad meridiem oppidi lebona.
Preceperuntque filii beniamin atque di-
xerunt. **I**te: et latitate in vineis. **L**un-
guem videtis filias sylva ad duendos thoro-
ros ex more pedere: regite repente de vi-
neis et rapite ex eis singuli uxores sin-
gulas: et peregrine in terram beniamin.
Lun-
guem venerunt patres eorum ac fratres: et
adversum vos queri ceperunt atque iurga-
ri: dicunt eis. **M**iseremini eos. **N**on enim
rapuerunt eas iure belli: autem videtis:
sed rogantibus ut acciperet non dedistis:
et a vestra parte peccatum est. **F**eceruntque filii be-
niamin ut sibi fuerat imperatum: et iuxta
numeri sui rapuerunt sibi de hijis que
dixerat: quos uxores singulas: abi-
eruntque in possessionem suam edificantes
urbes et habitantes in eis. **F**ilii quoque
israhel reus sunt per tribus et familias

in tabernacula sua. **I**n diebus illis non
erat rex in israel: sed unusquisque quod si-
bi redum videbatur hoc faciebat. **E**x-
positus libi iudici. **I**nquit liber Ruth. **I**n
diebus unius iudicis quando iudi-
ces preceant facta est famens in terra. **A**-
bijs ergo homo de bethleem iuda: ut
peregrinaretur in regione moabine:
cum uxore sua ac duobus liberis. **I**psa vo-
cabatur elimelech: et uxor eius nomine: et
duo filii alter naalon: et alter chelion:
effecit de bethleem iuda. **I**ngressique re-
gionem moabidem morabatur ibi.
Et mortuus est elimelech maritus noe-
mi: remansitque ipsa cum filiis. **Q**ui acce-
perunt uxores moabidas: quas una
vocabatur ophra: altera ruth. **M**an-
sistitque ibi decem annis: et ambo mor-
tui sunt naalon videlicet et chelion: re-
mansitque mulier orphra duobus liberis
ac marito. **E**t surrexit ut in patriam pe-
graret cum utraque nuru sua de regione
moabine. **A**udierat enim quod respexisset
dominus populum suum: et dedisset eis escas. **E**-
gressa est itaque de loco peregrinationis
sue cum utraque nuru: iam in via reuer-
tendi posita in terra iuda: dixit ad eas.
Ite in domum matris vestre. **F**aciat vo-
biscum dominus misericordia: sicut fecit cum
mortuis et mecum. **D**et vobis invenire
requiem in domibus virorum quos fornicave-
re estis. **E**t osculata est eas. **Q**ue eleva-
ta voce flere ceperunt: et dicere. **T**ecum peregre-
mus ad populum tuum. **Q**uid illa respon-
dit. **R**evertimini filie mee. **E**t reuertitis
mecum. **N**um ultra habeto filios in utero
meo: ut viros ex me sperare possitis?
Revertimini filie mee: et abire. **I**am enim
senectute confecta sum: nec apta vincu-
lo coniugali. **E**tiam si possem hac nocte
concipere et parere filios: si eos crepare
velis donec crescant et augeantur pubertatis

impleat: ante oculis vetule q̄ nubatis.
Nolite queso filie mi: quia vestra angustia magis me premat: egressa est manus dñi cōtra me. **E**levata igitur voce rursū flere cepit. **O**phā cōfata est socerū ac rursū: rursū adhesit socerū suē. **L**ui dixit noemi. **E**u reuersa est cognata tua ad pplū suū et ad deos suos: vade cū ea. **Q**ue respōdit. **N**e aduerseris michi: ut relinquā te et abram. **Q**uocūq; perregeris p̄gā: et ubi morata fueris: ego pariter morabor. **P**opulus tu? p̄ls meus: et deus tuus deus meus. **Q**ue te terra susceperit morientē in ea moriar: ibiq; locū accipia sepulture. **H**ec michi faciat deus et hec addat: si nō sola mors mea te separauerit. **V**idens ergo ueniū q̄ obstinato rursū animo decessisset scū p̄gere: aduersari noluit: nec ad suos ultra reditū p̄suaadeat. **P**rofectq; sunt simul: et uenerunt in bethleem. **Q**uibus urbem ingressis uelox apud cūdos fama p̄crebruit: diuersiq; mulieres. **H**ec est illa noemi. **Q**uibus ait. **N**e vocatis me noemi id est pulcra: sed vocate me mara id est amara: q̄a amaritudine valde repleuit me omnipotens. **E**gressa sū plena: et uacua reduxit me dñs. **E**rgo vocatis me noemi quam dominus humiliavit: et afflixit omnipotens. **V**enit ergo ueniū cum rursū moabide nuru sua de terra p̄grina ad omīs suē: ac reuersa est in bethleē quādo primum ordeā merebantur. **Q**uar aut uirō elimelech sanguineus: p̄mo potens et magnay opū notū ē booz. **D**ixitq; rursū moabitis ad socerū suū. **S**i iubes vadā tagitū et colligā spicas q̄ fugerint manū merentū: ubicūq; demeris in me parissimā famias repperio grāiā. **L**ui illa

respondit. **V**ade filia mi. **A**bijit itaq; et colligebat spicas post rega merentū. **A**ccidit aut uir ager ille habere dominū nomine booz: q̄ erat de cognatione elimelech. **E**t ecce ipse uenit de bethleem: dixitq; melloribz. **D**ominū uobiscum. **Q**ui responderit ei. **B**enedicat tibi dñs. **D**ixitq; booz nuerū q̄ melloribus p̄erat. **L**ui est hec puella? **L**ui respondit. **H**ec est moabitis q̄ uenit cū noemi de regione moabitis: et rogauit ut spicas colligeret remanentes: sequēs mellorū uestigia. **E**t de mane usq; nūc stat in agro: et nec ad momentū quidem domum reuertā est. **E**t ait booz ad rursū. **A**udi filia. **N**e uadas in alterū agrū ad colligendū nec recedas ab hoc loco: sed iungere puellis meis: et ubi melluerint sequere. **M**andauit enī pueris meis ut nemo molestus sit tibi: sed etiam si sineis uade ad sarcinulas et bibe aquas de quibz et pueri mei bibūt. **Q**ue cadens in faciem suā et adorās sup̄ terram dixit ad eū. **U**nde hoc michi ut inueniam grāiā ante oculos tuos: et nolle me dignaretis p̄grinā mulierem? **L**ui ille respondit. **F**unciata sunt michi omnia que feceris socerū tuē post mortem uiri tui: et reliquēis parentes tuos et terrā in qua nata es: et ueneris ad pplū quē antea nescibas. **R**eddat tibi dñs pro opere tuo: et plenam mercedē recipias a dño dō istū ad quē uenisti: et sub cui? cōsugisti alas. **Q**ue ait. **I**nueni grāiā apud oculos tuos dñe mi: qui cōsolatus es me et locū es ad cor ancille tue: que nō sum similis unī puellarū tuay. **D**ixitq; ad eā booz. **Q**uando sp̄ra uescendi fuerit ueni huc et comede panem: et inunge bucellam tuam in aceto. **B**edit itaq; ad

mellorū lacus et congescit poletam sibi: comeditq; et saturata est: et tulit reliquias. **A**q; inde surrexit: ut spicas ex more colligeret. **P**recepit aut booz pueris suis dicēs. **E**tiam si uobiscū metere uoluerit ne prohibeatis eā: et de uis quozq; manipulis proiciate de indultia et remanere p̄mitte ut absq; rubore colligat: et colligentem nemo corripiat. **C**ollegit ergo in agro usq; ad uesperam: et que collegerat uirga redens et reguens inuenit ordē quasi ephī mēsurā id est tres modios: quoz portans reuersa est in ciuitatē et ostendit socerū suē. **I**n huc prouoluit et dedit ei de reliquijs sibi sui quo saturata fuerat. **D**ixitq; ei socerū suū. **U**bi hodie collegisti? **E**t ubi fecisti opus? **S**it benedictus qui miscuit est tui. **I**ndicauitq; ei apud quem esset operata: et nomen dixit uiri q̄ booz uocaretur. **L**ui respondit noemi. **B**enedictus sit a dño: quoniā eandem grāiā quā p̄buerat uiuis seruauit et mortuis. **R**ursūq; ait. **P**ropinquus noster ē huius. **E**t rursū hoc quozq; inquit precepit michi: ut tamdiu melloribz ei iungeret donec omēs segetes mererentur. **L**ui dixit socerū. **M**elius est filia mi ut cum puellis ei? **E**ccas ad merendum: me in alieno agro quispiam resistat tibi. **I**ūda est itaq; puellis booz: et tādū cū eis melluit donec ordeā et minum in hircis conderentur. **U**bi aut reuersa est ad socerū suū: audiuit ab ea. **F**ilia mi queram tibi requiem: et prouidebo ut bene sit tibi. **B**ooz istū cui? puellis in agro iūda es propinquus noster est: et hac uide aream ordē uendat. **L**euare igitur et ungere: et induere cultibus uestimētis: et descende in areā.

Non te videat homo: donec esum p̄sumq; finire. **Q**uando autē erat ad dormiendū: nota locū in quo dormiaret. **V**enitq; et discoperies palliū quo operitur a parte pedum: et proicies te et ibi iacebis. **I**pse aut dicit tibi quid agere debeas. **Q**ue respōdit. **Q**uicquid preceperis faciam. **D**escenditq; in aream: et fecit omnia que sibi imperauerat socerū. **C**ūq; comedisset booz et bibisset: et factus esset hilarior: illeq; ad dormiendū iuxta acetui manipulorum uenit abscondit: et discoperito a pedibz eius palliū se proiecit. **E**t ecce nocte iam media repaui homo et conturbatus est: uiditq; multecē iacentem ad pedes suos et ait illi. **Q**ue es? **I**llaq; respondit. **E**go sum rursū ancilla tua. **E**spande palliū tuū sup̄ famulā in tuā: quia propinquus es. **E**t ille benedicta inquit es a dño filia: et priorē misericordiam posteriori superasti: quia non es secuta nueros pauperes suē diuites. **N**oli ergo merere: sed quicquid dixeris michi facia tibi. **S**cit enī omīs populus qui habitat intra portas urbis mee mulierem te esse uirtutis. **N**ec abnuo me propinquus: sed ē alius me propinquior. **Q**uieste hac nocte: et factū mane si te uoluerit propinquitatis iure retinere bene res ada est: sin autem ille noluerit: ego te absq; ulla dubitatione suscipiam: uiuit dominus. **D**ormi usq; mane. **D**ormiuit itaq; ad pedes eius usq; ad uadis abscessum. **S**urrexit itaq; ateq; homines se cognoscerent mutuo: et dixit booz. **L**aue ne quis nouerit q̄ huc ueneris. **E**t rursum: espande inquit palliū tuū quo operire: et tene utraq; manū. **Q**ua repandē et tene: mēlus est sē modios ordi et p̄sue super eā.

Que portans ingressa est civitatem: et
venit ad socru suam. Que dixit. Quid
egisti filia? Marcavitque ei omnia que sibi
fecisset homo. Et ait. Ecce seg modico
ordei dedit michi: et ait nolo vacuam re-
reverti ad socru meam. Dixitque Naomi.
Epesta filia donec videam? que res re-
misi habere. Atque tunc cessabit homo:
nisi compleverit quod locutus est. **III**
Ascendit ergo booz ad portam: et
sedit ibi. Cumque vidisset propinquum
provenire de quo prius sermo habitus
est: dixit ad eum. Declina paulisper a se-
de hic: vocas enim nomen meum. Qui di-
xit. Sed et sedet. Tollens autem booz decem
viros de senioribus civitatis dixit ad e-
os. Redete hic. Quibus respondens lo-
cutor est ad propinquum. Parce agri tui
mihi elimelech venditor nomen: qui relictus est
de regione moabitarum: quod audire te vo-
lui et tibi dicere coram iudicibus
et maioribus natum de populo meo. Si vis
possidere iure propinquitatis meae et pos-
sideris: aut displiceat tibi hoc ipsum iudi-
ca michi ut sciam quid facere debeam. Nullus
enim est propinquus excepto te qui prior es: et
mihi qui socius sum. At ille respondit. Ego
agere nolo. Qui dixit booz. Quando eme-
ris agerem de manu iherusalem: rursusque in-
obviamus quod videri defuncti fuerit debet acci-
pere: ut suscitaret nomen propinqui cui in be-
neficio sua. Qui respondit. Ego iure
propinquitatis. Atque tunc posteritatem
familie mee debet debere. Tu meo vice
privilegiis: quos me libere facere pater-
or. Hic autem erit mos antiquus in israhel
inter propinquos: ut si quando aliter al-
teri suo iure cedebat: ut esset firma con-
cessio soluebat homo ralem: utrumque
summe dabit propinquus suo. Hic
erat testimonium testimonis in israhel. Di-
xit ergo propinquus suo booz. Tollere

calciam meam. Quod statim soluit de por-
ta sua. At ille maioribus natum et unum
populo restis vos inquit estis hodie
possederim omnia que fuerunt elimelech et
thelion et maalon tradenti nomen: et
rursus moabitarum uxore maalon in
ingressu sumptum ut suscitaret nomen de-
functi in hereditate sua: ne vocabulum
ei de familia sua ac stirpebus et populo
deleatur. Vos inquam huius rei testes
estis. Respondit omnis populus qui erat in
porta: et maiores natum. Nos testes su-
mus. Faciat dominus hac mulierem quod in-
gressa est domum tuam sicut Rachel et Leah que
edificaverunt domum israhel: ut sit exemplum
virtutis in israhel et habeat relictum
nomen in bethleem. **IV** **S**icque domus nati-
uit domus phares que est thamar pater
iude: de semine quo nati deditur dominus
et hac puella. Tulit itaque booz rursus
et accepit uxorem: ingressusque est ad eam
deditque illi dominus ut conciperet et pareret fili-
um. Dixitque mulier ad nomen. Be-
nedictus dominus qui non est passus ut dele-
retur successor familie tue: et vocaretur no-
men eius in israhel: et haberes quod resoleatur a-
nimam tuam et renouetur senectus tua. De nomen
enim tuum vocabo: et diliget: et multo nobis
melior est: quam si septem haberes fili-
os. Suscepitque nomen puerum po-
suitque in sinu suo: et nomen ac gentile
significavit officio. **V** **V**idit autem mulie-
res congregulantes et dicentes nomen
est filius nomen: vocaverunt nomen
eius obedi. **VI** **H**ic est pater phar phares da-
vid. **H**ic sunt generatores phares.
PHares genuit esaron. Esaron genuit
aram. Aram genuit aminadab. **A**mi-
nadam genuit naalon. Naalon ge-
nuit salomon. Salomon genuit booz.
Booz genuit obedi. **O**bed genuit israhel.
Israhel genuit dauid. **Explicit liber Ruth**

Incipit prologus in libros regum.
Tiginti et duas litteras esse
apud hebreos. Hec sunt
lingua et chaldeorum testat:
que hebreum magna et parte
divisa est. Nam et ipsi viginti duo demerita
habeant: totidem sono sed diversis characteribus.
Samaritanorum etiam patriarcharum moysi
totidem litteras scriptas: figuris tantum et
apicibus discrepantes. **L**etius est hebraice
scribere legibus: totidem post rapta iherosa-
limum: et in translatione templi sub
zerobabel alias litteras reperisse quibus
nunc videtur: cum ad illud usque tempus in
samaritanorum et hebreorum characteribus
fuerint. In libro quoque numerorum. hec
causa supputata. **S**ed leviticus ac sacerdotum
causa: multum ostenditur: et nomen dñi
transacta maiori. i quibusdam grecis
voluminibus usque hodie. antiquis expressum
litteris invenitur. **S**ed et psalmi. xxxviii. et
xix. et xxi. et xlii. et xlii. quibus di-
versis scribantur: tamen eiusdem nu-
meri reguntur alphabeto. **E**t iherusalem la-
mentatores: et oratio eius. salomonia
que in fine psalmi. ab eo loco i quo ait.
Mulierem forte quis inveniet: eandem
alphabetis ut in israhelibus supputant.
Porro quingenti littere duplices apud he-
breos sunt. raph. men. nun. phe. sade.
Aliter enim scribuntur per has: principia me-
diantesque: ubi aliter fiunt. **E**nde et
quingenti alphabeti libri duplices est imitatio:
samuel. malachiam. daniel. amin. hel-
dras. iherusalem. et ceterorum. id est la-
mentatores suis. **Q**uod igitur viginti duo
litteras sunt. per que scribuntur hebraice omne
quod loquimur: et ceteris viginti duo volumina sup-
putantur quibus ipsi litteras et ceteras i da-

videntia tenet adhuc et latere. viri
iusti erudit in israhel. **P**rimus apud eos
liber. vocatur breith: que nos genium
dicimus. **S**ed et elimelech: qui quodus
appellatur. **T**ertius vagera: id est leviticus.
Quartus vagera: que nomen voca-
mus. **Q**uintus elimelech: qui deus om-
nium pater. **S**ed et quingenti libri moysi:
quos ipse thora id est lege appellatur.
Sed in prophetarum ordine faciunt: et incipi-
unt a ihu filio naue: qui apud illos
iosue bennum dicitur. **D**einde subegit
sophiam id est iudici librum: et in eandem
conspicitur rursus. quia in diebus iudicii:
habet et narrat historia. **T**ertius sequi-
tur samuel: quem nos regnum primum
secundum dicimus. **Q**uartus malachiam id est
regum: qui tertio et quarto regnum volumine
continetur. **M**elchior est multo malachiam
id est regum: quoniam malachiam id est regnum
dicit. **N**am et multarum gentium describit
regna: sed unum israhel. **P**hi. qui tribus
duodecim dicitur. **Q**uintus et psalmi. **S**ed
iherusalem. **S**epimus ezechiel. **O**da-
mus. liber duodecim prophetarum: qui apud illos
vocatur tharabira. **T**ertius ordo: agio-
pha possidet. **E**t primus liber incipit ab
rob. **S**ed a david: que quingenti in israhel
nibus: et uno psalmorum volumine
dunt. **T**ertius est salomon. tres libros
habens: psalmi. qui illi parabolas id
est malachiam appellantur: quartus ecclesiasten
id est coelestem: que est cantu cantorum.
que orulo syrahim paterat. **S**ed et
daniel. **S**epimus daniel. amin id est vita
dicitur: quod significat dñi conitron totius
divine historie possumus appellare: qui
liber apud nos. paralipomenon primum
et secundus inscribitur. **O**damus heldras: qui
ipse scribit apud grecos et latinos i duos

libros diuinus ē. **N**onius hester. Atq;
ita fuit pter veteris legis libri viginti
duo: id ē moysi quinq; et pphar octo:
agiosophor nouē. Quamq; nōnulli
ruth: et tunc inter agiographa scrip-
tū ē. et hps libros i suo puer numero
supputādos: ac p hoc esse pter legis
libros viginti quatuor quos sub nume-
ro viginti quatuor seniores: apocalipsis
iohis induit: adorantes agmē: et co-
ronas suas pstratis vultib; offerēt:
Stanib; corā q̄uor aialib; oculatis
ante et retro id ē in p̄teritū: et in futurū
respiciētib; et indefecta voce clamāti-
bus: sanctus: scs: scs: dñs deus omni-
potens: qui erat: et qui est: et qui vēturū
est. Hic plogus scripturarū quasi ga-
leatiū principū: quib; libris quos de
hebreo dñm? i latinū cōuenire potest:
ut scire valeam? quicq; extra hos est:
inter apocrypha ē ponendū. Agitur
sapia q̄ vulgo salomōis inscribit: et
ihu filij sacy lib: et iudith: et thobias:
et pastor nō sūt i canone. Machabeorū
p̄mū libru: hebraicū rep̄i. Sedis grec?
ē: qd ē ipa phras: phari potest. Que
cū ita se habeat: obsecro te lector: ne la-
borem meū reprehensionē estimes aui-
quoy. In r̄plo dei: offert unūquicq;
qd potest. Alij aur: et argenti et lapi-
des p̄ciosos: alij villū et purpuram: et
corcū offerūt: et iacindū. Nobiscū bene
agitur: si obulerim? pelles et caprarū
pilos. Et tamē ap̄s cōtempnibilia ora
nra magis necessaria iudicat. Unde
et tota illa tabernaculi pulchritudo: et
p singlas species ecclie p̄ntis: futureq;
distincō p̄lib; regē: et cilijs: ardore
q; solis: et iniuriā ymbriū: ea q̄ vilio-
ra sūt p̄hibet. Ite ergo p̄mū samuel.

et malachim meū. **M**eu in quā mei.
Quicq; enī crebrius utendo: et enu-
dando sollicitus: et didiciū? et tenen-
tū ē. Et cū intellegis qd antea nescie-
bas: ut interpretari me estimato si gra-
es: ut parastaten si ingratius: quāq;
michi omīno scias nō sūt: miralle
me quippiā de hebraica veritate. Eare
si incredulus es: lege grecos codices et
latinos: et scit cū hys opusculis q̄ imp-
anēdum? et ubiq; discrepare inter
se videris: interroga quēlibet hebreorū:
cui magis accomodare debeas fidem:
et si nostra firmanerit: puto qd cū nō
estimes dētorum: ut i eodē loco meū
sicut diuinat. Sed et vos famulae
xp̄i rogo qd dñi dilectis p̄ciosissima
fidel mirra vnguis caput: q̄ nequaquā
saluatore queritis i sepulchro: quib;
iā ad p̄m xp̄i ascēdit: ut ora laran-
tes rantes: qui aduētū me rabido ore
defeuūt: et circueūt cūdeat: atq; in po-
se dodos arbitrant si alijs detrahāt:
orationum vr̄as: c̄p̄pos opponatis.
Ego scēns humilitate meā: illi? semp
seruente recordabor. Dixi custodiam
vias meas: ut nō delinquā i lingua
mea. Posui ori meo custodiā: cū con-
sisteret peccator aduētū me. Abmuni-
et humiliat? sūt: et filii de bonis.

Incipit p̄mū liber regū capitulū p̄mū

In die vniuersi de ra-
machim sophim:
de mōre ephraim:
et nomē ei? helcha-
na: filius iherobā:
filij helū: filij thau-
silij suph: et ceteris: et habuit duas ux-
ores: nomē vni anna: et nomē sode
tēnema. **F**uerunt: et teneue filij: ante

autē nō erāt liberi. Et ascendebat vir
ille de ciuitate sua statim dieb;: ut a-
dorare: et sacrificare dño exercitū in
beto. Erant autē ibi duo filij heli: osui
et iunior: factores dñi. **V**erū ergo die:
et implauit helchana: deditq; tēneme
uxori sue et cūctis filijs eius et filiabs
paries. **A**nte autem dedit parē vnā
milijs: quia annam diligebat. **D**ñs
autē cōdulerat vultū ei? **A**ffligebat
quoy: et amula eius: et vehemētē an-
gebat: incantū ut reprobraret qd dñs
cōdulerat vultū eius. **S**icq; faciebat
p singlos ānos: atq; rediret ipse ascē-
derat ad replū dñi: et sic puocabat eā.
Porro illa flebat: et nō rapiebat cibū.
Dixit qd helchana vir suus. **A**mma
mea: et ipse nō comedis: et quāobre
affligit cor tuū? **N**ūquid nō ego melior
tibi sū quā decet filij? **S**urrexit autem
anna: postq; comederat et biberat in
beto. Et heli faciebat sedē sup sellā
ante postes domi dñi: cū esset anna
amaro animo: orauit ad dñm flēs
largiter: et vniū uquit dicens. **D**ñe
recitū si respicias viduas afflictionū
famule tue: et recordar? mei fueris nec
oblitus ancille tue: dederisq; salue tue
legi virile: dabo ei dñs omnib; dieb;
vire eius: et nouada nō ascendet sup
caput eius. **F**actū est autē cū illa mlti-
plicaret p̄res corā dño: ut heli obser-
uaret os eius. **P**orro anna loquebat
in corde suo: tantūq; labia eius moue-
bant: et vox peritus nō audiebatur.
Estimauit ergo eam heli tamēntā:
dixitq; ei. **V**isquo ebria es? **D**igē
paulisq; vinū quo mades. **R**espondēs
anna: nequaquā inq̄ dñe mī. **N**ā mu-
lier infelix nimis ego sum: vniūq; et

quē qd inebriare potest non hibi: sed
effudi animā meā in cōsp̄u dñi. **N**e
repres ancillā tuā q̄ vnā de filiabs
belial: quia ē multitudinē doloris et
meroris mei locuta sū vltq; i p̄sens.
Tunc heli ait ei. **V**ade in pace: et deus
isrl de tibi p̄cōnem tuā quā rogasti
cū. **A**t illa dixit. **V**irū inueniar an-
cilla tua graciā i oculis tuis. **E**t abijt
mulier i viā suā et comedit: vultūq;
illi? nō sūt āplius in diuersa mutati.
Et surrexerunt mane: et adorauerunt
coram dño: reuerisq; sūt et venerūt in
domū suā tamacha. **C**ognouit autē
helchana annā uxore suā: et recordat?
est ei? dñs. **E**t factū ē post arcuū dñi:
cōcepit anna et peperit filiū: vocauitq;
nomē eius samuel: eo qd a dño postu-
lasset eū. **A**scēdit autē vir ei? helchana
et oia domi ei? ut impleret dñs
solennē: et vocū suū: et anima nō ascen-
dit. **D**ixit enī viro suo. **N**on vadam
donec ablatur m̄ans: et dūcā eū ut
appareat ante cōsp̄dū dñi: et maneat
ibi iugit. **E**t ait ei helchana vir suus.
Fac quod bonū tibi videtur: et mane
donec ablades eū p̄corq; ut impleat
dñs vrbū tuū. **R**anuit ergo mulier
et lactauit filiū suū: donec amoueret
eū a lacte. **E**t adduxit eū secū postq; ab-
latauerat in vultis: et cū mō
dys facine et aphora vinit: et adduxit
eū ad domū dñi in beto. **P**uer autem
erat adhuc infansulus. **E**t implauit
runt virulū: et obulerūt puer heli. **E**t
ait anna. **O**bsecro mi dñe: vinit aīa
tua dñe. **E**go sum illa m̄ter que steti
corā te hic: orās dñm pro puero isto.
Orauit: et dedit michi dñs p̄cōnem
meā quā postulauī eū. **I**ndico et ego

comodum ei dñs: cūdis diebus quibz
fuit accommodat⁹ dñs. Et adorauerūt
ibi dñm. Et adorauit anna ⁊ ait. **¶**

Exultauit cor meū in dño: et exal-
tatiū est cornu meū in deo meo.
Dilatatiū ē os meū sup inimicos me-
os: quia letata sū in saluatiōe tua. Nō
est scūs ut ē dñs: neq; cū ē alius extra
ter: ⁊ nō est foris sicut deus noster. Mo-
lite multiplicare loqui sublimia: glo-
riantes. Recedāt vetera de ore uestro:
quia deus sciend⁹ domin⁹ est: et ipsi
pparant cogitationes. Arcus fortis
supar⁹ ē: et inferni accendi sūt robore.
Saturati sūt p panibz se locauerūt:
et famelici saturati sūt. Donec steriles
peperit plurimos: et que multos ha-
bebat filios infirmata est. Dñs mor-
tificat ⁊ uinificat: reducit ad inferos ⁊
reducit. Dñs pauperem facit ⁊ dicit:
humiliat ⁊ subleuat. Subleuat de pul-
uere egenū: et de stercore eleuat paupe-
rem: ut sedeat cū principibus: ⁊ solus
glē teneat. Dñi enī sūt cardines terre:
et posuit sup eos orbem. Pedes scōp
suorū seruabit: ⁊ impij in tenebris con-
uertentur: quia non in fortitudine sua
roborabit uir. Dñm formidabit ad-
uersarij ei⁹: ⁊ sup ipso i celis conabit.
Dñs iudicabit fines terre: et dabit im-
perium regi suo: et sublimabit cornu
xpi sui. Et abiit helchana i ramatha:
in domū suā. Puer autē erat minist⁹
in conspē dñi: ante faciem hely sacer-
dotis. Porro filij hely: filij beai. nesci-
entes dñm: neq; offciū sacerdoti ad
populū: sed qñq; inuolasset uictimā:
uenietat puer sacerdotis dñi roquerent
carnes: et habebat fuscā uulā ridere
in manu sua: ⁊ nūtebat eā in letamē

uel in caldariā: aut in ollam sive in
crauiā: et quē qd leuabat fuscū: ac
tollebat sacerdos sibi. Sic faciebant
uicū istū: uenientū in sylo. Etiam
autēq; adolecent adipē uenietat puer
sacerdotis: ⁊ dicebat inuolans. Da
michi carnē: ut coquā sacerdoti. Non
enī accipiam a te carnem totam: sed
rudā. Dicebatq; illi inuolans. Item:
datur pmi iuxta morem hodie atepo:
et tolle tibi quantūq; desiderat aia
tua. Qui ridens aiebat ei. Nequaq;
Nūc enī dabis: alioqui tollā uī. Erat
ergo peccatum puerorū: grande nimis
coram dño: quia terrahēbat homines
sacerdotis dñi. Samuel autē ministra-
bat autē facie dñi puer accind⁹ xphor
lineo. Et tunc parua faciebat ei ma-
ter sua: quam afferebat statim diebus
ascendens cum uero suo: ut inuolaret
hostiā sollemnem ⁊ uocū suū. Et bene-
dixit hely helchane ⁊ uxori eius: dicit-
q; ei. Reddat tibi dñs semen te mltre
har: pro serore qd commodasti dño. Et
abiit i locū suū. Visitauit ergo dñs
annā et cōcepit: ⁊ peperit res filios et
duas filias. Et magnificatus ē puer
samuel apud dñm. Hely autem erat
senex ualde: et audiuit omnia que faci-
ebat filij sui uicū istū: et quomodo
dominaret cū mulieribz q̄ obseruabāt
ad hostiū tabernaculi: ⁊ dicit eis. Qua-
re facitis res huiusmodi quas ego
audio res pessimas ab omī ipso? Mo-
lite filij mei. Non enī est bona fama
quā ego audio: ut transgredi faciant
ipsum dñm. Si peccauerit uir i uis: pla-
cari ei potest deus: si autem in domino
peccauerit uir: quis orabit pro eo? Et
nō audierunt uocari patris sui: quia

uoluit dñs occidere eos. Puer autem
samuel pñebat atq; credebatur: et pla-
cebat tam deo q̄ hominibus. Venit
autē uir dñi ad hely: et ait ad eū. Hec
dicit dñs. Numquid uō apte reuelatus
sum domui patris tui cū esset i egipto
in domo pharaonis: ⁊ elegi eū ex om-
nibus tribubz isrl michi i sacerdotem:
ut ascenderet ad altare meū: ⁊ adolere
michi incensum: ⁊ portare xphor corā
me: et dedi domui patris tui omnia de
sacrificijs filiorū isrl. Quare talē abie-
cisti uictimā meā: et munera mea: q̄
cepī ut offerrent in templo: et magis
honorasti filios tuos q̄ me: ut come-
deris pmiā oīs sacrificij isrl xpi
mei: pñea autē dñs deus isrl. Loqueris
locus? Nūc dom⁹ tua ⁊ dom⁹ patris tui
ministrauerit i cōspē meo: usq; i semi-
ternū. Nūc autē dicit dñs. Abiit hoc
a me. Sed qñq; honorificauit me glō-
ficabo eū: qui autē contempnit me erit
ignobilis. Ecce dies uenit: ⁊ pñdam
brachiū tuū: et brachiū dom⁹ patris
tui: ut nō sit senex i domo tua. Et uide-
bis euulsum tuū i templo in uinuetis
prospis isrl: et nō erit senex i domo
tua omibz diebus. Vocauit me nō autē
uix pñtus: et te ab altari meo: sed ut
deficiant oculi tui: et tabescat aia tua:
et pars magna dom⁹ tue moriet cū
ad uirilem etatē uenerit. Hec autē erit
tibi signū qd uerū ē duobz filiis tuis
ophny et hines. In die uno morient
ambo. Et suscitabo michi sacerdotem
fidele qui iuxta cor meū ⁊ animā meā
faciet: et edificabo ei domū fidei: et am-
bulabit coram xpo meo cūdis diebus.
Futur⁹ ē autē: ut quicūq; rauanserit i
domo tua ueniat ut oreur pro eo: et

offerat mīmū argenteum ⁊ coram pa-
tris: dicatq;. Dimitte me obsecro ad
unā partem sacerdotale: ut comedā
bucellam panis. **¶**

Puer autem samuel ministrabat
dño corā hely: et sermo dñi erat
pñtus. In diebus illis non erat uisio
manifesta. Fadū ē ergo in die quādā
hely iacebat in lectulo suo: et oculi eius
caligauerāt: nec poterat uidē lucernā
dei autēq; extinguere. Samuel autē
dormiebat i templo dñi: ubi erat archa
dei. Et uocauit domin⁹ samuel. Qui
respondens ait. Ecce ego. Et currit
ad hely: et dixit. Ecce ego. Vocasti enī
me. Qui dixit. Non uocaui te fili. Re-
uertere et dormi. Et abiit et dormiuit.
Et adiecit dñs rursum uocare samuel.
Consurgeatq; samuel abiit ad hely: ⁊
dixit. Ecce ego: quia uocasti me. Qui
rursum. Nō uocaui te fili mī. Reuertere
et dormi. Porro samuel nec dū sciebat
dñm: neq; reuelat⁹ fuerat ei sermo dñi.
Et adiecit dñs: et uocauit adhuc sa-
mucl scio. Qui surgēs abiit ad hely:
⁊ ait. Ecce ego: quia uocasti me. Inel-
legit ergo hely quia dñs uocaret puer:
et ait ad samuel. Vade et dormi: et si
deinceps uocauit te dices. Loquere do-
mine: quia audit seruus tuus. Abiit
ergo samuel: et dormiuit in loco suo.
Et uenit dñs et stetit: et uocauit sicut
uocauerat scio. Samuel samuel. Et
ait samuel. Loquere dñe: quia audit
seruus tuus. Et dixit dñs ad samuel.
Ecce ego facio ubi in isrl: qd quicūq;
audierit nūmē ante aures eius. In
die illa suscitabo aduersū hely: omnia
q̄ loquit⁹ sū sup domū eius. Incipia ⁊
cōplebo. Predixi enī ei qd iudicaturus

esset domui eius in eternum propter iniquitatem: eo quod non uenerat indigne agere filios suos: et non corrumpere eos. Idcirco iuravi domui hely: quod non esset iniquitas domui eius uindictis et muneribus: usque in eternum. Dominum autem samuelem usque mane aperuit: hostia domus domini. Et samuel timebat indicare visionem hely. Vocauit ergo hely samuelem: et dixit. Samuel fili mi. Qui respondens ait. Presto sum. Et interrogauit eum. Quis est homo quem locutus est dominus ad te? Pro te ne relinquis me. Hec faciat tibi deus: et hec addat: si abscondis a me timorem ex omnibus uerbis que dicta sunt tibi. Iudicauit itaque ei samuel uniuersos sermones: et non abscondit ab eo. Et ille respondit. Dominus est. Quod bonum est in oculis suis faciat. Creuit autem samuel et dominus erat ei rex: et non recidit ex omnibus uerbis eius in terra. Et cognouit uniuersus israel a dan usque ad abere: quod fidelis samuelem propheta esset domini. Et addidit dominus ut appareret in bethleem: quoniam reuelaretur fuerat dominus samuelem in bethleem: et uenit secundo samuelem uniuerso israeli.

Et factum est in diebus illis: uenerunt philistinim in pugnam. Egressus est namque israel obuiam philistinim in bellum: et castra metatus est iuxta lapidem adiuuorum. Porro philistinim uenerunt in affert: et instruxerunt castra contra israel. Iuxta autem certamine regis uenerunt philistinim: et cetera sunt in illo certamine passim per agros ipsi quatuor milia uiros. Et reuersus est populus ad castra. Dixeruntque maiores natu de israel. Quare percussit nos dominus hodie coram philistinim? Istitimus ad nos de bethleem

archam federis domini: et ueniat in medium nostrum: saluet nos de manu inimicorum nostrorum. Misit ergo populus in bethleem: et eleuauerunt inde archam federis domini exercituum sedentis super cherubim. Etiamque duo filii hely cum archa federis domini obierunt: et fuerunt. Cumque uenisset archa federis domini in castra: uocauerunt eam omnes israel clamore gaudentes: et posuerunt eam. Et audierunt philistinim uocem clamoris: dixeruntque. Que nam haec est uox clamoris magnum in castris habentibus? Et cognouerunt quod archa domini uenisset in castra. Timueruntque philistinim deum. Venit deus in castra. Et ingaudentes dixerunt. De nobis. Non enim habet tanta realitas hec et nudius tertius? De nobis. Quis nos saluabit de manu eorum sublimium istorum? Qui sunt dii: qui percussit egypcium omni plaga in deserto. Et fortissimi et effores uiri philistinim: seruantes hebraeis sicut et illi seruauerunt nobis. Confortamini et bellare. Pugna: uenit ergo philistinim et celsus est israel: et fugit unusquisque in tabernaculum suum. Et facta est plaga magna nimis: et reciderunt de israel triginta milia pedum: et archa dei capta est. Duo quoque filii hely mortui sunt obuii et fines. Currens autem uir de beniamin ex castris uenit in bethleem in die illa: omnia uelut et ceteris puluere capite. Cumque ille uenisset: hely sedebat super sellam circa uiam expectans. Erat autem cor eius paues pro archa domini. Uir autem ille postquam ingressus est nuntiavit uerbum: et ululauit omnis ciuitas. Et audierunt hely sonitum clamoris: dixeruntque. Quis est hic sonitus tumultus huius? At ille respondit: et uenit: et nuntiavit hely. Uir autem erat nonaginta et octo annorum: et oculi eius caligauerant: et uidere non

poterat. Et dixit ad hely. Ego sum qui ueni de bethleem: et ego qui de castris fugi hodie. Qui ille ait. Quid adu est fili mi? Respondens autem ille qui nuntiabat: fugit inquit israel coram philistinim: et ruina magna facta est in populo. Insup et duo filii tui mortui sunt obuii et fines: et archa dei capta est. Cumque ille nuntiasset archam dei recidit de sella retrorsum iuxta hostium: et fractis cernicibus mortuus est. Bene enim erat uir: et grandis: et ipse iudicauit israel triginta annis. Morsus autem eius uixit: pugnans erat: uirumque paruum. Et audito nuntio quod capta esset archa dei: et mortuus esset socer suus: et uir suus: inuoluauit se et pepit. Truerant enim in ea dolores subitum. In ipso autem momento mortuus est: dixeruntque ei qui stabant circa eum. Ne timeas: quia filium peperisti. Que non respondit eis: neque animaduertit. Et uocauit puerem: et benedixit. Tranquilla est gloria domini de israel: quia capta est archa dei. Et pro loco suo et pro puero suo ait. Tollata est gloria ab israel: eo quod capta esset archa dei.

Philistinim autem eleuauerunt archam adiuuorum in azoton. Tulitque philistinim archam dei: et inuoluerunt eam in templum dagon: et statuerunt eam iuxta dagon. Cumque surrexissent diludo azoton aliter diceret dagon iacebat prius in terra ante archam domini. Et eleuauerunt dagon: et restituerunt eum in locum suum. Quodcumque mane die altera cogerent: inuenerunt dagon iacentem super faciem suam in terra coram archa domini. Caput autem dagon et due palme manuum eius absque reauerunt super sinum: porro dagon solus reuersus remanserat in loco suo. Propter hanc

causam non calcant sacerdotes dagon et omnes qui ingreduntur templum eius super sinum dagon in azoton: usque hodie. Azoton autem est ante manum domini super azoton: et demolitus est eos. Et percussit in seciore parte natiui azoton et fines eius: et reuoluerunt uille et agri in medio regionis illius: et nate sunt mures: et facta est ciuitas mortis magne in ciuitate. Videntes autem uiri azoton huiusmodi plagam dixerunt. Non maneat archa dei israel apud nos: quia dura est manus eius super nos: et super dagon dei nostri. Et mures congregauerunt omnes sarcapas philistinorum ad leram: dixeruntque. Quid faciamus de archa dei israel? Responditque gethel. Circumducatur archa dei israel. Et circumduxerunt archam dei israel. Illis autem circumducuntibus eam: habebat manus domini dei per singulas ciuitates in fecionis magne nimis: et percussit uiros uniuersosque: uerbis a puero usque ad maiorem: et computebatur pueri natus quales eos. Inueneruntque gethel et filii eius: et fecerunt sibi sedes pellineas. Miserrunt ergo archam domini in archaron: et clamauerunt archaron dicens. Ad duxerunt ad nos archam dei israel: ut interficiat nos: et populum nostrum. Miserrunt itaque: et congregauerunt omnes sarcapas philistinorum. Qui dixerunt. Dimittite archam dei israel: et reuertat in locum suum: ut non irasciatur nos cum populo nostro. Fecerunt enim paucos mortis in singulis urbibus: et gravissima manus domini dei. Uiri quoque qui mortui non fuerant percussant in seciore parte natiui: et ascendebat ulularum.

Fuit ergo archa domini in regione

philistinorum septem mensibus. Et post hoc
venerunt philistini sacerdotes et di-
vinos duces. Quid faciamus de archa
dei? Iudicare nobis: quod remittamur
ea in locum suum. Qui dixerunt. Si remit-
tis archam dei israel nolite dimittere eam
vacuam: sed quod debemus ei: reddite pro peccato
et tunc curabimur: et scietis quare non
recedat manus eius a vobis. Qui dixe-
runt. Quid est quod pro delicto reddere
debemus ei? Respondentes illi. Quia
numquam prout debemus philistinorum quinque
aureos facientes: et quinque mures
aureos: quia plaga una fuit omnibus
vobis et sacerdotibus vestris. Facientesque simi-
tudines auro: vestrorumque similitudines uni-
versarum que demoliri sunt terra: et dabitur deus
israel gloriam: si forte reverteretur manus suam
a vobis: et a diis vestris: et a terra vestra.
Quare gravatis corda vestra sicut aggerem
navis egipcie: et pharaon cor suum: Nonne
postquam percussus est tunc dimitte eos et
abierunt. Atque ego accipere et facere
plaustrum novum unum: et duas vacas fe-
cias quibus non est impolitum iugum iungere
in plaustrum: et reducere vitulos earum
domum. Tolleisque archam domini et ponas
in plaustrum: et vasa aurea que resoluisti
ei pro delicto ponas in capella ad lat-
erem eius: et dimitte eam ut vadat: et aspi-
cietis. Et si quidem per viam finium suorum
ascenderit: terra bechlamites ipse fecit nobis
hoc malum grande: sin autem minime:
sciamus quia nequaquam manus eius attingit
nos: sed casu accidit. Fecerunt ergo illi
hoc modum: et tollentes duas vacas
que ladabatur vitulos iuxerunt ad plaustrum:
vitulosque earum conduxerunt domum. Et po-
suerunt archam dei super plaustrum: et ca-
pellam que habebat mures aureos et
similitudinem auro. Ibat autem indirectum
vaccæ per viam que ducit bechlamites: et

intra uno gradiebantur per vias et mu-
gientes: et non declinabant neque ad dex-
tram neque ad sinistram. Sed et sarcinæ
philistinorum sequentur usque ad terminos
bechlamites. Porro bechlamites mercedem
mercedem in valle. Et elevantes oculos suos
viderunt archam: et gaudium fuit eis
vidisse. Et plaustrum venit in agrum ioseph
bechlamites: et stetit ibi. Erat autem ibi
lapis magnus. Et consideravit signum
plaustrum: vacasque imposuerunt super ea
holocaustum domino. Levere autem deposuerunt
archam dei: et capellam que erat iuxta
eam in qua erat vasa aurea: et posuerunt
super lapidem grandem. Viri autem bechla-
mites: obsecraverunt holocausta: et immola-
verunt victimas in die illa domino. Et
quinque sarcinæ philistinorum viderunt: et
reversati sunt in acharon in die illa. Qui
sunt autem anni auri quos reddiderunt
philistinorum pro delicto domino. Azor uni-
gaza unum: achalon unum: gath unum:
acharon unum: et mures aureos secundum
nummum: vitulos philistinorum quinque: prout
riarum: ab urbe murata usque ad villam
que erat absque muro: et usque ad abel
magnum: super que posuerunt archam domini:
que erat usque in illa die in agro ioseph
bechlamites. Percussit autem dominus de
viris bechlamitis eo quod vidissent
archam domini: et percussit de populo septuaginta
viros et quinquaginta milia plebis. Tu-
xiitque populus eo quod dominus percussisset plebem
plaga magna. Et dixerunt viri bechla-
mites. Quis poterit stare in conspectu domini
dei sancti huius? Et ad quem ascenderet a
nobis? Miseruntque missos ad habita-
tores cariaciarum dicentes. Reduxerunt
philistinorum archam domini: descendite
et reducite eam ad vos. **vi**

Venerunt ergo viri cariaciarum et
reduxerunt archam domini: et immole-
-

eam in domum aminadab in gabaam.
Et exaravit autem filius eius sacrificaverunt:
ut custodiret archam domini. Et factum est
et qua die mansit archa domini in caria-
ciarum: multiplicati sunt dies. Erat
quippe iam annus viginti. Et requieverunt
omnes domus israel post dominum. Atque
samuel ad universam domum israel dicens.
Si in toto corde vestro revertimini ad dominum
auferre deos alienos de medio vestrum
baalim et ashtaroth: et parate corda
vestra domino: et servite ei soli: et eruet vos
de manu philistinorum. Abstergebat ergo
filius israel baalim et ashtaroth: et servierunt
domino soli. Dixit autem samuel. Congre-
gate universum israel in masphar: ut orau-
pro vobis domino. Et convertentur in mas-
phar. Praeparavitque aquam: et effuderunt
in conspectu domini: et immolaverunt in die
illa et dixerunt. Tibi peccavimus domine. Iu-
dicavitque samuel filius israel in masphar.
Et audierunt philistinorum quod congregati
esset filius israel in masphar: et ascenderunt
sarcinæ philistinorum ad israel. Quod cum
audisset filius israel: numeravit a facie phi-
listinorum. Dixeruntque ad samuelem. Ste-
resse pro nobis clamare ad dominum deum
nostrum: ut salvet nos de manu philisti-
norum. Tulit autem samuel agnum ladentem
unum: et obtulit illi holocaustum integrum
domino. Et clamavit samuel ad dominum pro
israel: et exaudivit eum dominus. Factum est
autem cum samuel offerret holocaustum
philisteos inire bellum contra israel. Intro-
iit autem dominus fragore magno in die
illa super philistinorum: et ceciderunt eos: et reli-
quie a filiis israel. Egrediebantur viri israel de
masphar persecuti sunt philisteos: et
percussit eos usque ad locum quem erat sbe-
bechchar. Tulit autem samuel lapidem
unum: et posuit eum inter masphar: et inter
seu: et vocavit nomen loci illius: lapis

adiutorum. Dixeruntque. Quicquid auxiliatur
est nobis dominus. Et humiliati sunt phi-
listini: nec appropinquaverunt ultra ut veni-
rent in terminos israel. Facta est itaque ma-
nus domini super philisteos cunctis diebus
samuelis: et reddite sunt urbes quas
rulerat philistinorum ab israel: ab archa-
ron usque: gath: et terminos suos. Libera-
vitque israel de manu philistinorum: et tunc
pax inter israel et amorreum. Iudicabatque
samuel israel cunctis diebus vite sue: et ibat
per singulos annos circumiens bechel et gal-
gala et masphar: et iudicabat israhel
in supradictis locis. Revertaturque in
ramatha: ibi enim erat domus eius:
et ibi iudicabat israhel. Edificavit
etiam ibi altare domino. **viii**
Factum est autem cum senisisset samuel:
posuit filios suos iudices israel.
Proutque nomen filii eius primogeniti
iohel: et nomen secundi abyra: iudicavit
in beelaber. Et non abulaverunt filii illi
in vijs eius: sed declinaverunt post aug-
mentum acceptumque numerum: et perierunt
iudicii. Congregavit ergo universi ma-
iores natum israel venerunt ad samuelem in
ramatha: dixeruntque ei. Ecce tu senisisti:
et filii tui non ambulant in vijs tuis.
Constituere nobis regem ut iudicet nos:
sicut et universi habent nationes. Disple-
xeruntque secum in oculis samuelis: eo quod
dixisset: da nobis regem ut iudicet nos.
Et oravit samuel ad dominum. Dixit au-
tem dominus ad samuelem. Audi vocem populi:
in omnibus que locutus sum tibi. Non enim abiecerunt
me sed me: ne regnum super eos. Iuxta verbum
opera sua que fecerunt a die que eduxi eos
de egipto usque ad diem hunc: sicut dixe-
runtque me et fecerunt dijs alienis: sic
faciunt etiam tibi. Atque ego vocem eorum
audi. Veritatem ostendit eis: et perdit
eis ius regis qui regnabit super eos.

Dixit itaq; samuel oia verba dñi ad
pplm qui petierat a se regē et ait. Hoc
erit ius regis. qui imperatur? est vob.
filios vros tollit et pōit in curibz
suis. facietq; sibi equites et p̄fectores
p̄rigas suas: et cōstituet sibi tribunos
et cōturbatores. et aratores agroꝝ suoz
et mēsores segetū. et sabros arnoꝝ et
curtū suoz. filias q; vras faciet sibi
vinguētarias. et focarias. et panificas.
Agros q; vros et vineas et oliueta o-
p̄ima tollit: et dabit suis suis. Sed et
segetes vestras et vineas reddet? adde-
rimabit. ut det eumudis et famulis suis.
Seruos etiā vros et ancillas et iuvenes
op̄timos et alios auferet: et pōit in
ope suo. Greges q; vros adducimabit.
volq; cūctis ei serui. Et clamabit in
die illa a facie regis v̄ri quē elegistis
vobis. et nō exaudiet vos dñs in die
illa: quia p̄stistis vobis regē. Soluit
autē p̄p̄s audire vocem samuelis. sed
dixerūt. Nequaquā. Ecce enī erit sup nos
et erim? nos q; sicut cūctos p̄eres. et iu-
dicabit nos rex n̄r. et egrediet aū nos.
et pugnabit bella n̄ra p nobis. Et au-
diuit samuel oia verba p̄p̄i: et locutus
est ea in auribz dñi. Dixit autē dñs
ad samuelem. Audi vocē eoz: et cōstitue
sup eos regē. Et ait samuel ad viros
istos. Vadat unusquisq; in ciuitate suā.
Er erat vir de beniamin noīe
is. filij abiel. filij seoz. filij bechor.
filij sareth. filij aphia. filij vici iemini
fortis robore. Et erat ei filij vocablo
saul. electus et bonus: et nō erat vir de
filijs israel melior illo. Ab humeris et sur-
sum auinebat sup omne pplm. Petie-
rant autē aline eis p̄is saul. Et dixit
eis ad saul filiū suū. Tolle tecū vnu de
pueris: et cōsurgēs vade et q̄re alinas.
Qui cū transisset p moŕem ephraim

et p terrā salisa et nō inuenisset: m̄stet
etiā per terrā salim et nō erat. sed et per
terrā iemini. et minime reperit. Cū au-
tem venisset in terrā suph: dixit saul ad
puerū qui erat cū eo. Veni et cōstitue
ne forte dimiserit pater meus alinas: et
solicius sit p nobis. Qui ait ei. Ecce
vir dñi est in ciuitate hac vir nobilis.
omne qd loquitur. sine ambiguitate v̄rit.
Nunc ego tam? illuc: si forte indierit
nobis de via n̄ra ppter quā venimus.
Dixitq; saul ad puerū suū. Ecce ibim?
Quid fecim? ad vires dei? Pueris dedit
in sistacis n̄ris. et sportulā nō habē-
mus ut deū homini dā: nec quicq;
aliud. Cursum puer cōstitit saul et ait.
Ecce inuēta est in manu n̄ra q̄ra p̄
staretis argenti. datus homini de. ut
indierit nobis viā n̄ram. Quid in istis
sic loq̄bat unusquisq; vadēs cōsuler
deū. Venite et amus ad videndū. Qui
enī p̄p̄a dicitur hodie: vocabat oīem
videns. Et dixit saul ad puerū suū.
Op̄tim? timo tu? Veni tam? Et iterū
in ciuitate: in q̄ erat vir dei. Cūq; ascen-
derent diuū ciuitatis iuenerūt puellas
egredientes ad hauriendā aquā: et
dixerūt eis. Num hic est videns? Que
videntes dixerūt illis. Dicit. Ecce ante
te. stetit nūc. Hodie enī venit i ciui-
tate: quia sacrificiū est hodie ppli in ex-
celso. Ingressi v̄rit hanc iuenerūt
eū: anteq; accessit excelsū ad v̄scendū.
Necq; enī comessit? est p̄is donec ille
veniat. quia ip̄e b̄ndixit ip̄is: et dein-
ceps comedit qui vocati sūt. Nūc ego
cōscendit: quia hodie reperietis eū. Et
accessit in ciuitate. Cūq; abularet in
medio v̄rit apparuit samuel egredi-
ens obviam eis: ut ascenderet i excelsū.
Dñs autē rursū auertit auriculā samu-
elis: aū v̄rit dñi qm̄ v̄rit saul dñs.

Hic ip̄a hora q̄ nūc est. r̄as m̄stet
v̄rit ad te de terra beniamin: et v̄nges
eū ducem sup pplm meū istis. Et salua-
bit pplm meū de manu philistinoy:
q̄a respiciat pplm meū. Venit enī clamor
eoz ad me. Cumq; aspexisset samuel
saul: dñs dixit ei. Ecce vir quē dixi
tibi. Nūc dñabitur p̄lo meo. Accessit
autē saul ad samuelem in medio porte
et ait. Iudica oro michi: ubi est domus
videns? Et cōstitit samuel saul dicens.
Ego sum vidēs. Ascende ante me in
excelsū ut comedas meū hodie et di-
mista te mane: et oia que sunt in corde
tuo indicabo tibi. et de alinis quas
nudius tertius p̄didisti: ne solicius sit
quia inuēit sunt. Et rursū exiit op̄ia
queq; istis. Nūc tibi et omni domui
p̄is tui. Quidēs autē saul ait. Nūc qd
non fili? iemini ego sum de minimis
tribu israel: et cognato mea nouissima
inter omnes familias de tribu benya-
min. Quare ergo locut? es michi ser-
monem istū? Assumēs itaq; samuel
saul et puerū ei? introduxit eos in
excelsū: et dedit eis locū in capite eoz
q̄ fuerat inuēti. Erāt enī isti triginta
viri. Dixitq; samuel toto. Da partem
quā dedi tibi: et p̄p̄i ut reponēs seor-
um apud te. Leuauit autem totus ar-
men: et posuit ante saul. Dixitq; sa-
muē. Ecce qd remanet: pone ante te
et comede: quia de inducā seruati
est tibi quādo pplm vocaui. Et come-
dit saul cum samuele in die illa. Et de-
scendit de excelsū in opidū. et locut?
est cum saule i solario: strauitq; saul
in solario et dormiuit. Cumq; mane
fuerēt illi et iā dies luceret: vocauit
samuel saule i solario dicens. Sur-
ge ut dimista te. Et surrexit saul. Eg-
ressusq; fuit ambo: ip̄e videlicet et samuel.

Cūq; descendit in gerana p̄te ciuita-
tis: samuel dixit ad saul. Dic pueror:
ut antecedar nos et cūseat. Tu autem
discede paulatim: ut indierit tibi v̄rit dñi.
Quē autē samuel laudatam
olei. et effudit sup caput eius: et
cōsecravit? est eū et ait. Ecce unxit te dñs
sup hereditatē suā in p̄nti t̄p̄e: et libera-
bis pplm suū de manibz inimicoy eoz
q̄ in circuitu ei? sūt. Et hoc tibi signū:
quia unxit te deus in p̄ncipē. Cūq;
abieris hodie a me: inuenies duos vi-
ros iuxta sepulchrū rachel in finibz ben-
yamini in meridie: dixerūtq; tibi. Inuen-
te sūt aline ad q̄a iteras pquirendas:
et inuenisti p̄t rursū alinis solicius
est p vobis. et dicit. Quid faciā de filio
meo? Cūq; abieris inde. et ultra transi-
eris et ueneris ad quercū thabor: inue-
nient te tres viri ascendentes ad deū in
bethel: vni? portās res hedos. et alius
res totas panis: et alius portans la-
gerā vini. Cūq; te saluauerit dabunt
tibi duos panes: et accipies de manu
eoz. Post hec uenies in collē dñi: ubi
est statio philistinoy. Et cū ingressus
fueris ibi v̄rit: obuū habebis gregē
prophetarū descendentiū de excelsū: et
ante eos p̄phetā et cūpaniū et cibā
et cūcharā. ip̄osq; p̄phetas: et insiliet
in te sp̄s dñi et p̄phabis cū eis: et mu-
taberis in virū aliū. Quādo ergo eue-
nerint signa hec oia tibi. fac quecūq;
inuenierit man? tua: quia dñs est tecū.
Et descendes ante me in galgala. Ego
quippe descendā ad te: ut offeras obla-
tionem et imoles victimas pacificas.
Septem diebz expectabis donec veniā
ad te: et ostendā tibi que faciās. Itaq;
cum auerisset humerū suū ut abiret a
samuele. immutauit ei deus cor aliud:
et uenerūt omnia signa hec in die illa.

Generatusque ad peditum collent: et ecce tu-
neus pphas obui? ei. Et insiluit super
eum spiritus domini: et pphauit in medio eorum.
Videntes autem omnes qui nouerant eum
hec et nudius tertius quod esset cum pphas:
et ppharet: dixerunt ad inuicem. Que nam
res accidit filio tuo? Num et saul inter
prophetas? Responditque alius ad alterum
dicens. Et quis pater eius? Propterea uersum est
in pueritium. Num et saul inter pphas?
Respondit autem pphare: et uenit ad regem
suum. Dixitque paruus saul ad eum et ad
pueros eius. Quo abiistis? Qui responderunt.
Quare alinas. Quas cum non reperissent.
uenimus ad samuelem. Et dixit ei paruus
suum. Indica michi quid dixerit tibi
samuel. Et ait saul ad paruum suum. In-
dicauit nobis quia inuenire essent ali-
ne. De sermone autem regni non indica-
uit ei: que locum fuerat ei samuel. Et
conuocauit samuel populum ad dominum in
masphar: et ait ad filios israel. Hec di-
xit dominus deus israel. Ego eduxi israel de egi-
pto: et erui uos de manu egyptiorum: et
de manu omnium regum qui affligebant uos.
Hos autem hodie pcepisti dominus deus
uostre: qui solus saluabit uos de uniuersis
malis et tribulationibus uestris: et dixisti.
Nequaquam: sed regem constitue super nos.
Num ergo scire coram domino per tribus uestras
et per familias. Et applicauit samuel
omnes tribus israel: et cecidit sortis super benja-
min. Et applicauit tribum benja-
min et cognationes eius: et cecidit super
cognationem merari: et peruenit usque ad
saul filium eis. Quasi uero ego eum: et non
est inuentus illic. Et soluturum post
hec dominum: uos nam uenire? et ille illuc.
Responditque dominus. Ecce absconditum est domi-
nus: et cecidit ei inde: stetitque
in medio populi: et aliorum fuit uniuerso
populo ab humero et sursum. Et ait

samuel ad omnem populum. Ecce uidetis
quem elegit dominus: qui non sit filius illi in
omni populo. Et clamauit dominus populo: et
ait. Uiaque regis. Locutus est autem samuel
legi regni ad populum: et scripsit in libro
et reposuit coram domino. Et dimisit samue-
lem omne populum singulos in domum suam.
Sed et saul abiit in domum suum in ga-
baath. Et abiit cum eo pater eius: quorum
regebat deus corda. Filii uero belial
dixerunt. Num saluare nos poterit iste?
Et despectum ei: et non attulerunt ei mu-
nera. Ille uero dissimulabat se audire.

Et factum est postquam misit
samuel naas amonites et pug-
nare cepit aduersum yabes galaad: dixe-
runtque omnes uiri yabes ad naas. Ha-
beto nos federatos: et seruimus tibi. Et
respondit ad eos naas amonites. In hoc
fecisti uobiscum fedus: ut erui omni uirum
oculos de uos: ponamus uos oppro-
brium in uniuerso israel. Et dixerunt ad eum
seniores iabes. Crede uobis septem dies:
ut mittamus nuncios ad uniuersos re-
minos israel: et si non fuerit qui defendat
uos egrediamur ad te. Venit ergo
nuntius in gabaath saulis: et locuti sunt
uobis hec audiente populo. Et leuauit omnia
populi uoce suam et reuocauit. Et ecce saul ueni-
erat sequens boues de agro et ait. Quid
habet populus quod ploret? Et narrauerunt
ei uerba uirorum iabes. Et insiluit spiritus
domini in saul cum audisset hec uerba: et iratus
est furor eius nimis. Et assumens uentrem
bouis: cecidit in frusta: misitque omnes
reminos israel per manum nuntiorum dicens.
Quidcumque non fecerit et seruus fuit saul
et samuel: sic fiet uobis etiam. Quasi ergo
timor domini populi: et egressi sunt quasi uiri
unius: et receperunt eos in bezec. Fuerunt
que filii israel cetera milia: uirorum autem
iuda triginta milia. Et dixerunt uniuersis

qui uenerant. Sic dicitis uiris qui sunt
in iabes galaad. Eas erit uobis salu-
um: cum incaluerit sol. Venit ergo nuntius
et narrauerunt uiris iabes. Qui letati sunt
et dixerunt. Mane esurimus: ad uos et fa-
cietis nobis omne quod placuerit uobis. Et
factum est cum dies transisset: misit saul
saul populum in tres partes. Et ingressus
est media castra in uigilia matutina:
et percussit amon usque dum incalueret dies.
Reliqui autem dispersi sunt: ita ut non relin-
querent in eis duo pariter. Et ait populus
ad samuelem. Quis est iste qui dicit saul
non regnabit super nos? Dace uiros et
interficiamus eos. Et ait saul. Non oeci-
detur quisquam in die hac: quia hodie
fecit dominus saluum in israel. Dixit autem sa-
muel ad populum. Venite et eramus in gal-
gala: et immolamus ibi regnum. Et precepit
omnis populus galgala: et fecerunt ibi regem
saul: coram domino in galgala. Et
immolauerunt ibi uictimam pacificam
coram domino. Et letatus est ibi saul
et cuncti uiri israel nimis.

Dixit autem samuel ad uniuersum israel.
Ecce audiuimus uocem uestram iuxta
omnia que locuti estis ad me: et constitui super
uos regem. Et nunc rex graditur ante uos.
Ego autem letum et inuani. Porro filii
mei uobiscum sunt. Itaque conuersus coram
uobis ab adolescentia mea usque ad hanc
diem: ecce pater sum. Loquimini de me coram
domino et coram christo eius: ut bene reuoluerim
uobis: aut aliter: si quequam calumniarum
fuerit: si opprobrii aliquid de manu uestra: quam
numquam accepi: et ceterum illud hodie
restituam uobis. Et dixerunt. Non es ca-
lumniarius nos: neque oppressisti: neque
tulisti de manu aliorum: quippiam. Dixit
ergo ad eos. Testis est dominus aduersum uos
et testis christus eius in die hac: quia non
inuenieris in manu mea quippiam.

Et dixerunt. Testis. Et ait samuel ad
populum. Dominus qui fecit moysen et aaron:
et eduxit patres uestris de terra egypti ad eum.
Num ergo scire ut iudicio contendam ad-
uersum uos coram domino: de omnibus mis-
ericordiis domini: quas fecit uobiscum et cum
patribus uestris: quod iacob ingressus est in
egyptum: et clamauerunt patres uestri ad
dominum: et misit dominus moysen et aaron:
et eduxit patres uestris de egipto: et colloca-
uit eos in loco hoc. Qui obliui sunt domini
dei sui: et tradidit eos in manu hylare
magistri militum asor: et in manu phi-
listinorum: et in manu regis moab: et pu-
gnauerunt aduersum eos. Postea autem
clamauerunt ad dominum: et dixerunt. Pecca-
uimus: quia deliquimus dominum: et seruimus
baalim et ashtaroth. Num ergo eruit nos
de manu inimicorum uestrorum: et seruimus
tibi. Et misit dominus ierobaal et badan:
sampsam et barach: et pepere et samuel:
et eruit uos de manu inimicorum uestrorum:
per circuitum: et habitastis confidenter.
Videntes autem quod naas rex filiorum amon
uenisset aduersum uos: dixisti michi
nequaquam: sed rex impabit nobis: cum dominus
deus uester regnaret in uobis. Num ergo
pater est rex uestrus: quem elegistis et peristis.
Ecce dedit uobis dominus regem. Si timueritis
dominum et seruieritis ei: et audieritis uocem
eius: et non reasperaueritis os domini: eritis
et uos et rex qui imperat uobis sequentes
dominum deum uestrum. Si autem non audieritis
uocem domini: sed reasperaueritis sermones
eius: erit manus domini super uos et super patres
uestrorum. Sed et nunc scire et uidere rem
istam grandem: quam facturus est dominus
in conspectu uestro. Numquid non mellis tri-
tici est hodie? Immo et domum et dabit
uocem et pluuia: et scietis et uidebitis
quia grande feceritis uobis malum in
conspectu domini: perantes super uos regem.

Et clamavit samuel ad dñm et dedit
dñs voces et pluvias in illa die. Et
muit omnis ppls nimis dominũ et
samuelem. Et dixit unũsquisq; ppls ad
samuelem. Ora pro suis tuis ad dñm
dñi tuũ ut nō moriant. Addidimus
enī uniuersis peccatis vris malum ut
pererant nobis regē. Dixit autē samu-
el ad pplm. Nolite timere. Vos fecistis
unũsquisq; malũ hoc. Verūamen nolite
recedere a rege dñi sed seruite dño in
omni corde vtro. et nolite dedine post
vana q̃ nō p̃derūt vobis neq; erūt vos
quia vana sunt. et nō derelinquet dñs
pplm suum. ppter nomen suũ magnũ.
q̃a iurauit dñs facere vos sibi pplm.
Abstine autē a me hoc peccatũ in dño
ut cesset orare p vobis. et docet vos
viā rectā et bonā. Agit timere dñm et
seruire ei in veritate. et ex toto corde vtro.
Vidistis enī magnificā que in vobis
gessit dñs. Quod si p̃seueratis in
malicia et vos et regē vtr̃ p̃deritis.
Filius vnius anni erat **rus**
saul cū regnare cepisset. duobus
autē annis regnauit sup isrl. Et elegit
sibi saul tria milia de isrl. Et erant cū
saul duo milia i machinas et i mōte
bethel. mille autem cū yonathā in ga-
baa beniamin. Porro ceteri pplm rami-
ficati vniuersi in tabernacula sua. Et p-
cussit yonathas stacionē philistinorū
que erat in gabaā. Quod cū audisset
philistini saul recinē buccina in om-
ni terra dicens. Audiāt hebrei. Et uni-
uersus isrl audiuit huiusmodi famā.
percussit saul stacionē philistinorū. Et
egressus est isrl aduersus philistini. Cla-
mavit ergo ppls post saul i galgala.
et philistini congregati sūt ad pliandū
contra isrl. triginta milia virorū. et sex
milia equitum. et reliquũ vulgus sicut

harena q̃ est in litore maris pluvina.
Et ascendentes castrametati sūt i machi-
nas ad orientem bethanem. Quod cū
vidisset viri isrl se in arco p̃licos a-
fflictos enī erat ppls. et absconderūt se in
spatiis et in abdīs in p̃cis quocūq;
et in antris et in cisternis. Hebrei autē
cū essent iordanē. cetera gad et galaad.
Ergo adhuc esset saul i galgala. uni-
uersus ppls p̃citus est qui sequebatur
eū. Et repetant iuxta placitū samu-
elis septē diebus. et non venit saul
i galgala. Dilapsusq; est ppls ab eo.
Sic ergo saul. Assere michi holocau-
tum et sacrificia. Et obtulit holocaustū.
Ergo completer offerens holocaustū.
ecce saul veniet. Et egressus ē saul
obuiā ei ut saluaret eū. Vocatusq; est
ad eū saul. Quid fecisti? Respondit
saul. Quia vidi q̃ ppls dilaberetur a
me. et tu non veneras iuxta placitū
dñi. porro philistini congregati fue-
rant i machinas. dixi. Nunc descende
philistini ad me i galgala. et stacionē
dñi nō placui. Necessitate compul-
sus obtuli holocaustum dño. Dixitq; sa-
mul ad saul. Bulte egisti. nec custo-
disti mādata dñi dei tui que p̃cepit tibi.
Quod si nō fecisses. iā nunc p̃parasset
dñs regnũ tuũ sup isrl in sempiternũ.
Sed nequaq; regnũ tuũ ultra dūrgit.
Quiescit dñs tibi vire iuxta cor suũ.
et p̃cepit ei dñs ut esset dux sup pplm suũ.
eo q̃ non seruaueris que p̃cepit dñs.
Samuel autem surrexit. et ascendit de
galgalis. in gabaā beniamin. Et redi-
it qui ppli ascenderunt post saul. obuiā
ppls. qui repugnabat eos. venientes
de galgala i gabaā in colle beniamin.
Et recessit saul pplm q̃ inuenerat
cū eo. quasi sexcentos viros. et saul et
yonathas filius eius. populusq; qui

inuentus fuerat cū eis. erat in gabaā
beniamin. Porro philistini dederāt
i machinas. Et egressi sūt ad pliandū
de castris philistinorū tres cunei.
Vnus cuneus p̃gebat contra viam
ephrain. ad terrā saul. Porro alius
ingrediebatur p viā bethron. Tertius
autē vertebat se ad iter ramini in terra
labaa. inueneris vallis setorim cetera
desertū. Porro faber sarcarius nō inue-
niebat in omni terra isrl. Laureat enī
philistini. ne forte faceret hebrei gladi-
um aut lanceā. Descendebat ergo oīs
israhel ad philistini. ut acueret unũ-
quisq; vomerem suũ et ligonem et secu-
rim et viduē et faculū. Ecce itaq;
erāt acies vomerū et ligonū et viduū
et securi. vltq; ad stimulū corrigendū.
Cumq; venisset dies p̃lij. non est in-
uentus ensis et lāca in manu totius
populi qui erat cum saul et yonathā
filiis eius. recepit saul et yonathā filio-
rū. Egredia ē autem stacio philistinū.
ut transirent i machinas. **ru**
Et accidit in q̃dam die. ut diceret
yonathas filius saul ad adole-
scenem armigē suũ. Veni et nesciam
ad stacionem philistinorū. q̃ est trans
locū illū. Partem autē suā hoc ip̃m non
inditauit. Porro saul morabatur in
extrema parte gabaā. sub malo gnato
q̃ erat in agro gabaā. Et erat ppls cū
eo q̃si sexcenti viros. Et achias filius
achib bethanias yehabod filij phineas.
qui ortus fuerat ex hely sacerdotē dñi
in hely. porrabat ephod. Sed et ppls
ignorabat quo isrl yonathas. Erāt
autē inter ascensū. per quos nitebat
yonathas transire ad staciones philisti-
norū. eminentes petre et vtraq; parte.
et q̃si in modū dentū. scopuli hinc inde
preiuppi. Nomen vni boles. et nomē

alteri sene. Vnus scopulus p̃mueniens
ad aquilonem et aduerso machinas.
et alter ad meridie contra gabaā. Dixit
autē yonathas ad adolecentem armi-
gē suũ. Veni transiamus ad stacio-
nem incircumcisorū h̃y. si forte faciat
dñs p nobis. quia non est dñs difficile
saluare vel i multis vel in paucis. Dixit
q; ei armiger suus. Fac omnia q̃ pla-
cent animo tuo. Perge quo cupis. et
ero tecū ubiq; volueris. Et ait yona-
thas. Ecce nos transimus ad viros
illos. Ergo apparuerunt eis. si taliter
locuti fuerat ad nos. manere donec ve-
niamus ad vos. Hanc in loco nro. nec
ascendamus ad eos. Si autem dixerint
ascendite ad nos. ascendamus ad eos.
quia tradidit eos dñs i manibus nris.
Hoc erit nobis signũ. Apparuit igit
vterq; stacioni philistinorū. Dixeruntq;
philistini. Eū hebrei egrediunt de ca-
uenis. in quibus absconditi fuerāt. Et
locuti sunt viri de stacione ad yona-
than et ad armigē suũ. Dixeruntq;
Ascendite ad nos. et ostendamus vobis
rem. Et ait yonathas ad armigē suũ.
Ascendamus. Sequere me. Tradidit
enī dñs eos in manus isrl. Ascendit
autē yonathas. manibus et pedibus rep-
tans. et armiger ei post eū. Et cū vidi-
ssent faciē yonathas. Itaq; alij cadeser
ante yonathan. alios armiger ei inie-
ciebat. sequēs eum. Et facta ē plaga
p̃ma. q̃m p̃cussit yonathas et armiger
eius. q̃si viginti viros. in media parte
iugis. q̃m par boui in die arare con-
suevit. Et factū est miraculū in castris
et p̃ agro. Sed et oīs ppls stacionis
eorū qui erāt ad p̃cedendū obstupuit.
et turbata sunt castra. Et accidit q̃si
miraculū a deo. Et respexit spulato-
res saul qui erāt in gabaā beniamin.

Et ecce miferando pertrata: et huc illucque
diffugiens. Et ait saul populo qui erat cum
eo. Requiritur et videtur quis abiecit se
nobis. Cumque requisissent: repertum est
non adesse yonathan et armigerum eius.
Et ait saul ad archiam. Applica archam
domini. Erat enim ibi archa domini in die illa.
Cum filijs israel. Cumque loqueretur saul ad sa-
cerdotes nummulus magnus: et erat in
casside philistinorum. Et ceciditque paula-
tim: et datus resonabat. Et ait saul
ad sacerdotem. Contrahere manum tuam.
Condamnavit ergo saul et omnes populus
qui erat cum eo: et venerunt usque ad locum
retamitis. Et ecce usus fuerat gladii
universis usque ad proximum suum: et ceteris
magna nimis. Sed et hebrei qui fuerant
cum philistinjs heci et nudius tertius.
Ascendentesque cum eis in casside et cassis
sunt ut essent cum israel: et qui erat cum saul
et yonatha. Omnes quoque israhelites
qui se absconderant in monte ephraim:
audientes quod fugissent philistiim: socia-
verunt se cum suis in philo. Et erat cum saul
quasi viginti milia virorum: et salvavit
dominus deus israel in die illa. Pugna autem
perierit usque ad bethaven. Et viri israel
sociati sunt sibi in die illa. Adiecit autem
saul populum dicens. Maledictus vir
qui comederit panem usque ad vespam:
donec ulciscar de inimicis meis. Et non
inaduravit universus populus panem.
Omnesque terre vulgus venit in saltum in
quo erat mel super faciem agri. Ingressus
est itaque populus saltem et apparuit fluvis
mel nullusque applicavit manum ad os
suum. Timebat enim populus iuramentum.
Porro yonathas non audierat: cum ad-
iuraret pater eius populum. Et ceciditque sumi-
tate virgule quam habebat in manu: et
intinxit in fauorem mellis. Et commisit
manum suam ad os suum: et illuminati

sunt oculi eius. Respondensque unus de populo
ait. Iure iurando constrinxit pater tuus
populum dicens. Maledictus vir qui com-
ederit panem hodie. Defecerat autem populus.
Dixitque yonathas. Turbavit propter me
terra. Vidistis ipsi quia illuminati sunt
oculi mei: eo quod gustaverim paululum
de melle isto. Quantomagis si com-
idisset populus de panis inimicorum suorum: quam
reperit. Nonne maior plaga facta fuisset
in philistinjs? Percussit enim ego in die
illa philisteos: a machinis usque in ig-
ilon. Defecit ergo est autem populus nimis:
et usus ad panem: nulle oves et boues:
vindictos: et madaverunt in terra. Come-
ditque populus cum sanguine. Munda autem
autem saul dicens: quod populus percellerit
dominus: comedens cum sanguine. Qui ait.
Prevaricatus estis. Solvite ad me iam
unum saxum grande. Et dixit saul. Dis-
gamini in vulgus: et dicit eis ut ad-
ducant ad me unumquisque bovem suum
et arietem: et occidat super istud: et vesti-
mini: et non peccabitis domino: comedentes
cum sanguine. Adduxit itaque omnis
populus unumquisque bovem in manu sua
usque ad noctem: et occiderunt ibi. Edi-
cavit autem saul altare domino. Cumque
proximum cepit edificare altare domino. Et
dixit saul. Itequam super philisteos
nocte: et vestemur eos usque dum illucet
mane: nec relinquentur eis viri. Dixit
que populus. Domine quod bonum tibi videatur
in oculis tuis fac. Et ait sacerdos. Acci-
damus huc ad deum. Et consuluit saul
dominum dicens. Num persequar philistinim
si trades eos in manu israhel? Et non
respondit ei in die illa. Dixitque saul. Appli-
cate huc unumquosque angulos populi: et sa-
rtes: et videt per quem acciderit hoc populum
hodie. Venit dominus salvator israel: quia
si per yonatham filium meum factum est: ab-
-

terradatione morietur. Ad quod nullus
contradixit ei de omni populo. Et ait ad
universum israel. Sparamini vos in parte
una: et ego cum yonatha filio meo ero in
parte altera. Respondensque populus ad saul. Non
bonum tibi videatur in oculis tuis fac. Et
dixit ad dominum deus israel. Domine deus israel
da iudicium: quod est populum non videris suo
nunc hodie? Si in me autem in yonatha
filio meo est iniquitas: hec da ostensio-
nem. Aut si hec iniquitas est in populo
tuo da sanditatem. Et deprehensus est
yonathas et saul: populus autem reversus est.
Et ait saul. Minime forte inter me: et inter
yonathan filium meum. Et captus est
yonathas. Dixit autem saul ad yona-
tham. Iudica michi quod feceris. Et in-
dicavit ei yonathas: et ait. Sustinens
gustavi in summitate virge que erat in
manu mea: paululum mellis: et ecce ego
morio. Et ait saul. Hec faciat michi
deus: et hec addat: quia morietur mori-
entis yonatha. Dixitque populus ad saul.
Ergo ne yonathas morietur: qui fecit
salutem hanc magnam in israel. Hoc
nephars est. Venit dominus: si occiderit ca-
pillus de capite eius in terra: quia cum deo
operatus est hodie. Vixit autem ego populus
yonathan: ut non moreretur. Ceciditque
saul: nec persecutus est philistinim. Porro
philistinim abierunt in loca sua. Et saul
confirmato regno super israel: pugnavit per
decursum aduersum omnes inimicos eius.
contra moab: et filius ammon: et domi-
et reges soba et philisteos: et quocumque
se viderat: superabat. Congregatque re-
gnum percussit amalech: et tenuit israel de
manu vastatorum eius. Fecerunt autem filij
saul: yonathas: et iesui: et melchisua: et
noia duarum filiarum eius: nomen primogeni-
te merob: et nomen minoris nichol:
et nomen uxoris saul achinoem: filia

achimaas. Et nomen principis militie
eius abner filius: nec: paruelis saul. Por-
ro dies fuit pater saul: et nec pater abner
filius abiel. Erat autem bellum potens
aduersum philisteos: omnibus diebus saul.
Nam quocumque viderat saul virum fortem
et apertum ad plium: sociabat eum sibi. **E**t
dixit samuel ad saul. Misce mi-
seris dominus: ut ungerem te in regem
super populum eius israel. Nunc ergo audi vocem
domini. Hec dicit dominus exercituum. Recedisti
quocumque fecit amalech: israel. Quomodo
restitit ei in via cum ascenderet de egipto.
Nunc ergo vade: et percutit amalech: et de-
molire universa eius. Non parcas ei: et non
conspicias se rebus ipsius aliquid: sed
interfice a viro usque ad mulierem: et par-
vulum atque lactentem: bovem et ovem:
camelum et asinum. Precepit itaque saul
populo: et recessit eos quasi agnos: du-
centa milia perditum: et decem milia virorum
iuda. Cumque venisset saul usque ad civita-
tem amalech: cecidit insidias in tor-
rente. Dixitque saul: cyneus. Abire: recedi-
te: atque discedite ab amalech: ne forte
involuamur cum eo. Tu enim fecisti misericor-
diam cum omnibus filijs israel: cum ascenderet
de egipto. Et recessit cyneus de medio
amalech. Percussitque saul amalech
ab euula: donec veniat ad sur: que est
regione egipti. Et apprehendit agag
regem amalech: vivum. Omne autem
vulgus interfecit in ore gladii. Et pe-
perit saul et populus agag: et optima
gregibus ovium: et armentorum: et vestibus: et
arietibus: et univocis que pulchra erant:
nec voluerunt dispendere ea. Quicquid ergo
vile fuit et reprobum: hoc demoliti sunt.
Factum est autem verbum domini ad samue-
lem dicens. Perit me quod constituerim saul
regem: quia dedit me: et verba mea
opere non implevit. Contristatusque est

samuel et clamavit ad dominum tota nocte. Cumque deinde surrexisset samuel ut iret ad saul mane nuntiavit ei samuel ei quod venisset saul in carneli et exisset sibi fornice triumphale et reuersus fuisset de seditione in galgala. Venit ergo samuel ad saul et saul ostendebat gloriam suam domino de inijs preda que attulerat ex amalech. Et cum venisset samuel ad saul dixit ei saul. Bndictus tu domino. Impleui verbum domini. Dixitque samuel. Et quid est hoc vox gregum que resonat in auribus meis et armentorum quam ego audio? Et ait saul. De amalech adduxerunt ea. Perpetit enim populus melioribus quibus et armentis ut immolarent domino deo tuo reliqua vero occidimus. Ait autem samuel ad saul. Sine me et indicabo tibi que locutus sit dominus ad me nocte. Dixitque ei. Loquere. Et ait samuel. Nonne tu parvulus es in oculis tuis caput in tribus israel factus es? Venitque et dominus in regem super israhel et misit te dominus in viam et ait. Vade et interfice peccatores amalech et pugna bis contra eos usque ad interitum eorum. Quare ergo non audisti vocem domini sed reclus ad pedem es et fecisti malum in oculis domini. Et ait saul ad samuelem. Immo audiui vocem domini et abulavi in via per quam misit me dominus et adduxi agag regem amalech et amalech interfeci. Tulit autem de preda populus oves et boues primitias eorum que res sunt ut immoleret dominus deo suo in galgalis. Et ait samuel. Numquid vult dominus olocausta aut victimas et non potius ut obediat voci domini? Melior est enim obediencia quam victimas et audire magis quam offerre adipem arcentium quoniam quasi peccatum arcolandi est repugnare et quasi scelus ydolatrie nolle acquiescere. Pro

ro ergo quod abiecti sumus domino abiecit te dominus ne sis rex. Dixitque saul ad samuelem. Peccavi quia praevaricatus sum domino et verba tua minus populo et obediens voci eius. Sed nunc potius quod peccatum meum et revertere meum ut adoram dominum. Et ait samuel ad saul. Non reverterar tecum quia piecisti domino domini et piecit te dominus ne sis rex super israhel. Et convectus est samuel ut abiret. Ille autem apprehendit summitatem pallii eius que et scilla est. Et ait saul ad samuelem. Bndictus dominus regnum israhel a te hodie et tradidit illud proximo tuo meliori. Porro triumphator in israhel non parceret penitentie non steterat. Neque enim homo est ut agat penitentie. Ait ille ait. Peccavi. Sed nunc honora me coram senioribus populi mei et coram israhel et revertere meum ut adorare dominum deum tuum. Reversus ergo samuel securus est saulem. Et adoravit saul deum. Dixitque samuel. Adducite ad me agag regem amalech. Et oblatum est ei agag pinguis mus cremens. Et dixit agag. Bndicite me separat amara mors. Et ait samuel. Bndicite fecit absque liberis mulieres gladius tuus sic absque liberis erit inter mulieres mater tua. Et in frustra confudit eum samuel coram domino in galgalis. Abiit autem samuel in ramatha saul vero ascendit in domum suum in gabaa. Et non vidit samuel ultra saul usque ad diem mortis sue. Veritatem loquebatur samuel saul quoniam dominum perirebat quod constitisset regem saul super israhel. **XXV** **Q**uare ergo tu luges saul cum ego piecem ei ne regneret super israhel. Imple cornu tuum oleo et veni ut unctus ad israhel bethleem. Prouidi enim in filiis eius michi regem. Et ait samuel.

Quo vadis? Audier enim saul et interfectus me. Et ait dominus. Vitulum de armento tolles in manu tua et dices. Ad immolandum domino veni. Et vocabis israhel ad victimam. Et ego ostendam tibi quod facias et unges quemcumque monstrauero tibi. Fecit ergo samuel sicut locutus est ei dominus. Venitque in bethleem. Et admirati sunt seniores civitatis occurrentes ei. Dixeruntque. Pacificus ne ingresses tuus? Et ait. Pacificus. Ad immolandum domino veni. Bndicite camini et revertere meum ut immolem. Bndicite viri ergo israhel et filios eius et vocavit eos ad sacrificium. Cumque ingressus esset vidit eliab et ait. Non coram domino est christus eius? Dixit dominus ad samuelem. Ne respicias vultum eius neque altitudinem stature eius quoniam abiecti sumus nec iuxta intuitum hominis ego iudico. Homo enim videt ea que parent dominus autem intuetur cor. Et vocavit israhel aminadab et adduxit eum coram samuele. Qui dixit. Nec hunc elegit dominus. Adduxit autem israhel sama de quo ait. Etiam hunc non elegit dominus. Adduxit itaque israhel septem filios suos coram samuele. Et ait samuel ad israhel. Non elegit dominus ex istis. Dixitque samuel ad israhel. Numquid iam completi sunt filii? Qui respondit. Adhuc reliquus est parvulus et pascit oves. Et ait samuel ad israhel. Misce et adduc eum. Nec enim discubemus prius quam hunc ille veniat. Misce ergo et adduxit eum. Erat autem rufus et pulcher aspectu decoraque facie. Et ait dominus surge et unge eum ipse est enim. Tulit ergo samuel cornu olei et unxit eum in medio fratrum eius. Et dixerunt ei spiritus domini a die illa in david et deinceps. Surgensque samuel abiit in ramatha. Spiritus autem domini recessit a saul et regnabat eum spiritus nequam a domino. Dixeruntque

eum saul ad eum. Ecce spiritus domini malus exagitat te. Subeat dominus noster rex et tui qui coram te sunt querent hominem scientem psallere cithara ut quando arripuerit te spiritus domini malus psallat manu sua et levius feras. Et ait saul ad servos suos. Prouidete ergo michi aliquem bene psallentem et adducite eum ad me. Et respondens unus de pueris ait. Ecce vidi filium israhel bethleemitanum scientem psallere et fortissimum robore et virum bellicosum et prudentem in verbis et pulchrum virum et dominus est cum eo. Misce ergo saul nuncios ad israhel dicens. Misce te ad me david filium tuum qui est in pascuis. Tulit itaque israhel asinum plenum panibus et lagenam vini et hedum de capris unum et misce per manum david filii sui sauli. Et venit david ad saul et stetit coram eo. Ait ille dilexit eum nimis et factus est eius armiger. Misceque saul ad israhel dicens. Bndicite david in conspectu meo. Invenit enim gratiam in oculis meis. Iggitur quandoque spiritus domini malus arriperebat saul david tollebat citharam et percutiebat manu sua et refocillabatur saul et levius habebat. Recedebat enim ab eo spiritus malus. **XVII** **C**ongregantes autem philistinim agmina sua in prediis conuenerunt in socet in iude et castrametati sunt inter socet et azeca in finibus domini. Porro saul et viri israhel congregati venerunt in valle ephraim et direxerunt ad eum ad pugnam contra philistinim. Et philistinim stabant super montem et pre hac et israhel stabat super montem et altera parerallique erat inter eos. Et egressus est vir spiritus de castris philistinorum nomine goliath de geth altitudo sceleris cubitorum et palmo et cassis erant super caput eius et lorica hamata induebatur. Porro

pondus lorice ei? quique milia fidorum
eis erat. et ocreas creas habebat in cu-
ribus. et clipeus creus regerat humeros
eius. Hastile autem habet ei? erat quasi
liti acorū regem. Ipsum autem fecum
habet eius segretos fidos habebat feci.
Et armiger ei? antecederat eum. Bāsq;
clamabat aduersum phalangas israel.
et dicebat eis. Quare venistis parati
ad plū? Nūquid ego nō sū philisteus
et vos sūi saul? Eligite et vobis virū
et descendat ad singulare certamē. Si
quiverit pugnare mecum et pulerit
me. remissis vobis sūi. Si autem ego
pualvero et pulerit eū. vos sūi eiū.
et lueris nobis. Et aiebat philisteus.
Ego reprobraui agnūibz israel hodie.
Date michi virum. et ineat singulare
certamen meū. Audiens autē saul et
omnes israelite sermones philistei huius-
modi. stupbāt et metuebant nimis.
David autē erat fili? viri ephrati de
quo supra dictū est. de bethleem iuda
cui nomē erat ysai. qui habebat octo
filios. et erat vir in diebz saul. senex et
grandævus inter viros. Abiecit autē
tres filij ei? maiores. post saul in plū.
Et nota tū filiorū eius qui prece-
runt ad bellū. heliab primogenitus. et scōs
aminadab. nec? q; sāma. David au-
tem erat minimus. Tēbz ergo maioribz
secutis saulem. abiit david et reuertit
ē a saul. ut pasceret gregē patris sui in
bethleem. Procebat vero philisteus
mane et vespere. et stabat quadraginta
diebz. Dixit autē ysai ad david filiū
suū. Accipe fratibz tuis ephi polenta
et decem panes istos. et curre in castra
ad fratres tuos. et decē formellas case-
has deferes ad tribunū. Et fratres tuos
visitabis si rede agāt. et cū quibz ordi-
nati sūt disce. Saul autē et illi. et omnes

filij israel in valle thecebina pugnabāt
aduersum philistīm. Surrexit itaq;
david mane et comedavit gregē culti-
di. et onustus abiit sicut preceperat ei
ysai. Et venit ad locum magala et ad
exercitū. qui egressus ad pugnam vo-
luerat erat in certamine. Direxerat
enī acie israel. sed et philistīm et aduerso
fuerat parati. Dereliquit ergo david
vasa q; attulerat sub manu custodis
ad sarcinas. currebat ad locū certami-
nis. et interrogabat si oia rede agerent
regē fratres suos. Cumq; adhuc ille
loqueret eis. apparuit vir ille spiritus
ascendens goliath noīe. philisteus de
gech. de castris philistinorū. Et loquen-
te eo hē radem verba. audiuit david.
Omnes autē israelite cū vidisset virum
fugientē a facie eius. timentes eū valde.
Et dixit unusquisq; de israel. Num
vidisti virum hūc q; ascendit? Ad re-
probrādū enī israel ascendit. Vnū ego
qui pulerit eum. dicabit et diuinitas
magnis. et filiā suā dabit ei. et donū
pātis eius faciet absq; tributo i israel. Et
ait david ad viros qui stabāt secum
dicēs. Quid dabit viro qui pulerit
philistēū hūc. et rulerit obprobriū de
israel? Quis est nūc hic philistē? incircū-
cisus. qui reprobrauit acie dei uiuentis?
Respondebat autem ei plūs eundem
sermonē dicēs. Hec dabit viro. qui
pulerit eū. Quod cū audisset heliab
frater eius maior loquente eo cū alijs.
iratus est contra david et ait. Quare
venisti. et quare dereliquisti paululas
ques illas in deserto? Ego noni sup-
biā tuā. et nequiciā cordis tui. quia ut
videres plū descendisti. et dixit david.
Quid feci? Nūquid nō verbum est? Et
delinavit paululum ab eo ad alium.
Dixitq; eundem sermonē. Et vidit ei

plūs verbi sicut prius. Audita sunt
autem verba que locutus est david. et
annūciata in conspectu saul. Ad quē
cū fuisset adductus. locutus est ei. Nō
cōsidat cor cuiusquā in eo. Ego tuus
nūc vadā. et pugnabo aduersus phi-
listēū. Et ait saul ad david. Nō vales
resistere philisteo isti. Nec pugnare
aduersus eū quia puer es. Hic autē vir
bellator est ab adolescentia sua. Dixitq;
david ad saul. Palsebat secutus tuus
patris sui gregē. et viciat leo vel vesp-
er et tollebat arietem de medio gregis. et
persequebat eos et perueniebāt. creuebātq;
de ore eorū. Et illi cōsuegebāt aduersum
me. et apprehendebāt mentū eorū. et suffo-
cabam interfectiōibz eorū. Nā et leonē
et vespem interfeci ego tuus tuus. Erit
igit et philisteus hic incircūcisus q; sū
unus ex eis. Nūc vadā et auferam
obprobriū istū. Quoniam quis est iste
philisteus incircūcisus. qui ausus est
maledicere exercitui dei uiuentis? Et ait
david. Dns qui eripuit me de manu
leonis et de manu vrsi. ipse me liberabit
de manu philistei huius. Dixit autem
saul ad david. Vade et dñs tecū sit. Et
induit saul david vestimentis suis. et
imposuit galeā eorū sup caput eius. et
vestiuit eū lorica. Accidit ergo david
gladio ei? sup veste suā. cepit cōptare
si armatus posset incedere. Nō enim
habebat cōsuetudinē. Dixitq; david
ad saul. Nō possum sic incedere. quia
non vli habeo. et deposuit ea. Et tulit
baculū suū quē semp habebat i mani-
bus. et elegit sibi quinq; limpidissimos
lapides de torrente. et misit eos in perā
pastorale quā habebat secū. et fundā
manu tulit. et prelit aduersū philistēū.
Ibat autē philistē? incedens et appro-
pinquans aduersum david. et armiger

ei? ante eū. Cūq; inspicisset eū philistē?
et vidisset david. desepit eum. Erat
autē adolescēs rufus. et pulcher aspectu.
Et dixit philistē? ad david. Nūquid
ego canis sū. q; tu venis ad me cū ba-
culo? Et maledixit philisteus david.
in dñs suis. Dixitq; ad david. Veni
ad me. et dabo carnes tuas volatilibz
celi et bestijs terre. Dixit autē david ad
philistēū. Tu venis ad me cū gladio. et
hastā. et clipeo. ego autē venio ad te i
noīe dñi exercituum dei agminū israel.
quibz reprobraui hodie. et dabit te do-
minus in manu mea. et percutiam te. et
auferā caput tuū a te. Et dabo cadaue-
ra castrorū philistīm hodie volatilibz
celi. et bestijs terre. ut fiat omnis terra
quia est dñs de? in israel. et nouerit uni-
uersa ecclia hec. quia non in gladio
nec in hastā saluat dñs. Ipsiū enim
est bellū. et tradet vos i manus nras.
Cū ergo surrexisset philistē? et veniret
et appropinquaret cōtra david. festina-
uit david et occurrit ad pugnā read-
uersū philistēū. Et misit manū suā in
perā. tulitq; unū lapidē et funda iecit.
et circumducēs pultit eū in fronte. et in-
fixus est lapis in fronte eius. et cecidit
in faciem suā super terrā. Preualuitq;
david aduersum philistēū in funda et
lapide. pultitq; philistēū interfecit.
Cūq; gladium nō haberet in manu
david. currebat et stetit sup philistēum.
et tulit gladium eius et eduxit eum de
vagina sua et interfecit eū. peditq; ca-
put eius. Videntes autē philistīm q;
moxius esset fortissim? eorū. fugerūt.
Et cōsurgentes viri israel et iuda vocife-
ra sunt. et psecuti sūt philisteos. usq;
dū veniret in vallē et usq; ad portā
acharon. Cecideruntq; vulnerati phi-
listīm in via sarim et usq; ad gech. et

usque ad archaron. Et reuerentes filij
israhel. postquam perierunt philisteos.
Inuenerunt castra eorum. Assuntes autem
dauid caput philistei: attulit illud in
ipsum arca uero eius posuit in taberna-
culo suo. Et autem quod uidetur saul
dauid egredientem contra philisteos: ait
ad abner principem milicie sue. De h
serpe descedit hic adolefcentis. Dixitq;
abner. Vnde anima tua reg. si non.
Et ait reg. Interroga tu cuius filius sit
iste puer. Cuius regressus esset dauid
perculso philisteo: tulit eum abner. et
introduxit coram saule. caput philistei
habere in manu. Et ait ad eum saul. De
h progenie es. o adolefcentis. Dixitq; da-
uid. Filius cui tui filii bethleemite ego sum.
Et factum est cum compleret
loqui ad saul. anima ionathe
conglutinata est aie dauid. et dilexit
eum ionathas quasi animam suam. Tulitq;
eum saul in die illa. et non concessit ei ut
reuerteretur in domum patris sui. Quierunt
autem dauid et ionathas sedus. Dilige-
bat enim eum quasi animam suam. Nam reproba-
uit se ionathas tunc quod erat indutus.
et dedit eam dauid: et reliqua vestimenta
sua usque ad gladium et arcum suum et usque
ad balteum. Egrediebatur q; dauid ad oia
quecumq; misisset eum saul: et prudenter se
agebat. Posuitq; eum saul super viros
belli. et acceptus erat in oculis vniuersi
populi. maximeq; in conspectu sanulorum
saul. Porro cum reuerteretur perculso phi-
listeo dauid: et fecerit caput eius in ipse
egresse sunt mulieres de vniuersis urbibus
israhel. cantantes chorosq; ducentes in occur-
sum saul regis. in tympanis leticie et in
fistulis. et percutientes mulieres ludices: atq;
dicentes. Percussit saul mille. et dauid
decem milia. Quare est autem saul nimis.
et displicuit in oculis eius iste sermo.

Dixitq; Dederunt dauid decem milia.
et michi mille dederunt. Quid si super-
est nisi solum regnum. Ad ego reus
oculis saul aspicebat dauid. a die illa
et deinceps. Post diem autem alteram
inuasi spiritus dei malus saul: et ppe-
bat in medio domus sue. Dauid autem
psallebat manu sua. sicut per singulos
dies. Tenebatq; saul lanceam et misit eum
punas ut diceret posset dauid cum parire.
Et declinavit dauid a facie eius sedo.
Et timuit saul dauid: eo quod esset dñs
eum eo. et a se recessisset. Amouit ergo eum
saul a se: et fecit eum cubum super mille
viros. Et egrediebatur et intrabat in co-
spectu populi. In omnibus quoque vijs suis
dauid prudenter agebat: et dñs erat
cum eo. Vidit itaq; saul quod prudens esset
nimis: et cepit cauere eum. Omnis autem
israhel et iuda diligebat dauid. Ipse autem
ingrediebatur et egrediebatur ante eos.
Dixitq; saul ad dauid. Ecce filia mea
maior merob ipsam dabo tibi uxorem:
tantummodo esto vir foris. et preliare
bella dñi. Saul autem reputabat dñs.
Ad hie manus mea in eo: sed hie super
eum manus philistinorum. Ait autem
dauid ad saul. Quis ego sum. aut quid
est vira mea. aut cognatio patris mei in
israhel. ut sciam gener regis. Factum est autem
tempus cum deberet dari merob filia saul
dauid: data est habriel molathire vxor.
Dilexit autem dauid nichol filiam saul
alteram. Et nunciatus est saul et placuit
ei. Dixitq; saul. Dato est illi. ut fiat ei
in scadam: et sit super eum man. philisti-
nos. Dixitq; saul ad dauid. In dua-
bus rebus gener meus eris hodie. Et
in ad aut saul suis suis. Loquimini
ad dauid clam me: dicentes. Ecce pla-
ces regi: et omnes serui eius diligunt
te. Ait ergo esto gener regis. Et locuti

sunt eum saul et aurbis dauid: omnia
verba hec. Et ait dauid. Non par videtur
nobis: generum esse regis. Ego autem
sum pauper vir. et tenuis. Et renunciaue-
runt serui saul dicentes. Huiusmodi
verba locutus est dauid. Dixit autem
saul. Sic loquimini ad dauid. Non
habet rex sponsalia necesse. nisi tantum
centum iumenta philistinorum: ut fiat vltio
de inimicis regis. Porro saul cogita-
bat dauid tradere in manus philisti-
norum. Cuius renuissent eum eius
dauid. verba que dixerat saul: placuit
sermo in oculis dauid. ut fieret gener
regis. Et post paucos dies iunges da-
uid: abiit in archaron cum viris qui
sub eo erant. et percussit eum philistinum du-
centos viros. et attulit eorum iumenta et
annumeravit ea regi: et esset gener eius.
Dedit itaq; saul nichol filiam suam
uxorem. Et vidit saul. et intellegit quod
dñs esset cum dauid. Michol autem filia
saul diligebat eum. Et saul magis cepit
cauere dauid. Factusq; est saul inimicus
dauid: cunctis diebus. Et egressi sunt
principes philistinorum. A principio
autem egressus eorum: prudenter se gerbat
dauid: quia omnes viri saul. et celebre
factum est nomen eius nimis.
Locus est autem saul ad ionathan
filium suum. et ad omnes suos
suos: ut occideret dauid. Porro iona-
thas filius saul diligebat dauid valde.
Et indicauit ionathas dauid dicens.
Querit saul pater meus occidere te. Qua-
propter obuia te quelo mane: et mane-
bis claustris. Ego autem egredies
habo iuxta partem meam agro ubique
fuerit. et ego loquar de te ad patrem meum.
et quicumque videro: nuntiabo tibi. Locutus
est ergo ionathas de dauid bona: ad
saul patrem suum. Dixitq; ad eum. Ne

pecces rex in seruum tuum dauid: quia non
peccauit tibi: et opera eius bona sunt
tibi valde. et posuit animam suam in ma-
nu sua et percussit philisteos: fecit dñs
salutem magnam vniuerso israhel. Vidisti:
et letat es. Quare ergo peccas in san-
guine innoxio. interficis dauid qui
est absque culpa. Quod cum audisset saul:
placatus voce ionathe iurauit. Et iur-
auit dñs: quia non occidet. Vocauit itaq;
ionathas dauid: et indicauit ei omnia
verba hec. Et introduxit ionathas dauid
ad saul: et fuit ante eum. sicut fuerat heri
et nudius tertius. Non est autem rursum
bellum. et egressus dauid pugnauit ad-
uersum philistinum: percussitq; eos pla-
ga magna. et fugerunt a facie eius. Et
factus est spiritus dñi malus in saul. Decebat
autem in domo sua: et tenebat lanceam.
Porro dauid psallebat in manu sua.
Missusq; est saul ad fugere dauid lancea
in pariete. Et declinavit dauid a facie
saul. Lancea autem rasso vulnere placata
est in pariete. et dauid fugeret saluatus
est nocte illa. Misit ergo saul satellites
suos nocte in domum dauid: ut rasto-
darent eum et interficeretur mane. Quod
cum annuississet dauid. nichol vxor
sua dicens. nisi saluaueris te nocte hac:
eris mortuus. deposuit eum per fenestram.
Porro ille abiit et aufugit. atq; salua-
tus est. Tulit autem nichol struam.
et posuit eam super lectum. et pellem pilosam
caprarum posuit ad caput eius: et operuit
eam vestimentis. Misit autem saul appa-
ritores. qui raperent dauid: et responsum
esset quod egrotaret. Rursumq; misit saul
nuncios ut videret dauid. dicens. Afferte
eum ad me in lecto. ut occidat. Cuius
venissent nuncios. inuentum est simulacrum
super lectum. et pelles caprarum ad caput
eius. Dixitq; saul ad nichol. Quare

ne illud michi: et dimisit inimicum
meum ut fugeret. Et respondit michol
ad saul: Quia ipse locutus est michi
dicens: Dimitte me: alioquin interficiā
te. David autē fugiens saluatus est. Et
venit ad samuelem in ramatha: et nūcia-
vit ei omnia que fecerat sibi saul. Et abie-
runt ipse et samuel: et morati sunt in
naioth. Mūtiacum est autem saul a
dilectis. Ecce david in naioth i rama-
tha. Misit ergo saul ladrones ut rapere
david. Qui cum vidisset eum ppharu
vaticinationis: et samuelem stantem super
eos factus est etiam spiritus domini illis: et
prophete reperiunt etiam ipsi. Quod cum
nūtiatum esset sauli: misit et alios nūci-
os. Prophetae autem et illi. Et
rursus misit saul tercos nūcios: qui
et ipsi pphaverunt. Et iratus iracundia
saul abijt etiam ipse in ramatha: et venit
usque ad cisternam magnam quae est i socoth.
Et interrogavit et dixit: In quo loco
sunt samuel et david? Dicitque ei: Ecce
in naioth sunt in ramatha. Et abijt
in naioth in ramatha. Et factus est
etiam super eum spiritus domini: et ambulavit
ingrediens: et pphabar usque dum veniret
in naioth in ramatha. Et repoliavit
etiam ipse se vestimentis suis et pphavit
cum ceteris coram samuele: et cecinit nudus
tota die illa et nocte. Unde et reitit p-
phetia. Misit et saul inter pphas. **Et**
fugit autem david de naioth: que
est in ramatha: veniensque locutus
est coram ionathas. Quid feci? Que est
iniquitas mea: et quid peccatum meum in
patrem tuum: quia queris animam meam?
Qui dixit ei: Absit a te: non morieris.
Reg: enim facies pater meus quicquid
grāde vel parum: nisi pater indicaverit
michi. Quare ergo relinquit a me pater
meus secundum tantum modum? Requiritque

enim eie istud. Et irruit rursus david.
Et ille ait: Scit profecto pater tuus? Quod
veni gratia i oculis tuis: et dicit. Nescio
ar hoc ionathas: ne forte tristat. Quia
immo vivit dominus et vivit anima tua:
quia uno tantum ut ita dicā gradu ego
morior: dividimur. Et ait ionathas
ad david. Quidcumque dixerit michi
anima tua: faciam tibi. Dicit autem
david ad ionathas. Ecce haledē sunt
crastinus: et ego te more sedere soleo
iuxta regem ad descendū. Dimitte ergo
me ut abscondar in agro: usque ad ve-
speram diei tertie. Si respiciēs requisi-
erit me pater tuus: respondebis ei. Rogavit
me david ut iret relictis in bethleem
ciuitate sua: quia vidime solenne ibi
sunt unius diei sacrificia. Si dixerit
bene: pax erit seruo tuo. Si autem fuerit
ieat: scito quia completa est malicia eius.
Fac ergo misericordiam in seruo tuo: quia
fodis dominus me famulum tuum tecum inire
fecisti. Si autem est iniquitas aliqua in
me: in me interfice: et ad patrem tuum
intro ducas me. Et ait ionathas. Abi-
it hoc a me. Reg: enim fieri potest ut si
ecce cognovero completa esse patris mei
malicia contra te: non annūciem tibi. Re-
sponditque david ad ionathas. Quia
renūciabit michi: si quid forte viderit
tibi pater tuus dūce de me? Et ait iona-
thas ad david. Veni et egrediamur foras
in agrum. Cumque egressi abo in agrum: ait
ionathas ad david. Dne deus israel si
inuestigauero sententiam patris mei crasti-
no vel perendie: et aliquid boni fuerit super
david: et non statim misero ad te et novum
tibi fecero: hec faciat deus ionathas: et hec
augeat. Si autem pleuraverit pater
mei malicia adversum te: reuelabo aurē
tuā et dimittā te ut vadās i pace: et sit
dominus tecum sicut fuit cum patre meo. Et si

vixero: facies michi misericordias domini.
si vero mortuus fuero: non auferes mi-
sericordiam tuam a domo mea usque in
sempiternum. Aut si non fecero: quando
eradicaverit dominus inimicum david: un-
quemque de terra: auferat ionathan de
domo sua: et requirat dominus de manu
inimicorum david. Depigit ergo iona-
thas sedem cum domo david. Et addidit
ionathas deicere david: eo quod dilige-
ret illum. Sicut enim animam suam ita
diligebat eum. Dixitque ad eum ionathas.
Eas haledē sunt: et requireris. Requi-
retur enim sessio tua usque: praedicte. Descen-
des ergo festinus et venies in locum ubi
relatus es: in die quando operari licet:
et sedebis iuxta lapidem: cum nomen est
eael. Et ego tres sagittas mittā iuxta
eum: et iaciā quasi eiecens me ad signum.
Mittā quod et puerum: dices ei. Vade et
affer michi sagittas. Si dixerit puero:
ecce sagitte iuxta te sunt tolle eas: tu ve-
ni ad me quia pax tibi est et nichil est
mali: vivit dominus. Si autem sit locutus
fuero puero: ecce sagitte ultra te sunt: va-
de in pace quia dimisit te dominus. De-
recto autem quod locuti fuimus ego et
tu: sit dominus inter me et te usque in sempi-
ternum. Absconditus est ergo david in
agro: et venerunt haledē: et sedit rex ad
comedendum panem. Cumque sedisset rex super
cratibilia sua secundum consuetudinem: que
erat iuxta parietem: surrexit ionathas et
sedit abnece regere saul: vacuusque ap-
paruit locus david: et non est locutus
saul quicquid in die illa. Cogitabat enim
quod forte euenisset ei: ut non esset mundus
nec purificatus. Cumque illuxisset dies se-
cunda post haledē: rursus apparuit
vacuus locus david. Dixitque saul ad
ionathan filium suum. Cur non venit fili-
us ysaac nec heri nec hodie ad descendum:

Responditque ionathas sauli. Rogavit me
obnixe ut iret i bethleem: et ait. Dimit-
te me: quoniam sacrificium solenne est i ciuitate
mea: unus de fratribus meis accessit
me. Nunc ergo si inveni gratiam in oculis
tuis: vadā cito et videbo fratres meos.
Ob hac causam: non venit ad melam
regis. Iratus autem saul aduersum
ionathan: dixit ei. Fili mihi: vis utrum
ultra rapiemur: nūquid ignoro quia
diligis filium ysaac in consulationem tuā: et
in confusione ignominiose matris
tue? Omnibus etiam diebus quibus filius
ysaac vixit super terrā: non stabiliens tu
neque regnum tuum. Itaque iam nunc mitte: et
adduc eum ad me: quia filius mortuus est.
Respondens autem ionathas sauli patri suo
ait. Quare morietur? Quid fecit? Et ar-
ripuit saul lanceam ut percuteret eum. Et
intellegit ionathas: quod diffinitum esset a
patre suo: ut interficeret david. Surrexit
ergo ionathas a mēsa in ira furoris:
et non comedit in die haledē: secunda
panem. Constrictus est enim super david:
eo quod confudisset eum pater suus. Cumque
illuxisset mane: venit ionathas i agrum
iuxta placitum david: et puer parvulus
cum eo. Et ait ad puer suum. Vade et affer
michi sagittas: quas ego iacio. Cumque
puer cucurisset: rexit aliam sagittam trans
puer. Venit itaque puer ad locum iaculi:
quod miserat ionathas. Et clamavit
ionathas post tergum pueri: et ait. Ecce
ibi est sagitta: porro ultra te. Clama-
uitque iterum ionathas post tergum pue-
ri dicens. Festina velociter: ne ceteris.
Collegit autem puer ionathas sagittas:
et attulit ad dominum suum: et quid ageretur
penitus ignorabat. Tantummodo enim
ionathas et david rem nouerant. De-
dit ergo ionathas arma sua puero: et
dixit ei. Vade et defer in ciuitatem. Cumque

abisset puer surrexit dauid de loco qui
vegebat ad austrum: et cadens pronus
in terra adoravit tercio. Et osculatus se
alterutrum. Reuerunt pariter dauid aut
apli. Dixit ergo ionathas ad dauid.
Vade in pace. Quocumque iurauimus
ambo in nomine domini dicentes:
dominus sit inter me et te et inter semen
tuum et semen meum: usque in sempiter-
num. Et surrexit dauid et abiit: sed et
ionathas ingressus est ciuitatem. **xxv**
Uenit autem dauid in nobis ad archi-
melech sacerdotem. Et obsecravit
archimelech: eo quod uenisset dauid: et
dixit ei. Quare tu solus: et nullus est
tecum. Et ait dauid ad archimelech sa-
cerdotem. Rex precepit michi sermonem:
et dixit. Nemo sciat rem propter quam
missus es a me: et cuiusmodi precepta
tibi dederit. Nihil est pueris meis: et
illud et illud locum. Nunc ergo si quid habes
ad manum: uel quicquid panes da michi:
aut quicquid inuenieris. Et respondens sacer-
dos ad dauid: ait illi. Nihil habeo lai-
cos panes ad manum: sed tantum panem
sanctum. Si mundi sunt pueri: maxime
a mulieribus: inducet. Et respondit dauid
sacerdoti: et dixit ei. Et quid si de misce-
ribus agitur: consumimus nos ab heri et
nondum: quando egrediantur: et fue-
runt uasa puerorum sancta. Porro uia hec
polluta est: sed et ipsa hodie sanctifica-
bitur in uasis. Dedit ergo ei sacerdos
sanctificatum panem. Atque erat ibi
panis: nisi tantum panes propositionis:
qui sublati fuerant a facie domini: ut por-
rentur panes calidi. Erat autem ibi uir
quidam de seruis saul: in die illa intus
in tabernaculo domini: et nomen eius
doech ydumeus: potentissimus pastor
saul. Hic pascibat mulas saul. Dixit
autem dauid ad archimelech. Si habes

hic ad manum hastam aut gladium da-
michi: quia gladium meum et arma mea
non sunt mecum. Secundo enim regis
urgebat. Et dixit sacerdos. Ecce hic
gladium goliath philistei: quod percussit
in valle thecebini: est inuolutum pallio
post epulas. Si istum vis tollere: tolle.
Atque enim hic est alius absque eo. Et ait
dauid. Nihil est huic alter similis. Da-
michi est. Surrexit itaque dauid: et fugit
in die illa a facie saul: et uenit ad archi-
regem geth. Dixeruntque tui archi-
regem uidisse dauid. Numquid non iste est
dauid rex terre? Nunc huic tabernacu-
lum et choros dices: percussit saul mille:
et dauid decem milia? Posuit autem
dauid sermones istos in corde suo: et
regnum ualde a facie archi-regis geth.
Et mutauit os suum coram archi-regis: et col-
labebat inter manus eorum: et impinge-
bat in ostia porre: desubstantque salu-
eius in barbam. Et ait archi-regis ad seruos
suos. Vidistis hominem insanum:
quod adduxistis eum ad me? An desine
nobis furiosus: quia introduxistis istum
ut furere me faceret? Dimittite illum
hinc: ne ingrediat domum meam. **xxvi**
Abijt ergo dauid inde: et fugit in
speluncam adollam. Quod cum
audissent fratres eius et omnis domus patris
eius: descendit ad eum illuc. Et conue-
runt ad eum omnes qui erant in angustia
constituti: et oppelli ex alieno et amaro
affectu: et factus est eorum princeps. Successitque
eum eo quod quadringenti uiri. Et pfectus
est dauid inde in masphar: quod est moab.
Et dixit ad regem moab. Maneat pro
pater meum: et matrem meam uobis: donec
sciam quid faciat michi deus. Et reliquit
eos ante faciem regis moab. Manu-
runtque apud eum: et cunctis diebus quibus
dauid fuit in spelunca. Dixitque gad pissa

ad dauid. Noli manere in spelunca. Pro-
ficeret et uade in terram iuda. Et pfectus
est dauid: et uenit in salum arech. Et
auduit saul quod apparuisset dauid: et
uiri qui erant cum eo. Saul autem cum
maneret in gabaa et esset in nemore quod
est in ramatha: habuit manus armatus: cunctique
serui eius circumstant eum: aut ad seruos
suos qui assistebant ei. Audite me nunc
filius iemini. Numquid omnibus uobis
dabitur fili? Nunc agros et uincas et uni-
uersos uos faciet tributum: et cunctio-
nes: qui circumstant omnes aduersum
me: et non est qui michi reuertatur in
me: et filius meus sedus inuenerit cum
filio filii? Nihil est qui uice mea doleat
et uobis: nec qui annunciet michi: eo
quod suscitauerit filius meus seruum meum
aduersum me in insidiam michi usque
hodie. Respondens autem doech ydumeus
qui assistebat ei: et erat prius inter seruos
saul: uiditque filium filii in nobe:
apud archimelech filium archi-regis sacer-
dotem. Qui consuluit pro eo dominum: et ci-
baria dedit ei. Sed et gladium goliath
philistei dedit illi. Misit ergo regem ad ar-
chimelech archimelech sacerdotem filium
archi-regis: et omnem domum patris eius
sacerdotum qui erant in nobe. Qui uniu-
si uenerunt ad regem. Et ait saul ad archi-
melech. Audi fili archi-regis. Qui respondit.
Preceptum domini. Dixitque ad eum
saul. Quare conuersus adduxisti me
in fili? Nihil: et dedit ei panes et gla-
dium: et consuluit pro eo dominum: ut
dirigeret aduersum me in insidiam usque
hodie per manes. Respondensque archimelech
regi ait. Et quis in omnibus seruis tuis
sicut dauid fidelis et gener regis? et pergit
ad imperium suum: et gloriatus in domo sua.
Num hodie regi consulere pro eo dominum?
Abijt hoc a me. Nunc suspicet rex aduersum

suum suum rem huiusmodi: in uniuersa
domo patris mei. Nihil enim sciret? Nunc
quicquid super hoc negotio: uel modicum
uel grande. Dixitque rex. Nunc morietur
archimelech: tu et omnis domus patris tui. Et
ait rex euillatque circumstantibus eum. Quod
necimini? et interficite sacerdotes domini.
Nihil manus eorum cum dauid est: scientes
quod fugisset: et non inditauerunt michi.
Soluerunt autem secum regis recedente
matris suas in sacerdotes domini. Et ait
rex ad doech. Conuertere tu: et reue in
sacerdotes domini. Et uersitque doech
ydumeus: et reue in sacerdotes: et cunctauerunt
in die illa octoginta quinque uiros uelli-
tos epulas lino. Robe autem ciuitatem
sacerdotum percussit in ore gladii: uiros
et mulieres et paruulos et lactantes: bone-
que: et asinum et ouem in ore gladii. Eua-
dens autem unus: filius archimelech filii
archi-regis: nomen erat abiatar: fugit
ad dauid: et annuntiavit ei quod occidisset
saul sacerdotes domini. Et ait dauid ad
abiatar. Scitabas enim in die illa: quod
cum ibi esset doech ydumeus? procul dubio
annuntiaret saul. Ego sum reus omnium
actuum patris tui. Mane mecum: ne timeas.
Si quod quesierit animam meam: queret et a-
nimam tuam: necumque euabaris. **xxvii**
Et annuntiauerunt dauid dicentes.
Ecce philistini oppugnant ceila:
et diripiunt areas. Consuluit ergo dauid
dominum dicens. Num uadam et persequar
philisteos istos? Et ait dominus ad
dauid. Vade et persequere philisteos: et
saluabis ceila. Et dixerunt uiri qui
erant cum dauid ad eum. Ecce nos hic in
iudea consistentes timentes: quanto
magis si ierimus in ceila aduersum
agmina philistinorum? Rursum ergo
dauid consuluit dominum. Qui respondens
ait ei. Surge et uade in ceila. Ego enim

tradā philisteos in manu tua. Abijt ergo dauid et viri ei in celā: et pugna-
uit adūsum philisteos. Et abegit in-
mentes eorū et percussit eos plaga ma-
gna: et saluauit dauid habitatores
celae. Porro eo tempore quo fugiebat
abiatar filius achimelech ad dauid
in celam: ephor secū habes descendit.
Nuntiarum est autē saul: qd venisset
dauid i celam. Et ait saul. Tradidit
eū dñs in manus meas. conclususq;
est interrogellus urbeni: in qua porre
et sere sūt. Et precepit saul omni populo: ut
ad pugnam descenderet in celam: et
obliuideret dauid et viros eius. Quod
cū rescisset dauid quia pararet ei saul
clā malū: dixit ad abiatar sacerdotē.
Applica ephod. Et ait dauid. Domine
deus israel audiuit famā tuā: tuus qd
disponat saul venire ad celā: ut euer-
tat urbem ppter me. Si tradet me viri
celae in manus eius: et si descendet saul
sicut audiuit seruo tuus: dñe de⁹ israel
indica seruo tuo. Et ait dñs. Descendet.
Dixitq; rursum dauid. Si tradet me
viri celae: et viros qui sūt meū in ma-
nus saul: Et dixit domin⁹. Tradent.
Surrexit ergo dauid et viri eius quasi
secenti: et egressi de celā huc atq; illuc
vagabant incerti. Nuntiatūq; est saul
qd fugisset dauid de celā et saluatus
esset: quamobrem dissimulauit egire.
Morabatur autē dauid in deserto in
locis firmissimis: mansitq; in monte
solitudinis ziph in mōte opaco. Que-
rebat eū tamen saul cūdis diebus: et nō
tradidit eū dñs in man⁹ ei⁹. Et vidit
dauid qd egressus esset saul: ut quere-
ret aīam ei⁹. Porro dauid erat in deserto
ziph i silua. Et surrexit ionathas fili⁹
saul et abiit ad dauid in siluam: et cō-
forauit manus eius in deo. Dixitq; ei.

Reuerneas. Neq; enim fuerit te ma-
nus saul patris mei. Et cū regnabitis
sup israel: ego ero tibi scīs. Sed et saul
pater me⁹ sicut huc. Percussit ergo viros
sedus corā dño. Mansitq; dauid in
silua: ionathas autē reuertens est in
domū suam. Ascendit autē ziph
ad saul in galba dicentes. Nōne ecce
dauid latitat apud nos i locis melli-
mis silue i colle achille. qd est ad vici-
nitatem deserti. Nūc ergo sicut desiderauit aīa
tua ut descenderes descendere: nūc autē
erit ut tradamus eū in manus regis.
Dixitq; saul. Benedicti vos a dño:
quia voluistis vicem meā. Abijt ergo
pro et diligenter parare: et curiosus
agitur: et cōsiderat locū ubi sit pes eius:
vel quis viderit eū ibi ubi dixit. Re-
cogitat enim de me: qd callide insidiet
ei. Considerate et videte oīa labula
eius in quibus absconditur: et cū inveni-
ad me ad rem rectā: ut vadā vobiscū.
Quod si etiā in terram se oblatuerit:
persecutabor eū in cūdis milibz iuda.
At illi surgentes abiierunt in ziph ante
saul. Dauid autē et viri eius erant in
deserto maon in cāpestribz ad deper-
tesimur. Quir ergo saul et socij ei⁹ ad
querendū eū. Et nūciatum est dauid:
Ratimq; descendit ad petā et uelabat
in deserto maon. Quod cum audisset
saul: psecut⁹ est dauid i deserto maon.
Et ibat saul et viri eius ad lat⁹ mōtis
ex parte una: dauid autē et viri ei⁹ erant
in latere mōtis ex parte altera. Porro
dauid desperabat se posse euadere a saule
saul. Itaq; saul et viri eius in modū
corone cingebant dauid et viros eius:
ut caperent eos. Et nuntius venit ad
saul dicens. seduna et veni: quoniam
insiderunt se philistim super ceram.
Reuertens est ergo saul cōsiderans psequi

dauid: et precepit in occursum philistinorū.
Propter hoc vocauerunt locū illum
petram diuidentem. **xxiii**
Ascendit ergo dauid inder: et habi-
tauit i locis turissimis engaddi.
Cūq; reuersus esset saul postq; psecut⁹
est philisteos: nūciauerunt ei dicentes.
Ecce dauid in deserto ē engaddi. Assu-
mens ergo saul milia electorū vico-
rum ei⁹ omni israel: precepit ad inuestigan-
dum dauid et viros eius: etiam super
abromillimas petas qd solis ibicibus
perire sūt. Et venit ad caulas quū
q se offerret viant: eratq; ibi spelunca:
quā ingressus ē saul ut purgaret ven-
tem. Porro dauid et viri ei⁹ i interiorē
parte spelunce latebāt. Et dixerūt tui
dauid ad eū. Ecce dies te qua locut⁹ est
dñs ad te: ego tradā tibi inimicū tuū
ut facias ei sicut placuerit i oculis tuis.
Surrexit ergo dauid: et cecidit oram
claudis saul filiet. Post hec percussit
cor suū dauid: et qd abscondisset oram
claudis saul. Dixitq; ad viros suos.
Propit⁹ sit michi dñs ne faciā hanc
rem dño meo cōtra dominū ut mōtā
manū meā in eū: quia cūctus dñi est.
Vixit dñs: quis nisi dñs percussisset
eū: aut dies eius ueniret ut moriatur:
aut descendēs in prehiu pterit: ppter
michi sit dñs ut nō mutam manū
meā i cultū dñi. Et cōfregit dauid
viros suos sermonibus istis: et nō
pessit eos ut cōsurgeret in saul. Por-
ro saul resurgens de spelunca: pgebat
repto inire. Surrexit autē dauid post
eū: et egressus de spelunca clamauit post
regē saul dicens. Dñe mi rex. Et respo-
xit saul post se: et inclinās se dauid pro-
nus i terrā adorauit. Dixitq; ad saul.
Quare audis uerba hominū loquentiū:
dauid qui malū aduersū te. Ecce hodie

viderūt oclū tui: qd tradiderit te dñs in
manū mea in spelunca: et cogitauit ut
occideret te: sed ppetit tibi oculus me⁹.
Dixi etiā. Nō egredis manū meā in
dominū meū: qd cūctus dñi est. Quin
pot⁹ pater mi vide et cognosce oram
claudis tue in manu mea: quomō
cū preciderit lūmitatē claudis tue: nō
hui egredere manū meā i te. Animad-
uerte et vide: qm nō est i manu mea
malū neq; iniquitas: neq; peccau i te.
Tu autē insidiaris aīe mee: ut auferas
eam. Iudicet dominus inter me et te
et vltimatur me dñs ex te: man⁹ autē
mea nō sit in te sicut dicitur in pūbio
ātiqū. Ab impijs egrediet impietas.
Manus ergo mea nō sit in te. Quem
psequeris rex israel quē psequeris? Cane
motūū psequeris: et pulicem unum.
Sūt dñs iudex et iudicet inter me et te:
et videat et iudicet causam meam: et
eruat me de manu tua. Cum autē
cōplexerit dauid loquens sermones hu-
iusemodi ad saul: dixit saul. Nūq;
vix hec tua ē fili mi dauid: et leuauit
saul vocem suam: et fleuit: dixitq; ad
dauid. Iustior tu es quam ego. Tu
enim tribuisti michi bona: ego autē
reddidi tibi mala. Et tu indicasti mi-
chi hodie que feceris michi bona: quō
tradidit me dñs in manu tua: et nō
occideris me. Quis enim cū inueniret in-
imicū suū dimittet eum in via bona?
Sed dñs reddat tibi vicissitudinē hāc:
pro eo qd hodie opat⁹ es i me. Et nūc
quia scio qd cecidit in me regnauit: hūc
et habitauit in manu tua regnū israel: iura
michi in dño ne deleas sēnē meū post
me: neq; auferas nomē meū de domo
patris mei. Et iurauit dauid sauli. Ab-
ijt ergo saul in domum suū: et dauid
et viri eius ascendērunt ad anteriora loca.

Lortius est autē samuel: **xxv**
et congregatus est uniuersus isrl
et planxerunt eū nimis: et sepelitur eū i
domo sua in ramatha. Cōsurgensq;
dauid: descendit in desertum pharan.
Erat autē vir quispian i solitudine
magn: et possessio eius in carmelo: et
homo ille magnus nimis: et atq; ei
ques tria milia et mille capre. Et acci-
dit ut conderetur greg eius in carmelo.
Momen autē viri illius erat nabal: et
nomen uxoris ei⁹ abigail. Et atq; muli-
er illa prudentissima: et speciosa. Por-
ro vir ei⁹ durus et pessim⁹: et malicio-
sus. Erat autē de genere caleph. Cum
autē audisset dauid in deserto qd con-
deret nabal gregē suū: misit decē iuue-
nes: et dixit eis. Ascendite in carmelū:
et uenietis ad nabal et salutabitis eū:
et noīe meo pacib: et sic dicens. Sic
fratribz meis et tibi pax: et domui tue
pax: et omnibz quibz habes sit pax.
Audiu qd conderent pastores tui greges
tuos qui erant nobiscū in deserto.
Nūq; eis molesti fuim⁹: nec aliquādo
defuit eis quicq; de gregē omī qz quo
fuerunt nobiscū in carmelo. Interoga
pueros tuos: et indicabūt tibi. Nunc
ergo inueniāt pueri tui gratiā i oculis
tuis. In die tui bona uenimus ad te.
Nōcūq; inuenierit man⁹ tua da serui
tuis: et filio tuo dauid. Cūq; uenissent
pueri dauid: locuti sūt ad nabal omnia
uerba hec: et nō uine dauid: et filius ei⁹.
Rōdens autē nabal pueris dauid: ait.
Quis est dauid: et quis est filius isrl?
Hodie interierūt serui q; fugiūt dñs
suos. Tollā ergo panes meos et agne-
meas et carnes proxi q; occidi in soli-
tudine meis: et dabo uiris quos nescio
unde sunt. Regressi sunt autem pueri
dauid per uia suā: et reuersi uenerunt.

et annūciauerunt ei omnia uerba que
dixerat nabal. Tunc ait dauid pueris
suis. Accingatur unusquisq; gladio
suo. Et accendi sunt singuli gladii
suis. Accenditq; est et dauid ensē suū:
et secuti sunt dauid qsi quadringenti
uiri. Porro ducti reuēserūt ad sacra-
nas. Abigail autē uxori nabal: nūcia-
uit unus de pueris suis dicens. Ecce
dauid misit nūcios de deserto ut bene-
diceret dño nro: et auersatus est eos.
Homines isti boni satis fuerūt nobis
et nō molesti: nec quicq; aliquādo
peccat omī qz quo fuimus conuersati
cum eis i deserto. p muro erant nobis
tam in uode q; in die omnibz diebus
quibus pauiamus apud eos greges.
Quāobrem cōsidera et recognita quid
facias: quoniam completa est malitia
aduersum uirū tuū: et aduersum domū
tuā: et ipse filius est belial: ita ut nemo
possit ei loq. Stetit autē igit abigail:
et misit ducentos panes: et duos uinos
uini: et quinq; arietes totos: et quinq;
sata polent: et centum ligaturas uine
passe: et ducentas massas caricari: et
posuit super asinos: dñm: pueris suis.
Precedite me: et ecce ego post regum
sequar uos. Viro autē suo nabal nō
indicauit. Cū ergo ascendisset asinū et
descenderet ad radicem mōis: dauid
et uiri eius descendebāt in occursum ei⁹.
Quibus et illa currebat. Et ait dauid.
Vere frustra seruau omnia que hui⁹
erant in deserto: et nō perijt quicq; de
cūctis q; ad eū pñebant: et reddidit
michi malū pro bono. Hec faciat dñs
inimicis dauid et hec addat: si reliq;
de omnibz que ad eum pñerunt usq;
mane mingeant ad parietē. Cū autē
uidisset abigail dauid festinauit: et de-
scendit de asino: et prostrata corā dauid

sup faciem suā: et adorauit sup terrā:
et cecidit ad pdes eius: et dixit. Quia me
sit domine nū hec iniquitas. Loquat
obsecro ancilla tua in auribz tuis: et
audi uerba famule tue. Ne ponat oro
dñs meus rex cor suū sup uirū istum
iniquū nabal: qm scdm nomē suū
fuit? Erit et stulticia tui ro. Ego autem
ancilla tua nō uidi pueros tuos dñe
mi: quos misisti. Nunc ergo dñe mi
uiuit dominus et uiuit anima tua q
prohibuit te ne uenires in sanguine:
et saluauit manū tuā tibi. Et nūc stāt
sicut nabal immid tui: et qui querunt
dño meo: malū. Quapropter suscipe
benedictionē hāc quā auulit ancilla
tua tibi domino meo: et da pueris qui
secunt te dñm meū. Aufer iniquitatē
famule tue. Faciens enim faciet dñs
tibi dñs meo domū fidē: quia plia
dñi dñe mi tui pharis. Malicia ergo
nō inueniatur in te: omnibz diebz uite
tue. Si enī surrexerit aliquādo homo
psequēs te uel querens animā tuā: erit
anima domini mei custodita quasi i
sacculo pueritū apud dñm dñm tuū.
Porro inimicorum tuorum anima
corabiet: qsi i imperu: et circulo funde.
Cū ergo fecerit tibi dñs domino meo
omnia hec que locut⁹ est bona de te: et
construxerit tē dñs sup isrl: nō erit tibi
hoc in fragulū et in scapulū cordis
domini meo q; effuderis sanguinem
innocū: aut ipse te ultus fueris. Et cū
benefecerit dñs dñs meo: recordaberis
ancille tue: et tu bñfacies ei. Et ait da-
uid ad abigail. Benedictus dominus
de⁹ isrl qui misit hodie in occursum
meum: et benedictū eloquium tuū: et
benedicta tu que phibuiti me hodie
ne irem ad sanguinem: et pñerem me
manū mea. Alioquin uiuit dominus

deus isrl: qui prohibuit me ne ma-
lum facerem tibi: nisi cito uenisses in
occursum michi: non remansisset nabal
usq; ad lucem matutinam nūgens
ad parietem. Suscepit ergo dauid de
manu ei⁹: oīa que attulerat ei: dixitq;
ei. Vade pacifice in domum tuā. Ecce
audiu uocem tuā: et honorauī faciem
tuā. Venit autē abigail ad nabal. Et
ecce erat ei cōmuniū in domo ei⁹ quasi
cōmuniū regis: et cor nabal iocūdu.
Erat enim ebrius nimis: et nō indi-
cauit ei uerbum pusillum aut grande:
usq; mane. Diluculo autē cū digesset
ser uinū nabal: indicauit ei uxor sua
uerba hec. Et emortuū est cor ei⁹ in cin-
tibus: et factus est quasi lapis. Cūq;
ptransissent decē dies: puellit domū
nabal et mortuus est. Cū cū audisset
dauid mortuum esse nabal: ait. Bene-
dictus dñs qui iudicauit caulam op-
probrii mei de manu nabal: et seruū
suū custodiu a malo: et maliciam
nabal reddidit domini in caput eius.
Misit ergo dauid et locut⁹ est ad abi-
gail: ut sumeret eā sibi in uxorem. Et
uenerūt pueri dauid ad abigail in car-
melo: et locuti sunt ad eam dñm.
Dauid misit nōs ad te: ut accipiat
te sibi i uxore. Que cōsurgēs adorauit
protra in terrā: et ait. Ecce famula tua
sit in ancillā: ut lauet pdes seniorum
dñi mei. Et festinauit: et surrexit abiga-
il et ascendit sup asinū: et quinq; puellę
secunt eam ea pñlleque ei⁹. Et secuta
ē nūcios dauid: et facta ē illi uxor. Sed
et archinem accepit dauid de isrl:
et fuit utraq; uxor ei⁹. Saul autē dedit
michol filiā suā uxorem dauid: salchi
filio lais: q; erat de gallim. **xxvi**
Et uenerūt ziphii ad saul i gabaa
dicentes. Ecce dauid abscondit⁹

est in colle achille: q̄ est ex aduerso soli-
tudinis. Et surrexit saul et descendit in
desertū ziph: et tū eo tria milia viros de
electis israel: ut quereat dauid in deserto
ziph. Et castrametatur ē saul i gabaa
achille: que erat ex aduerso solitudinis
i via. Dauid autē habitabat in deserto.
Videns autē q̄ venisset saul post se in
desertū: misit exploratores: et didicit q̄
illuc venisset certissime. Et surrexit da-
uid clā: et venit ad locū ubi erat saul.
Cūq; uidisset locū in quo dormiebat
saul et abner fili⁹ ner principē milicie
sue: et saulem dormientē in territorio
et reliquū vulgus per circuitū eius: ait
dauid ad achimelech edum⁹ et abisai
filiū sarne fratrem ioab dicens. Quis
descendet meū ad saul i castra? Dixitq;
abisai. Ego descendā tecū. Hecur autē
ergo dauid et abisai ad p̄sū nocte: et
invenērūt saul iacētem et dormientem
in territorio: et habā fixam in terra ad
caput e⁹: abner autē et p̄sū dormiebat.
i circuitu e⁹. Dixitq; abisai ad dauid.
Conducite de inimicū tuum hodie in
manus tuas. Nūc ergo perodiā rum
laureā in terra semel: et sedo opus nō
erit. Et dixit dauid ad abisai. Ne in-
terficiās eū. Quis enī retinēdū manū
suam in cistā dñi: et in nocēs e⁹? Et
dixit dauid. Vivit dñs: quia nisi dñs
percutisset eū aut dies eius veniret ut
moriat⁹: aut i p̄sū descendēs periret:
propicius michi sit dñs ne retendam
manū meā i cistā dñi. Nūc igit⁹ tolle
habā q̄ est ad caput eius et ciphum
aque: et abeamus. Tulit igit⁹ dauid
habā: et ciphū aque qui erat ad caput
eius: et abiit. Et nō erat quisq; qui
videret et intelligeret et euigilaret: sed
omnes dormiebāt: quia sopor domini
incurat sup eos. Cūq; transisset dauid

ex aduerso: et accessit in verice montis
delonge et esset grāde interallū inter
eos: clamavit dauid ad populum ut
ad abner filiū ner dicens. Nōne vides
his abner? Et rēdēs abner ait. Quis
es tu qui damas? iniquitas regni ē
Et ait dauid ad abner. Aliquid non
vit tu es? Et quis alius similis tui in
isrl? Quare ergo nō custodisti dñm
tū regem? Ingressus est enī unus de
turbis: ut iniret regē dñm tū. Nūc
est bonū hoc quid fecisti. Vivit dñs
quoniam fili⁹ mortis estis vos: quia
nō custodistis dñm vestrū cistā dñi.
Nūc ergo vide ubi sit habā regis: et
ubi sit ciphus aque qui erat ad caput
eius. Cognitionem autē saul vocem da-
uid: et dixit. Aliquid vobis hec tua fili
mi dauid? Et ait dauid. Vox mea
dñe nūc reg. Et ait. Quā ob causā dñs
me⁹ p̄sequit⁹ servū suū? Quid feci: aut
quod est malū in manu mea? Nūc
ergo audi oro dñe mi reg vba servi tui.
Si dñs inicitat et adūsūm me: dñs
sacrificiū. Si autē fili⁹ hominū: male-
dixi sunt in conspectu dñi qui eiecit
me hodie ut nō habitem in hereditate
dñi: dñs: rade servū dñs alienis. Et
nūc nō estundatur sanguis meus in
terra corā dño: quia egressus ē rex isrl
ut quereat pulicem unū sicut p̄sequit⁹
p̄dixi i montib⁹. Et ait saul. Peccavi.
Reverte fili mi dauid. Nequaq; enim
vltia tibi malefeciā: eo q̄ p̄ciola sunt
aīa mea in oculis tuis hodie. Appare-
tūm quod stude regem: et ignorave-
rim multa nimis. Et rēdēs dauid
ait. Ecce habā regis: et ciphus aque de
puteis regis et nollat ram. Dominus
autē retribuēt vni⁹: sed mī iusticiā
suā et fidē. Tradidit enī dñs hodie
in manū meā: et nolui egredere manū

meā i cistā dñi. Et sicut magnificatā
est anima tua hodie in oculis meis: sic
magnificetur anima mea in oculis
domini: et liberet me de omni angustia.
Ait ergo saul ad dauid. Benedicite
tū fili mi dauid. Et quidem faciens sa-
crificiū: et potens potens. **XXIII**
Hic autē dauid in viā suā:
et saul reversus est in locum suū.
Et ait dauid in corde suo. Aliquādo
indā una die in man⁹ saul. Nōne
melius ē ut fugiam: et salvet in terra
philistinorū: ut desperet saul. celsaq;
me quereat in cūdis finib⁹ isrl? Fugitā
ergo manus eius. Et surrexit dauid:
et abiit ipse et secēt viri tū eo ad achis
filiū mach regem geth. Et habitavit
dauid tū achis in geth: ipse et viri e⁹: et
dom⁹ e⁹ et due uxores e⁹: achimelech
israhelitis: et abigail uxor nabal car-
meli. Et nūciatum est saul q̄ fugisset
dauid in geth: et non addidit ultra
quereat eū. Dixit autē dauid ad achis.
Si inveni gratiā in oculis tuis: detur
michi locus in una urbium regionis
huius ut habitē ibi. Cur enim mager
servus nūc i civitate regis recū? Dedit
itaq; ei achis i die illa: celsū. Propi-
quam causam facta est scelech regū
indā: usq; in diem hanc. Fuit autem
num⁹. Dieū quib⁹ habitavit dauid
in regione philistinorū: sicut mensū.
Et ascendit dauid et viri e⁹: et agebat q̄-
das de geluzi: et de gezre: et de amalechit⁹.
Hij enī pagi habitabant in terra ami-
nitius: et ib⁹ sur usq; ad terrā egip̄i.
Et p̄mectat dauid omnem terrā illorū
ne reliquerat vni⁹ rem vni⁹ et mulierē:
colleq; oves et boues et alinos et ca-
melos et vestes mectabat: et veniebat
ad achis. Dicebat autem ei achis. An
quē irruistis hodie? Rēdebat dauid.

Contra meridiē inde et contra meridiē
hieramel: et contra meridiem ceti. Virū
et inierem nō vivificabat dauid: nec
adducebat in geth dicens: ne forte lo-
quatur adūsū nos. Uter fecit dauid:
et hoc erat decretū illi omnibus dieb⁹
quib⁹ habitavit i regione philistinorū.
Credidit ergo achis dauid dicens. Mul-
ta mala operat⁹ ē contra p̄sū suū isrl.
Et igit⁹ michi servus sempiternus.
Fadū est autē in dieb⁹ **XXIV**
illis: congregaverūt philistinim
agmina sua ut pararent ad bellum
contra israhel. Dixitq; achis ad dauid.
Sciens nūc scito: quā meū egredieris
in castris tu et viri tui. Dixitq; dauid
ad achis. Nūc scies q̄ faciat⁹ ē servus
tuus. Et ait achis ad dauid. Et ergo
custodē rapit⁹ nūc ponam te cūdis
diebus. Sammel autem mortuus est
plauis: et oīs israhel: et sepelierunt
eū i ramatha urbe sua. Et saul abstu-
lit magos et ariolos de terra: et incre-
fecit eos q̄ phitones habebāt in vētre.
Cōgregantq; sūt philistinij: et venerūt
et castrametati sūt in lunā. Cōgrega-
vit autē et saul omniū israhel: et venit
in gelboe. Et vidit saul castra philisti-
im et cūm: et cepit cor eius nimis.
Cōsultantq; dñm: et nō rēdit ei neq; p̄
somnia neq; p̄ sacerdotes neq; p̄ p̄ph-
etas. Dixitq; saul servis suis. Quereat
michi mulierem habentem phitonem:
et vadam ad eā et sciscitabor p̄ illā. Et
dixerūt servi e⁹ ad eū. Est mulier phito-
nem habens in endor. Nūc autē ergo
habitu suū vestitusq; ē alijs vestimen-
tis: et abiit ipse et duo viri cum eo: vene-
runtq; ad mulierē nocte: et ait illi. Di-
mina michi in phitone: et sciscita mi-
chi quem dixero tibi. Et ait mulier ad
eū. Ecce tu nosti quāvis fecerit saul: et

quomodo exacerbat magos et ariolos de
terra. Quare ergo inuidiaris aie mee
ut occidat? Et irauit ei saul in dno
dicens. Vinit dñs: quia non tuemet
tibi quicquid mali propter hac rem. Dixitq;
ei saul. Quae suscitabo tibi? Qui ait.
Samuel michi suscita. Eū autem vi-
disset mulier samuele: exclamauit vo-
ce magna: et dixit ad saul. Quare im-
posuisti michi? Tu os tui saul. Dixit
q; ei rex. Noli timere. Quid uidisti? Et
ait mulier ad saul. Deos uidi ascen-
dentes de terra. Dixitq; ei. Qualis est
forma ei? Quae ait. Vir senex albidus:
et ipse amicus est pallio. Et intellexit
saul q; samuel esset: et inclinauit se
super faciem suā in terra: et adorauit.
Dixit autem samuel ad saul. Quare
inuerasti me ut suscitares? Et ait saul.
Coartor nimis. Si quidem philistinim
pugnā aduersum me: et deus recessit a
me: et exaudire me noluit neq; in ma-
nu ppetar: neq; per somnia. Vocauit
ergo te: ut ostenderes michi qd facia. Et
ait samuel. Quid interrogas me cū dñs
recesserit a te: et trāserit ad inimicū tuū?
Faciet enī tibi dñs: sicut locut⁹ ē i ma-
nu mea: et scinde regnū tuū de manu
tua: et dabit illud proximo tuo dauid:
quia nō obedisti voci dñi: neq; fecisti
irā furoris ei⁹ in amalech. Quid ergo qd
pateris fecit tibi dñs hodie: et dabit dñs
etiā isrl tecū i manu philistinim. Eras
autem tu et filij tui mecum rectis: sed et
castra isrl traxer dñs in manus phili-
stinim. Statimq; saul recidit porcus i
terā. Egrediebatur enī uerba samuelis et
robur nō erat in eo: qā nō comederat
panem tota die illa. Ingressa est itaq;
mulier illa ad saul. Conuerbat enī erat
valde. Dixitq; ad eum. Ecce obediuit
aīlla tua voci tue: et posui aīam meā

i manu mea: et audiui sermōnes tuo-
rum: quos locutus es ad me. Nunc igitur
audi et tu uocē ancille tue: et ponam
coram te hircellā panis ut comedas
et ualeas: et possis iter agere. Qui
restitit: et ait. Nō comedam. Loqueretur
autem eū serui sui et mulier: et cōuen-
tū audire uoce eorum surrexit de terra:
sedit super lectū. Mulier autē illa habebat
vitulū pasuale in domo: et festinauit
et occidit eum. Tollensq; facinam mi-
serunt eam et coxi azimam: et posuit ante
saul et ante seruos eius. Qui cū com-
edissent surrexerunt: et ambulauerunt
per noctem illam. **xxv**
Congregata sunt ergo agmina
philistinim unius et agmina in
aphter. Sed i isrl castrametatus ē sup
fontem qui erat in ierabael. Et sarap
quidē philistinim incertat i reuersionibus
et milibus: dauid autē et uiri ei⁹ erāt
in nouissimo agmine cū achis. Dixer-
untq; principes philistinim ad achis.
Quid sibi uolunt hebrei isti? Et ait
achis ad principes philistinim. Nūquid
ignoratis dauid q fuit seru⁹ saul regis?
isrl ē apud me multis diebus uel annis:
Et non inueni i eo quicquid die qua
transiit ad me: usq; ad diem hanc.
Grati sunt autem aduersus eū principes
philistinim: et dixerūt ei. Reuertatur uir
et sedeat i loco suo i quo cōstituit ei:
et nō descendit nobiscū in plūm: ne fiat
nobis aduersarius cū plicari cōperimus.
Quo enim aliter poterit placare dñm
suū: nisi i captiuis nris? Nōne iste est
dauid cui cantabāt in choris dicētes:
perussit saul in milibus suis: et dauid i
decē milibus suis? Vocauit ergo achis
dauid: et ait ei. Vinit dñs quia rectus
es et bonus in cōspectu meo: et rectus
est et introitus tu⁹: meū est in castris.

Et nō inueni in te quicquid mali: et die
qua uenisti ad me usq; in diem hanc:
sed sarapis nō places. Reuerte ergo et
uade in pacē: et nō offendas oculos
sarapari philistinim. Dixitq; dauid
ad achis. Quid enī feci: et quid inue-
nisti in me seruo tuo a die qua fui i cō-
spectu tuo usq; in diem hanc: ut non
ueniā et pugnam cōtra inimicos dñi
mei regis? Rēdens autē achis: locut⁹
est ad dauid. Scio quia bonus es tu
in oculis meis sicut angelus dei: sed
principes philistinim dixerunt. Nō
ascendet nobiscū in plūm. Igitur cō-
surge mane tu et fili dñi tui q uenerūt
tecū: et cū denode surrexeris et ceperis
dilucere pugnare. Surrexit itaq; deno-
de dauid ipse et uiri ei⁹: ut pñsicerent
mane et reuerterent ad castrā philistinim.
Philistinim autē ascenderunt i ierabael.
xxvi
Quoniam uenerunt dauid et uiri
eius in siclech die tertia: amalechite
impreum fecerunt et parte
australi in siclech: et perussit siclech
et incenderunt eam igni. Et captiuas
duxerūt mulieres et ea a minimo usq;
ad maximum: et nō interfecerūt quicquid:
sed locū duxerūt et pgebant uinere suo.
Cū ergo uenisset dauid et uiri eius ad
ciuitatē et inuenerunt eam succensam
igni: et uxores suas et filios suos et fili-
as duas esse captiuas: leuauerunt
dauid et pñs qui erat cum eo uoces
suas: et plauerūt donec deficerent in
ris lacrimis. Siquidem et due uxores
dauid captiue dūde fuerāt: achingem
israhelites: et abigail uxor nabal car-
meli. Et contristatus est dauid valde.
Uolebat enī eū pñs lapidare: quia
amara erat anima uniuscuiusq; uiri
sup filios suos et filiabus. Confortatus
est autem dauid i dño deo suo: et ait

ad abiathar sacerdotē filiū achimelech.
Applica ad me ephor. Et applicauit
abiathar ephor ad dauid: et cōsultuit
dauid dñm dicens. Persequar latrūcu-
los hos et comprehendā eos an non?
Dixitq; ei domin⁹. Persequere: absq;
dubio enī comprehēdes eos: et recuties
pōdam. Abijt ergo dauid: ipse et sexcenti
uiri qui erant cū eo et uenerūt usq; ad
torrentē belor: et lassī quidā sūstinerūt.
Persecutus est autē dauid: ipse et qua-
dringenti uiri cum eo: subtraxerūt enim
ducenti: qui lassī transire nō poterant
torrentem belor. Et inuenerunt uirum
egiptiū in agro: et adduxerūt eum ad
dauid. Dederūtq; ei panē ut comederet
et biberet aquā: sed et fragmen melle
cariacay et duas ligaturas uiperallē.
Qui cum comedisset reuersus est spūs
ei⁹: et resocillat⁹ est. Nō enī comederat
panē neq; biberat aquā: tribus diebus
et tribus noctibus. Dixit itaq; ei dauid.
Quis es tu uel uideret quo pergis?
Qui ait. Puer egipti⁹ ego sum: filius
uiri amelechite. Dereliquit autem me
dñs meus: quia egrotare cepi nudius
tercius. Siquidem nōs erupimus ad
australe plagā cerethi: et contra iudā
et ad meridie caleph: et siclech succedi-
mus igni. Dixitq; ei dauid. Potes me
ducere ad istū cuneum? Qui ait. Iura
michi per deum: q non occidas me:
et non tradas me in manus dñi mei:
et ego ducā te ad cuneū istum. Et iura-
uit ei dauid. Qui cum duxisset eū: ecce
illi discubebant super faciem uniuerse
terre: comedentes et bibentes et qñ festū
celebrantes diē. p cūda pda et spolijs
q reperit de terra philistinim: et de terra
iuda. Et perussit eos dauid a uispa us-
q; ad uispa alter⁹ diei: et non euasit
ex eis quicquid nisi tantū quadringenti

virī adoleſcentes q̄ aſcendēte camelis
et fugerant. Erat ergo dauid omnia
q̄ tulerant amalechite: et duas uxores
ſuas reuit. Nec defuit quilibet a paru-
uſq; ad magnum tam de filiis q̄ de
filiabus et de ſpolijs: et quęcuq; rapuerat
omnia reduxit dauid: et tulit unūſq; ſuo
greges et armēta et minauit ante faciē
ſuam. Dixitq; dauid. Hec eſt preda dauid.
Venit autē dauid ad durōs viros
qui laſſi ſubſtituerat nec ſequi poterant
dauid: et reliere eos iuſſerat i torrente
beſor. Qui egreſſi ſunt obuiā dauid: et
pſo q̄ erat rō eo. Accedēs autē dauid
ad populū: ſalutauit eos pacifice. Re-
ſpōdenſq; oīs vir pſimus et iniquus
de viris q̄ erant cū dauid dixit. Quia
non uenerūt nobiliſcū nō dabimus eis
quicq; de pda quā tenuimus: ſed ſuffici-
at unicuiq; uxor ſua et filij: quos cum
acceperint: recedāt. Dixit autē dauid.
Nō ſic faciētis fratres mei de hijs que
tradidit nobis dñs et cuſtoduit nōſ:
et dedit lacunculōs qui erupant ad-
uerſum uos in man⁹ noſtras: nec au-
dier uos quilibet ſup emone hpc. Equa
enī pars erit deſcendentis ad prelium
et remanētis ad ſarcinas: et ſimiliter
diuident. Et factū eſt hoc eę die illa et
deinceps conſtitutū et pñitū et quaſi
lē in iſrahel: uſq; i die hāc. Venit ergo
dauid in ſicelech: et miſit dona de pda
ſenioribus iuda proximis ſuis dicēs.
Accipite benedictiōē de pda hpcum
dñi. Hijs qui erant in beſel: et qui in
ramoth ad meridie: et qui in gerher:
et qui in aroer et qui in ſephamor: et q̄
in eſthama et qui in rachel et q̄ in urbibus
iherameli: et qui in urbibus eſer: et q̄ in
rama: et q̄ i lacu aſan: et qui i athach:
et q̄ i ebron: et reliq; q̄ erāt i hys locis
i q̄b; rōmorat⁹ fuerat dauid et uir e⁹.

Philistiim autē pugna-
bat aduſū iſrahel. Et fugerunt uir-
i iſrahel ante faciē philistiim: et ceciderunt
inſedi i monte gelboe. Reuerſi q; phil-
istiim i ſaul et i filiis eius: et pulſerunt
ionathan et aminadab et melchior
filios ſaul: totūq; pōdus pſij uelū i
ſaul. Et cōſecui ſūt cū uiri ſagittarij:
et uulnerat⁹ ē uulnerat⁹ a ſagittarijs.
Dixitq; ſaul ad armigos ſuos. Quia
na gladiū cū et interfice me: ne forte
ueniant incircūſi iſti et interficiāt me
illuſtes michi. Et noluit armiger e⁹:
fuerat enī nimio terrore pteritus. Re-
ripuit itaq; ſaul gladiū ſuū: et reu-
it ſup eū. Quod cū uidiffet armiger e⁹
uidelicet q̄ mortuus eſſet ſaul: reu-
it ipe ſup gladiū ſuū et mortuus eſt
cum eo. Mortuus eſt ergo ſaul et tres
filij eius et armiger illius: et uulnerat⁹
uiri eius in die illa pariter. Videntes
autē filij iſrahel q̄ erant trans uallē et
trans iordanem q̄ fugiffant uiri iſra-
helite: et q̄ mortuus eſſet ſaul et tres
filij e⁹: reliquerūt ciuitates ſuas et fugi-
runt. Reuerſi q; philistiim: et habita-
uerunt ibi. Facta autē die altera uen-
runt philistiim ut reſoluerent inſedi:
et inuenerūt ſaul et tres filios e⁹ i monte
in monte gelboe. Et prederūt caput
ſaul et reſoluerūt eū armis: et miſe-
runt in terrā philistiim p circumum:
ut annūciaret in templo ydolorū et in
pſis. Et poſuerūt arma eius in templo
aſtaroth: corpus uero e⁹ ſuſpēditū
in muro beſſan. Quod cū uidiffent
habitantes iabes galaad quęcuq;
fecerat philistiim ſaul: ſurrexerūt om-
nes uiri fortissimi et abulauerūt tota nocte
et tulerunt cadauera ſaul et cadauera
filiorū e⁹ de muro beſſan. Reuerſi q;
uiri iabes galaad: et combuſſerūt ea

igni et tulerunt oſſa eorū et ſepelie-
runt in nemore iabes: et ieiunauerūt ſeptem
diebus. *Explicit liber regum primus*
Incipit liber regum secundus: j.
Factum ē autē poſtq;
mortuus ē ſaul ut
dauid reuerteretur a
terre amalech: et ma-
neret i ſicelech: duas
dies. In die autem
tertio apparuit homo ueniēs de caſtris
ſaul et cōſtitit a: puluere coſperſus
caput. Et ut uenit ad dauid cecidit ſup
faciem ſuam: et adorauit. Dixitq; ad
eū dauid. Unde ueniſ? Qui ait ad eū.
De caſtris iſrahel fugi. Et dixit ad eū
dauid. Quod eſt uerbum quod ſadum
ē? Andica michi. Qui ait. Fugit pſus
de pſis: et miſi corruentes et pſo mortui
ſunt: ſed et ſaul et ionathas filius e⁹
interierūt. Dixitq; dauid ad adoleſcētē
qui nūciabat ei. Unde ſcis quia mor-
tuus eſt ſaul et ionathas filius eius?
Ait adoleſcens qui nūciabat ei. Caſi
uiri i monte gelboe: et ſaul incubabat
ſup haſtam ſuā: porro curruſ et eq̄es
appropinquabāt ei: et conſuſus poſt
tergū ſuū. Vidensq; me uocauit. Cui cū
reſpōdiſſau aſſum: dixit michi. Quis
nā es tu? Et aio ad eū. Amalechites
ego ſum. Et locut⁹ eſt michi. Sta ſup
me et interfice me quā tēget me aguthe:
et adhuc tota aīa mea i me ē. Brāſq;
ſuper eū: occidi illū. Scietam etiam q̄
uiuere nō poterat poſt ruīnā. Et tuli
diadema quod erat in capite eius: et
acmillā de brachio illi: et attuli ad te
domini mei huc. Apprehendens autē
dauid ueſtimenta ſua ſadit: omneſq;
uiri q̄ erāt cū eo: et planxerūt et fleuerūt
et ieiunauerūt uſq; ad uesperam ſuper
ſaul et ſup ionathan filiū eius et ſup

pſum dñi: et ſup domū iſrl: eo q̄ corru-
it gladio. Dixitq; dauid ad iuuenē
q̄ nūciabat ei. Unde es tu? Qui rēdit.
Filius hominis aduenit amalechite
ego ſū. Et ait ad eū dauid. Quare nō
inuiſti mittere manū tuā ut occideret
cruſtū dñi? Vocāſq; dauid unū de pu-
eris ſuis ait. Accedens iue in eum.
Qui percussit illū: et mortu⁹ eſt. Et ait
ad eū dauid. Sanguis tu⁹ ſup caput
tuū. Quia tui locum eſt aduſum
te dicēs: ego interfeci cruſtū dñi. Plāxit
autē dauid plantū huiusmodi ſup
ſaul et ſup ionathan filiū eius: et pce-
pit ut docerent filios iuda plantum
ſicut ſcriptū eſt in libro iuſtorū. Et ait.
Cōſidera iſrl p hijs q̄ mortui ſūt: ſup
reſſa tua uulnerat⁹. Iudici iſrl ſuper
mōtes tuos interfecit ſūt. Quomodo
cecidit fortēs? Solite annūciare in
geth: neq; annūciēs in cōpijs aſcalo-
nis: ne forte letetur filie philistiim: ne
regūſ filie iſrahel. Mortes gelboe
nec eos nec pluuiā: ueniat ſuper uos.
Nec ſine agri pñitijs: q̄ ibi abieci⁹
eſt clipeus fortium: clipeus ſaul quaſi
uō eſſet undus oleo a ſanguine inter-
ſectorum ab adipe fortium. Sagitta
ionathę nunq; redijt retroſum: et gla-
dius ſaul nō ē reſiſus inanis. Saul
et ionathas amabiles et decori valde
i uita ſua: i morte q̄ nō ſūt diuiſi. Ad-
lis reſoliores: leonib; fortiores. Filie
iſrahel ſup ſaul ſtete qui reſiſtat uos
coruſ in delicijs: qui prebebat oma-
menta aurea tui uelro. Quomodo
cecidit fortēs in prelio? Ionathas
in reſiſſis tuis occiſus ē. Doleo ſuper
te ſcater mi ionathas decore nimis: et
amabiles ſup amorē mulierū. Sicut
mater uiuū amat filiū ſuum: ita ego
mediligeſam. Quomodo ceciderunt

fecit dauid abner et uiris eius qui venerat
 cum eo iunior. Et dixit abner ad dauid.
 Surgam ut congregem ad te dominum meum
 regem omnium israel et meam tecum sedem.
 et impies omnibus sicut desiderat anima
 tua. Cum ergo deduxisset dauid abner
 et ille esset in pace: statim pueri dauid
 et ioab venerunt celsis latronibus cum preda
 magna nimis. Abner autem non erat
 cum dauid in hebron: quia iam dimiserat
 eum et profectus fuerat in pacem: et ioab et
 omnes exercitus qui erant cum eo: postea
 venerant. Munitum est itaque ioab a
 narratibus. Venit abner filius neri ad
 regem: et dimisit eum et abiit in pacem. Et
 ingressus est ioab ad regem et ait. Quid
 fecisti? Ecce venit abner ad te. Quare
 dimisisti eum et abiit et recessit? Ignorasti
 abner filium neri qui ad hoc venit ad te
 ut deciperet te et faceret regnum tuum et intro-
 itum tuum: et nosset omnia que agis? Egred-
 ius itaque ioab a dauid misit nuntios
 post abner: et reduxit eum a iherusalem
 ignorante dauid. Cumque redisset abner
 in hebron scorum abduxit eum ioab
 ad medium porte ut loqueretur ei in dolo:
 et percussit illum ibi in inguine et mori-
 tus est: in ultionem sanguinis asaphel fratris
 eius. Quod cum audisset dauid rem iam
 gestam ait. Mundus ego sum et regnum
 meum apud deum usque in sempiternum a
 sanguine abner filii neri: et veniat super
 caput ioab et super omnem domum patris
 eius: nec deficiat de domo ioab fluxus
 feminis sustinens et leprosus et tene-
 sus: et cadens gladio et indigens
 pane. Agitur ioab et abisai frater eius
 interfecerunt abner: eo quod occidisset asaphel
 fratrem eorum in gabai in agro. Dixit
 autem dauid ad ioab: et ad omnes populum
 qui erat cum eo. Bandite vestimenta vestra
 et accingimini sacris: et plagae ante

regias abner. Porro rex dauid seque-
 batur exercitum. Cumque sepeissent abner in
 hebron levavit rex dauid vocem suam
 fleuit super tumulum abner. Fleuit autem
 et omnis populus. Plangentibusque rex et lugens
 abner ait. Nequaquam ut mori solemus
 ignavi: mortuus est abner. Manus
 tue ligatae non sunt et pedes tui non sunt
 compedibus aggravati: sed sicut solemus
 cadere coram filiis inimicis tuis corruisti.
 Cogitantesque omnes populus fleuit super
 eum. Cumque venisset uniusa misit ad eum
 capere cum dauid clara adhuc die: veni-
 nit dauid dicens. Hec faciat michi
 et her addas: si ante occasum solis posu-
 ero panem vel aliud quicquam. Dimisit
 populus audire: et placuerunt eis iuxta quod
 fecit rex et speravit omnis populus. Et cognovit
 omne vulgus et uniusus israel die illa:
 quoniam non adu fuerat a rege ut occideret
 abner filium neri. Dixit quoque rex ad seruos
 suos. Num ignoratis quoniam princeps et
 maximus cecidit hodie in israel? Ego
 autem adhuc delectans et undatus rex.
 Porro viri isti filii sarie duri michi
 sunt. Retribuat dominus sancti ma-
 lum iuxta malitiam suam.
Audivit autem hitholeth filius saul
 quod occidisset abner in hebron et
 dissolute sunt manus eius: omnesque
 israel pauctatus est. Duo autem viri
 principes latronum erant filii saul: nomen
 unum banaa et nomen alteri rechab filii
 remmon herothite de filiis beniamin.
 Siquidem et heroth reputata est in ben-
 iamin. Et fugerunt heroth et heroth
 fugientes ibi advenit usque ad tempus
 illud. Erat autem ionathas filius saul filius
 debilis pedibus. Quinquagenis enim fuit
 quando venit nuntius de saul et ionathas
 et israel. Tollens itaque eum nuntius sua
 fugit. Cumque festinaret ut fugeret cecidit

et claudus effectus: et habuitque vocabulum
 miphitholeth. Venientes igitur filii rem-
 mon herothite rechab et banaa ingressi
 sunt seculente die domum hitholeth. Qui
 dormiebat super stratum suum meridie: et
 ostiaria domus purgas truci obdor-
 mivit. Ingressi sunt autem domum lacert-
 reallumens spiritus truci: et percussit
 eum in inguine rechab et banaa frater
 eius: et fugerunt. Cum autem ingressi fuissent
 domum ille dormiebat super lectum suum
 in corda: et percussit interfectum
 eum. Sublatoque capite eius abiit per
 viam deserti tota nocte: et attulerunt caput
 hitholeth ad dauid in hebron. Dixerunt
 quoque ad regem. Ecce caput hitholeth filii
 saul inimici tui qui querebat animam tuam:
 et dedit dominus domino nostro regi ultione
 hodie: de saul et de semine eius. Respondens
 autem dauid rechab et banaa fratri eius
 filii remmon herothite: dixit ad eos.
 Vivit dominus qui eruit animam meam de omni
 angustia: quoniam cum annuntiaret michi
 et dixerat mortuus est saul qui perabat
 se prospera nunciare tenui et occidi eum in
 hitholeth: cui oportebat me mercedem dare
 pro nuncio. Quamquam magis nunc cum
 huius impij interfecerit virum innoxium in
 domo sua super lectum suum non queream san-
 guinem eius de manu vestra: et auferam vos
 de terra. Precepit itaque dauid pueris suis:
 et interfecerunt eos: proindeque manum et pedes
 eos suspenderunt eos super piscinam in hebron
 Caput autem hitholeth tulerunt: et sepelie-
 runt in sepulcro abner in hebron.
Et venerunt uniusa tribus israel ad
 dauid in hebron dicens. Ecce
 nos os tuum et caro tua sumus. Sed et
 her et nudius tertius cum esset saul rex
 super nos: tu eas reduces et reduces israel.
 Dixit autem dominus ad te. Tu pasces populum
 meum israel: et tu eris dux super israel.

Venerunt quoque et seniores israel ad regem in he-
 bron: et percussit cum eis rex dauid sedem in
 hebron coram domino: uniusque dauid
 in regem super israel. Filius triginta annorum
 erat dauid cum regnare cepisset: et qua-
 draginta annis regnavit. In hebron
 regnavit super iudam septem annis: et
 sex mensibus: in iherusalem autem regnavit
 triginta tribus annis super omne israel et
 iudam. Et abiit rex et omnes viri qui erant
 cum eo in iherusalem ad iebuseum habitatore
 terre. Didicimusque est dauid ab eis. Non
 ingredieris huc nisi abstuleris cecos et
 claudos dicentes. Non ingrediet dauid
 huc. Cepit autem dauid arcem syon:
 hec est civitas dauid. Proposuerat enim
 dauid in die illa pinnam qui percussisset
 iebuseum: et regisset domum iustitias: et
 abstulisset cecos et claudos odientes
 animam dauid. Idcirco dicit in psalmo.
 Cecus et claudus non intabuit in templum.
 Habitavit autem dauid in arce syon et
 vocavit eam civitatem dauid: et edificavit
 pinnam a mello et iunctis. Et egredi-
 ebatur prohibens atque succedens: et
 dominus deus exercituum erat cum eo. Misit quoque
 hiram rex tyri nuntios ad dauid et li-
 gna cedrina et artifices lignorum: artifi-
 cesque lapidum ad parietes: et edificave-
 runt domum dauid. Et cognovit dauid
 quoniam confirmasset eum dominus regem super isra-
 el: et quoniam exaltasset regnum eius super populum
 suum israel. Accepit ergo dauid adhuc
 corubinas et uxores de iherusalem: postquam
 venerat de hebron. Manque sunt dauid
 et alij filij et filie: et hec nomina eorum qui
 nati sunt ei in iherusalem. Samua et sobab
 et nathan et salomon et ibaar et ye-
 hshua et nepheg et raphia et yehshama
 et yehida et yehieleth. Audierunt ergo phi-
 listini quod uniusa esset dauid in regem super
 israel: et ascenderunt uniusa ne haberent dauid.

Quod cum audisset dauid: descendit in
presidium. Philistini autem venientes
diffusi sunt in valle raphaim. Et con-
suluit dauid dominum dicens. Si ascenda
ad philistinim: et si dabis eos in manu
mea? Et dixit dominus ad dauid. Ascende:
quia tradens dabo philistinim in manu
tua. Venit ergo dauid ad baalphara-
sim: et percussit eos ibi et dixit. Dimisit
dominus inimicos meos coram me: sicut vi-
vidunt aque. Propterea vocatum est no-
men loci illius baalpharasim. Et reli-
quunt ibi suppellectilia sua: quod tulit dauid et
viri eius. Et addiderunt adhuc philisti-
nim ut ascenderent: et diffusi sunt in valle
raphaim. Consuluit autem dauid dominum.
Si ascenda contra philisteos: et tradas
eos in manus meas? Qui respondit. Non
ascendas contra eos sed gira post regem
eorum: et venies ad eos ex adverso pectoris.
Et cum audieris sonitum clamoris gra-
dientis in cacumine pavoris tui in his philis-
tis: quia tunc egredietur dominus ante faciem tuam: ut p-
curat castra philistinim. Fecit itaque da-
uid sicut preceperat ei dominus: et percussit phi-
listinim de gabaa usque ad viarias gazet.

Congregavit autem dauid milia. Surrexeruntque dauid et abijt et
universus populus qui erat cum eo de viris
iuda ut adducerent archam dei: super
quam iurata est domini exercituum
sedens in cherubim super eam. Et imposue-
runt archam dei super plaustrum novum.
Tuleruntque eam de domo aminadab:
qui erat in gabaa. Quia autem et huius
filij aminadab ministrabant plaustrum
novum. Cumque tulisset eam de domo ami-
nadab qui erat in gabaa: custodientes
archam dei: huius praecedebat archam dei:
dauid autem et omnes israel ludibant coram
domino: in omnibus signis fabricandis

et citharis: et liris: et tympanis: et sistris:
et cymbalis. Postquam autem venerunt ad
archam nachor extendit oza manum ad
archam dei et tenuit eam: quoniam calcitrabant
boves: et declinaverunt eam. Iratusque est in
dignatione dominus oza ozaam: et percussit
eum super temeritate: quia mortuus est ibi:
iuxta archam dei. Locustanus est autem
dauid eo quod percussisset dominus ozaam: et
votatum est nomen loci illius percussio
oza usque in die hanc. Et egrediente dauid
domum in die illa dicens. Quando ingredietur
ad me archa domini? Et noluit dimittere
ad se archam domini in civitatem dauid:
sed dimisit eam in domum obbedom
gethei. Et habitavit archa domini in domo
obbedom gethei tribus mensibus: et
benedixit dominus obbedom: et domus do-
mini eius. Muciatumque est regi dauid:
quod badiasser dominus obbedom et omnia
eius propter archam dei. Dixitque dauid.
Ibo: et reducam archam cum benedictione
in domum meam. Abijt ergo dauid: et
adduxit archam dei de domo obbedom
in civitatem dauid cum gaudio: et erat
cum dauid septem choros: et vidima vituli.
Cumque transivisset quod praeparabat archam
domini se passus immolabat bovem et
ovem et arietem: et dauid praecurabat in
organis: et saltabat toris viribus ante
dominum. Porro dauid erat accinctus
ephora lineo: et dauid et omnes domus
israhel ducebant archam testamenti
domini in iubilato: et clangore buccinae. Cumque
intrasset archa domini civitatem dauid:
michol filia saul philistae per fenestram
vidit regem dauid sollicitum atque sali-
entem coram domino: et desuper cum corde suo.
Et introduxit archam domini: et imposue-
runt eam in loco suo in medio tabernaculi quod
regebat ei dauid: et obtulit dauid olo-
ocausta coram domino et pacifica. Cumque

compleverat offerre oloocausta et pacifica:
benedixit populo in nomine domini exercituum. Et
partitus est israel domum uniuscuiusque israhel
tam viro quam mulieri singulis collidam
panis una: et assatura bubale carnis
una: et simulata fixa oleo. Et abijt omnis
populus unusquisque in domum suam. Reversusque
est dauid: ut benediceret domui suae: et
egressa michol filia saul in occursum
dauid ait. Quia gloriatus sum super te: regem
israhel disceoprensus se ante ancillas
seruorum suorum: et nudatus es quasi si nudus
vires de sacris. Dixitque dauid ad mi-
chol. Vivit dominus: quia ludam ante dominum quod
elegit me populum: quod praeparatum tui et quod domus
domini est: et praeparatum michi ut essem dux
super populum domini israel. Et ludam et vilior facta
plus quam facta sum: et ego humilis in oculis
meis: et cum ancillis de quibus locuta es
gloriosus apparebo. Agit michol filia saul
non est natus filius usque in die mortis suae.

Factum est autem cum sedisset
regem in domo sua: et dominus dedisset
ei regem undique ab universis inimicis
suis: dixit ad nathan prophetam. Vides
ne ego habitem in domo cedrina: et
archa dei posita sit in medio pellium?
Dixitque nathan ad regem. Quia quod
est in corde tuo vade fac: quia dominus tecum
est. Factum est autem in illa nocte: et rece-
ssit dominus ad nathan dicens. Vade
et loquere ad servum meum dauid. Hec
dixit dominus. Numquid tu edificabis
michi domum ad habitandum: neque enim
habitavi in domo ex die illa qua eduxi
israhel de terra egypti usque in die hanc: sed
ambulabam in tabernaculo: et in tentorio
per cuncta loca quod transivi cum omnibus filiis
israhel. Numquid loquens locutus sum ad
unam de tribus israel: cum praepararem palatium
populo meo israel dicens. Quare non edifi-
cavit michi domum cedrinam? Et omne

hec dices servo meo dauid. Hec dixit
dominus exercituum. Ego tuli te de pascuis
sequentem greges ut esses dux super po-
pulum meum israhel: et factus es in omnibus
obsequiis ambulasti: et interfeci universos
inimicos tuos a facie tua: fecique tibi
nomen grande iuxta nomen magnorum
qui sunt in terra. Et ponam locum populo
meo israhel: et placabo eum et habitabo cum
eo: et non turbabit amplius: nec addet filij
iniquitatis ut affligat eum sicut prius:
ex die qua constitui iudices super populum
meum israel. Et regem dabo tibi ab omnibus
inimicis tuis: predicetque tibi dominus: quod
faciat tibi dominus domum. Cumque compleri
fuissent dies tui: dormietis cum patribus
tuis: suscitabo servum tuum post te: quod
egredietur de utero tuo: et firmabo regnum
eius. Ipse edificabit domum nomini
meo: et habitabit in throno regni eius usque
in sempiternum. Ego ero ei in patrem: et
ipse erit michi in filium. Qui si inique
aliquid gesserit: arguam eum in virga vi-
rorum: et in plagis filiorum hominum.
Misericordia autem mea non auferam ab
eo: sicut abstuli a saul: quem amovi a
facie mea. Et fidelis erit domus tua:
et regnum tuum usque in eternum ante faciem
meam: et thronus tuus erit firmus iugiter.
Secundum omnia verba haec: et iuxta universam
visionem istam: sic locutus est nathan
ad dauid. Ingressus est autem rex dauid
et sedit coram domino: dixit. Quia ego
sum dominus deus: et quae domus mea: quia
adduxisti me humilis: Sed et hoc pa-
rum visum est in conspectu tuo domine deus:
nisi loquerens etiam de domo servum tuum
in longinquum. Ista est enim lex adae domine
deus. Quid ergo addere poterit adhuc
dauid ut loquatur ad te? Tu enim sus-
citasti me domine deus: Propter verbum
tuum: et secundum cor tuum fecisti omnia

magnalia hec: ita ut non faceres ser-
uo tuo. Quia ergo magnificatus es dñe
deus: quia nō est similis tui: neq; ē de-
egeta te i omib; q̄ audimus aurib;
nris. Que ē autē ut plus tu? isrl' gen-
in terra ppter quā nūc de? ut redimeret
eā sibi in pplm et poneret sibi nomen:
faceretq; eis magnalia: et horribilia su-
per terrā. a facie ppli tui quē redemisti ti-
bi ex egipto. gēte et dñi ei? firmasti enī
tibi pplm tuū isrl' in pplm sempiternū:
et tu dñe deus factus es in deū. Nunc
ergo dñe deus verbum quodd locutus
es super seruu tuū: super domū ei? suscita
i sempiternū: et fac sicut locutus es ut
magnificet nomen tuū usq; in sempi-
ternum. atq; dica. Dñs de? exercitū
deus super isrl': et domus serui tui da-
uid erit. stabiliata coram dño: quia tu
dñe exercitū deus isrl' reuelasti aurem
serui tui dicens. Domū edificabo tibi:
propterea inuenit huius tuis cor suū
ut oraret te oratione hac. Nūc ergo
dñe deus tu es deus: et verba tua erūt
vera. Locut' es enī ad seruū tuū domū
hec. Incipe ergo et benedic domū tuā
cui ut sic i sempiternū corā te. q̄a tu dñe
de? locut' es: benedictione tua būdica
domū seruī tui sempiternū. **viij**

Tadū est autē post hec percussit
dauid philistim et humiliavit
eos: et tulit dauid sermū tributū de ma-
nu philistim: et percussit moab et mē-
sus ē eos funiculo roequas etc. Men-
sus est autē duos funiculos: unū ad
occidendum. et unū ad viuificandum.
Factus ē moab dauid seruus sub te-
buto. Et percussit dauid adadezer filiū
roob regi soba: quando profectus est
ut dominaret super flumen eufraten. Et
captis dauid ex parte ei? mille septingē-
tis equitib; et viginti milibus peditū:

subtraxit omnes iugales iureum.
Dereliquit autē ex eis centū curū. Et
nūc quoq; scria damasci: p̄sidiū fecerit
adadezer regi soba: et percussit dauid
de scria viginti duo milia viros: et p-
sunt dauid p̄sidiū in scria damasci:
factaq; est scria dauid seruus sub te-
buto. Seruauitq; dñs dauid i omib;
ad quēq; profectus ē. Et tulit dauid
arma aurea q̄ habebat serui adadezer:
et tulit ea in iherusalē. Et de becho et de
bechoi quicunq; adadezer tulit rex
dauid es multum nimis: de quo fecit
salomon omnia vasa etea in templo. et
mare meū et columnas et altare. Au-
diuit autē thou rex emath q̄ percussit
dauid omne robur adadezer. Et misit
thou idram filiū suū ad regē dauid ut
saluaret eū cōgratularis: et gratias
agere et eo q̄ repugnasset adadezer et p-
cussisset eum. Tholis quippe erat thou
adadezer. Et in manu eius erat thesa-
ura aurea et vasa argentea et vasa etea: q̄
et ipsa sanctificauit rex dauid dño cū
argento et auro quē sanctificauerat de
vniuersis gentibus quas subegerat de
scria et moab et filijs ammon et phili-
stim et amalec: et de manubijs adade-
zer filij roob regis soba. Fecit quoq; li-
bi dauid nomen cum reuerteret capta
scria i valle salinas: etis decem et octo
milibus et in gebelen ad viginti milia:
posuit i ydumea custodes: sta-
uitq; p̄sidiū. Et facta ē vniuersa
ydumea seruus dauid: et seruauit dñs
dauid i omib; ad quēq; p̄fectus est.
Et regnauit dauid super omne israhel:
faciebat quoq; dauid iudiciū et iusti-
ciam omni populo suo. Moab autē filius
sarie erat sup exercitū: porro iosa phet
filius achilud erat a comitibus: et
sadoch filius achitob et achimelech filius

abiathar erant sacerdotes: et saraias
sobba banaias autem filius ioiade
super cherethi et lelethi. filij autē dauid
sacerdotes erāt. Et dixit dauid. Putas-
ne ē aliquis q̄ remaserit de domo saul
ut faciā cū eo misericordiā ppter ionathan?
Erat autē de domo saul **ix**
seruus nōie siba. Quē cū vocal-
ter rex ad se: dixit ei. Tu ne es siba? Et
ille respondit. Ego sum seruus tuus. Et
ait rex. Nūquid suspexit aliquis de do-
mo saul ut faciā cū eo misericordiā
dei? Dixitq; siba regi. Superest filius
ionathe debilis pedibus. Ubi inquit
est? Et siba ad regē. Ecce ait in domo
ē machir filij amihel in lodabar. Cū
autem venisset miphibosech filius iona-
the filij saul ad dauid: corruit in facie
suā et adorauit. Dixitq; dauid. Miphib-
osech. Qui es? Illū seruus tuus.
Et ait ei dauid. Ne timeas. q̄a facies
faciā i te misericordiā propter ionathan
p̄m tuū: et restitua tibi omnes agros
saul patris tui: et tu comedas panem
in mensa mea semp. Qui adorans eū
dixit. Quis ego sum seruus tuus: quū
repperisti sup ranem mortuū similem
mei? Vocauit itaq; rex siba puer saul:
et dixit ei. Omnia quēcunq; fuerūt saul et
vniuersa domū eius dedi filio dñi tui.
Vixit igit ei terra tu et filij tui et tui
tut: et inferes filio dñi tui cibos ut ala-
tur. Miphibosech autē filius dñi tui
comedit semp panem sup mensā meā.
Et ait sibe quidam filij: et viginti
fui. Dixitq; siba ad regē. Sicut iussisti
dñe mi rex ego tuo: sic faciet seru' tuus.
Et miphibosech comedit sup mēsam
meam: quasi vnus de filiis regis. Ha-
bebat autē miphibosech filiū paruulū
noīe midga. Omnis vero rogatio do-
mus sibe. Euidat miphibosech. Porro

miphibosech habitabat in iherusalem.
quia de mensa regis iugiter vescaba-
tur: et erat claudus utroq; pede. **x**
Tadū ē autē post hec. ut mortet
rex filios ammon: et regnauit
anon filius eius pro eo. Dixitq; dauid.
Faciā misericordiā cū anon filio naas:
sicut fecit pater ei? meā misericordiā.
Misit ergo dauid consolans eum per
seruos suos sup pacis interim. Cum
autē venissent serui dauid i terrā filiorū
ammon: dixerūt principes filiorū ammon
ad anon dñm suū. Putas q̄ propter
hōnorem patris tui miserit dauid ad te
consolator: et nō ideo ut te inuestiga-
ret et exploraret ciuitatē: et euertere eā
misit dauid seruos suos ad te? Tulit
itaq; anon fuga dauid: et alitq; dimi-
diā partem barbe eius: et p̄sidiū vestes
eius medias usq; ad nates: et dimisit
eos. Quod cum nūciatū esset dauid:
misit in occursum eos. Erant enī viri
robusti turpiter valde. Et mandauit eis
dauid. Manete in ihericho donec ce-
stat barba vestra: et tunc reuertimini.
Videntes autē filij ammon q̄ iniuriā
fecissent dauid: miserūt et cōduxerunt
mercede serū roob et serū soba viginti
milia peditū: et a rege maacha mille
viros: et ab hithob decē milia virorū.
Quod cū audisset dauid: misit ioab
et omne exercitū bellatorū. Egredi sunt
ergo filij ammon: et direxerūt acie ante
ipm introitū porte. Virus autē soba et
roob et hithob et maacha: serū ē
campo. Videns ergo ioab q̄ paratū
esset adūsum se p̄sidiū: et adūso et
post regū: elegit sibi ex omnibus electis
isrl' et misit anē cōtra serū: reliquā
autē partē ppli tradidit abisai filiū suo.
Qui direxit aciem adūsi filios ammon.
Ite ait ioab. Si p̄ualuerint adūsum

me firi-eris michi in adiutoriū: si autē
filiū amon preualuerint aduersum te-
auxiliabor tibi. Esto uir fortis: et pu-
gnemus p̄ p̄lo nro et ciuitate dei nri.
Dñs autē faciet quod bonū est i con-
spectu suo. Quis itaq; ioab et p̄lus q̄
erat cū eo certamē tra fros: q̄ statim
fugerūt a facie eius. Filij autē amon
videntes q̄ fugissent firi- fugerunt et
ipsi a facie abisai: et ingressi sunt ci-
uitatem. Reuultq; est ioab a filiis am-
mon: et uenit iherlm. Vidēs igitur
filiū ammon quoniam firus repaui et
qm̄ corruissent corā isrl: cōgregari sūt
pariter. Misitq; adadezer et eduxit fi-
ros qui erant tras fluuiū: et adduxit
eorū exercitum. Sobach autē magister
milicie adadezer erat princeps eorum.
Quod cū nūciatū esset dauid cōtra-
xit omne israhel: et trāsiuit iordanē: et
q; i helā. Et direxerūt acie firi et adūso
dauid: et pugnaverūt corā isrl. fuge-
runtq; firi a facie isrl: et occidit dauid
de firis septingētos rurtus et quadra-
ginta milia equitū: et sobach principē
milicie percussit: qui statim mortuus ē.
Videntes autē unū reges qui erant
i phidio adadezer se victos ab israhel:
repauerūt et fugerūt quinquaginta et
otto milia corā isrl. Et fecerūt pacē cū
israhel: et seruiērūt eis: timueruntq; firi
auxilium prebere filiis ammon. **¶**
Fadū est autē uetente āno: eo tpe
quo solēt reges ad bella pcedere
misit dauid ioab: et seruos suos cū eo:
et unū isrl: et rastauerūt filios amō
et obsederūt rabba. Dauid autem re-
mansit i iherusalē. Dum hē ageretur
accidit quadā die ut surgeret dauid de
throno suo post meridiē: et deambula-
ret i solatio domū regie. Vidit muli-
erem se lauāre et aduerso sup solaciū

sum. Erat autem mulier pulcra val-
de. Misit ergo rex: et requisivit que esset
mulier. Nūciatq; ē ei: q̄ ip̄a esset bech-
saber filia helā uxōr uirē ethei. Misit
itaq; dauid nūcijs: tulit eā. Que cū in-
gressa esset ad illū: dormiuit cū ea. Sta-
timq; lāctificata ē ab immūdia sua:
et reuersa est domū suā concepto feru.
Misitq; nūciavit dauid: et ait. Ege-
pi. Misit autē dauid ad ioab: dicens.
Misit ad me uriam etheum. Misitq;
ioab uriam ad dauid. Et uenit urias
ad dauid. Quis uisq; dauid q̄ red-
deret ioab et p̄lus: et quomōdō ammi-
straret bellū. Et dixit dauid ad uriam.
Vade in domū tuā: et laua pedes tu-
os. Et regressus ē urias de domo regis:
secutusq; ē cū eibus regius. Dormiuit
autē urias ante portā domus regis cū
alijs seruis dñi sui: et nō descendit ad
domum suam. Nūciatq; est da-
uid a dicentibus. Nō uis urias i do-
mum suam. Et ait dauid ad uriam.
Nūquid non de uia uenisti? Quare
non descendisti in domum tuā? Et
ait urias ad dauid. Archa dei i isra-
hel et iuda habitāt i p̄pilonibz: et dñs
meus ioab et serui dñi mei sup faciem
terre manent: et ego ingrediar domū
meam ut comedam et bibam et dormi-
am cum uxore mea: Per salutem tuā
et p̄ salutem anime tue non faciam
rem hanc. Ait ergo dauid ad uriam.
Mane hic etiā hodie: et tras dimittā
te. Manse urias i iherusalē in die illa
et altera: et uocauit eū dauid ut con-
ederet corā se et biberet: et mēbrauit eū.
Qui regressus uespere dormiuit in throno
suo: cū seruis dñi sui et in domum
suam non descendit. Fadum est ergo
mauer: et scripsit dauid eplam ad ioab:
misitq; p̄r manū uirē scribens i epla.

Donite uriā et adūso belli ubi fortissi-
mum est preliū: et derelinquit eū: ut
percussus inuenerat. Igitur cū ioab obside-
ret urbem: posuit uriā in loco ubi sciebat
uiros esse fortissimos: egressiq; uiri de
ciuitate bellabant adūsum ioab: et reci-
derunt de p̄lo seruos dauid: et mortuus
est etiā urias etheus. Misit itaq; ioab
et nūciavit dauid omnia uerba p̄li:
p̄cepitq; nūciō dñs. Cum cōpleuiss
unū uerba sermones belli ad regē: si eū
uideris indignari et diregit: quare ac-
cessistis ad murū ut preliarumini: an
ignorabatis q̄ multa desup eē muro
rela mittant: quis percussit abimelech
filium iheroboal. Monne misit misit
super eum flagmen mole: de muro: et
infectit eū i thebes: quare inueta murū
accessistis: dices. Etia seru? nō urias
etheus occubuit. Absit ergo nūcijs:
et uenit et nartauit dauid oia q̄ ei p̄ce-
rat ioab: et dixit nūcijs ad dauid.
Preualuerūt adūsum nōs uiri: et egredi
sūt ad nos i agrum. Nos autē facti
impu p̄secuti eos sum? usq; ad portā
ciuitatis: et direxerūt iacula sagittarū
ad suos tuos et muro desup: mortui
q; sūt de seruis regis. Quin etiā seru?
nō urias etheus mortus ē. Et dixit da-
uid ad nūciū. Hec dices ioab. Nō te
frangat ista res. Vt artus enī uetus ē
belli: et nūc hūc et nūc illū cōsumit gla-
dius. Et statim bellato res tuas adūsum
urbē: ut desinas eam: et eghonare eos.
Auduit autē uxor uirē q̄ moriturus esset
urias uir suus: et plāxit eū. Trāsa domū
hūc misit dauid: et introduxit eā in
domū suā: et facta est ei uxor: peperitq;
ei filium. Et displicuit uerbum hoc qd
fecerat dauid coram domino. **¶**
Misit ergo dñs nathan ad dauid.
Qui cū uenisset ad eum: dixit ei.

Responde michi iudicium. Duo uiri
erāt in ciuitate una: unus diues: et
alter pauper. Diues habebat oues et
boves plurimos valde: paup autem
nichil habebat omnino preter quem
unā paruulā quā euerat et nutrebat:
et que creuerat apud eū: cū filijs eius:
simul de pane illius comedens et de
calice eius bibens: et in sinu illius dor-
miens: eratq; illi sicut filia. Et autem
peregrinus quidam uenisset ad diuitem:
parcens ille lumere de ouibz et de bobz
suis ut eghiberet cōuinuiū peregrino illi
q̄ uenerat ad se: tulit quē uiri pauperis
et parauit cibos homini qui uenerat
ad se. Quatus autē indignatione da-
uid adūsum hominē illū nimis: dixit
ad nathan. Vixit dñs: quoniam filius
mortis est uir: qui fecit hoc. Quē reddet
in quadruplum: eo q̄ fecerit uerbum
istud: et non pepercerit. Dixit autē na-
than ad dauid. Tu es ille uir: q̄ fecisti
hanc rem. Hec dicit dñs de isrl. Ego
unxi te in regē sup isrl: et ego erui te de
manu saul: et dedi tibi domū dñi tui
et uxores dñi tui: et sinu tuo: reditq; tibi
domū israhel et iuda: et si parua sūt ista:
adiciā tibi infra maiora. Quas ergo
cōtempnisti uerbū dñi: ut faceres malū
i cōspectu meo? Uriam etheū percussisti
gladio: et uxorem illius accepisti in
uore sibi et infectisti eū gladio filiorū
ammon. Quāobrem nōn recedet a te
gladius de domo tua usq; in sempitē-
num: eo q̄ despectus me: et tulcis uxore
uiri ethei ut esset uxor tua. Itaq; hec
dicit dominus. Ecce ego suscitabo sup
te malū: de domo tua: et tollā uxores
tuas in oculis tuis et dabo proximo
tuo: et dormiet cū uxoribz tuis in ocu-
lis tuis huius. Tu enim fecisti abscondi-
re ego autē faciā uerbū istud i cōspectu

omnis israel: et in conspectu solis huius. Et dixit david ad nathan. Peccavi domino. Dixitq; nathan ad david. Dominus q; transiit peccatu tuu. Non morieris. Veru tame qm blasphema re fecisti inimicos. nome dñi ppter verbum hoc: fili? q; nati? tibi morte inq; rietur. Et reu'sus est nathan in domu sua. Percussitq; dñs paruulū quē peperit uxor urie david: et despectus est. Deprecatusq; ē david dñm p paruulo: et ieiunauit david ieiunio: et ingressus foris iacuit sup terram. Veniunt autē seniores domus ei: cogentes eū ut surgeret de terra. Qui noluit: nec comedit cum eis cibum. Accidit autem die septima ut moreretur infans: immueruq; secui david nūciare ei q; mortuus esset paruulus. Dixit eū. Ecce eū paruul? adhuc uiuere loquebam ad eū: et nō audiebat vocem nrām: quāto magis si diximus. mortuus est puer se affliget. Cum ergo david audisset secus hos mulieres: intellexit q; mortuus esset infans. Dixitq; ad uxor suā. Nūquid mortuus est puer? Qui rēdē runt ei. Mortuus ē. Surrexit ergo david de terra: et lotus undulq; est. Lūq; mutasset uestem ingressus ē domum dñi: et adorauit: et uisit in domu sua: precibq; ut posuerit ei panē: et comedat. Dixit autē ei serui sui. Quis est hmo quē fecisti: propter infantē eū adhuc uiuere ieiunasti et fletas: mortuus autē puero surrexisti: et comedisti panē. Qui ait. Propter infantē dū adhuc uiuere ieiunauit et fleui. Dicebam enī. Quis enī scit si forte donet eū michi dominus: et uiuat infans? Nunc autē qā mortuus est: quare ieiunus? Nūquid potero reuocare eū amplius? Ego xā dam magis ad eū: ille uero nō reuertur

ad me. Et consolatus ē david bechabze uxorē suā: ingressusq; ad eā: dormiuit eū ea. Que genuit filiū: et uocauit nomen ei? salomon: et dñs dilexit eū. Misitq; eū i manu nathan pphē: et uocauit nomen eius amabilis dñs: eo q; diligere eum dñs. Agitur pugnatu erat cōtra rabbath filioz ammon: et repugnabat urbem regiam. Misitq; ioab nūcios ad david dicens. Dimittamū aduersum rabbath: et rapienda est urbs aquarum. Nūc igitur cōgrega reliquā partē populi et obide ciuitatem et cap eam: ne cum a me uakata fuerit urbs: nomini meo ascubat uictoria. Cōgregauit itaq; david omne pplū et profectus est aduersum rabbath. Lūq; dimississet cepit eam. Et tulit diadema melchion de capite eius: pondus auri talentū habēs gemmas preciosissimas: et imposuit sup caput dauid. Sed et predā ciuitatis asportauit multam ualde: pplū q; eius adducē fecerat: et circumegit sup eos secuta carpera. Dimisitq; cultros: et trāduxit in tpo latē. Sic fecit uniuersis ciuitatibus filiorum ammon. Et reu'sus ē david: et oīs exercitus i ihrlm.

Factu ē autē post hec ut absalon filij dauid sorore speciosissimā uocabulo thamar adamarer ammon fili? dauid: et duceret i eā ualde: ita ut propter amorē ei? egrotaret: quia eū esset uirgo difficile ei uidebat: ut quipiam inhoneste agere cū ea. Erat autē ammon amicus nomine ionadab fili? semmai fratris dauid: uir prudē ualde. Qui dixit ad eū. Quare sic amaris matri filij regis p singulos dies? Cur non indicas michi? Dixitq; ei ammon. Thamar sororem fratris mei absalon amo. Qui rēdit ionadab.

Cuba sup lectū tuū et languorē simula: utq; uenerit pater tuus ut uisitet te: dic ei. Veniat oro thamar soror mea ut det michi cibū: et faciat pulmentum: ut comedam de manu eius. Accubuit itaq; ammon: et quasi egrotare cepit. Lūq; uenisset rex ad uisitandū eū: ait ammon ad regē. Veniat obsecro thamar soror mea ut faciat i oculis meis duas sorbicuiculas: et cibū paratū rapiā de manu ei? Misit ergo david ad thamar domu dicens. Veni in domum ammon fratris tui: et fac ei pulmentum. Uenitq; thamar in domū ammon fratris sui: ille autem iacebat. Que tollens facinā cōmiserit et liquefaciens in oculis eius: coxit sorbicuiculas: tollensq; qd coxerat effudit: et posuit corā eo: et noluit comedere. Dixitq; ammon. Ecce uniuersos a me. Lūq; recidisset oīs: dixit ammon ad thamar. Infer cibū in cōdau: ut uestar de manu tua. Tulit ergo thamar sorbicuiculas quas fecerat: et intulit ad ammon fratrem suū in delam. Lūq; obtulisset ei cibū: apprehendit eā et ait. Veni cuba meū soror mea. Que respōdit ei. Noli facit mi noli opprimere me: neq; enī hoc phas ē i isrl. Noli facere stulticiā hanc. Ego enī fere non potero opprobrium meū: et tu eis quasi unus de insipientibus in isrl: quin potius loqre ad regē: et nō negabit me tibi. Noliuit autē ammon acquiescere pēibus ei? sed pualtus uiribus oppressit eā: et cubauit cum ea. Et egrosam eam habuit odio magno nimis: ita ut mar? esset odii quo oderat eā: amore quo ante dilexerat. Dixitq; ei ammon. Surge et uade. Que rēdit. Māius ē hoc malū quod nūc agis adūsūm me q; quod ante fecisti: repellens me. Et noluit

audire eam: sed uocato puero qui ministrabat ei: dixit. Ecce hāc a me foras: et claude ostium post eā. Que induc erat talari tunica: huiusmodi enim filie regis uirgines uestibus utebantur. Fecit itaq; eā minister illius foras: clausitq; fores post eā. Que aspergens cinerē capiti suo: scissa talari tunica: impulsitq; manibus sup caput suū: ibat ingrediens et clamās. Dixit autē ei absalon frater suus. Nunquid ammon frater tuus concubuit tecū? Sed nūc soror tace: frater tu? ē. Neq; affliges cor tuū p hac re. Misit itaq; thamar et abelens in domo absalon fratris sui. Cū autem audisset rex david uba hec cōtristatus ē ualde: et noluit contristari spiritu ammon filij sui quoniam diligebat eū: quia primogenitus erat ei. Porro nō ē locus absalon ad ammon nec malū nec bonū. Uiderat enī absalon ammon: eo q; violasset thamar sororem suā. Factū est autē post tempus biennij: ut tonderentur oues absalon i balator: q; est iuxta effraim. Et uocauit absalon oīs filios regis: uenitq; ad regē: et ait ad eū. Ecce tondentur oues tui tui: ueniat oro rex cū seruis suis ad serui suum. Dixitq; rex ad absalon. Noli fili mi: noli rogare ut ueniamus oīs: et grauemus te. Cū autē cogere eū et nolisset ire: bene dixit ei. Et ait absalon ad david. Si nō uis ire: ueniat obsecro nobiscū saltē ammon frater me? Dixitq; ad eū rex. Non est necesse ut uadat tecū. Coegit itaq; absalon eū: et dimisit eū ro ammon: et uniuersos filios regis. Feceratq; absalon cōuiniū: q; cōuiniū regis. Precepit autē absalon pueris suis dicens. Obsecrate eū remittentis fuerit ammon uino: et dixeris uobis.

percutite eum et interfecite: nolite timere. Ego enim sum qui precipio vobis. **Bo** horamini: et estote viri fortes. fecerunt ergo pueri absalon addum ammon: sicut preceperat eis absalon. Surgentesque omnes filij regis: ascenderunt singuli mulas suas et egerunt. Cumque adhuc pergerent in itinere: fama peruenit ad dauid dicens. Percussit absalon omnes filios regis: et non remansit ex eis saluus vnus. Surrexit itaque rex dauid: et sedit vestimenta sua et cecidit super terram: et omnes serui illius qui assistebant ei: sciderunt vestimenta sua. Respondens autem ignadab filius seruiciae fratris dauid dixit. Ne estimer dominus meus rex quod omnes pueri regis occisi sunt. Ammon solus mortuus est: qui in odio absalon erat posuit: et die qua opprimit thamar sororem eius. Nunc ergo ne ponat dominus meus super cor suum verbum istud dicens: omnes filij regis occisi sunt: qui ammon solus mortuus est. Fugit autem absalon. Et eleuauit puer speculator oculos suos et asperit: et ecce pluvius multus uanchar per iter deuum et latere montis. Dixit autem ignadab ad regem. Ecce filij regis assunt: iuxta verbum tuum. Sic factum est. Cumque cessasset loqui: apparuerunt ei filij regis. Et intrepentes leuauerunt vocem suam: et fleuerunt. Sed et rex et omnes filij eius fleuerunt ploratu magno nimis. Porro absalon fugiens abiit ad tholmai filium ammur regis gessur. Iuxta ergo dauid filium suum ammon multis diebus. Absalon autem cum fugisset et uenisset in gessur: fuit ibi tribus annis: cessauitque rex dauid persequi absalon: eo quod consolatus esset super ammon interitum. **U**ntelligens autem ioab filius saruite quod cor regis uersum esset ad absalon: misit thecua et tulit inde mulierem sapientem:

dixitque ad eam. Tugere te simula: et induere ueste lugubrem: et ne ungatur oleo: ut sis sibi mulier iam plurimo tempore lugens mortui. Et ingredieris ad regem: et loqueris ad eum sermones huiusmodi. Posuit autem ioab uestem in ore eius. Quam cum ingressa fuisset mulier thecua ad regem: cecidit coram eo super terram: et adorauit et dixit. Serua me rex. Et ait ad eam rex. Quid cause habes? Que respondit. Oheu mulier uidua ego sum. Mortuus est enim uir meus: et ancille tue erant duo filij: qui exati sunt aduersum se in agro nullius: eratque eos prohibere posset: et percussit alter alterum et interfecit eum. Et ecce consurgens uniuersa cognatio: aduersum ancillam tuam dicit. Vade cum qui percussit fratrem suum ut occidamus eum pro anima fratris sui quem interfecit: et delectamus heredem: et querunt extinguere ancillam meam que relicta est: ut non supplantet uero meo nomen et reliquie super terram. Et ait rex ad mulierem. Vade in domum tuam: et ego iubebo per te. Dixitque mulier thecua ad regem. In me domine rex sit iniquitas et in domo patris mei: rex autem et thronus eius sit innocens. Et ait rex. Qui contraxerit tibi adduc eum ad me: et ultra non addet ut tangat te. Que ait. Recordetur rex domini dei sui ut non multiplicentur proximi sanguinis ad uiscendum: et nequaquam interficiat filium matris. Qui ait. Hinc dominus: quia non caderet de capillis filij tui super terram. Dixit ergo mulier. Loquatur ancilla tua ad dominum meum regem uerbum. Et ait. Loquere. Dixitque mulier. Quare cogitasti huiusmodi rem contra populum dei: et locutus est rex uerbum istud ut peccet: et non reducat sibi filium? Omnes mortui sunt: et quasi aque dilabimur in terram que non reuertimur. Nec uult deus pro-

animam: sed reuertat cogitans ne peccatus peccat qui abiectus est. **N**unc igitur ueni ut loquar ad dominum meum regem: uerbum hoc: presente populo. Et dixit. Ancilla tua. Loquar ad regem: si quo modo faciat rex uerbum ancille sue. Et audiuit rex ut liberaret ancillam suam de manu omnium qui uolebant de hereditate domini delectare me: et filium meum simul. Dicit ergo ancilla tua: ut fiat uerbum domini mei regis: sicut iussisti. Sicut enim angelus domini: sic est dominus meus rex: ut nec benedictione nec maledictione moueat. Unde et dominus deus tuus est tecum. Et respondens rex dixit ad mulierem. Ne abscondas a me uerbum: quod te interrogo. Dixitque ei mulier. Loquere domine mihi rex. Et ait rex. Nunquid manus ioab tecum est in omnibus istis? Respondit mulier et ait. Per salutem anime tue. Domine mihi rex: nec ad sinistra nec ad dexteram est rex omnibus hijs que locutus est dominus meus rex. Seruus enim tuus ioab ipse precepit michi: et ipse posuit in os ancille tue omnia uerba hec: ut ueretur figura sermonis huius. Seruus enim tuus ioab precepit istud. Tu autem domine mihi rex sapiens es: sicut habet sapientiam angelus dei: ut intelligas omnia super terram. Et ait rex ad ioab. Ecce placatus sum uerbum tuum. Vade ergo et reuoca puerum absalon. Cadenque ioab super faciem suam in terram adorauit: et benedixit regi. Et dixit ioab. Hodie intellegit seruus tuus: quia inueni gratiam in oculis tuis domine mihi rex. Fecisti enim sermonem domine mihi rex serui tui. Surrexit ergo ioab et abiit in gessur: et adduxit absalon in iherusalem. Dixit autem rex. Reuertantur in domum suam: et faciem meam non uideat. Reuersus est itaque absalon in domum suam: et faciem regis non uidit: porro sicut

absalon: uir non erat pulcher in domini iherusalem: et decorus nimis. **A** uisio patris usque ad uerticem: non erat in eo ulla macula. Et quando rodebat capillum: semel autem in anno condebatur: quia graue habebat cum exaribus: ponderabatur capillos capitis sui ductis sedis potere publico. **M**anque autem absalon filij tres: et filia una nomine thamar elegans forme. Mansitque absalon in iherusalem duobus annis: et faciem regis non uidit. **M**isit itaque ad ioab: ut mitteret eum ad regem. Qui noluit venire ad eum. Cumque secundo misisset: et ille nolisset venire ad eum: dixit seruis suis. **B**onis agrum ioab iuxta agrum meum: habentem melleum odori. Ite igitur: et succedite eum igni. Surrexerunt ergo filij absalon segetem igni. Et uenientes serui ioab scillis uestibus suis disecunt. Surrexerunt serui absalon pariter agri igni. Surrexeruntque ioab et uenit ad absalon in domum eius: et dixit. Quare succenderunt filij tui segetem meam igni? Et respondit absalon ad ioab. Misisti ad te obsecras ut uires ad me: et mitterem te ad regem: et diceret ei. Quare ueni de gessur? Melius michi erat ibi esse. Obsecro ergo ut uideam faciem regis. Quod si memor es iniquitatis mee interficiat me. Ingressus itaque ioab ad regem: nuntiavit ei omnia. **H**oratusque est absalon et intrepuit ad regem: et adorauit super faciem terre coram eo. **C**onsularumque est rex absalon. **U**gitur post hec fecit sibi absalon turres et equites: et quinquaginta viros qui prederent eum. Et mane resurgens absalon stabat iuxta introitum porte in uia: et omne uirum qui habebat negotium ut ueniret ad regis iudicium uocabat absalon ad se: et dicebat. De qua ciuitate es tu? Qui respondens aiebat. Ex una

tibus israel ego sum secus tuus. Rude-
batq; ti absalon. Quidemur michi se-
mones tui boni et mali: sed non est qui
te audiat constitutus a rege. Dicebatq;
absalon. Quis me constituat iudicem
super terram: ut ad me veniant omnes qui
habent negotium et iuste iudicem. Sed
cum accederet ad eum homo ut saluaret
illum: egrediebatur manu sua: et appropin-
quabat eum. Faciebatq; hoc omni
israhel: venienti ad iudicium ut audiret
a rege: et sollicitabat corda virorum israel.
Post quadraginta autem annos dixit
absalon ad regem david. Vadam et
reddam vota mea que vovi domino in he-
bron. Quis enim vovit servus tuus cum
esset i gessur filie dicens. Si reduxerit
me dominus in iherusalem: sacrificabo domino. Di-
xitq; ei rex david. Vade in pace. Et surrexit
rex: et abiit in hebron. Misit autem ab-
salon exploratores in universas tribus
israhel dicens. Scitavit ut audieritis dan-
gorem ducum dicitis. Regnabit absalon
in hebron. Porro cum absalon iret ducen-
ti viri de iherusalem vocati: erant sim-
plici corde: et causam penitus ignoran-
tes. Accessitque absalon achiozel gi-
lonitem consiliarius david: de civitate
sua gilo. Cumque immolaret victimas
facta est conspiratio valida: populusque con-
currentes augerantur cum absalon. Venit
igitur nuntius ad david dicens. Toto
corde universus israel sequitur absalon.
Et ait david servis suis: qui erant cum
eo in iherusalem. Surgite. Fugiamus: ne-
que enim erit nobis effugium a facie ab-
salon. Festinate egredi: ne forte venies oc-
cupet nos et impleat super nos ruinam: et
percutiat civitatem in ore gladii. Dix-
eruntque viri regis ad eum. Omnia quecumque
precepit dominus noster rex libenter eequi-
mur: sed cum egredieris est rex et

universa domus eius pedibus suis.
Et reliquit rex decem milites acubinas:
ad custodiendam domum. Egredientibusque
et viris israel pedibus suis stetit procul
a domo: et universi servi eius abulabar
iuxta eum: et legiones trecenti et phelathi
et omnes gessu pugnatores validi se-
rent viri qui secum erant fuerat de gessu pro-
tes precedebat regem. Dixit autem rex ad
ethai gessu. Cur venis nobiscum? Re-
sponditque et habita cum rege: quia peregrinus
es: et egredieris ex loco tuo. Hec enim
et hodie compelleris nobiscum egredi. Ego
autem vadam quo iurus sum. Responde-
reque tunc frater tuus: dominus faciat
tecum misericordiam: et veritatem: quia ostendisti
gratiam et fidem. Et respondit ethai regi dicens.
Vivit dominus et vivit dominus meus rex: quoniam
in quocumque loco fueris dominus mihi rex sum
in morte siue in vita. Ibi enim servus tuus.
Et ait david ethai. Quia et tuam. Et
transiit ethai gessus et rex et omnes
virii qui cum eo erant: et reliqua milia.
Omnesque steterunt voce magna: et uni-
versus populus transibat. Rexque transgre-
diebatur torrentem redon: et cum eis
populus incedebat contra viam olivae que
respicit ad desertum. Venit autem et sadoch
sacerdos: et universi leviite cum eo portantes
archam fedis dei: et deposuerunt archam
sedens dei. Et ascendit abiatthar: do-
nec repleat esset omnis populus qui egrediebatur
de civitate. Et dixit rex ad sadoch.
Reporta archam dei in urbem. Si inveni-
ero gratiam in oculis domini reducat me
et ostenderit michi eam: et tabernaculum
suum: si autem dixerit michi: non place-
presto sum: faciat quod bonum est coram
se. Et dixit rex ad sadoch sacerdotem.
Quid visum tibi civitatem in pace: et
achimaas filius tuus? et ionathan filius
abiatthar duo filii vestri sunt vobiscum.

Ece ego abscondar in campestribus de-
serti: donec veniat sentio a vobis indi-
cans michi. Reporaverunt ergo sadoch
et abiatthar archam dei in iherusalem: et
manserunt ibi. Porro david ascende-
bat: clamant olivam scandens et stans
nudis pedibus incedens: et expecto capi-
te. Sed et ante populus qui erat cum eo: opto
capite ascendebat plorans. Nunciatum
est autem david: quod achiozel esset in con-
spiratione cum absalon. Dixitque david.
Insania queso domine consilium achiozel.
Cumque ascenderet david summatem montis
in quo adoraturus erat dominus: ecce ge-
rurrit ei chus arachites scissa veste et ter-
ra pleno capite. Et dixit ei david. Si
venies mecum eris mihi onus: si autem i-
civitatem revertaris et dixeris absalo-
ferens tuum sum rex pacem me vivere:
sicut fui secus patris tui: sic et ego secus
tuus: dissipabis consilium achiozel. Pa-
bes autem cum sadoch et abiatthar sacer-
dotes: et omnes viri: quodcumque audie-
ris: in domo regis indicabis sadoch
et abiatthar sacerdotibus. Sunt enim cum eis
duo filii eius: achimaas filius sadoch
et ionathan filius abiatthar: et mitteris
per eos ad me omne verbum quod audieris.
Veniente ergo chus ait amicus david i ci-
vitatem. Absalon quomodo ingressus est
iherusalem: et achiozel cum eo. **U**
mque david transiit per paululum
mons ventorum: apparuit sibi
puer miphibosech i decursum eius cum
duobus alinis: qui curati erant duobus
panibus: et tenuit alligantem vineam affe-
re tenuit massam palmarum: et duobus
vitis vinis. Et dixit rex sibi. Quid sibi
vult huius? Responditque sibi. Dominus mihi rex.
Filius domesticus regis: ut sedantur
panes et palas ad: descendum pueris
tuis: quoniam autem ut bibat si quis desiderat

in deserto. Et ait rex. Vbi est filius domini
tui? Responditque sibi regi. Remansit in ihe-
rusalem dicens. Hodie restituer michi
dominus israel regnum patris mei. Et ait rex
sibi. Tuae sunt omnia que fuerunt miphibo-
sech. Dixitque sibi. Pro ut inveni gratiam
coram te domine mihi rex. Venit
ergo rex david usque bahurim. Et ecce
egrediebatur inde vir de cognatione
domini saul nomine semei filius gea-
procedebatque egredies: et maledicebat
murebatque lapides: contra david: et con-
tra universos suos regis david. Omnis
autem populus et universi bellatores: a dexte-
ra et a sinistra latere regis incedebat. Ista
autem loquebatur semei cum malediceret
regi. Egredere: egredere vir sanguinis:
et vir belial. Reddidit tibi dominus universum
sanguinem domus saul: quoniam inuastisti
regnum pro eo: et dedit dominus regnum in
manu absalon filii tui: et ecce premunt
te mala tua quoniam vir sanguinis es.
Dixit autem abiatthar filius sarine regi.
Quare maledixit canis hic mortui?
dominus meo regi? Vadam et amputabo
caput eius. Et ait rex. Quid michi et
vobis est filii sarine? Dimitte eum ut
maledicat. Dominus enim precepit ei ut
malediceret david. Et quia est qui audiat
dicere: si re sit fecerit. Et ait rex abiatthar
et universis suis suis. Ece filius meus qui
egressus est de utero matris: quare animam
meam: quomodo magis hic filius meum
maledicat michi? Dimittite eum ut ma-
ledicat iuxta preceptum domini: forte respi-
ciat dominus deus boni: et maledictione har-
die hodierna. Amabat namque david
et locum eius per viam suam: saul autem
per angum montis: et latere contra illum
gradiebatur: et maledicens: et mittens
lapides aduersum eum: et ceteras spargens.

queru et magnā adhefit caput eius
queru: et illo suspēto inter reli et terra.
mulus cui infederat pectāuit. Vidit
autē hoc quipia: et nūciavit ioab di-
cens. Vidi abfalon pendere de queru.
Et ait ioab viro q nūciauerat ei. Si
vidisti quare nō cōfodisti eū cū terra:
et ego dedissem tibi decē argenti fidos
et unū balthē. Qui dixit ad ioab. Si
appenderes in manibz meis mille ar-
gentos: nequaquā nutterē manū meā
in filiū regis. Audistis enī nobis pō-
pū regē tibi et abfalon et etai dīcs. Cū-
dīcē michi puerum abfalon. Sed et si
fecissem cōtra animā meam audēte
nequaquā hoc regē latere potuisset: et tu
faceres eū adūso. Et ait ioab. Nō sicut
tu vis. Sed aggrediar eū corā te. Tu-
lit ergo ioab res lācras in manu sua.
et intēxit eas in corde abfalon. Lūq;
adhuc palpicaret hēns i queru: curre-
rent decē iuvenes arugeti ioab: et
percuſerēs interfecerūt eū. Cecidit autē
ioab bucina et retinuit pphā ne pefe-
queret fugiētē israhel: volēs pācere mul-
titudinē. Et cūderūt abfalo et pūcerūt
eū in saltu in foueā geandē: et cōpota-
uerunt sup eū acutū lapidū magnū
nimis. Quis autē israhel fugit i tabe-
nacula sua. Porro abfalo ceciderat si-
bi cū adhuc videret titulū: q est i valle
regis. Dixerat enī. Nō habeo filiū: et
hoc erit monimentū noīe mei. Vora-
uitq; titulū noīe suo: et appellat manū
abfalon usq; ad hāc diē. Achimaas
autē filiū sadoch ait. Curre et nūciabo
regi: quia iudiciū fecit ei deus de ma-
nu inimicorū eius. Ad quē ioab dixit.
Nō tēs nūcius i hac diē: sed nūciabz
i alia. Hodie nolo te nūciare. Filius
enī regis est mortuū. Et ait ioab thul.
Vade: et nūcia regi q vidisti. Adorant

thul ioab: et curre. Bursus autē
achimaas filiū sadoch dixit ad ioab.
Quid impdit si etiam ego curre post
thul. Dixitq; ei ioab. Quid vis tu:
recē fili mi. Et enī huc non eas boni
nūcij baulus. Qui rōdit. Quid enī
si curretes. Et ait ei. Curre. Curre. Et
go achimaas per viā compēdij nūci-
uit thul. Dauid autē sedebat inter
duas portas. Speculator vero q erat
in fastigio porte super murū eluans
oculos vidit hostē currentē soli et re-
clamans indicauit regi. Dixitq; regē.
Si solus est: bonū ē nūcius i ore tuo.
Propter autē illū et accedente pphā
vidit speculator hominē alius curren-
tem: et vociferās i culmine ait. Appa-
ret michi alter homo: currens solus.
Dixitq; regē. Et iste bonus ē nūcius.
Speculator autē cōtemplor ait. Cur-
sum portas: quasi cūsum achimaas
filiū sadoch. Et ait regē. Vir bonus est:
et nūcium portans bonū venit. La-
mans autē achimaas dixit ad regē.
Salue regē. Et adorans regem coram
eo pronus in terrā ait. Būditus dū
deus tuus: qui cōclūdit homines qui
leuauerūt manū suas cōtra dñm meū
regē. Et ait regē. Est ne pax pūero abfalo-
n. Dixitq; achimaas. Vidi tumulū
magnū cū mitteret ioab secus tuus
o regē me secus tuum: nescio aliud. Ad
quē regē: et ait. Ita hic. Lūq; ille
trāsisset et rarer: apparuit thul. Et ve-
niens ait. Bonū apporo nūciū dñi
mi regē. Iudicauit enī pro te dominus
hodie: de manu omnium qui surrexerūt
cōtra te. Dicit autē regē ad thul. Est
ne pax pūero abfalon. Cui rēspōdit
thul: fiant inquit sicut puer inimici
dñi mei regis: et unusli qui cōsurgit
adūsus eū in malū. Cōstans itaq;

regē ascendit retraculū porte et fleuit: et sic
loqbat vātes. Fili mi abfalo: abfalo
fili mi. Quis michi tribuat ut ego in-
ciar. p. res. Abfalo fili mi: fili mi abfalo.
Nūciarum est autē ioab. **W**
p regē flet et lugeret filiū suū.
et veta est victoria in ludū in diē illa
omni pphā. Audiuir enī pphus in diē
illa dñi: dolet reg sup filio suo. Et de-
clinauit pphus i diē illa ingredi ciuita-
tem: quō dedinare solet pphus uelut
et fugiens de pēlio. Porro regē opauit
caput suū: et clamabat voce magna.
fili mi abfalon: abfalon fili mi. In-
gressus ergo ioab ad regē in domum
dixit. Cōfodisti hodie uultus omnium
seruorū tuorū qui saluā fecerūt animā
tuā et animā filiorū tuorū: et filias tuas
et animā uxorū tuarū et animā cōi-
binarum tuarū. Diligis odientes te:
et odio habes diligentes te. Et osten-
disti hodie quia nō curas de duobus
tuis: et de seruis tuis: et uere cognoui
motū quia si abfalo uiuere et omēs
nos decubuissemus: tūc placeret tibi.
Nūciq; surge et proce: et alloqūes
sanctos secus tuis. Iuro enim tibi p
dominū meū: q si non egeris nec unus
quidē remansurus sit tecū nocte hac:
et penus erit hoc tibi q; omnia mala
que uenerūt sup te: ab adolescentia tua
usq; i pēfēs. Surrexit ergo regē: et sedit
in porta. Et omni pphā nūciatū est: q
regē sedet in porta. Vēting: uniuersa
multitudo corā regē: isrl autē fugit in
tabernacula sua. Quis quoq; pphus
cecebat in iudiciis tribus isrl dicens.
Regē liberabit dñs de manu inimicorū
noīstroz: ipse saluauit nos de manu
philistinorū: et nūc fugit de terra pphē
abfalo. Abfalon autē quē uiximus
sup nos mortuū ē i bello. Et siquēquo

stetis: et nō reduciis regem. Et filiū
toci isrl uēit ad regem. Regē uero dauid
misit ad sadoch et abiatzar sacerdotes
dicens. Loquimini ad maiores nati-
uda dicens. Cur uenitis nouissimū
ad reduciendū regem i domū suā. Ser-
mo autē omnis isrl peruenerat ad re-
gem in domo eius: qā dixerat regē. Nec
dicens ad pphā. Fratres mei uos: os
meū et caro mea uos. Quare nouissi-
mi reduciis regem. Et amase dicit.
Nōne os meū es et caro mea. Nec fa-
ciat michi deus: et hē addat: si nō ma-
gister milicie fueris corā me omni q;
pro ioab. Et inclinauit cor omnium
uiroz iuda quasi uiri unū. Misitq;
ad regem dicens. Reuere tu: et dñe
serui tui. Et reuēsus ē regē. Et uenit usq;
iordanē. Et omnis iuda uenit usq;
in galgala ut occurreret regi: et trādu-
ceret eū iordanē. Spectauit autē semer
filius gera filij iemini de bahurim: et
descendit cū uiris iuda i occurū regis
dauid cū mille uiris de beniamin: et
siba puer de domo saul: et quindecim
filiū eius ac uiginti serui erāt cū eo. Et
irumpētes iordanē ante regem trāsie-
rūt uada: ut trāsducerent domū regis:
et facerent iuxta uolūntē eius. Semer
autē filius gera prostratus corā regē
cū iam trāsisset iordanē: dixit ad eū.
Nē repūes michi dñe mi iniquitatem:
neq; memineris iniuriarū seruū tui in
diē qua egressus es dōmine mi regē de
iherusalē: neq; ponas regē in corde tuo.
Agnosco enī seruus tuū peccatū meū:
et idcirco hodie pñus ueni de omni
domo ioseph: descendiq; i occursum
dñi mei regis. Rēspōdēs uero abfai
filius sarine dixit. Nūquid pro hīs
rebus nō occidet semer: qui maledixit
pō dñi. Et ait dauid. Quid michi et

vobis filij sarine: Euc efficiamini mi-
chi hodie in sathan: Ego ne hodie
interficiamur vir in istis: An ignoro ho-
die me facium regē sup istis: Et ait reg
seuel. Nō morieris. Iurauitq; ei. Mi-
phibosech q; filij laul. descēdit i occu-
sum regis illius pēdibus et inuolūta
barba: vestesq; suas nō lauerat a die
qua egressus fuerat reg: usq; ad diem
reuelationis ei i pace. Lūq; occurrit
regi: dixit ei reg. Quare nō uenisti me-
cum miphibosech: Et rēdis ait. Dñe
mi reg: scis me? cōtempnit me. Dixitq;
ei ego famul? tu? ut steteret michi as-
sum: et ascendens abiit cū rege. Clau-
dus enī sum secū? tu? Quisq; et accu-
savit me secū? tuū: ad te dñm meum
regē. Tu autē dñe mi reg: sicut angelus
dei es: fac quod placitū est tibi. Reg
enī fuit domus patris mei. nō in igni
obnoxia dñs meo regi: tu autē posui
isti me secū? tuū: inter cōiugas mēse
tue. Quid ergo habeo iuste q; re: aut
quid possū ultra uociferari ad regem?
Ait ergo ei reg. Quid ultra loqueris?
fixū est quod locutus sum. Tu et siba
diuidite possessiones. Rēdisq; miphib-
osech regi. Etia cūda accipiat: postq;
reclusus ē dñs me? reg pacifice in domū
suā. Berzellaiq; gala adites senex val-
de descendēs de rogem mēse supit regē
iordanē: parat? oia ultra flumē pte-
qui enī. Erat autē berzellai gala adites
senex valde id est octogētiaginta ipse
pōuit alimēta regi: q; morabatur in
cāstus: sicut quippe uir diues nuptis.
Dixit itaq; reg ad berzellai. Quid me-
cūbitur requiescas secū? tu i chrim. Et
ait berzellai ad regē. Quare hinc dies
annoy uite mēse ut ascēda cū rege in
iherlm: Quid genari? sum hodie. Nō
quid uigē? scis mei ad discēdendū

suane aut amarū: aut delectare potest
secū? tuū nūbus aut potius uel audire
possum ultra uocē cantōri atq; cāta-
tūm: Quare secū? tu? sit dñm dñm
meo regi? Paululū pcedā famul? nō
ab iordanē tecum. Nunc indigro per
uicissitudine sed obsecro ut redar? tu?
tu? et moriar i ciuitate mea: i sepul-
chra sepulchri pīs mei: i maris mē-
se. Ait autē secū? tu? chamaam ipse uadat
tecū dñe mi reg: et fac ei quicquid tibi
bonū uideat. Dixit itaq; ei reg. Nō
trāseat chamaam: et ego facia ei quic-
quid tibi placuerit: oīne qd ppetus
a me impetabis. Lūq; transtulit uir-
uelus plus et reg iordanē reuertit: et
ostendit ei reg berzellai et benedixit
ei: et ille reuelus ē i locū suū. Tūc
ergo reg in galgalam: i chamaam cū
eo. Omnis autē plus iuda nō dñm
rat regē: i media tūm pars affuerat
de ppo istis. Itaq; omnes uiri istis: cō-
reueres ad regem: dixerunt ei. Quare
fuerat iherlm nō uiri iuda: et nō dñm
runt regē i domū ei? iordanē: omnesq;
uiros dauid cum eo? Et rēdit qm
uir iuda: ad uiros israhel. Quia mi-
chi ppetus ē reg. Euc ita scis sup hac
re? Nūquid comedim? aliquid de re-
ge: aut munera nobis data sunt? Et
rēdit uir istis ad uiros iuda: i ait. De-
rem paribz maior ego sū apud regē
magisq; ad me ppetus dauid q; ad m.
Euc fecisti michi inimicū: et nō mihi
mīqatū ē potē ut reducat regē mē?
Dixit autē rēdit uir iuda: uiros istis.
T rēdit q; urbi esset uir. **N**on
belial nonne siba fili? bochri
uir ierlm: rēdit uir iuda: i ait. Nō
ē nobis pars i dauid: neq; iherlm
i filij israhel. Rēdit uir iherlm: i ait. Nō
ē nobis pars i dauid: neq; iherlm

secutus ē siba filiū bochri: uiri autē iu-
da adheuerunt regi suo a iordane usq;
iherlm. Lūq; uenit reg i domū suā i
iherlm tulit dñm mēse cōrubinas q;
dereliquerat ad custodiendā domū: et
tradidit eas in custodiā alimenta eis
prelens. Et nō ē ingressus ad eas: sed
erant clausē usq; ad diē mortis sue in
uiduitate uiuentes. Dixit autem reg a-
mase. Conuoca michi omnes uiros
iuda: in diem tūc: et tu adesto pēns.
Abijt ergo amasa: ut cōuocaret iuda:
et moratus est extra palatū quod ei
cōstituerat reg. Ait autē dauid ad ab-
isai. Nunc magis afflictuus est nos
siba filius bochri: q; absalon. Tolle
ergo securos dñm tui et persequere eū: ne
forte inueniat ciuitates munitas et ef-
fugiat nos. Egredi sunt ergo cū eo ui-
ri iobab: ceteri quoq; i seletchi et omnes
robusti rēdit de iherlm ad psequen-
dum siba filiū bochri. Lūq; illi essent
iuxta lapidē grandē: q; est in galadon:
amasa uenit occurrere eis. Porro io-
ab uelatus erat tunica fūda: ad men-
suram habitus sui: et desup accindus
gladio dēpendē usq; ad ilia i ragina:
q; sabrefad? leui motu egredi poterat:
i ppetus. Dixit itaq; iobab ad amasā
Balne mi fac. Et tenuit manu dēra
mentum amase: quasi osculans eum.
Porro amasa nō obliuauit gladiū:
quē habebat iobab. Qui percussit eū in
latere: et effudit intestina ei? in terram:
et mortuus est: nec secū? tuū uulnus
apposuit. Iobab autē et abisai fecit ei?
plecui sunt siba filiū bochri. Interea
quidā uiri cū stessent iuxta cadauē
amase de socijs iobab: dixerunt. Ecce q;
esse uoluit p iobab comes dauid. Ama-
sa autē cōspiciens sanguine: iacebat in
media via. Vidit tpe quidam uir q;

subsisteret oīis plus ad uidendū eū:
et amouit amasā de via in agrū: ope-
ruitq; eū uelamēto: ne subsisteret trāse-
uites ppet eū. Amato ergo illo de via
transibat omnis uir sequēs iobab: ad
persequendū siba filiū bochri. Porro
ille trāserat p omnes tribus istis usq;
in abelam et in bethmachā: oīnesq;
uiri electi cōgregati fuerant ad eū. Ne-
merunt itaq; et oppugnabant eum in
abelā et in bethmachā: et circūdederūt
munitionibz ciuitatē: i obfessa ē urbs.
Omnis autē turba que erat cū iobab:
molietatur destruere muros. Et egredia-
uitur mulier sapientis de ciuitate. Au-
dite audite: dicite iobab: appropinqua-
huc i loquar tecum. Qui cū accessisset
ad eam: ait illi. Tu es iobab? Et ille re-
spondit. Ego. Ad quem sic locuta est.
Audi uoces ancille tue. Qui rēdit.
Audi. Cursumq; illa: sermo inquit
dicebat in ueteri ppetio. Qui interro-
gant interrogent in abelā: et sic ppet-
bant. Nōne ego sum q; uidēo ueniatē
in istis: et quēis subuertere ciuitatē:
i uertere mēse i istis? Quare ppetas
hereditatē dñi? Rēditq; iobab ait. Ab-
isai absit hoc a me: nō ppetio: neq; de-
molio. Nō se sic habet res. Sed homo
de mōre ephraim siba fili? bochri co-
ignomine: leuauit manū suā cōtra
regem dauid. Tradite illū solū: et rēte-
demus a ciuitate. Et ait mulier ad io-
bab. Ecce caput eius mittetur ad te pē-
mure. Ingressa ē ergo ad omne plus:
et locuta est eis sapienter. Qui abstulū
rāpuit siba filiū bochri: ppetit ad iobab.
Et ille recepit tubā: i rocessit ab urbe
uulsiq; in tabernacula sua. Iobab
autē reclusus ē iherlm ad regē. Fuit er-
go iobab sup omne rēdit iherlm ba-
naias autē fili? iobab sup ceteros et

seleth eos: aduram vero super tributa:
porro iolaphat filius ahilud: a romen-
tarijs. Siba autem scriba: sadoch vero
et abiathar sacerdotes: hira autem iha-
rites erat sacerdos dauid.

Ada est et fames in diebus dauid
tribus annis iugiter. Et consuluit
dauid oraculum domini: dixitque dominus.
Propter saul et domum sanguinum: quia
occidit gabaonitas. Vocatis ergo ga-
baonitis regem: dixit ad eos. Porro ga-
baonites non sunt de filiis israel: sed reli-
quie amorreorum. filij quippe israel iura-
uerant eis: et voluit saul percutere eos
zelo quasi pro filiis israel et iuda. Dixit
ergo dauid ad gabaonitas. Quid fa-
ciam vobis: et quid erit vestrum piaculum ut
benedictio hereditari domini? Dixeruntque
ei gabaonites. Non est nobis super argen-
to et auro questio: sed cetera saul et cetera
domus eius: neque volumus ut interficia-
tur homo de israel. Ad quos rex ait.
Quid ergo vultis ut faciam vobis?
Qui dixerunt regi. Virum qui attigit nos
et oppressit inique ita delere debemus:
ut nec unus quidem residuus sit de stirpe
eius in iudis finibus israel. Datur
nobis septem viri de filiis eius: ut crucifiga-
mus eos domino in gabaon saul quondam
electi domini. Et ait rex. Ego dabo. Peper-
untque rex miphibosech filio ionathe fi-
lij saul: propter infirmitatem: quod fuerat
inter dauid et ionathan filium saul. Tu-
lit itaque rex duos filios resphe filie a-
hia: quos peperit saul armon: et mi-
phibosech et quinque filios michol filie
saul quos genuerat hadreel filio ber-
zellai qui fuit de molathi: et dedit eos
in manus gabaonitarum: qui crucifixe-
runt eos in monte coram domino. Et occide-
runt hi septem simul occisi in diebus
messis prime: incipiente messione ordi-

Tollens autem resphe filia ahia olivum
substravit sibi supra petram ab initio
messis: donec stillaret aqua super eos
de celo: et non dimisit aures lacrare eos
per dies neque bestias per noctem. Et narra-
ta sunt dauid que fecerat resphe filia
ahia concubina saul. Et abiit dauid et
tulit ossa saul: et ossa ionathe filij eius
a viris iabes galaad qui fuerant fuerant
ea de platea bethsan: in qua suspense
erant eos philistinim cum interfectum
saul et gelboe: et asportavit inde ossa
saul: et ossa ionathe filij eius: et colligen-
tes ossa eorum qui affixi fuerant: sepelivit
ea cum ossibus saul: et ionathe filij eius:
terra beniamin in lacere sepulchris pa-
tris saul. feceruntque omnia que preceperat
rex: et repropiciatus est deus rex post
hec. factum est autem rursum presulum phi-
listinorum adventum israel: et descendit
dauid et secum eius cum eo: et pugnavit
contra philistinim. Defecit autem dauid
israel de nobis: qui fuit de genera arafa cum
fecit habere recedas uncias appenditque
et accindus erat ense nono: nullus est pe-
cuniter dauid: presidiumque ei fuit abisai
filius sarie: et percussit philistinum
interfecit. Tunc iraverunt viri dauid
dixentes. Nam non egredietis nobiscum
bellum: ne extinguas lucernam israel. Se-
cundum quoque fuit bellum in gabaon:
contra philisteos. Tunc percussit sadoch de
usathi: et saph de stirpe arafa: de gene-
re gigantum. Tercium quoque fuit bellum
in gabaon contra philisteos: in quo percussit
adrodatus filius saltus polimitha:
bethelemites goliath gethemur: cum
hastile habere erat filius heraiorum regum.
Quartum bellum fuit in geth: in quo vi-
ci fuit regellus qui ferus in manibus phi-
listinorum habebat digitos id est ungues
et quatuor: erat de origine arafa:

blasphemavit israel. Percussit autem eu
ionathas filius sammas fratris dauid.
Hi quatuor nati sunt de arafa in geth:
et occiderunt in manu dauid et secum eius.

Ignis est autem dauid. **XXII**
domus verba carminis huius: in
die que liberauit eu dominus de manu
omnium inimicorum suorum: et de manu
saul. Et ait. Dominus petra mea: et robur
meum: et saluator meus. Deus dominus for-
tis meus: sperabo in eu. Sicut meum et
cornu salutis meae: elevatus sum: et refu-
gium meum: saluator meus: de iniqui-
tate liberabis me. laudabile invocabo
dominum: et ab inimicis meis saluus
ero. Quia circumdedit me circumfusione
moris: torquentes belial circumvenit me.
funes inferi circumdedit me: prevenerunt
me laquei mortis. In tribulatio-
ne mea invocabo dominum: et ad deum meum
clamabo. Et exaudiet de templo san-
cto suum vocem meam: et clamor meus
veniet ad aures eius. Commota est et circumvenit
terra: fundamenta montium commossa sunt
et commotata: quomodo iratus est eis. Ascen-
dit fumus de naribus eius: et ignis de
ore eius voravit carbonem succensi sunt
ab eo. Et inclinavit celos et descendit:
et caligo sub pedibus eius. Et ascendit
super cherubim et volavit: et lapsus est
super pennas venti. Et posuit tenebras
in circuitu suo latibulum: circumdedit aquas
de nubibus celorum. Pre fulgore in conspectu
eius nubes succensi sunt carbonem ignis.
Tonabit de celo dominus: et regellus dabit
vocem suam. Missit sagittas suas et dissi-
pavit eos: fulgura et consumpsit eos.
Et apparuerunt effusionem maris: et
revelata sunt fundamenta orbis: ab
impetione domini: ab inspiratione
spiritus furoris eius. Missit de celo: et
assumpsit me: et erexit me de aquis

multis. liberauit me ab inimico meo
potentissimo: et ab hijs qui oderant me:
quomodo robustiores me erant. Prevenerunt
me in die afflictionis mee: et factus est
dominus firmamentum meum. Et erexit me
in latitudine: liberauit me quia complaui
ei. Retribuet michi dominus secundum iustitiam
meam: et secundum iudicium manuum mea-
rum reddet michi. Quia custodivi vi-
as domini: et non egi impie a deo meo.
Omnia enim iudicia eius in conspectu meo:
et precepta eius non amovi a me. Et ego
perfectus coram eo: et custodiavi me ab ini-
quitate mea. Et restituit michi domi-
nus secundum iustitiam meam: et secundum iudi-
cium manuum mearum in conspectu oculorum
suorum. Cum sancto factus eris: et cum ro-
busto perfectus. Cum electo electus eris: et
cum gaudio subvertetis. Et plin paupe-
rem saluum facies: oculisque tuis reglos
humiliabis. Quia tu lucerna mea do-
mine: et tu domine illuminabis tenebras
meas. In te enim rursus accendus: in deo
meo transibam. Deus immacula-
ta via eius: eloquium domini igne examina-
tum: sicut est omnium spirituum in se. Quis
est deus preter dominum: et quis deus fortis
preter dominum nostrum? Deus qui accinxit me
fortitudine: et complanavit perfectam viam
meam. Corquans pedes meos caueis: et
super excelsum meum statuens me. Doces
manus meas ad prelium: et componens
quali arcum meum brachia mea. Dediti
michi clipeum salutis tue: et mansuetudo
mea multiplicavit me. Dilatabis gres-
sus meos subtus me: et non deficient
calfi mei. Persequar inimicos meos:
et cōtineam: et non cōvertar donec cōsu-
mam eos. Consumam eos et confingam
ut non cōsurgant: cadent sub pedibus
meis. Accinxisti me fortitudine ad pli-
um: inturbaisti resistentes michi sub?

me. Inimicos meos dedisti michi do-
lum: odiares me: et dispersisti eos. Et la-
mabunt: et non erit qui saluet: ad dominum: et
non gaudent eos. Delebo eos ut pul-
verem terrae: quasi lutum platearum comi-
nuam eos atque confringam. Salua-
bis me a contradiotionibus populi mei:
custodies me in caput gentium. Popu-
lus quem ignoro seruiet michi: filij alie-
ni resistunt michi: audiuimus auribus obedire
michi. Filij alieni defluerunt: et contra-
hentur in angustiis suis. Vivit dominus
et benedictus deus meus: et exaltabit deus
fortis salutaris mee. Deus qui das vin-
dictas michi: et deitas populos sub me.
Qui educis me ab inimicis meis: et a
resistibus michi eleuas me: a viro ini-
quo liberabis me: propterea confitebor tibi
domine in gentibus: et nomini tuo cantabo.
Magnificatis salutem regis tui: et fa-
ciens misericordiam iusto tuo david
et semini eius in sempiternum. **XXII**

Hec autem sunt verba novissima: quae
dixit david filius israel. Dixit vir
cui constitutus est de christo dei iacob: egregius
psalter israel. Spiritus domini locutus est per
me: et sermo eius per linguam meam. Dixit.
Deus israel michi locutus est: fortis israel.
Dominator hominum iustus: et dominator
timore dei. Sicut lux aurore orietur so-
le mane absque nubibus ruilaret: et sicut
pluvius germenat herba de terra. Nec
tanta est domus mea apud deum: ut patrum
eternum intiret mecum: firmum in omnibus
atque munus. Cunda enim salus mea: et
omnis voluntas: nec est quicquam ex ea
quod non geminet. Prevaricatorum
autem quasi spine euelluntur vniuersi: quae
non tollunt manibus. Et si quis tange-
re voluerit eas: armabitur ferro: et ligno
lanceato: igneus succentile comburentur
usque ad nichilum. Hec nota fortium

david. David sedens in cathedra sa-
pientissimus princeps inter res. Hic
est quasi tenerum lignum verniculatum
odungit in infestis imperiis. Post
hunc deazar filius patrum eius: ab eo
inter res fortes qui erat cum david: quidam
reprobauerunt philistinum: et congregati
sunt illuc in predium. Cumque ascendissent
filij israel: ipse fecit et percussit philistinum.
donec deficeret manus eius: et obrigisset
eum gladio. fecitque dominus salutem ma-
gnam in die illa: et populus qui fugerat
reuersus est ad celos spolia demansit.
Et post hunc samma filius agge de
arari. Et congregati sunt philistini in
Racone. Erat quippe ibi ager lenis ple-
nus. Cumque fugisset populus a facie philis-
tini: fecit ille in medio agri et iunxit
eum. Percussitque philistinos: et fecit do-
minus salutem magnam. Remansit autem
descenderant res qui erant principes
inter viginti: et venerunt ipse milites ad
david et spelunca odolla. Lastra autem
philistinorum erat posita in valle gigan-
tum: et david erat in presidio: porro
Racio philistinorum tunc erat in bethleem.
Delideravit ergo david: et ait. Quis
michi daret potum aque de cisterna: quae
est in bethleem: iuxta portam. Precepit
ergo res fortes castra philistinorum: et
hauserunt aquam de cisterna bethleem: et
erat iuxta portam: et attulerunt ad david.
At ille noluit bibere: sed libavit illam
domino dicens. Propitius sit michi domi-
ne facia hoc. Non sanguinem hominum
istorum qui profecti sunt: et animarum pri-
culum bibis. Noluit ergo bibere. Hec
fecerunt res robustissimi. Abisai quoque
fecit isab filium sarine: princeps erat
de tribu. Ipse est qui leuauit hastam sua-
m contra neceos quos interfecit: nota-
uit in tribu: et inter res nobiliores: namque

res principes: sed usque ad res primos
non peruenit. Et banaias filius ioiade
vir fortissimus: magnos operum de rap-
tel. Ipse percussit duos leones moab:
et ipse descendit et percussit leonem in media
cisterna in diebus iunioris. Ipse quoque inter-
fecit virum egypcium: virum dignum spectaculo:
habentem in manu hastam. Itaque cum descen-
disset ad eum in vinea: introiit hastam
de manu egypci: et interfecit eum hastam
sua. Hec fecit banaias filius ioiade. Et
ipse notatus inter res robustos: qui
erant inter viginti nobiliores: recun-
tamen usque ad res non peruenit. fecit
quoque cum sibi david auricularium a fecero.
Alateli frater isab: inter viginti. Et
nan filius patrum eius de bethleem. Ben-
ma de arari. Elia de arodi. Hedes
de phalti. Hira filius acres de thecia.
Abieser de anathot. Mobonnai de
ulachi. Belmon aboites. Macharai
netopharites. Elaph filius haana:
et ipse netopharites. Itai filius ribai:
de gebeth filiorum beniamin. Banai
pharatonites. Helda de corane gaal.
Abialbon artachites. Azmauech de
teroni. Elaba de salboni. Filij israel:
ioiathan senina de grodi. Hiaam
filius sacar arochites. Elieleth filius
achitofel gelonites. Hrai de carnelo.
Farai de archi. Hgaal filius nathan de
soba. Bonni de gaddi. Selech de am-
moni. Maarai herochites armiger is-
ab filij sarine. Hira iherites. Harchi
ipse iherites. Hiras ethues. Omnes
viginti septem. **XXIII**

Et addidit furor domini irasci contra
israhel: et mouit: david in eis
dicente ad israhel. Vade numerate israel
et iudam. Dixitque rex ad israhel principem
exercitus sui. Percambula omnes tribus

israhel: a dan usque ad bethabee: et numera-
te populum: ut sciam numerum eius. Dixitque
israhel regi. Augeat dominus deus tuus
ad populum tuum quantum nunc est: neque
multiplicet in conspectu domini mei regis. Sed
quid tibi dominus nunc? rex vult in re
humilitatis: Obuiuit autem homo re-
gis verba israhel: et principum exercitus.
Egressusque est israhel et principes militum
a facie regis: ut numerarent populum israel.
Cumque pertransissent iordanem: venerunt
in aroer ad dexteram urbis quae est in valle
gad: et per iazer transierunt in galaad:
et in terra inferiorem iherosolym: et venerunt in
dan filuestria. Circueuntesque iuxta sy-
donem transierunt prope menia tyri et
omnem terram euzi et chananei: venerunt
quoque ad meridie iuda in bethabee: et iusticia
ra universa terra: affuerunt post novem
menses et viginti dies in iherusalem. Dedit
ergo israhel numerum descriptionis populi
regi. Et inuenta sunt de israel: odungenta
milia virorum fortium qui educerent gladium:
et de iuda quingenta milia pugnatorum.
Percussit autem cor david eum postquam
numeratus est populus. Et dixit david ad
dominum. Peccavi valde in hoc facto: sed
precor dominum ut transferas iniquitatem ser-
ui tui quia scilicet regi nimis. Surrexit
itaque david mane: et sermo domini factus
est ad gad prophetam: et vidit eum david
dictis. Vade et loquere ad david. Hec
dixit dominus. Trium tibi datur optio: elige
vnum quod volueris ex hijs: ut facia ti-
bi. Cumque venisset gad ad david: nuncia-
uit ei dicens. Aut septem annis veniet
tibi famens terra tua: aut tribus mensibus
fugies aduersarios tuos: et illi te perse-
quentur: aut certe tribus diebus erit pesti-
lencia in terra tua. Aut ergo delibet: et
vide quem videam ei qui nunc misit ser-
monem. Dixit autem david ad gad.

Coartor nimis: sed melius est ut incidā
in manus dñi: multo enim misericordie
eius sunt: quam in manibus hominū.
Imminitq; dñs peccatū dñi israel: dñia
ne usq; ad tempus cōstituit: et mortuū
fuit rex p̄p̄o a dan usq; bethsabee septua-
ginta milia virorum. Cūq; cecidisset
manū suā angelus dei sup̄ iherlm ut
dispaderet eā: misertus est dñs super
afflictione: et ait angelo p̄uidentī po-
pulum. Sufficit nūc: cōtine manum
tuā. Erat autē angelus dñi iuxta arēā
areuna iherusale. Dixitq; david ad do-
minum: cū vidisset angelum cōstetā
p̄p̄m. Ego sum qui peccavi et ego ini-
que regi: isti q̄ oves sunt quid fecerūt?
Venerat obsecro manū tua cōtra me: et
cōtra domū p̄ris mei. Venit autē gad
propheta ad david i die illa: et dixit ei.
Ascende et cōstitue altare dñi: in arēā
areuna iherusale. Et ascendit david
iuxta finem gad: quē p̄parat ei dñs.
Cōspiciēsq; areuna animaduertit regē
et suos ei⁹ nāstire ad se: et regressus ado-
rauit regem prono vultu i terra et ait.
Quod cause ē ut veniat dñs me⁹ rex
ad suū suū? Cui david ait. Vt enā a
te arēā: et edificet altare dñi: et cesserit in se-
ditio q̄ grassat i p̄p̄o. Et ait areuna ad
david. Accipiat et offerat dñs me⁹ rex:
sicut placet ei. Habes boues i olorau-
tum: et plaustrū et iuga bouū in vsum
lignorū. Nā dedit areuna regi. Dixit
q; areuna ad regē. Dñs de⁹ tu⁹ suscipi-
at votū tuū. Cui rēdēs rex ait. Nequa-
q̄ sit vis sed enā p̄rio a te: et nō offerā
dñs deo meo olorauitā fēuita. Erat
ergo david arēā et boues argēti fideis
quingenta: et edificauit ibi david
altare domino: et obtulit olorauitā et
pachira. Et repropitiatus est domin⁹
terre: et cōstituta est plaga ab iherlm.

Exple lvi regū iherlm. Inquit rexus.
I rex david senecit:
habebatq; etas plu-
rimos dies. Cūq;
operciret vltibus nō
calscedat. Dixit
ergo ei sui sui. Que-
rampus dñs noster regi adolefculā
virginem: et iter corā rege: et foueat ei
dormiāq; i sinu suo: et calscedat do-
minum nrm regem. Quēstus igitur
adolefculā speciosam in omnibus
finibus israel: et inuenit abisar sum-
mitatē: et adduxerunt eā ad regē. Erat
autē puella pulchra nimis: dormiebat
q; cum rege: et ministrabat ei: rex vero
nō cognouit eā. Adonias autē filius
agith deuabat dicens. Ego regnabo.
Fecitq; sibi currus et eq̄es: et quinq̄-
ginta viros qui currauerūt ante eū. Nec
corripuit eum pater suus aliquando
dicens. Quare hoc fecisti? Erat autē et
ipse pulcher valde: sedus nam post
abshalon. Et secutus eius cū igab filio
sacine: et cum abiat̄ar sacerdote: qui
adiuabāt partes adonie. Sadoch
vero sacerdos: et banaias fili⁹ ioiade
et nathan propheta et semei et rechi
et selethi: et omne robur exercit⁹ david
nō erat cū adonia. Immolatis ergo
adonias arietibus et vitulis et uniuersis
pinguibus iuxta lapidē zoledth q̄ erat
viduus fontē rogē: vocauit uniuersos
fratres suos filios regis: et omnes vi-
ros iuda seruos regis: nathan autem
prophetam et banaiam et robustos
quosq; et salomonē fratē suū nō vo-
cauit. Dixit itaq; nathan ad bethsabee
matrem salomonis. Num audisti q̄
regnauerit adonias fili⁹ agith et dñs
noster david hoc ignorat? Nūc ergo
veni accipe consiliū a me: et salua

animā tuā fili⁹q; tuū salomonis. Va-
de et ingredere ad regē david: et dic ei.
Nōne tu domine mi rex iurasti michi
anille me dices: q̄ salomon fili⁹ tu⁹
regnabit post me: et ipse sedebit i solio
meo? Quare ergo regnat adonias?
Et adhuc ibi et loquēte cū rege ego ve-
niam post te: et cōplebo sermones tu-
os. Ingressa ē itaq; bethsabee ad regē
in cubiculo. Rex autē senecit nimis:
et abisar sumamini⁹ ministrabat ei. In-
clinauit se bethsabee: et adorauit regē.
Ad quā rex qd̄ ibi inquit vis? Que-
rēdēs ait. Dñe mi tu iurasti p̄ dñm
deū tuū anille me: salomon filius tu⁹
regnabit post me et ipse sedebit i solio
meo: et ecce nūc adonias regnat: et do-
mine mi rex ignorat. Nāstauit ho-
ues et pinguis quēq; et arietes plu-
rimos: et vocauit omnes filios regis:
abiat̄ar q̄ sacerdos: et ioab principē
militie: salomonē autē secut⁹ tuū non
vocauit. Et tūc tamen dñe mi rex in te
p̄p̄li respiciunt totus israel: ut indices
eis quis sedere debeat i solio tuo dñe
mi rex post te. Et itaq; cū dormierit dñs
meus rex cū patribus suis: cūmus ego et
filius meus salomon peccatores. Ad-
huc illa loquēte cū rege: nathan p̄p̄a
venit. Et nūc auertit regi dicens. Ad-
est nathan p̄p̄eta. Cūq; introisset in
cōspectu regis et adorasset eū: p̄p̄us in-
creuit: dixit nathan. Dñe mi rex tu di-
xisti adonias regner post me: et ipse
sedet super thronum meum: Quia
descendit hodie et immolauit boues
et pinguis et arietes plurimos: et vo-
cauit uniuersos filios regis et principē.
Abiat̄ar q̄ sacerdos: illisq; veltamē-
bus et bibeatibus corā eo: et dicantib⁹
viva rex adonias: me secut⁹ nūm: et
sadoch sacerdos et banaiā filiū ioiade

et famulū tuū salomonē nō vocauit.
Numquid a dñō meo rege cēruit hoc
verbū: et michi nō indicasti seruo tuo:
quis scilicet esset super thronum dñi
mei regis post eū? Et rēdit rex david
dicens. Vocate ad me bethsabee. Que-
cū fuisset ingressa corā rege: et flexisset
ante eū: iurauit rex et ait. Vixit dñs
q̄ exiit animā de omni angustia: q̄a
sicut iuravi tibi p̄ dñm deū israel dicens
salomon filius tu⁹ regnabit post me:
et ipse sedebit sup̄ soliu meū pro me: sic
faciā hodie. Sumissiq; bethsabee in-
creuit vultu: adorauit regem dicens.
Vivat dominus me⁹ rex david: in
eternū. Dixitq; rex david. Vocate mi-
chi sadoch sacerdos: et nathan p̄p̄am:
et banaiā filiū ioiade. Cui cū ingressi
fuissent corā rege: dixit ad eos. Tollite
vobiscū seruos dñi vestri: et imponite
salomonē filiū meū sup̄ mulā meā: et
ducite eū in gion: et unguat eū ibi sa-
doch sacerdos et nathan p̄p̄a i regē
sup̄ israel. Et cauetis bucina: atq; dice-
tis. Vivat rex salomon. Et ascendis
post eū et venietis in iherlm: et sedebit
sup̄ soliu meū: et ipse regnabit p̄ me
illisq; p̄p̄ia: ut sit dux sup̄ israel et sup̄
iudā. Et rēdit banaias filius ioiade
regi dicens. Amen. Sic loquat dñs
deus dñi mei regis. Quō fuit dñs cū
dñō meo rege: sic sit cū salomone: et
sublimius faciat soliu ei⁹ a solio dñi
mei regis david. Descendit ergo sadoch
sacerdos et nathan p̄p̄a et banaias fili⁹
ioiade: et rechi et selethi et imposuerūt
salomonē sup̄ mulā regis david: et
adduxerūt eū i gion. Sup̄liq; sadoch
sacerdos cornu olei de tabernaculo: et
unxit salomonē: et cecinerūt bucina:
et dixit ois p̄p̄s. Vivat rex salomon.
Et ascendit uniuersa multitudo post eū

et populus tanentiu sibijs et letantiu
gaudio magno: et insonuit terra a
clamore eor. Audiuir autē adonias:
et omnes q̄ inuitati fuerant ab eo. Itaq;
diuiniū finitiū ēat. Sed et ioab audita
voce tube ait. Quid sibi vult clamor
ciuitatis tumultuans? Adhuc illo
loquente: ionathan filius abiachar
sacerdotis venit. Cui dixit adonias.
Ingredere q̄a vir foris es: et bona nūci
ans. Rēditq; ionathan adonie. Ne
quaſq; dñs enī noster rex dauid regē
constituit salomonē: nisiq; cū eo sa
dorch sacerdos et nachan ppheta: et
banaiā filiū ioiade: et ceteri et ceteri:
et imposuerūt eū sup mltā regis. Un
xeruntq; eū sadorch sacerdos et nachā
propheta regē in gion: et ascendit
inde lerates: et insonuit ciuitas. Hec ē
vox quam audistis. Sed et salomon
seder sup soliu regni: et ingressi secū re
gis benedixerunt dño nro regi dauid
dicētes. Amplificet dñs nōm salomo
nis sup nōm tuū: et magnificet thro
num eius sup thronū tuū. Et adora
uit rex i sedulo suo: insup et hec locut
est. Benedictus dñs deus isrl: q̄ dedit
hodie sedem in solio meo videntib;
oculis meis. Cecidi sunt ego: et surre
runt omnes q̄ inuitati fuerant ab ado
nia: et iuit unusquisq; in viam suam.
Adonias autē timens salomonē fur
regit: et abiit in tabernaculū dñi: et mlt
q; cornu altaris. Et nūc auertit salo
mon dicens. Ecce adonias timen
regē salomonē tenet cornu altaris di
rens. Iure michi rex salomon hodie
quod nō interficiat secū suū gladio.
Dixitq; salomon. Si fuerit vir boni
nō taret ne vnus quidē capillus eius
in terra: sin autē malū inueni fuerit
eo: morietur. Misit ergo rex salomon

et eduxit eū ab altari: et ingressus ad
rauit regē salomonē. Dixitq; ei salo
mon. Vade in domū tuam. **U**
t moreret: p̄pinq; salomon
filiū suo dicens. Ecce ego ingredior vī
umile te. Adornare et esto vir fortis:
et observa ut custodias mandata dñi
dñi tui: ut ambules in vijs ei: et custo
dias testimonia eius: et precepta eius: et
iudicia: et testimonia: sicut scipū ē in
lege moysi: ut intelligas vniuersa que
facis: et quocūq; te videris: ut aduer
tās ludones suos: quos locut^{us} ē do
minus de me dicens. Si custodierint
filij tui vias meas: et ambulant in co
ram me in veritate: in omni corde suo:
et in omni anima sua: nō auertā tibi
vir de solio isrl. Tu q; nosti que fecit
michi ioab fili^{us} sarine: q̄ fecit duos
principib; regis: isrl: abierit filio nro
et amala filio iether: quos occidit et
effudit sanguinē belli i pace: et posuit
euorē p̄dij i balneo suo q̄ erat circa
lumbos eius: et in calciamēto suo p̄
erat in pedib; eius. Facies ego iura
sapientiam tuā: et nō deduces cauitatem
eius pacifice ad inferos. Sed et filij
bezellai galaaditis reddes gratiam:
et iung; comeditores in mla tua. Occur
rent enī michi: quādo fugerā a fa
cie absalon fratris tui. Habes quonq;
apud te senes filij geia filij ieremi de
bauri: q̄ maledixerunt michi maledictio
ne pessima quādo ibā ad castra. Sed
quia descendit michi in occursum tū
transire iordanē et iurāmi ei p̄ dñm
dicēs nō ē interficiā gladio: tu noli p̄
ci eū esse in iosa. Et autē sapiēs re
ut scias que facies ei: aduiceq; rano
eius tū sanguine ad inferos. Domini
mī igit dauid cū patrib; suis: et caput

est in ciuitate dauid. Dies autē quib;
regnavit dauid super isrl: q̄draginta
anni sunt. In hebron regnavit septe
annis: et iherlm viginti tribus. Salomō
autē sedit super thronū dauid patris
sui: et firmatū ē regnū eius nimis. Et
ingressus est adonias filius agich ad
bethsabee matrem salomonis. Que di
xit ei. Pacifice ne ē ingressus tu? Qui
rēdit. Pacifice. Ad dūq; Benno
michi est ad te. Cui ait. Loqre. Et ille:
tu ingre nosti q̄a meū erat regnū: et me
proposuerat ois isrl sibi i regē: sed tū
latum ē regnū et factū ē fratri mei. A
dūq; enī cōstitui est ei. Nūc ergo peti
tionem vnā precor a te: ne cōfundas
faciē meā. Que dixit ad eū. Loqre. Et
ille ait. Precor ut dicas salomoni re
gi: neq; enī negare tibi quicq; poterit:
ut det michi abisar sumamit uxorem.
Et ait bethsabee. Bene ego loquar p̄
te regi. Venit ergo bethsabee ad regem
salomonē: ut loqueret ei pro adonia.
Et surrexit rex i occursum ei^{us} adorauit
q; eam: et sedit sup thronū suū. Posi
tusq; est thronus maris regis: q̄ sedit
ad dextrā eius: dixitq; ei. Petitionem
vnā paruulā ego deprecor a te: ne cōfun
das faciē meā. Et dixit ei rex. Dece ma
ter mea. Regi enī fas ē: ut auertā faciē
tuā. Que ait. Det abisar sumamitis
adonie fratris tuo uxorem. Rēditq; rex sa
lomon: et dixit matri sue. Quare po
stulas abisar sumamitis adonie? Po
stula ei et regnū. Ipse est enī frater me^{us}
maior me: et habet abiachar sacerdo
tem: et ioab filiū sarine. Iurauit itaq;
rex salomon p̄ dñm dicens. Hec faciat
michi deus: et hec addat: quia contra
animā suā locutus ē adonias verbū
hoc. Et nunc vivit dñs qui firmavit
me et collocavit me super soliu dauid

patris mei: et qui fecit michi domum
sicut locutus ē: q̄a hodie occidet ado
nias. Misitq; rex salomon p̄ manū
banaie filij ioiade: qui interfecit eū et
morsus est. Abiachar q; sacerdos dñi di
xit rex. Vade in anachor ad agrū tuū.
Et quidē vir mortis es: sed hodie te
nō interficiā: quia porasti archā dñi
de corā dauid patris meo: et sustinisti
labore in omnib; in quib; laboravit
pater me^{us}. Eecit ergo salomon abia
char ut nō esset sacerdos dñi: ut imple
retur sermo dñi: quē locutus est super
domū heli in filo. Venit autē nūcius
ad salomonē q̄ ioab declinasset post
adoniam: et post salomonē nō decli
nasset. Fugit ergo ioab i tabernaculū
dñi: et apprehendit cornu altaris. Mūcia
tumq; est regi salomoni q̄ fugisset io
ab in tabernaculū dñi: et esset iuxta al
tare. Misitq; salomon banaia filiū
ioiade dicens. Vade interfice eū. Et venit
banaias ad tabernaculū dñi: et dixit
ei. Hec dixit rex. Egredere. Qui ait. Nō
egrediar sed hic moriar. Rēdit autē
banaias regi sermonē dicens. Hec locu
tus ē ioab: et hec locutus ē michi. Di
xitq; ei rex. Fac sicut locut^{us} ē: et interfice
eū et sepeli: et amoue bis sanguinē in
nocentem q̄ effusus est a ioab: a me: et
a domo patris mei: et reddat dñs san
guinem eius sup caput ei^{us}: quia inter
fecit duos viros iustos melioresq; se:
et occidit eos gladio patris meo dauid
ignorante: abierit filiū nro principem
militie isrl: et amala filiū geier prin
cipem exercit^{us} iuda. Et reuertetur sangui
illor^{um} in caput ioab: et i caput seminis
eius in sempiternū: dauid autē et semi
ni eius et domui et throno illi^{us} sit pax
usq; i eternū a dño. Ascendit itaq; ba
naias filius ioiade et aggressus eum

interfecit: sepultusq; est in domo sua i deserto. Et constituit rex banaian filiu ioiade p eo super exercitu: et sadoch sacerdotem posuit pro abiachar. Misit q; rex et vocavit senem: dixitq; ei. Edifica tibi domum in iherlm: et habita ibi: et non egredieris inde huc atq; illuc. Quacumq; aut die egressus fueris et transieris torrentem cedron: scito te interficiendū. Sanguis tu? erit super caput tuū. Dixitq; senex regi. Bon? Eno? si erit locus? dñs me? rex: sit faciet seruu tuus. Habitavit itaq; senex in iherlm diebus multis. Factū est autē post annos res: ut fugerit serui senex ad achis filium maacha regē gēth. Mūciaq; est senex q; serui eius essent in gēth. Et surrexit senex et stravit asinu suum: iuitq; ad achis in gēth ad requirēdū seruos suos: et adduxit eos de gēth. Mūcia tum ē autē regi salomoni quod ille senex in gēth de iherlm: et redisset. Et mittens vocavit eū: dixitq; illi. Mōne testificatus sum tibi p dñm: et predixi tibi: quacūq; die egressus fueris huc et illuc: scito te esse mortuū. Et rñdisti michi. Bon? Eno? quē audiui. Quare ergo nō custodisti iulurandū dñi: et preceptū quod preceperā tibi? Dixitq; rex ad senem. Tu nosti omne malū tuū? tibi consiliū est cor tuū: qđ fecisti dauid patri meo. Reddidit dñs maliciā tuā i caput tuū: et rex salomon benedixit: et thronus dauid erit stabilis coram domino usq; in sempiternum. Iussit itaq; rex banaie filio ioiade: q; aggreffus pcellit eum et mortuus est.

Confirmatū ē igit regnū i manu salomonis: et affinitate cōiunctus est pharaoni regi egipti. Accepit namq; filiā eius: et adduxit in ciuitatem dauid: donec completeret edificans

domū suā: et domū dñi et murū iherlm p circuitū. Arcamentū p̄sa immolabat in ecclesiis. Nō enī edificatū erat templū nomini dñi: usq; in die illū. Dilexit autē salomon dñm ambulās in preceptis dauid patris sui: recepto q; in ecclesiis immolabat: et accendebat thymiana. Abijt itaq; i gabaon: ut immolaret ibi. Illud quippe erat ecclesiū maximū. Nulle hystias in olocaustū obtulit salomon super altare illud in gabaon. Apparuit autē dñs salomoni p somnū nocte dicēs. Postula nō vis: ut dem tibi. Et ait salomon. Tu fecisti cum seruo tuo dauid pater meo misericordiam magnā: sicut ambulauit i cōspetu tuo i ueritate et iusticia et recte corde. Custodisti ei misericordiam tuā grandem: et dedisti ei filiū sedem super thronū suū sicut est hodie. Et nūc dñe tu regnare fecisti seruu tuū: p dauid patre meo. Ego autē sum puer paruulus: et ignorans egressum et introitū meū: et seruis tuis in medio est p̄s quem elegisti: p̄s infiniti: qui enumerari et supplicari non potest pre infinitudine. Dabis ergo seruo tuo cor docile ut populum tuū iudicare possit: et discernere inter bonū et malū. Quis enī poterit iudicare p̄sū istū: p̄sū tuū hunc multū? Placuit ergo eno corā dño: q; salomon postulasset huiusmodi rem. Et dixit dñs salomoni. Quia postulasti uerbū hoc: et nō petisti tibi dires multos: nec diuitias aut aīas inimicorū tuorū: sed postulasti tibi sapientiam ad discernendū iudiciū: ecce te: et tibi scōm fīmones tuos. Et dedi tibi cor sapiens et intelligens: in cunctis ut null? ante te similis tui fuerit: nec post te surrecturus sit. Sed et hec que nō postulasti dedi tibi diuitias salite

et gloriā: ut nō sit similis tui in regibz cūctis retro diebz. Si autē ambulaueris in uis meis: et custodieris precepta mea: et mandata mea: sicut ambulauit pater tuus: longos faciā dies tuos. Igit̄ euigilauit salomon: et intellexit quod esset somnū. Lūq; exiit iherlm: stetit corā archa fedet dñi: et obtulit olocausta: et fecit uictimas pacificas: et grande cōmuniū: uictimis famulis suis. Tūc uenerūt due mulieres iherlm ad regē: steterūq; corā eo. Quarū una ait. Obsecro mi dñe: ego et mulier hec habitabamus in domo una: et peperit apud eā in cubiculo. Tercia autē die postq; ego peperit: peperit et hec: et erant iunū: nullūq; aliud nobiscū i domo: exceptis nobis duabus. Mortuus ē autē filius mulieris hui? nocte. Dominus quippe oppressit eū. Et cōsurgens in tempeste noctis: sentis: uultū filiū meū de latere meo annille tue domiens: et collocauit i sinu suo: summi autē filiū qui erat mortuus: posuit in sinu meo. Lūq; surrexistim mane ut dare lac filio meo: apparuit mortuus. Quē diligētius inuises: clarescit: deprehēdi nō esse meū: quē genueram. Responditq; altera mulier. Nō est ita ut dicis: sed fili? tu? mortuus ē: meus autē uiuit. Econtrario illa dicebat. Membris. Fili? quippe me? uiuit: et filius tu? mortuus est. Atq; in hūc modū cōmmedebat corā rege. Tūc reg ait. Afferte michi gladiū. Lūq; accubant gladiū coram rege: diuidite inquit infantē uiuū in duas partes: et dare dimidiā partem uni: et dimidiā partē alteri. Dixit autē mulier cui? fili? erat uiu? ad regē: cōmota fuit quippe viscera ei? super filio suo. Obsecro dñe: dā illi infantē uiuū: et nolite interficere

eū. Econtrario illa dicebat. Nec michi nec tibi sit: sed diuidatur. Rñdit rex: et ait. Dāte huic infantē uiuū: et nō occidatur. Hec est autē mater eius. Audiuit itaq; omnis isrl iudiciū quod iudicasset rex: et amuerūt regē uidēs sapienciā dei esse i eo ad faciendū iudiciū.

Erat autem rex salomon **III** regnans sup omnem isrl: et hij principes quos habebat. Azarias filius sadoch sacerdotis: helioceph et ahia filij sēla scribe. Isophar filius ahilud a comensarijs. Banaias filius ioiade sup exercitum. Sadoch autē et abiachar sacerdotes: azarias filius nachan sup eos qui assistebant regi. Sabud filius nachan sacerdos: amicus regis: et ahifar p̄positus domus: et adoniram filius abda sup tributa. Habebat autē salomon duodeci prefedos sup omnē isrl: q; prehebāt annuam regi et domui ei?. Per singulos enī menses i anno singuli necessaria ministrabāt. Et hec nomina eorum. Benhur in monte effraim. Bendecar in maces: et i salebim: et i bechlamē: et in helon et in bechanan. Benesed i araboth. Ipsiū enī erat soderis oīa terra egipti. Benabimadab: cui? oīis nephador: thaphet: filiā salomonis habebat uxore. Bana filius ahilud regebat thanach: et magedo: et omniā bechlan: que est iuxta sarchana subter israhel: a bechlan usq; abdimela regione iecuaan. Bengaber i ramoth galaad: habebat auochiā filij manasse i galaad. Ipsi preerat in omni regione argob: que est in basan: legūta ciuitatibz magnis atq; mura: q; habebat secas etas. Ahinadab filius addo preerat in manaim. Achimaas in nephtalim. Sed et ipse habebat

baalamath filia salomonis i coinglo.
Baana filius hufi in aser et i baloch.
Iofaphat filius pharue in yfathar.
Benai filius hela i beniamin. Haber
filij furi i terra galaad et in terra feon
regis amorre et og regis balan: fup
omnia que erant i illa terra. Iuda et
ifrl innumerabiles ficut arena maris
in multitudiue comedentes et bibentes
atq; lerates. Salomon autē erat i di
citione fua habēs omnia regna feci a
flumine terre philiftim ufq; ad terminū
egipti: offerat fibi munera et
feruatiū i cūdis diebus vite iſe. Erat
autē i huc salomonis p dies finglos
triginta thori fimile et feagita thori
farine: decem boues pingues et uigiti
boues pafcuales et centi arietes: rece
pra uenatoriū renouo rapreas atq; bu
balon et auiū alcidū. Iſpe et obtineat
omne regionē q̄ erat trans flumē ſſi
a thapfa ufq; ad gazam et undos re
ges illay regionū: et habebat pacē re
gum parte in circuitu. Abitabant
iuda et iſrael abſq; timore ullo unū
quifq; fub uice fua et lb ſeu fua a dan
ufq; beſaber: cūdis diebus ſalomonis.
Et habebat ſalomon quadraginta
milia pſepia equoy auriliū et duodeci
milia equeſtrū munitiōn; eos ſupra
didi regis pſedi: ſed et neceſſaria mēſe
regis ſalomonis cū ingreſſu cura pre
bant in tpe fuo. Dedit quoy et pale
as equoy et inuencor; deferebant i lo
cum ubi erat rex: iuxta cōſtitutum ſibi.
Dedit q; deus ſapientiā ſalomonī et
prudentiā multa nimis et latitudine
cordis ſſi arenā q̄ eſt i litore maris: et
p̄cedebat ſapientiā ſalomonis ſapientiā
omniū cōſtitutiū et egiptior; et erat ſa
pientiū cūdis hominib; . Sapientiū
rehan ezraite et hman et calchal et

doma filijs israel: et erat noticijs in
universis gentibus per circuitum. Ieronimus
et salomon tria milia parabolas: et
fuerunt carmina eius quinque milia. Et
disputavit super lignis a cedro que est
in libano usque ad isopum qui egreditur de
pariete: et de succis de iumentis et volu-
cribus et reptilibus et piscibus. Et venie-
bant de cunctis populis ad audientiam sapi-
entiam salomonis: et ab universis re-
gibus terre qui audiebant sapientiam eius.

Misit q̄ hiram rex in israel **U**
sus ad salomone. Audiu
erit q̄ ipm̄ uisellat rex sup̄ isrl̄ p̄ p
te r̄: quia amicus fuerat hiram da
uid omni tpe. Misit autē salomon
ad hiram dicens. Tu sis uoluntat
dauid patris mei: et quia nō potest
edificare domum nomini dñi dei sui
propter bella inminētia per circuitū:
donec daret dñs eos sub uoluntate
domini eius. Nūc autē requie dedit d̄
meus michi p̄ circuitū: et nō ē latitan
neq; occurus mal⁹: quā obrem cogi
to edificare templum nomini dñi dei
mei sicut locutus est dauid pater mēi
dicens. Filius tu⁹ quē dabo p̄ te sup̄
solitū tuū: tpe edificabit domū nomi
ni meo. Precor igit̄ ut pōdār michi
serui tui redros de libano: et serui mei
serui tui suis tuis: mercedē autē ferui
tuos dabo tibi quāctūq; petieris. Sed
enī quō nō est i p̄plo meo uir: q̄ noue
rit ligna cedere sicut h̄d ydūm. Cū ego
audissem hiram uerba salomonis: le
tatus ē ualde: et ait. Benedict⁹ dñs de⁹
hodie: q̄ dedit dauid filiū sapientissi
mum super p̄sū hūc plurimū. Et mi
sit hiram ad salomone dicens. Audi
ui quēcūq; mādāsti michi. Ego faci
amīne uoluntatē tuā: i lignis cedre
et abiegnis. Serui mei deponēt ea de

libano ad mare: et ego cōponā ea i rā-
ribus i mari: usq; ad locū quē signifi-
caveris michi: et applicabo ea ibi: et tu
tolles ea. Prebebatq; necessaria michi:
ut decur cibus domui mee. Itaq; hi-
ram dabat salomon ligna cedrina
et ligna abigna: iuxta omne volun-
tatem eius. Salomon autē prebebat
hiram viginti milia choros cini in
cibum domui eius: et viginti choros
purissimi olei. Hec et tribuit salomō
hiram per singulos annos. Dixit q;
dñs sapientiā salomoni huius locut?
ē ē: et erat pax inter hira et salomonē:
et p̄cesserūt ambo sedus. Egoq; rex
salomō operarios de omni isrl: et erat
inditio operaria milia viros. Miste-
batq; eos i libanū: octo milia p milia
singulos vicissim: ita ut duobus men-
sibus esset i domibz suis. Et adomi-
nam erat super hiis: tanquā inditio-
nem. Successerūt itaq; salomoni septua-
ginta milia eorū qui onera portabāt:
et octoginta milia laboriorū in mōte:
absq; p̄soris q̄ p̄erant singulis op̄a-
ribz numero totū milia ē: rectorū p̄-
p̄ientū ipso et hys q̄ faciebant op̄ul.
Præcepitq; rex ut tollerēt lapides gran-
des lapides p̄ciosos in fundamentū
templi et quadraret eos: quos dola-
verunt contrarij salomoni: et contri-
tarij hiram. Porro biblij paraverūt
ligna et lapides: ad edificandā domū.

E adu ē ergo sp̄ringēdimo: **U**
et odogēlmo anno egredietur
filius iste de terra regni i anno quarto
mense zio ipe ē mēlis scōs regni salo-
monis sup iste edificare cepit domū
dñi. Domus autē quā edificabat rex
salomon dñs habebat fr̄aginta cu-
bitos i lōgitudine: et viginti cubitos
in latitudine: et triginta cubitos in

altitudine. Et portæ erant ante templū
viginti cubitorū longitudinis iuxta
mensurā latitudinis templi: et habe-
bat decē cubitos latitudinis ante faci-
em templi: fecitq; in templo fenestras
obliquas. Et edificauit sup parietem
templi tabulatū p girū in parietibus
dom? p circuitū templi et oraculi: et fi-
cit latera in circuitu. Tabulatū quod
subter erat quinq; cubitos habebat la-
titudinis: et mediū tabulatū scē cubi-
torum latitudinis: et ceterū tabulatū
septē habēs cubitos latitudinis. Tra-
hebēs autē posuit in domo p circuitū fo-
rinsecus: ut non heret muris templi.
Domus autē cū edificaret de lapidi-
bus dolatis atq; pfectis edificata est:
et malle? et securis: et omne ferramentū
nō sunt audita in domo cū edificaret.
Istius lateris mediū in pariete erat do-
mus de reze: et p eandem ascedebāt in
mediū tentaculi: et a medio i ceterū. Et
edificauit domū: et consummauit eam.
Tegit q; domū laquearibus cedrinis: et
edificauit tabulatū sup omnē domū
quinq; cubitis altitudinis: et operuit
domū lignis cedrinis. Et factus est er-
mo dñi ad salomonē dicens. Domus
hec quā edificaui: si ambulaueris i prę-
ceptis meis: et iudicia mea feceris: et ius-
tifieris oīa mādāta mea gradiente:
per ea: seruabo sententiā meā tibi quę
locutus sum ad dauid patrem tuū: et
habitaabo i medio filiorū israel: et nō de-
relinquā pplm meū israel. Igit ēdifi-
cauit salomon domū: et consummauit
eā. Et edificauit parietes dom? incen-
secus tabulatīs cedrinis et pauimēto
domus usq; ad summū parietū: et
usq; ad laquearia: et operuit lignis cedi-
nis incinsecus: et tegit pauimentū do-
mus tabulis abiegūis. Edificauitq;

viginti cubitos: ad posteriorem partem templi: tabulata redina a pavimento usque ad superiora: et fecit interiore domum oraculi in sanctum sanctorum. Porro quadraginta cubitos erat ipsum templum pro foribus oraculi: et redro omnis domus intrinsecus vestiebatur habens rotundas et iunduras suas fabrefectas: et celaturas evincentes. Omnia redinis tabulis vestiebantur: nec omnino lapis apparere poterat in pariete. Oraculum autem in medio domus: in interiori parte fecerat: ut poneret ibi archam fedis domini. Porro oraculum habebat viginti cubitos longitudinis et viginti cubitos latitudinis: et operuit illud atque vestivit auro purissimo. Sed et altare vestivit redro. Domum quoque ante oraculum operuit auro purissimo: et affixit lamias clavibus aureis. Nichilque erat in templo: quod non auro tegeretur. Sed et totum altare oraculi tegit auro. Et fecit in oraculo duo cherubin de lignis oliivarum: decem cubitos altitudinis. Quinque cubitorum ala cherub una: et quinque cubitorum ala cherub altera: id est decem cubitos habentes a summitate ale usque ad ale alteram summitatem. Decem quoque cubitorum erat cherub sedes in mensura parietis: et operis unum erat in duobus cherubin: id est altitudinem habebat unus cherub decem cubitos: et similiter cherub sedes. Poluitque cherubin in medio templi interioris. Et sedebat autem alas suas cherubin: et tangebatur ala una parietem: et ala cherub sedis tangebatur parietem alterum: ale autem altere in media parte templi se invicem contingebat. Tegit quoque cherubin auro. Et omnes parietes templi pro circuitu sculpsit variis celaturis et rotundis. Et fecit in eis cherubin et palmas et

piduras varias: quasi prominentes de pariete et egredientes. Sed et pavimento domus tegit auro: intrinsecus et extrinsecus. Et in ingressu oraculi fecit duo ostiola de lignis oliivarum: ostia quoque angulos quinque: et duo ostia de lignis oliivarum. Et sculpsit in eis piduras cherubin et palmarum species: et anagissas valde prominentes: et tegit ea auro: et operuit tam cherubin quoque palmas et rotundas auro. Fecit quoque introitu templi postea de lignis oliivarum: quadrangulos: et duo ostia de lignis abiegnis altitudinis: et ostia duplex erat: et se invicem tangebant aperiebant. Et sculpsit cherubin et palmas et celaturas valde prominentes: operuitque tota laminis aureis: opere quadrato ad regulam. Et edificavit autem introitus: tribus ordinibus lapidum politorum: et uno ordine lignorum cedri.

Anno quarto fundata est domus domini in mense pio: et in anno undecimo misit ebul: ipse enim misit ostium: prefata est domus in omni opere suo: et in universis vestimentis: edificavitque ea annis septem. Domum autem suam edificavit salomon rex cum annis: et ad perfectum usque produxit. Edificavit quoque domum salomon libani tantum cubitos longitudinis: et quinquaginta cubitos latitudinis: et triginta cubitos altitudinis: et quatuor decem ambulatoria inter columnas redinas. Ligna quippe redina reciderat in columnas: et tabulatas redinis vestivit tota camera: que quadraginta quinque columnis sustentabatur. Unus autem ordo habebat columnas: quindecim contra se invicem positas: et exegit ne se respiceret equali spacio inter columnas: et super columnas quadrangula ligna in altis equalia. Et portum non columnarum fecit quinquaginta

cubitorum longitudinis: et triginta cubitorum latitudinis: et alteram porticum in facie maioris porticus: et columnas et epistolia super columnas fecit. Porro cum quoque sol in qua tribunal est fecit: et tegit lignis cedrinis a pavimento usque ad summitatem: et domacula in qua sedebatur ad iudicandum: erat in medio porticus simili opere. Domum quoque fecit filius pharaonis quam uxorem duxerat salomon: tali opere quali et hanc porticum. Omnia lapidibus preciosis: et ad normam quandam atque mensuram tam intrinsecus: et extrinsecus fecerat: a fundamento usque ad summitatem parietis: et intrinsecus usque ad arcum maius. Fundamenta autem de lapidibus preciosis lapidibus magnis: decem fere pedes cubitos: et desuper lapides preciosi equalis mensure sedes erant: similiterque de redro. Et arcum maius rotundum tantum ordinem de lapidibus sedes: et unum ordinem de dolata redro: necnon et in arcu domus domini interiori et in porticu domus. Nichilque regis salomon: et tulit hircum de pro filium mulieris vidue de tribu israhel: pater vero archam evarum: et plenum sapientia intelligentia et doctrina: ad faciendum omne opus eius. Qui cum venisset ad regem salomonem fecit omne opus eius: et finxit duas columnas creas decem et octo cubitos altitudinis columnam unam: et linea duodecim cubitorum ambiebat columnam utranque. Duo quoque capitella fecit que ponerentur super capita columnarum fusilia et erant quinque cubitos altitudinis capitellum unum: et quinque cubitorum altitudinis capitellum alterum: et quasi in modum rotis: et rotarum sibi invicem miro opere tegerat. Utinam capitellum columnarum fusile erat. Septemna vestium retacula in capitello uno:

et septemna retacula in capitello altero. Et perfecit columnas: et duos ordines per circuitum retaculorum singulorum: ut tegerent capitella que erant super summitatem malorum granatorum. Eodem modo fecit et capitello secundo. Capitella autem que erant super capita columnarum quasi opere lilii fabricata erant in porticu: quatuor cubitorum: et rursum alia capitella in summitate columnarum desuper intra mensuram columnarum contra retacula. Malorum granatorum autem ducti ordines erant: in circuitu capitelli secundi. Et statuit duas columnas in porticu templi. Quinque statuit columnam de terra: vocavit eam nomine iachim. Similiter etiam columnam sedam: et vocavit nomen eius bōoz. Et super capita columnarum operis in modum lilii posuit: perfectumque est opus columnarum. Fecit quoque mare fusile decem cubitos a labio usque ad labium: rotundum in circuitu. Quinque cubitos altitudo eius: et retacula triginta cubitos circumgebant illud pro circuitu: et sculpsit subter labium circumibat illud decem cubitos ambitus mare. Duo ordines sculpsit: et histariarum erat fusiles: et stabant super duodecim boues. Et quibus res respiciant ad aquilonem et res ad occidentem: et res ad meridiem: et res ad orientem: et mare super eos desuper erat: quatuor posteriora unius intrinsecus latitabant. Grossitudo autem litterarum tantum uniarum erat: labiumque eius quasi labium calicis et folium repandi lilii. Duo milia batos capitellum: et tria milia metretas. Et fecit bases decem et octo cubitos longitudinis: bases singulas: et quinque cubitos latitudinis et tantum cubitorum altitudinis: et ipsum opus basium infafile erat. Et sculpsit inter iunduras: et inter rotundas: et pedas: leones

et boues: et cherubin: et i iunduris simili-
liter desuper. Et subter leones et boues
quali loca et eae dependencia: et quatuor
rore per bases singulas et axes erant: et per
quatuor partes quasi humeruli subter lute-
ram fustiles: contra se invicem respicientes.
Vnde quasi luteis intrinsecus erat in capi-
tis similitudine: et quod forinsecus appare-
bat unum cubitum erat totum rotundum: pa-
riturque habebat unum cubitum et dimidium.
In angulis autem columnarum varietate
latere erant: et media intercolumnia
quadrata non rotunda. Quatuorque ro-
re per quatuor angulos bases erant:
coherebant sibi subter basim. Una ro-
ta habebat altitudinis cubitum et semis.
Tales autem rore erant: quales solent in
curru fieri. Et axes earum et radii: et cetera
et modioli: omnia fustilia. Nam et hume-
ruli illi quatuor per singulos angulos
bases unius: et ipsa basi fustiles et con-
iuncti erant. In summitate autem basium
erat quaedam rotunditas unum et dimidium
cubitum: ita fabricata ut lutei desuper pos-
set imponi: habens relaturas suas va-
riasque sculpturas et sententias. Scul-
psitque in tabulis illis que erant et erant
et in angulis cherubin et leones: et pal-
mas: quasi in similitudinem hominis stan-
tis: ut non celata sed apposta per arcui-
um viderent. In hunc modum fecit de-
cem bases: fustibus una et mensura: scul-
pturasque cunctas. Fecitque decem luteas
interos. Quadraginta bases capitabat
lutei unius: et quatuor cubitos. Sin-
gulosque luteos per singulas id est decem
bases posuit: et constituit decem bases:
quique ad dexteram partem templi et quique
ad sinistram: mare autem posuit ad dexte-
ram partem templi contra orientem ad me-
ridiem. Fecit ergo hiram lebetes et scu-
tas et annulas: et perfecit omne opus

regis salomonis in templo domini: colu-
mnas duas: et similes capitellorum
super capita columnarum: et malagran-
ta quadringenta in duobus rotulis:
duos versus malorum granatos: et ro-
tulis singulis ad operiendos funicu-
los capitellorum: qui erant super capita colu-
mnarum: et bases decem et luteas decem
super bases: et mare unum: et boues duo:
decem subter mare: et lebetes: et sententias
et annulas. Omnia vasa que fecit hi-
iram regi salomoni in domo domini: de
auriscalco erant. In campestris regione
iordanis iudicavit ea rex in argillosa te-
ra: inter sodo et sarchan. Et posuit
salomon omnia vasa in domo domini.
Propter multitudinem autem nimiam non
erat pondus eis. Fecitque salomon omnia
vasa in domo domini: altare aureum: et
mensam super quam ponerent panes
propositionis aurea: et candelabra
aurea quinq; ad dexteram et quinq; ad
sinistram: contra rotulam et aureo purpureo:
et quasi lilij flores: et luteas desuper
aureas: et fortissimas aureas: et ydras:
et fustulas: et fialas: et monastolas:
et cherubim de auro purissimo: et car-
dines ostiorum domus: interioris sancti
sanctorum et ostiorum domus: et auro
erant. Et perfecit omne opus quod la-
tebat salomon in domo domini: et in-
iunctum sanctificaverat david pater suus
argentum et aurum et vasa: repositurus
in thesauro domus domini. **viii.**

Tunc congregati sunt omnes ma-
iores nati israel cum principibus
domini: et domus familiarum filiarum israel ad
regem salomonem in iherusalem: ut dederent
archam federis domini de civitate david
id est de syon. Converteruntque ad regem salo-
monem universi israel in mense beth-
nim: et solentem dicitur: ipse et miles septimus.

Veneruntque cum senes de israel: et venerunt
archam sacerdos: et portaverunt archam
domini et tabernaculum federis: et omnia vasa
sanctuarii que erant in tabernaculo: et fe-
rebant ea sacerdotes et levites. Rex autem
salomon et omnes iherosolymitanus qui con-
venerat ad eum gradiebatur cum illo ante
archam: et immolabant oves et boues
absque estimatione et numero. Et inau-
lerunt sacerdotes archam federis domini in
locum suum: et oraculum replevit sanctum san-
ctum: subter alas cherubin. Siquidem
cherubin repandebat alas super locum
arche: et pregebant archam: et pedes eius
desuper. Cumque videret pedes et appare-
rent similitudines rotarum foris sanctuarii
ante oraculum: non apparebant ultra ex-
trinsecus: qui et fuerat ibi usque in pre-
sentem diem. In archa autem non erat aliud
nisi due tabule lapidee quas posue-
rat in ea moyses in ore: quando papi-
git dominus sedes cum filiis israel: cum egrede-
rentur de terra egipti. Factum est autem cum
essent sacerdotes de sanctuario: nebula
implevit domum domini: et non poterant
sacerdotes stare: et ministrare propter
nebulam. Impleverat enim gloria domini do-
mum domini. Tunc ait salomon. Domi-
nus dixit ut habitarem in nebula. Edi-
ficans edificavi domum et habitaculum
nomen: sicut solium solium cum iherusalem.
Converteruntque rex faciem suam: et bñdixit
omni ecclesie israel. Omnis enim ecclesia
israel habebat. Et ait salomon. Bñdixit
dominus deus israel: qui locutus est ore suo
ad david patrem meum: et in manibus
meis perfecit dicens. A die qua eduxi populum
meum israel de egipto: non elegi civitatem de
universis tribubus israel ut edificaret domum:
et esset nomen meum ibi: sed elegi david:
ut esset super populum meum israel. Et soluit
david pater meus edificare domum

nomini domini dei israel: et ait dominus ad da-
vid patrem meum. Quod cogitasti in corde
tuo edificare domum nomini meo: be-
nificasti hoc ipsum mihi tradidisti. Quia
men tu non edificabis michi domum:
sed filius tuus: qui egredietur de rebus tuis: ipse
edificabit domum nomini meo. Et ostē-
davit dominus sermonem suum quem locutus
est: Rexque per david patrem meum: et sedi
super thronum israel sicut locutus est dominus: et
edificavi domum nomini domini dei israel:
et constitui ibi locum arche in qua fedus
domini est: quod percussit cum patribus nostris:
quando egrediuntur de terra egipti. Bre-
vit autem salomon ante altare domini in con-
spatu ecclesie israel: et repandit manum suam
in celum et ait. Domine deus israel: non est similis
tui deus in celo desuper: et super terram deorsum:
qui custodis pactum et misericordiam servis
tuis qui ambulat coram te in toto corde
suo: qui custodisti servum tuum david pa-
trē meo quem locutus es ei. Vnde locutus es
et manibus perfectisti: ut hec dies phara-
onis: igitur domine deus israel: cōsecra famulum
tuum david patrem meum quem locutus es ei
dicens. Non auferet de te vir coram me: qui
sedet super thronum israel: ita tamen si cu-
stodierint filij tui viam suam: ut ambulet
coram me: sicut tu ambulasti in conspectu
meo. Et nunc domine deus israel: fructus ver-
ba tua: quem locutus es servo tuo david
patri meo. Ergo ne putandum est quod
verum deus habuit super terram? Si enim celum
et reliquos ne capere non possunt: quanto
magis domus? hec quā edificavi. Sed
responde ad orationem servum tuum: et ad pre-
ces eius domine deus meus. Audi vocem meam
et orationem quam feci tui: orat coram te ho-
die: ut sicut oculi tui aperti sunt super domum
hanc nocte ac die: super domum de qua
dixisti: erit nomen meum ibi: ut exaudias
orationem quam orat in loco isto ad te

securus tu? ut gaudias deprecatione
serui tui et ipsi tui israel. quodcumque orauerit
in loco isto: et gaudies in loco habita-
tuli tui in celo: et tu gaudieris propter
eius. Si peccauerit homo in proximum
suum et habuerit aliquod iuramentum
quo teneat affectus: et uenerit propter iu-
ramenti coram altari tuo in domum tuam:
tu gaudies in celo: et facies et iudicabis
secundum iudicium. et reddens uiam suam
super caput eius: iudicabis iuxta
iustitiam. et retribuens ei secundum iustitiam suam.
Si fugerit populus tuus israel inimicos suos
quia peccauerit: est tibi: et agens peni-
tentiam et confitentes nomini tuo. uene-
runt: et adorauerunt et deprecati te fuerunt
in domo hac gaudent in celo: et dimittis
peccatum populi tui israel: et reduces eos in ter-
ram quam dediisti patribus eorum. Si dau-
sum fuerit celum: et non pluerit propter pecca-
ta eorum: et orantes in loco isto penitentiam
egerint nomini tuo et a peccatis suis
conuersi fuerint propter afflictionem suam: re-
audi eos in celo et dimittis peccata ser-
uorum tuorum: et ipsi tui israel: et ostende eis
uiam bonam per quam ambulent: et da plu-
uiam super terram: quam dediisti populo tuo in
possessionem. Si famis si obortus fuerit in
terra aut pestilentia aut corruptio: acer-
uit erugo: aut locustae uel rubigo: et af-
fixerit eis inimicus: et portas obsiderit:
omnis plaga: uel infirmitas: cun-
cta deuotio et imprecatio que acciderit
cuius homini de populo tuo israel: si quis
cognouerit plagam cordis sui: et repa-
rit manus suas in domo hac: tu gau-
dies in celo in loco habitationis tue: et
repropitiaberis: et facies ut des unicuique
secundum omnes vias suas: sicut uidet
cor eius: quia tu nosti solus cor omnium
filiorum hominum: ut timeat te cunctis diebus
quibus uiuit super faciem terrae: quam dediisti

patribus nostris. Insuper et alienigena
qui non est de populo tuo israel cum uenerit de
terra longinqua propter nomen tuum: audi-
etur tui nomen tuum magnum et manus
tua fortis: et brachium tuum extensum ubique.
Cum uenerit ergo et orauerit in hoc loco: tu
gaudies in celo in firmamento habita-
tuli tui: et facies omnia per quibus inuoca-
uerit te alienigena ut discant uniuersi
populi terrae nomen tuum: timeat sicut populus
tuus israel: et probet quia nomen tuum inuoca-
rum est super domum hanc quam edificasti.
Si egressus fuerit populus tuus ad bellum
contra inimicos suos per uiam quocumque
miseris eos: orabunt te circa uiam uenia-
tis: quam elegisti: et conuersi domum quam
edificasti nomini tuo: et gaudies in
celo orationes eorum et precor eorum: et facies
iudicium eorum. Quod si peccauerit
ibi: non est enim homo qui non peccet: et re-
uersus aduersus eos inimicus suus: et ca-
pitulum dudi fuerit in terra inimicorum: longe
uel prope: et egerint penitentiam in corde
suo in loco captiuitatis: et conuersi de-
precati te fuerint in captiuitate sua di-
centes: peccauimus: inique egimus: im-
pie gessimus: et reuerti fuerint ad te in ui-
uendo corde suo: et tota anima sua in
terra inimicorum suorum ad quam rapinam
dudi fuerint: et orauerint te contra uiam
terre suae quam dediisti patribus eorum: et
ueritas quam elegisti: et impli quod edifi-
cavi nomini tuo: gaudies in celo in firmamento
solij tui: orationes eorum: et precor
eorum: et facies iudicium eorum et propitiaberis
populo tuo qui peccauit tibi: et cunctis in-
quirantibus cor quibus peruerit super te: et
dabis misericordiam coram eis: quia cor tuum
pius habuerit ut misereris eis. Populus
enim tuus est: et hereditas tua
quos educaisti de terra egypti: de medio
fornacis feceris: ut sint oculi tui aperti

ad deprecationem serui tui et ipsi tui israel:
et gaudies eos in uniuersis per quibus in-
uocauerint te. Tu enim separasti eos tibi
in hereditatem de uniuersis populis terrae: si-
cut locutus es per moysen seruum tuum:
quando educaisti patres nostros de egipto
dicens deus. factum est autem cum compleret salo-
mon orans dominum omni oratione et
deprecatione hac: surrexit de conspectu al-
taris domini. Et cum genu in terram flex-
erat: et manus repandebat ad celum. Venit
ergo et benedixit omni ecclesie israel: voce
magna dicens. Benedixit dominus qui dedit
requiem populo suo israel: iuxta omnia que lo-
cutus est. Non accidit ne unum quidem timore
eius quibus bonis qui locutus est per moysen
seruum suum. Sit dominus deus noster nobiscum
sicut fuit cum patribus nostris: non derelin-
quens nos neque prociues: sed inclinet
corda nostra ad se: ut ambulemus in uni-
uersis uisibus eius: et custodiamus mandata eius:
et testimonia: et iudicia quocumque
mandauit patribus nostris: sicut timorem
meum isti quibus deprecatus sum coram domino
appropinquantes coram domino deo nostro: die
ac nocte: ut faciat iudicium seruo suo: et
populo suo israel: per singulos dies: et sciatur
omnes populi terrae quia dominus ipse est deus: et non
est ultra abique eo: sit ergo cor nostrum perfectum
cum domino deo nostro: ut ambulemus in decer-
tis eius: et custodiamus mandata eius: sicut
et hodie. Agitur rex et omnes israel cum eo in-
molabant victimas coram domino. Mandauit
ergo salomon hostias pacificas quas
immolauit domino: bouum uiginti duomilia
et ouium centum uiginti milia. Et dedi-
cauerunt templum domini regi et filij israel. In
die illa sanctificauit rex medium amij: quod
erat ante domum domini. Fecit quippe olo-
caustum ibi: et sacrificium: et adipem pacifico-
rum: quoniam altare regis quod erat coram domino
minus erat: et caput non poterat olococaustum.

et sacrificium et adipem pacificorum. Fecit
ergo salomon in ipse illo festiuitate cele-
bren: et omnes israel cum eo multitudo magna
ab introitu emath usque ad riuum egipti
coram domino deo nostro septem diebus: et septem di-
ebus: id est quatuordecim diebus: et in die
octauo dimisit populos. Qui benedixit
regi perfecti sunt in tabernacula sua: letantes
et alacri: corde super omnibus bonis que fece-
rat dominus dauid seruo suo: et israel populo suo.
Hadum est autem cum perfecisset
salomon edificium domus domini: et edi-
ficium regis: et omne quod operauerat
et uoluerat facere: apparuit ei dominus se-
cundo sicut apparuerat ei in gabaon.
Dixitque dominus ad eum. Gaudium oratio-
nem tuam et deprecationem tuam: quam depra-
catus es coram me. Sanctificauit domum
hanc quam edificasti: ut poneret nomen
meum ibi in sempiternum: et erunt oculi mei
et cor meum ibi cunctis diebus. Tu ergo si am-
bulaueris coram me sicut ambulauit pa-
ter tuus in simplicitate cordis: et in equi-
tate et feceris omnia que precepi tibi: et iudi-
cia mea seruaueris: et legitima mea: po-
nam thronum regni tui super israel in sem-
piternum sicut locutus sum dauid patri
tuo dicens: non auferet uir de genere tuo
de solio israel. Si autem auersione auer-
ueris uos et filij uestri non sequentes
me: nec custodientes mandata mea: et
testimonia quas proposui uobis: sed
abieritis et colueritis deos alienos et
adoraueritis eos: auferam israel de su-
perficie terre quam dedi eis: et templum quod
sanctificauimus nomini meo: prociua a conspe-
ctu meo: et regis israel in prohibitu: et in fabu-
lam cunctis populis: et domus huius erit in exem-
plum. Omnis qui uiderit per ea stupabit:
et subilabit et dixerit. Quare fecit dominus sic
terre huius et domui huius? Et respondit.
Quia dereliquerunt dominum deum suum qui

eduxit panes eorum de terra egypti et secuti sunt deos alienos et coluerunt eos et adoraverunt eos: idcirco induxit dominus super eos omne malum hoc. **S**eples autem annis viginti postquam edificaverat salomon duas domos id est domum domini et domum regis: hiram rege tyri prebente salomoni ligna cedrina et abiegnam et aurum iuxta omne quod opus habuerat: tunc dedit salomoni hiram viginti opida in terra galilee. **E**t egressus est hiram de tyro ut videret opida que dederat ei salomon: et non placuerunt ei. **E**t ait. **I**peccine sunt civitates quas dediti michi frater? **E**t appellavit eas terram chabul usque in diem hunc. **M**isit ergo hiram ad regem salomonem centumviginti talenta auri. **N**ec est summa repositarum quam obtulit salomon regi ad edificandum domum domini et domum suam et melle et murem iherusalem: et ele et mageddo et gazer. **P**harao rex egypti ascendit et cepit gazer succenditque eam igni: et chanaanum qui habitabat in civitate interfecit: et dedit eam in dotem filie sue uxori salomonis. **E**diticavit ergo salomoni gazer: et bechoron inferior et baalath et palmira in terra solitudinis: et omnes viros qui ad se pertinebant et erant absque muro munivit: et civitates curruum et civitates equorum et quodcumque ei placuit ut edificaret in iherusalem et in libano: et in omni terra potestatis sue. **V**niuersum populum qui remanserat de amorreis et de etheis et pherezis et tucis et iebuseis qui non sunt de filiis israel: horum filios qui remanserant in terra quos scilicet non poterant filii israel exterminare fecit salomoni tributarios usque in diem hunc. **D**e filiis autem israel non constituit salomon secare nequaquam: sed erant viri bellatores et ministri ei et principes et duces et prelati

nuntii et equos. **E**rant autem principes super omnia opera salomonis: positi quingenti viginti: qui habebant subiectum populum et stantibus operibus imperabant. **F**ilia autem pharaonis ascendit de ciuitate david in domum suam: quam edificauerat ei salomoni. **T**unc edificauit melle. **O**fferatque salomoni robis vitibus pueris singulos olorum et pacificas victimas super altare quod edificauerat domino: et adolebat thymiana coram domino. **P**erfectumque est templum. **C**lassum quoque fecit rex salomon in asion gabec que est iuxta aylan in litore maris rubri in terra ydumie. **M**isitque hiram classe illa suos viros nauicos et gnaros maris cum suis salomonibus: qui cum venissent in ophir: sumptum inde aurum quadringentorum viginti talentis deiecerunt ad regem salomonem. **S**ed et regina laba audita fama salomonis in nocte domini: venit temptare eum in enigmate. **E**t inquit illa iherusalem cum comitatu et diuitibus et multis portantibus aromata et aurum inuenit nimis et gemmas preciosas venit ad regem salomonem: et locuta est ei vniuersa que habebat in corde suo. **E**t docuit eam salomon omnia verba que proposuerat. **N**on fuit enim qui regi posset latere: et non videret ei. **V**idens autem regina laba omni sapientia salomonis et domum quam edificauerat et robos mellei et habitacula seruum et ordines multitudinis vestitusque eorum et puerorum: olorumque qui offerbantur in domo domini non habebat ultra spiritum: dixitque ad regem. **D**ecus est semio quem audiui in terra mea super sermonibus tuis et super sapientia tua: et non credebam narrantibus michi: donec ipsa veni et vidi oculis meis: et probavi quod in media parte michi

narrata non fuerit. **M**aior est sapientia et opera tua: quam cumo quem audiui. **B**eat viri tui et beati serui tui hi qui stant coram te semper: et audiuit sapientiam tuam. **S**it dominus deus tuus benedictus cui complacuit: et posuit te super thronum israel: quod dilexit dominus israel in sempiternum: et constituit te regem ut faceres iudicium et iusticiam. **D**edit ergo regi centumviginti talenta auri: et aromata multa nimis: et gemas preciosas. **N**on sunt allata ultra aromata tam multa: quam ea que dedit regina laba regi salomoni. **S**ed et dallas hiram que portabat aurum de ophir: attulit et ophir ligna thymia multa nimis: et gemmas preciosas. **F**ecitque rex de lignis thymis fulcra domini domini et domini regine: et tharas lirasque cancoribus. **N**on sunt allata huiusmodi ligna thymia: neque vasa usque in presentem diem. **R**ex autem salomon dedit regine laba omnia que voluit et paruit ab eo: exceptis hijs que ultro obulerat ei munere regio. **Q**ue resilla est: et abijt in terram suam cum suis suis. **E**rat autem pondus auri quod offerbat salomoni per annos singulos: sexcentorum sexaginta sex talentorum auri: excepto eo quod offerbat viri qui super vestigalia erant et negotiatores: vniuersique scuta vendentes: et omnes reges arabie ducebantur equi salomoni de egypto et de choa. **N**egotiatores enim regis emebant de choa: et statuto precio perducebant. **E**gredebant autem quadriga regis egypto sexcentis siclis argenti: et equus centum quingenta. **A**liqui in hunc modum cuncti reges egypti et sirie equos venundabant. **R**ex autem salomoni amauit mulieres alienigenas multas: filiasque pharaonis: et moabitidas et ammonitidas: ydumias et hydonias: et cetheas: de gentibus super quibus dixit

tenentes sedile: et duo leones habant iuxta manus singulas: et duodecim leuiculi stantes super sex gradus hinc atque inde. **N**on est factum tale opus in vniuersis regnis. **S**ed et omnia vasa de quibus portabat rex salomoni erant aurea: et vniuersa suppellex domus salomonis de auro purissimo. **N**on erat argentum nec alicuius pretij putabat in diebus salomonis: quia dallas regis per mare cum classe hiram senel per tres annos ibat in tharhis: deferens inde aurum et argentum: et dentes elephantorum et simias et paues. **M**agnificatus est ergo rex salomon super omnes reges terre diuitijs et sapientia: et vniuersa terra desiderabat multum salomonis: ut audiret sapientiam eius quam dederat deus ei corde eius: et singuli desiderabant ei munera: vasa argentea et aurea: vestes et arma bellata: aromataque et equos et mulos per annos singulos. **C**ongregauitque salomon currus et equites et facti sunt ei millequadringenti currus: et duodecim milia equitum: et disposuit eos per ciuitates munitas: et cum rege in iherusalem. **F**ecitque ut tanta esset abundantia argenti in iherusalem quanta et lapidum: et cedrorum prebuit multitudinem: quasi siccomoros que nascuntur in campestribus. **E**t educebantur equi salomoni de egypto et de choa. **N**egotiatores enim regis emebant de choa: et statuto precio perducebant. **E**gredebant autem quadriga regis egypto sexcentis siclis argenti: et equus centum quingenta. **A**liqui in hunc modum cuncti reges egypti et sirie equos venundabant. **R**ex autem salomoni amauit mulieres alienigenas multas: filiasque pharaonis: et moabitidas et ammonitidas: ydumias et hydonias: et cetheas: de gentibus super quibus dixit

dn̄s filijs isrl. Non ingrediamini ad eas: neq; de illis ingredient ad v̄as. Ecce illi me auertent corda v̄ra: ut sequamini deos ear. Hys itaq; copulatus ē salomon arduissimo amore. Iuuentutis ei uxores q̄si regine septuagente: et concubine trecentę. Et auertent mulieres cor ei. Cūq; iam esset senex depreuatus ē cor eius p̄ mulieres ut sequeretur deos alienos: nec erat cor ei p̄fectum cū dn̄o deo suo sicut cor dauid p̄ris ei: sed colebat salomon ashtaroth deam sydonior: et chamōs deū moabitā et moloch ydolu ammonitarū. Iteq; salomō quod nō placuerat corā dn̄o: et nō adimpleuit ut sequeretur dn̄m sicut dauid pater eius. Tūc edificauit salomō sanu chamōs ydolo moab in monte q̄ est cōtra iherusalem: et moloch ydolo filior ammon. Atq; i hūc modū fecit vniuersis vxorib; suis alienigenis: q̄ adolebāt thura et immolabant dijs suis. Agit iratus ē dn̄s salomoni: quod auersa esset mens ei a dn̄o deo isrl q̄ apparuerat ei scđo: et preceperat de verbo hoc ne sequeretur deos alienos: et nō custodiret q̄ mandauit ei dn̄s. Dixit itaq; dn̄s salomoni. Quia habuisti hoc apud te et non custodisti padū meū: et p̄cepta mea q̄ mādauit tibi: discipens scđam regnū tuū: et dabo illud tuo: vt scđam tuū in dieb; tuis nō faciā propter dauid patre tuū. De manu filij tui scđam illud: nec totū regnū auferam sed tribū vnā dabo filio tuo: propter dauid seruū meū et iherlm quam elegi. Suscitauit autē dn̄s adūlarū salomoni adad ydumē de femine regis: qui erat i edom. Cū enī esset dauid in ydumea: et occidisset ioab p̄ncipe milicie ad sepeliendū eos qui fuerant

infecti: et occidisset omne masculinū i ydumea: sex enī mensib; ibi moratus est ioab: et oīs isrl donec interiret omne masculinū in ydumea: fugit adad. Ipe et viri ydumē de seruis p̄ris ei cū eo: ut ingrederetur egiptū. Erat autē adad puer paruul⁹. Cūq; surrexisset de madian: uenerūt in pharaon. Tulērūq; secū viros de pharaon: et introierūt egiptū: ad pharaonē regē egipti. Qui dedit ei domū: et abos cōstituit: et terram delegauit. Et inuenit adad gratiā corā pharaone valde: in tantū ut daret ei vxorē sororē vxoris sue germanā rafies regine. Dormiūq; ei soror rafies genebath filiū: et nūciū ei cū rafies i domo pharaonis. Eratq; genebath habitans apud pharaonem cū filijs ei. Cūq; audisset adad in egipto domūse dauid cū patribus suis: et mortuū esse ioab p̄ncipē milicie: dixit pharaoni. Dimite me: ut vadā in terrā meā. Dixitq; ei pharaon. Quia enī te apud me indiges: ut queas ire ad terrā tuā? At ille respondit. Nulla. Sed obsecro te: ut dimittas me. Suscitauit quōq; ei de adūlarūm razon filiū eliadā qui fugerat ad ad: et regē soba dn̄m suū: et cōgregauit cōtra eū viros: et factus est p̄ncipes latronū cū infestaret eos dauid: abierūq; damascū et habitauerūt ibi: et cōstituerūt eū regē i damasco: reatq; adūlar⁹ isrl cū dieb; salomonis. Et hoc est malū adad: et odiū contra isrl: regnauitq; in syria. Iheroboam q̄ fili⁹ nabath suphateus de sared: filius salomonis cui⁹ mater erat nomine sua mulier vidua: leuauit manū cōtra regē. Et hec causa rebellis aduersus eū: quia salomon edificauit mello: et cōsequauit vora gineu

mitatis dauid patris sui. Erat autē iheroboā vir fortis et potens. Et idēq; salomon adolecent bone indolis: et industriū cōstituerat eū p̄fēdū super tributa vniūse dom⁹ ioseph. Factum est igit in tpe illo ut iheroboā egredere de iherlm: et inueneret eū abias silonites propheta in via opert⁹ pallio nouo. Erat autē duo tantū agro. Apphenderūq; abias pallum suū nouū quo cooperet⁹ erat scđm in duodecim patres: et ait ad iheroboā. Tolle tibi decē scđas. Hec enī dicit dn̄s deus israhel. Ego scđm regnū de manu salomonis: et dabo tibi decē tribus. Porro vna tribus remanebit ei p̄pter eū meū dauid: et iherlm ciuitatē: quā elegi ex omnib; tribub; isrl: eo q̄ dereliquit me: et adorauit ashtaroth deam sydonior: et chamōs deū moab: et moloch deū filior ammon: et nō ambulauit in vijs meis ut faceret iudiciā corā me: et p̄cepta mea et iudicia sicut dauid pater ei. Nec auertit omne regnum de manu ei: sed duxit ponā eū cū dieb; vite sue p̄pter dauid seruū meū quē elegi: q̄ custodiuit mādātā mea: et p̄cepta mea. Auertit autē regnū de manu filij ei: et dabo tibi decē tribus: filio autē ei⁹ dabo tribū vnā: ut remaneat lucerna dauid tuo meo cū dieb; vite tue corā me in iherlm ciuitate quam elegi: ut esset nomen meū ibi. Te autē assumam: et regnabis sup oīa q̄ deliderat anima tua: et isrl: reg sup isrl. Si igit audieris oīa que precepro tibi et ambulaueris in vijs meis: et feceris qd̄ redū est corā me custodiēs mandātā mea et p̄cepta mea: sicut fecit dauid seruus me⁹: et tu recūerit edificabo tibi domum fidele: quō edificauit dauid domum et reuā tibi isrl: et assignā semen

dauid sup hoc: vt scđam nō cū dieb; vite. Voluit ergo salomon interficere iheroboam. Qui surrexit et affugit in egiptū ad selar regē egipti: et fuit in egipto usq; ad mortē salomonis. Reliquū autē verborū salomonis et oīa que fecit et sapientia ei⁹: ecce vniuersa scđpta sunt in libro verborū dierū salomonis. Dies autē quos regnauit salomon in iherlm sup omne isrl: quadraginta anni sunt. Dormiūq; salomon cū patrib; suis: et sepult⁹ est i ciuitate dauid patris sui: regnauitq; iheroboam filius eius pro eo.

Venit autē roboā in sychem. Illuc enī cōgregatus erat oīs popul⁹ isrl ad cōstituendū eū regem. At vero iheroboam filius nabath cū adhuc esset in egipto profugus a facie salomonis regis: audita morte ei⁹ reuertus est de egipto. Misitq; et vocauerunt eū. Venit ergo iheroboā et oīs multitudo isrl: et locuti sunt ad roboā dicentes. Pater nūc durissimū iugū imposuit nobis: tu itaq; mune immine paululū de imperio patris tui durissimo et de iugo guillimo qd̄ imposuit nobis: et seruiamus tibi. Qui ait eis. Ite usq; ad tertū diem: et reuēmini ad me. Cūq; abisset p̄ls: iniit cōsiliū regē roboam cum seniorib; qui assistebāt corā salomone patre eius: cū adhuc viveret: et ait. Quod datis cōsiliū ut rēdeam p̄ls? Qui dixerunt ei. Si hodie obdieris p̄ls hūic: et seruietis et p̄tioni eorū: cessetis locutūq; fueris ad eos verba lenia: tūc tibi fui cū dieb; vite. Qui deditq; cōsiliū semm quod dederat ei: et adhibuit adolecentes qui nūtiū fuerant cū eo: et assistebant illi: dixitq; ad eos. Quod michi datis cōsiliū ut rēdeam p̄ls

huit. qui dixerit michi leui? fac iugū
quod imposuit pater tu? super nos.
Et dixerit ei iuuenes q̄ iuxta fuerant
cū eo. Sic loquere populo huic: qui locu-
ti sunt ad te dicens. Pater tu? aggra-
uauit iugū n̄m: tu releua nos. Sic
loq̄ris ad eos. Minimus digite me?
prolior est dorso p̄ris mei. Et nūc pa-
ter meus posuit sup̄ vos iugū graue:
ego autē addā sup̄ iugū v̄m. Pater
me? recidit vos flagellis: ego autē ce-
dam vos scorpionibus. Venit ergo ihe-
roboam: et oīs populus ad roboā. die ter-
tia: sicut locut⁹ fuerat rex dicens. raueri-
mini ad me die tertia. Rēditq; rex po-
pulo dura. deditq; cōsilio sententia qd̄
ei dederat: et locut⁹ est eis s̄cūm cōsiliū
inuentū dicens. Pater me? aggrauauit
iugū v̄m: ego autē addam iugo v̄o.
Pater me? recidit vos flagellis: ego
autē cedā vos scorpionibus. Et nō acq̄e-
uit rex populo quō auersat⁹ fuerat eum
dñs: ut suscitaret verbū suū qd̄ locut⁹
fuerat in manu abie s̄lonite ad ihero-
boam filiū nabath. Videns itaq; po-
pulus quod nolisset eos audire rex:
rēdit ei dicens. Que nobis pars i da-
uid. vel que hereditas i filio ysai? Va-
de in tabernaculo tuo isrl. Nūc vide do-
minū tuū dauid. Et abiit isrl i taber-
nacula sua. Sup̄ filios autē isrl. quicūq;
habitabāt in ciuitatibus iuda. regna-
uit roboā. Misit ergo rex roboā adu-
cam q̄ erat sup̄ tributa: et lapidauit
eū oīs isrl: et mort⁹ est. Porro rex ro-
boam festinus ascendit currū et fugit
in iherlm: recessitq; isrl a domo dauid
usq; i presentē diē. factū est autē cū au-
disset oīs isrl quod reuers⁹ esset ihero-
boam miserū et uocauerūt eū congre-
gato rex: et cōstituerūt eū regem sup̄
omne isrl: nec secut⁹ ē quisquā domū

dauid p̄ter tribū iuda solam. Venit
autē roboā iherlm: et congregauit uni-
uersam domū iuda et tribū beniamin
censū doginam illa electorū viros et
bellatorū: ut pugnaret contra domū
isrl: et reducerent regnū roboam filiū
salomonis. factū est autē sermo dñi
ad sauiā virū dei dicens. Loquere ad
roboā filiū salomonis regē iuda: et ad
omne domū iuda et beniamin et reli-
quos de populo dicens. Dicit dñs domū.
Nō ascendetis: nec bellabitis contra
fratres v̄ros filios isrl. Reuertatur vir i
domū suā. A me enī factū ē verbū h̄c.
Audierūt sermonē dñi: et reuersi sunt
de itinere sicut eis preceperat dñs. Edi-
ficauit autē iheroboā sychem i mōre
effraim: et habitauit ibi. Et egressus in-
de edificauit phasael. Dixitq; ihero-
boam i corde suo. Nūc reuertetur regnū ad
domū dauid: si ascenderit populus isrl ut
faciat sacrificia in domo dñi i iherlm:
et conuerteret cor populi huic ad dñm suū
roboam regē iuda: interficiētiq; me et
reuerteret ad eū. Et rex cogitatio cōsilio
fecit duos vitulos aureos: et dixit eis.
Solite ultra ascendere iherlm. Ecce dñs
nūc isrl: qui reduxerunt de terra egypti.
Posuitq; vnu i bethel: et altari in dan:
et factū est verbū hoc in peccatū. Iba-
runt populus ad adorandū vitulū usq; in
dan. Et fecit phana i ephraim: et sacre-
dotes de geranis populi qui nō erāt de
filij leui. Constituitq; diē solētem in
mese octauo. quicadecima die mēsis:
i similitudinē solētiatis q̄ celebrat⁹
i iuda. Et ascendēs altare similiter fe-
cit i bethel: ut immolaret vitulis quos
fabricatus fuerat. Constituitq; i bethel
sacerdotes reuellos q̄ fecerat: et ascendit
sup̄ altare quod erexerat in bethel:
quintadecima die mēsis octauū quē

erexerat de corde suo. Et fecit solenni-
tatem filijs israhel: et ascendit sup̄ al-
tare ut adoleret incensum. **cap. vii.**
Et ecce vir dei venit de iuda in se-
mone dñi in bethel iheroboam
stante sup̄ altare: et thūs iacit⁹. Et
clamauit cōtra altare i semone dñi:
et ait. Altare altare: hec dicit dñs. Ec-
ce filius natei domui dauid iohas
nomine: et immolabit sup̄ te sacro-
tes reuellos q̄ nūc i te thūs succedūt:
et ossa hominū sup̄ te incendent. Dedit-
q; in illa die signū dicens. Apoc̄ erit si-
gnū quod locut⁹ est dñs. Ecce alta-
re scindet⁹: et effundet cinis qui in eo ē.
Cūq; audisset rex sermonem hoīs dei
quē inelamauerat cōtra altare iherel:
erexit manū suā de altari dicens.
Apprehende eū. Et cecidit man⁹ eius
quā erexit cōtra eū: nec valuit re-
tahere eā ad se. Altare q̄ scissum est:
et effusus ē cinis de altari: iuxta signū
quod p̄dixerat vir dei in semone dñi.
Et ait rex ad virū dei. Deprecare faciē
dñi dei n̄r et ora p̄ me: ut restituatur
man⁹ mea michi. Oravit vir dei faci-
em dñi: et reuersa ē man⁹ regis ad eū:
et facta est sicut prius fuerat. Locut⁹ ē
autē rex ad virū dei. Veni meū domū
ut prādeas: et dabo tibi munera. Re-
sponditq; vir dei ad regē. Si dederis
michi mediā partē dom⁹ tue nō veni-
am tecū: nec comedā panē neq; bibā
aquā in loco isto. Sic enī mandatu
est michi i semone dñi p̄cipiente. Nō
comedes panē neq; bibes aquā: nec
reuerteris p̄ viā qua venisti. Abiit ergo
per aliā viam: et nō ē reuersus p̄ter iter
quo venerat in bethel. p̄phetes autem
quidā seneq; habitabat i bethel: ad quē
venerūt filij sui: et narrauerūt ei oīa q̄
p̄ra q̄ fecerat vir dei illa die in bethel.

Et verba q̄ locut⁹ fuerat ad regē nar-
rauerūt patri suo. Et dixit eis pater eo-
rum. Per quā viā abiit? Responderunt
ei filij sui viā p̄ qua abierat vir dei q̄
venerat de iuda. Et ait filijs suis. Ster-
nite michi asinū. Qui cū stetit: ascen-
dit et abiit post virū dei: et inue-
nit eū sedentē sub thērebinth. Et ait
illi. Tu ne es vir dei qui venisti de iuda?
Rēdit ille. Ego sū. Dixitq; ad eū. Ve-
ni meū domū: ut comedas panē. Qui
ait. Nō possū reueri neq; venire tecū:
nec comedā panē nec bibā aquā i lo-
co isto: q̄a locut⁹ est dñs ad me i semo-
ne dñi dicens. Nō comedes panē et nō
bibes aquā ibi: nec reuerteris p̄ viam
qua ieris. Qui ait illi. Et ego p̄pheta
sum similis tui: et angelus locut⁹ ē mi-
chi i semone dñi dicens. Reduc eū tecū
i domū tuā: ut comedat panē et bibat
aquā. Resellit eū: et reduxit secū. Come-
dit ergo panē i domo eius: et bibit a-
quam. Cūq; sederet ad mensā: factus
est sermo dñi ad p̄phetam q̄ reduxerat
eū. Et clamauit ad virū dei q̄ vene-
rat de iuda dicens. Dicit dñs. Quia
nō obediēs fuisti ori dñi: et nō custodi-
sti mandatu quod precepit tibi dñs de
us tu? et reuersus es et comeditisti panē
et bibisti aquā i loco i quo p̄cepit tibi
ne comederes panē neq; biberes aquā:
nō interfecit cadauer tuū i sepulcrū pat̄i
tuo. Cūq; comeditisset et bibisset: stetit
asinū suū. p̄pheta quē reduxerat.
Qui cū abisset inuenit eū leo in viā: et
occidit: et erat cadauer ei⁹ p̄dictū i iune-
re. Asinus autē stabat iuxta illū: et leo
stabat iuxta cadauer. Et ecce viri cū se-
lone stātem iuxta cadauer. Et reuerūt
et divulgauerūt i ciuitate: i qua p̄phe-
tes ille seneq; habitabat. Quod cum

audisset propheta ille qui reduxerat eum de via arie. Vir dei est qui inobediens fuerit orationi domini: et tradidit eum dominus leoni. et contigit eum: et occidit iuxta verbum domini quod locutus est ei. Dixitque ad filios suos. Strenuite michi asinum. Qui cum strauissent et ille abisset: inuenit cadauer eius pedum in via: et asinum et leonem stantes iuxta cadauer. Non comedit leo de cadauere: nec lesit asinum. Tulit ergo propheta cadauer viri dei et posuit illud super asinum: et reuersus intulit in ciuitatem. propheta senis ut plangeat eum: et posuit cadauer eius in sepulchro suo. Et planxerunt eum: heu heu mi frater. Cumque planxissent eum: dixit ad filios suos. Cum mortuus fuero sepelire me in sepulchro in quo vir dei sepultus est: iuxta ossa eius ponite ossa mea. Profecto enim ueniet sermo quem dixit in sermone domini contra altare quod est in bethel: et contra omnia phara reges foris que sunt in urbibus samarie. Post uicta hec non est reuersus iheroboam de uia sua pessima: sed contrario fecit de nouissimis prophetis sacerdotes reges foris. Quicumque uolebat implebat manum suam: et fiebat sacerdos reges foris. Et propter hanc causam peccauit domus iheroboam: et uersa est: et delecta de superbie sue. **XXV** **en** in tempore illo egrotauit abia filius iheroboam. Dixitque iheroboam uxori sue. Surge et conuoca habitu ne cognoscaris quod sis uxor iheroboam: et uade in sylo ubi est ahias propheta qui locutus est michi quod regnaturus essem super populum hunc. Tolle quoque in manu tua decem panes et crustum et uas mellis: et uade ad illum. Ipse enim indicabit tibi: quid eueniat: sit pueri huius. Fecit ut diceret uxor iheroboam: et resurgens abiit in sylo: et uenit in domum ahie. At ille non poterat uidere: quia caligauerunt oculi eius.

prosecutus. Dixit autem dominus ad ahiam. Ecce uxor iheroboam ingreditur ut consulat te super filio suo quia egrotat. Hec et hec loqueris ei. Cum ergo illa intraret: et dissimularet se esse que erat: audiuit ahias sonitum pedum eius introeuntem per ostium: et ait. Ingrederet uxor iheroboam. Quare aliam te esse simulas? Ego autem missus sum ad te dicens nuntius. Vade et dic iheroboam. Hec dicit dominus deus israel. Quia exaltauit te de medio populi: et dedi te dux super populum meum israel: et sedi regnum domus dauid: et dedi illud tibi: et non fuisti sicut serui meus dauid qui custodiunt mandata mea: et secutus est me in toto corde suo faciens quod placitum esset in conspectu meo: sed operatus es male super omnes qui fuerunt ante te: et fecisti tibi deos alienos: et colles: ut me ad iracundiam prouocares: me autem piecisti post corpus tuum: idcirco ecce ego induam malum super domum iheroboam: et peritiam de iheroboam: mingentem ad parietem et clausum et nouissimum in israel: et mundabit reliquias domus iheroboam sicut mundabit soler fumus uisus: ad primum. Qui mortui fuerit de iheroboam in ciuitate comedent eos canes: qui autem mortui fuerint in agro vorabunt eos aues celi: quia dominus locutus est. Tu igitur surge et uade in domum tuam: et in ipso introitu pedum tuarum in urbem morietur puer: et planget eum omnis israel et sepeliet. Ipse enim solus interfecit de iheroboam in sepulchro: quia in uentus est super te sermo bonum a domino deo israel in domo iheroboam. Constituit autem sibi dominus regem super israel: qui perierat domus iheroboam hac die: et in hoc tempore: perierat dominus deus israel: sicut moueri solet harundo in aqua. Et euellit israel de terra bona

hanc quam dedit patribus eorum: et uenit labit eos transflum: quia fecerunt sibi lucos ut irerant dominum. Et uadit dominus deus israel: propter peccata iheroboam: qui peccauit et peccare fecit israel. Surrexit itaque uxor iheroboam: et abiit: et uenit in charla. Cumque illa ingrederetur limen domus: puer mortuus est: et sepelierunt eum et planxit eum omnis israel iuxta sermonem domini quem locutus est in manu serui sui ahie prophete. Reliqua autem uerba iheroboam quomodo pugnauerit: et quomodo regnauit: ecce scripta sunt in libro uerborum dierum regum israel. Dies autem quibus regnauit iheroboam: viginti duo anni sunt. Et dominum iheroboam cum patribus suis regnauit: nadab filius eius pro eo. Porro roboam filius salomonis regnauit in iuda. Quadraginta et unus annus erat roboam cum regnare cepisset: decem et septem annis regnauit in iherusalem ciuitate quam elegit dominus ut poneret nomen suum ibi: et omnibus tribus israel. Mortui autem matris eius naama amanites. Et fecit iudas malum coram domino: et iritauerunt eum super omnibus que fecerat patres eorum in peccatis suis que peccauerunt. Edificauerunt enim et ipsi sibi aras: et statuas: et lucos super omne collum excelsum: et subter omnem arborem frondosam: sed et effeminati fuerunt in terra: feceruntque omnes abhominabiles gentium: quas accipit dominus ante faciem filiorum israel. In quinto autem anno regni roboam ascendit sasar rex egypti in iherusalem: et tulit thesauros domus domini et thesauros regios et uniuersa diripuit: sicut quoque aurea que fecerat salomon pro quibus fecit rex roboam sicut erat: et tradidit ea in manu ducum sarrariorum: et corruerunt qui recubabant ante ostium domus regis:

Cumque ingrederetur rex in domum domini portabant ea qui preundi habebant officium: et postea reponebant ad arma mentarum sarrariorum. Reliqua autem sermonum roboam et omnia que fecit: ecce scripta sunt in libro sermonum dierum regum iuda. Fuitque bellum inter roboam et iheroboam cunctis diebus. Dormiuitque roboam cum patribus suis: et sepultus est cum eis in ciuitate dauid. Mortui autem matris eius naama amanites. Et regnauit abia filius eius pro eo. **XXVI** **en** in octauo decimo anno regni iheroboam filij nabath regnauit abia super iudam. Tribus annis regnauit in iherusalem. Mortui matris eius maacha filia abessalon: ambulauitque in omnibus peccatis patris sui que fecerat ante eum: nec erat cor eius rectum cum domino deo suo sicut cor dauid patris eius. Sed propter dauid dedit ei dominus deus suus lucernam in iherusalem ut suscitaret filium eius post eum: et statueret iherusalem: quod fecisset dauid rectum in oculis domini: et non declinasset ab omnibus que preceperat ei cunctis diebus uite sue: excepto sermone uris ethe: ac tamen bellum fuit inter abiam et iheroboam omni tempore uite eius. Reliqua autem sermonum abie: et omnia que fecit: nonne hec scripta sunt in libro uerborum dierum regum iuda? Fuitque plerumque inter abiam et inter iheroboam. Et dormiuit abia cum patribus suis: et sepelierunt eum in ciuitate dauid: regnauitque asa filius eius pro eo. In anno ergo uicesimo iheroboam regis israel: regnauit asa rex iuda: et quadraginta et uno anno regnauit in iherusalem. Mortui matris eius maacha filia abessalon: et fecit asa rectum ante conspectum domini sicut dauid pater eius: et abstulit effeminatos de terra:

purgauit; uniuersas sordes ydolorū
que fecerat pater eius. Insuper et ma-
acham matrem suā amouit ne esset
princeps i sacris priapi. et luto eius
quē consecrauerat: subuertit; hunc
eius. et cōstegit simulacrum turpissimū:
et cōbussit in torrente cedron. Egressa
autē non abstulit. Verūtamē cor asa
perfectum erat cum dño deo suo cūdis
diebus suis: et inculit ea que sanctifica-
uerat pater suus: et uenerat in domum
dñi: argentum et aurū et uasa. Bellum
autē erat int̄ asa et baasa regē israhel:
cūdis diebus eorū. Ascendit quoq; ba-
asa regē isrl in iudam. et edificauit ra-
ma: ut non posset quispiā egredi uel
ingredi de parte asa regis iude. Tol-
leus itaq; asa omne argentum et aurū
quod reuāserat in thesauris domus
dñi: et in thesauris domus regie. dedit
illud in manus secutorū suorū: et misit
ad benadab filiū tabernimō filij ezion
regem syrie qui habitabat in damasco
dicens. sedus est inter me et te et inter
patre meū et patre tuū: ideo misi tibi
munera argenti et aurū: et peto ut ue-
nias. et irritū facias sedus qd habes
cū baasa rege isrl. et recedat a me. Ac-
quiescis benadab regi asa misit prin-
cipes exercitus sui i ciuitates israhel: et
percussērūt ahion et dan et abel. domū
maacha. et uniuersam cūteroth. om̄em
scilicet terrā neptalim. Quod cū audis-
set baasa intremisit edificare rama:
et reuersus est in castra. Rex autem asa
nunciū misit i omnem iudam dicens.
Nemo sit recusatus. Et tulerūt lapides
de rama et ligna eius quibus edifica-
uerat baasa: et exciuit de eis rex asa
gabaa beniamin. et malspha. Reliqua
autē omniū sermonū asa et uniuersę
fortitudinis eius et cūdis que fecit et

ciuitates quas extruxit: nōne hec scri-
pta sunt i libro uerborū dictū regū
iuda. Verūtamē in tempore senectutis
sue doluit pedes: et dormiuit cū pa-
ribus suis et sepultus est cum eis i ciui-
tate dauid patris sui: regnauitq; isra-
phat filius eius p eo. Nadab uero fi-
lius iheroboā regnauit sup isrl anno
secūdo asa regis iuda: regnauitq; super
isrl duobus annis: et fecit quod malū
est i cōspēctū dñi: et ambulauit i uis
patris sui et i peccatis eius. quibus pec-
care fecit isrl. Insidiatus est autem ei
baasa filius ahie de domo ysaachar: et
percussit eum i gebbethon que est uis
philistinorū. Inquit nā dab et om̄is
isrl obsidebant gebbethon. Inuenerit
ergo illū baasa i anno tercio asa regis
iuda: et regnauit p eo. Quq; regnauit:
percussit om̄em domū iheroboam. Non
dimisit nec unā quidem animam de
semine eius donec deleerit eum: iuxta
uerbum dñi qd locutus fuerat in ma-
nu secui sui ahie filionis. ppter pec-
cata iheroboam que peccauerat: et quibus
peccare fecerat israhel. ppter delictū
quod irritauerat dñm deum isrl. Reli-
qua autē sermonū nadab et om̄ia
que opatus est: nōne hec scripta sunt
i libro uerborū dictū regū israhel.
Fuitq; bellū inter asa et baasa regem
israhel: cūdis diebus eorū. Anno tercio
asa regis iuda regnauit baasa filius
ahie super om̄em isrl in thesa uiginti
quatuor annis: et fecit malū corā dño:
ambulauitq; i uis iheroboā. et i pecca-
tis ei quibus peccare fecit isrl.

Factus ē autē sermo dñi ad isru
filiū anani contra baasa dñm.
Pro eo quod exaltauit et de puluerē
et posuit e dñm sup pplm meum isrl.
cū autem ambulasti in uia iheroboā. et

peccare fecisti pplm meū isrl ut me irri-
taret in peccatis eorū: ecce ego demerā
posteriora baasa. et posteriora domus
eius: et faciam domū tuā sicut domū
iheroboam filij nabath. Qui mortuus
fuerit de baasa i ciuitate comedent eū
canes: et qui mortuus fuerit ex eo in re-
gione: comedent eum uolucres celi. Re-
liqua autē sermonū baasa: et quęcūq;
fecit et plia eius: nōne hec scripta sunt
i libro uerborū dictū regū israhel. Dor-
miuit ergo baasa cum patribus suis se-
pulchusq; est in thesa: et regnauit hela
filius eius p eo. Cum autem i manu
ichu filij anani pphete uerbu dñi factū
esset contra baasa. et contra domum
eius. et contra om̄em malum qd fecerat
corā dño ad irritandū eū in opibus
manuū suarū: ut fieret sicut domus ihe-
roboam: ob hanc causam decidit ei.
Ipe est ichu filius anani ppheta. Anno
uicesimo septimo asa regis iuda regnauit
hela filius baasa sup isrl in thesa duo-
bus annis: et rebellauit contra eum
seruus suus zambri dux medie parti
equitū. Erat autē hela in thesa bibens
et reuulseris: in domo asa prefeti
thesa. Inueniens ergo zambri percussit:
occidit eum anno uicesimo septimo
asa regis iuda: et regnauit p eo. Quq;
regnauit et sedisset sup solū eius per-
cussit om̄em domū baasa et non der-
liquit ex ea mingentem ad parietem:
et pinguos et amicos ei. Deleuitq;
zambri om̄em domū baasa iuxta uer-
bum dñi quod locutus fuerat. ad baa-
sa i manu ichu pphete ppter uniuersa pec-
cata baasa. et peccata hela filij eius:
qui peccauerūt. et peccare fecerūt isrl. pro-
uocantes dñm deū isrl in uanitatibus
suis. Reliqua autem sermonum hela
et om̄ia que fecit: nōne hec scripta

sunt i libro uerborū dictū regū isrl.
Anno uicesimo septimo. asa regis iuda
regnauit zambri septem diebus in
thesa. Porro exercitus obsidebat geb-
bethon urbem philistinorū. Quq; au-
disset rebellasse zambri et occidisse re-
gem: fecit sibi regem om̄is isrl zambri
qui erat princeps militie super israhel
in die illa i castris. Ascendit ergo am-
bri et om̄is israhel cū eo de gebbethon:
et obsidebant thesa. Videns autem
zambri qd repugnanda esset ciuitas
ingressus ē palatium et succendit se cum
domo regia: et mortuus est in peccatis
suis que peccauerat faciens malum
coram dño: et ambulans i uia ihero-
boam. et in peccato eius quo fecit pec-
care israhel. Reliqua autem sermonū
zambri et insidiarū eius et pyramidorū:
nōne hec scripta sunt i libro uerborū
dictū regū isrl. Tunc diuulsus est ppl
israhel in duas partes. Media pars
ppl sequebatur thebni filiū ginech ut
cōstitueret eum regem: et media pars
amri. Preualuit autem ppl qui erat
cum amri pple qui sequebatur thebni
filiū ginech: mortuusq; est thebni et re-
gnauit amri. Anno uicesimo primo
asa regis iuda regnauit amri sup isrl
duodecim annis. In thesa regnauit
sex annis: amiq; mortuū samarie a so-
mer duobus talentis argenti et edifi-
cauit eum: et uocauit nōmē ciuitatis
quam extruxerat nōmē somer: id est
montē dñi uel montē samarie. Fecit
autē amri malū in cōspēctū domini:
et opatus ē nequiter super om̄es qui
fuerunt ante eum. Ambulauitq; in o-
mni uia iheroboam filij nabath et in
peccatis eius. quibus peccare fecerat isra-
hel: ut irritaret dñm deū israhel in uani-
tatibus suis. Reliqua autē sermonum

amri et filia eius que gesserunt: nōne hec scripta sunt in libro uerborum dñi regū israel? Dominusq; amri cū patribus suis: et sepulchrum est in samaria: regnauit q; achab filius eius pro eo. Achab uero filius amri regnauit super israel: anno tricesimo octauo asa regis iuda. Et regnauit achab filius amri super israel in samaria: uiginti et duobus annis. Et fecit achab filius amri malū in conspectu dñi: super omnes qui fuerunt ante eū. Nec sufficit ei ut ambularet in peccatis iheroboam filij nabath: insuper duxit uxorem iezabel filiam merbaal regis sidoniorum. Et abiit et seruiuit baal et adorauit eū: et posuit aram baal in templo baal: quod edificauerat in samaria: et plantauit lucū. Et addidit achab in opere suo irritans dñm deum israel: super omnes reges israel qui fuerunt ante eum. In diebus eius: edificauit ahiel de betsel ihericho. In abiram primitiuo suo fundauit eam: et in segub nouissimo suo posuit portas eius: iuxta uerbum domini quod locutus fuerat in manu ioseph filij nūm. **xxij.**

Et dixit helias thelites de habitatoribus galaad ad achab. **U**inuit dñs deus israel in cuius conspectu sto: si erit annis hijs ros et pluuia nisi iuxta oris mei uerba. Et factum ē uerbum dñi ad eū dicens. Recede hinc et uade contra orientem: et abscondere in torrente rarich qui est contra iordanē et ibi de torrente bibes: coruifq; precepti ut pascant te ibi. Abiit ergo: et fecit iuxta uerbum domini. Cumq; abisset: sedit in torrente rarich qui ē contra iordanem. Corui q; defecerant ei panem et carnes mane: similiter panem et carnes uespere: et bibebat de torrente. Post dies autē aliquātos fixat? ē torrent?

nō enim pluerat super terram. Factum est ergo sermo dñi ad eū dicens. Surge et uade in sacra sidoniorum: et monebis ibi. Precepti enim ibi mulieri uidue ut pascat te. Surrexit: et abiit in sacra sidoniorum. Cumq; uenisset ad portā ciuitatis apparuit ei mulier uidua colligens ligna: et uocauit eam: dixitq; ei. Da michi paululum aque in uase ut bibam. Cumq; illa pgeret ut afferret: clamauit post regum eius dicens. Affer michi obsecro et bucellā panis in manu tua. Que respondit. **U**inuit dñs deus tuus: quia nō habeo panem nisi quantum pugillus capere potest farinē et ydria: et paululum olei in lechito. En colligo duo ligna: ut ingrediar et faciam illud michi et filio meo: ut comedam? et moriamur. Ad quam helias ait. Noli timere: sed uade et fac sicut dixisti. **U**eritatem michi primum fac de ipsa farinula subintratum panem paruulum: et affe ad me: tibi autē et filio tuo facies postea. **H**ec autē dixit dñs deus israel. Ydria farinē non defecit: nec lechitus olei minuit: usq; in diem in qua dñs daturus est pluiam super faciem terre. Que abiit: et fecit iuxta uerbum helie. Et comedit ipse et illa et domus eius: et ex illa die ydria farinē nō defecit: et lechitus olei non est imminutus: iuxta uerbum dñi quod locutus fuerat in manu helie. Factum est autem post uerba hec: egrotauit filius mulieris mansuetissimū: et erat languor fortissimus ita ut nō remaneret in eo alius. Dixit ergo ad heliam. Quid michi et tibi uir da? **Q**uoniam gressus es ad me ut commemorarem iniquitates meas: et interficeres filium meū. Et ait ad eam helias. Da michi filium tuum. Tulitq; eum de sinu eius

et portauit in cenaculū ubi ipse manebat: et posuit super lectulū suum: et clamauit ad dñm et dixit. Domine deus meus: etiam ne uiduā apert quam ego ut cumq; sustentor affixisti: interfices filium eius? Et respondit se atq; mensus ē super puerum tribus vicibz: et clamauit ad dñm et ait. Domine deus meus: reuertatur obsecro anima pueri huius in viscera eius. Et exaudivit dñs uocem helie: et reuersa est anima pueri intra eū: et reuixit. Tulitq; helias puerum et deposuit eum de cenaculo in inferiorem domum: et tradidit matri sue: et ait illi. En uiuit filius tuus. Dixitq; mulier ad heliam. **N**unc in isto cognoui quoniam uir dei es tu: et uerbum dñi in ore tuo uerū est. **xxij.**

Post dies multos: factum est uerbum dñi ad heliam: in anno tricesimo octauo. **U**ade et ostende te achab: ut deum pluiam super faciem terre. **U**inuit ergo helias ut ostenderet se achab. Erat autem fames ueniens in samaria. **U**ocauitq; achab abdiam dispensatorem domus sue. **A**bdias autē timebat dñm deum ualde. Nam cū interficeret iezabel pphas dñi tulit ille centum pphas et abscondit eos quinquagenos et quinquagenos in speluncis: et parauit eos pane et aqua. Dixit ergo achab ad abdiam. **V**ade in terram ad uinctos fontes aquarū et in cunctas ualles: si forte possim inuenire herbam et saluare equos et mulos: et nō penitus inuēta inueniant. **D**iuiserunt q; sibi regiones: ut circuirent eas. **A**chab ibat per uiam unam: et abdias per uiam alterā foris. Cumq; esset abdias in uia: helias occurrit ei. Qui cum cognouisset eum: cecidit super faciem suā et ait. Num tu es dñe mi helias? **C**ui

ille respondit. Ego. Et dixit. **V**ade et dic dño tuo. **A**dest helias. Et ille: qđ peccauit inquit quoniam trades me seruum tuum. in manu achab ut interficiat me? **U**inuit dñs deus tuus: quia non est gens aut regnū. in quo non misit dñs meus te requirens. Et respondens ei cunctis nō est hic: adiuuauit regna singula et pphas: eo qđ minime repperisset. Et nunc dñs michi: uade et dic dño tuo adest helias? **C**ui q; recessero a te spiritus dñi asportabit te in locum que ego ignoro: et ingressus nunciabo achab: et nō inuenies te interficiet me. **S**eruus autem tuus timet dñm ab infanzia sua. **N**ūquid nō indicatū est tibi dño meo quid fecerim cum interficeret iezabel pphetas dñi: qđ abscondidit de pphetis dñi centum viros quinquagenos et quinquagenos in speluncis et parauit eos pane et aqua? Et nunc tu dñs uade et dic domino tuo adest helias: ut interficiat me? Et dixit helias. **U**inuit dñs exercituum ante tuus uultu sto: quia hodie apparebo ei. **A**biit ergo abdias in occursum achab: indicauitq; ei. **V**enitq; achab in occursum helie: et cum uidisset eum ait. Tu ne es ille: qui conturbas israel? Et ille ait. Non ego conturbavi israel sed tu et domus patris tui: qđ dereliquisti mādata dñi et secuti estis baalim. **U**eritatem nūc mitte et congrega ad me uniuersum israel in monte carmeli: et pphas baal sdecingentorum quinquaginta. pphasq; lucorum quodringentos: qui comedunt de mensa iezabel. **M**isit achab ad omnes filios israel: et congregauit pphetas in monte carmeli. **A**ccedens autē helias ad montem ppham israel ait. **U**sq; quando dicatis i duas partes? **S**i dominus

est deus sequimini eum: si autem baal: sequimini illi. Et non respondit ei populus verbum. Et ait rursus helias ad populum. Ego remansi propheta domini solus: propheta autem baal quadringenti et quinquaginta: proleque: lucorum quadringenti viri sunt. Dicitur nobis duo boues: et illi eligat sibi bouem unum: et in fusta cedentes ponat super ligna: ignem autem non supponant. Et ego faciam bouem alterum et imponam super ligna: ignem autem non supponam. Inuocate nomina deorum vestrorum: et ego inuocabo nomen dei mei: et deus qui exaudierit per ignem ipse sit deus. Respondens omnis populus ait. Optima propositio quam locutus est helias. Dixit ergo helias prophetis baal. Eligite vobis bouem unum: et facite primi quia vos plures estis: et inuocate nomina deorum vestrorum: ignemque non supponatis. Qui cum tulissent bouem quem dederat eis fecerunt: et inuocabant nomen baal demane usque ad meridiem dicentes. Baal exaudi nos. Et non erat vox: neque qui responderet. Transiitque altare quod fecerat. Cumque esset iam meridiem: illudebat illis helias dicens. Clamate voce maiore. Deus enim est: et forsitan loquitur: aut in diuerso loco est: aut in itinere: aut certe dormit: ut recitet. Clamabat ergo voce magna: et incedebat se iuxta ritum suum cultus et lanceolis: donec perfunderetur sanguine. Postquam autem transiit meridiem: et illis prope tantibus: venerat tempus quo sacrificium offerri solet: nec audiebatur vox: neque aliquis respondebat nec attendebat orantes: dixit helias omni populo. Venite ad me. Et accedente ad se populo curauit altare domini quod destructum fuerat: et tulit duodecim lapides iuxta nomen: tribus filiorum iacob ad quem

factus est sermo domini dicens. Iste erit nomen tuum: et edificauit de lapidibus altare in nomine domini. Fecitque aqueductum quasi per duas aratuncas: et circum altaris: et composuit ligna: diuisimque per membra bouem et posuit super ligna: et ait. Implete quatuor ydrias aqua: et fundite super olocaustum et super ligna. Rursusque dixit. Ecce secundo hoc facite. Qui cum fecissent secundo ait. Etiam tercio idipsum facite. Feceruntque tercio: et currebant aque circum altare: et fossa aqueductus repleta est. Cumque iam tempus esset ut offerretur olocaustum: accedens helias propheta ait. Domine tuus abraham et ysaac et israhel ostende hodie quia tu es deus israhel: et ego seruus tuus: et iuxta preceptum tuum feci omnia veta hec. Exaudi me domine: exaudi me: ut discat populus iste: quia tu es dominus deus: et tu constitisti eos: itaque. Cecidit autem ignis domini: et vorauit olocaustum et ligna: et lapides: puluerem quoque et aquam que erat in aqueductu lambens. Quod cum vidisset omnis populus: cecidit in faciem suam et ait. Dominus ipse est deus: dominus ipse est deus. Dixitque helias ad eos. Apprehendite prophetas baal: et ne unus quidem effugiat regis. Quos cum apprehendisset: duxit eos helias ad torrentem osont: et interfecit eos ibi. Et ait helias ad achab. Ascende comede et bibe: quia sonus inter pluuies. Ascendit achab: ut comederet et biberet: helias autem ascendit in vertice carmeli: et pueri in terram posuerunt faciem suam inter gremia sua: et dixit ad puerum suum. Ascende: et prospice contra mare. Qui cum ascendisset et contempletus esset ait. Non est quicquam. Et rursus ait illi. Reuertere septem vicibus. Quia septima autem vice

ecce nubecula parua quasi vestigium hominis ascendebat de mari. Qui ait. Ascende: et dic achab. Iunge currum tuum et descende: ne occupet te pluuia. Cumque se vertere huc atque illuc: ecce celi concitabantur: et nubes et ventus: et facta est pluuia gradis. Ascendens itaque achab abiit in israhel: et manebat domus facta est super heliam: accenditque lumbis currebat ante achab donec veniret in israhel.

Nundauit autem achab iherazabel. Nomina que fecerat helias: et quomodo occidisset uniuersos prophetas baal gladio. Multumque iherazabel nuntiavit ad heliam dicens. Hec michi faciant dii: et hec addant: nisi hac hora tuam posueris animam tuam sicut animam unius ex illis. Timuit ergo helias et surgens abiit quocumque: cum fecerat voluntas: veniens in bethaber iuda: et dimisit ibi puerum suum: et peregrinatus in deserto viam unius diei. Cumque venisset et sederet subter unam umbriferam: praeiit anime sue ut moreretur. Et ait. Sufficit michi domine: tolle animam meam. Melior enim sum quam patres mei. Proiecitque se: et obdormiuit in umbra iuniperi. Et ecce angelus domini reigie eum: et dixit illi. Surge comede. Respondeitque: et ecce ad caput suum subiectus panis et vas aque. Comedit ergo et bibit: et rursus obdormiuit. Reuersusque est angelus domini secundo et reigie eum: dixitque illi. Surge comede. Grandis enim tibi restat via. Qui cum surrexisset comedit et bibit: et ambulauit in fortitudine ceteris illis: quadraginta diebus et quadraginta noctibus usque ad montem dei oreb. Cumque venisset illuc: mansit in spelunca. Et ecce sermo domini ad eum: dixitque illi. Quid hic agis helias? At ille respondit. Zelo zelatus sum

pro domino deo exercituum: quia dereliquerunt padum domini filii israhel. Altaria tua destruxerunt: et prophetas tuos occiderunt gladio: et derelictus sum ego solus: et quaerunt animam meam: ut auferant eam. Et ait ei. Egredere: et sta in monte contra domino. Et ecce dominus transiit: et spiritus gradis et fortis subuertens montes: et conterens petras ante dominum. Non in spiritu domini. Et post spiritum commotionis. Non in commotione domini. Et post commotionem ignis. Non in igne domini. Et post ignem subulus aure reuulsus. Quod cum audisset helias operuit vultum suum pallio: et egressus stetit in ostio speluncae: et ecce vox ad eum dicens. Quid hic agis helias? Et ille respondit. Zelo zelatus sum pro domino deo exercituum: quia dereliquerunt padum tuum filii israhel. Altaria tua destruxerunt et prophetas tuos occiderunt gladio: et derelictus sum ego solus: et quaerunt animam meam ut auferant eam. Et ait dominus ad eum. Vade et reuertere in viam tuam: per desertum in damascum. Cumque proueneris illuc: unges asaphel regem super syriam: et iesu filium nanshi unges regem super israhel: heliseum autem filium saphar qui est de abelmaula unges prophetam pro te. Et erit quicumque fugerit gladium asaphel occidet eum iesu: et quicumque fugerit gladium iesu interficiet eum heliseus. Et derelinqua michi in israhel septem milia viros qui quorum genua non sunt in curuata ante baal: et omnes os quod non adorauerit eum osulans manum. Profectus ergo inde helias reperit heliseum filium saphar arantem in duodecim iugis bouum: et ipse in duodecim iugis bouum arantibus unum erat. Cumque venisset helias ad eum: misit palium suum super eum. Qui statim relinquit

hobus ruerit post heliā. Et ait. Melior oro te patrem meū et matrem meā: et sic sequar te. Dixitq; ei. Vade et reuere. Quod enim meū erat feci tibi. Reuersus autē ab eo tulit par boum et mactauit illud: et in aratro boum coxit carnes: et dedit populo et comederūt. Consurgentesq; abiit et secutus est heliam: et ministrabat ei.

Porro benadab rex syrie congregauit omnem exercitum suū. et congregauit duos reges secum. et equos et currus: et ascendens pugnabat contra samariā: et obsidebat eam. Minensq; nuncios ad achab regem israhel in ciuitate ait. Hec dicit benadab. Regentium tuū et aurum tuū meum ē: et uxores tue et filij tui optimi mei sunt. Responditq; rex isrl. Iuxta uerbū tuū dūcē mi rex: tuus sū ego et omnia mea. Reuertētesq; nuncios dixerunt. Hec dicit benadab q̄ misit nos ad te. Arguerunt tuū et aurum tuum et uxores tuas et filios tuos dabis michi. Ecce igitur hac eadem hora mittam secus meos ad te: et secutabūtur domū tuā et domū seruorū tuorum: et omne qd eis placuerit ponent in manib; suis et auferent. Vocauit autē rex israhel omnes seniores terre et ait. Animaduertite et uidete: quā insidietur nobis. Misit enī ad me pro uxoribus meis et filiis et pro argento et auro: et non abnuī. Dixeruntq; omnes maiores nati et uniuersus populus ad eum. Non audias: neq; acquiescas illi. Responditq; nuncios benadab. Dicite dño meo regi. Omnia propter que misisti ad me secum tuū in initio faciā: hanc autem rem facere nō possum. Reuertēq; nuncios: reuertēti ei. Qui remisit et ait. Hec faciāt michi dñi et hec addant: si suffecerit puluis

samarie pugillis omnis populi qui sequitur me. Et respondens rex isrl ait. Dicite ei. Ne gloriē accindus: egre ut distindus. Factum est autem cum audisset benadab uerbū istud bibeat ipse et reges in umbraculis: et ait suis. Circundate ciuitatem. Et circumdederunt eam. Et ecce propheta unus accedens ad achab regem israhel ait ei. Hec dicit dñs. Ecce uidisti omnē multitudinem hanc nimiam. Ecce ego readam eam in manum tuam ipse: ut scias quia ego sū dñs. Et ait achab. Per quem? Dixitq; ei. Hec dicit dominus. Per pedissequos principum provinciarū. Et ait. Quis incipit persequi? Et ille dixit. Tu. Accersit ergo pueros principum provinciarū: et reperit numerū ducentos triginta duo. Et recessit post eos populus omnis israhel septem milia: et egressi sunt meridie. Benadab autē bibeat remissus in umbraculo suo: et reges congregauit cum eo qui ad auxilium ei uenerāt. Egressi sunt autē puri principum provinciarū i prima fronte. Misit itaq; benadab: qui nuntiauerunt ei dicētes. Viri egressi sūt de samaria. At ille ait. Siue p pace ueniūt apprehendite eos uiuos: siue ut prelientur uiuos eos capite. Egressi sunt ergo pueri principum puindarū: ac reliquos egerūt sequebat. Et percussit unusquisq; uirum qui contra se ueniebat: superiuntq; syri: et persecutus est eos israhel. Fugit quoq; benadab rex syrie i equo cum equis suis. Necnon egressus rex israhel percussit equos et currus: et percussit syriā plaga magna nimia. Accedens autem propheta ad regem israhel dixit ei. Vade et confortare te scito. et uide quid facias. Sequenti mē

anno. rex syrie ascendet contra te. Retiū vero regis syrie dixerūt ei. Dñi mōtium sunt dñi eorum: ideo superauerunt nos. Sed melius est ut pugnemus contra eos in campis: et obtruemus eos. Tu ergo uerbū hoc fac. Amque reges singulos ab exercitu tuo: et pone principes p eis: et instaura numerum militum qui ceciderūt de tuis et equos sedm equos priuos: et currus sedm currus quos ante habuisti. et pugna binus contra eos in campis: et uidebis quod obtruemus eos. Ceditit consilio eorū: et fecit ita. Igitur postq; anni transierat recessit benadab syros et ascendit affec: ut pugnaret contra israhel. Porro filij israhel recessi sūt et accipis cibaria profecti ē aduerso: rapti q; mercedi sūt contra eos isti duo parui greges capray: syri autē repleuerūt terram. Et accedens unus uir dei dixit ad regē israhel. Hec dicit dñs. Quia dixerūt syri deus monium est dñs: et nō est deus uallium: dabo omnē multitudinē hanc grandē in manu tua: et scies quia ego sū dñs. Dirigebantq; septem diebus regē adūso hñ atq; illi ades: septima autē die commissum est bellū. Percussitq; filij israhel de syris centū milia pedum in die una. Fugerunt autem syri qui remanserunt in affec in ciuitate: et cecidit murus super uiginis septem milia hominū qui remanserant. Porro benadab fugies ingressus ē ciuitatē in cubiculum quod erat intra cubiculum: dixeruntq; ei serui sui. Ecce audim⁹ qd reges domus israhel demētes sunt. Ponam⁹ itaq; sacros ilumbis tuis et funiculos in capibus nostris: et egrediamur ad regē israhel: forsitan saluabit animas nras. Acciperunt

sacros ilumbos suos et posuerūt funiculos in capibus suis: ueneruntq; ad regē israhel et dixerūt ei. Seruus tuus benadab dicit. Viat oro te anima mea. Et ille ait. Si ad huc uiuē: scater meus est. Quod acceperūt uiri pro omine: et festinantes rapuerūt uerbū regis eius: atq; dixerūt. Frater tuus benadab. Et dixit eis. Ite et adducite eum ad me. Egressus est ergo ad eum benadab: et leuauit eum in curru suū. Qui dixit ei. Curatōres quas tulit pater meus a patre tuo reddā: et plateas fac tibi in damasco sicut fecit pater meus in samaria: et ego federa⁹ reddā a te. Depigit ergo sedus: et dimisit eū. Tunc uir quidam de filiis prophetarū dixit ad socium suum i sermone dñi. Percute me. At ille noluit percutere. Qui ait. Quia noluit audire uocem dñi: ecce recedes a me: et percutiet te leo. Cumq; paululum recessisset ab eo: inuenit eum leo atq; percussit. Sed et alterum inueniens uirū: dixit ad eum. Percute me. Qui percussit eū: et vulnerauit. Abiit ergo propheta et occurrit regi in uia: et nuntiavit aspersione pulueris os et oculos suos. Cumq; rex transisset: clamauit ad regem et ait. Seruus tuus egressus est ad preliandum cominus: atq; fugisset uir unus. adduxit eū quiddā ad me: et ait. Custodi uirū istū. Qui si lapsus fuerit cecit anima tua p anima ei⁹: aut talentū argenti appetes. Dum autē ego turbatus huc illucq; me reuerē: subito non comparuit. Et ait rex israhel ad eum. Hoc est iudiciū tuū: quod ipse receuisti. At ille statim absterxit puluerē de facie sua: et cognouit eū rex isrl qd esset de prophetis. Qui ait ad eū. Hec dicit dominus. Quia dimisisti uirū

dignum morte de manu tua: et anima tua pro anima eius: et populus tuus pro populo eius. Reuersus est igitur rex israel in domum suam: et audire contemnens: et fugit ibi duo uenerunt in samariam.

Dixit uerba autem hec tempore illo vinea erat naboth ierachelitarum qui erat in ierachel: iuxta palatium achab regis samarie. Locutus est ergo achab ad naboth dicens: Da michi vineam tuam ut faciam michi ortum oleum: quia vicina est et prope domum meam. Daboq; tibi pro ea vineam meliorem: aut si commodius tibi putas argenti precium quantum digna est. Cui respondit naboth: Propitius michi sit dominus: ne deum hereditatem patrum meorum tibi. Venit ergo achab in domum suum: indignans et frendens super uerbo quod locutus fuerat ad eum naboth ierachelitarum: dicens: non dabo tibi hereditatem patrum meorum. Et proiciens se in lectulum suum auertit faciem suam ad parietem: et non comedit panem. Ingressa est autem ad eum iezabel uxor sua: dixitq; ei: Quid est hoc unde anima tua contristata est: et quare non comedis panem? Cui respondit ei: Locutus sum naboth ierachelitarum et dixi ei: Da michi vineam tuam accepta pecunia: aut si tibi placet dabo tibi vineam meliorem pro ea. Et ille ait: Non dabo tibi vineam meam. Dixit ergo ad eum iezabel uxor eius: Grandis auctoritatis es: et bene regis regnum israel. Surge et comede panem: et equo animo esto. Ego dabo tibi vineam naboth ierachelitarum. Scripsit itaque litteras re non uine achab: et signauit eas anulo suo: et misit ad maiores natu: et optimates qui erant in ciuitate eius: et habitabant cum naboth. Litterarum autem hec erat sententia: Predicauit

ieiunium et sedere facite naboth inter primos populi: et submittite duos viros filios belial coram eo: et falsum testimonium dicite benedixit naboth deum et regi: et educite eum et lapidate: siq; moriatur. Fecerunt ergo viros maiores natu et optimates qui habitabant cum eo in uerbo sicut precipuerat eis iezabel: et sicut scriptum erat in litteris quas miserat ad eos. Predicauerunt ieiunium: et sedere fecerunt naboth inter primos populi: et adductis duobus uiris filiis diaboli fecerunt eos sedere contra eum. At illi scilicet ut uici diaboli: dixerunt contra eum testimonium coram multitudinem. Benedixit naboth deo et regi. Quia obrem educerent eum extra ciuitatem: et lapidibus interfecerunt. Misericorditerq; ad iezabel dixerunt. Lapidatus est naboth: et mortuus est. Scidit autem cum audisset iezabel lapidatum naboth et mortuum: locuta est ad achab. Surge posside vineam naboth ierachelitarum: quia noluit tibi acquiescere et dare eam accepta pecunia. Non enim uiuit naboth: sed mortuus est. Quod cum audisset achab mortuum uidelicet naboth: surrexit et descendebat in vineam naboth ierachelitarum ut possideret eam. Scidus est igitur seruo domini ad heliam thelbiten dicens. Surge: descende in occursum achab regis israel: qui est in samaria. Ecce ad vineam naboth descendit: ut possideret eam. Et loquens ad eum dicens. Hec dicit dominus deus: Occidisti: in super et possidisti. Et post hoc addidit: Hec dicit dominus. In loco hoc in quo linguntur rantes sanguinem naboth: lambent quoq; sanguinem tuum. Et ait achab ad heliam. Num inuenisti me inuictum tibi? Cui dixit. Inueni: et quod uindicta sit ut faceret

malum in conspectu domini. Hec dicit dominus. Ecce ego induca super te malum: et deuota posterora tua: et interficiam de achab inuicentem ad parietem: et clausum et clumum in israel. Et dabo domum tuam sicut domum iheroboam filij naboth: et sicut domum baasa filij ahia: quia egisti ut me ad iracundiam prouocares: et peccare fecisti israel. Sed et de iezabel locutus est dominus dicens. Canes comedent iezabel: et agro ierachel. Si mortuus fuerit achab in ciuitate comedet eum canes: si autem mortuus fuerit in agro: comedet eum uolucres celi. Igitur non fuit aliter talis sicut achab: qui uenundatus est ut faceret malum in conspectu domini. Conciuit enim cum iezabel uxor sua: et abominabilis factus est: intantum ut sequeretur ydola que fecerat amoret: quos consumpsit dominus a facie filiorum israel. Itaque cum audisset achab sermones istos scidit uestimenta sua: et opulit cilicio caritatem suam: ieiunauitq; et dormiuit in sacco: et ambulauit de misso capite. Et factus est seruo domini ad heliam thelbiten dicens. Nonne uidisti humiliatum achab coram me: quia igitur humiliatus est mei causa: non inducam malum in diebus eius: sed in diebus filij sui inferam malum domui eius.

Transierunt igitur tres anni absq; bello inter siriam et israel. In anno autem tercio descendit iosaphat rex iuda ad regem israel. Dixitq; rex israel ad seruos suos. Ignoratis quod nostra sit ramoth galaad: et negligimus tollere eam de manu regis sirie: Et ait ad iosaphat. Veniesse mecum ad preliandum in ramoth galaad: Dixitq; iosaphat ad regem israel. Sicut ego sum: ita et tu. Populus meus et

populus tuus unum sunt: et equites mei equites tui. Dixitq; iosaphat ad regem israel. Quere oro te hodie seruum domini. Congregauit ergo rex israel prophetas: quadringentos circiter uiros: et ait ad eos. Ite de hoc in ramoth galaad ad bellandum an quiescere: Qui responderunt. Ascende: et dabit eam dominus in manu regis. Dixit autem iosaphat. Non est hic propheta domini quispiam: ut interrogaui per eum. Et ait rex israel ad iosaphat. Remanet uir unus per quem possumus interrogare dominum: sed ego odi eum: quia non propheta michi bonum sed malum: michihas filius iemla. Cui iosaphat ait. Ne loquaris ita rex. Vocauit ergo rex israel eum quendam: et dixit ei. Festina adducere michi filium iemla. Rex autem israel et iosaphat rex iuda sedebant: unusquisq; in solio suo: restitit cultu regio in area iuxta ostium porte samarie: et unius prophete prophetauit in conspectu eorum. Fecit quoq; sibi sedechias filius chanaan cornua ferrea et ait. Hec dicit dominus. Hys uentilabis siriam: donec deleas eam. Quiesq; prophete similiter prophetauit dicens. Ascende in ramoth galaad et uade prospere: et tradet dominus in manus regis. Aduciens uero qui erat ut uocaret michihas: locutus est ad eum dicens. Ecce timores prophetarum ore uno regi bona predicant. Sit ergo seruo tuus similis eorum: et loquere bona. Cui michihas ait. Quia ait dominus: quia quodcumq; dixerit michi dominus: hoc loquar. Venit itaq; ad regem: et ait illi rex. Michihas: ire debemus in ramoth galaad ad preliandum an cessare? Cui ille respondit. Ascende et uade prospere: et tradet

dñs i manu regis. Dixit autē rex ad eū. Iterū atq; iterū adiuro te: ut nō loquaris michi nisi qđ verū est in nomine dñi. Et ille ait. Vidi cundū isrl dispersum in mōtib; quasi oves non habentes pastore. Et ait dñs. Non habent isti dñm: reuertatur unusquisq; in domū suā in pace. Dixit ergo rex isrl ad iolaphat. Nunquid non dixi tibi quia nō pphat michi bonū: sed semp malū? Ille vero addens ait. Propter hoc audi sermonem dñi. Vidi dñm sedentē sup solū suū: et omēn exercitū reli assistentē ei a dextris et a sinistris. Et ait dñs. Quis decipiet achab regē israhel ut ascendat: et cadat in ramoth galaad? Et dixit vn⁹ verba huiusmodi: et alius aliter. Egredius est autē spiritus: et stetit corā dño: et ait. Ego decipiam illū. Cui locut⁹ est dñs. In quo? Et ille ait. Egrediar: et ego spirit⁹ mendax in ore om̄i pphar eius. Et dixit dñs. Decipies et pualetis: egredere et fac ita. Stetit igitur cor dedit dñs spiritū mendacij in ore om̄i ppharū suorū qui hic sunt: et dñs locutus est corā te malū. Accessit autē sezechias filius thanaan: et percussit michēā in maxillā: et dixit. Ne ne ergo dimisit spiritus dñi: et locut⁹ est tibi? Et ait michreas. Vilius es i die illa: quando ingredieris cubiculū intra cubiculū ut abscondaris. Et ait rex israhel. Tollite michream et maneat apud amon principē civitatis: et apud ioas filium amalech: et dicite eis. Hec dicit rex. Mittite virū istum in carcerem: et sustentate eum pane tribulationis: et aqua angustie: donec reuertat in pace. Dixitq; michreas. Si reuersus fueris in pace: nō est locutus in me dñs. Et ait. Audite ppli om̄es. Ascendit itaq;

rex isrl et iolaphat rex iuda: i ramoth galaad. Dixit itaq; rex israhel ad iolaphat. Summe arma et ingredere praelium: et induere vestib; tuis. Porro rex isrl mirante habitu suū: et ingessit principib; eorum triginta duobus dicens. Nō pugnabitis corā minori et maiore quorūq; nisi contra regem israhel solū. Cum ergo vidissent principes eorum iolaphat suspirati sunt qđ ipse esset rex israhel: et impetū facto pugnabant corā eū. Et cedam autē iolaphat. Intellegētiq; principes eorum qđ non esset rex israhel: et colla uerunt ab eo. Unus autem quidam cecidit arcum in interitum sagittarū dirigens: et cecidit percussit rex israhel inter pulmonem et stomachū. At ille dixit aurige suo. Hecce manus manū et ecce me de exercitū: quia grauius vulneratus sū. Commisitū est ergo praeliū in die illa. Et rex israhel stabat i curru suo: contra suos: et mortuus ē vesper. Fluēbat autē sanguis plage i sinu eurus: et prece insouit in vniuerso exercitū atq; sol occubere dicens. Unusquisq; reuertatur in civitatem et in terram suā. Mortuus est autē rex: et platus est in samariā. Sepelivntq; regem in samaria: et lauerūt eum i piscina samarie et linxerunt eum sanguine eius: et habenas lauerunt iuxta verbum dñi quod locut⁹ fuerat. Reliqua autē sermonum achab et vniuersa que fecit: et domus eburea quā edificavit: cunctarūq; urbium quas restituit: nonne hec scripta sūt i libro verborū dicitū regū israhel? Dominus ergo achab cū patrib; suis: et regnavit orchozias filius ei⁹ pro eo. Iolaphat vero filius ala regnare cepit super

iudam: anno quarto achab regis israhel. Trigintaquinq; annor erat cum regnare cepisset: et viginquinq; ann⁹ regnavit in iherusalem. Nomen matris eius azuba: filia salai. Et ambulavit in omni via ala patris sui: et nō dedit autē ei ea. Fecitq; quod rectum est in conspectu domini: veruntamen recessa non abstulit. Adhuc enim populus sacrificabat et adolebat incensū in recessis. Pacemq; habuit iolaphat cum rege israhel. Reliqua autē verborū iolaphat: et opera eius que gessit et prelia nomine hec scripta sunt i libro verborū dicitū regum iuda: Sed et reliquias effeminatorū qui remanserant in diebus ala patris eius abstulit de terra. Nec erat tū rex constitutus in edom. Rex vero iolaphat fecerat clasles in mari: que navigarent i ophir propter aurum: et ne non poterant: quia confecti sunt in aspongaber. Tunc ait orchozias filius achab ad iolaphat. Gadat serui mei cum servis tuis in navibus. Et noluit iolaphat. Dominusq; iolaphat cum patrib; suis: et sepultus est cum eis in civitate david patris sui: regnavitq; ioram filius eius p eo. Orchozias autem filius achab regnare cepit super israhel in samaria anno septimodecimo iolaphat regis iuda: regnavitq; sup israhel duobus annis. Et fecit malū in conspectu domini: et ambulavit in via patris sui: et matris sue: et in via iheroboam filij nabath qui peccare fecit israhel. Servavit quoq; bal et adoravit eum: et irritavit dominum deum israhel iuxta omnia que fecerat pater eius. *Explicit liber regū tertius. Incipit liber Regum quartus Capitulū primum.*

Deuaritat⁹ est autē moab in isrl: postq; mortuus est achab. Ceciditq; orchozias p rancellos macti sui: quod habebat in samaria et egrotavit: missiq; nuncios dicens ad eos. Ite consulti beelzebub dei archaron: vti uiuere queam de infirmitate mea hac. Angelus autē dñi locut⁹ ē ad heliā thelbiten dicens. Surge et descende in occursum nuncios regis samarie: et dices ad eos. Nunquid nō ē deus in israhel: ut ratis ad consulendū beelzebub dei archaron? Quāobrem hec dicit dñs. De ledulo sup quē ascendisti nō descendes: sed morte morieris. Et abiit helias: reuertētiq; sunt nuncios ad orchozias. Qui dixit eis. Quare reuertistis? At illi respondit ei. Vir occurrit nobis: et dixit ad nos. Ite reuertimini ad regem qui misit vos: et dicitis ei. Hec dicit dominus. Nunquid quia non erat deus in israhel mittis ut consulatur beelzebub dei archaron? Quāto de ledulo sup quē ascendisti nō descendes: sed morte morieris. Qui dixit eis. Cuius figure et habitus est vir ille q̄ occurrit vobis: et locutus est verba hec? At illi dixerūt. Vir pilosus: et zona pellicia accinctus reitibus. Qui ait. Helias thelbitis ē. Missitq; ad eum quinquagenariū principē: et quinquaginta qui erant sub eo. Qui ascendit ad eū: sedentiq; in vertice mōtis ait. Homo dei: rex precepit ut descendas. Respondens q; helias: dixit quinquagenario. Si homo dei sum: descendat ignis de celo et deuoret te et quinquaginta tuos. Descendit ergo ignis de celo: et deuoravit eū: et quinquaginta qui erant

cū eo. Rursusq; misit ad eū principē
 quinquagenariū alterum: et quiqua-
 ginta cū eo. Qui locutus est illi. Homo
 dei: hec dicit rex. Festina. descende.
 Respondens helias ait. Si homo dei
 ego sum: descendat ignis de celo et de-
 uoret te et quiquaginta tuos. Descen-
 dit ergo ignis de celo: et deuorauit illū.
 et quinquaginta eius. Iterum misit
 principē quinquagenariū tertium: et
 quiquaginta qui erant cū eo. Qui cū
 uenisset curuauit genua cōtra heliam:
 et precatus est eum et ait. Homo dei:
 noli despicere animā meā: et animas
 seruorum tuorū qui mecum sunt. Ecce
 descendit ignis de celo et deuorauit du-
 os principes quiquagenarios pūos:
 et quinquaginta qui cum eis erant.
 Sed nunc obsecro ut miseraris ani-
 me mee. Locutus est autē angelus dñi
 ad heliam dicens. Descende cum eo.
 Ne timeas. Surrexit igitur et descendit
 cum eo ad regem: et locutus est ei. Hec
 dixit dñs. Quia misisti nuncios ad
 cōsulendū bēlzebub deum aacharon
 quasi nō esset deus in isrl a quo posses
 interrogare sermonem: ideo de ledulo
 sup que ascendisti non descendes: sed
 morte morieris. Mortuus est autem
 iuxta sermonē dñi quē locutus ē helias:
 et regnauit ioram frater eius pro eo:
 anno scđo ioram filij iofaphat regis
 iude. Non enī habebat filiū. Reliqua
 autem uerborum ochozie que opor-
 tet. nonne hec scripta sunt in libro
 sermonum dierum regū israhel?

Factum est autem cū leuare uellet
 dñs heliam per turbīnē in celū:
 ibant helias et heliseus de galgalis.
 Dixitq; helias ad heliseum. Bede hic:
 quia dñs misit me usq; in bethel. Qui
 ait heliseus. Vniū dominus: et uiuit

anima tua: quia nō deselinquam te.
 Cumq; descendissent bethel: egressi sunt
 filij ppharū qui erant in bethel ad heli-
 seum: et dixerunt ei. Nunquid nō hic:
 quia hodie dñs tollit dñm tuū a te?
 Qui rōdit. Et ego noui. Silere. Dixit
 autem helias ad heliseum. Bede hic:
 quia dñs misit me in ihericho. Et ille
 ait. Vniū dñs: et uiuit anima tua:
 quia nō deselinquā te. Cumq; uenissent
 ihericho: accesserunt filij pphetarū qui
 erant in ihericho ad heliseū: et dixerunt
 ei. Nunquid nō hic: quia dñs hodie
 tollit dñm tuum a te? Et ait. Et ego
 noui. Silere. Dixit autem ei helias.
 Bede hic: quia dñs misit me usq; ad
 iordanem. Qui ait. Vniū dominus:
 et uiuit anima tua: quia non deselin-
 quam te. Iterum igitur ambo ppharū:
 et quinquaginta uiri de filijs ppharū
 secuti sunt eos. Qui et steterunt cōtra
 longē. Illi autem ambo stabant sup
 iordanem. Tuncq; helias palliū suū
 et inuoluit illud: et percussit aquas q̄
 dimise sunt i uirang; partē: et transie-
 runt ambo per siccū. Cumq; transissent:
 helias dixit ad heliseum. Postula qd
 uis: ut faciam tibi anteq; tollar a te.
 Dixitq; heliseus. Obsecro ut fiat i me
 duplex spiritus tuus. Qui respondit.
 Eam difficilem postulasti. At tamen
 si uideris me quādo tollar a te erit qd
 petisti: si autem non uideris non erit.
 Cumq; pergerent et incedentes sermo-
 narentur: ecce currens igneus et equi
 quē diuiderunt utrumq;. Et ascendit
 helias p turbīnē in celum: heliseus
 autē uidebat: et clamabat. Pater mi:
 pater mi: currens israhel et auriga eius.
 Et nō uidit eū amplius. At ppharū
 q; uelimenta sua: et sedit illa i duas
 partes. Et leuauit palliū helie quod

occiderat ei. Reuersusq; stetit sup ripā
 iordanis: et pallio helie qd occiderat
 ei percussit aquas: et non sunt diuise.
 Et dixit. Vbi est deus helie cū nūc?
 Percussitq; aquas: et diuise sunt huc
 atq; illuc: et transiit heliseus. Videntes
 autem filij pphetarū qui erant in ihericho
 de cōtra dixerunt. Requeuit spiritus
 helie super heliseum. Et uenientes in
 occursum eius adorauerūt eū proni
 in terram: dixeruntq; illi. Ecce cū seruis
 tuis sunt quinquaginta uiri fortes: q̄
 possunt ire et querere dominū tuum:
 ne forte tulerit eum spiritus domini et
 proiecerit eum in unum montium aut
 in unā uallū. Qui ait. Nolite mirari.
 Loqueruntq; eum: donec acquiesceret
 et diceret. Mitte. Et misit quiqua-
 ginta uiros. Qui cum quesissent tribus
 diebus: nō inueniunt. Et reuersi sūt
 ad eum. At ille habitabat in ihericho:
 et dixit eis. Nunquid nō dixi uobis:
 nolite mirari? Dixerunt quoq; uiri cō-
 uincis ad heliseum. Ecce habitatio ci-
 uicatis huius optima est sicut cūple
 diē prospicias: sed aque pessime sunt:
 et terra sterilis. At ille ait. Afferte mi-
 chi uas nouum: et mitte in illud sal.
 Quod cū amulissent: egressus ad fon-
 tem aquarū misit in illum sal: et ait.
 Hec dicit dominus. Banauit aquas
 has: et nō erit ultra in eis mors neq;
 sterilitas. Banate sūt ergo aque usq;
 in diem hanc: iuxta uerbu helie qd
 locutus est. Ascendit autem inde heli-
 seus in bethel. Cumq; ascenderet p uia
 pueri parui egressi sunt de ciuitate: et
 illudebant ei dices. Ascende calue:
 ascende calue. Qui cū respexisset uidit
 eos: et maledixit eis i nomine domini.
 Egressiq; sunt duo uersi de saltu: et la-
 tuerunt eū eis quadraginta duos

pueros. Abiit autē inde i montē carme-
 liter inde reuersus ē in samariā. **I**
 oram rex filius achab regnauit sup
 israhel i samaria: anno decimo octauo
 iofaphat regis iude. Regnauitq; duo-
 decim annis: et fecit malum coram
 dño: sed non sicut pater suus et mater.
 Tulit enim statuas baal quas fecerat
 pater eius: ueruntamen in peccatis ihe-
 roboam filij nabath qui peccare fecit
 israhel ad bēl: nec recessit ab eis. Por-
 ro mesa rex moab nutrebat pecora
 multa: et soluebat regi israhel centum
 milia agnorum: et centū milia arietū
 cum uellerib; suis. Cumq; mortuus
 fuisset achab: preuaricatus est sedus
 qd habebat cum rege israhel. Egressus
 est igitur rex ioram in die illa de sama-
 ria: et recessit in uniuersum israhel: mi-
 sitq; ad iofaphat regem iuda dicens.
 Rex moab recessit a me: ueni meū con-
 tra eū ad preliū. Qui rōdit. Ascendā.
 Qui meus est tuus est: populus me?
 populus tuus: et equi mei equi tui. Di-
 xitq;. Per quam uiam ascendemus?
 At ille respondit. Per desertū ydumie.
 Perceperunt igitur rex israhel et rex iuda
 et rex edom: et circueuerūt p uiam septē
 dierū: nec erat aqua egeritui et iumē-
 tis que sequebantur eos. Dixitq; rex
 israhel. Heu heu heu. Congregauit nōs
 dñs tres reges: ut cadeter in manu
 moab. Et ait iofaphat. Est ne hic
 propheta dñi: ut deprecemur dñm p
 eum? Et respondit unus de seruis re-
 gis israhel. Est hic heliseus filius sa-
 phat: qui fundebat aquam sup mā-
 nus helie. Et ait iofaphat. Est apud
 eum sermo dñi? Descenditq; ad eum
 rex israhel et iofaphat rex iuda: et rex
 edom. Dixit autem heliseus ad regem
 israhel. Quid michi et tibi est? Vade

ad phetas pris tui et matris tue. Et ait illi rex israel. Quare congregavit dñs res reges hos ut traderet eos in manus moab? Dixitq; ad eum heliseus. Vivit dñs exercituum in cuius conspectu sto: qd si nō vultū iofaphat regis inde erubescerem: nō attendissem quidam te: nec respexissem. Nunc autē adducite michi psalter. Cūq; caneret psalter: facta est super eum manus dñi. Et ait. Hec dicit dñs. facite aluvium torrentis huius fossas et fossas. Hec enim dicit dñs. Non videbitis ventū neq; pluviam: et aluvius iste replebitur aquis: et bibetis vos et familie vestre et iumenta vestra. Parumq; est hoc in conspectu domini: insuper trader etiam moab i manus nostras. Et percietis omnem civitatem munitam et omnem urbem eledam: et universum lignum fructiferum succideris cunctosq; fontes aquarū obstruabitis: et omne agrum egregium operietis lapidibus. Factū est igitur mane quando sacrificium offerri solet: et ecce aque veniebant per viam edom. Et repleta est terra aquis. Universi autē moabite audientes qd descendissent tres reges ut pugnarent adversus eos congregaverunt omnes qui accendi erant baltho desuper: et steterunt in terminis primorū mane surgentes. et orto iam sole eg adverso aquarum: viderunt moabite contra aquas rubras quasi sanguinē: dixeruntq; Sanguis gladij ē. Pugnauerunt reges contra se: et celi sunt mutui. Nunc perge ad predam moab. Perreperūtq; in castra israel. Porro consurgens israel percussit moab: ac illi fugerunt coram eis. Venierunt igitur qui vicerant et percusserant moab: et civitates destruxerūt: et omnem agrum

optimum mittentes singuli lapides repleverunt: et uniuersos fontes aquarū obstruauerūt: et omnia ligna fructifera succiderunt: ita ut muri tantū fideles remaneret. Et circumdata est ciuitas a fundibularijs: et magna ex parte perculsa. Quod cum vidisset rex moab prevaluisse scilicet hostes tulit secum septingentos viros eductes gladios ut irumperent ad regem edom: et nō potuerūt. Accipientesq; filium suū primogenitum qui regnauerat erat pro eo obtulit olocaustum super murum: et facta est indignatio magna in israel. Barumq; recesserunt ab eo: et reversi sunt in terram suam. **M**ulier autē quedam de vxoribus prophetarū clamabat ad helisē dicens. Seruus tuus vir meus mortuus est: et nō nobis quia seruus tuus fuit et mens deum. Et ecce creditor venit: ut tollat duos filios meos ad seruandū sibi. Cui dixit heliseus. Quid vis ut faciam tibi? Dic michi. Quid habes in domo tua? At illa respondit. Nō habeo ancilla tua quicq; i domo mea: nisi parum olei quo ungar. Cui ait. Vade: pete mutui ab omnibz vicinis tuis vasa vacua nō pauca: et ingredere et claudē ostium tuū cum intimes fueris tu et filij tui: et mitte inde in omnia vasa hec: et cum plena fuerint tolle. Quia itaq; mulier: et clausit ostiū super se et super filios suos. Illi ostendebant vasa: et illa infundebat. Cūq; plena fuissent vasa: dixit ad filios suos. Assete michi adhuc vas. Et ille respondit. Non habeo. Stetitq; oleū. Venit autē illa et indicauit hominī dei. Et ille. Vade inquit vende oleum et redde creditori tuo: tu autem et filij tui vivite de reliquo. Facta est autem quedam

dies: et transibat heliseus per lunam ciuitatem. Erat autem ibi mulier magna: que tenuit eū ut comederet panē. Cūq; frequenter inde transiret: diuerſebat ad eam ut comederet panē. Que dixit ad virū suū. Animaduerto qd vir dei sanctus est iste: qd transit per nos frequenter. Faciamus ergo ei cenaculum paruum: et ponamus ei in eo lectulū et mensam et sellam et candelabrum: ut cū venerit ad nos maneat ibi. Facta ē ergo dies quedā: et veniens diuerſit in cenaculū: et requieuit ibi. Dixitq; ad giesi puerum suum. Vora sumam inter istam. Qui cum vocasset eam: et illa stetit coram eo: dixit ad puerū suū. Loquere ad eam. Ecce sedule in omnibz ministrasti nobis: quid vis ut faciam tibi? Nunquid habes negotiū: et vis ut loquar regi huius principi mulier? Que respondit. In medio populi mei habito. Et ait. Quid ergo vult ut faciam ei? Dixitq; giesi. Ne queras. Filium enim nō habet: et vir ei? Senex ē. Precepit itaq; ut vocaret eā. Que cū vocata fuisset et stetit ante ostium: dixit ad eam. In tempore isto in hac eadem hora si vita comes fueris: habebis in utero filium. At illa. Noli queso domine mi vir dei: noli mentiri ancillę tue. Et concepit mulier: et peperit filiū in tempore: et in hora eadem qua dixerat heliseus. Creuit autem puer: et cum esset quedam dies et egressus esset ad patrem suū ad messores: ait patri suo. Caput meum doleo. At ille dixit puero. Tolle: et duc eum ad matrem suā. Qui cū tulisset et duxisset eum ad matrem suam: posuit eum illa super genua sua usq; ad meridiem: et mortuus est. Ascendit autem et collocauit eum super lectū hominis dei: et clausit

ostiū. Et egressa vocauit virū suū. Et ait. Mitte mecum obsecro unū de pueris et asinā: ut recurram usq; ad spemine dei: et reuertar. Qui ait illi. Quamobrem causam vadis ad eum? Hodie non sūt kalende neq; sabbatū. Que respondit. Vadam. Barumq; asinam: et precepit puero. Asina et ppera: ne michi moram facias in cundo: et hoc age quod precipio tibi. Profeta ē igit: et venit ad virū dei in monte carmeli. Cūq; vidisset eam vir dei decontra: ait ad giesi puerū suū. Ecce sum amicus illa. Vade ergo i occursum eius: et dic ei. Retene agitur circa te et circa virum tuum: et circa filiū tuum? Que respondit. Bede. Cūq; venisset ad virū dei in montem apprehendit pedes eius: et accessit giesi ut amoueret eam. Et ait homo dei. Dimitte illam. Anima enim eius in amaritudine est: et dñs relinquit a me: et non indicauit michi. Que dixit illi. Nunquid priui filiū a domino meo? Nunquid nō dixi tibi: ne illudas me? Et ille ait ad giesi. Accinge lumbos tuos: et tolle baculum meū in manu tua et vade. Si occurrerit tibi homo non salutes eum: et si saluauerit te quispiam nō respōdeas illi. Et pones baculum meū super faciem pueri. Porro mater pueri ait. Vivit dominus et vivit anima tua: non dimittam te. Surrexit ergo: et secutus ē eam. Giesi autē precesserat ante eos: et posuerat baculum super faciem pueri: et non erat vox neq; sensus. Reversus q; est in occursum eius: et nuntiavit ei dñs. Non surrexit puer. Ingressus est ergo heliseus domum: et ecce puer mortuus iacebat in lectulo ei. Ingressusq; clausit ostiū super se et super puerū: et orauit ad dominū. Et ascendit: et

incubuit super puerum: posuitque os suum
super os eius: et oculos suos super oculos
eius: et manus suas super manus eius
et incurauit se super eum: et calefacta est
caro pueri. At ille reuersus deambula-
bat in domo semel huc atque illuc: et ascen-
dit et incubuit super eum. Et obsecrauit
puer septies: aperuitque oculos. Et ille
vocauit giesi: et dixit ei. Hora luma-
niten hanc. Que vocata ingressa est
ad eum. Qui ait. Tolle filium tuum. Venit
illa et corruit ad pedes eius: et adora-
uit super terram. Tulitque filium suum
et egressa est: et heliseus reuersus est in
galgala. Erat autem fames in terra:
et filij prophetarum habitabant coram eo:
dixitque unus de pueris suis. Pone ollam
grandem: et coque pulmentum filijs
prophetarum. Et egressus est unus in ager:
ut colligeret herbas agrestes. Inuenit
que quasi vitem siluestrem: et collegit ex
ea coluquintidas agri et impleuit pal-
lum suum: et reuersus cõsedit in ollam
pulmenti. Nesciebat enim quid esset:
infuderunt igitur socijs ut comederent.
Cumque gustassent de codione: edama-
uerunt dicentes. Mors in olla vir dei.
Et non potuerunt comedere. At ille: affec-
te inquit farina. Cumque tulissent: misit
in ollam et ait. Infunde tunc ut come-
dant. Et non fuit ampli⁹ quicquid ama-
ritudinis in olla. Vir autem quidam venit
de bassalisa deferens viro dei panes
primitiarum: et viginti panes ordeaceos:
et frumentum nouum in pira sua. At ille di-
xit. Da populo ut comedat. Responditque ei mi-
nistri eius. Quantū ē hoc ut apponam
coram centum viris? Rursum ille: da
ait populo ut comedat. Hec enim di-
xit dominus. Comederunt et supererant.
Posuit itaque coram eis. Qui comede-
runt: et supererant iuxta verbum domini. ¶

Naaman princeps militie regis
sirie erat vir magn⁹ apud domi-
num suum: et honoratus. Per illum
enim dedit dominus salutem sirie. Erat
autem vir fortis et diues: sed leprosus.
Porro de siria egressi fuerant lamunite:
et captiuam duxerant de terra israhel
puellam parvulam: que erat in obsequio
uxoris naaman. Que ait ad dominam
suam. Quinā fuisset dominus meus
ad prophetam qui est in samaria: profe-
do curasset eum a lepra quā habet. In-
gressus est itaque naaman ad dominam
suam: et nuntiavit ei dicens. Sic est sic
locuta est puella de terra israhel. Dixit
que ei rex sirie. Vade: et mitte litteras
ad regem israhel. Qui cum profectus
esset et tulisset secum decem talenta ar-
genti et sex milia aureos: et decem muta-
toria vestimentorum: detulit litteras ad
regem israhel in hec verba. Cum acce-
pisset epistolam hanc: scito quod misit
ad te naaman seruum meum ut cures eum
a lepra sua. Cumque legisset rex israhel
litteras: scidit vestimenta et ait. Num-
quid deus ego sum ut occiderem populum
et viuificarem: quia iste misit ad me ut
curem hominem a lepra sua? Animad-
uertite et videte: quod occasiones querat
aduersum me. Quod cum audisset
heliseus vir dei: scidisse videlicet regē
israhel vestimenta sua: misit ad eum
dicens. Quare scidisti vestimenta tua?
Veniat ad me: et sciat esse prophetam in
israhel. Venit ergo naaman cum equis
et curribus: et stetit ad ostium domus
helisei. Misitque ad eum heliseus mu-
cum dicens. Vade et laua se septies
in iordane: et recipies sanitatem caro-
nis atque mundaberis. Irat⁹ naaman
recedebar dicens. Putabam quod egre-
deretur ad me et stans inuocaret nome-

domini dei sui: et tangeret manu sua locum
lepre: et curaret me. Numquid non me-
liores sunt abana et pharfar flumines da-
masi omnibus aquis israhel: ut lauer in
eis et munder? Eum ergo venisset se
et abiret indignans: accesserunt ad eum
serui sui: et locuti sunt ei. Pater: si rem
grandē dixisset tibi propheta: certe facere
debueras. Quātomagis quia nunc
dixit tibi laua te in iordane? Descen-
dit et lauit septies in iordane iuxta ser-
monem viri dei: et restituta ē caro eius
sicut caro pueri parvuli: et mundatus
est. Reuersusque ad virum dei cum multis
comitatu suo: venit et stetit coram eo
et ait. Hec scio quod non sit alius deus
in universa terra: nisi tantum in israhel.
Obsecro itaque ut accipias benedictio-
nem a seruo tuo. At ille respondit. Vi-
uit dominus ante quem sto: quia non
accipiam. Cumque virum faceret parum non ac-
quieuit. Dixitque naaman. Est vis.
Sed obsecro cõcede michi seruo tuo: ut
tollā onus duorum burdonum de ira. Non
enim faciet ultra seruis tuis olocaustum
aut victimam deis alienis: nisi domino.
Hoc autem solum est de quo deprecaris
domin⁹ p seruis tuis: quādo ingredietur
dominus meus templū tuum ut adoret:
et illo inuitente super manū meam: si
adorauero in templo raumon. Ado-
rante eo in eodē loco: ut ignoscat mi-
hi dominus seruis tuis p hac re. Qui
dixit ei. Vade in pace. Abijt ergo ab
eo: electo tempore terre. Dixitque giesi
puer viri dei. Peperit dominus meus naa-
man seruo isti: ut non acciperet ab eo quicquid
amulit. Viuit dominus quia curram
post eum: et accipiam ab eo aliquid.
Et seruus est giesi post regem naa-
man. Quem cum vidisset ille currentē
ad se: desilijt de curru in occursum eius

et ait. Redite sunt omnia? Et ille ait.
Rede. Dominus meus misit me ad te dicens.
Modo venerunt ad me duo adolescen-
tes de monte ephraim: filij prophetarum.
Da eis talentum argenti: et vestes mu-
tatorias duplices. Dixitque naaman.
Melius ē ut accipias duo talenta. Et
coegit eum: ligauitque duo talenta ar-
genti in duobus sacis: et duplicia ve-
stimenta et imposuit duobus pueris
suis: qui et portauerunt corā eo. Cumque
venisset iam respexit de manu eorum
et reposit in domo: dimisitque viros
et abiit: ipse autem ingressus stetit
corā domino suo. Et dixit heliseus. Unde
venis giesi? Qui respondit. Non inuit
seruis tuis quocumque. At ille ait. Morte-
ror meum in presenti erat: quando re-
uersus est homo de curru suo in occur-
sum tuum? Num igitur accepisti argentum
et accepisti vestes: ut emas oliveta: et
vineas et oves et boues et seruos et an-
tillas. Sed et lepra naaman adhaerebit
tibi et semini tuo usque in sempiternum. Et
egressus ē hinc iuxta ab eo leprosus. ¶
Dixerunt autem filij prophetarum ad heli-
seum. Ecce locus in quo habita-
mus corā te: angustus est nobis. Ea-
mus usque ad iordanem et tollant sin-
guli de silua materias singulas: ut edi-
ficemus nobis ibi locum ad habitandum.
Qui dixit. Ite. Et ait unus ex illis. Ve-
ni ergo et tu cum seruis tuis. Respondit.
Ego veniam. Et abiit cum eis. Cumque
venissent ad iordanem: cederant ligna.
Accidit autem: ut cum vniuersa materia suc-
cidisset: caderet ferrum securis in aquā.
Edamauitque ille et ait. Heu heu heu
domine mihi: et hocipsum mutuo acceperam.
Dixit autem homo dei. Ubi cecidit? At
ille monstrauit ei locum. Presidit ergo
lignum: et misit illuc. Statuitque ferrum.

Et ait. Tolle. Qui egredietur manum: et
tulit illud. Rex autem sive pugnabat
contra israel: consiliis; inquit cum suis
dicis. In loco illo et illo. ponam
insidias. Misit itaque vir dei ad regem
israhel dicens. Caue ne transeas in locum
illum: quia ibi sibi insidias sunt. Misit
itaque rex israhel ad locum quem dixerat ei
vir dei et percutit eum: et observavit
se ibi non senel neque bis. Conuersatusque
est cor regis sive pro hac re: et conuer-
satus sive suis ait. Quare non indi-
catis michi quis perditor mei sit apud
regem israhel? Dixitque unus servorum
eius. Nequaquam dicitur mihi rex: sed heliseus
propheta qui est in israhel indicat regi
israhel omnia verba quaecumque locutus
fueris in conclave tuo. Dixitque eis. Ite
et videte ubi sit: ut mittam et capiam eum.
Annuntiaverunt ei dicentes. Ecce in do-
thaim. Misit ergo illic equos et cur-
rus: et robur exercitus. Qui cum venisset
nocte: circumdederunt civitatem. Consur-
gens autem diluculo minister viri dei
egressus est: viditque exercitum in circuitu
civitatis et equos et currus. Annun-
ciavitque ei dicens heu heu domine mihi
quid faciemus? At ille respondit. Noli
timere. Plures enim nobiscum sunt: quam cum
illis. Cumque orasset heliseus ait. Domine:
aperi oculos huius ut videat. Et aper-
ruit dominus oculos pueri: et vidit: et ecce
mons plenus equorum et currum igneo-
rum in circuitu helisei. Hostes vero de-
scenderunt ad eum. Porro heliseus o-
ravit ad dominum dicens. Percute obse-
ro gentem hanc cecitate. Percussitque
eos dominus ne viderent: iuxta verbum he-
lisei. Dixit autem ad eos heliseus. Non
est hic via: nec ista est civitas. Sequi-
mini me: et ostendam vobis virum quem
queritis. Duxit ergo eos in samariam.

Cum ingressi fuissent in samariam: dixit
heliseus. Domine: aperi oculos istorum
ut videant. Aperuitque dominus oculos eorum:
et viderunt se esse in medio samarie. Di-
xitque rex israhel ad heliseum: cum videret
eos. Nunquid percussisti eos pater meus?
Et ille ait. Non percussisti. Neque enim
repperisti eos gladio et arcu tuo: ut puer-
tias. Sed pone panem et aquam coram
eis: ut comedant et bibant: et vadant
ad dominum suum. Apposuitque ei et
ciborum magna paratio. Et comede-
runt et biberunt: et dimisit eos abierunt
que ad domum suam. Et ultra non venerunt
latrones sive in terram israhel. Factum
est autem post hoc congregavit benadab
rex sive universum exercitum suum: et
ascendit et obsidebat samariam. Factum
est et fames magna in samaria: et tam-
diu obfessa est domus: donec remitteret caput
asini odoriga argenteis: et quarta pars
cervi ferebris columbarum quinque argen-
teis. Cumque rex israhel transiret per murum:
mulier quedam exclamavit ad eum dicens.
Salva me domine mihi rex. Qui ait. Non re-
saluat dominus. Unde te possis salua-
re? De area: vel de torculari? Dixitque
ad eam rex. Quid tibi vis? Que respon-
dit. Mulier ista dixit michi. Da filium
tuum ut comedamus eum hodie: et filium
meum comedamus cras. Losimus ergo
filium meum: et comedimus: dixitque ei
die altera. Da filium tuum: ut comedam
eum. Que abscondit filium suum. Quod
cum audisset rex: scivit vestimenta sua:
et transiebat per murum. Viditque omnis
populus illorum quo vestitus erat ad ra-
nem interius. Et ait rex. Hec michi
faciat deus: et hoc addat: si fuerit ca-
put helisei filij saphat super ipsum hodie.
Heliseus autem sedebat in domo suae:
senes sedebant cum eo. Pertransit itaque

virum: et antequam veniret nuntius: ille
dixit ad senes. Nunquid scitis quod mi-
serit filius hominis hic ut periret caput
meum? Videte ergo: cum venerit
nuntius: claudite ostium: et non sinatis
eum introire. Ecce mihi sonitus pedum domini
post eum est. Adhuc illo loquente
eis: apparuit nuntius qui veniebat ad
eum. Et ait. Ecce tantum malum a domino est.
Quid amplius respicias a domino? **III**
Dixit autem heliseus. Audite verbum
domini. Hec dicit dominus. In tem-
pore hoc cras: modius simile uno sta-
tere erit: et duo modij ordi statera uno
in porta samarie. Respondens unus
de duobus super cubus manuum regis incau-
tebat homini dei ait. Si dominus
fecerit etiam capharadas in celo: nun-
quid poterit esse quod loqueris? Qui ait.
Videbis oculis tuis: et inde non come-
des. Quatuor ergo viri erant leprosi
iuxta introitum porte: qui dixerunt ad
invicem. Quid hic esse volumus? donec
moriamur? Sive ingredi volumus?
civitatem fame moriemur: sive man-
serimus hic moriendum nobis est. Venite
ergo et transugiamus ad castra sive.
Si pepererint nobis vivemus: si autem
occideret volumus: nichilominus mori-
emur. Surrexerunt ergo vespere: ut
venirent ad castra sive. Cum venissent
ad principium castrorum sive: nullum
ibi repererunt. Si quidem dominus
sonitum audiri fecerat in castris sive:
curruum et equorum: et exercitus plurimum.
Dixeruntque ad invicem. Ecce mercede
adduxit aduersum nos rex israhel re-
ges getheoy: et egypcios: et venerunt super
nos. Surrexerunt ergo et fugerunt in te-
nebris: et dereliquerunt tentoria sua: et
equos et asinos in castris: fugeruntque
animas tantum suas saluare cupientes.

Igitur cum venissent leprosi illi ad prin-
cipium castrorum ingressi sunt unum taber-
naculum: et comederunt et biberunt. Tulerunt
que inde argentum et aurum et vestes: et
abierunt et absconderunt. Et rursum
reuersti sunt ad aliud tabernaculum: et
inde similiter auferentes absconderunt.
Dixeruntque ad invicem. Non recte fa-
cimus. Hec enim dies boni nuntij est.
Si tacuerimus: et noluerimus nunciare
usque mane: sceleris arguemur. Venite
eamus: et nunciemus in aula regis.
Cum venisset ad portam civitatis:
narraverunt eis dicentes. Quimus ad
castra sive et nullum ibidem reperimus
hominem: nisi equos et asinos alliga-
tos: et fixa tentoria. Ierunt ergo porta-
rij: et nuntiaverunt in palatio regis
interius. Qui surrexit nocte: et ait
ad servos suos. Dico vobis quid fe-
cerint nobis sivi. Sciunt quia fame
laboramus: et idcirco egressi sunt de
castris: et latitant in agris dicentes. Cum
egressi fuerint de civitate capient eos
viros: et tunc civitatem ingredi poterit-
mus. Respondit autem unus servorum
eius. Tollamus quinque equos qui re-
manserunt in urbe: quia ipsi tantum
sunt in universa multitudine israhel:
alii enim consumpti sunt: et mittentes
explorare poterimus. Adduxerunt ergo
duos equos: misitque rex in castra sive
rum dicens. Ite et videte. Qui abierunt
post eos usque ad iordanem. Ecce autem o-
mnis via plena erat vestibus et valis: qui
proiecerant sivi cum turbarentur. Reverti-
tque nuntij indicaverunt regi. Et egressus
populus diripuit castra sive: factusque est
modius simile statera uno: et duo mo-
dij ordi statera uno: iuxta verbum domini.
Porro rex ducem illum in cuius manu
incubuerat: effudit ad portam: quem

conculcavit turba in introitu porte et
morum? est: iuxta quod locutus fuerat vir
dei quando descendit rex ad eum. Ita
dumque secundum sermonem viri dei quem
dixerat regi quando ait: duo modum or-
dei statere uno erit: et modus simile
statere uno hoc eodem tempore etas
in porta samarie: quando responderat
dux ille viro dei et dixerat: etiam si dominus
fecerit catheradas in celo numquid po-
terit fieri quod loqueris? dixit ei videbis
oculis tuis: et inde non comedes. Eue-
nit ergo ei sicut predictum erat: et conculca-
vit eum populus in porta: et morum? est. **III**
Heliseus autem locutus est ad mhe-
rem: cuius vivere fecerat filium
dicens. Surge: vade tu et domus tua: et
peregrinare ubique: reperies. Vocabit
enim dominus famem: et veniet super terram
septem annis. Que surrexit et fecit iuxta
verbum hominis dei: et vadens cum domo
sua: peregrinata est in terra philistinim-
diebus multis. Cumque finis essent anni
septem: reversa est mulier de terra philis-
tinim. Et ingressa est: ut interpellaret
regem pro domo sua: et pro agris suis.
Rex autem loquebatur ei grece: pueri viri
dei dicens. Marta michi omnia magna-
lia que fecit heliseus. Cumque ille narraret
regi quomodo mortuum suscitasset: appa-
ruit mheri nimis vivificaverat filium
clamans ad regem pro domo sua et pro
agris suis. Dixitque grece. Domine mi rex
hec est mulier: et hic est filius eius quem susci-
tauit heliseus. Et interrogavit regem mi-
herem. Que narravit ei. Deditque ei rex
eunuchum unum dicens. Restitue ei
omnia que sua sunt: et universos red-
ditus agrorum a die qua reliquit terram
usque ad presens. Venit quoque heliseus
damascum: et benadab rex syrie egro-
tabat. Suscitaveruntque ei dicentes. Venit

vir dei huc. Et ait rex ad azahel. Velle
tecum munera et vade in occursum viri
dei: et consule dominum pro eum dicens. Si
evadere poterit de infirmitate mea huc:
Quid igitur azahel in occursum eius habens
secum munera et omnia bona damas-
conera quadraginta camelorum. Cumque
venisset coram eo ait. Filius meus be-
nadab rex syrie misit me ad te dicens.
Si sanari poterit de infirmitate mea
huc: Dixitque ei heliseus. Vade dic ei.
Sanaberis. Porro ostendit michi
dominus: quia morte morietur. Por-
ro cum eo: et turbatus est usque ad
suffusionem vultus. Flebatque vir dei.
Cui azahel ait. Quare dominus me-
us? At ille dixit. Quia scio quod facies
filii israel mala. Civitates eorum
munitiones igne succendes: et inveteres
eorum interficies gladio: et parvulo-
rum elides: et pregnantas divides. Di-
xitque azahel. Quid enim tibi servus tuus
cantis: ut faciam rem istam magnam?
Et ait heliseus. Ostendit michi domi-
nus te regem syrie fore. Qui cum recessis-
set ab heliseo: venit ad dominum suum.
Qui ait ei. Quid tibi dixit heliseus?
At ille respondit. Dixit michi: recipies
sanitatem. Cumque venisset dies altera: nu-
lit ite agnulum et infudit aquam: et respexit
super faciem eius. Quo mortuo: regna-
vit azahel pro eo. Anno quinto iorab
filius achab regis israel regnavit iorab
filius iosaphat rex iuda. Viginti du-
orum annorum erat cum regnare cepisset: et
odo annis regnavit in iherusalem. Am-
bulavitque in vijs regum israel: sicut
ambulaverat domus achab. Filia enim
achab erat uxor eius. Et fecit quod mali-
um est in conspectu domini. Noluit autem
dominus disperdere iudam propter da-
vid servum suum: sicut promissum est ei ut

daret illi lucernam: et filius eius cunctis
diebus. In diebus eius recessit edom
ne esset sub iuda: et constituit sibi regem.
Venitque iorab seira: et omnis exercitus
cum eo. Et surrexit node: percussitque ydu-
meos qui cum circumdederant: et prin-
cipes eorum. Populus autem fugit in
rabetnach suam. Recessit ergo edom ne
esset sub iuda: usque ad diem hanc. Tunc
recessit et lobna in tempore illo. Reliqua
autem sermonum iorab et universa que fecit:
nonne hec scripta sunt in libro verborum
dicti regum iuda? Et dominavit ioram
cum patribus suis: sepulchrumque est cum
eis in civitate david: et regnavit ochosias
filius eius pro eo. Anno duodeci-
mo iorab filius achab regis israel: regna-
vit ochosias filius ioram regis iude.
Viginti duorum annorum erat ochosias
cum regnare cepisset: et uno anno regna-
vit in iherusalem. Mortui matris eius a-
talie filie amri regis israel: et ambula-
vit in vijs domus achab: et fecit quod
malum est coram domino sicut domus achab.
Venit enim domus achab sicut. Abiit
enim cum ioram filio achab ad prehan-
dum contra asahel regem syrie in ramoth
galaad: et vulneraverunt sibi ioram.
Qui reversus est: ut curaretur in iherusalem:
quia vulneraverunt eum sibi in ramoth
placuit contra asahel regem syrie. Por-
ro ochosias filius ioram rex iuda de-
scendit invadere ioram filium achab
in iherusalem: quia egrotabat ibi. **III**
Heliseus autem propheta vocavit
unum de filiis prophetarum: et ait
illi. Accinge lumbos tuos: et tolle len-
ticulam olei hanc in manu tua: et vade
in ramoth galaad. Cumque venisset il-
lus: videbis iesu filium iosaphat filii
nam. Et ingressus suscitabis eum
de medio fratrum suorum: et introduces

in interius cubiculum: et tenens leniticulam
olei fundes super caput eius: et dices.
Hec dicit dominus. Unxit te regem super isra-
hel. Aperiesque ostium: et fugies: et non
ibi subleves. Abiit ergo adolescens pu-
er: et perrexit in ramoth galaad: et ingres-
sus est illuc. Ecce autem principes exerci-
tus sedebant. Et ait. Verbum michi
ad te o princeps. Dixitque iesu. Ad quem
te omnibus nobis? At ille dixit. Ad te
o princeps. Et surrexit: et ingressus est
cubiculum. At ille sudit oleum super
caput eius. Et ait. Hec dicit dominus
deus israel. Unxit te regem super populum
domini israel: et percussit domum achab
domini tui. Et effudit sanguinem servorum
meorum prophetarum: et sanguinem omnium
servorum domini de manu iezabel: predam
que omnem domum achab. Et interfeci-
am de domo achab mingerem ad
parietem: et clausum et novissimum
in israel. Et dabo domum achab sicut
domum iheroboam filii nabath: et sicut
domum baasa filii achia. Iezabel quoque
comedent canes in agro israel: nec
erit qui sepeliat eam. Apertique ostium
et fugit. Iesu autem ingressus est ad
servos domini sui. Qui dixerunt ei. Redene
sunt omnia? Quid venit insanus iste
ad te? Qui ait eis. Nolite hominem:
et quid locutus sit. At illi responderunt
fallum est: sed magis narra nobis.
Qui ait eis. Hec et hec locutus est michi.
Et ait. Hec dicit dominus. Unxit te
regem super israel. Festinaverunt itaque:
et unusquisque tollens pallium suum
posuerunt sub pedibus eius in simili-
tudinem tribunalis: et ceciderunt turba-
tis: dixerunt. Regnabit iesu. Contin-
ravit ergo iesu filius iosaphat filii
nam contra ioram. Porro ioram
obsederat ramoth galaad: ipse et omnes

israhel contra asahel regem sive: et reuer-
sus fuerat ut curaretur in israhel. propter
vulnera: quia percussit eum sibi pre-
liantem contra asahel regem sive. Dixitque
iesu. Si placet vobis nemo egredia-
tur profugus de civitate: ne vadat et
nunciet in israhel. Et ascendit: et pro-
fectus est in israhel. Iora enim egrotabat
ibi: et ochozias rex iuda descendebat
ad visitandum iora. Igitur speculator
qui stabat super cursum israhel: vidit
globum iesu venientis. Et ait. Video
ego globum. Dixitque ioram. Tolle cur-
rum: et mitte in occursum eorum: et dicat
vadens. Redere sunt omnia: Abijt ergo
qui ascenderat currum in occursum eius.
Et ait. Hec dicit rex. Parata sunt o-
mnia: Dixitque iesu. Quid tibi et pacis
Teansi et sequere me. Nunciavit quippe spe-
culator dicens. Venit nuncius ad eos: et
non reuertitur. Misit etiam currum
equorum suorum: venientes ad eos: et ait.
Hec dicit rex. Aliquid pax est? Et ait
iesu. Quid tibi et pacis? Teansi et seque-
re me. Nunciavit autem speculator dicens.
Venit usque ad eos: et non reuertitur.
Est autem incellus quasi incellus iesu
filius namli. Precepit enim graditur. Et
ait ioram. Iungite curru. Iunguntque
curru eius. Et egressus est iora rex israhel
et ochozias rex iuda: singuli in curribus
suis. Egreduntque sunt in occursum iesu.
Et invenit eum in agro naboth israhelice.
Cumque vidisset ioram iesu: dixit.
Pax est iesu? At ille respondit.
Que pax? Adhuc fornicationes ieza-
bel matris tue: et veneficia eius mla
vigent. Converterit autem ioram manum
sua: et fugiens ait ad ochoziam. In-
sidie ochozia. Porro iesu credidit arcu
manu: et percussit iora inter scapulas:
et egressa est sagitta p cor eius: statimque

corruit in curru suo. Dixitque iesu ad
hadacher ducem. Tolle proice eum in
agro naboth israhelice. Memini enim
quando ego et tu sedentes in curru se-
quebamur achab pacem huius: quod
dominus omnis hoc levaverit super tu
dicens. Si non p sanguine naboth: et pro
sanguine filiorum eius quem vidi heri ait
dominus: reddam tibi in agro isto dicit dominus.
Statim ergo tolle et proice eum in agro:
iuxta verbum domini. Ochozias autem rex
iuda videns hoc fugit per viam domus
ortus: pedecursumque est cum iesu: et ait. Ecce
hunc percussit in curru suo. Et percusse-
runt eum in ascensu gabere: qui est iuxta ier-
laam. Qui fugit in mageddo: et mortuus
est ibi. Et imposuerunt eum secum eius
super currum suum et euleunt in ihe-
rusalem: sepeliveruntque in sepulcro cum
patribus suis in civitate david. Anno
undecimo ioram filij achab regis isra-
hel regnavit ochozias super iudam:
venientes iesu in israhel. Porro ieza-
bel introitu eius auditum depinxit oculos su-
os sibi: et omavit caput suum: et resp-
xit per fenestram ingredientem iesu p por-
tam: et ait. Aliquid pax potest esse
zamai: qui interfecit dominum suum: levavit
que iesu faciem suam ad fenestram et ait.
Que est ista? Et inclinaverunt se ad eum
duo vel tres eunuchi: et dixerunt. Hec est
illa ieza- bel. At ille dixit eis. Precipita-
te eam deorsum. Et precipitaverunt eam.
Aspersusque est sanguine paries: et equo-
rum ungule contulerunt eam. Cumque
introgressus esset ut comederet bibere
que ait. Hec et videre maledictam illam
et sepelire eam: quia filia regis est. Cumque
issent ut sepelirent eam: non invenit
nisi calvariā et pedes: et summam ma-
nus. Revertensque nunciaverunt ei. Et ait
iesu. Sermo domini est: quem locutus est

per servum suum heliam thelbiten di-
cens. In agro israhel comedent car-
nes carnes ieza- bel. Et erunt carnes
ieza- bel sicut fucus super faciem terre
in agro israhel: ita ut pretereuntes
dicant. Hecine est illa ieza- bel? **E**ra-
rant autem achab septuaginta
filij in samaria. Scripsit ergo
iesu litteras: et misit in samariam ad
optimates civitatis: et ad maiores na-
tu et ad nuncios achab dicens. Sta-
tim ut accipitis litteras has qui ha-
beris filios domini vestri et curus et equos
et civitates firmas: et arma: eligite me-
liores et cum qui vobis placuerit de filiis
domini vestri: et cum ponite super solium
patris sui: et pugnate pro domo domini
vestri. Timuerunt illi vehementer: et di-
xerunt. Ecce duo reges non poterunt
stare coram eo: et quomodo nos valebi-
mus resistere? Miserunt ergo positi
dominus et prefati civitatis et maiores
nam et nuncios ad iesu dicentes. Ser-
vi tui sumus: quoniam iussis faciemus:
nec constituemus nobis regem. Quicunque
tibi placeat fac. Rescripsit autem eis
litteras secundo dicens. Si mei estis et o-
beditis michi: tollite capita filiorum
domini vestri: et venite ad me hac eadem
hora: et in israhel. Porro filij regis
septuaginta viri apud optimates ci-
vitatis vivebantur. Cumque venissent
littere ad eos: euleunt filios regis et
occiderunt septuaginta viros: et posue-
runt capita eorum in cophinis et misere-
unt ad eum in israhel. Venit autem nuncius
ad eum: et indicavit ei dicens. Attulerunt
capita filiorum regis. Qui respondit.
Ponite ea ad duos arcuos iuxta in-
troitum porte usque mane. Cumque dilu-
xisset egressus esset bas dixit ad omne
populum. Iusti estis. Si ego conjuravi

contra dominum meum et interfeci eum: quid
percussit omnes hos? Et idcirco ergo nunc
quonia non recidit de semotibus domini
in terram quos locutus est dominus
super domum achab: et dominus fecit quod locu-
tus est in manu servi sui helie. Percus-
sit igitur iesu omnes qui reliqui erant de
domo achab in israhel: et universos
optimates eius: et notos: et sacerdotes:
donec non remanerent ex eo reliquie.
Et surrexit: et venit in samariam. Cumque
venisset ad cameram pastorum in via:
invenit fratres ochozie regis iuda: di-
xitque ad eos. Qui nam estis vos? Qui
responderunt. Fratres ochozie sumus:
et descendimus ad saluandos filios
regis: et filios regine. Qui ait. Compre-
hendite eos vivos. Quos cum compre-
hendissent vivos: ingulaverunt eos
in cisterna iuxta cameram quadragita-
duos viros: et non reliquit ex eis quatuor-
decim. Cumque abisset inde invenit ignadab
filium rechab in occursum sibi: et bene-
dixit ei. Et ait iesu ad eum. Aliquid est
cor tuum rediit cum corde meo sicut
cor meum cum corde tuo? Et ait ignadab.
Est. Si est inquit: da manum tuam. Qui
dedit ei manum suam. At ille levavit eum
ad se in curru: dixitque ad eum. Veni
mecum: et vide zelum meum pro domino.
Et impositum in curru suo duxit in sa-
mariam. Et percussit omnes qui reliqui
fuerant de achab in samaria usque ad
venerunt: iuxta verbum domini quod locutus
est per heliam. Congregavit ergo iesu
omnem populum: et dixit ad eos. Achab
coluit baal parum: ego autem colam eum
amplius. Nunc igitur omnes popu-
los baal: et universos servos eius et
omnes sacerdotes ipsius vocate ad
me. Nullus sit qui non veniat. Ba-
liffium enim grande est michi baal.

Quicūq; defuerit non uiuet. Porro iehu faciebat hoc insidiosè: ut disperderet cultores baal. Et dixit. Sanctificate diem solennè baal. Vocauitq; et misit in uniuersos terminos isrl: et uenerunt cuncti serui baal. Non fuit reliquus ne unus quidē: qui non ueniret. Et ingressi sunt templum baal. Et repleta est domus baal: a summo usq; ad summū. Dixitq; hijs qui preerant sup uestes. Proferre uestimenta uniuersis seruis baal. Et promulerunt eis uestes. Ingressusq; iehu et ionadab filius rediab replum baal: aie cultoribz baal. Perquirite et uidete: ne quis forte uobiscū sit de seruis dñi: sed ut sine serui baal soli. Ingressi sunt igitur ut facerent uidimas et odorauit: iehu autē parauerat sibi foris octoginta viros: et dixerat eis. Quicūq; fugerit de hominibus hijs quos ego adduxero i manus uas: anima eius erit pro aia illi. Fadum est autem cum completum esset odorauit: precepit iehu militibus et ducibus suis. Angerimini et percutite eos. Nullus ruadat. Percusseruntq; eos in ore gladij et proiecerunt milites et duces. Et ierunt in ciuitatem templi baal et promulerunt statuā de phano baal: et cōbussuerunt et cōminuerunt eam. Destruxeruntq; eam baal: et fecerūt pro ea larrinas usq; in diem hanc. Deleuit itaq; iehu baal de isrl: uerū tamen a pccis iheroboā filij nabach qui peccare fecit israhel nō recessit: nec dereliquit uinculos aureos qui erant in bethel et in dan. Dixit autē dominus ad iehu. Quia studiosè egisti qđ redū erat et placet in oculis meis: et omnia que erant in corde meo fecisti contra domū achab: filij tui usq; ad quartā generationē

sedebunt sup thronū isrl. Porro iehu non custodiuit ut ambularet in lege dñi dei isrl: in toto corde suo. Non enī recessit a peccatis iheroboam: qui peccare fecerat isrl. In diebz illis cepit dñs sedere super israhel. Percussitq; eos alahel in uniuersis finibus israhel: a iordane contra orientalem plagam: omne terram galaad: et gad: et ruben: et manasse: ab arzer que est sup torrentem arnon et galaad et basan. Sed et autē uerboz iehu et uniuersa que fecit et fortitudo eius: nonne hec scripta sūt in libro uerborū dñi regum israhel? Et dominus iehu cū patribz suis sepeherunt: cum in samaria: et regnauit ioachaz filius ei? pro eo. Dies autem quos regnauit iehu super israhel uiginti et octo anni sūt in samaria.

Atalía uero mater othosie uidens mortuū filiū suū: surrexit et interfectit omne semen regii. Tollens autē iolaba filia regis iorā: soror othosie: ioas filiū othosie: furata est eū de medio filiorū regis qui interfecti erant: et nutrit eū de cecidino: et abscondit eū a facie acalie ut nō interficeretur: eamq; cū ea sex annis clam i domo dñi. Porro atalía regnauit super terrā septem annis. Anno autē septimo misit ioiada et assumēs centuriones et milites introduxit ad se in templū dñi: et pergit illis dicens. Iste ē sermo que facere debetis. Tercia pars uirū introeat sabbato: et obsecuet equebias domus regis. Tercia autē pars sit ad portā sora: et tertia pars sit ad portā que est post habitaculum scutariorū: et custodiat equebias domus messā. Due uero partes et uobis omnes egredietes sabbato

custodiant equebias domus domini circa regem: et uallabitis eū habentes arma in manibz uestis. Si quis autē ingressus fuerit septem templi: interficiatur. Et itaq; cū rege introeunte et egrediente. Et fecerūt centuriones iuxta omnia que preerat eis ioiada sacerdos. Et assumēs singuli uiros suos qui ingrediebantur sabbatū cum hijs qui egrediebantur sabbato: uenerūt ad ioiadam sacerdotem. Qui dedit eis hastas et arma regis dauid: que erant i domo dñi. Et statuit singuli habentes arma i manu sua a parte repli de terra usq; ad partem sinistram altaris et edidit eum regē. Produxitq; filiū regis: et posuit sup eū diademā et testimonium: feceruntq; eum regem: et unxitur: et plaudentes manu dixerūt. Uiuat rex. Audiuit autē atalía uocem ppli currentis: et ingressa ad turbas in templum dñi: uidit regē stantē sup tribunal iuxta morem: et cantores et turbas ppe eum: omnesq; pplū terre letantē: et canentē rubia: et uidit uestimenta sua clamauitq;. Coniuratio: coniuratio. Precepit autē ioiada centurionibz qui erāt sup exercitum: et ait eis. Educite eam extra septem templi: et quicūq; eam secutus fuerit: feriatur gladio. Dixerat enī sacerdos: non occidatur in templo dñi. Imposueruntq; ei manus et impegerūt eam per uiam introitus equorū iuxta palatium: et interfecta est ibi. Pergit ergo ioiada sedus inter deum et regē et inter pplū: ut esset populus domini: et inter regem et pplū. Ingressusq; est omnis populus terre replum baal: et destruxerunt aras eius: et ymagines contriuerūt valide: mathan quoq; sacerdotem baal occiderūt coram altari. Et posuit sacerdos custodias i domo

dñi: et itaq; centuriones et chereti et phletii legiones et omne populum terre: deduxeruntq; regē de domo domini. Et uenerunt per uiam porte scutariorum in palatium: et sedit sup thronū regum. Et cunctus est omnis populus terre: et ciuitas cōgessit. Atalía autē occisa est gladio i domo regis: septemq; annorū erat ioas cum regnare cepisset.

Anno septio iehu regnauit ioas. Quadraginta annis regnauit in iherusalē: nomen matris eius sebia de bethabee. Fecitq; ioas redū coram domino: cunctis diebz quibz docuit eum ioiada sacerdos: uerū tamen rella nō abstulit. Adhuc enī populus immolabat et adolebat in rellis in cecidino. Dixitq; ioas ad sacerdotes. Omne pecuniā sanctorū que illata fuerit in templum domini a peregrinibz que offertur pro pccis aie et quā sponte et arbitrio cordis sui infert in templum domini: accipiant illā sacerdotes iuxta ordinem suum: et instaurent sarracēda domus si quid necessarium uiderint instauratione. Agitur usq; ad uicesimum tertium annum regis ioas: nō instaurauerunt sacerdotes sarracēda templi. Vocauitq; reg ioas ioiadam pontificem et sacerdotes: dicens eis. Quare sarracēda nō instauratis templi? Nolite ergo ampli accipere pecuniā iuxta ordinem uestrum: sed ad instaurationem templi reddite eā. Prohibuitq; sūt sacerdotes ultra accipere pecuniā a ppo: et instaurare sarracēda domus. Et tulit ioiada pontifex gazophilaciū unū: agnitq; foramen de sug: et posuit illud iuxta altare ad dextram ingrediētiū domum domini: mittebantq; in eo sacerdotes qui custodiebant omnia pecuniam que

deferret ad templū dñi. Cumq; videret
nimia pecuniā esse in gazophylatio-
ascendebat scriba regis et pontifex. et
fundebatq; et numerabat pecuniā
que inueniebāt in domo dñi: dabāt
eam iuxta numerū atq; mensuram in
manu eorum q̄ precant cementarijs
domus dñi. Qui impendebāt eam in
fabris lignos: et in cementarijs hys q̄
opabant in domo dñi. et sartate-
faciebāt: et in hys q̄ cedebant saxa. et
ut emerent ligna et lapides qui recide-
bantur: ita ut impleteret instauratio
domus dñi in universis q̄ indigebāt
reperula ad munierendā domū. Verum-
tamen nō fiebat q̄ eadē pecuniā vdie
templi dñi et fuscivule et thuribula et
tuba et om̄e vas aureū et argentū: de
pecuniā que inferebatur in templum
domini. Hys enim qui faciebāt opus
dabāt: ut instauraretur templum dñi.
Et non fiebat ratio hys hominibus
qui accipiebāt pecuniā ut distribuere-
eā artificibus: sed in fide tradabāt eā.
Pecuniā vero pro delicto et pecuniā
pro peccatis nō inferebant in templū
domini: quia sacerdotum erat. Tunc
ascendit asahel rex srie et pugnabat
contra geth: cepitq; eā. Et direxit faciē
suā ut ascenderet in iherlm. Quāobri-
culit ioas rex iuda om̄ia sanctificata
que consecraverat iosaphat et ioram et
ochozias patres ei⁹ reges iuda: et que
ipse obulerat. et universum argentū
q̄ inueniri potuit in thesauris templi
domini. et in palatio regis: misitq;
asahel regi srie: et recessit ab iherusalē.
Reliqua autē sermonū ioas et uniusa
que fecit: nōne hec scripta sunt i libro
verborū dietū regū iuda? Surrexerūt
autē servi eius et conuenerūt inter se:
perculserūtq; ioas in domo mello in

descensu sela. ioachaz namq; filius
semath et ioachaz filij somer serui ei⁹
perculserūt eū: et mortuus ē. Et sepeliet
eū cū patribus suis i ciuitate dauid: regna-
uitq; amathas filij eius p eo. **xiij**
Anno vicesimo octo ioas filij ocha-
zie regis iude regnauit ioachaz
filij iehu sup israel in samaria decem
et septem annis: et fecit malū coram
dño. Secutusq; est peccata iheroboā
filij nabath qui peccare fecit israel: et
nō desinuit ab eis. Iratusq; ē furor
domini contra israel: et tradidit eos
in manu asahel regis srie et i manu
benadab filij asahel undis diebus. De-
precatus est autē ioachaz faciem dñi:
et audiuit eum dominus. Vidit enim
angustia israel: quia attruerat eos
rex srie. Et dedit dominus saluatōre
israeli: et liberatus ē de manu regis
srie: habitauerūtq; filij israel i taber-
naculis suis: sicut heri et nudius tertius.
Verumtamen nō recesserūt a peccatis
dom⁹ iheroboā qui peccare fecit is-
rael: sed i ipis ambulauerūt. Siquidē
et lucas pmanit in samaria: et non
sunt derelicti ioachaz de populo nisi
quingenta equites: et decem milia
et decem milia peditū interfecerat enim
eos rex srie: et redegerat quasi puluē
in triturā aree. Reliqua autē sermonū
ioachaz et uniusa que fecit et forni-
do eius: nōne hec scripta sunt i libro
sermonū dietū regū israel? Dominuit
q; ioachaz cum patribus suis: et sepe-
lierunt eū i samaria: regnauitq; ioas
filius ei⁹ pro eo. Anno milimo septi-
mo ioas regis iuda regnauit ioas fi-
lius ioachaz sup israel in samaria
sedeci annis: et fecit q̄ malū ē in conspe-
ctu domini. Non desinuit ab om̄ibus
peccatis iheroboā filij nabath qui

peccare fecit israel: sed i ipis ambulauit.
Reliqua autē sermonū ioas et uniusa
que fecit: et fortitudo ei⁹ quomodo
pugnauerit contra amathā regē iuda:
nōne hec scripta sunt i libro sermonū
dietū regū israel? Et domiuit ioas cum
patribus suis: iheroboā autē sedit sup so-
lum eius. Porro ioas sepultus ē in
samaria cū regibus israel. Heliseus autē
egrotabat infirmitate qua et mortu⁹
est. Descenditq; ad eum ioas rex israel:
et flebat coram eo: dicebatq; pater mi-
pater mi: curuis israel et auriga eius. Et
ait illi heliseus. Pater arcū et sagittas.
Cumq; amulisset ad eū arcū et sagittas:
dixit ad regem israel. Pone manū tuā
super arcū. Et cū posuisset ille manū
suā: supposuit heliseus man⁹ suas
manibus regis: et ait. Aperit fenestram
orientāle. Cumq; aperuisset: dixit heli-
seus iace sagittam. Et iecit. Et ait heli-
seus. Sagitta salutis dñi: et sagitta
salutis contra sriā. Percutietq; sriā
in apher: donec consumas eam. Et ait.
Tolle sagittas. Qui cū tulisset: rursum
dixit ei. Percute iaculo terrā. Et cum
perculisset tribus vicibus et recessit: irat⁹
est vir dei contra eū: et ait. Si perculisses
quiquies aut sedes sine sepulchro: per-
culisses sriā usq; ad consummationem.
Nūc autē tribus vicibus percuties eam.
Mortuus est ergo heliseus: et sepeliet
eū. Latrūculi autē de moab uenerunt
in terrā in ipso anno. Quidā autē sepe-
lientes hominē viderūt latrūculos: et
proiecerunt cadaver in sepulchro helisei.
Quod cū tetigisset ossa helisei: reuixit
homo: et stetit sup pedes suos. Agitur
asahel rex srie afflixit israel: cū diebus
ioachaz. Et miserus est dñs eorum:
et reuersus est ad eos ppter pactū suū
q̄ habebat cum abrahā et Isaac

et iacob: et noluit disperdere eos neq;
proicere penitus usq; in presens temp⁹.
Mortuus ē autē asahel rex srie: et re-
gnauit benadab filius ei⁹ pro eo. Por-
ro ioas filius ioachaz tulit vrbes de
manu benadab filij asahel quas cu-
lerat de manu ioachaz patris sui: iure
prelij. Tribus vicibus percussit eū io-
as: et reddidit ciuitates israel. **xiiij**
In anno scđo ioas filij ioachaz
filius ioas regis iuda viginti quinq;
annorū erat cū regnare cepisset: viginti
autē et nouem annis regnauit i iherlm.
Momen matris eius ioaden de iheru-
salem. Et fecit rectum corā dño: reuer-
tamen non ut dauid pater ei⁹. Iuxta
om̄ia que fecit ioas pater suus fecit:
nisi hoc tantū qd̄ recessa non abstulit.
Adhuc enī ipse adolebat et immola-
bat incensum in ecclesiis. Cumq; obri-
misset regnū percussit seruos suos qui
interfecerāt regem patre suū: filios
autē eos q̄ occiderāt nō occidit: iuxta
quod scriptū est i libro legis moysi
sicut precepit dñs dicens. Non morient
patres p filijs neq; filij pro patribus: sed
unusquisq; in peccato suo morietur.
Ipse percussit edom i valle saluarum
decem milia: et apprehendit perā i pho:
uocauitq; nomen eius iezechel usq; in
presens diem. Tunc misit amathas
munice ad ioas filium ioachaz filij
iehu regis israel: dicens. Veni et vi-
deamus nos. Remisitq; ioas rex is-
rael ad amathā regē iuda dicens. Car-
duns libani misit ad cedrum que est
in libano: dicens. Da filiam tuā filio
meo uxorem. Transierūtq; bestie sale:
que sunt in libano: et conuolauerunt
cardunm. Percutens inualuit sup
edon: et sbleuauit e cor tuū. Egrediet⁹

est gloria: et sede in domo tua. Quare putas malitiae radas tu et iudas rectus? Et non acquieuit amathias. Ascenditque ioas rex israel: et videtur se ipse et amathias rex iuda in bethlames oppido iude. Percussus est iuda coram israhel: et fugerunt unusquisque in tabernacula sua. Amathias vero regi iuda filium ioas filij ophazie cepit ioas rex israhel in bethlames: et adduxit eum in iherusalem. Et interrupit murum iherusalem a porta effraim usque ad portam anguli: quadringentis cubitis. Tulitque omne aurum et argentum: et universa vasa que inuenta sunt in domo domini et in thesauris regis: et oblatos: et reuersus est in samariam. Reliqua autem verborum ioas que fecit: et fortitudo eius qua pugnavit contra amathiam regem iuda: nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum israhel? Dominusque ioas cum patribus suis et sepultus est in samaria cum regibus israhel: et regnavit iheroboam filius eius pro eo. Exiit autem amathias filius ioas rex iuda. Postquam mortuus est ioas filius ioathaz regis israhel: viginti quinq; annis. Reliqua autem sermonum amathie: nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum iuda? Fadazque est contra eum coniuratio in iherusalem: ac ille fugit in lachis. Miserruntque post eum in lachis et interfecerunt eum ibi: et asportaverunt in equis: sepultusque est iherusalem cum patribus suis in civitate david. Tulit autem universus populus iude azariam annos natum sedecim: et constituerunt eum regem pro patre eius amathia. Ipse edificavit ahilam: et restituit eam iude postquam dominus interfecerat eum. Anno quinquagesimo amathie filij ioas regis iuda regnavit iheroboam filius ioas regis

israhel in samaria quadraginta et uno anno: et fecit quod malum est coram domino. Non recessit ab omnibus peccatis iheroboam filij nabath: qui peccare fecit israhel. Ipse restituit terminos israhel ab introitu emath usque ad mare solitudinis: iuxta sermonem domini dei israhel quem locutus est per servum suum ionam filium amathi propheta: qui erat de geth que est in opher. Vidit enim dominus afflictionem israhel amaram nimiam: et quod consumpti essent usque ad claudos carceris et recessos: et non esset qui auxiliaretur israhel. Nec locutus est dominus ut deleat nomen israhel de sub celo: sed salvavit eos in manu iheroboam et filij ioas. Reliqua autem sermonum iheroboam et universa que fecit: et fortitudo eius qua filius eius est: et quomodo restituit damascum et emath iude in israhel: nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum israhel? Dominusque iheroboam cum patribus suis regibus israhel: et regnavit zacharias filius eius pro eo. **A**nno vicesimo septimo iheroboam regis israhel regnavit azarias filius amathie regis iuda. Sedecim annos erat cum regnare cepisset: et quinquaginta duobus annis regnavit in iherusalem. Nomen matris eius iecolia de iherusalem. Feceruntque quod erat placitum coram domino: iuxta omnia que fecit amathias pater eius: verumtamen recessa non evertit. Adhuc populus sacrificabat et adolebat incensum in recessis. Percussit autem dominus regem: et fuit leprosus usque in diem mortis sue: et habitabat in domo libera sedecim. Ioathan vero filius regis gubernabat palatium: et iudicabat populum terre. Reliqua autem sermonum azarie et universa que fecit: nonne hec scripta sunt in libro verborum dierum

regum iuda? Et dominus azarias cum patribus suis: sepelivitque eum cum maioribus suis in civitate david: et regnavit ioathan filius eius pro eo. Anno vicesimo octavo azarie regis iude regnavit zacharias filius iheroboam super israhel in samaria sex mensibus: et fecit quod malum est coram domino sicut fecerant patres eius. Non recessit a peccatis iheroboam filij nabath: qui peccare fecit israhel. Coniuravit autem contra eum sellum filius iabes pusillus: cum palam et interfecit: regnavitque pro eo. Reliqua autem verborum zacharie nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum israhel? Ipse est sermo domini quem locutus est ad iehu dices. Filij tui usque ad septimam generationem: sedebunt de te super thronum israhel. Fadumque est ita. Sellum filius iabes regnavit tricesimo nono anno azarie regis iude. Regnavit autem uno mense in samaria. Et ascendit manahem filius gaddi de thesa: venitque samariam: et percussit sellum filium iabes in samaria: et interfecit eum: regnavitque pro eo. Reliqua autem verborum sellum et coniuratio eius per quam tendit in insidias: nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum israhel? Tunc percussit manahem chaplam et omnes qui erant in ea: et terminos eius de thesa. Soluerant enim aprire eam. Et interfecit omnes pregnantibus eius: et scidit eas. Anno tricesimo nono azarie regis iude regnavit manahem filius gaddi super israhel decem annis in samaria: fecitque quod erat malum coram domino. Non recessit a peccatis iheroboam filij nabath qui peccare fecit israhel: cunctis diebus eius. Venietur phul rex assiriorum in thesa: et dabit manahem phul mille talenta argenti: ut esset ei in auxilium

et firmaret regnum eius. Audieruntque manahem argentum super israhel cunctis potentibus: et divitibus ut daret regi assiriorum: quinquaginta siclos argenti pro singulis. Reversusque est rex assiriorum: et non est moratus in thesa. Reliqua autem sermonum manahem et universa que fecit: nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum israhel? Et dominus manahem cum patribus suis: regnavitque phaceia filius eius pro eo. Anno quinquagesimo azarie regis iude regnavit phaceia filius manahem super israhel in samaria biennio: et fecit quod erat malum coram domino. Non recessit a peccatis iheroboam filij nabath: qui peccare fecit israhel. Coniuravit autem adversus eum phacee filius romelie dux eius: et percussit eum in samaria in turre domus regie iuxta argob et iuxta ariph: et cum eo quinquaginta viros de filiis galaaditarum et interfecit eum: regnavitque pro eo. Reliqua autem sermonum phacee et universa que fecit: nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum israhel? Anno quinquagesimo secundo azarie regis iude: regnavit phacee filius romelie super israhel in samaria viginti annis: et fecit quod erat malum coram domino. Non recessit a peccatis iheroboam filij nabath: qui peccare fecit israhel. In diebus phacee regis israhel venit theglath phalassar rex assur: et cepit ahion et abel domum maacha: et iandor et cedec et asor: et galaad: et galileam et universam terram neptalim: et transtulit eos in assirios. Coniuravit autem et tendit insidias osse filius hela contra phacee filium romelie: et percussit eum et interfecit: regnavitque pro eo vicesimo anno ioathan filij ozie. Reliqua autem sermonum phacee et universa que fecit:

nōne hec scripta sunt in libro fimonū
dierū regum israel. Anno secundo
phace filij romelie regis isrl: regnavit
ioathan filius ozie regis iuda. Viginti
quinq; annos erat cū regnare cepisset:
et sedecim annis regnavit in iherusalē.
Nomen mris ei⁹ iherusa: filia zadach.
fecitq; qd erat placitum coram dñō.
Iuxta omnia q̄ fecit ozias pater suus
opar⁹ ē: verū tamen egressa nō abtulit.
Adhuc ppls immolabat et adolebat
incensū i egressis. Ipse edificavit portā
dom⁹ domini sublimissimā. Reliqua
autem sermonū ioathan et universa
que fecit: nonne hec scripta sūt in libro
rethorū: dierū regū iuda? Qu diebus illis
cepit dñs mittere i iudam rasim regem
sirie: et phace filiū romelie. Et domi
uit ioathan cū patribus suis sepultus
q; est cū eis i civitate david p̄is sui: et
regnavit achaz filius ei⁹ p̄ eo. **xvi**
Anno decimo septimo phace filij
romelie regnavit achaz filius ioa
athan regis iuda. Viginti annos erat
achaz cum regnare cepisset: et sedecim
annis regnavit in iherlm. Non fecit qd
erat placitum in conspectu domini dei
sui sicut david pater ei⁹: sed ambulavit
in via regum israel. Insup et filium
suum cōsecravit transiens p̄ ignem
secundū ydola gentiū: que dissipavit
dominus corā filiis isrl. Immolabat
quoq; victimas et adolebat incensū
in egressis et i collib: et sub omni ligno
frondoso. Tūc ascendit rasim rex sirie:
et phace filius romelie rex israel ad
p̄liandū in iherusalē. Cūq; obsiderent
achaz: non valuerunt superare eū. In
repace illo restituit rasim rex sirie haylā
sirie: et cecit iudeos de hayla. Et ydu
mei et sri venerūt in haylam: et habita
verunt ibi usq; in diē hanc. Misit autē

achaz nuncios ad regem phalassar re
ge assiriorū dicens. Servus tuus et filius
tuus ego sum. Ascende et saluū me fac
de manu regis sirie et de manu regis
isrl: q̄ cōsurrexerunt adversū me. Et cū
collegerit argenti et aurū qd inveniri
potuit in domo dñi: et in thesauris re
gis misit regi assiriorū munera: qui
acquirevit voluntati eius. Ascendit au
tem rex assiriorū i damascū et vastavit
eam: et vastavit habitatores eius: pre
ter rasim autē interfecit. Percepitq; rex
achaz in occursum regem phalassar
regi assiriorū i damascū. Cūq; vidisset
altare damasci: misit rex achaz ad u
riam sacerdotē exemplar ei⁹ et similitu
dinē iuxta omne opus eius. **xvii**
q; urias sacerdos altare. Iuxta omnia
que p̄ceperat rex achaz de damasco: ita
fecit sacerdos urias donec veniret rex
achaz de damasco. Cūq; venisset rex
de damasco vidit altare et veneratus
est illud: ascenditq; et immolavit olo
causta et sacrificiū suū: et libavit liba
mina et fudit sanguinem pacificū que
obvulerat sup altare. Porro altare
reum qd erat coram dñō transtulit de
facie templi et de loco altaris et de loco
templi domini: posuitq; illud re lauce
altaris ad aquilonē. Precepit quoq;
rex achaz urie sacerdoti dicens. Sup
altare maius offer olocautū manū
mum et sacrificiū vespertinū et olocau
tum regis et sacrificiū eius: et olocau
tum uniusq; ppli terre et sacrificia rati
et libamina eorū: et omne sanguis
olocauti et uniusq; sanguis viti
me super illud effundes. Altare vero
reum reit paratū ad voluntatem meā.
fecit igit urias sacerdos iuxta omnia
que p̄ceperat rex achaz. Tulit autē rex
achaz celatas balas et linteum qui erat

desuper: et mare deposuit de hōibz ereis
qui sustentabant illud: et posuit super
panimēum creatum lapide. Misitq;
quoq; sabbai quod edificaverat in
templo et ingressum regis egerit: con
vertit in templū domini: p̄ter regem
assiriorū. Reliqua autē verborū achaz
et omnia q̄ fecit: nonne hec scripta sūt
in libro fimonū dierū regum iuda?
Dominusq; achaz cum patribus suis:
et sepult⁹ ē cū eis i civitate david: et re
gnavit ezechias filius ei⁹ p̄ eo. **xviii**
Anno duodecimo achaz regis iuda
regnavit osse filius hēla in sama
ria super israel novem annis: fecitq;
malū coram domino: sed non sicut
reges israel q̄ ante eū fuerūt. Contra
hunc ascendit salmanasar rex assiri
orum: et factus est ei osse servus: redde
batq; illi tributa. Cūq; deprehendisset
rex assiriorum osse qd rebellare nitens
misisset nuncios ad sua regem egip
ti ne prestaret tributa regi assiriorum:
hinc singulis annis solitus erat: obse
dit eum et vindum misit in carcerem:
p̄vagatusq; ē omne terrā: et ascendēs
samariam obsedit eam tribz annis.
Anno autē nono osse cepit rex assiri
orum samariā: et transtulit isrl in assiri
os: posuitq; eos i haylam et i aboz
iuxta fluvium gozan in civitatibus me
torum. Factū est enim cum peccassent
filij israel domino deo suo q̄ eduxerat
eos de ita egip̄i de manu pharaonis
regis egip̄i: coluerunt deos alienos:
et ambulaverunt iuxta ritū gentium
q̄s consumpsit dominus i conspectu
filiorū israel et regū israel: quia sicut
fecerant. Et irritaverūt filij israel ver
bis non rectis dominum deū suum: et
edificaverūt sibi egressa i iudis verbis
suis a turre custodiū usq; ad civitatem

munitionem. Feceruntq; sibi statuas et
lucos in omni colle sublimi et subter
omne lignū nemorosum: et adolebant
ibi incensū super aras i more gentiū
quas transulerat dñs a facie eorum.
Feceruntq; verba pessima irritantes do
minum: et coluerunt inimicidias de
quibz p̄cepit eis dñs ne facerent: verbū
hoc. Et reificatus est dñs in israel
et in iuda p̄ manum omniū p̄phetarū
et videntiū dicens. Revertimini a vīs
vestris pessimis et custodite precepta
mea et testimonia: iuxta omne legē
quā precepit patribus vestris: et sicut
misit ad vos in manu servorū meorū
prophetarū. Qui nō audierunt: sed in
duraverunt cervicē suā iuxta cervicem
patrum suorū qui noluerunt obedire
dño deo suo. Et abiecerunt legimā
eius: et padū quod pepigit cū p̄ribus
eorū et reificationes quibus cōtestat⁹
est eos: feceruntq; sunt vanitates et vane
egerunt: et secuti sunt gentes que erāt
p̄ circuitum eorū sup quibus p̄ceperat
dominus eis ut non facerent sicut et
ille faciebat. Et dereliquerunt omnia
precepta dñi dei sui: feceruntq; sibi con
statiles duos vitulos et lucos: et ado
raverunt universam militiā celi. Ser
viveruntq; baal et consecraverūt filios
suos et filias suas per ignem. Et divi
nationi inserviebant et augurijs: et
tradiderunt se ut facerent malū corā
domino: et irritarent eum. Quasiq;
est dñs vehemens israel: et abtulit
eos a conspectu suo: et non remansit
nisi tribus iuda tantūmodo. Sed nec
ipse iuda custodivit mandata dñi dei
sui: verū tamen ambulavit in erroribz
israel: quos operat⁹ fuerat. Proiecit
q; dñs omne semen isrl: et afflixit eos et
tradidit eos i manu diripiētiū donec

proiecerit eos a facie sua: et eo iam tpe
quo factus est israel a domo david:
et constituerit sibi regem iheroboam
filiū nabath. Separavit enī iheroboā
israhel a domino: et peccare eos fecit
pccm magnū. Et ambulaverunt filij
isrl in universis peccatis iheroboam
que fecerat: et nō recesserunt ab eis usq;
quo dominus auferet israhel a facie
sua: sicut locut⁹ fuerat i manu omniū
servoy suoy pphetay. Translat⁹q; est
israhel de terra sua in assirios usq; in
diem hanc. Adduxit autē rex assirioy
de babilone et de cutha et de abiahy
et de emath et de sepharuaun: et collo-
cavit eos in civitatibus samarie pro
filijs israhel. Qui possederūt samariā:
et habitaverunt in urbibus e⁹. Cūq;
ibi habitare cepissent non timebant
dominum et immisit eis dñs leones:
qui interficiebant eos. Mündatumq;
est regi assirioy et didum. Venies h̄s
translulisti et habitare fecisti in civita-
tibus samarie ignorans legitima dei
terre: et immisit in eos domin⁹ leones
et ecce interficiunt eos: eo qđ ignorent
ritū dei terre. Precepit autē rex assirioy
dicens. Ducite illuc om̄s de sacerdotibz
quos inde captivos adduxistis: ut
vadat et habitet cum eis: et doceat eos
legitima dei terre. Agitur cum venisset
unus de sacerdotibus h̄ps qđ captivi
duci fuerāt de samaria habitavit in
bethel: et docebat eos quomōdo colerent
dominū. Et unaqueq; gens fabrica-
ta est deum suum. Posueruntq; eos
in fanis ecelis que fecerant samarie
gens et gens in urbibus suis: i quibz
habitabant viri enim babiloni fec-
runt ischot benoth: viri autē armeni
fecerunt netzel: et viri de emath fecerūt
asima. Porro eui fecerunt nebaaz et

thachaz h̄j autē qui erant de setaria:
im comburebant filios suos igni ad
ramelech et anamelech dñs setaria:
im: et nichilomin⁹ colebant dñm.
Fecerunt autem sibi de nouissimis la-
redores ecelloy: et ponebant eos in
fanis sublimibz. Et cum dominum
colerent: dñs qđ suis serviebat iuxta
cōsuetudinē gentiū de qbus translaci
fuerant samariā. Vsq; in p̄ntem diē
morem sequuntur antiquum. Non
timebat dñm: neq; custodiūt testimō-
as eius atq; iudicia: et legem et manda-
tum quod preceperat dñs filijs iacob
que cognominavit isrl: et pullebat cū
eis padum: et mandauerat eis dñm.
Nolite timere deos alienos et non a-
doretis eos neq; colatis eos et nō im-
moleis eis: sed dominū deū vestrum
qui eduxit vos de terra egipti in forni-
dine magna et i brachio potentis: i m̄
timere et illū adorare: et ipsi immola-
te. Testimonias quoy et iudicia et le-
gem et mandata quod scripsit vobis
custodite ut faciatis cunctis diebus:
et non timeatis deos alienos. Et pa-
dum qđ pcessit vobiscū nolite obli-
sci: nec colatis deos alienos sed dñm
deū vestrū timere: et ipse eruet vos de ma-
nu omniū inimicoy vestroy. Illi vero
nō audierunt: sed iuxta consuetudinē
suam p̄stinant peccabāt. Fuerunt
igitur gentes iste timētes quidē dñm:
sed nichilomin⁹ et ydolis suis serviebat.
Nā filij eoy et nepotes sicut fecerūt p̄-
sui ita faciūt: i presentē diem. **XXV**
Anno tercio osee filij hela regis i-
srahel regnavit ezechias filius
achaz regis iuda. Viginti quinq; annis
erat cū regnare cepisset: et viginti annis
regnavit in iherusalem. Nam
moris eius abisa filia zacharie. **XXVI**

quod erat bonū corā dño: iuxta oīa
que fecerat david pater eius. Ipse disti-
pavit ecellas: et cōstituit statuas et suc-
cidit lucos: confregitq; sequentē eorum
que fecerat moyses. Siquidē usq; ad
illud tempus filij israhel adolebāt ei
incensum. Vocavitq; nomen eius no-
hektan. Et in domino deo isrl speravit.
Itaq; post eū nō fuit similis ei de cun-
ctis regibz iuda sed neq; i h̄js qui ante
eum fuerunt: et adhefit domino: et nō
recessit a vestigijs e⁹: fecitq; mandata
eius qđ preceperat dominus moysi unde
et erat dñs cū eo: et in cunctis ad que
procedebat sapienter se agebat. Rebel-
lavit quoy contra regem assirioy: et
non servivit ei. Ipse pcessit philisteos
usq; ad gazam: et omnes finios eoy:
a turre custodiū usq; ad civitatem mu-
nitam. Anno quarto regis ezechie qđ
erat annus septim⁹ osee filij hela regis
israhel: ascendit salmanasar rex assiri-
orum samariam: et oppugnavit eā
et cepit. Nā post annos tres anno sexto
ezechie id ē nono anno osee regis isra-
hel capta est samaria: et translavit rex
assirioy israhel in assirios: collocauit
q; eos i athria et i abor. Quibz gozan
in civitatibz medoy: quia nō audierūt
vocem dñi dei sui: sed pretergressi sunt
pactū ei⁹. Omnia que preceperat moyses
serv⁹ dñi nō audierūt neq; fecerūt. An-
no h̄rodecimo regis ezechie ascendit
senatharib rex assiriorum ad universas
civitates iuda munitas: et cepit eas.
Tunc misit ezechias rex iuda nuncios
ad regem assiriorum in lachis dicens.
Peccavi. Recede a me: et omne quod
imposueris michi feci. Indixit itaq;
rex assirioy ezechie regi iude trecenta ta-
lenta argenti et viginti talenta auri.
Deditq; ezechias omne argentū quod

repperit in domo domini: et
i thesauris regis. In tempore illo con-
fregit ezechias valvas templi dñi et la-
minas auri q̄s ipse affixerat: et dedit eas
regi assirioy. Misit autē rex assirioy
thartan et raplars et raplacen de la-
chis ad regē ezechia cū manu valida
israhel. Qui cum ascendissent venerūt
iherusalem et steterūt iuxta aqueductū
piscine superioris que est in via agri
sullonis: vocaverūtq; regē. Egredius
est autem ad eos eliachim filius elchie
ippositus dom⁹ et sobna scriba et ioabz
fili⁹ asaph a commentarijs: dixerūtq; ad
eos raplars. Loquimini ezechie. Hec
dicit rex magnus: rex assirioy. Que ē
ista fiducia qua nitent⁹? forsitan ini-
sti consilium: ut p̄ares te ad p̄lium.
In quo confidis: ut audas rebellare?
An speras in baculo arundineo atq;
cōstituto egipto? Sup̄ que incubuerit
h̄mo: cōminuit⁹: ingreditur manum
eius: et pforabit eam. Sic est pharao
rex egipti: om̄ibus qui confidunt i se.
Quod si dixeritis michi i dño deo no-
stro habem⁹ fiduciā: nōne iste ē cuius
abstulit ezechias ecellas et altaria: et
precepit iude et iherusalem ante altare
h̄c adorabitis in iherusalem? Nūc igit⁹
transite ad dñm meū regem assirioy:
et dabo vobis duo milia equorum: et
videte an habere valeatis ascensores
eorū. Et quomōdo p̄cessis resistere ante
unum satrapam de servis dñi mei mi-
nimis? An fiduciam habes in egipto
propt̄ currus et equites? Nūquid sine
dñi voluntate ascendi ad locū istum:
ut demolirer eū? Dominus dixit mi-
chi. Ascende ad terram hanc: et demoli-
re eam. Dixerunt autē eliachim filius
elchie et sobna scriba et ioabz raplaci.
Precamur ut loquaris nobis servis

tuis siriace. siquidem intelligim⁹ hanc
linguā: et non loquaris nobis iudei:
re audiente populo: qui est super murum.
Respondit eis raphaces dictis. Aliquid
ad dñm tuū: et ad te misit me dominus
meus ut loquerer sermones istos. et nō
potius ad viros qui sedent super murū
ut comedant stercorem suū: et bibant u-
rinam suā vobiscū? Stetit itaq; ra-
phaces: et exclamavit voce magna iu-
daice: et ait. Audite verba regis magni:
regis assiriorū. Hec dicit rex. Nō vos
seducat ezechias. Nō enī poterit evadere
vos de manu mea: neq; fiduciā vobis
tribuat super dominū dicens. Evadens
liberabit nos dominus: et nō tradetur
civitas hec in manu regis assiriorum.
Nolite audire ezechiam. Hec enī dicit
rex assiriorū. Facite merum qđ vobis
est utile: et egredimini ad me. Et com-
edet unusquisq; de vinea sua: et de ficu
sua: et bibetis aquas de cisternis vris:
donec veniā et transferam vos in terrā
que similis est terre vestre. in terrā fru-
sticam et sterilem vini: terram panis
et vinearū: terram olivarum et olei ac
mellis: et vivetis: et nō moriemini. No-
lite audire ezechiam qui vos decipit
dicens: dñs liberabit nos. Aliquid
liberaverunt dñi gentium terram suā
de manu regis assiriorū? Ubi est deus
emach et arphat? Ubi ē de⁹ sapharua-
im ana et aua? Aliquid liberaverūt
samariam de manu mea? Qui nam
illi sunt in universis dijs: deorum qui
evenerunt regionē suam de manu mea:
ut possit evadere dñs iherusalē de manu
mea? Tacuit itaq; populus: et non rēdit
ei quicq;. Siquidem preceptum regis
acceperat: ut nō responderet ei. Venitq;
eliachim fili⁹ helchie ppositus domus
et sobna scriba et ioazē filius asaph a

commentarijs ad ezechia scilicet vestib:
et nūciauerūt ei verba raphaces. **XXIIII**
Que cum audisset ezechias rex iu-
dit vestimenta sua: et operatus ē
saco: ingressusq; est domū dñi: et mi-
sit eliachim ppositum dom⁹: et sobnā
scribam: et senes de sacerdotibus optimos
sacris ad ysaiam pphetā filiū amos.
Qui dixerūt. Hec dicit ezechias. Dies
tribulationis et interfectionis: et blas-
phemie dies iste. Et erunt filij usq;
ad partū: et vires nō habet parvules.
Si forte audiat dñs de⁹ tuus universa
verba raphaces quē misit rex assiriorū:
dominus suus ut reprobraret deum
viventem: et argueret verbis qđ audit
dñs deus tuus: et fac orationem pro
reliquis que repperit sunt. Venerunt re-
go ferui regis ezechie ad ysaiā. Dicit
q; eis ysaias. Hec dicitis dñs vestro.
Hec dicit dñs. Noli timere a facie he-
monū quos audisti: quibus blasphe-
mauerunt pueri regis assiriorum me.
Ecce ego immittam ei spiritū et audi-
et nūciū: et reverteretur in terram suā:
et dicam eū gladio i terrā suā. Egre-
ssus est ergo raphaces: et invenit regem
assiriorum repugnantem sobnā. At-
dixerat enī qđ recessisset de latib⁹. Cūq;
audisset de tharacha rege ethiopie di-
cētes. ecce egressus ē ut pugnet adve-
sum te et iter contra eum: misit nūciū
ad ezechiam dicens. Hec dicit ezechie
regi iuda. Non te seducat deus tuus
in quo habes fiduciā: neq; dicas. nō
tradetur iherusalem in manus regis
assiriorū. Tu enī ipse audisti que fecerūt
reges assiriorum universis cīs: quo-
modo vasaaverūt eas. Num ergo so-
lus poteris liberari? Aliquid libera-
verunt dñi gentiū singulos quos va-
saaverunt patres mei gozan videlicet

et avan et resep: et filios eden: qđ erant
in thelassar: Ubi est rex emach et rex
arphat: et rex civitatis sapharua im a-
na et aua? Itaq; cū accepisset ezechias
litteras de manu nūciarum: et legisset
eas: ascendit in domū dñi et egredietur
eas coram dñō: et oravit i conspectu
eius dicens. Domine de⁹ israel qđ sedes
super cherubim tu es de⁹ solus regū omni-
um terre: tu fecisti cūm et terrā. Inclina
aurem tuā et audi. Aspeti dñe oculos
tuos: et vide: et audi omnia verba semna-
chieb: que misit ut reprobraret nobis
deū viventem. Vere dñe dissipaverunt
reges assiriorū gentes et terras omniū:
et miserūt deos eorū in ignem. Nō enī
erant dij: sed opa manuum hominum
ex ligno et lapide: et perdidērunt eos.
Nūc igitur dñe de⁹ noster saluos nos
fac de manu egr⁹: ut sciant oīa regna
terre qđ tu es dñs deus sol⁹. Misit autē
ysaias fili⁹ amos ad ezechiam dicens.
Hec dicit domin⁹ deus israel. Que de-
precatus es me super semnachetib⁹ rege
assiriorū: audiui. Iste est sermo quē lo-
cutus est dominus de ro. Sprevit te et
sublannavit te virgo filia syon: post
regem tuū rapuit movit filia iherusa-
lem. Cui reprobrasti: et quē blasphe-
masti. Contra quē exaltasti vocē tuā:
et elevasti i excelsū oculos tuos. Con-
tra sanctum israel. Per manū egr⁹
tuorum reprobrasti domino: et dixisti.
In multitudine curruum meorū ascen-
di excelsa montiū i summam libani:
et succidi sublimas cedros ei⁹: et eda-
si abites illi⁹. Et ingressus sū usq; ad
reminos ei⁹: et saluum carneli ei⁹ ego
succidi. Et bibi aquas alienas: et sic-
cavi vestigijs pedum meorum omnes
aquas clausas. Aliquid nō audisti
qđ ab initio fecerim? Et dieb⁹ antiquis

plasmaui illud: et nūc adduxi. Erunt
q; i ruinam tollūt compugnandum
civitates munitē: et qui sedent i eis hu-
miles manu. Contemnerūt et confusi
sunt facti sūt velut fenu agri: et virent
herba redorū: que arefacta est anteq;
veniret ad maturitatem. Habitaculū
tuū et egressum tuū et introitū tuum: et
viam tuā ego prescivi: et furorē tuum
cōtra me. Insanisti i me: et supbia tua
ascendit in aures meas. Donā itaq;
circulū i narib⁹ tuis: et cāmū i labijs
tuis: et reducam te in viam p quā ve-
nisti. Tibi autē ezechia hoc erit signum.
Comede hoc anno que reppereris: in
secūdo autē anno que sponte nascūtur.
Porro i anno tercio sarninate et metite:
planta vineas et comedite fructum
earū. Et quicūq; reliquū fuerit de domo
iuda mittere radicem deorsum: et faciet
fructū suum. De iherusalem quippe
egrediemur reliquie: et qđ salvetur de
mōte syon. Zelus dñi exercitū faciet
hoc. Quamobrem hec dicit dominus
de rege assiriorū. Non ingredietur urbē
hanc: nec mittet in eam sagittam: nec
occupabit eam clipe⁹: nec circumdabit
eam munitio. Per viam qua venit re-
vertetur: et civitatem hanc nō ingredie-
tur dicit dominus: protegam⁹ urbē
hanc: et saluabo eam. ppter me et ppter
dauid secū meū. factū est igit in nocte
illa venit angel⁹ dñi: et percussit i castris
assiriorum centum octogintaquinq;
milia. Cūq; diluculo surrexisset vidit
omnia corpora mortuorū: et recedens
abijt: et reuersus est semnachetib⁹ rex as-
siriorum: et mansit in nīnive. Cūq;
adoraret in templo nethach deū suum
attamelech: et sarasar fili⁹ ei⁹ percussit eū
gladio: fugerūtq; i terrā armeniorū: et
regnavit asaradon fili⁹ ei⁹ p ro.

In diebus illis egrotavit ezechias usque ad mortem: et venit ad eum ysaïas filius amos propheta: dixitque ei. Hec dicit dominus deus. Precepi domui tue. Morieris enim tu: et non viues. Qui conuerit faciem suam ad parietem: et adorauit dominum dicens. Obsecro domine: memento queso quod ambulauerim coram te in veritate et in corde perfecto: et quod placitum est coram te fecerim. Fleuit itaque ezechias fletu magno: et antequam egrederetur ysaïas mediā partem atque fadus est sermo domini ad eum dicens. Reuertere: et dicit ezechie duci populi mei. Hec dicit dominus deus david patris tui. Audiuisti orationem tuā: vidi lacrimam tuā: et ecce sanavi te. Die tertio ascendes templum domini: et addidit diebus tuis quindecim annos. Sed et de manu regis assiriorum libera bo te: et ciuitatem hanc: et proteget urbem istam propter me et propter david seruum meum. Dixitque ysaïas. Afferte massam ficorum. Quā cum attulissent: et posuissent super vlcus eius: curat est. Dixerat autem ezechias ad ysaïam. Quod erit signum quia dominus meus sanabit: et quia ascensurus sum die tertio templum domini? Cui ait ysaïas. Hec erit signum a domino: quod fadus sit dominus emonem quē locutus est. Vis ut ascendant umbra decem lineis: aut ut reuertatur cotidie gradibus? Et ait ezechias. Facile est umbram crescere decem lineis. Nec hoc volo ut fiat: sed ut reuertatur retrosum decem gradibus. Inuocauit itaque ysaïas propheta dominum: et reduxit umbrā per lineas quibus iam descenderat in horologio achaz: retrosum decem gradibus. In tempore illo misit merodach baladan filius baladan regis babiloniorum litteras et munera ad ezechiam. Audierat enim quod egrotasset ezechias. Ieratus

est autem in aduentu eorum ezechias: et ostendit eis domum aromatum: et aurum et argentum et pigmenta varia: unguenta quoque: et domum vasorum suorum et omnia que habere poterat in thesauris suis. Non fuit quod non monstrasset eis ezechias in domo sua: et in omni potestate sua. Venit autem ysaïas propheta ad regem ezechiam: dixitque ei. Quid dixerit viri isti: aut unde uenerit ad te? Cui ait ezechias. De terra loquinga uenerit ad me: de babilone. At ille respondit. Quid uideris in domo tua? At ezechias. Omnia quęcumque sunt in domo mea uidentur. Nichil est enim quod non monstrauerim eis in thesauris meis. Dixit itaque ysaïas ezechie. Audi uerbum domini. Ecce dies uenerit: et auferentur omnia quę sunt in domo tua: et que condiderit pater tuus usque in diem hanc in babilonem. Non remanebit quicquam: ait dominus. Sed et de filiis tuis qui egredientur ex te quos generabis tollentur: et erunt eunuchi in palatio regis babilonis. Dixit ezechias ad ysaïam. Bonus sermo domini quē locutus est. Sic tantum pax et ueritas in diebus meis. Reliqui autem sermones ezechie et omne fortitudo eius: et quod fecerit populum: et aqueductum: et introductum aquas in ciuitatem: nōne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum iude? Dominus itaque ezechias cum patribus suis: et regnauit manasses filius eius. **XXI**

Quoddecim annorum erat manasses cū regnare cepisset: et quinquagintaquinque annis regnauit in iherusalem. Nomen matris eius apthiba. Fecitque malum in conspectu domini: iuxta ydola gentium quas deleuit dominus a facie filiorum israel. Eū uero

ezechias pater eius: et erexit aras baal: et fecit lucos sicut fecerat achab rex israel: et adorauit omne milidū celi et coluit eam. Fecitque aras in domo domini de qua dixit dominus in thesauris suis. Meus: et restructit altaria uniuscuiusque milicie celi in duobus anteis templi domini. Et traduxit filium suum per ignem: et aricola tus est et obsecrauit auguria: et fecit phitones: et aruspices multiplicauit: ut faceret malum coram domino: et irritaret eum. Posuitque ydola luci quę fecerat in templo domini: super quo locus est dominus ad david et ad salomonem filium eius. In templo hoc et in iherusalem quā elegi de cunctis tribubus israel ponam nomen meum in sempiternum: et ultra non faciam commoueri pedem israel de terra quā dedi patribus tuis: si custodierint ope omnia que precepi eis: et uniuscuiusque legem quā mandauit eis seruis meis moyses. Illi uero non audierunt: sed seducti sunt a manasse: ut facerent malum super gentes quas exiuit dominus a facie filiorum israel. Locutusque est dominus in manu serui sui propheta dicens. Quia fecit manasses rex iude abominabiles istas pessimas super omnia que fecerunt amorrei ante eum: et peccare fecit etiā iudam in immundicijs suis: propterea hec dicit dominus deus israel. Ecce ego inducam mala super iherusalem: et iudam: ut quicumque audierit annuntiet ambe aures eius. Et regendam super iherusalem funiculum samarie: et pondus domus achab: et delebo iherusalem sicut delei solēt tabule. Delens ueritatem: et duram crebris stilum super faciem eius. Dimittam uero reliquias hereditatis mee: et tradam eas in manus inimicorum eius: eruntque in uastitatem et in rapinā cunctis aduersarijs suis eo

quod fecerint malum coram me: et persequerentur irritantes me ex die qua egressi sunt patres eorum ex egipto usque ad hanc diem. Insuper et sanguine innoxium fudit manasses multum nimis donec impleteretur iherusalem usque ad os: ablatumque peccatis suis quibus peccare fecit iudam ut faceret malum coram domino. Reliqui autem sermones manasse: et uniuscuiusque que fecit: et peccatum eius quod peccauit: nōne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum iude? Dominus itaque manasses cum patribus suis: et sepultus est in orto domus sue in orto ozam: et regnauit amon filius eius pro eo. Viginti duorum annorum erat amon cū regnare cepisset: duobus quoque annis regnauit in iherusalem. Nomen matris eius meshallenech filia acus de iethaba. Fecitque malum in conspectu domini sicut fecerat manasses pater eius: et ambulauit in omni uia per quam ambulauerat pater eius. Seruauitque immundicijs quibus seruiebat pater eius: et adorauit eas: et dereliquit dominum deum patrum suorum: et non ambulauit in uia domini. Ceciditque ei insidias serui sui: et interfecit regem in domo sua. Percussit autem populus ceteros omnes qui coniurauerant contra regem amon: et constituerunt sibi regem iosia filium eius pro eo. Reliqui autem sermones amon quę fecit: nōne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum iude? Sepelieturque eius in sepulcro suo in orto ozam: et regnauit iosias filius eius pro eo. **XXII**

Quod annorum erat iosias cū regnare cepisset: et trigintauno anno regnauit in iherusalem. Nomen matris eius ydola filia phadaia de belzechat. Fecitque quod placitum erat coram domino: et ambulauit per omnes uias david patris sui. Non declinauit ad dexteram suam

ad sinistram. Anno autem octauode-
cimo regis iohis misit rex saphan filium
asaph filii mesulam scribam templi domini di-
cens ei. Vade ad helchiam sacerdotem ma-
gnum ut conferatur pecunia que illata est
in templum domini quam collegerunt iani-
tores templi a populo: deturque fabricis per
positos domus domini. Qui et distri-
buerunt eam hijs qui operantur in templo
domini ad instauranda sacrata templi
figurarum videlicet et cementarijs. et
hijs qui interrupta componunt: et ut
emantur ligna et lapides de lapidari-
is ad instaurandum templum domini.
Veritatem non suspicatur eis argentum
quod accipiunt: sed in potestate habere
et in fide. Dixit autem helchias pontifex
ad saphan scribam. Liber legis repe-
ri in domo domini. Deditque helchias vo-
lumen saphan scribe: qui et legit illud.
Venit quoque saphan scriba ad regem:
et renuntiavit ei quod preceperat: et ait. Con-
stauerunt serui tui pecunia que reperta
est in domo domini: et dederunt ut distri-
bueretur fabricis ac prefectis operum templi
domini. Narravit quoque saphan scriba
regi dictum. Liber dedit michi helchias
sacerdos. Quem cum legisset saphan coram
rege: et audisset rex verba libri legis
domini scilicet vestimenta sua: et precepit
helchie sacerdoti et ahicham filio sa-
phan et achobor filio michea et saphan
scribe: et asai securo regis dicens. Ite
et consulite dominum super me et super populo
et super omni iuda de verbis voluminis
istius quod inuentum est. Magna enim
ira domini succensa est contra nos: quia
non audierunt patres nostri verba libri
huius ut facerent omne quod scriptum
est nobis. Querunt itaque helchias sacer-
dos et ahicham et achobor et saphan
et asai ad oldam prophetem uxorem

sellu filij cheue filij aras custodis vesti-
um que habitabat in iherusalem secunda:
locutusque fuit ad eam. Et illa respondit
eis. Ite dicit dominus deus israel.
Dicit viro qui misit vos ad me. Ite
dicit dominus. Ecce ego adducam mala
super locum istum et super habitatores eius
omnia verba legis que legit rex iuda:
quia deliquerunt me et sacrificauerunt
dijs alienis irritantes me in cunctis
opibus manu suarum. Et succendetur
indignatio mea in loco hoc: et non re-
tinguetur. Regi autem iuda qui misit
vos ut consulereis dominum sic dicitis.
Ite dicit dominus deus israel. Pro
eo quod audisti verba voluminis re-
peritum est cor tuum et humiliatus es
coram domino: auditis enim omnes
contra locum istum et habitatores eius
quod videlicet fecerunt in superbia et
in maledictum et sciderunt vestimenta sua
et flexerunt coram me et ego audiui ait
dominus: idcirco colligam te ad pa-
tes tuos: et colligere ad sepulcrum
numi in pace: ut non videant oculi
tui omnia mala que introduximus
super locum istum. **XXIIII**
Et renuntiavit regi quod dicebat.
Qui misit: et congregati sunt ad
eum omnes senes iuda et iherusalem.
Ascenditque rex templum domini: et o-
mnes viri iuda universique qui habita-
bant in iherusalem cum eo sacerdotes
et prophete et omnis populus a parvo
usque ad magnum: legimus: cunctis audi-
entibus omnia verba libri federis qui
inuentus est in domo domini. Exierunt
regem super gradum et sedes percussit coram
domino: ut ambularet post dominum:
et custodirent precepta eius et testimo-
nia et testimonia in omni corde: in
tota anima: et suscitavit verba federis

huius que scripta erant in libro illo.
Acquieuitque ipse pado. Et precepit rex
helchie pontifici et sacerdotibus secundi
ordinis et ianitoribus ut proicerent
de templo domini omnia vasa que facta
fuerant baal et in loco uniuersae milicie
celi: et combussit ea foris iherusalem in
conualle cedron: et tulit puluerem coram
in bethel. Et delensit auruspices quos
posuerant reges iuda ad sacrificandum
in excelsis per civitates iuda et in circuitu
iherusalem: et eos qui adolebant incensum
baal et soli et lune et duodecim signis
et omni milicie celi. Et effecit fecit lucum
de domo domini foras iherusalem in
conualle cedron et combussit eum ibi
et redegit in puluerem: et proiecit super
sepulcrum vulgi. Destructusque edificas
effeminatos que erant in domo domini:
pro quibus mulieres regebant quasi
domitulas lucum. Congregavitque omnes
sacerdotes de civitatibus iuda: et cota-
minavit excelsa ubi sacrificabant sa-
cerdotes de gabaa usque a bethaber. Et
destructus aras portarum introitus ostij
iohis principis civitatis: quod erat ad si-
nistram porte civitatis. Verumtamen
non ascendebant sacerdotes excelsos ad
altare domini in iherusalem: sed tantum
comedebant azima in medio factum
fuorum. Contaminavit quoque iophet
quod est in conualle filij emmon: ut nemo
consecraret filium suum aut filiam per
ignem moloch. Abstulit quoque equos
quos dederant reges iude soli introi-
tu templi domini iuxta cedram nachame-
lech eunuchum: qui erat in pharurim: tur-
rus autem solis combussit igni. Alta-
ria quoque que erant super tecta cenach-
achaz: que fecerant reges iuda et alta-
ria que fecerat manasses in duobus
antjs templi domini destructus rex: et ruerunt

inde et dispersit cinerem eorum in torrente
cedron. Excelsa quoque que erant in ihe-
rusalem ad deprecam partem montis
offensionis que edificauerat salomon
rex israel altareth ydolo sydoniorum
et chamos offensionis moab: et mel-
chon abominationi filiorum ammon
polluit rex: et contrivit stacuas et succi-
dit lucos: replevitque loca eorum ossibus
mortuorum. Insup et altare quod erat in
bethel et excelsum quod fecerat iheroboa
filius nabath qui peccare fecit israel:
et altare illud excelsum destruxit atque
combussit et contrivit in pulvere: suc-
cenditque etiam lucum. Et conversus iosias
vidit ibi sepulcrum que erant in monte:
misitque et tulit ossa de sepulcris: et com-
bussit ea super altare: et polluit illud
iuxta verbum domini quod locutus est vir
dei qui prouiderat verba hec. Et ait. Quis
est titulus ille quem videtis? Respondit
que ei dices verbis illis. Sepulcrum est ho-
minis dei qui venit de iuda: et prouiderat
verba hec que fecisti super altare bethel.
Et ait. Dimittite eum. Nemo commo-
ueat ossa eius. Et intacta manserunt
ossa illius: cum ossibus prophete qui ve-
nerat de samaria. Insup et omnia sacra
excelsorum que erant in civitatibus sama-
rie que fecerant reges israel ad irritan-
dum dominum abstulit iosias: et fecit eis
secundum omnia que fecerat in bethel.
Et occidit universos sacerdotes excelsorum
qui erant ibi super altaria: et combus-
sit ossa humana super ea. Reuersusque est
iherusalem: et precepit omni populo
dicens. Facite per alie domino deo ve-
stro: secundum quod scriptum est in libro
federis huius. Nunc enim factum est phase-
tale a diebus iudicum qui iudicauerunt
israel et omnium dierum regum israel et regum
iuda: sicut in octauo decimo anno regis

iosie factum est phasē istud domino in iherusalem. Sed et phitones et ariolos et figuras ydolorum et immunditias et abominaciones que fuerunt in terra iuda et iherusalem abstulit iosias: ut statueret verba legis que scripta sunt in libro que inuenit helchias sacerdos in templo domini. Similia illi non fuit ante eum rex: qui reuertebatur ad dominum in omni corde suo et in tota anima sua et in universa virtute sua iuxta omnem legem moysi: neque post eum surrexit similis illi. Et eruntque non est auersus dominus ab ira furoris sui magni: quo iratus est furor eius contra iudam propter irrationes quas provocauerat eum manasses. Dixit itaque dominus. Etiam iudam auferam a facie mea sicut abstulit israel: et providam civitatem hanc quam elegi iherusalem et domum de qua dixerit nomen meum ibi. Reliqua autem finium iosie et universa que fecit: nonne hec scripta sunt in libro verborum dictum regi iuda? In diebus eius ascendit pharao nechas rex egypti contra regem assyriorum ad flumen eufратem. Et abiit iosias rex in occursum eius: et occisus est in mageddo cum vidisset eum. Et portaverunt eum servi sui mortuum de mageddo: et portaverunt in iherusalem: et sepelierunt eum in sepulcro suo. Tulit quoque populus terre ioachaz filium iosie: et unxerunt eum: et constituerunt eum regem pro patre suo. Vigintitrium annorum erat ioachaz cum regnare cepisset: et tribus mensibus regnavit in iherusalem. Nomen matris eius amithal: filia ieremie de lobna. Et fecit malum coram domino: iuxta omnia que fecerant patres eius. Et ingressus eum pharao nechas in reblatha: que est in terra emath: ne regnaret in iherusalem. Et imposuit muldum

rette centum talentis argenti: et talero auri. Regemque constituit pharao nechas heliachim filium iosie pro iosia patre eius: verumque nomen eius ioachim: pro eo ioachaz tulit et duxit in egyptum. Argentum autem et aurum dedit ioachim pharaoni cum indisset eum per singulos: ut conficeret iuxta preceptum pharaonis. Et unquamque iuxta vires suas egie tam argentum quam aurum de populo: ut daret pharaoni nechas. Viginti quoque annos erat ioachim cum regnare cepisset: et undecim annis regnavit in iherusalem. Nomen matris eius sebidia: filia phadaia de rumia. Et fecit malum coram domino: iuxta omnia que fecerant patres eius. **XXIII** In diebus eius ascendit nabuchodonosor rex babilonis: et cecidit ei ioachim servus tribus annis: et rursus rebellavit contra eum. Invenit quoque ei dominus latunculos caldeorum et latunculos siri et latunculos moab: et latunculos filiorum amon: et immisit eos in iudam ut disperderent eam iuxta verbum domini quod locutus fuerat per servos suos prophetas. Factum est autem hoc per verbum domini contra iudam ut auferret eum coram se: propter peccata manasse universa que fecit: et propter sanguinem innoxium qui effudit: et implevit iherusalem cruore innocentium: et ob hoc rem voluit dominus propiciari. Reliqua autem sermorum ioachim et universa que fecit: nonne hec scripta sunt in libro sermorum dictum regum iuda? Et dominum iuxta omnia que fecit: et regnavit ioachim filius eius pro eo. Et ultra non addidit rex egypti ut egeretur de terra sua. Ulecebat enim rex babilonis a rebus egypti usque ad fluvium eufратem omnia que fuerant regis egypti. Decem et octo annos erat ioachim cum regnare cepisset: et

tribus mensibus regnavit in iherusalem. Nomen matris eius noelcha filia helna than de iherusalem. Et fecit malum coram domino: iuxta omnia que fecerant patres eius. In tempore illo ascendit servus nabuchodonosor regis babilonis in iherusalem: et circumdata est urbs munitionibus. Venit quoque nabuchodonosor rex babilonis ad civitatem cum suis viris: ut oppugnarēt eam. Egrediebatur quoque ioachim rex iuda ad regem babilonis ipse et mater eius et servi eius et principes eius et eunuchi eius: et suscepit eum rex babilonis anno octavo regni sui. Et protulit inde omnes thesauros domus domini et thesauros domus regie: et condidit universa vasa aurea que fecerat salomō rex israel in templo domini iuxta verbum domini: et transtulit omnia in iherusalem: et universos principes et omnes fortiores exercitus decem milia in captivitate et omnia artifices et indutores nichilque reliquit est receptis pauperibus populi terre. Transtulit quoque ioachim in babilonem: et mater regis et uxores regis et eunuchos regis et iudices terre duxit in captivitate de iherusalem in babilonem: et omnes viros robustos septem milia et artifices et indutores mille. Omnes viros fortes et bellatores duxit quoque rex babilonis captivos in babilonem. Et constituit mathathia patrui eius pro eo: imposuitque nomen ei sedechia. Vicem quoque et primū annū etatis habebat sedechias cum regnare cepisset: et undecim annis regnavit in iherusalem. Nomen matris eius erat amithal: filia ieremie de lobna. Et fecit malum coram domino: iuxta omnia que fecerant patres eius. Quascebat enim dominus contra iherusalem et contra iudam: donec piceret eos a facie sua. Recellit quoque sedechias a rege babilonis. **XXV**

Factum est autem anno nono regni eius mense decimo decima die mensis venit nabuchodonosor rex babilonis ipse et omnes exercitus eius in iherusalem: et circumdederunt eam: et egrediebatur in circuitu eius in munitionibus. Et clausa est civitas atque vallata usque ad undecimū annum regis sedechie nona die mensis. Prevaluitque fames in civitate: nec erat panis populo terre. Et intercipita est civitas: et omnes viri bellatores node fugerunt: per viam portę que est inter duplicem murum ad ortum regis. Porro chaldei obsidebant in circuitu civitatis. Fugit itaque sedechias: per viam que ducit ad cępestria solitudinis. Et persecutus est exercitus chaldeorum regem: comprehenditque eum in planitie ihericho: et omnes bellatores qui erant cum eo dispersi sunt et reliquerunt eum. Apprehensum ergo regem duxerunt ad regem babilonis in reblatha: qui locutus est cum eo iudicum. Filia autem sedechie occidit coram eo: et oculos eius effudit: vinxit quoque eum catenis: et adduxit in babilonem. Mense quinto septima die mensis ipse est annus nonusdecimus regis babilonis venit nabuzardan princeps exercitus secus regis babilonis in iherusalem et succendit domum domini et domum regis et domos iherusalem: omnesque domum combussit igni: et muros iherusalem in circuitu destruxit omnia exercitus chaldeorum qui erat cum principe iherusalem. Reliqua autem populi partem que remanserat in civitate: et pugas qui transgreerant ad regem babilonis: et reliquum vulgus transtulit nabuzardan princeps milicie: et de pauperibus terre reliquit vinatores et agricolas: columnas autem ecclesie que erant in templo domini et bases et mare et cetera quod erat in domo

domini cōfegētur chaldei: et transfl
leunt es omne in babilonem. Illas
quoq; creas et tellas. et ridentēs. et
sophos. et moztarigla. et omnia ba
sa crea. in quibz minūstrabant tulerūt.
neatō et thuribula. et fialas. Que au
rea aurea. et q̄ argentea argētea. tulit
princeps militie. id est columnas du
as. mare unum et bases quas fecerat
rex salomon in templo domini. Non
erat pondus eis. omnium valorum.
Decem ⁊ octo cubitos altitudinis ha
bebat columna una. ⁊ capitellum eē
um super se altitudinis tritum cubito
rum: et retaculum et malagrenata
super capitellum columnę: omnia ere
a. Similem et columna secunda ha
bebat ornātū. Tulit q; p̄iceps militie
saraia sacerdotē p̄mū. et sophniam
sacerdotem secundum. ⁊ res ianitores
et de ciuitate eunuchum unum qui e
rat p̄fexus super bellatores viros:
et quinq; viros de hīs qui steterant
coram rege quos reperit in ciuitate:
et sopher principem exercitus qui p̄o
babat tyrones de populo terre: et sex
viros ⁊ vulgo qui inueniri fuerant in ci
uitate. Quos tollē nabuzardan prin
ceps militum duxit ad regni babilo
nis in reblatha: percussiq; eos rex ba
bilonis et interfecit eos in reblatha
in terra enath. Et translati sūt iuda
de terra sua. Populo autem qui reli
ctus erat in terra iuda quē dimiserat
nabuchodonosor rex babilonis p̄fe
cit godoliam filium aichan filij sa
pphan. Quod cum audissent omnes
duces milium ipsi et viri qui erant
cum eis videlicet quod contriuisset
rex babilonis godoliam: venerūt ad
godoliam in mapha imnahel filius
nathanie et iohannan filius carē et

[illegible]

Incipit prologus Inlibrum pat-
hyomenon primum.

Septuaginta interpretum pura: et ut ab his i grecū uersa ē editio permaneret: singulis mī chromati epistolopori sanctilime atq; doctissime impelleres: ut hebreæ volumina latino sermone transferrent. Quod tūc semel aures hominum occuparet: et nascentis ecclesie robora ueret fidem: in istum erit etiam nostrō silentio comprobati. Nunc uero cum pro uarietate regionum diuersa ferantur exemplaria: et germana illa antiquaq; translatio corrupta sit atq; violata: nūc arbitrij putas: aut e pluribus iudicare quid uerum sit aut nouum opus in ueteri opere condere: illud tribusq; iudeis: cornicum ut dicitur oculis conspice. Alexandria et egiptus in septuaginta suis elichimū laudat auctorem: constantinopolis usq; antiochia luciani martiris exemplaria probat. Medie itē has proximie palestinos rodices legunt: et q̄ ab origine elaboratos euseb? et p̄ amphylus uulgauerunt. Totiusq; orbis hac inter se trāsaria uarietate compungat. Et certe origenes non solum exemplaria composuit quatuor editioni et regione singula uerba describens: ut unus differens Ratim ceteris inter se consentiens uideatur: sed qd̄ maioris audacie est in editione septuaginta theodorionis editionē miscuit: abstrusus designas que minus fuerunt: et uirgulas que ex superfluo uidebantur appositas. Si igitur alia licet non tenere quod semel suscepit: aut post septuaginta cellulas q̄ vulgo

sine audire iactantur singulas cellu-
 las aperire. Hocq; in ecclesijs legitur
 quod septuaginta nescirent: cur me
 non suscipiant latini mei qui inui-
 lata editione veteri ita noua condidi-
 ut laborem meū hebreis et quod hys
 maius est apostolis auditoribus com-
 probem? Scripsi nuper librum de o-
 ptimo genere interpretandi: ostensa
 illa de euangelio: et egipto vocavi fi-
 lium meum: et quoniam nazareus
 vocabitur: et uidebunt in quē cōpū-
 rentur: et illud apostoli quod oculis
 nō uidit nec auris audiuit et in cor ho-
 minis nō ascendebat que parauit
 deus diligētibus se: ceteraq; hys simi-
 lia in hebreis libris inueniri. Ecce a-
 postoli et euangelisti septuaginta inter-
 pretes nouerāt: et unde eis hec dicerē q̄
 in septuaginta nō habent? Christus domi-
 nus nobis uiculisq; testamētū nō ditor
 in euangelio secundū iohannē q̄ cre-
 dit inquit in me sicut dicit scriptura:
 flumina de ventre eius fluent aque ui-
 ue. Vbiq; scriptum est: qđ saluator scri-
 ptum esse testat. Vbi scriptum ē? Se-
 ptuaginta nō habent: apocrypha nescit
 ecclesia. Ad hebreos igit̄ referendū ē:
 unde et dñs loquitur: et discipuli exē-
 pla p̄sumunt. Hec pace recte loquor:
 et obsecratoribz meis tantū respōdeo:
 qui tantino dente me robuunt: i publi-
 co deridentes et legetes in angulis
 id est accusatores et defensores: cum
 in alijs probēt quod in me reprobat:
 quasi uictus et uicium non in rebus
 sit: sed cum audire mouetur. Et ceterum
 nemini editionem septuaginta trans-
 latorum olim de greco emendatam
 tribuisse me uis: nec inimicum debe-
 re estimari eorū quos in commentū fœ-
 reum semper edidit. Et quod nunc

debreiamin id est verba dierum inpre-
tatus sum idcirco feci ut inpre-
tator moras et siluam nominis q̄ scriptor
confusa sunt vicio. setiunusq; barba-
riem apius et puerum cola digere-
michi metip̄ et meis. iuxta inueniunt
canes. si aures furede sunt ceteros. *Exph
at plogus. Iung lib paliprueno pui.*

Letech enos caynan
malalehel iared e-
noch manufale la-
meth noe sem cham
et iafeth. filij iafeth:
gomer magog ma-
dai et iauan thubal mosoch thiras.
Porro filij gomer: asenez et riphat et
thogorma. filij autem iauan: elisa
et tharhis cethim et dodanim. filij
tham: chus et melchaim phut et chana-
an. filij autem chus: saba. et euila
sabattha et regina et sabathaca. Por-
ro filij regina: saba et dadan. Chus au-
tem genuit neuroth. q̄te cepit esse po-
tens in terra. Melchaim vero genuit lu-
dim et ananim et laabim et nepthu-
im: phethrusim quoq; et thallum de
quibus egressi sunt philistim et capthu-
rim. Chanaan vero genuit sydonem
primogenitum suum: etheum quoq;
et iebuleum et amoreu et gezeleum
eucumq; et aracheum et asineum ara-
dium quoq; et samareum et emathe-
um. filij sem: elam et assur. Et arca-
xat et lud et aram. filij aram: chus et
hul et gether et mes. Araxat autem
genuit saleh et ipse genuit heber. Por-
ro heber nati sunt duo filij: nomen vni
phaleth quia in diebus eius diuisa e-
terra: et nomen fratris eius iedan. Ie-
dan autem genuit elmodad et saleph
et asomoch et iare: aduram quoq; et
uzal et de elab etia et abimael et

saba. necno et ophir et euila. et iobab.
Omnes isti filij iedan sem araxat sa-
le heber phaleth ragau. seuty nachu-
thare abram: iste est abraham. filij
autem abraham: isaac et ismael. Iste
he generaciones totum. Primogeni-
tus ismaelis nabioth: et cedat et ab-
dehel et mablan et masina et duma
massa addad et thema iachur naphi
redma. filij sunt filij ismaelis. filij
autem cedure concubine abraham
quos genuit: amram iedan madan
madian ielbor et sue. Porro filij ieda-
n: saba et dadan. filij autem dadan: abu-
rim et lachusim et loomim. filij autem
madian: epha et epher. et enoch et abi-
da et elbaa. Omnes hii filij cedure. Ge-
neravit autem abraham isaac: cui fue-
runt filij elau et isel. filij elau: eliphaz
rahuel iehus ielon thore. filij eliphaz:
theman. omar. zephi. gothan ce-
nez thamma amaleth. filij rahuel:
naath zara samma meza. filij iehus:
lothan sobal sebeon ana. dilon. ete di-
lan. filij lothan: horri. ahobuman.
Porro autem lothan fuit thamma. fi-
lij sobal alian et manaath. et ebal et se-
phi. onan. filij sebeon: abia et ana.
filij ana: dilon. filij dilon: hama-
ran et eleban et iethran et tharan. filij
eter: balaan et zabab et iadgan. filij di-
lan: us et aran. Isti sunt reges qui in
perauerunt in terra edom: anteq̄ esset
reg super filios israel. Bale filius he-
or: et nomen ciuitatis eius denaba. Mor-
tuus est autem bale: et regnavit pro eo
iobab filius zare de bostra. Cumq; iobab
fuisset mortuus: regnavit pro eo
hulan de terra themanorum. Obijt
quoq; hulan: et regnavit pro adad
filius badad qui percussit madian in
terra moab: et nomen ciuitatis eius

auith. Cumq; et adad fuisset mortu-
us: regnavit pro eo semla de maseca.
Sed et semla mortuus est: et regnavit
pro eo saul de rooboth que iuxta ani-
nem sita est. Mortuus est saul regna-
uit pro eo balaana filius achobor.
Sed et hic mortuus est: et regnavit
pro eo adad cuius urbis nomen fuit
phai. et appellata est vxor eius mehera-
bel filia maced. filie mezaab. Adad
autem mortuus: duces pro regibus in
edom esse ceperunt. Dux thamma. dux
alia. dux ietheth. dux dolibama. dux
hela. dux phimon dux cenez dux the-
man. dux maplar. dux magdihel.
dux hiram. filij duces edom.

Filij autem isel. ruben simeon leui
iuda isachar et zabulon: dan
ioseph beniamin. neptalim gad et as-
ser. filij iuda: her. aunan et sela. filij as-
ser nati sunt ei de filia sue chananidias.
Fuit autem her primogenitus iuda mal-
cora dno: et occidit eum. Thamar autem
nurus eius peperit ei phares et zara.
Omnes reges filij iuda quinq; filij
autem phares esrom et amul. filij
quoq; zare: zamri. et ethan et eman-
thalcal et darda. simul quinq; filij
tham: achar qui turbauit isel et pec-
cauit i furto anathematis. filij ethan:
azarias. filij autem esrom qui nati sunt
ei: ieramehel. et ram et calubi. hic est ta-
leph. Porro ram genuit aminadab:
aminadab autem genuit naalon prince-
p filiorum iuda. Naalon q̄ genuit salma:
de quo ortus est booz. Booz vero ge-
nuit obed: qui et ipse genuit isai. Isai
autem genuit primogenitum heliab: secundum
abinadab. tertium symmaha quartum
nathanael. quintum radai sextum ason
septimum dauid: quorū sorores fuerunt
saruia et abigail. filij saruie: abilai

ioab et asahel res. Abigail autem ge-
nuit amasa: cui pater fuit gether isma-
helites. Caleb vero filius esrom acce-
pit uxorem noie azuba: de qua genu-
it ieribth. fueruntq; filij eius iaser et so-
hab et ardon. Cumq; mortua fuisset
azuba accepit uxorem caleb ephrata:
que peperit ei ur. Porro ur genuit uri:
et uri genuit befelehel. Post hec ingres-
sus est esrom ad filiam machir patris
galaad: et accepit eam cum esset anno-
rum sexaginta. Dux peperit ei segub:
sed et segub genuit iair et possedit vi-
ginti tres ciuitates i terra galaad. Le-
pitq; gessur et aran oppida iair: et
ranath et viculos eius sexaginta ciui-
tatum. Omnes isti filij machir patris
galaad. Cum autem mortuus esset esrom:
ingressus est caleb ad ephrata. Habu-
it quoq; esrom uxorem abia: que pe-
perit ei assur patrem cedure. Maai fuit
autem filij ieramehel. primogeniti esrom
ram primogenitus eius: et huna et
aram et ason et achia. Duxit quoq;
uxorem altera iheramehel nomine at-
thara: que fuit mater quam. Sed et fi-
lij ram primogeniti iheramehel fue-
runt moos ioamin et achar. Moos
autem habuit filios semei et iadan. filij
autem semei: nadab et abysur. Moos
vero uxoris abysur abiahil: que pepe-
rit abpban et molid. filij autem nadab:
fuerunt saleb et apphaim. Mortuus est
autem saleb absq; liberis. filius vero ap-
phaim isel: qui isel genuit selan. Por-
ro selan genuit abalai. filij autem iadai
fuerunt semei iether et ionathan. Sed et ie-
ther mortuus est absq; liberis. Porro io-
nathan genuit phaleth et ziza. Isti
fuerunt filij ieramehel primogeniti es-
rom. Selan autem non habuit filios
sed filias: et seruū egiptium nomine

teraa. Deditq; ei filiam suam uxore:
que peperit ei ephai. Ephai autē genuit
nathan: et nathan genuit zabad. Za-
bad quoq; genuit ophal: et ophal ge-
nuit obed. Obed genuit iehu: iehu ge-
nuit azariam. Azarias genuit helles:
et helles genuit helasa. Helasa genuit
isamoy: isamoy genuit sellum. Sel-
lum genuit ihamian: ihamia autem
genuit elisama. Filij autem caleb fra-
tris ieramehel: nelsa primogenitus e-
ius: ipse ē pater ziph filij maresa p̄is
hebron. Porro filij hebron chore et
raphua et recem et samma. Samma
autē genuit raam pater iercha autē et re-
cem genuit semuel: filij semuel maon:
et maon pater bechur. Ephā autē con-
cubina caleb peperit aran et mula et
gezez. Porro aran genuit gezez: filij
iabaddai regam et ioachan et gelan et
phalech et epha et saaph. Concubina
caleb maacha peperit saper et tharana.
Genuit autē saaph pater madmetia
sue patre machbena: et patrem gabaa.
Filia vero caleb fuit achsa. Ij sunt
filij caleb filij vr primogeniti ephra-
ta: sobal pater carathiarum: salma pa-
ter bethleem: ariph pater bethgader.
Fuerunt autē filij sobal: pater carath-
iarum: qui videbat dimidiū requietio-
num: et de cognatione carathiarum:
iedhrei: et apudhei: et semathai: et maseei.
Et hys egressi sunt saraitē et etha ho-
lite. Filij salma: bethleem et nethopha:
et corone domus iacob: et dimidiū re-
quietionis sarai. Cognatione quoq;
scribarū habitantū in iabes canentes
atq; resonantes: et in tabernaculis com-
morantes. Ij sunt cinei: qui venerūt
de calore patris domus iercha. **III**
David vero hos habuit filios: et
nati sūt in hebron. Primogeniti

ammon: et achinoam: israhelinde:
scdm daniel de abigail carmelinde: et
cūm absalon filij maacha filie eth-
louei regis gessur: quartū aduam
filium aggith: quintū saphaciam re-
abitā: sextum iethrahā de egla ux-
ore sua. Sed ergo nati sūt ei in hebron:
ubi regnavit septem annis et sex mensi-
bus. Triginta autē et tribus annis regna-
vit in iherusalem. Porro in iherusalem
nati sūt ei filij: symmaa et sobab et ma-
than: et salomon quatuor de bethsua:
filia amiel. Itear quoq; et helia et
eliphalech et noge et napheg et iaphie
necm elisama: et eliad et eliphaleg no-
uen. Omnes hii filij david abfq; filiis
concubinarū: habuerūtq; sororem tha-
mar. Filius autem salomonis rob-
am: cuius abia filius genuit asa. De
hoc quoq; natus est ioseph pater
ioram: qui ioram genuit oziam: et
quo orus est ioas: et huius amalia:
filius genuit azariam. Porro azarie
filius ioachan procreavit achas pa-
trem ezechie: de quo natus est manas-
ses: sed et manasses genuit amon pa-
trem iose. Filij autem iose fuerunt:
primogenit⁹ iochannan: scdm iohannan
tercius sedechias: quartus sellum. De
ioahim natus est iechonias et sedechi-
as. Filij iechonie fuerunt abir qui sala-
thiel: melchiram: phadaia semel et
itecunia samia et nadabā. De phadaia
orti sūt zorobabel et semuel. Zoroba-
bel genuit ioseph ananiam et sa-
lomich: sororem eorū: asabam quoq;
et ophl et barachiam: et asadiam: iosa-
belech quinq;. Filius autem ananie
phaltias pater iherie: cuius filius ra-
phaiā. Primus q; filius artau: de quo
natus est obdia: cuius filius fuit iech-
onias. Filius sedechie seueria: cui⁹ filij

attus et iegal et baria: et naaria et sa-
phar et sela sex numero. Filius naarie:
eligenai: et ezechia: et ezriā tres. Filij e-
lioenai oduia et helialub et phelia et ac-
rub: et iohannan et delaia et anan septē.

Filij iuda: phares elcom: et **III**
charui et vr: et suthal. Rahia vero
filij suthal genuit iaad de quo nati sūt
ahumai et laad. Ite cognationes sa-
rathi. Ista quoq; stirps ethan: ierabel
et ielma et iedebos. Stomen quoq;
sororis eorū asale phuni. Phuniel
autē pater gedor: et eler pater ola. Ista sūt
filij vr: primogeniti ephrata p̄is beth-
leem. Aliter vero patris theue erāt due
uxores alaa et naara. Peperit autem
ei naara ozam et epher: et themani
et aathari. Ista sūt filij naara. Por-
ro filij alaa: seeth ylaar et ethuan.
Ihus autem genuit anob et soboba
et cognatione abari filij arum. Fuit
autē iabes in ditiis pre fratribus suis: et
mater eius vocavit nomen illius ia-
bes dicens: quia peperit eum in dolore.
Inuocavit ergo iabes deum israhel
dicens. Si benedicens benedixeris mi-
hi: et dilataueris terminos meos: et
fuerit manus tua meū: et feceris me
a malicia nō opprimi. Et prestavit de⁹
que precatus est. Caleph autem frater
sua genuit machir: q; fuit pater ethon.
Porro ethon genuit bethrapha et phel-
se et ethinna patrem urbis naas. Ij
sunt viri recti. Filij autem ezez: oth-
niel et sarata. Porro filij othniel: a-
thar et maonathi. Maonathi genuit
ophra. Baraias autem genuit ioab
patrem vallis arifici. Ibi quippe ar-
tifices erāt. Filij vero caleph filij ieph-
ne: hir et hela et nahem. Filij quoq;
hela ezez: filij quoq; iael eliph et zi-
pha thia et asrahel. Et filij eza: iether

et meeth: et epher: et labalon. Genuitq;
marlam et sammai et ielba patre est-
hamo. Ite quoq; eius iudaa peperit
iareth patrem gedor: et iether patre zo-
cho et iethucl patrem zanda. Ij au-
tem filij bithie filie pharaonis quā ac-
cepit meted: et filij uxoris odae sororis
nathan patris reia carni et ethamo
q; fuit de machari. Filij quoq; symon:
amion et rimma filij anan et ethlon:
et filij ieli zoeth et benzoeth. Filij sela
filij iude: her pater ledar: et laada pater
maresa: et cognationes dom⁹ opan-
cium bishum: in domo iuramenti: et q;
hare fecit solem: viriq; mendaci⁹ et secu-
rus et incedens: qui principes fuerunt
in moab: et que reuelē sūt in lehem.
Ite autē uerba uereaa. Ij sunt figuli
habitantes in plantationib; et in se-
pidibus apud regem in operibus eius:
commoratiq; sūt ibi. Filij symeon:
namuel et iamin iarib: zara saul. Bel-
lum filius eius: mablam filius eius:
masma filij eius. Filij masma: am-
iel filius eius: zaghur filius eius: sem-
uel filius eius. Filij semuel sedech:
et filie seg. Frater autem eius non ha-
buerunt filios multos: et uniuersa co-
gnatio non potuit adquare summā
filiorum iuda. Habitauerūt autem in
bethabee et molada et hasarual et in
ballaa: et in asdon et in tholad et in ba-
thuel et in omia: et in sudeg et in benar-
thaboth et in asarsafusim et in bethbe-
rai et in saarim. Ite ciuitates eorum
usq; ad regem david: villasq; earum e-
tham et aen rammon et thocen et asan
ciuitates quinq;: et uniuersi uiculi eorū
per circuitum ciuitatum istarum usq;
ad baal. Ite est habitatio eorum: et
sedum distributio. Masobab quoq;
et iemlech et iofa filius amalie et iohel

iehu fili? iosabie filij saraje filij asihel
et elioenai et iacoba et isuaia et asaiia et
adihel et isumihel et banaiia et aza quoz
filius sephel filij allon filij ydaia filij
seuri filij lamaia: isti sunt nominati
principes in cognationibus suis: et in
domo assuecuntur suis: multiplicati
sunt vehementer. Et profecti sunt ut
ingredierent in gader usque ad orientem
vallium: et ut querebant pascua gregibus
suis. Queneruntque pascuas uberes et
valde bonas: et terram latissimam et
quiritam et fertilem: in qua ante habi-
tauerant de stirpe cham. Uij ergo vene-
runt quos supra descripsimus nomi-
nati in diebus ezechie regis iude: et
perculserunt tabernacula eorum et ha-
bitatores qui inueni fuerant ibi: et de-
leuerunt eos usque ad presentem diem: ha-
bitaueruntque per eis quoniam obsecrantes
pascuas ibidem reppererunt. De filiis quoque
hymeh abierunt in iudam sepe viri quin-
genti habentes principes phasiam et
naariam et raphaiam et ozihel filius
ieser: et percussit reliquias que euade-
re poterant antiochiarum: et habita-
uerunt ibi per eis usque ad diem hunc. **U**
filij quoque ruben primogeniti israel:
ipse quippe fuit primogenitus e-
ius: sed cum violasset eorum patris
sui data sunt primogenita eius filijs
ioseph filij israhel: et non est ille reputa-
tus i primogenitiu. Porro iudas qui
erat fortissimus inter fratres suos: de
stirpe eius principes geminati sunt:
primogenita autem reputata sunt io-
seph. filij regis ruben primogeniti israhel:
enoch et phallu elrom et tharmi fi-
lij iohel: lamaia filius eius: gog filij
eius: senei filius eius: mitcha filij eius:
rechia filius eius: baal filius eius: be-
ra filius eius: quem captivum duxit

theglatfalar rex assirionum: et fuit
princeps in tribu ruben. fratres autem
eius et universa cognatio eius quando
numebant per familias suas habu-
erunt principes iehiel et zacharia. Porro
bala filius azaz filij samma filij io-
hel: ipse habitavit in arce usque ad ue-
ho et bedueron. Contra orientalem
quoz: plagam habitavit usque ad in-
troitum heroni et fluvium eukaten. Mul-
tum quippe iumentorum numerum pos-
sidebant in terra galaad. In diebus
autem saul prelati sunt contra agarenos
et interfecerunt illos: habitaueruntque
pro eis in tabernaculis eorum in omni
plaga que respicit ad orientem galaad.
Filij vero gad regione eorum habita-
uerunt in terra basan usque: selch: iohel
in capite et saphan secundus: iamai
autem et saphan in basan. fratres vero
eorum secundum domos cognationis sua-
rum: mitchael et mofollam et sepe et iori
et iathan et zic et heber sepe. Uij filij
abiahil: filij viri filij iara filij galaad:
filij mitchael filij ieser. filij ieddo filij
bus. fratres quoque filij abidihel filij
guni principes domus in familia sua:
is: et habitauerunt in galaad et in ba-
san et in viculis eius: et in cunctis
suburbanis saron usque ad terminos.
Omnes hii numerati sunt in diebus
ioathan regis iude et in diebus ihero-
boam regis israel filij ruben et gad
et dimidie tribus manasse: viri bella-
tores scuta portantes et gladios: et in-
dentes arcum et iugum ad plia qua-
dragintaquatuor milia et septuagen-
ti sexaginta procedentes ad pugnam:
dimicauerunt contra agarenos: ichu-
rei vero et naphet et nodab prebuerunt
eis auxilium. Traditi sunt in manus
eorum agaren et universi qui fuerant

cum eis: quia deum invocauerunt cum
placarent: et exaudivit eos eo quod
credidissent in eum. Leperuntque omnia
que possederat camelos: quinquaginta
milia: et ovium ducenta quinquaginta
milia: asinos duo milia: et animas
hominum centum milia. Euhetari
autem isti corruerunt. fuit enim bellum
domini. Habitaueruntque pro eis usque
ad transmigrationem. filij quoque dimidie
tribus manasse possederunt terram a
finibus basan usque: baal hermon et sanir
et montem hermon. Ingens quippe
numerus erat. Et hii fuerunt principes
domus cognationis eorum: eler-iesi et he-
lihel eazihel et iheremia et oddia et iedihel
viri fortissimi et potentes: et nominati
duces i familijs suis. Reliquerunt autem
deum patrum suorum et fornicati sunt post
deos populi terre: quos abstulit dominus
coram eis: et suscitavit dominus israel spiritum
phul regis assirionum et spiritum theglaf-
falar regis assur: et transtulit ruben et
gad et dimidiam tribum manasse et
adduxit eos in ale et in abor et ara et
fluvium gozan usque ad diem hunc. **U**
filij leui: gerson caath et merari.
Filij caath: amra ysaar hebron
et ozihel. filij amram: aaro moyses
et maria. filij aaron: nadab et abiu
eleazar et phamar. Eleazar genuit
hines: et hines genuit abihue. Abihue
vero genuit boai et boai genuit ozi:
ozi genuit zaraia et zariasas genuit
meraioth. Porro meraioth genuit a-
mariam: et amarias genuit achitob:
achitob genuit sadoch: et sadoch genuit
achimaas. Achimaas genuit aza-
riam: azarias genuit iohannan: io-
hannan genuit azariam. Ipse est qui
sacerdotio fundus est in domo quam edi-
ficavit salomon in iherusalem. Genuit

autem azarias amaria: et amarias ge-
nuit achitob. Achitob genuit sadoch:
et sadoch genuit sellu. Sellu genuit
helchiam: et helchias genuit azariam.
Azarias genuit zaraia: et zariasas
genuit iosedech. Porro iosedech egres-
sus est quando transtulit dominus iudam et
iherusalem per manum nabuchodonosor.
Filij ergo leui gerson caath et merari.
Et hec nomina filiorum gerson: lobni
et semei. filij caath: amram et ysaar:
et hebron et ozihel. filij merari: mo-
li et muth. Hec autem cognationes leui
secundum familias eorum. Gerson: lo-
bni filius eius: iaath filij eius. zamma
filius eius: ioaa filius eius: addo filij
eius: zara filius eius: iethrai filius eius.
filij caath: amminadab filius eius:
chore filius eius: alir filius eius: helca-
na filius eius: abiasaph filius eius:
alir filius eius: caath filius eius: uriel
filius eius: ozias filij eius: saul filius eius.
filij helcana: amasai et achimoth et
helcana. filij helcana: iophai filij eius:
naath filius eius: heliab filius eius:
iheroam filius eius: helcana filij eius.
filij samuel: primogenitus vasseni et
abia. filij autem merari: moeli: lobni
filius eius: semei filius eius: oza filius
eius: samaa filius eius: aggia filius
eius: asaiia filius eius. Isti sunt quos
constituit david super cantores domus
domini equo collocata est archa: et
ministrabant coram tabernaculo testi-
monij canentes donec edificaret salo-
mon domum domini in iherusalem. Stabant
autem iuxta ordinem suum in ministerio.
Uij vero sunt qui assistebant cum filijs
suis de filijs caath: heman cantor fili-
us iohel: filij samuel filij helcana filij
iheroam filij helihel filij thou filij suph
filij helcana: filij iohel filij maath filij

amasa filij belcana filij iohel filij aza-
rie filij sophanie filij thaach filij asir. fi-
lij abisaph. filij thore filij ysaar filij
raath filij leui. filij israhel. et fratres ei⁹
asaph. qui stabat a dextris ei⁹. asaph
filius barachie. filij samaa. filij micha-
el. filij balaie filij melchie. filij atghanai.
filij zara filij adaia. filij etban filij zam-
ma filij semei filij ieth filij gerson filij
leui. filij autē merari fratres eorū ad
sinistram. etban filij chusi. filij abdi. fi-
lij maloch filij asabie filij amasie filij
helchie filij amasai. filij bonni filij so-
mer filij mogli. filij mudi filij merari fi-
lij leui. fratres quoque eorū leuite: q̄ or-
dinati sunt in cunctum ministerium
tabernaculi domus dñi. Aaron vero
et filij eius adolebāt incensum super
altare olocrausti. et super altare thimi-
amatis. in omne opus sancti sando-
rum: et ut precarentur p̄ isrl̄ iuxta oīa
que preceperat moyses seruus dei. Ijij
sunt autē filij aaron. Eleazar filij ei⁹:
fuit ei⁹ filius eius. abisur filius ei⁹ hoc-
ci filius eius. ozi filius eius. zaraia fi-
lius eius. merarioth filij eius. amaria
filius eius. achirob filius eius. sadoth
filij eius. archimaas filius ei⁹. Et hec
habituacula eorū p̄ vicōs atq; confinia
filiorū scilicet aarō iuxta cognationes
raathiray. Ipsi enim sorte contigerāt
dederunt igitur eis hebron in terra iu-
da et suburbana ei⁹ p̄ circuitū: agros
autem ciuitatis et villas caleph filij ie-
phne. Porro filijs aaron dederunt ci-
uitates ad confugiendum hebron et
lobna et suburbana eius: iether quoque
et ethemo cum suburbanis suis. sed et
helon et dabir cum suburbanis suis: a-
san quoque et berthemes et suburbana
earum. De tribu autem beniamin ga-
bee et suburbana eius: et almach cum

suburbanis suis: anachp quoque cum
suburbanis suis. Omnes ciuitates tre-
decim p̄ cognationes suas. filijs autē
raath reliquias de cognatione sua de-
derunt et dimidia tribu manasse i pos-
sessione urbes decē. Porro filijs ge-
son p̄ cognationes suas de tribu pla-
thar et de tribu aser et de tribu neptali-
m. et de tribu manasse in basan urbes tre-
decim. filijs autē merari p̄ cognatio-
nes suas de tribu ruben et de tribu gad.
et de tribu zabulon. dederunt forte ciui-
tates duodecim. Dederunt quoque filij
israhel leuitis ciuitates et suburbana
earum. Dederuntq; p̄ sortem et tribu
filiorū iuda. et et tribu filiorū symeon.
et et tribu filiorū beniamin urbes has
quas vocauerunt nominibus suis: et
hij q̄ erant et cognatione filiorū ra-
ath. fueruntq; ciuitates in terminis
eorū de tribu ephraim. Dederunt ego
eis urbes ad confugiendum sicut et
suburbanis suis. in monte ephraim
et gazer cum suburbanis suis: ierona-
am quoque cum suburbanis suis. et
bethoron similiter: necnō et helon cum
suburbanis suis et getheon in eun-
dem modū. Porro et dimidia tribu
manasse anet et suburbana eius. ba-
laam et suburbana eius: hijz videli-
cet qui de cognatione filiorū raath re-
liqui erant. filijs autem gerson de co-
gnatione dimidiē tribus manasse gau-
lon i basan et suburbana eius: et asba-
roth cum suburbanis suis. De tribu
ysachar. redēs cum suburbanis suis.
et dabereh cum suburbanis suis: ra-
moth quoque et suburbana eius. et a-
nem cum suburbanis suis. De tribu
vero aser masal cum suburbanis suis: et
abdon similiter: asach quoque et subur-
bana eius: roob cum suburbanis suis.

Porro de tribu neptalim redēs in ga-
lilea et suburbana eius: amon cum sub-
urbanis suis: et cariathaim et suburbana
eius. filijs autē merari reliquias de
tribu zabulon. rammon et suburbana
eius: et thabor cum suburbanis suis.
Trans iordanem quoque et aduerso ihe-
richo contra orientē iordanis de tribu
ruben dosor in solitudine cum suburba-
nis suis: et iassa cum suburbanis suis:
cadmoth quoque et suburbana eius:
et miphath cum suburbanis suis. Nec-
non et de tribu gad. ramoth i galaad
et suburbana ei⁹: et manaim cum subur-
banis suis: sed et eselon cum suburbanis
suis: et ezer cum suburbanis suis. **viij**

D Porro filij isachar: thola et phua
iasub et simeron quatuor. filij
thola: ozi et raphaia. et ieribel et iemai
et iepsem. et samuel principes p̄ domos
cognationū suarū. De thipe thola vi-
ri fortissimi numerati sunt in diebus da-
uid: viginti duo milia sexcenti. filij o-
zi: israhia de quo nati sunt michael
et phadia et iohel et iesia quinq; omnes
principes: cum eis p̄ familias et po-
pulos suos additi ad presidium viri
fortissimi: vigintaseptē milia. Multas
enim habuerūt uxores et filios. fratres
quoque eorū p̄ omnem cognationē isa-
char robustissimi ad pugnandū: octo-
gintaseptē milia numerati sunt. filij
beniamin: hale et lothar et iadibet. filij
hale: elbon et ozi et ozibet et ierimoth
et urai quinq; principes familias: et
ad pugnandū robustissimi. Numerus
autem eorū viginti duo milia et triginta
quatuor. Porro filij lothar zamira
et ioas et eliez et helioenai. et amri et
ierimoth et abia et anachp. et alma-
than. Omnes hij filij bechor. Numerati
sunt autē p̄ familias suas principes

cognationū suarū ad bella fortissimi:
viginti milia et ducenti. Porro filij iadi-
bel balan. filij autē balan: iheus et benia-
min et aboth et thanana. et iothan et
tharsis et haiaar. Omnes hij filij ia-
dibet principes cognationū suarū viri
fortissimi: decem et septem milia et du-
centi ad presidium procedentes: sephar
quoque et haphan filij hir et asim filij
aer. filij autem neptalim iasibel et gu-
ni et aser et sellum filij bala. Porro fi-
lij manasse: eliehel: concubinaq; eius
sira peperit machir pater galaad. Ma-
chir autē accepit uxore filijs suis hap-
phim et sepham: et habuit sorore no-
mine maacha. Nomen autē secundi sal-
phaath. Materq; sunt salphaath filie.
Et peperit maacha uxor machir filii:
vocauitq; nomen eius phares. Porro
nomen fratris eius saces: et filij eius
olam et rehen. filius autem olam be-
dan hij sunt filij galaad filij machir:
filij manasse. Soror autē ei⁹ regina.
peperit virum decorū et abiez et mo-
ola. Erant autē filij semida alpin et se-
chem et leci et aniam. filij autē ephra-
im iuthala: bareth filius eius: thaach
filius eius: elada filius eius: thaach fi-
lius eius: et huius filius zadab. et hui⁹
filius iuthala et huius filius ezer. et
elad. Occiderunt autem eos viri geth
indigne: quia descenderant ut inuade-
rent possessiones eorum. Iuxta igitur
ephrain pater eorum multis diebus:
et reuerunt fratres eius ut consolaren-
tur eum. Ingressusq; est ad uxore suā:
que concepit et peperit filium et voca-
uit nomen eius bereia: eo quod i ma-
lis dom⁹ eius or⁹ esset filia autē eius
fuit sara: que edificauit bechoron infe-
riorem et superiorem et ozenzara. Por-
ro filius eius rapha et resep et thale:

de quo natus est thaan qui genuit laadai. Quis quoque filius ammiud qui genuit elisama de quo ortus est nun: qui habuit filium iosue. Possessio autem eorum et habitatio bethel cum filiabus suis: et contra orientem nigran: ad occidentalem plagam gazer et filie eius: sicheni quoque cum filiabus suis usque asa et filiabus eius: iuxta filios quoque manasse bethsan et filias eius: chanan et filias eius in ageddo et filias eius dor et filias eius. In hijs habitauerunt filij ioseph filij israel. Filij aser: iemua et ielua et isui et baria et sara soror eorum. Filij autem baria: heber et melchiel: ipse est pater barfai. Heber autem genuit iephthae et somer et iothan et suaa sorore eorum. Filij iephthae phodoch et chamaal et asoph. Filij filij iephthae. Porro filij somer: ahi et roaga et iaba et aram. Filij autem helem fratris eius: supha et iemua et selles et amal. Filij supha: sue arcuaphed et sua et beri et ianira holor et od et sama et salusa et iethran et bera. Filij iether: iephone et phaspha et ara. Filij autem olla: arce et auithel et relia. Omnes hijs filij aser: principes cognationum electi acq fortissimi duces duci. Numerus autem eorum etatis qui apti esset ad bellum: viginti milia. **III**

Beniamin autem genuit hale primo genitum suum: asbal secundum ahara tertium: noaba quartum: rapha quintum fueruntque filij hale addaor et gera et abuid: abidue quoque et neman et aho sed et gera et sephuphan et uram. Hijs sunt filij ahod: principes cognationum habitandum in gabaa: qui translati sunt in manath. Mooran autem et adphia et gera ipse transulit eos: et genuit oza et ahiud. Porro saarahim genuit in regione moab: postquam dimisit

olim et bara uxores suas. Genuit autem de odes uxore sua iotab et sebua et mosa et molchom iehus quoque et sephia et marnach. Hijs sunt filij et principes in familijs suis. Melchum vero genuit achitob et elphal. Porro filij elphal: heber et misaam et samad. Hic edificauit onog et lod et filias eius. Bara autem et samma principes cognationum habitandum in abialon. Hijs gaudent habitatores geth. Et haito et selac et iherimoth et zabadia et arad et heber: michael quoque et iespha et ioaa: filij baria. Et zabadia et mosollaa et ezei et heber et samari et iezia et iotab: filij elphal. Et iadim et zecher et zabdi et iherimoth et seletai et heliel et adaia et karaia et samarath: filij mei. Et iesphan et heber et beliel et abdon et zecher et hanan et auania et allia et anachphia et iephdaia et phanuel: filij selac. Et samfari et sooria et othelia et iedia helia et zecher: filij ierem. Hijs patriarche et cognationum principes qui habitauerunt in iherusalem. In gabaa autem habitauerunt abigabaam et nomen uxoris eius maacha: filiusque eius primogenitus abdon et sue et eis et baal et nadab: gedur quoque et ahiu et zachet et maceloth. Et maceloth genuit samaa. Habitaueruntque et adueto fratrum suorum in iherusalem cum fratribus suis. Hec autem genuit as: et eis genuit saul. Porro saul genuit ionathan et melchise et abinadab et helbaal. Filius autem ionathan meibbaal: et meibbaal genuit micha. Filij micha phiton et medech et thara: ahaaz et ahaaz genuit ioada et ioada genuit almoth et asinuth et zanni. Porro zanni genuit mosa et mosa genuit baana: cuius filius fuit rapha

de quo ortus est elasa: qui genuit asel. Porro asel se filij fuerunt hijs nominibus: ezricam: lochru: ismael: saria: abadia: anan. Omnes hijs filij asel. Filij autem esech fratris eius: ulam primogenitus et huius fides et helipaleth iehus. Fueruntque filij ulam viri robustissimi et magno robore tendentes arcum et multos habentes filios ac nepotes: usque ad centum quinquaginta milia. Omnes hijs filij beniamin.

Universus ergo israhel diminue: **II** rarus est: et summa eorum scripta est in libro regum israel et iuda translataque sunt in babilonem propter delictum suum. Qui autem habitauerunt primi in possessionibus et in urbibus suis israhel et sacerdotes et leuite et nathinim: commorati sunt in iherusalem filijs iuda et de filijs beniamin. De filijs esephraim et manasse othi filius amiod: filius emri. Filij emrai filij bonni. De filijs phares filij iuda: et de filion: asaia primogenitus et filij eius. De filijs autem zara: iehuel et fratres eorum sexcenti nonaginta. Porro de filijs beniamin: salo filius mosollaa filij odunia filij asana et iohama filius ierem et ielam filius dui filij mochori et mosollam filius sapharie filij rahuel filij iebanie et fratres eorum per familias suas nonaginti quinquaginta sex. Omnes hijs principes cognationum: per domos patrum suorum. De sacerdotibus autem iedaia ioharib et iachin azarias et filius helchir filij mosollam filij sadoch filij ieraiach filij achitob ponitque domus dei. Porro adaia filius ierem filij phasor filij melchia et maasia filij adihel filij iezra filij mosollam filij mosollamoth filij numer: fratresque eorum principes per familias suas mille septuaginta sexaginta fortissimi robore

ad faciendum opus ministerij in domo dei. De leuitis autem seneca filius assub et filij ezricam filij aschia de filijs merari. Bachachar quoque carpentarius et galal et mathania filius micha filij zecher filij azaph et obdia filius semeie filij galal filij ydithum et barachia filius asa filij helcana qui habitauit in antissa nechophati. Sanitores autem sellum et achub et chelmon et ahiman: et frater eorum sellum princeps: usque ad illud tempus in porta regis ad orientem obsecrabant per vires suas de filijs leui. Sellum vero filius chore filij abiasaph filij chore cum fratribus suis: domo patris sui. Hijs sunt chore et super opa ministerij: custodes vestibulorum tabernaculi et familie eorum per vires rastroz domini: custodientes introitum. Fineres autem filius eleazar erat dux eorum coram domino. Porro zacharias filius mosollamnia ianitor porte tabernaculi testimonij. Omnes hijs electi in officarios per portas ducum ducum et discipuli villis proprijs: quos constituerunt dauid et samuel videns in fide sua: tam ipsos quam filios eorum in offijs domus domini et in tabernaculo viribus suis. Per quatuor ventos erant officarij id est ad orientem et ad occidentem et ad aquilonem et ad austrum: fratres autem eorum in vineis morabantur et veniebant in sabbatis suis de tempore usque ad tempus. Hijs quatuor leuitis creditus erat omnis numerus ianitorum: et erant super egedras et thesauros domus domini. Per gutum quoque templi domini morabantur in custodia filius: ut cum tempus fuisset ipsi mane aperirent fores. De horum grege erant et super vasa ministerij. Ad numerum enim et inferebantur vasa et

effecunt. De ipsis et qui credita habebant utensilia sanduarij: petant sile et vino: et oleo et thuri: et aromantibus. filij autem sacerdotu ungeta re aromantibus conficiebant: et mathathias leuites primogeniti sellum thorie prefecus totu que in sartagine seigdan. Porro de filijs raath fratibz totum super panes erant positionis: ut semper novos p singla sabbara pararet. Ipsi sunt principes cantoz p familias leuitarum qui in egedris morabatur: ita ut die ac nocte iugiter suo ministrio deservirent. Capita leuitar p familias suas principes manserunt i iherlm. In gabaon aut ronorati sunt pater gabaon iahiel: et nomen uxoris eius maacha. filius primogeniti eius abdon: et fur et ris: et baal: et ner et nadab: gedoz quoq: et ahio: et zacharias et macelloth. Porro macelloth genuit semmaan. Iste habitaverit regione farru suoru in iherlm cu fratribz suis. Iste aut genuit ris: et ris genuit saul. Et saul genuit ionathan et melchisue et aminadab et elbaal. filius autem ionathan meibbaal: et meibbaal genuit nicha. Porro filij nicha: phiton et melech et thara et ahaz. Ahaz autem genuit iara: et iara genuit alamaath et azmoth et zamri. Zamri autem genuit mosa: mosa vero genuit baana cuius filius raphaia genuit elasa: de quo ortus est asel. Porro asel sex filios habuit hys nominibus: ezricam bodru imathel sacia obdia anan. Ipsi filij asel.

Philistini autem pugnabant contra israel: fugeruntq: viri israel palestinos: et reciderunt vulnerati in monte gelboe. Cumq: appropinquasset philisti prequentes saul et filios eius: percussit ionathan et

aminadab et melchisue filios saul. Et aggregatum est preliu contra saul: inveneruntq: eu sagittarij: et vulneraverunt iactis. Et dixit saul ad armigeru suu. Evagina gladiu tuu et interfice me: ne forte veniant incircumcisi isti et illudat michi. Absolvit autem armiger eius hoc facere: timore perterritus. Accipit ergo saul ensen: et inquit in eum. Quod cum vidisset armiger eius videlicet mortuu esse saul: inquit etia ipse in gladium suu: et mortuus est. Invenit ergo saul et tres filij eius: et omnis domus illius pariter occidit. Quod cum vidissent viri israel qui habitabant in campetibus fugerunt: et saul et filij eius mortuus dereliquerunt verba suas: et huc illucq: dispersi sunt: veneruntq: philistini et habitaverunt in eis. Die igitur altero detraheres philistini spolia teloru: invenerunt saul et filios eius iacentes in monte gelboe. Cumq: spoliasset eum et amputassent caput armiq: nudassent: miserunt in terra sua: ut circumficeretur et ostenderet idolorum templis et populis. Arma autem ei conseraverunt in fano dei sui: et corpus affixerunt in templo dagon. Hoc cum audissent viri iabes galaad omnia scilicet que philistini fecerant sup saul: confluxerunt singuli viroz fortiu: et viderunt cadavera saul et filiorum eius: attuleruntq: ea in iabes et sepelierunt ossa eorum subter quercum que erat in iabes: et ieiunaverunt septem diebus. Mortuus est ergo saul propter iniquitates suas: eo q prevaricatus sit mandatum domini quod preceperat: et custodierit illud: sed insuper etiam philistiniani consulerunt nec speraverunt in domino: propter quod interfecit eu: et transfudit regnu eius ad david filiu ysai.

Congregatus est igitur omnis israel ad david in hebron dicens. Quis domini sumus: et caro tua. Hec quoq: et nudaverunt cum adhuc regnaret saul: tu eas qui educabas et introducebas israel. Tibi eni dixit dominus datus tuus. Tu pascas populu meu israel: et tu eris princeps super eum. Venerunt ergo omnes maiores natu israel ad regem in hebron: et inisset david cum eis sedes coram domino. Invenitq: eu regnu super israel: iuxta sermonem domini que locutus est in manu samuhel. Absit quoq: david et omnis israel in iherlm. Hec est iebus: ubi erant iebusei habitatores terre. Dixeruntq: qui habitabant in iebus ad david. Non ingredieris huc. Hec est iebus: ubi erant iebusei habitatores terre. Dixeruntq: qui habitabant in iebus ad david. Non ingredieris huc. Porro david cepit arcan syon: que est civitas david. Dixeruntq: Omnis qui perculsit iebuseum i primis: erit princeps et dux. Ascendit igitur primus ioab filius sarvie: et factus est princeps. Habitavit autem david in arce: et idcirco appellata est civitas david. Edificavitq: urbem in circuitu a mello usq: ad girum. Ioab autem reliqua urbis restituit. Proiciebatq: david vadens et cretens: et dominus exercituum erat cu eo. Ipsi principes viroz fortiu david: q adjuverunt eum ut rex fieret super omnem israel: iuxta verbu domini quod locutus est ad israel: et iste numerus robustoz david. Ishaam filius ahiamoni: princeps inter triginta. Iste levavit hastam suam sup trecentos vulneratos: una vice. Et post eum eleazar filius paccui eius aliores: qui erat inter tres potentes. Iste fuit cu david in aphec domini: quando philistini congregati sunt ad ioann illu in prediu. Et erat ager regionis illius: plenus ordo: fugeratq: populus a facie philistinorum. Ipsi

revertunt in medio agri: et defenderunt eum. Cumq: percussissent philisteos: dedit dominus salutem magnam populo suo. Descenderunt autem tres de triginta principibz ad petram in qua erat david ad speluncam odollam: quando philistini fuerant castrametati valde raphaim. Porro david erat in predio: et statio philistinoru in bethleem. Desideravit igitur david: et dixit. Si quis daret michi aquam de cisterna bethleem: que est in porta. Tres ergo ibi per media castra philistinorum perreerunt: et hauscerunt aquam de cisterna bethleem que erat in porta: et attulerunt ad david ut biberet. Qui noluit: sed magis libavit illam domino dicens. Absit ut in conspectu dei mei hoc faciam: et sanguine viroz istoz bibam: quia in periculo animarum suarum attulerunt michi aqua. Et ob hac causam noluit bibere. Hec fecerunt tres robustissimi. Abisai q: frater ioab ipse erat princeps eoru: et ipse levavit hastam suam contra trecentos vulneratos: et ipse erat inter tres nominatissimos: inter tres scilicet: inditus et princeps eoz. Veruntamen usq: ad tres primos non peruenierat. Banaia filius ioiade viri robustissimi qui multa opera preerat de capsehel: ipse percussit duos archel moab. Et ipse descendit et interfecit leonem in media cisterna tempore nivis: et ipse percussit viru egiptiu: cuius statura erat quinque cubitoru: et habebat lanceam ut sicariorum regentiu. Descendit igitur ad eu cu virga: et rapuit hastam quam tenebat manui: et interfecit eu hastam sua. Hec fecit banaia filius ioiade: qui erat inter tres robustos nominatissimos: inter triginta primos. Veruntamen ad tres usq: non peruenierat. Posuit autem eu

dauid ad auriculā suā. Porro fortissi-
mi viri i exercitu: asahel frater ioab. et
eleanan filius parui eius de bethleem:
sammoth aroditus. helles plonites.
iras fili⁹ atres thecutes. abiezzer ana-
rothites. subothai vlsantes ilai alpehi-
tes. marai nerophathites. helech filius
baana nerophathites. ethai fili⁹ ribai
de gabaath filiorū beniamin: banaia
pharathonites. hurai de torrente ga-
az: abiel arabathites. azmoth baura-
nites. eliabā salabonites. filij assen ge-
zoni. ionathian filius saie ararichites
abiam filius sactar ararichites. eliphal
fili⁹ urrepher meherathites alia phel-
lonites. ezo caruelites. naarai filius
azbi: iohel frater nathan. mibaar fili⁹
agapai. selech ammonites. naarai le-
rothites anniger ioab filij sarur: ira⁹
iechreus. gareb iechre⁹. urias heche⁹:
zabad filius nobil: adyna filius sedar
rubenites princeps rubenitarū. et cum
eo triginta haanan fili⁹ macha: et iola-
phat mathanites. ozia⁹ astharothites.
lemma et iahihel filij hothan araori-
thes. iedihel filius zamri et ioha frater
ei⁹ tholaites. helihel mahumites et ier-
hai et ioloia filij elnaem. et iechma mo-
abites. elihel et obed et iasihel de masobia.

Hij quoque venerunt ad dauid. **Et**
in sicleg tū adhuc fugerit saul
filium eis: qui erat fortissimus et egregij
pugnatores: tendentes arcū et utraq;
manu fundis saxa iaciētes: et dirigen-
tes sagittas. De fratribus saul et benia-
min. Princeps abiezzer et ioas filij sa-
maa. gabaathites. et iasihel et phalleth
filij azmoth et baracha et iesu anath-
rites. samaias quoque gabaonites. for-
tissimus inter triginta. et sup triginta:
ieremias et ihezihel et iohannan. et i-
zabad gadrothites. et luzai et ierimoth

et baalia et samaria et saphatia. ara-
phites. Helycana et ielia. et azrahel et
iozer et iestaam de rarem: iola et
zabadia filij ioroam de gedor. Sed et
de gaddi transiugentur ad dauid cum
lauree in deserto. viri robustissimi et
pugnatores opprimit: tendentes dispet et
hastam. Facies eorum quasi facies leo-
nis: et veloces quasi capree i montibus.
Ezer princeps: obdias scds. eliab re-
cus. masmana scus. ieremias quin-
tus. ethi segus. helihel septimus. ioha-
nan octavus. helzabad nonus. ieremi-
as decimus. bathanai undecim⁹. Iij
de filiis gad: princeps egerit. Nouis-
simus centum militibus preerat: et maxi-
mus mille. Ij sunt qui transierunt
iordanem mense primo quādo inunda-
re consuevit sup ripas suas: et omnes
fugauerunt qui morabantur in valli-
bus ad orientalem plagam et occiden-
talem. Egreuerunt aut et de beniamin
et de iuda ad presidium in quo mora-
batur dauid. Egredisq; est dauid ob-
uiam eis et ait. Si pacifice venistis ad
me. ut auxiliemini michi: cor meum
iungatur vobis. Si aut insidiamini
michi pro aduersariis meis: cum ego
iniquitatem in manibus non habeam:
videat deus patrum vrorū et iudicet.
Spiritus vero dñi induit abilai prin-
cipem inter triginta. et ait. Vii sumus
o dauid: et tecum filii isai. Pax pax tibi
et pax adiutoribus tuis. De enim adiu-
uat deus tuus. Suscepit ergo roa da-
uid: et constituit principes eorum. Por-
ro de manasse transiugerunt ad dauid
quando veniebat tū philistinū aduer-
sus saul ut pugnaret: et nō dimicavit
cum eis: quia inito consilio reuulserunt
eum principes philistinorum dicentes.
Periculo capitis nostri reuertetur ad

dominū suū saul. Quādo igit reuer-
sus est in sicleg transiugerunt ad eū de
manasse ednas et iozabab et iedihel
et michahel et ednas et iolabath et he-
lin et salathi. principes milium i ma-
nasse. Iij prebuerūt auxilium dauid
aduersus latrunculos. Omnes enī erant
viri fortissimi: et facti sūt principes in
exercitu. Sed et per singulos dies venie-
bāt ad dauid. ad auxiliandū ei: usq;
dū fieret grandis numer⁹ quasi exerci-
tus dei. Iste quoque ē numerus prin-
cipum exercitus qui venerunt ad dauid
cum esset in hebron: ut transirent re-
gnum saul ad eū iuxta verbum domini.
Filij iuda portantes dispet et hastam:
seu milia odtingenti egerunt ad plium.
De filiis symeon: virorum fortissimorum
ad pugnandū septem milia centum.
De filiis leui: quatuor milia secenta.
Ioiada quoque princeps de stirpe aacō:
et cū eo tria milia septingē. Badoch
etiam puer regie indolis: et domus
patris eius princeps viginti duo. De
filiis aut beniamin fratribus saul: tria
milia. Magna enim pars eorū adhuc
sequebatur domū saul. Porro de filiis
ephraim viginti milia odtingenti: for-
tissimi robore viri nominati i co gua-
nonibus suis. Et eg dimidia tribu ma-
nasse decem et octo milia: singuli p na-
mina sua venerūt et constituerunt regē
dauid. De filiis quoque ysachar viri eru-
diti qui noverāt singula tempora ad
precipiendū qd facere deberet israhel:
principes ducenti. Omnes aut reliqua
tribus eorū consilij sequebantur. Por-
ro de zabulon qui egrediebantur ad
presidium et stabant in acie instructi ar-
mis bellicis quinquaginta milia ve-
nerunt in auxilium: nō in corde dupli-
ci. Et de neptalim principes mille: et

cum eis instructi dispet et hasta trigin-
ta et septem milia. De dan etiam po-
rati ad presidium: vigintiocto milia se-
centi. Et de aser egredientes ad pugna
et in acie pronocantes: quadraginta
milia. Trans iordanem aut de filijs ru-
ben et de gad. et dimidia parte tribus
manasse: instructi armis bellicis. cen-
tum viginti milia. Omnes isti viri bel-
latores egerunt ad pugnandū corde
perfecto: venerunt in hebron: ut consti-
tuerent regem dauid. super universum
israhel. Sed et omnes reliqui et israhel
uno corde erant ut reg fieret dauid: fue-
runtq; ibi apud dauid tribus diebus
comedētes et bibentes. Preparauerāt
etiam eis fratres sui. Sed et qui iuxta
eos erant usq; ysachar et zabulon et
neptalim. assecebant panes in alinis
et camelis et mulis et huius ad vesti-
dum. farinā palatas vnam passam
vinum oleū boues arietes ad omniū
copiā. Gaudio quippe erat i isrl. **Et**
iussit aut consilium dauid cum tribuni⁹
et centurionibus et universis principi-
bus: et ait ad omnem cetū israhel. Si
placet vobis. et a domino deo nostro
egredietur sermo quem loquor: mita-
mus ad fratres nostros reliquos in
universas regiones israhel. et ad sacer-
dotes et leuitas qui habitant in subur-
banis urbū. ut cōgregentur ad nos
et reducamus archam dei nostri ad
nos. Non enim requisivimus eam in
diebus saul. Et respondit universa
multitudo iuxta verbum. Placuerat enī
sermo omni populo. Congregavit ergo
dauid cunctū israhel a hori regipet. usq;
dum ingrediaris emath: ut adduce-
ret archam dei de cariatharim. Et a-
scendit dauid et omnis vir israhel ad
collem cariatharim: que est in iuda:

ut afficeret inde archam domini dei se-
dentis super cherubim ubi invocatum
est nomen eius. Imposueruntq; archā
dei sup plaustrum nouū de domo am-
minadab. Oza aut et fratres eius mi-
nabantur plaustrū. Porro dauid et om-
niscus israel ludetāt coram deo omni
virtute in canticis et i citharis et psal-
terijs et tympanis et cimbalis et tubis.
Cum autē puenissent ad arā chidon-
te tendit oza manū suam ut sustenta-
ret archam: los quippe lasciuens pau-
lulum inclinauerat eā. Iratus ē itaq;
dñs contra ozam et percussit eum eo
quod tetigisset archam: et mortuus ē
ibi coram dño. Contristatusq; est da-
uid eo qd diuississet dñs ozam: voca-
uitq; locū illū diuissio oze usq; in pre-
sentem diem. Et timuit deū tunc tem-
poris dñes. Quomodo possum ad me
introducere archam dei? Et ob hanc
causā nō adduxit eā ad se: hpc ē in ciui-
tate dauid: sed auertit i domū obede-
dom gethei. Misit ergo archa dei in do-
mo obededom tribz natiuitatibz: et benedi-
xit dñs domui ei: et omnibz q; habebat.

Misit quoq; hiram regē tyri
nuntius ad dauid: et ligna cedri-
na et artifices parietū lignorūq; ut edi-
ficarent ei domū. Cognouitq; dauid
eo quod confirmasset eum dñs i regē
super israel: et subleuatus est regnum
suū super populum eius israel. Accepit q;
dauid alias uxores in iherusalem: ge-
minitq; filios et filias. Et hec nomina
eorū q; nati sunt ei in iherusalem. Sam-
ma et sotab nathan et salomon ietar
et elisir et eliphaleth: nōgā quoq; et na-
pheg et iaphie elisama et baliada et
eliphaleth. Audientes autem philisti-
ni eo qd uictus esset dauid in regem
sup uniuersū israel: ascenderūt omnes

ut querebant eū. Quod cū audisset da-
uid: egressus est obviam eis. Porro
philistini venientes diffusi sunt i ual-
le raphaim. Consultuitq; dauid dñm
dicens. Si ascendam ad philistinos: et
si trades eos in manu mea? Et dixit
ei dominus. Ascende et tradam eos in
manu tua. Cumq; illi ascendissent in
baalpharaim: percussit eos ibi dauid
et dixit. Diuissit deus inimicos meos
manū meam sicut diuidūtur aquę:
idcirco vocatū ē nomen loci illius baal-
pharaim. Dereliqueruntq; ibi deos
suos: quos dauid inuict egredi. Philis-
tiā uice philistini irruerunt: et diffusi
sunt in ualle. Consultuitq; dauid de-
um: et dixit ei deus. Non ascen-
das post eos: recede ab eis et uenies
contra illos ex aduerso piceos. Cumq; audi-
eris sonitū gradientis i cacumine pin-
rum: tūc egredieris ad bellū. Egredius
est tūc dauid ut ut pueniat castra phi-
listini. Fecit ergo dauid sicut preceperat
ei deus: et percussit castra philistinorū de
gabaon usq; gazera. Dimulgauitq; ē
nomen dauid in uniuersis regionibus:
et dñs dedit eandē ei sup omnes gentes.

Fecit quoq; sibi domos in
ciuitate dauid: et edificauit locū
arche dei: et tenditq; ei tabernaculum.
Tunc dixit dauid. Illicitū est ut a quo-
cūq; ponatur archa dei: nisi a leuitis
quos elegit dominus ad portandum
eam: et ad ministrandū sibi usq; in
seculum. Congregauitq; uniuersum
israel in iherusalem: ut afferretur archa
dei in locum suum qui parauerat ei:
necnon et filios aaron et leuitas. De
filijs caach uichel princeps fuit et fra-
tres eius ducenti. De filijs me-
rach: asara princeps et fratres eius
ducenti. De filijs gerson: iohel

et fratres ei⁹ centum triginta. De filijs
elisaphan: semeias princeps et fratres
eius ducenti. De filijs hebron: elihel
princeps et fratres eius octoginta. De
filijs ozaiel: aminadab princeps et fra-
tres eius centū duodecim. Vocauitq;
dauid iadoc et abiatthar sacerdotes et
leuitas: uichel: asaiam: iohel semeiā
elihel et aminadab: et dixit ad eos. Vos
qui estis principes familiarū leuiticarū:
sanctificamini cū fratribz uestris: et asser-
te archam dñi dei israel ad locū qui
ei paratus est: ne ut a principio quia
nō eratis presentes percussit nos dñs:
sic et nunc fiat. Illicitū quid nobis a-
gentibz. Sanctificati sunt ergo sacer-
dotes et leuiti: ut portarent archam do-
mini dei israel. Et tulerūt filij leui ar-
cham dei sicut preceperat moyses iuxta
uerbum dñi humeris suis in rethibus.
Dixitq; dauid principibus leuitarū: ut
constituerent de fratribz suis cantores
in organis multicoz: nables uidelicet
et liris et cimbalis: ut resonaret in excel-
sis sonitus leticie. Constitueruntq; leui-
tas heman filiū iohel: et de fratribz
eius asaph filiū barachie: de filijs ue-
ro merari fratribz eoz: ethan filiū cha-
laie et cum eis fratres eoz. In secundo
ordine: zachariam et ben et iazihel et
semitamoth: et iehihel et ani: heliab et
banaia et maasiam et marthathia
et eliphalu et macenā et obededom et
iehiel ianitores. Porro cantores he-
man: asaph: et ethan in cimbalis et ei⁹
concepātes. Zacharias autem et oza-
ihel et semiramoth: et iahihel et ani: eli-
ab et maasias et banaias in nablīs
archana cantabant. Porro marthathi-
as et eliphalu et macenias: et obede-
dom: et iehiel et ozaia i citharis pro o-
nana cantabāt: epinichion. Chonenias

autem princeps leuitarū: pphetie perat:
et ad precinendam melodiam. Erat
quippe valde sapiens. Et barathias et
helcana: ianitores archę. Porro sebe-
nias et iolaphat et nathanal et ama-
sai et zacharias et banaias et eliezer
sacerdotes daugebant tubis corā ar-
cha dei: et obededom et ahias erant
ianitores archę. Agit dauid et omnes
maiores natu israel et tribuni: ierūt ad
deponendā archā federis dñi de domo
obededom: cū leticia. Cumq; adiuuisset
deus leuitas qui portabant archam fe-
deris domini: immolabantur septem
thauris et septē arietes. Porro dauid
erat indutus stola billina: et uniuersi
leuiti q; portabāt archam federis cāto-
resq; et chonenias princeps pphetie
inter cantores. Dauid aut indutus
erat epithorum lineo. Uniuersiq; israel
deducebat archā federis domini: in in-
bulo et sonitu bucinę et tubis et cimbali⁹
et nablīs et citharis concepātes. Cumq;
peruenisset archa federis dñi usq; ad
ciuitatē dauid: nichol filia saul pphi-
nias p furellā uidit regē dauid saltan-
tem atq; ludantē: et desepit eū i corde suo.

Attulerūt igitur archam
dei et constituerunt eam i medio
tabernaculi quod tenebat ei dauid:
et obulerūt olocausta et pacifica corā
deo. Cumq; complexerit dauid offerens
olocausta et pacifica benedixit populo
in nomine domini: et diuissit uniuersū
per singulos a viro usq; ad mulierē
totam panis: et partē alle carnis bu-
bale: et fixam oleo simulā. Constituit
q; coram archa domini de leuitis qui
ministrarent et recordarentur operum
eoz: et glorificarent atq; laudarent do-
minum deum israel: asaph principē
et secundum eius zachariam. Porro

Phal
iahshel et semiramoth. et iehiel. et ma-
thathiam. et eliab. et banaiam. et obe-
dom. et iehiel. sup organa psalterij et li-
ras. asaph aut ut in cimbalijs psona-
ret. banaiam vero et asaph sacerdotes
canere tuba iugiter coram archa fedris
dñi. In illo die fecit dauid principē ad
confitendū dño asaph et fratres eius.
Confitemini dño et inuocate nomen
eius: notas facite in pñis adinuenti-
ones eius. Cantate ei et psallite ei. et
narrate omnia mirabilia eius: laude-
te nomen sanctum ei: letetur cor que-
rentium dñm. Quærite dñm et virtutē
eius: quærite faciem eius semper. Recor-
damini mirabiliū ei? que fecit signorū
illius et iudiciorum eius ei? Bemen
israhel serui eius: filij iacob electi eius.
Ipse dñs deus noster: in uniuersa ter-
ra iudicia eius. Recordamini in sempi-
ternum pacti eius: sermonis quē prece-
pit in mille generationes. Quē ppigit
cum abrahā et iuramēti illius cum
isaac. Et cōstituit illud iacob in pre-
ceptum: et isrl in pactum sempiternum
dicens. Tibi dabo terram chanaan. Hu-
niculū hereditatis vestre. Cum essent
pauci numero. parui et colui eius. Et
transierunt de gente in gentem: et de re-
gno ad populū alterū. Non dimisit
quēq; salumari eos: sed incepauit
pro eis reges. Nolite tangere caustos
meos: et in pñis meis nolite mali-
gnari. Cantate dño omnis terra: an-
nunciate ei die in diem salutare eius.
Nate in gentibz gloriā eius: et in
cundis populis mirabilia eius. Quia
magis dominus et laudabilis nimis:
et horribilis sup omnes deos. Omnes
enim dij pñorū ydola: dñs aut celos
fecit. Confessio et magnificētia corā
eo: fortitudo et gaudium in loco eius.

Assere domino familie populoꝝ
offere dño gloriā et imperiū. Dare
domino gloriā nomini ei. Leuare sa-
crificium et venire in conspectu eius: et
adorare dñm in decore sancto. Com-
ueant a facie eius omnis terra: ipse
enim fundauit orbem immobile. Ite-
tur celi et regulet terra: et dicant in na-
omibz dominus regnauit. Toner ma-
re et plenitudo eius: reguletur ager et oīa
que in eis sunt. Tunc laudabit signa
salutis coram dño: quia venit iudica-
re terram. Confitemini dño quoniam
dominus: quotiā in eternū misericordia
eius. Et dicite: salua nos deus salua-
tor noster: et congrega nos et erue de
gentibz: ut confiteamur nomini san-
cto tuo: et regulemus in carminibz tuis.
Benedictus dñs deus israhel ab eterno
usq; in eternū: et dicat oīa pñe amen
et rimum deo. Derelinquit itaq; ibi co-
ram archa fedris dñi asaph et fratres
eius: ut ministraret in conspectu archę
iugiter p singulos dies et vires suas.
Porro obededon et fratres eius lega-
gintaodo et obededom filiū ydithun
et oīa cōstituit ianitores. Sadoth
autem sacerdotem et fratres eius sac-
erdes coram tabernaculo domini in-
cessos quod erat in gabaon: ut offer-
rent olocausta domino super altare
olocaustomatis iugiter mane et ves-
pere: iuxta omnia que scripta sunt in
lege domini quā precepit israheli. Et
post eum: heman et ydithun et reliqui
electos. unūquēq; vocabulo suo ad
confitendū dño qm meremur misericordia
ei. Heman q; et ydithun canētes tuba
et quatiētes cimbala. et oīa muscorū or-
gana ad canendum domino. Filio
aut ydithun fecit esse portarios. Bener-
susq; ē oīs pñe i domū suam: et dauid

I
ut benedicere etiā domui sue. **RON**
Cum autē habitaret dauid i domo
sua: dixit ad nathan pphetā. Ec-
ce ego habito in domo cedrina: archa
autē fedris domini sub pellibz est. Et
ait nathan ad dauid. Omnia que i cor-
de tuo sunt fac: dominus enim tecum
est. Agitur nocte illa factus est sermo
dñi ad nathan dicens. Vade et loque-
re dauid seruo meo. Hec dicit dominus.
Non edificabis tui michi domum
ad habitandum. Neq; eni mansi i domo
re eo tempore quo eduxi israhel de terra
egipti usq; ad hanc diem: sed fui semp
mutans loca tabernaculi. et i tentorio
manens cum omni isrl. Nunquid lo-
cutus sū saltem unū iudicū israhel qbs
preceperam ut paceret pplū meum. et
dixi quare nō edificasti michi domū
cedrinā? Nūc itaq; sic loqueris ad
seruū meū dauid. Hec dicit dominus
exercituum. Ego tuli te cum in pascuis
sequeeris gregem. ut esses dux populi
mei israhel: et fui tecum quocumq; per-
regeris: et inuēci oīes inimicos tuos
corā te: feciq; tibi nomen quasi unius
magnos qui celebrantur in terra. Et
dedi locum populo meo israhel. Plan-
tabitur et habitabit in eo: et ultra non
commouebit: nec filij iniquitatis at-
terant eos sicut a principio. et diebus
quibz dedi iudices populo meo israhel:
et humiliavi uniuersos inimicos tu-
os. Annuncio ergo tibi. quod edifica-
turus sit tibi dominus domū. Cumq;
implueris dies tuos ut uadas ad pa-
res tuos: suscitabo semen tuū post te
quod erit de filijs tuis. et stabiliam re-
gnum ei. Ipse edificabit michi domū
et firmabo solium eius usq; in eternū.
Ego ero ei in patre: et ipse erit michi i
filio: et misericordia mea nō auferam

ab eo sicut abstuli ab eo qui ante te fuit.
Et statua ei in domo mea. et in regno
meo usq; in sempiternum: et chronis
ei? erit firmissimus impetui. Quia
omnia uerba hec. et iuxta uniuersam
uisionem istam: sic locutus est nathan
ad dauid. Cumq; uenisset rex dauid et
sedisset corā domino: dixit. Quis ego
sum domine deus. et que domus mea.
ut prestares michi talia? Sed et hoc
parum uisum ē in conspectu tuo. Neq;
locutus es super domū serui tui etiā
in futurū: et fecisti me spemabilem super
omnes homines. Domine deus meus.
quid ultra addere potest dauid cum ita
glorificaueris seruo tuo et cognoue-
ris eum? Domine ppter famulū tuū
iuxta cor tuū fecisti omne magnificen-
tiam hanc: et nota esse uoluit uniuersa
magnalia. Domine non ē simili-
tut: et non est alius deus absq; te et o-
mnibz quos audiui? auribz nris.
Quis enim est alius ut pñe tua isrl
gens una in terra ad quā pregit deus
ut liberaret et faceret pplū tibi: et ma-
gnitudine sua atq; terribus eiceret
nationes a facie eius quē de egipto li-
beraret? Et posuisti populū tuum isra-
hel tibi in populum usq; in eternū: et
tu domine factus es deus eius. Nūc
igitur domine sermo quē locutus es
famulo tuo et super domum eius. con-
firmetur impetuum: et fac sicut locu-
tus es: permaneatq; et magnificetur
nomen tuum usq; in sempiternum: et
dicatur dominus exercituum deus israhel.
et domus dauid serui ei? permanens
coram eo. Tu enim dñe deus meus
reuelasti auriculam serui tui. ut edifica-
res ei domum: et idcirco inuenit lūus
tuus fiduciam ut orer corā te. Nūc
ergo dñe tu es deus et locutus es ad seruū

tui rāta beneficia: et repisti benedicere do-
mum tuam ut sit semper corā te. De cui
dñe benedicere benedicta erit in perpetuum.
Adum ē aut post hec ut **XXV**
puceret dauid philistin et hu-
miliaret eos: et tolleret geth et filias ei
de manu philistin: puceretq; moab
et fierent moabite serui dauid: offeren-
tes ei munera. Eo tempore percussit da-
uid etiā adadazer regē soba regionis e-
math: quādo pegerit ut dilataret impe-
rium suū usq; ad flumen eustatem. Le-
pit ergo dauid mille quadrigas eius
et septem milia equitū ac viginti milia
viros peditū. Subueruauitq; omnes
equos curui: recepit et cētū sordidus
quas releuauit sibi. Supuenit autē
et sirus damascenus: ut auxiliū prebe-
ret adadazer regi soba. Sed et huius
percussit dauid viginti duo milia viro-
rum. Et posuit milites in damasco: ut
sua quoq; seruiret sibi et offeret mu-
nera. Adiuuauitq; dñs eum in cunctis
ad que pregerat. Tulit q; dauid phare-
tras aureas quas habuerat serui ada-
dazer: et attulit eas in iherusalem: necnō
de thesar et thym: urbibz adadazer eis
plurimū: de quo fecit salomon mare
meū et columnas: et vasa enea. Quod
cum audisset thym rex emath: percussit
videlicet dauid omne exercitū adadazer
regis soba: misit aduram filium suū
ad regem dauid: ut postularet ab eo pa-
cem: et congratularet ei eo quod percus-
sisset et repugnasset adadazer. Aduer-
sarius quippe erat thym adadazer. Sed
et omnia vasa aurea et argentea et enea
consecrauit dauid regē domino: cum ar-
gento et auro qd̄ rulerat regē uniuersa
gentibz: tam de ydumea et moab et fi-
lijz ammon: q; de philistin et amelech.
Abisai vero filius saruie percussit eum

in valle salinas decem et octo milia: et
constituit in edom presidium: ut eueret
ydumea dauid. Saluauitq; dominus
dauid in cunctis ad que pregerat. Re-
gnauit ergo dauid super uniuersum
israhel: et faciebat iudiciū atq; iusticiā
cūdo p̄lo suo. Porro ioab filius saruie
erat sup̄ exercitum: et ioasaphat filius
abihuth a comēarijs. Badoch autē filius
achinoab: et ahimelech filius abiatar sa-
redotes: et lusa scriba. Banaias q; filius
ioiade super legiones ceteri et fethi.
Porro filij dauid p̄mi ad manū regis.

XXVI
Accidit aut ut moreret
naas rex filios ammon: et regna-
ret anon filius ei pro eo. Dixitq; da-
uid. Faciā misericordiā cum anon fi-
lio naas. Prestitit enim michi pater
eius gratiā. Misitq; dauid nuncios
ad consolandū eum sup̄ mortem pa-
tris sui. Qui cū puenissent in terrā fili-
orum ammon: ut consolaretur anon:
dixerunt principes filioz ammon ad
anon. Tu forsitan putas qd̄ dauid hy-
noris causa in patrem tuū miserit qui
consolaret te: nec animaduertis qd̄
ut explorēt et inuestigent et secum
trecam tuam: reuertent ad te serui eius.
Igitur anon pueros dauid deraluauit
et rasiit: et presidiū tunicas corū et na-
tibz usq; ad pedes et dimisit eos. Qui
cum abissent et hoc mādassent dauid:
misit in occursum eorū. Brabant enī
contumeliam sustinuerūt: et p̄cepit ut
manerēt in ihericho donec recederet bar-
ba eorum: et tunc reuertētur. Viden-
tes autē filij ammon qd̄ iniuriā fecissent
dauid: tam anon quā reliqui p̄lo:
miserūt mille talenta argenti: ut con-
duceret sibi de mesopotamia et de siria
maacha et de soba curū et equos. Con-
duxeruntq; triginta duo milia curui:

et regem maacha cū p̄lo eius. Qui cū
uenissent: castrametati sunt e regione
medaba. Filij quoq; ammon congregati
de urbibz suis: reuerunt ad bellū.
Quod cū audisset dauid: misit ioab et
omne exercitū viroꝝ fortū. Egrediaq;
filij ammon: direxerunt aciem iuxta
portā ciuitatis. Reges autē qui ad au-
xilium eius uenerant separatim i ageo
steterūt. Igitur ioab intelligens bellū
ē aduerso et post regū contra se fieri:
elegit viros fortissimos de uniuerso
israhel: et p̄cepit corā firum. Reliquā
autē partē p̄lo dedit sub manu abisai
fratris sui: et p̄cepit contra filios
ammon. Dixitq; Si uicerit me sirus
auxilio eis michi: si autē superauerint
te filij ammon eo tibi in presidium. Con-
fortare et agamus uiriliter pro p̄lo
nostro: et pro urbibz dei nostri. Dñs
autem quod in conspectu suo bonū est
faciat. P̄cepit ergo ioab et populus
qui cū eo erat contra firum ad p̄dium:
et fugauit eos. Porro filij ammon ui-
dentes qd̄ fugisset sirus: ipsi quoq; fu-
gerunt: abisai fratrem eius: et ingressi
sunt ciuitatē. Reuersusq; est etiā ioab
in iherusalem. Videns autē sirus qd̄
occidisset coram israhel: misit nuncios
et adduxit firum qui erat transiuium.
Sophtar autem princeps militie ada-
dazer erat dux eorū. Quod cū annūci-
atum esset dauid: congregauit uniuersum
israhel: et transiuit iordanem: reuē-
q; in eos et direxit ē aduerso aciem: il-
lis contra pugnantibz. Fugit autem
sirus isrl. Et interfecit dauid de siris
septem milia curui et sordidaginta mi-
lia peditum: et sophtar recepit principē.
Videntes autē sui adadazer se ab isra-
hel esse superatos: transugerunt ad
dauid et secuerunt ei. Moluerunt ultra

sua auxiliū p̄bere filijs ammon. **XXVII**
Adum est aut post anni circuli
eo tempore quo solent reges ad
bella procedere: congregauit ioab exer-
cium et robur militie: et castrauit terrā
filioꝝ ammon. P̄cepitq; et obsedit
rabta. Porro dauid manebat in iheru-
salem quādo ioab percussit rabta: et de-
struxit eam. Tulit autē dauid coronā
melchon de capite eius: et inuenit in
ea auri p̄do talentū et preciosissimas
p̄nuas: scilicet sibi mē diadema. Ma-
nubias quoq; urbis plurimas tulit:
populum autē qui erat in ea eduxit:
et fecit sup̄ eos tribulas: et castris: et
ferrata carpenta transire: ita ut disce-
rarentur et contererent. Sic fecit dauid
cunctis urbibz filioꝝ ammon: et reuer-
sus est cum omni populo suo in iheru-
salem. Post hec initum est bellum in
gazer aduersum philisteos: in quo
percussit sobothai olathires saphai de
genere raphaim et humiliauit eos. Ali-
ud quoq; bellū gestū ē aduersus phi-
listeos: in quo percussit adodanus filius
satus behlemites: hanc goliath ge-
thi: cuius hanc signū quasi licitatorū
regentium. Sed et aliud bellum accidit
in geth: in quo fuit hmo longissim⁹
sems habens digitos id est simul vi-
ginti quatuor: qui et ipse de raphaim fu-
erat filius generat⁹. Hic blasphemauit
isrl: et percussit eū ionathan filius samaa
fils dauid. Huius filij rapha et geth: q;
reciderūt in manu dauid et euerūt eius.

XXVIII
Consurgebat aut sathan
contra israhel: et incitauit dauid
ut numeraret israhel. Dixitq; dauid
ad ioab et ad principes populi. Ite et
numerate israhel a besabe usq; dan:
et afferte michi numerum ut scia. Re-
sponditq; ioab. Augereat dñs populū

sum receptum quā sunt. Nonne dñe
mi rex. omnes sciri nū sunt. Quare hoc
querit dñs meus qđ in peccatū reputet
israhel. Sed sermo regis magis pre-
ualuit. Egrediusq; est iobab et circumiecit
vniuersum isrl et reuersus est iherusalē.
Deditq; dauid mures eoꝝ quos circu-
ierat et inuenit est omnis numerus
israhel mille milia et centum milia vi-
rorū educentū gladiū. De iuda autē
quadringēta septuaginta milia bella-
torum. Nam leui et beniamin nō nu-
merauit eo quod iniuriis requeueretur
regis imperiū. Displeuit autē deo qđ
nullum erat et percussit israhel. Dixitq;
dauid ad deum. peccauit nimis ut hoc fa-
cerem. Obsecro autē iniquitatem ser-
ui tui qđ insipienter egi. Et locutus ē do-
minus ad gad videntem dauid dicens.
Vade et loqueris ad dauid et dīc ei. Hec
dicit dñs. Tui tibi optationē dō: vni
qđ volueris elige ut faciā tibi. Cumq;
venisset gad ad dauid. dixit ei. Hec
dicit dñs. Elige quod volueris. Aut
tribus annis pestilentia aut tribus mensi-
bus fugere te hostes tuos et gladium
eorum non posse euadere: aut tribus
diebus gladiū domini et mortem ve-
lari in terra et angelū dñi interficere in
vniuersis finibus israhel. Nunc igitur
vide quid respondeam ei qui misit me.
Et dixit dauid ad gad. Et omni parte
me agustat pñunt. Sed meli⁹ michi
est ut incidā in manus dñi quā mul-
te sunt miserationes ei⁹. quā i manu
hominū. Misit ergo dominus pestilen-
tiam in israhel: et ceciderunt de israhel
septuaginta milia viros. Misit quoq;
angelū in iherusalem: ut percuteret tam.
Cumq; percuteretur. vidit dominus et
miser⁹ super magnitudinē mali: et im-
pauit angelo qui percuteret. Sufficit

iam: cesset manus tua. Porro ange-
lus domini stabat iuxta arā ornā-
tebuli: leuansq; dauid oculos sub-
iicit angelum domini stantē iuxta
lunū et cecidit: euaginātū gladium
in manu eius: et verum contra iheru-
salem: et ceciderunt tam ipse qđ maiores
nani vestiti alijq; prouti ceciderunt. Di-
xitq; dauid ad deum. Nonne ego sum
qui iussi ut numeraretur ppls: Ego qđ
peccauit: ego qđ malū feci. Hec grece qđ
commisit. Domine deus meus veni
tamen obsecro manus tua in me: et in
dominū patris mei: ppls autē tuus nō
percutiatur. Angelus autē domini pre-
cepit gad ut diceret dauid: ut ascende-
ret exiretq; altare domini dō i ara
ornātebuli. Ascendit ergo dauid
iuxta sermonem gad: quē locutus ē
fuerat qđ nomine dñi. Porro ornā-
tū suspēdit et vidit angelū qua-
tuorq; filij eius cum eo absconditū
se. Nam eo tempore ceciderunt i ara
tebulum. Igitur cum veniret dauid ad
ornātebulū cum ornātebulū processit
ei obuiam de ara et adorauit eū pro-
pñus in terrā. Dixitq; ei dauid. Da mi-
chi locum arce tue: ut edificem in ea al-
tare dño ita ut quantū valet argentū
accipias: et cesset plaga a populo. Di-
xit autē ornātebulū ad dauid. Tolle et faciat
domin⁹ meus rex quodcumq; ei placeat.
Sed et boues dō in olocaustū et rebu-
las in ligna: et relictum in sacrificiū
mista libens prebebo. Dixitq; ei rex da-
uid. Nequaquā ita fiet: sed argentū da-
bo quantū valet. Neq; enim tibi an-
tere debet: sic offere dño olocausta
grauita. Dedit ergo dauid ornātebulū
pro loco sctos aui nullū pondus
re segetos: et edificauit ibi altare do-
mino: obulūq; olocausta et pacificā.

et invocauit deum et exaudivit eum in
igne de celo sup altare olocausti. Pre-
cepitq; dñs angelo et conuertit gladiū
sui in vaginā. Propterea ergo dauid
vidēs qđ exaudivit eū dñs in ara or-
nātebuli: immolauit ibi victimas.
Tabernaculū autē dñi qđ fecerat moyses
in deserto: et altare olocaustorū ea tem-
pore erat i excelso gabaon: et nō pua-
luit dauid ire ad altare ut ibi obse-
ret deū. Finis tui fuerat timore pre-
teritis: vidēs gladiū angeli dñi. **xxij**
Dixitq; dauid. Hec est domus dei et
hoc altare in olocaustū isrl. Et
precepit ut congregarent omnes pro-
feti de terra israhel: et constituit qđ eis
latomos ad edendos lapides et po-
liendos: ut edificaret domus dei. fecit
quoq; plurimū ad clauos ianuay: et
ad commissuras ang; iunduras ppa-
rauit dauid: et eis pondus innumera-
bile. Ligna quoq; cedrina nō poterat
estimari: qđ sydonij et tyrij deportaue-
runt ad dauid. Et dixit dauid. Salo-
mon filius meus puer parvulus est et
delicatus. Domus autē quā edificare
uolo domino talis esse debet: ut i cum-
tis regionib; nominetur. Prepara-
bo ergo ei necessaria. Et ob hanc cau-
sam ante mortem suā omnes pparauit
impensas. Vocauitq; salomonē filiū
suum: et precepit ei ut edificaret domū
domino deo israhel. Dixitq; dauid ad
salomonem. Fili mi: voluntas mee
fuit ut edificarem domū nomini dñi
dei mei: sed factus est sermo dñi ad me
dicens. Multū sanguinē effudisti et plu-
rima bella bellasti: nō poteris edificare
domū nomini meo: tanto effuso san-
guine corā me. Fili qđ nascetur tibi: e-
rit vir quietissimus. Faciā enim eum
requiescere ab omnibus inimicis suis

per circumum: et ob hanc causam paci-
ficus vocabitur: et pacem et otium dabo
in israhel cunctis diebus eius. Ipse edifi-
cabit domū nomini meo: et ipse erit mi-
chi in filium et ego ero illi i patrem: sicut
mabon; solū regni eius super israhel
in eternum. Nunc ergo fili mi sit dñs
tecum: et prosperare et edifica domum
domino deo tuo: sicut locutus est de
te. Deq; tibi dñs prudentia et sensum:
ut regere possis israhel: et custodire legē
dñi dei tui. Tunc enī proficere poteris:
si custodieris mandata et iudicia que
precepit dñs moysi ut doceret israhel.
Confortare et viriliter age: ne timeas
neq; paueas. Ecce ego in paupertate
mea pparavi impensas dom⁹ dñi au-
ri talenta centū milia: et argenti mille
milia talentorū: eis vero et ferri non ē
pondus: vinatur enim numerus ma-
gnitudine. Ligna et lapides pparavi
ad vniuersa impendia. Habes quoq;
plurimos artifices. latomos. et ce-
metarios. artificesq; lignorū: et omni-
um artū. ad faciendū opus prudenti-
ssimos. in auro et argento. et ere et
ferro: cuius non est numerus. Surge
igitur et fac: et erit dñs tecum. Prece-
pit quoq; dauid cunctis principibus
israhel: ut adiunarent salomonē fili-
um suū: cunctis iniquitatis quod dñs
deus vester vobiscum sit: et dederit vo-
bis requiem per circumum: et tradiderit
omnes inimicos vros in manus ve-
stras: et subiecta sit terra coram dño et
coram ppls eius. Pretere igitur corda
vestra et animas vestras: ut queratis
dñm deū vrm: et consurgite et edificate
sanctuarium domino deo: ut intro-
ducatur archa federis domini et vasa
domini consecrata in domum que
edificatur nomini domini. **xxiii**

gine dauid senex et plenus dieb; regē
constituit salomōne filiū suū super
israhel: et congregauit omnes principes
israhel et sacerdotes atq; leuitas. Au-
meratiq; sunt leuite a viginti annis et
supra: et inuenta sunt triginta octo mi-
lia viros. Et hijs electi sunt et distribu-
ti in ministeriū domus domini viginti qua-
tuor milia: ppositoriū autem et iudiciū
sex milia. Porro quatuor milia iani-
tores et videri pfectos canentes do-
mino i organis: que fecerat ad canen-
dum: et distribuit eos dauid per vices
filiorū leui gesom videlicet et caach et
merari. filij gesom ledan et semei. fi-
lij ledan principes: iehiel et zethan et
iohel tres. filij semei salomith et ozi-
hel et aran tres. Isti principes familia-
rum ledan. Porro filij semei: leech et
ziza et yaus et baria. Isti filij semei qua-
tuor. Erat autē leech prior: ziza scōs.
Porro yaus et baria nō habuerūt plu-
rimos filios: et idcirco i vna familia
vnaq; domo computati sunt. filij ca-
ach amram et ysaac hebron et ozahel
quatuor. filij amram aaron et moy-
ses. Separatusq; est aaron ut mini-
straret in sancta sanctorū ipse et filij ei
in sempiternū: et adolecerat incensum do-
mino secundū ritum suū: ac benedice-
ret nomini eius in ppetuū. Moysi q;
hominis dei filij annumerati sunt in
tribu leui. filij moysi gesom et eliezer.
filij gesom subahel primus. fuerūt
autem filij eliezer roobia primus: et
non erant eliezer filij alij. Porro filij
roobia multiplicati sunt nimis. filij
ysaac salomith primus. filij hebron
ieriau primus. amarias secundus. ia-
ziel tertius. iherimaan quartus. filij ozi-
hel micha primus. iesia secundus. fi-
lij merari: mooli et mus. filij mooli-

eleazar et eis. **P**orro est autē eleazar
et nō habuit filios sed filias: accepit
q; eas filij eius fratres earum. filij mu-
si mooli et eder et ierimoth tres. filij
leui i cognationib; et familia sua
principes per vices et numerū capitū
singulorū. qui faciebāt opus ministri-
rii domus domini a viginti annis et su-
pra. Dixit enim dauid. Requiem dedit
dñs deus israhel populo suo: et habita-
tionem iherusalem usq; in eternū: nec
erit offitij leuitay ut ultra possent calu-
naculum. et omnia vasa eius ad mi-
nistrandum. Iuxta pcepta quoq; da-
uid nouissima supputabit numerus
filiorū leui a viginti annis et supra: et
erunt sub manu filiorū aaron i cultū
domini in vestibulis et i reditu
et i loco purificationis et i sanctuario
et i vniuersis opib; ministerij templi
dñi. Sacerdotes autē sup patres. positi-
onis et ad simile sacrificiū: ad laga-
na et azima: et sartagine: et ad cocen-
dum: et sup omne pondus atq; mensu-
ram. leuite vero ut stent mane ad ob-
tendū et canendū dño: similiterq; ad
vesperā tam i oblationē olorumq;
domini q; in sabbatis et kalendis et fe-
lemnitatib; reliquis iuxta numerum
et certitudinē vniuersulq; regimine
corā dño: et custodiāt obseruationes ob-
seruacionē filiorū aaron fratrum suorū
in ministeriū domus domini. **P**orro filijs aaron hec particio-
nes erant. filij aaron nadab et
abiu et eleazar et ythamar. **P**orro filij
autē nadab et abiu ante patrem suū
ablsq; liberis: sacerdotioq; fundus est
eleazar et ythamar. Et diuisit eos da-
uid id est sadoch de filijs eleazar et
hiemelech de filijs ythamar secundū

vices suas et ministeriū: inuentiq; sunt
multo plures filij eleazar i principib;
vicijs quā filij ythamar. Diuisit autē
eis hoc est filijs eleazar principes sex-
cim: et filijs ythamar p familias et do-
mos sua octo. Porro diuisit vtriusq;
inter se et familias sorib;. Erat enim
principes landuarij et principes domi-
dei: tam de filijs eleazar q; de filijs y-
thamar. Descripsitq; eos semias filius
nathanael scriba leuitas. coram rege et
principibus et sadoch sacerdote et ahi-
melech filio abiahar: principibus q;
familiarū sacerdotaliū et leuitarum
vnam domū q; ceteris preerat eleazar:
et alteram domū que sub se habebat ce-
teros ythamar. **E**ruit autē sorz pma
ioiaib; scōa iedec: scōa barm: scōa se-
prim: quita melchia. sexta mainan:
septima archos. octaua abia. nona
ibylu: decima sedana undecima elialib:
duodecima iachim: tredecima hoppha:
decimaquarta isthal. decimaquinta
belga: decima sexta rumer. decima septi-
ma ezir. decima octaua apelles. deci-
manona aphecia: vicesima ezechiel:
vicesima prima iachim: vicesima secunda
gamul. vicesima tertia dalaiou vicesi-
ma quarta mazaiou. **H**ec vices corū
scdm ministeria sua ut ingrediantur
domum dei: et iuxta ritū suū sub ma-
nu aaron patris eorū: sicut preceperat do-
minus deus israhel. Porro filiorū le-
ui qui reliqui fuerant de filijs amram:
erat subahel: et de filijs subahel iedecia.
De filijs quoq; roobie princeps iestas.
Maoris vero filius salomoth: filiusq;
salomoth filiusq; eius ieriau primus:
amarias secundus. iazihel tertius. iech-
moan quartus. filius ozihel micha:
filius micha samyr. frater micha iesia:
filiusq; iesia zacharias. filij merari

mooli et mus: filius oshan. benmon: fi-
lius quoq; merari oziau: et sonu et
zachur et hebrei. Porro mooli filius
eleazar: qui non habebat liberos. filius
vero eis ierimoth. filij mus mooli: e-
der et iherimoth. Isti filij leui secundū
domos familiarū suarū. **M**iscuntq; et
ipī sorz corā fratrib; suis filios aa-
ron corā dauid rege: et sadoch et ahime-
lech et principib; familiarū sacerdotaliū
et leuitay: tā maiores q; minores o-
mnes sorz equalitē diuidebat. **XIIII**
gine dauid et magistratus rectius
legregauerunt in ministeriū filios
asaph et heman et ydithun: q; ppta-
rent in citharis et psalterijs et cimbalijs.
secundū numerū suū: dedicato sibi offi-
cio seruientes. De filijs asaph zachur
et ioseph et nathania et asarda: filij
asaph sub manu asaph prophetas
iuxta regem. Porro ydithun: godoli-
as soci iestas et labias et matharias:
scē sub manu patris sui ydithun: qui
in cithara prophetabat sup cōfuentes
et laudantes dominū. **H**eman quoq;
filij heman bochia mathamu ozihel
subihel et iherimoth ananias anani-
elacha. gedelchi. et romethir et
iesatcasi. mellorchi. ochir. moziorchi.
Omnes isti filij heman videntes regis
in sessionibus dei ut exaltaret coruū.
Deditq; deus heman filios quatuorde-
cim et filias tres. Vniuersi sub manu
patris sui ad cantandum i templo do-
mini distributi erāt in cimbalijs et psal-
terijs et citharis in ministeria domus
domini iuxta regem: asaph videlicet
et ydithun et heman. **F**uit autē nume-
rus eorū cū fratrib; suis qui erudie-
bant cantum domini cū doctores
ducenti octoginta octo. **M**iscuntq; sor-
tes p vices suas: et equo tam maior

q̄ minor. dōd⁹ pariter ⁊ indod⁹. Egre-
lag; est fors prima ioseph qui erat de
asaph. secunda godolie. ip̄i et filijs ei⁹
et fratrib⁹ ei⁹ duodecim. tertia zachur
filijs et fratrib⁹ ei⁹ duodecim. quarta
ysari. filijs et fratrib⁹ eius duodecim.
quinta nathanie filijs eius et fratrib⁹
eius duodecim. sexta boeciau filijs et
fratrib⁹ eius duodecim. septima isre-
hela filijs ⁊ fratrib⁹ eius duodecim. o-
ctava ysarie filijs et fratrib⁹ ei⁹ duo-
decim. nona mathanie filijs ⁊ fratrib⁹
eius duodecim. decima semeie filijs ⁊
fratrib⁹ eius duodecim. undecima
esrahel filijs ⁊ fratrib⁹ ei⁹ duodecim.
duodecima asabie filijs et fratrib⁹
ei⁹ duodecim. triadecima subahel filijs
et fratrib⁹ eius duodecim. quattode-
cima matharie filijs ⁊ fratrib⁹ ei⁹ duo-
decim. quintadecima iherimoth fi-
lijs et fratrib⁹ eius duodecim. sexta-
decima ananie filijs et fratrib⁹ ei⁹
duodecim. septimadecima iesbocale
filijs ⁊ fratrib⁹ eius duodecim. octa-
uadecima anani filijs et fratrib⁹ ei⁹
duodecim. nonadecima mellothi fi-
lijs et fratrib⁹ ei⁹ duodecim. vicesima
eliatha filijs ⁊ fratrib⁹ ei⁹ duodecim.
vicesimagma othir filijs ⁊ fratrib⁹
eius duodecim. vicesimafesda goddol-
lathi filijs et fratrib⁹ eius duodecim.
vicesimafcia azud filijs ⁊ fratrib⁹ ei⁹
duodecim. vicesimafstra romanithiezer
filijs ⁊ fratrib⁹ ei⁹ duodecim. **xxv.**
Divisiones autē ianitor⁹ de thore
mesellennia filius thore. de filijs
asaph filij mesellennie. zacharias pri-
mogenitus iadithel sedis. zabadias ter-
cius. iathmael quare. abilam quin-
tus. iohannan sextus. helioenai septi-
mus. filij autem obededom. sevirias
primogenit⁹. iozabad secundus. iohaa

tercius. sachar. quartus. nathanahel
quintus. amihel sextus. ysachar septi-
mus. phollathi octavus. quia benedi-
xit illi domin⁹. Semeie autē filio eius
nati sunt filij prefeti familiarū suarū.
erant enim viri fortissimi. filij ergo se-
meie othni ⁊ raphael. ⁊ obediel zabadi
et seares eius viri fortissimi. helu q̄
et samachias. Omnes hī de filijs o-
bededom ipi et filij et seares eorū fortis-
simi ad ministrandū seagimadu-
de obededom. Porro mesellennie filij
et seares eorū robustissimi decem er-
ant. De hosa autē id est de filijs me-
rari sevirī princeps. Nō tū habuerat
primogenitum. et idcirco posuerat ei
pater eius i principem. Iphichias so-
tabelias tercius. zacharias quartus.
Omnes hī filij et seares ipsa rectum.
Hī diuisi sunt in ianitores. ut semper
principes custodiarent sicut ⁊ seares
eorū ministrarent in domo domini.
Nō sunt ergo fortes et equi. et pa-
uis et magnis per familias suas in
vnamquāq; portarum. Cedit ergo
fors orientalis selenie. Porro zach-
arie filio eius viro prudentissimo ⁊ eni-
dico. sortito obtigit plaga septem-
nalis. Obbedom vero ⁊ filijs eius ad
austrum in qua parte domus erat se-
niorum concilium. sephphima et ho-
sa ad occidentem iuxta portam que du-
cit ad viā ascensionis. custodia contra
custodiam. Ad orientem vero sevir
sege et ad aquilonem quatuor ⁊ dimi-
atq; ad meridiem similiter in die qua-
tuor. ⁊ ubi erat couclium bini et bini.
In cellulis quoq; ianitorum. ad or-
dentem quatuor in via. biniq; ⁊ cellu-
las. Hec sunt diuisiones ianitorum
filiorū thore ⁊ merari. Porro achias
erat super thesauros domus domini.

et vasa sanctorū. filij quoq; dan filij
gesonni. De leban princeps familiarū.
ledan et gesonni ieheli. filij ieheli
zachan et iohel seares eius super the-
sauros domus domini amramitis
et ysaritis et hebronitis et hozitheli-
ribus. Subahel autem filius geson-
nī moysi ipsius thesauris. seares
quoq; eius eliezer cui⁹ filius raabia.
et hui⁹ filij ysaias. et hui⁹ filij ioram-
huius quoq; filius zechri. et huius fi-
lius selenich. Ipse selenich et seares e-
ius super thesauros sanctorū. q̄ san-
ctificauit dauid rex et principes fami-
liarum et tribuni ⁊ centuriones. ⁊ du-
ces exercit⁹. de bellis et manubijs pre-
liorum. que confectauerat ad instau-
rationem. et suppellectilem templi dñi.
Hec autē diuisa sanctificauit samu-
el vidēs ⁊ saul filij dñs. ⁊ abner filij ner. ⁊
ioab filius sarur. omnisq; sanctifica-
uerant ea per manū salennith et seares
eius. Saraitis vero p̄erat conetias ⁊
filij eius ad opera forissecus sup ultra-
hel. ad docendum ⁊ iudicandum eos.
Porro de hebronitis asabias et se-
ares ei⁹ viri fortissimi mille septingen-
ti p̄erant israheli. trans iordanem con-
tra occidentē in cunctis op̄ib⁹ dñi. et
in ministeriū regis. Hebronitarū autē
princeps fuit hieria. secundū familias
et cognationes eorū. Quadragesimo
anno regni dauid recensiti sūt ⁊ inuen-
ti sunt viri fortissimi i gazer galaad.
searesq; ei⁹ robustioris etatis duo mi-
lia septingenti principes familiarum.
Preposuit autem eos dauid rex rube-
nitis ⁊ gadditis. ⁊ dimidie tribui ma-
nasse. in omne ministerium dei ⁊ regis.
Filij autē israhel secundū **xxvi.**
numeri sui principes familia-
rum. tribuni et centuriones et p̄feti qui

ministrabant regi iuxta turmas suas.
ingredientes et egredientes p̄ singulos
menses in anno: vigintiquatuor mili-
bus singuli p̄erant. Prime turme in
primo mense isroam p̄erant filij zab-
diel. et sub eo vigintiquatuor milia.
De filijs phares. princeps cundorum
principū in exercitu mense primo. Se-
cundi mensis habebat turmam dudi-
aohites et post se alter nomine macel-
loth. qui regebat partem exercit⁹. vigin-
tiquatuor milia. Dux quoq; turme
tercie in mense tercio erat banaias filij
ioiade sacerdos. et in diuisione sua vi-
gintiquatuor milia. Ipse est banaias
fortissimus inter triginta. et super tri-
ginta. P̄erat autem turme ipsius a-
mizadab filius eius. Quartus mense
quarto asahel seares ioab. et zabadi-
as filius eius post eum. et in turma
eius vigintiquatuor milia. Quintus
mense quinto princeps samioth ieze-
rites. ⁊ in turma eius vigintiquatuor
milia. Sextus mense sexto hira filius
acces theuites. ⁊ in turma eius vigin-
tiquatuor milia. Septimus mense se-
ptimo helles phallonites de filijs e-
phraim. et in turma eius vigintiqua-
tuor milia. Octauus mense octauo
sobothai vsathites de stirpe sarai. et i
turma ei⁹ vigintiquatuor milia. Nō-
nus mense nono abiez et anathpites
de filijs iemini. ⁊ in turma eius vigin-
tiquatuor milia. Decimus mense deci-
mo marai ⁊ ipse methophathites de stir-
pe sarai. et in turma eius vigintiqua-
tuor milia. Undecim⁹ mense undeci-
mo banaias pharathonites de filijs
ephraim. et in turma eius viginqua-
tuor milia. Duodecimus mense duo-
decimo holdai methophathites de stirpe
gothpniel. ⁊ in turma ei⁹ vigintiquatuor

PHL
milia. Porro tribus preerant in israhel: rubenitis: dux eliezer filius zechri: symeonitis: dux sapharias filius macha: leuitis: asabias filius thannuel: aaronitis: sadoch: iuda: heliu frater dauid: isachar: amri filius michael: zabulonitis: iesuuias filius abdi: neptalibus: ierimoth filius ozel: filius ephraim: osse filius ozaziu: dimidie tribui manasse: iohel filius phadaie: dimidie tribui manasse in galaad: iaddo filius zacharie: beniamin autem iasihel filius abner: dan vero eziel filius ieroam. Hii principes filiorum israhel. Soluit autem dauid numerare eos a viginti annis inferius: quia dixerat dominus ut multiplicaret israhel quasi stellas reli. Iosab filius saruie reperat numerare nec expleuit quia super hoc ira dei iruerat in israhel: et idcirco numerus eorum qui fuerat recensiti non est relatus in factos regis dauid. Super thesauros autem regis fuit azmuth filius adihel: huius autem thesauros qui erant in urbibus et in vicis et in turribus presidebat ionathan filius ozie. Operi autem rustico et agricolis qui gerebant terram preerat ezi filius thelub: vinearumque cultoribus semeias romathites: cellis autem vitarijs zabdias aphonites. Nam super oliueta et ficeta que erant in campis: balaan gedecites: super apothecas autem olei ioas. Porro armentis que pascebantur in sarona ippositus fuit setai saronites: et super boues in vallibus saphar filius adli: super camelos vero ubil hishathelites: et super asinos: iadias meronathites: super oues quoque iaziz agarenus. Omnes hii principes substantie regis dauid. Ionathan autem parauit dauid consiliarius vir prudens et literatus: ipse et iasihel filius achamoni

erat cum filiis regis. Achitophel etiam consiliarius regis: et thusi arachites amicus regis. Post achitophel fuit ioiada filius banaie et abiatbar. Princeps autem exercitus regis erat ioab. **xxvii.**
Convocauit igitur dauid omnes principes israhel: duces tribuum et ipsos turmarum: qui ministrabant regi: tribunos quoque et retentiones et qui preerant substantie et possessionibus regis: filiosque suos cum eunuchis et potentes et robustissimos quosque in exercitu iherusalem. Cumque surrexisset rex et stasset ait. Audite me fratres mei: et populus meus. Cogitavi ut edificarem domum in qua requiesceret archa federis domini et scabellum pedum domini dei nostri: et ad edificandum omnia parauimus. Deus autem dixit michi. Non edificabis domum nomini meo: ego sum vir bellator et sanguinem fudeci: sed elegit dominus deus israhel me de universa domo patris mei: ut essem rex super israhel in sempiternum. De iuda enim elegit principes. Porro de domo iuda domum patris mei: et de filiis patris mei placuit ei ut me eligeret regem super cunctum israhel: sed et de filiis meis: filios enim michi multos dedit dominus: elegit salomonem filium meum ut sederet in throno regni domini super israhel: dixitque michi. Salomon filius meus edificabit domum meam et aera mea. Ipse enim elegi michi in filium: et ego ero ei in patrem: et firmabo regnum eius usque in eternum: si perseverauerit facere precepta mea et iudicia sicut et hodie. Nunc ergo coram universo exercitu israhel audiente deo nostro custodite et parate cuncta mandata domini dei nostri ut possideatis terram bonam: et relinquatis eam filiis vestris post vos usque in sempiternum. Tu autem salomon filius meus

fuit deum patris tui: et serui ei corde perfecto et animo voluntario. Omnia enim corda seruantur dominus: et universas mentium cogitationes intelligit. Si quis fueris cum inuenies: si autem dereliqueris eum proiciet te in eternum. Nunc ergo quia elegit te dominus ut edificares domum sanctuarii: confortare et perfice. Dedit autem dauid salomoni filio suo descriptionem portus et templi et cellariorum et cenaculi et cubiculorum in aditis et domus precitationis: necnon et omnium que cogitauerat animus: et redierat per circuitum in thesauros domus domini et in thesauros sanctorum: diuisionumque sacerdotalium et leuitarum in omnia opera domus domini et in universa vasa ministerii templi domini: aurum in pondere per singula vasa ministerii: argenti quoque pondus pro vasorum et operum diuinitate: sed et in candelabra aurea et ad lucernas: aurum pro mensura uniuscuiusque candelabri et lucernarum: similiter et in candelabra argentea et in lucernarum pro diuinitate mensure: pondus argenti tradidit. Aurum quoque dedit in mensuras positionis per diuinitatem mensuram: similiter et argenti in aliis mensuras argenteas. Ad fulcra quoque et alas et thuribula et aureo purissimo: et leucos aureos pro qualitate mensure pondus distribuit in leuiculum: et leuicini: similiter et in leones argenteos diuersum argenti pondus separauit. Altari autem in quo adolebatur incensum: aurum purissimum dedit: ut et ipso fieret similitudo quadrigae theubim egredientium alas: et velanum archa federis domini. Omnia inquit viderunt scripta manu domini ad me: ut intelligerem universa opera exemplaris. Dixit quoque dauid salomoni filio suo.

xxviii.
Siciliter age et confortare et fac: ne timeas et ne paueas. Dominus enim deus meus tecum erit: et non dimittet te nec derelinquet: donec perficias omne opus ministerii domus domini. Ecce diuisiones sacerdotum et leuitarum in omne ministerium domus domini assistunt tibi et parati sunt: et nouerunt tam principes quam populus omnia precepta tua. **xxix.**
Cogitauit ergo dauid rex ad domum ecclesiam. Salomonem filium meum elegit dominus ad hoc puerum et tenebrum. Opus enim grande est: neque enim homini parat habitatio: sed deo. Ego enim totis viribus meis paravi imperatam domum domini dei mei: aurum ad vasa aurea et argenti in argentea: et in ea: ferrum in ferrea: ligna ad lignea: lapides omichinos et quasi stibinos et diuersos colorum omnemque preciosum lapidem et marmor parum habundantissime: et super hoc quod obtuli in domum dei mei: de peculio meo aurum et argentum deo in templum dei mei: receptis huius qui parauimus edem sanctam tria milia talenta auri de auro opificum: et septem milia talentorum argenti peractissimi ad decorandas parietes templi: et ubique opus est aurum de auro et ubique quoque opus est argentum de argento. Opera hanc per manus artificum: et si quis sponte offert impleat manum suam hodie: et offerat quod voluerit domino. Pollicia sunt itaque principes familiarum et proceres tribuum israhel: tribuni quoque et retentiones et principes principum possessionum regis: dederuntque in opera domus domini auri talenta quingenta milia et solidi decem milia: argenti talenta decem milia: et tria talenta decem et octo milia: feceruntque centum milia talentorum: et apud quemcumque inueniuntur lapides

dedecunt in thesauros domus domini
per manū iehiel gersonis. letatusq;
est populus cū vota sponte promitte-
rent: quia corde toto affectant ea do-
minus. Sed et dauid rex letatus ē gau-
dio magno: et benedixit domino co-
ram vniuersa multitudine et ait. Be-
nedictus es domine deus israel pacis
nostri: ab eterno in eternum. Tua est
domine magnificentia et potentia et
gloria atq; victoria: et tibi laus. Cun-
da enim que in celo sunt et i terra tua
sunt. Tuum domine regnum: et tu es
super omnes principes. Tue diuinit: et
tua est gloria: tu dominaris omnium.
In manu tua virtus et potentia: i ma-
nu tua magnitudo et imperium omni-
um. Hunc igitur deus noster confite-
mur tibi: et laudamus nomen tuum
inditum. Quis ego et quis populus
meus: ut possimus hec tibi vniuersa
promittere? Tua sunt omnia: et que
de manu tua accepimus dedimus ti-
bi. Peregrini enim sumus coram te et
adueni: sicut omnes patres nostri. Di-
es nostri quasi umbra super terram: et
nulla est mora. Domine deus noster
omnis hec copia quā parauimus ut e-
dificaretur domus nomini sancto tuo
de manu tua est: et tua sunt omnia.
Scio deus meus quod probes corda
et simplicitatem diligas: unde et ego
in simplicitate cordis mei letus obui-
li vniuersa hec: et populum tuum q̄ hic
reperitus est vidi cum ingenti gaudio
tibi offerre donaria. Dñe deus abrahā
et ysaac et israel patrum nrorum custo-
di in eternum hanc voluntatē cordis
eoy: et semp i uenerationē tui metis ista
permaneat. Salomon q̄ filio meo da-
uid pfectum: ut custodiat mādāta tua
et testimonia tua et cōmōnias quas

et faciat vniuersa: et edificet eam cuius
impensas parauit. Precepit autē dauid
vniuersē ecclesie. Benedicite dño deo nro.
Et benedixit omnis ecclesia dño deo pa-
trum suorū: et inclinauerūt se et adora-
uerunt dñm: et deinde regem. Immolau-
eruntq; victimas dñm: et obulerunt o-
locauit die sequēti thesauros mille a-
rietes mille agnos mille cū libamini-
bus suis: et vniuerso ritu abundanti-
ssime in omne israel. Et comederūt et bibe-
runt coram domino in die illo cum
grandi leticia: et vixerunt secūdo salo-
monem filium dauid. Vixerūt autem
eum domino in principē: et salomon in
ponitum. Sed et salomon super so-
lum domini in regem pro dauid pa-
tre suo et iudicis placuit: et paruit illi
omnis israel. Sed et vniuersi prin-
ces et potentes et iudē filij regis dauid
dedecunt manum: et subieci fuerūt sa-
lomon regi. Magnificauit ergo do-
minus salomonem super omne isra-
hel: et dedit illi gloriam regni qualem
nullus habuit ante eum rex israel.
Igitur dauid filius ysaac regnauit super
vniuersum israel: et dies quibus re-
gnauit super israel fuerunt quadra-
ginta anni. In hebron regnauit septē
annis: et in iherusalem annis regnauit
tribus: et mortuus est in senectute bo-
na plenus dñm: et diuinit: et gloriā:
et regnauit salomon filius eius pro
eo. Bestia autem regis priore et nouis-
sima scripta sunt in libro samuel v-
ditus et i libro nathan prophete atq;
in volumine gad videtur: vniuersosq;
regni eius et fortitudinis et temporis
que transierūt sub eo hie in isrl: hie
in iudis regibus narrat. *Exultat hie
pinus palmyrenus iungit lods: iungit
aut omni in montibz dñm q̄ iherusalem*

Solomon autē rex
salomon filius da-
uid in regno suo: et
dominus erat ei eo:
et magnificauit eū
in exercitū. Precepit
q; salomon vniuerso israeli: tribuni
et centurionibus et iudicibus et iudicibus
omnis israel et principibus familiā:
et abiit cū vniuersa multitudine in ce-
rellum gabaon: ubi erat tabernaculū
federis dñi: quod fecit moyses famu-
lus dei in solitudine. Arcam autē dei
adduxerat dauid de carithiarim in
locum quē parauerat ei: et ubi fixerat
illi tabernaculū: ipse est in iherusalem.
Altare quoq; eum qd fabricatus
fuerat beelethel fili⁹ vri filij vr ibi erat
corā tabernaculo dñi: qd et requisit
salomon: et omnis ecclesia. Ascenditq;
salomon ad altare eum corā tabe-
naculo federis dñi: et obtulit in eo mil-
le holocausta. Ecce autē in ipsa nocte appa-
ruit ei deus dicens. Postula quod vis:
ut dau tibi. Dixitq; salomon deo. Tu
fecisti cū dauid patri meo misericordiā
magnā: et constituisti me regē pro
eo. Nūc ergo dñe deus: impleat sermo
tuus quē pollicitus es dauid patri meo.
Tu enim me fecisti regem sup populū
tuum multū: qui tam innumerabilis
est quā pulvis terre. Da michi sapien-
tiam et intelligentiam: ut ingrediar et
egrediar corā populo tuo. Quis enim po-
test hūc populum tuū dirigere q̄ cā gradis ē
iudicare? Dixit autē de⁹ ad salomonē.
Quia hoc magis placuit cordi tuo:
et nō postulasti diuicias et substantiā
et gloriā: neq; animas eoy q̄ te oderāt:
sed nec dies vite plurimos: p̄stiti au-
tem sapientiam et scientiā: ut iudicare
possis populum meum: super quē constitui

te regem: sapientia et scientia data sunt
tibi. Diuicias autē et substantiā et glo-
riam dabo tibi: ut nullus i regibus
nec ante te nec post te fuerit similis tui.
Venit ergo salomon ab excelso gaba-
on in iherusalem corā tabernaculo fe-
deris: et regnauit super israel. Congre-
gauitq; sibi currus et equites: et facti
sunt ei mille quadringenti currus et
duodecim milia equitū: et fecit eos esse
in urbibus quadrigarū: et cum rege in
iherusalem. Prebuitq; rex argentum et
aurum in iherusalem quasi lapides: et ce-
dros quasi sicomoros que nascuntur
in campis: et multitudine magna.
Adducebant autē ei equi de egipto de
thosa a negociatoribus regis: qui ibant
et emebant precio quadrigam equo-
rum sexcentis argenteis et equum cen-
tum quinquaginta. Similiter de vni-
uersis regnis cetheeorum et a regi-
bus sine emptio celebrabatur. ¶
Dedecunt autem salomon edifica-
re domum nomini domini: et pa-
latium sibi. Et numerauit septuaginta
milia virorum portantium hume-
ris: et octoginta milia qui cederent lapi-
des in montibus: ppositosq; eorum tria
milia segetos. Misit quoq; ad hira
regem tyri dicens. Sicut egisti cum da-
uid patre meo: et misisti ei ligna cedri-
na ut edificaret sibi domum in qua et
habitaui: sic fac mecum ut edificent
domum nomini domini dei mei et con-
secrē eā: ad adolendū incensū corā illo
et fumigata aromata: et ad propositi-
onem panum sempiternam: et ad obla-
tationem manē et vespere: sabbatis
quoq; et neomenijs: et sollempnitatibus
domini dei nostri in sempiternum que
mādāta sunt israeli. Dom⁹ enī quā
edificare cupio magna ē. Magnus

est enim deus noster: super omnes deos. Quis ergo poterit prevalere ut edifieret ei dignam domum? Si celum et celi celos capere ei nequeat: quoniam ego sum ut possim edificare ei domum? Sed ad hoc tantum: ut adoleatur incensum coram illo. Mitte igitur michi virum eruditum qui noverit operari in auro et argento et ferro purpurea cocino et iacinto: et qui sciat sculpsse relaturas: cum his artificibus quos mecum habeo in iudea et in iherusalem quos paravit david pater meus. Sed et ligna cedrina mitte michi et archetima et pinna de libano. Scio enim quod tui noverint cedere ligna de libano. Et erit tui cum suis tuis: ut parentur michi ligna plurima. Domus enim quam cupio edificare magna est nimis et inclita. Preterea operariis quod restit sunt ligna servis tuis dabo in cibaria menci choros viginti milia: et ordi choros totidem olei quoque lata viginti milia. Dixit autem hiram rex tyri per litteras huius miserat salomoni. Quia dilexit dominus populum suum: idcirco te regnare fecit super eum. Et addidit dicens. Benedixit dominus deus israel qui fecit celum et terram: qui dedit david regi filium sapientem et eruditum et sensatum atque prudentem: ut edificaret domum domino et palatium sibi. Mihi ergo tibi virum prudentem et scientissimum: hiram patrem meum filium mulieris de filiabus dan cuius pater fuit tyrius: qui noverit operari in auro et argento et ferro et marmore et lignis: in purpurea quoque et iacinto et cocino: et qui sciat celare omnem sculpturam: et adinvenire prudenter quodcumque in opere necessarium est: cum artificibus tuis et cum artificibus domus david patris

tui. Tunc ego et oidei et olei et vini que pollicer es domine mi mittere curavi. Nos autem cedimus ligna de libano quot necessaria habueris: et applicabimus ea ratibus per mare in ioppem: tunc autem erit transire ea in iherusalem. Numeravit igitur salomon omnes viros profectos qui erant in terra israel post dinumerationem quam dinumeravit pater eius: et inveni sunt centum quinquaginta milia et tria milia septem. Fecitque et eis septuaginta milia qui humeris onera portarent: et octoginta milia qui lapides de montibus cederent: tria autem milia et septemcentos posuit operum populi. **E**t cepit salomon edificare domum domini in iherusalem in monte moria qui demonstratus fuerat david patri eius: in loco quem paraverat david in area ornati iherusalem. Cepit autem edificare mense secundo: anno quarto regni sui. Et hoc sunt fundamenta que iecit salomon ut edificaret domum dei longitudinis cubitos in mensura prima sexaginta: latitudinis cubitos viginti. Porticum vero ante frontem extendebatur in longum iuxta mensuram latitudinis domus: cubitorum viginti. Porro altitudo totum viginti cubitorum erat. Et dextravit ea intus secus auro mundissimo. Domum quoque maiorem tegit tabulis ligneis abiegnis: et laminas auri obrizae affixit per totum. Sculptusque in ea palmas: et quasi candelas se invicem complentes. Sculpit quoque pavimentum templi preciosissimo marmore: decore multo. Porro aurum erat probatissimum: de cuius laminis tegit domum: et trabes eius et postes et parietes et ostia: et relavit cherubim in parietibus. Fecit quoque domum

sandi sanctorum: longitudinem iuxta latitudinem domus cubitorum viginti: et latitudinem similiter viginti cubitorum. Et laminis aureis tegit eam quasi talentis sexcentis: sed et dauros fecit aureos: ita ut singuli clavi fidos quinquagenos appendere. Conacula quoque texit auro. Fecit etiam in domo sancti sanctorum cherubim duos opere statuario: et texit eos auro. Ale cherubim viginti cubitis extendebant: ita ut una ala haberet cubitos quinq; et tangeret parietem domus: et altera quinq; cubitos habens: alam tangeret alterius cherub. Similiter cherub alterius alae quinq; habebat cubitos: et tangebatur parietem: et ala eius altera quinq; cubitorum: alam cherub alterius tangebatur. Igitur ale utriusque cherub repant: et facies eorum erant vultus ad eandem domum. Fecit quoque velum extendendo purpurea cocino et bisso: et integuit ei cherubim. Ante fores etiam templi duas columnas: que triginta et quinq; cubitos habebant altitudinis. Porro capita eorum quinq; cubitorum: necnon et quasi candelas in oraculo: et suppositas eas capitibus columnarum. Malagranata etiam centum: que candelis interposuit. Ipsas quoque columnas posuit in vestibulo templi: unam a dextris et alteram a sinistris. Eam que a dextris erat vocavit iachin: et que ad levam vocavit booz. **F**ecit quoque altare eorum viginti cubitorum longitudinis et viginti cubitos latitudinis: et decem cubitos altitudinis. Mare etiam eorum fuisse decem cubitis a labio usque ad labium: rotundum per circumferentiam. Quinq; cubitos habebat

altitudinis: et funiculus triginta cubitorum ambigebat gyrum eius. Similiter quoque: boum erat subter illud. Et decem cubitis quedam circumsecus relatur: quasi duobus vestibus aluum maris circumstant. Boues autem erant fustes: et ipsi mare super duodecim boues impositum erat: quoniam tres respiciebant ad aquilonem: et alii tres ad occidentem. Porro tres alii meridie: et tres qui reliqui erant orientem: habentes mare suppositum. Posterora autem boum erat circumsecus sub mari. Porro vastitas eius habebat mensuram palmi: et labium illius erat quasi labium calicis vel repandi lilii: capietatque tria milia metretas. Fecit quoque conchas decem et posuit quinq; a dextris et quinq; a sinistris: ut lavarent in eis omnia que in olocaustum oblaturi erant. Porro in mari sacerdotes lavabantur: fecit autem et candelabra aurea decem secundum speciem quam iusserat fieri: et posuit ea in templo quinq; a dextris et quinq; a sinistris. Nec non et mensas decem et posuit eas in templo quinq; a dextris et quinq; a sinistris. Sialas quoque aureas centum. Fecit etiam atrium sacerdotum et basilicam grandem: et ostia in basilica que texit ere. Porro mare posuit in latere dextero contra orientem ad meridiem. Fecit autem hiram lebras et crebras et sialas: et complavit omne opus regis in domo dei. Hec est columnas duas et epistolia: et capita: et quasi quedam retacula: que capita tegerent super epistolia. Malagranata quoque quadraginta et retacula duodecim: ita ut bini ordines malagranatorum singulis reticulis iungerent: quod pregeat epistolia: et capita columnarum. Balnea etiam fecit: et conchas: quas supposuit

basibus: mare unū. boues quoque duodecim sub mari et lebetes et creagras et kalas. Omnia vasa fecit salomoni hiram pater eius in domo dñi. et ecce mundissimum. In regione iordanis fudit ea rex i argillosa terra: inter sochor et saredata. Erat autē multitudo vasorum innumerabilis: ita ut ignoraret pondus eorum. Fecit quoque salomon omnia vasa domus dei: et altare aureū et mensas: et super eas panes propositionis. Candelaabra quoque cum lucernis suis ut lucerent ante oraculū iuxta ritum eius auro purissimo. et florentia quedam et lucernas et forpices aureas. Omnia de auro mundissimo facta sunt. Quinque amateria quoque: et thuribula et kalas et mortariola. et auro purissimo. Et ostia relauit templi interioris id ē in sancta sanctorum: et ostia templi forinsecus aurea. Sicque completū ē omne opus quod fecit salomon i domo domini.

Untulit igitur salomon omnia que uenerat dauid pater suus. argenti et auri: et uniuersa vasa posuit in thesauris domus dñi. Post que congregauit maiores natu israel et cunctos principes tribuum: et capita familiarum de filiis israel in iherusalem: ut adducerent archam federis dñi de ciuitate dauid que est in syon. Venerunt quoque itaque ad regē omnes viri israel: in die soleuini mensis septimi. Cumque uenissent cuncti seniorum israel. portauerunt leuite archam: et intulerunt eam: et omne parauit tabernaculi. Porro vasa sanduarij quę erant in tabernaculo portauerunt sacerdotes cum leuitis. Rex autem salomon et uniuersus ceterus israel. et omnes qui fuerunt congregati: ante archam immolabant arietes et boues absque ullo numero. Tanta enim erat multitudo victimarum.

Et intulerunt sacerdotes archam federis domini in locū suū id est ad oraculum templi in sancta sanctorum subter alas cherubin: ita ut cherubin repanderent alas suas super locū in quo posita erat archa: et ipsam archam tegerent cum uolubus suis. Vedum autē quibus portabatur archa. quia paululum longiores erant capita pariebant ante oraculum. Si uero quis paululum fuisset recinsecus: eos videre non poterat. Fuit itaque archa ibi usque i presentem diē. Nihilque erat aliud in archa nisi due tabule quas posuerat moyses in ore: quando legē dedit dñs filiis israel egredientibus de egipto. Egredientes autē sacerdotes de sanduario: omnes enim sacerdotes qui ibi poterant intueri sanctificati sunt: nec adhuc illo tempore uices et munus riorū ordo inter eos diuisus erat. Tā leuite quā tantores id est et qui sub alas phereant: et qui sub heman: et qui sub yothum: filij et fratres totū ueluti billum: ambabalis: et psalterijs. et citharis. concupabant stantes ad orientalem plagā altaris: et cum eis sacerdotes cantabant canentes tubis. Agit cunctis pariter et tubis et uoce et cymbalis et organis: et uocem in sublimē tollebant. longe sonitus audiebatur: ita ut cū dñm laudare cepissent et dicere: cōfiteamini dño quoniam bonus quoniam in eternū misericordia eius impleatur domus dei nube: ne possent sacerdotes stare et ministrare propter caliginē. Compleuerat enim gloria dñi domum dei.

Unt salomon ait. Dñs pollicitus est ut habitaret in caligine: ego autem edificavi domū nomini eius: ut habitaret ibi in perpetuum. Et cōuenit rex faciem suā: et benedixit uniuersi

multitudini israel. Stant omnes uerba stabat intenta et ait. Benedictus dñs deus israel: qui quod locutus est dauid patri meo. opere cōpleuit dicens. A die qua eduxi populum meū de terra egipti. non elegi ciuitatem de cunctis tribubus israel ut edificaretur in ea domus nomini meo: neque elegi quemquam alium uirū ut esset dux in populo meo israel: sed elegi iherusalem ut sit nomen meū i ea: et elegi dauid ut constitueret eum super populum meum israel. Cumque fuisset uoluntatis dauid patris mei ut edificaret domum nomini dñi dei israel: dixit dñs ad eum. Quia hec fuit uoluntas tua ut edificares domū nomini meo: bene quidem fecisti huiusmodi habere uoluntate: sed non tu edificabis michi domum. Et uenit autē filius tuus qui egrediretur de lumbis tuis: ipse edificabit domū nomini meo. Compleuit ergo dñs sermōnem suū quē locutus fuerat: et ego surrexi pro dauid patre meo: et sedi super thronum israel sicut locutus est dñs: et edificavi domū nomini dñi dei israel. et posui in ea archam i qua est pactum dñi quod pepigit cum filiis israel. Breuiter ergo coram altare dñi et aduerso uniuersi multitudinis israel et cecidit manus suas. Si quidem fecerat salomon basim meam et posuerat eam i medio basilice: habentem: quique cubitos longitudinis et quinq; latitudinis: et tres cubitos altitudinis. Breuiterque super eam: et introitus flegis genibus contra uniuersam multitudinē israel: et palmis in celum leuatis ait. Domine deus israel. non est similis tui deus in celo et in terra. qui custodis pactum et misericordiā cum seruis tuis. qui ambulat coram te in toto corde suo: qui prestasti seruo tuo dauid patri meo

quęcumque locutus fueras ei: et que ore promiseras opere cōplesti. sicut et p̄sentis tempus probat. Nunc ergo dñe deus israel imple seruo tuo pri meo dauid quęcumque locutus es dicens. Non deficiet ex te uir coram me qui sedeat super thronum israel: ita tamen si custodierint filij tui uias meas: et ambulauerint in lege mea: sicut et tu ambulasti coram me. Et nunc domine deus israel firmetur sermo tuus: quē locutus es seruo tuo dauid. Ego ne credibile est: ut habitet deus cum hominibus super terram. Si celum et reli celos non te capiunt: quātomagis domus ista quā edificauimus. Sed ad hoc tantum facta ē. ut respicias orationē seruī tui. et obsecrationem eius domine deus meus audias: et preces quas fudit famulus tuus coram te: ut apertas oculos tuos super domum istam diebus ac noctibus. super locum in quo pollicitus es ut inueneretur nomen tuum: et regaudires orationem quā seruus tuus orat in te: et regaudias preces famuli tui et populi tui israel. Quicunque orauerit i loco isto. regaudi de habitaculo tuo id est de celis. et propiciare. Si peccauerit quispiā i proximum suū et iurare contra eū paratus uenerit. sequi maledictio cōstituerit coram altari in domo ista: tu audies de celo. et facies iudicium seruorum tuorum: ita ut reddas iniquo uiam suam i caput proprium: et ulciscaris iustum retribuens ei secundum iusticiam suā. Si superatus fuerit populus tuus israel ab inimicis. peccabunt enim tibi: et conuersi egerint penitentia. et obsecrauerint nomen tuum: et fuerint deprecati in loco isto: tu regaudies de celo et propiciare peccato populi tui israel. et reducos in terram quā dediisti eis et patribus

eorum. Si clauso celo pluvia non fluxerit propter peccata populi tui. et deprecari te fuerint in loco isto. et confessi nomini tuo. et conuersi a peccatis suis cum eos afflixeris: regaudi de celo dñe. et dimitte peccata seruis tuis. et populi tui israel: et doce eos viam bonam. per quam ingrediantur: et da pluuiam terrae quā dedisti populo tuo ad possidendū. si fames si orta fuerit in terra. et pestilentia erugo et aurugo. et locustae et bruchus. et homines vastantis regionibus portas obsiderint ciuitatis. omnisque plaga et infirmitas presserit: si quis de populo tuo israel fuerit deprecatus. cognoscens plagam et infirmitatem suam. et repanderit manus suas in domo hac: tu regaudies de celo de sublimi scilicet habitaculo tuo. et propitiare: et redde unicuique secundum vias suas quas nosti ei habere in corde suo. Tu enim solus nosti corda filiorum hominum: ut timeant te et ambulent in vijs tuis. cunctis diebus quibus viuunt super faciem terre quā dedisti patribus nostris. Egredietur quoque qui non est de populo tuo israel: si uenerit de terra longinqua propter nomen tuum magnum et propter manum tuam robustam. et brachium tuum regnum. et adorauerit in loco isto: tu regaudies de celo firmissimo habitaculo tuo. et facies cuncta pro quibus inuocauerit te ille peregrinus: ut sciant omnes populi terre nomen tuum. et timeant te sicut populus tuus israel: et cognoscant quia nomen tuum inuocatum est super domum hanc quā edificauit. Si egressus fuerit populus tuus ad bellum contra aduersarios suos. per viam in qua miseris eos: adorabunt te contra viam in qua cunctas hec est quā elegisti. et domus quā edificauit nomini tuo: ut regaudias de celo pro eis

et obsecrationem. et ulciscaris. Si autem peccauerint tibi. neque enim est homo qui non peccet. et iratus fueris eis. et tradideris hostibus. et captiuos duxerint eos in terram longinquā. uel certe si iuxta est: et conuersi in corde suo in terra ad quam captiuum ducti fuerant egerint penitentiam. et deprecari te fuerint in terra captiuitatis sue dicentes. peccauimus. inique fecimus. inuiste egerimus: et reuersi fuerit ad te in toto corde suo. et tota anima sua in terra captiuitatis sue. ad quam ducti sunt: adorabunt te contra viam terre sue quā dedisti patribus eorum. et urbis quā elegisti. et domus quā edificauit nomini tuo: ut regaudias de celo hoc est de firmo habitaculo tuo pro eis eorum: et facias iudicium. et dimittas populo tuo quāuis peccatori. Tu es enim deus meus. Aperiantur quoque oculi tui: et aures tue intente sint ad orationem que fit in loco isto. Sic igitur confurge dñe deus in requiem tuam: et archa fortitudinis tue. Sacerdotes tui dñe. deus induant salutem sancti tui letent in bonis. Dñe deus meus ne auerteris faciem tuam a iustis tuis. Memento misericordiam tuam dauid tui tui. Cumque explester salomō fundes p̄ces. ignis descendit de celo: et deuorauit olocausta et victimas. et maiestas dñi impleuit domum: nec poterat sacerdos ingredi templum dñi eo quod implester maiestas dñi. templum dñi: sed et omnes filij israel videbant descendente ignem. et gloriam dñi super domum: et corruentes pro i terra super pavementum stearum lapide. adorauerunt et laudauerunt dñm quoniam bonum quod in se habet misericordia eius. Regem autem et omnis populus inmolabant victimas coram domino. Adhaeruit igitur rex salomō **Uij.** hostias bonum viginti duo milia:

arientum centum viginti milia. Et edificauit domum dei regis et uniuersus populus. Sacerdotes autem habant in officijs suis. et leuite in organis carminum domini. que fecit dauid rex ad laudandum dñm. quoniam in seculo misericordia eius. ymnos dauid canentes per manus suas. Porro sacerdotes caneant tubas ante eos: cunctisque israel habebat. Sandificauit quoque salomō medium antequam ante templum dñi. Obsecrauit enim ibi olocausta et adipem pacis eorum: quia altare enim quod fecerat uos poterat sustinere olocausta et sacrificia et adipem. Fecit ergo salomō solemnitate in tempore illo septem diebus et omnis israel cum eo. recedens magna ualde: ab introitu emath usque ad torrentem egypti. Fecitque die octauo tollendam eo quod dedicasset altare septem diebus. et solemnitatem celebrasset diebus septem. Igitur in die ultimata mensis septimi dimisit populus ad tabernacula sua: letantes atque gaudentes super bono quod fecerat dominus dauid et salomoni et israel populo suo. Compleuitque salomō domum dñi. et domum regis. et omnia quae disposuerat in corde suo ut faceret in domo domini et in domo sua. et prosperatus est. Apparuit autem ei dñs nocte. et ait. Audiui orationem tuam: et elegi locum istum michi in domum sacrificij. Si clausero celum et pluvia non fluxerit. et mandauero et precepero locuste ut deuoret terram. et misero pestilentiam in populum meum: conuersus autem populus meus super quos inuocatum est nomen meum. deprecatus me fuerit. et requisierit faciem meam. et egerit penitentiam a uisjs suis pessimis: et ego regaudiam de celo. et propitius ero peccatis eorum. et sanabo terram eorum. Multi quoque mei erunt aperti. et aures

meae eride: ad orationem eius qui in loco isto orauerit. Elegi enim et sandificauit locum istum: ut sit nomen meum ibi in sempiternum. et permaneat oculi mei et cor meum ibi cunctis diebus. Tu quoque si ambulaueris coram me sicut ambulauit dauid pater tuus. et feceris iuxta omnia que precepi tibi. et iusticias meas iudicaueris: suscitabo thronum regni tui. sicut pollicitus sum dauid patri tuo dicens. Non auferetur de stirpe tua uir. qui non sit princeps in israel. Si autem aueris fueris. et dereliqueris iusticias meas et precepta mea que proposui uobis: et abeuntes serueris dijs alienis. et adoraueris eos: euellam uos de terra mea quā dedi uobis. et domum hanc quā edificauit nomini meo proiciam a facie mea: et tradam eam in parabolam. et exemplum cunctis populis. et domus ista erit improuerbum uniuersis transeuntibus: et dicent stupentes. Quare fecit dominus sic terre huic et domui huic? Responderuntque. Quia dereliquerunt dñm deum patrum suorum. qui eduxit eos de terra egypti: et apprehenderunt deos alienos. et adorauerunt eos. et coluerunt: idcirco reuerit super eos uniuersa hec mala. **Uij.** Expleis autem viginti annis postquam edificauit salomō domum dñi et domum suam: ciuitates quas dederat hiram salomoni edificauit. et habitare ibi fecit filios israel. Absit quoque in emath suba. et obtinuit eam. et edificauit palmiram in deserto. et alias ciuitates inuicissimas edificauit in emath. Egredieturque bethoron superiorem. ciuitates muratas: habentes portas et uedes et seras. Balaath etiam et omnes urbes firmissimas que fuerunt salomonis:

cundatq; urbes quadrigarū: et urbes
equitū. Omnia quecumq; voluit fecit
rex salomon atq; disposuit: edificavit
in iherusalē: et in libano: et in universa
terra potestatis sue. Omne enim populū
qui derelictus fuerat de iheris: et amor-
eis: et ferezis: et curis: et iebuseis: qui
non erāt de stirpe israel: de filiis eorū
et de posteris quos nō interfecerāt filij
israel subiungavit salomon i tribu-
cios usq; in diē hanc. Porro de filiis
israel nō posuit ut seruirent operibz
regis. Ipsi enim erāt viri bellatores: et
duces prini: et principes quadrigarū
et equitū eius. Omnes autē principes
exercitus regis salomonis: fuerūt du-
centi quinquaginta q̄ reudiebant p̄lm.
Filiam vero pharaonis transtulit de
ciuitate dauid: in domū quā edificauit
ei. Dixit enī. Non habitabit uxor
mea i domo dauid regis isrl: eo quod
sancificata sit: quia ingressa ē in eam
archa domini. Tūc obtulit salomon
olocauit dño sup altare dñi quod
erexerat ante portā: ut p̄ singulos
dies offerretur i eo iuxta p̄ceptū moy-
si in sabbatis: et in kalendis: et i festis
diebus ter p̄ annū: id est i solemnitate
azimorū et solemnitate ebdomaday
et in solēitate tabernaculoy. Et cōsti-
tuit iuxta dispositionē dauid p̄ris sui
officia sacerdotū i ministris suis: et
leuitas in ordine suo: ut laudarent: et
ministrarent corā sacerdotibus iuxta
ritum uniuscuiusq; diei: et ianitores i
diuisionibus suis p̄ portā: et portam.
Sic enim preceperat dauid homo dei.
Nec pretergressi sunt de mandatis re-
gis tam sacerdotes q̄ leuitę: et omibz
que preceperat. Et in custodijs thesau-
rorum omēs imperitias p̄paratas ha-
buit salomon: et eo die quo fundauit

domū dñi usq; in diem quo p̄fecit eā.
Tūc abiit salomō i asiongaber: et i bai-
lath: ad hram maris rubri: q̄ ē in ter-
ra edom. Misit ergo ei hiram p̄ manū
seruoy suoy naues: et nautas gnaros
maris: et abierunt cum suis salomo-
nis in ophir. Tulērūtq; inde quadrin-
genta quinquaginta talenta auri: et
attulerūt ad regem salomonē. **R**
egina quoq; saba cum audisset
fāmā salomonis: venit ut tem-
ptaret eum in enigmatibz i iherusalē:
cum magnis opibus et camelis qui
portabant aromata: et auri plurimū.
gemmasq; p̄ciosas. Cumq; venisset ad
salomonem: locuta est ei quecumq; erat
in corde suo. Et reposuit ei salomon
omnia que p̄posuerat: nec quicq; fuit
quod non perspicuum ei fecerit. Que
postq; uidit sapientiā salicet salomo-
nis: et domū quā edificauerat: nec non
et cibaria mensę eꝝ: et habitacula ser-
uorum et officia ministrorū eius: et ve-
stimenta eorū: p̄ncernas quoq; et ve-
stes eorū: et uidiuit q̄s immolabat
in domo domini: non erat p̄ stupore
ultra i ea spiritus. Dixitq; ad regem.
Verus est sermo que audierā in terra
mea: de uirtutibz et sapientiā tua. Nō
credebam narrantibus: donec ip̄a ve-
nissent et uiderent ocli mei: et probasse
oꝝ meditatē sapientię tue michi fuisse
narratam. Hicisti fāmā uirtutibz
tuis. Beati uiri tui: et beati serui tui: q̄
qui assistunt coram te omni tempore:
et audiunt sapientiā tuam. Sic dñs
deus tuus benedictus qui uoluit te o-
dinare super thronū suum regem dñi
dei tui. Quia diligit deus israel: et uult
seruare eum in eternū: idcirco posuit
te sup eū regem: ut facias iudiciā atq;
iusticiā. Dedit autē regi centūingenti

talenta auri: et aromata mista nimis:
et gemmas p̄ciosissimas. Nō fuerūt
aromata talia: ut hec q̄ dedit regina
saba regi salomoni. Sed et fuit hiram
cū secus salomonis attulerunt aurū
de ophir: et ligna thijna: et gemmas
p̄ciosissimas. De quibus fecit rex de
lignis scilicet thijnis gradus i domo
domini: et in domo regia: nichil aliud
et p̄fecta cantoribz. Nunquā uisā
sunt in terra iuda ligna talia. Rex autē
salomon dedit regine saba munda q̄
uoluit: et q̄ postulauit: et misto plura
quā attulerat ad eū. Que rēuā abiit
in terrā suā cum seruis suis. Erat autē
pondus auri qd̄ afferebat salomoni
p̄ singulos annos sexcenta sexaginta sex
talenta auri: excepta ea summa quā
legati diuersarū gentiū et negotiatores
afferebant: omnesq; reges arabie
et sarrax terrarū: qui cōportabant aurū
et argentum salomoni. Fecit igit rex
salomon ducentas hastas aureas: de
summa sexcentorum aureorū: qui in
singulis hastis expendebant. Trecenta
quoq; scuta aurea trecentorū aureorū:
quibz tegebant singula scuta. Posuit
q; ea rex in armamentario quod erat
constitū neuore. Fecit quoq; rex solū
eburneū grande: et uestiuit illud auro
mundissimo. Rex q; gradus quibus
ascendebat ad solū: et scabellū aureū:
et brachiola duo alminsecus: et duos
leones stantes iuxta brachiola: sed: et
alios duodecim: leuculos stantes sup
se gradus eꝝ usq; p̄ter. Non fuit
tale solū i uniuersis regnis. Mūta
quoq; uasa cōiuij regis erāt aurea:
et uasa domus salcis libani: et auro
purissimo. Argentū enim in diebus
illis p̄ nichilo reputabatur. Siquide
naues regis ibant in tharshis cū suis

hiram senel i tribus annis: et deferbāt
inde aurū et argentū: et ebur: et smias:
et pauos. Magnificat? ē igit salomō
super omnes reges terre: p̄re diuinitate
et gloria. Omnesq; reges terrarū desi-
derabant uidere faciem salomonis: ut
audirent sapientiā quā dederat deus
in corde eius. Et deferbāt ei munera:
uasa argentea et aurea: et uestes: et ar-
ma: et aromata equos et mulos p̄re
singulos annos. Habuit quoq; salo-
mon quadraginta milia equorū in
stabilis: et currum equitū: duode-
cim milia. Continuitq; eos in urbibz
quadrigarū: et ubi erat rex in iherusalē.
Fecit etia potestatem sup iudos reges
a flumine eufatern usq; ad terrā phil-
istinorum: et usq; ad terminos egipti.
Tantamq; copiā prebuit argenti i ihe-
rusalē quasi lapidū: et cedrorū tantā
multitudinē uelut siccomorū q̄ gignunt
in campestribz. Adducebantur autē ei
equi de egipto: cunctisq; regionibz. Re-
liqua autē op̄erū salomonis priorū et
nouissimorū scripta sunt in uerbis na-
than p̄phetę: et i libris ahie salomonis: i
uisione q̄ addo uidentis contra ihero-
boam filiū nabach. Regnauit autē salo-
mon in iherlm sup omne isrl: quadra-
ginta annis. Dormiuitq; cum p̄ribz
suis: et sepelitus ē in ciuitate dauid: re-
gnauitq; robōā filiū eius p̄ eo. **P**
rofectus ē autē robōā in sychem:
illuc enī cūctus isrl conuenerat:
ut constituerent eū regem. Quod cum
audisset iheroboam filius nabach qui
erat in egipto: fugerat quippe illuc an-
te salomonem: statim reuersus ē. Vo-
caueruntq; eum et uenit cum uniuersis
israel: et locum suum ad robōam di-
centes. Pater tu durissimio iugo nō
pressit: tu leuiora iuxta patri tuo qui

nobis imposuit grauem seruitutem: et paululu de onere subleua. ut seruia-
mus tibi. Qui ait. Post tres dies re-
uertimini ad me. Cuius abisset pps-
iuit consiliu cum senibz qui steterant
coram pte eius salomone du adhuc
vixeret dicens. Quid datis consiliu ut
respondeat populo? Qui dixerunt ei.
Si placueris ppslo huic et lenieris eos
verbis dementibus: seruiet tibi omni
tempore. At ille reliquit consiliu seniu:
et cum iuuentibz tractare cepit qui cum
eo nutriti fuerant: et erant in comitatu
illius. Dixitq; ad eos. Quid vobis vi-
detur. vel respondere quid de hoc ppslo
huic qui dixit michi subleua iugu qd
imposuit nobis pater tuus? At ille
responderunt ut iuvenes et nutria cu
eo in delicijs: atq; dixerunt. Sic loque-
ris populo qui dixit tibi. pater tuus
aggrauauit iugum nrm tu subleua: et
respondebis ei. Alim? dignus me?
geolior est lumbis patris mei. Pater
meus imposuit vobis graue iugu: et
ego manus pondus apponam. Pater
meus cecidit vos flagellis: ego vero
cedam vos scorpionibus. Venit ergo
iheroboam et uniuersus pps ad roboam
die tertia: sicut preceperat eis. Respon-
ditq; rex dura. decedendo consilio semo-
rum: locutusq; e iuxta inuentu volu-
tatem. Pater meus graue vobis im-
posuit iugum: quod ego grauius fa-
ciam. Pater me? cecidit vos flagellis:
ego vero cedam vos scorpionibus. Et
non acquieuit populi precibus. Erat
enim voluntas dei: ut completet sermo
eius. que locutus fuerat p manu alie
silonis ad iheroboam filiu nabach.
Populus aut uniuersus rege duris-
sime dicente: sic locutus est ad eum. Non
est nobis pax in dauid: neq; hereditas

in filio ysai. Reuertere i tabernacula tua
israhel. Tu autem pasc domum tuam da-
uid. Et abiit israhel in tabernacula sua.
Super filios aut isrl qui habitabant
in ciuitatibus iuda: regnauit roboam.
Missiq; rex roboam aduersu qd preceperat
tribus: et lapidauerunt eum filij isrl:
et mortuus e. Porro rex roboam cur-
rum festinauit ascendere: et fugit in ihe-
rusalem. Cecellitq; israhel a domo da-
uid: usq; ad diem hanc. Factu est aut
cum audisset omnis israhel quod re-
uersus esset iheroboam: miserunt re-
vocauerunt eum congregato exercitu et con-
stituerunt eu regem super omne israhel:
nec secutus e quispiam domum dauid
preceperat tribum iuda solam. **V**
enit aut roboam in iherusalem:
et conuocauit uniuersam domum
iuda et beniamin centum octoginta
milia electos atq; bellaturos: ut dimica-
ret contra israhel et conuerteret ad se
regnum suu. Factus e sermo domini
ad semciam hominem dei dicens. Lo-
quere ad roboam filiu salomonis re-
gaui iuda: et ad uniuersum israhel. qui
est in iuda et beniamin. Hec dicit dñs.
Non ascenderis neq; pugnabis contra
fratres reftos. reuertatur unusquisq;
in domum suam. quia in ea hoc gestum
est voluntate. Qui cum audissent sermo-
nem domini reuersi sunt: nec precepe-
runt contra iheroboam. Habitauit
autem roboam in iherusalem: et edifi-
cauit ciuitates muratas in iuda: et
in iherusalem: bethleem et etham et thecut
bethsur quoq; et socco et odollam. nec
non et gech et marisa et ziph: sed et a-
duram et lachis et asceh: saraa q; et
abialon et herbron que erant in iuda
et beniamin: ciuitates munitissimas.
Cuius clausisset eas muris: posuit i

eis principes ciborum: ipseque hoc est
olei et vini. Sed et in singulis verbis
fecit armamentaria futoz et hastas:
firmavitq; eas summa diligentia: et
imperauit super iuda et beniamin. Sa-
cerdotes aut et leuite qui erant in uni-
uerso israhel: uenerunt ad eu de cunctis
sedibus suis: relinquentes suburbana
et possessiones suas. et transientes ad
iudam et iherusalem: eo qd abiesset
eos iheroboam et posterius eius ne sacer-
dotio domini fungerent: qui obsecrauit
sibi sacerdotes regelloru et danonioru
vitulorum: quos fecerat. Sed et de cun-
ctis tribubz israhel quicunq; dederant
cor suum ut querebant domum dei israhel:
uenerunt in iherusalem ad immolan-
dum victimas suas coram domino
deo patrum suoz: et roborauerunt re-
gnum iuda: confirmauerunt roboam
filiu salomonis per tres annos. Am-
bulauerunt enim in ijs dauid et salo-
monis annis tantu tribus. Duxit aut
roboam uxorem maalach filiam iheri-
muth filij dauid: abiaul quoq; filiam
hesiab filij ysai: que peperit ei filios ie-
us et somoria meretrix domini. Post hanc
quidq; accepit maacham filiam abso-
lon: que peperit ei abia et abi et ziza et
salomith. Amavit autem roboam
maacham filiam absolon: super o-
mnes uxores suas et concubinas. Non
uxores decem et octo duxerat: concubi-
nas autem sexaginta: et genuit viginti-
octo filios et sexaginta filias. Consti-
tuit vero in capite abiam filium ma-
acha ducem super omnes fratres suos:
ipsum enim regem facere cogitabat
quia sapientior fuit et potentior super
omnes filios suos: et in cunctis finibus
iuda et beniamin et in uniuersis ciuita-
tibus muratis. Prebuitq; eis escas

plurimas: et multas petiuit uxores.
Omnisq; roboratu fuisse re-
gnu roboam et confortatu: dereliquit
legem domini et omnis israhel cu eo.
Anno autem quinto regni roboam
ascendit sasar rex egypti in iherusalem
quia peccauerant domino: cum mille
ducentis curribus et sexaginta milibus equi-
tum. Nec erat numerus vulgi qd vate-
rat cum eo rex egypti: libies scilicet et
ethiopie et ethiops: cepitq; ciuitates
munitissimas in iuda: et uenit usq; in
iherusalem. Hemeias autem propheta
ingressus est ad roboam et principes
iuda: qui congregati fuerant in iheru-
salem fugientes sasar: dixitq; ad eos. Hec di-
xit dominus. Vos reliquistis me: et ego
reliqui vos in manu sasar. Eternita-
tiq; principes israhel et rex dixerunt. Qu-
bus est dominus. Cuius uidisset dñs
quod humiliari essent: factus e sermo
domini ad semciam dicens. Quia hu-
miliati sunt non disperdam eos: dabo
q; eis pauculu auxilij: et non stillabit
furor meus super iherusalem per manu
sasar. Veruntamen seruiet eis: ut sciat
distantiam seruitutis mee et futuris
regni terarum. Cecellit itaq; sasar rex e-
gypti ab iheru sublati thesauris do-
mus domini et domus regis: omnia
q; secum tulit: et dixit aureos quos
fecerat salomon p quibz fecit reg ere-
os: et tradidit illos principibz struari-
orum qui custodiebant vestibulu
palacij. Cuius introiit rex domum
dei: ueniebat struarij et tollebant eos:
iterumq; referebant eos ad armamen-
tarium suum. Veruntamen quia hu-
miliati sunt aucta est ab eis ira dñi:
nec deleti sunt penitus. Siquidem et in
iuda inuenta sunt opera bona. Con-
fortatus e ergo rex roboam in iheru:

atq; regnauit. Quadraginta autem et unius anni erat cum regnare cepisset: et decem et septem annis regnauit in iherusalem urbe quam elegit dominus: ut constitueret nomen suum ibi: de cunctis tribubus israel. Nomen autem matris eius naama ammanites. Factumque malum et non sperauit cor suum ut quæreretur dominum. Opera uero roboam prima et nouissima scripta sunt in libris semie prophete et addo uidentis: et diligenter reposita. Punguaueruntque aduersum se roboam et iheroboam cunctis diebus. Et domiuit roboam cum patribus suis: sepultusque est in ciuitate dauid: et regnauit abia filius eius per totum.

Anno octauodecimo regis iheroboam regnauit abia super iudam. Tribus annis regnauit in iherusalem. Nomenque matris eius michaia: filia uiridis de gabaaz: et erat bellum inter abiam et iheroboam. Cumque inisset abia certamen: et haberet bellicosissimos viros: et electorum quadraginta milia: iheroboam constituit contra aciem octoginta milia viros: qui et ipsi electi erant et ad bella fortissimi. Venit ergo abia super montem seueron: quod erat in ephraim: et ait. Audi iheroboam et omnis israel. Num ignorans quod dominus deus israel dedit regnum dauid super israel in sempiternum: ipsi et filij eius in pactum salis. Et surrexit iheroboam filius nabath seruis salomonis filij dauid: et rebellauit contra dominum suum. Congregati sunt ad eum viri uanissimi et filij belial: et preualuerunt contra roboam filium salomonis. Porro roboam erat rudis et corde pauidus: nec potuit resistere eis. Nunc ergo vos dicitis quod resistere possitis regno domini quod possidet per filios dauid:

habetisque gentem populi multitudinem: atque uirulos aureos quos fecit uobis iheroboam in deos. Et cunctis sacerdotibus domini filiis aaron atque leuitas: et cunctis uobis sacerdotes sicut omnes populi terrarum. Quicumque uenerit et intulerit manum suam in thaurum: in bubus et in arietibus septem: sit sacerdos totum qui non sunt dii. Propter autem dominus deus est: quem non relinquimus. Sacerdotesque ministrant domino de filijs aaron: et leuitae sunt in ordine suo: obsecrantes quoque: offerunt dominum per singulos dies: mane et uespere: et thymiana iuxta legis precepta confedunt: et proponunt panes in mensa mundissima. Et apud nos candelabrum aurum: et lucerna eius: ut accendant semper ad uesperam. Nos quippe custodimus precepta domini dei nostri: quem uos reliquistis. Ergo in exercitu nostro dixit deus bellum: et sacerdotes eius qui clangunt tubis et resonant contra uos. Filij israel. Nolite pugnare contra dominum deum patrum uestrorum: quia non uobis egreditur. Dicit illo loquente: iheroboam uero moliebatur insidias. Cumque aduerso hostium staret: ignorante iuda suo ambiebat exercitum. Despicientemque iudas uidit instare bellum et aduerso: post regum: et clamauit ad dominum ac sacerdotes tubis canere ceperunt: omnesque uiri iuda uociferati sunt. Et ecce illis clamantibus: percutit deus iheroboam et omnem israel qui stabat et aduerso abia et iuda fugerunt: filij israel iudam: et tradidit eos deus in manum eorum. Percussit ergo eos abia et populus eius plaga magna: et corruerunt uulnerati et israel: quinquaginta milia uirorum fortium. Humiliati sunt filij israel in tempore illo: et reuerteruntur

confortati filij iuda: eo quod sperassent in domino deo patrum suorum. Persecutus est autem abia fugientem iheroboam: et cepit ciuitates eius: bethel et filias eius: et iherusalem cum filiabus suis: effecitque et filias eius. Nec ualuit ultra resistere iheroboam in diebus abia. Qui percussit dominus et mortuus est. Agitur abia confortato imperio suo: accepit uxores quatuordecim: procreauitque uiginti duos filios: et sedecim filias. Reliqua autem regni regnum abia uirarumque et operum eius: scripta sunt diligentissime in libro addo prophete.

Domiuit autem abia cum patribus suis: et sepelire eum in ciuitate dauid. Regnauitque asa filius eius pro eo. In cuius diebus quiescit terra annis decem. Fecit ergo asa quoddam bonum et placidum erat in conspectu dei sui: et subuenit altaria peregrinorum cultus: et ecelas: et constituit stellas cultusque succidit: et precepit iude ut quereret dominum deum patrum suorum: et faceret legem: et uniuersa mandata. Et abstulit de cunctis urbibus iuda aras et stellas: et regnauit in pace. Edificauit quoque urbes munitas in iuda: quia quietus erat et nulla temporibus eius bella surrexerant: pacem domino largiente. Dixit autem iude. Edificauimus ciuitates istas: et uallibus muris: et roboremus turribus et portis et foris: donec a bellis quiescit terra omnia: eo quod quiescerimus dominum deum patrum nostrorum: et dedit nobis pacem per gratiam. Edificauerunt igitur: et nullum in regnando impedimentum fuit. Habuit autem asa in exercitu suo portantium scuta et hastas de iuda trecenta milia: de beniamin uero scutarios et sagittarios ducenta octoginta milia. Intusque isti uiri fortissimi. Egredius est autem contra

eos zara ethiops cum exercitu suo decies centena milia: et curribus rectis: et uenit usque marela. Porro asa precepit obuiam ei: et intulit aciem ad bellum in ualle sephata: que est iuxta marela: et inuocauit dominum deum et ait. Domine non est apud te ulla distantia: utrum in paucis auerteris aut in pluribus: adiua nos domine deus noster. In te enim et in tuo nomine habentes fiduciam: uenimus contra hanc multitudinem. Domine deus noster tu es: non preualeat contra te homo. Exterritus itaque dominus ethiops coram asa et iuda. Fugeruntque ethiopes et persecutus est eos asa et populi qui cum eo erant usque gecara. Et ruerunt ethiopes usque ad interitionem: quia dominus non cedente concitatus sunt et exercitu illius preliante. Tulere ergo spolia multa: et percusserunt ciuitates omnes per circuitum gecare: grandis quippe cunctos terror inuasit: et diripuerunt urbes: et multam predam asportauerunt: sed et caulas quorum destruentes tulerunt propter infinitam multitudinem camelorum: reuedique sunt in iherusalem.

Azarias autem filius obed factus est spiritu dei: egredius est in occursum asa: et dixit ei. Audite me asa: et omnis iuda et beniamin. Dominus uobiscum: quia fuitis cum eo. Si queritis eum: inuenietis. Si autem dereliqueritis: derelinquet uos. Transibunt autem multi dies in israel absque deo uero: et absque sacerdote: absque doctore: et absque lege. Cum reuersi fuerit in angustia sua ad dominum deum israel et quiescerint eum: repperient eum. In tempore illo non erit pax egredienti et ingredienti: sed terrores undique in cunctis habitatoribus terrarum. Pugnabit enim gens contra gentem: et ciuitas contra ciuitatem

quia dñs conturbabit eos in omni angustia. Vos ergo confortamini: et non dissolvantur manus vestre: erit enim merces operi vestro. Quod cum audisset asa verba scilicet et ppteriam azarie filij obeth pphete confortatus est: et abstulit ydola de omni terra iuda et de beniamin: et ex urbis quas ceperat montis ephraim: et dedicavit altare domini quod erat ante portu dñi: congregavitq; universum iudam et beniamin: et advenas cum eis de ephraim et manasse et de symeon. Plures enim ad eum confugerant ex israel: videntes quod dñs deus illius esset cum eo. Cumq; venissent in iherlm met se secio. Anno decimoquinto regni asa: immolaverunt dño i die illa de manu hys et predā quā adduxerant. boues septingentos et arietes septem milia: et iuravit rex more ad corroborandū fedus: ut querebant dñm deum patru suoru in toto corde et in tota anima sua. Si quis aut inquit nō quiescit dñm deum israel: moriatur a minimo usq; ad maximū a viro usq; ad mulierem. Iuraveruntq; dñs voce magna in iubilo: et in clangore tube et i sonitu bucinay: omnes qui erant in iuda cum ejectione. In dñi enim corde suo iuraverunt et in tota voluntate quiescerunt eum: et inuenerunt. Prestititq; eis dominus requiem per circuitum. Sed et maacham matrem asa regis ex augusto deposuit in pñio: eo quod fecisset in luro simulacrum priapi qd omne contemnit: et in fusta communes combussit in torrefere cedron. Excelsa aut derelicta sunt in israel. Atameti cor asa erat perfectum cunctis diebus eius. Eaq; voverat pater suus et ipse iuravit in domum domini: argentum et

aurum vasorumq; diversam suppellectilem. Bellum vero non fuit usq; ad terminum annum regni asa. **XXV** Anno autem tricesimo sexto regni eius ascendit baasa rex israel i iudam et muro circumdabat rama: ut nullus tunc possit egredi et ingredi de regno asa. Protulit aut asa argentū et aurum de thesauris domus dñi et de thesauris regis: misitq; ad benadab regem sirie qui habitabat in damasco dicens. sedus inter me et te est. Pater quoq; meus et pater tuus habuerunt concordiam: quā obrem misi tibi argentum et aurū: ut rupto federe quod habes cum baasa rege israel facias eum a me recedere. Duo compere benadab misit principes exercituum suoru ad urbes israel: qui percellerunt abion et dan et abelmaim et unidas urbes munitas. Quod cum audisset baasa desinit edificare rama: et intermisit opus suum. Porro asa rex assumpsit universum iudam et tulit lapides de rama et ligna que edificationi parauerat baasa: edificavitq; ex eis gabaa et maspha. In tempore illo venit anani ppheta ad asam regem iuda: et dixit ei. Quia habuisti fiduciam in rege sirie et nō in domino deo tuo: idcirco euasit sirie regis exercitus de manu tua. Nonne ethiopes et libies multo plures erant quadrigis et equitibus et multitudine nimia: quos cum i domino credidisses: tradidit i manu tuā? Quia enim dñi contemplantur unūsam terram: et prebent fortitudinē hys qui corde perfecto cedunt in eum. Sinite igitur regis: et propter hoc etiam prebent tempore aduersum te bella conuigent. Iratusq; asa aduersus videns misit eum iherlm in necem. Valde quippe

sup hoc fuerat dominus indignatus et interfecit de populo in tempore illo plurimos. Opera aut asa pma et nouissima scripta sunt in libro regum iuda et israel. Egrotavit etiā asa anno tricesimo nono regni sui dolore pedum vehementissimo: et nec in infirmitate sua quiesuit dñm: sed magis in medicorum arte confusus est. Domini quoq; cum patribus suis et mortuus est anno quadragesimo primo regni sui: et sepelire eum i sepulcro suo qd foderat sibi in ciuitate david. Posueruntq; eum super sedulum suū plenum aromatibus et vnguentis meretricijs que erant pignoratiori arte eseta: et conuenerunt super eum ambicione nimia. **XXVI** Regnavit aut iosaphat filius ei pro eo: et inualuit contra israel. Constituitq; multū numerus i iudis urbibus iuda que erat vallate muris: presidiaq; disposuit in terra iuda et in ciuitatibus ephraim quas ceperat asa pater eius. Et fuit dominus cū iosaphat: quia ambulauit in vijs david patris sui primis: et non sperauit in baalim sed in deo patris sui: et pcepit in preceptis illius et non iuxta peccata israel. Conseruauitq; dñs regnū i manu ei: et dedit omnis iuda munera iosaphat: fadq; sunt ei infinite diuitie et multa gloria. Cumq; sumphisset cor eius ad adariam ppter vias dñi: etiam excelsa et lutos de iuda abstulit. Tercio autem anno regni sui misit de principibus suis benai et obdiam et zachariam et nathanai et micheam: ut docerent in ciuitatibus iuda: et cum eis leuitas semiam et nathaniam et zabadiam: asaphelq; et semiramoth et ionathan: adoniamq; et thobiam et robadoniam leuitas: et cum eis elisama et ioram

sacerdotes. Docerantq; populu in iuda: habentes libru legis domini: et circuibant cunctas urbes iuda: atq; erudiebant populu. Itaq; factus est paupor domini super omnia regna terray: que erant per grem iuda: nec audebat bellare contra iosaphat. Sed et philistei iosaphat munera deferrebāt: et vngal argenti. Arabes quoq; adducebant pecora arietū. Septem milia septingentos et hircos totidem. Erat ergo iosaphat et magnificus est usq; i sublime: atq; edificauit in iuda domos ad instaururium urbey: munitas: et multa opera parauit in urbibus iuda. Viri quoq; belatores et robusti erant i iherusalem: quos esse numerū p domos atq; familias singulorum. In iuda princeps exercitus ednas dux: et cum eo robustissimoru viri trecenta milia. Post hunc iohannan princeps: et cū eo ducenta oduaginta milia. Post illum q; amasias filius zachari collectoris domini: et cū eo ducenta milia viroz fortium. Hunc sequebantur robustus ad presia elisada: et cum eo cententiū aurum et clipeum ducenta milia. Post istū etiā iozabab: et cū eo centiōdogenita milia egeditorum militum. Hys omnes erat ad manum regis: exceptis alijs quos posuerat in urbibus munitis: et in uniuerso iuda. **XXVII** Erat ergo iosaphat diues et multus multitudo: et affinitate cōiundus est achab: descenditq; post annos ad eum in samariam. Ad cuius aduentum mandauit achab arietes et boues plurimos ipsi et populo q; vnerat cum eo: psuasitq; illi ut ascenderet in ramoth galaad. Dixitq; achab rex israel ad iosaphat regem iuda. Veni mecum in ramoth galaad. Qui ille

respondit. Et ego et tu: sicut populus
tuus sit et ipsa tuus: tecumque: et tuus
in bello. Dixit iosaphat ad regem israel.
Consule obsecro in presentia sermo-
nem domini. Congregavit igitur rex israel
prophetas quadringentos viros: et di-
xit ad eos. In ramoth galaad ad bel-
landum ire debemus an quiescere? At
illi ascende inquit: et trahet deus in ma-
nu regis. Dixitque iosaphat. Numquid
non est hic propheta domini: ut ab illo etiam
requiramus? Et ait rex israel ad io-
saphat. Est vir unus a quo possumus
querere domini voluntatem: sed ego odi
eum quia non propheta michi bonum:
sed malum omni tempore. Est autem mi-
chaeas filius iemla. Dixitque iosaphat.
Ne loquaris rex hoc modo. Vocavit
ergo rex israel unum de eunuchis: et di-
xit ei. Voca cito michaeam filium iemla.
Porro rex israel et iosaphat rex iuda-
e uterque sedebat in solio suo: restiti cuncti
regio. Stabant autem in area iuxta por-
tam samarie: omnesque prophete ratiocina-
bantur coram eis. Sedechias vero filius
chanania fecit sibi cornua ferrea: et ait.
Hec dicit dominus. Ipsi veniabitis
inruant: donec conueras ea. Omnesque
prophete similiter prophetauerunt: atque di-
cebant. Ascende in ramoth galaad et
prospereaberis: et trahet eos dominus
in manu regis. Aliter autem qui ierat
ad vocandum michaeam ait illi. En ver-
ba omnium prophetarum uno ore bona
regi annunciant. Quis ergo te ut ser-
mo tuus ab eis non differat: loqua-
risque prospera. Cui respondit michaeas.
Vivunt domini: quia quodcumque dixerit mi-
chi deus meus hoc loquar. Venit ergo
ad regem. Cui rex ait. Michaeas: ire debemus
in ramoth galaad ad bellandum an
quiescere? Cui ille respondit. Ascendite:

runda enim prospera eveniet: et tra-
dentur hostes in manus vestras. Dixitque
rex. Iterum atque iterum te adiuro: ut mi-
chi non loquaris nisi quod verum est in
nomine domini. At ille ait. Vidi unum
sum israel dispectum in montibus: sicut
ovis absque pastore. Et dixit dominus.
Non habent isti dominos: reuerantur
unusquisque in domum suam in pace. Et
ait rex israel ad iosaphat. Nonne dixi
tibi quod non prophetares iste michi quie-
scere boni: sed ea que mala sunt? At ille
idcirco ait. Audite verbum domini. Vidi
dominum sedentem in solio suo: et omne
exercituum celi assistentem ei a dextera et
a sinistris. Et dixit dominus. Quis
decipiet achab regem israel ut ascendat
et corruat in ramoth galaad? Longum
dixit unus hoc modo et aliter alio:
processit spiritus et stetit coram domino
et ait. Ego decipiam eum. Cui dominus. In
quo inquit decipies? At ille respondit.
Egrediar: et ego spiritus mendax in ore
omnium prophetarum eius. Dixitque dominus. De-
cipies et prevalebis: egredere et fac ita.
Sic igitur ecce dominus dedit spiritum men-
daci in ore omnium prophetarum tuorum:
et dominus locutus est de te mala. Accessit
autem sedechias filius chanania: et per-
cussit michaeam maxilla: et ait. Per quam
viam transiit spiritus domini a me ut
loqueretur tibi? Dixitque michaeas. Tu
ipse videbis in die illo: quando ingressus
fueris iherusalem de cubiculo: ut abscon-
daris. Precepit autem rex israel dicens.
Tolle michaeam et ducite eum ad amon
principem civitatis: et ad iosas filium
amalech: et dicens. Hec dicit rex. Mit-
te hunc in carcerem: et date ei panis
modicum: et aque paucillae: donec reuer-
tar in pace. Dixitque michaeas. Si reuer-
sus fueris in pace: non est dominus

locutus in me. Et ait. Audite omnes
populi. Agitur ascenderit rex israel et io-
saphat rex iuda in ramoth galaad: di-
xitque rex israel ad iosaphat. Mutabo
habitum: et sic ad pugnam vadam: tu
autem induere vestibus tuis. Mutatoque
rex israel habitu venit ad bellum. Rex
autem sicce precepit duobus equitibus
suis dicens. Ne pugnetis contra mini-
mum: aut contra maximum: nisi contra
solum regem israel. Itaque cum vidissent
principes equitatus iosaphat: dixerunt.
Rex israel est iste: et circumdederunt eum
dimicantes. At ille clamavit ad domi-
num: et auxiliatus est ei: atque auerit
eos ab illo. Cum enim vidisset duces
equitatus quod non esset rex israel: relinque-
runt eum. Accidit autem ut unus ex popu-
lo sagittam in iocum iaceret: et percute-
ret regem israel inter cervice et scapulas.
At ille aurige suo ait. Convertere ma-
num tuam: et edu me de acie: quia
vulneratus sum. Et finita est pugna
in die illo. Porro rex israel stabat in
curru suo extra viros usque ad vesperam:
et mortuus est occidente sole. **xx**

Rin domum suam pacifice in iheru-
salem. Cui occurrerit iehu filius anani
videns: et ait ad eum. Impio pater au-
xilium: et hunc quod odit dominum amicitia
iungis: et idcirco iram quidem domini
merebaris: sed bona opera inuenta
sunt in te: eo quod abstuleris lucos de
terra iuda: et paraveris cor tuum ut re-
quireres dominum deum patrum tuorum. Habi-
tauit ergo iosaphat in iherusalem. Kur-
sumque egressus est ad populum de berlabee
usque ad montem ephraim: et revo cavit
eos ad dominum deum patrum suorum: consti-
tuitque iudices terre in civitatibus
iuda iunioribus per singula loca: et principes

iudicibus videre ait quid faciat. Non
enim hominum egeretis iudicium sed do-
mini: et quodcumque iudicaveris in vos
redundabit. Sic timor domini vobiscum:
et cum diligentia runda facite. Non est
enim apud dominum deum nostrum iniquitas
nec personarum acceptio: nec cupido mu-
nerum. In iherusalem quoque constituit io-
saphat levitas et sacerdotes et principes
familiae regis israel ut iudicium et causa
domini iudicarent habitatoribus eius:
precepitque eis dicens. Sic ageis in ti-
more domini fideliter et corde perfecto.
Omni causam que venerit ad vos
scietis vestrorum qui habitant in urbibus
suis: inter cognitionem et cognitionem
ubiique: questio est de lege de mandato
de testimonio de iustificationibus. Re-
spondite eis ut non peccent in dominum: et
ne veniat ira super vos et super fratres ve-
stros. Sic ergo agentes non peccabitis.
Amarias autem sacerdos et pontifex ve-
nit: in hijs que ad deum pertinent presi-
debat. Porro zabadias filius ishahel
qui est dux in domo iuda: super ea opera
erat que ad regis officium pertinet. Ha-
berisque magistros levitas coram vo-
bis: confortamini et agite diligenter:
et erit dominus vobiscum in bonis. **xxi**

Post hec congregati sunt filii mo-
ab et filii amon et cum eis de am-
monitis ad iosaphat: ut pugnarent
contra eum. Venieruntque nuntii: et iudi-
caverunt iosaphat dicens. Venit
contra te multitudo magna de hijs
locis qui trans mare sunt et de syria: et
ecce consistunt in asalon tammar: que
est engaddi. Iosaphat autem timore
perterritus: totum se consilium ad rogan-
dum dominum: et predicavit ieiunium uni-
verso iuda. Congregatusque est iudas
ad deprecandum dominum: sed et omnes de

veribus suis venerūt ad obsecrandū eum. Cūq; steterit iofaphat i medio ceterū iude et iherlm in domo dñi ante altarium nouū ait. Domine deus patrū nostrorū tu es dñs in celo: et dominaris cunctis regnis gentiū. In manu tua ē fortitudo et potentia: nec quisq; tibi potest resistere. Nōne tu deus noster inter fecisti omnes habitatores terre huius coram populo tuo israhel: et dedisti eam semini abrahe amici tui i sempiternū? Habitauerūtq; in ea: et ceteruerunt in illa sanctuarium nomini tuo dicens. Si irruerit super nos mala: gladius iudicii: pestilentia et fames: stabimus coram domo hac in conspectu tuo: in qua inuocatu est nōmē tuū: et clamabimus ad te i tribulationibz nostris: et exaudies saluosq; facies. Nūc igitur ecce filij amon et moab et mons seir per quos nō concessisti isrl ut transiret quando egrediebant de egipto: sed declinauerunt ab eis: et non interfecerunt illos: contrario agūt: et nituntur eicere nos de possessione quā tradidisti nobis deus noster. Ego non iudicabis eos? In nobis quidem non est tanta fortitudo ut possim? hūic multitudini resistere: que irruit super nos: sed cum ignoremus quid agere debeamus hoc solum habemus residuū: ut oculos nostros dirigam⁹ ad te. Omnis vero iuda stabat corā dño: et parauit et uxoribz et liberis suis. Erat aut iazael filius zacharie filij bantai filij iehiel filij marthanie leuitas de filiis alaph: super quē factus est spiritus dñi in medio turbe et ait. Attendite omnes iude et qui habitatis in iherlm: et tu rex iofaphat. Hec dicit domin⁹ uobis. Nolite timere: nec paueatis hanc multitudinē. Nō est cū uestra pugna: sed dñi. Eras

descendatis cōtra eos. Ascendunt enim
sunt per dñm nomine suo: ⁊ inuenie-
rit illos in summmitate ciuitatis qui ē
contra solitudinē iherus̄l. Nō enim
eritis vobis qui dimicabitis: sed cōtum-
modo hostem statet: et videbitis au-
xilium dñi sup̄ vos. ¶ Iuda et iherlm̄ no-
lite timere nec pauertis: tras egredie-
mini cōtra eos: et dñs erit vobiscū. Io-
saphat ergo ⁊ iuda ⁊ om̄es habitato-
res iherlm̄ ceciderunt promi ⁊ terram corā
dño: et adorauerunt eū. Porro leuite
de filiis caath ⁊ de filiis iherē lauda-
bant dñm deū israhel voce magna in
ecclesium. Cūq; mane surrexisset egres-
si sunt per desertū iherus̄: profectūq; eis
Rans iosaphat in medio forum dixit.
Audite me viri iuda: ⁊ om̄es habitato-
res iherlm̄. Cecidit in dño deo vester:
et securi eritis: cecidit pphetis eius: et
runda ruinent prostra. Deditq; con-
silium p̄pos: Rancit ranciores dñi ut
laudarent eum in iurmis suis: ⁊ ante-
cederet exercitus ac voce consona diceret.
Constitimini dñs: qm̄ in manu militū
cordia eius. Cūq; cepissent laudes ca-
nere: venit dñs in insidias eorū in fau-
ip̄os filiorū scilicet ammon et moab:
et montis seir: qui egressi fuerāt ut in-
uigilarent cōtra iudā: ꝓculi sunt. Nāq;
filij ammon ⁊ moab consurrexerūt
aduersum habitatores mōtia seir: ut
interficerent et deleterent eos. Cūq; hoc
opere p̄cellissent: etiā in senectip̄os ve-
si inuicem: cōcidere vulnerebus. Porro
iudas cū venisset ad speluncā q̄ respi-
cit solitudinē vidit procul omnē late
regionē plenā cadaverib;: nec suscepit
quemq; necem potuisset euadere. Ve-
nit ergo iosaphat ⁊ om̄es p̄pos cū eo
ad detrahenda spolia mortuorum:
inuenieruntq; inter cadavera variam

suppelletillem vestes q; et vasa p̄ciōsī-
sima. et diripuerūt ita ut oīa portare
non possent nec p̄ tres dies spolia au-
ferre. pro prede magnitudine. Die au-
tem quarto congregati sunt in valle
beredidionis. Erant quonīa ibi bene-
dixerunt dñō: vocauerunt locum illū
vallis beredidionis usq; in presentem
diem. Reuersusq; est omnis vir iuda et
habitatoris iherlm: ⁊ iosaphat ane-
ros in iherlm cū leticia magna: eo qđ
dedisset eis dñs gaudiū de inimicis
suis. Ingressiq; sunt in iherusalem cū
psalterijs et citharis et tubis ī domū
domini. Ireuit aut; paucor dñi sup̄ vni-
uersa regna terrarū: cū audissent qđ
pugnasset dñs cōtra inimicos israhel:
quicunq; regnū iosaphat: ⁊ prebuit ei
pacē dñs p̄ circuitū. Regnavit igitur
iosaphat sup̄ iudā: ⁊ erat triginta quin-
q; annor; cū regnare cepisset. Viginti
aut; et quinq; annis regnavit ī iheru-
salem: ⁊ nomen mris eius azuba filia
iselach: et ambulavit in via p̄ris sui
asa tūc declinavit ab ea facientes que
placita erant corā dñō. Veruntamen
regella nō abstulit: et adhuc p̄p̄s non
dixerat cor suū ad dñm deū patrum
suerū. Reliqua aut; gestorū iosaphat
priorū et novissimorū scripta sunt in
verbis ichu filij anani: qđ digessit in li-
bro regū isrl. Post hec inire annidās
iosaphat rex iuda cū othozia rege isrl
rui? oya fuerūt impiissima: ⁊ particip
fuit ut traxerit naues q̄ irent ī tharsis:
feceruntq; classē ī adiongale. Propterea
uit aut; eliez et fili? todau de marelā ad
iosaphat dicēns. Quia habuisti fedus
cū othozia. possit dñs opera tua: cō-
tingit; sic naues n̄r potuerūt ire ī tharsis.
Dominū autem iosaphat rex
israhel p̄cibus suis: et sepulchris e

tum eis in ciuitate dauid: regnauitque
ioram filius eius pro eo. Qui habuit
fratres filios iosaphat: azariam: et ia-
hiel: et zachariam: et azaria et micha-
hel: et saphatiam. Omnes hi filij iosa-
phat regis iuda. Vndeque eis pater suus
multa munera argenti et auri: et pre-
sationes cum ciuitatibus ministris
iuda: regnum aut tradidit ioram eo quod
esset primogenitus. Surrexit autem
ioram super regnum patris sui. Cuius se
confirmasset: occidit omnes fratres suos
gladio: et quosdam de principibus
iuda. Viginti duos annos erat ioram
cum regnare cepisset: et octo annis regna-
uit in iherusalem: ambulauitque in vijs re-
gum israel sicut egerat domus achab.
Filia quippe achab erat vxor eius. Et
fecit malum in conspectu domini. Soluit autem
dominus disperdere domum dauid propter pa-
dum quod iniecit ei rex: quia pmiserat
ut daret ei lucernam et filijs eius in omni
tempore. In diebus illis rebellauit edom
ne esset subditus iude: et constituit sibi
regem. Cuius transiit ioram cum prin-
cipibus suis: et cuncto equitatu quem erat
secum: surrexit nocte: et percussit edom
qui se circumdederat: et omnes duces
equitatus eius. Peramem rebellauit edom
ne esset subditus iude: usque ad hanc diem.
Eo tempore et lobna recessit: ne esset
sub manu illius. Desiquetate enim do-
minum dei patris suos: in super et recessa
fabricatus est in urbibus iuda: et forni-
cari fecit habitatores iherusalem: et pre-
uariuari iudam. Allate sunt autem in-
littere ab helia propheta: in quibus scri-
ptum erat. Hec dicit dominus deus dauid
patris tui. Quoniam non ambulasti in
vijs iosaphat patris tui: et in vijs ala
regis iuda sed inuestisti per regum israel
et fornicari fecisti iudam et habitatores

hierusalem inuitatus fornicatione domus achab: insuper et fratres tuos domum patris tui meliores te occidisti: ecce dominus percutiet te plaga magna cum propter tuos et uxores et filios tuos: uniusa que substantia tua. Tu autem egrotabis pessimo languore uteri: donec egrediantur vitalia tua paulatim per singulos dies. Suscitauit ergo dominus contra ioram spiritum philistinorum et arabum: qui confecerunt sunt ethiopiis: et ascenderunt in terram iuda et vastauerunt eam. Duxeruntque cuncta substantia que inuenta est in domo regis: insuper et filios eius et uxores. Nec remansit ei filius nisi ioachaz: qui minimus natus erat. Et super haec omnia percussit eum dominus alui languore insanabili. Cumque dies succederet dies: et temporum spacia volueretur: duorum annorum repletus est circulus: et sic longa consumptus tabe: ita ut egredere non posset viscera sua: languore pariter et vita caruit. Mortuusque est in infirmitate pessima: et non fecit ei populus secundum morem combustionis requias: sicut fecerat maioribus eius. Tringentis duobus annorum fuit cum regnare cepisset: octo annis regnavit in hierusalem. Ambulauitque non recte: et sepelietur eum in ciuitate david: ueruntamen non in sepulcro regum. xxij

Constituetur autem habitatores hierusalem ochosiam filium eius minimum regem pro eo. Quies enim maiores nati qui ante eum fuerant interfecerant latrones arabum qui irruerant in castra. Regnavitque ochosias filius ioram regis iuda quadraginta duorum annorum erat ochosias cum regnare cepisset: et uno anno regnavit in hierusalem: et nomen matris eius athalia filia amri. Sed et ipse ingressus est per vias

domus achab. Mater enim eius impulsit eum: ut impie ageret. Fecit igitur malum in conspectu domini sicut domus achab. Ipsi enim fuerunt ei consilarii post mortem patris sui in interitum eius: ambulantibus in consiliis eorum. Et percussit eum ioram filio achab rege israel in bellum contra athalia regem sicut in ramoth galaad: vulneraueruntque sicut ioram. Qui reuersus ut curaret in israhel. Multas enim plagas accepit in supradicto reatu mine. Igitur ochosias filius ioram regis iuda descendit ut inuideret ioram filium achab in israhel egrotantem. Athalia quippe fuit dei aduersus ochosiam: ut veniret ad ioram. Et cum reuissit et egredere eum eo aduersum iehu filium namis quem vixit dominus ut deleter domum achab: cum ergo euerteret iehu domum achab inuenit principes iuda et filios fratrum ochosie qui ministrabant ei: et interfecit illos. Ipsi quoque perquirens ochosiam comprehendit latrantem in samaria adductumque ad se occidit: et sepelietur eum eo quod esset filius iosaphat: qui quiescebat dominum in toto corde suo. Nec erat ultra spes aliqua: ut de stirpe ipsa regnaret ochosie. Siquidem mater eius athalia videns quod mortuus esset filius suus: surrexit: et interfecit omnem stirpem regum domus ioram. Porro iosabeth filia regis tulit iohas filium ochosie: et furata est eum de medio filiorum regis cum interficeretur: absconditque eum cum nutrice sua in cubiculo sedulorum iosabeth autem que absconderat eum: erat filia regis ioram: uxor ioiade pontificis sororis ochosie: et idcirco athalia non interfecit eum. Fuit ergo cum eis in domo dei absconditus sex annis: ipse regnavit athalia super terram. xxxi

Anno autem septimo reforescens ioiada assumpsit circumcisiones: azariam uidelicet filium ieroboam et ysaihel filium iohannan: azariam quoque filium obed: et maasiam filium adai: et elisaphat filium zedri: et iniecit cum eis sedes. Qui circumcises iuda congregauerunt leuitas de cunctis urbibus iuda: et principes familiarum israhel: ueneruntque in iherusalem. Iniecit ergo omnis multitudo pedum in domo dei cum rege. Dixitque ad eos ioiada. Ecce filius regis regnabit sicut locutus est dominus super filios david. Nunc est homo quem facietis. Tertia pars uerum qui uenerunt ad sabbatum sacerdotum et leuitarum et ianitores erit in portis: tertia uero pars ad domum regis: et tertia ad portam que appellatur fundamentum. Omne uero reliquum vulgus sit in armis domus domini: nec quisquam alius ingrediatur domum domini: nisi sacerdotes et qui ministrant de leuitis. Ipsi tantummodo ingrediantur quia sanctificati sunt: et omne reliquum vulgus obsecuet custodias domini. Leuite autem circumdabant regem habentes singuli arma sua: et si quis alius ingressus fuerit templum interficiat: sicut cum rege: et intrante et egrediente. Fecerunt ergo leuite et universus iuda iuxta omnia que preceperat ioiada pontifex. Et assumpserunt singuli viros qui sub se erant: et uenerunt per ordinem sabbati cum hiis qui impleuerant sabbatum: et egressi erant. Siquidem ioiada pontifex non dimiserat abire uernas: que sibi per singulas hebdomadas succedere consueuerant. Deditque ioiada sacerdos centurionibus lanceas clipeosque et peltas regis david: quas deiecerat in domo domini. Constituitque omne populum tenentem pugnones a parte templi contra: usque ad portam templi sinistra-

toram altari et templo per circuitum regis: et eduxerunt filium regis et imposuerunt ei diadema: et testimonium dederuntque in manu eius tenenda legem et constituerunt eum regem. Quatuorque illi ioiada pontifex: et filii eius: imprecati sunt ei atque dixerunt. Vinat rex. Quod cum audisset athalia vocem saltem currenrium: atque laudantium regem: ingressa est ad populum in templum domini. Cumque uidisset regem stantem super gradum in introitu et principes turmasque circa eum: omneque populum terre gaudentem atque claugentem tubis: et diuersi generis organis canticum: et organum: laudantium: cecidit vestimenta sua: et ait. Insidite: insidite. Eggressus autem ioiada pontifex ad centuriones et principes exercitus dixit eis. Forcite illam extra septa templi: et interficiat foris gladio. Precepitque sacerdos ne occideretur in domo domini. Et imposuerunt cunctis eius manus. Cumque intraisset portam equorum domus regis: interfecerunt eam ibi. Depigit autem ioiada sedem inter se universosque populum et regem: ut ipsi domini. Itaque ingressus est omnis populus domum baal: et destruxerunt eam: et altaria et simulacra illius: congregavitque mathan quoque sacerdotem baal interfecerunt ante aras. Constituit autem ioiada populum in domo domini et sub manibus sacerdotum et leuitarum: quos distribuit david in domo domini: ut offerrent oblationem domino sicut scriptum est in lege moysi: in gaudio et canticis: iuxta dispositionem david. Constituit quoque ianitores in portis domus domini: ut non ingrederetur eam immundus in omni re. Assumpsitque centuriones et fortissimos viros: ac principes populi et omne vulgus terre: et fecerunt descendere regem de domo domini: et introire

per medium porte superioris in domum regis: et collocauerunt eum in solio regali. Ite autem: et omnis populus cecit et urbs quieuit. Porro athalia interfecta est gladio. **XXIII**
Septem annorum erat ioas cum regnare cepisset: et quadraginta annis regnavit in iherusalem. Romē matris eius sebia de beelabee. fecitque quod bonum est coram domino: cunctis diebus ioiade sacerdotis. Accepit autem ei ioiada uxores duas: et quibus genuit filios et filias. Postque placuit ioas ut instauraret domum domini: congregavitque sacerdotes et levitas: et dixit eis. Egredimini ad civitates iude: et colligite de universis israel pecuniam ad sacrificia templi dei nostri per singulos annos: festinatque hoc facite. Porro levites egere negligentius. Vocavitque rex ioiadam principem: et dixit ei. Quare tibi non fuit cure ut cogeres levitas inferre de iuda et de iherusalem pecuniam que constituta est a moysē servo domini: ut inferret eam omnis multitudo israel in tabernaculum testimonij? Athalia autem impiissima et filij eius destruxerunt domum dei: et de universis que sanctificata fuerant in templo domini graviter phanū baalim. Precepit ergo rex: et fecerunt archam: posueruntque eam iuxta portam domini forinsecus. Et posuitur est iuda et iherusalem: ut deferrent singuli pecuniam domino quod constituit moyses servus dei super omne israel: in deserto: letantque sunt cuncti principes: et omnes populi: et ingressi convenerunt in archam domini atque miserunt: ita ut impleat. Cuius tempus esset ut deferrent archam coram rege per manus levitarum: videbant autem multa pecunia: ingrediebatur scilicet regia: et que primus sacerdos constituerat: effundebantque

pecuniam que erat in archa. Porro archam repositabant ad locum suum: super faciebatur per singulos dies. Et congregata est infinita pecunia: quā dederunt rex et ioiada hijs qui prestant operibus domus domini. At illi conducebantque res refores lapidum: et artifices operum singulorum: ut instaurarent domum domini: et ibros quoque fecerunt et eis: ut quod cadere reparet fulcra. Egreduntque hijs qui operabantur induit: et obducunt parietum dicantque per manus eorum: ac suscitaverunt domum domini in statum pristinum: et firmiter eam stare fecerunt. Cuius complerent omnia opera: delevitque coram rege et ioiade reliqua partem pecunie: de qua facta sunt vasa templi in ministerium ad olocausta: scilicet quoque et cetera vasa aurea et argentea. Et obducunt olocausta in domo domini iugiter cunctis diebus ioiade. Remanet autem ioiada plenus diebus et mortuus est cum remiserit annos: sepeliturque eum in civitate david sed non in sepulchris regum. Insidiant vero sunt ei zabab filius semath amaniidus: et iozabab filius semath moabidus. Porro filij eius ac summa pecunie que adunata fuerat sub eo: et instauratio domus dei scripta sunt diligentius in libro regum. Regnavit autem amathas filius eius pro eo. **XXIV**
Viginti annis annorum erat amathas cum regnare cepisset: et viginti annis regnavit in iherusalem. Romē matris eius ioiade de iherusalem. fecitque bonum in conspectu domini: veritatemque non in corde perfedo. Cuius roboratum sibi videtur imperium auglavit servos qui occiderant regem preu suum: sed filios eorum non interfecit: sicut scriptum est in libro legis moysi: ubi precepit dominus dicens. Non occideris patrem pro filijs: nec filij pro patribus suis: sed unusquisque in suo peccato morietur. Congregavit igitur amathas iudam: et

in actio domus domini. Et non est recordatus ioas rex misericordie quā fecerat ioiada pater illius secus: sed interfecit filium eius. Qui cum moreretur ait. Videat dominus et requirat. Cuius evolutus esset annus ascendit contra eum exercitus sive: venitque i iudam et iherusalem et interfecit cunctos principes populi atque universam pream miserunt regi damascum. Et ecce cum premodicus venisset numerus horum tradidit dominus manibus eorum infinitam multitudinem: eo quod dereliquissent dominum deum patrum suorum. In ioas quoque ignominiosa egerunt iudicia: et abeunt domum suam in languoribus magnis. Surrexerunt autem contra eum servi sui i ultione sanguinis zacharie filij ioiade sacerdotis: et occiderunt eum in lectulo suo et mortuus est: sepeliturque illum in civitate david sed non in sepulchris regum. Insidiant vero sunt ei zabab filius semath amaniidus: et iozabab filius semath moabidus. Porro filij eius ac summa pecunie que adunata fuerat sub eo: et instauratio domus dei scripta sunt diligentius in libro regum. Regnavit autem amathas filius eius pro eo. **XXV**
Viginti annis annorum erat amathas cum regnare cepisset: et viginti annis regnavit in iherusalem. Romē matris eius ioiade de iherusalem. fecitque bonum in conspectu domini: veritatemque non in corde perfedo. Cuius roboratum sibi videtur imperium auglavit servos qui occiderant regem preu suum: sed filios eorum non interfecit: sicut scriptum est in libro legis moysi: ubi precepit dominus dicens. Non occideris patrem pro filijs: nec filij pro patribus suis: sed unusquisque in suo peccato morietur. Congregavit igitur amathas iudam: et

constituit eos per familias: tribunosque et cencuriones i universo iuda et beniamin: et recensuit a viginti annis sumum: invenitque viginti milia iuvenum qui egredierentur ad pugnam: et tenebant hastam et clipeum. Mercede quoque conduxit de israel centum milia roborum centum talentis argenti. Venit autem homo dei ad illum et ait. O rex ne egrediatur tecum exercitus israel. Non est enim dominus cum israhel: et cunctis filiis ephraim. Quod si putas in robore exercitus bella consistere: superari te faciet deus ab hostibus. Dei quippe est et adiuvere: et in fugam convertere. Dixitque amathas ad hominem dei. Quid ergo fiet de centum talentis que dedi militibus israel? Et respondit ei homo dei. Habet dominus unde tibi dare possit multo hijs plura. Separavit itaque amathas exercitum qui venerat ad eum rephraim: ut reverteretur i locum suum. At illi cuncta iudam vehementer irati: revedi sunt in regionem suam. Porro amathas confidens eduxit populum suum et abiit in vallem salinarum: posuitque filios suos decem milia. Et alia decem milia viros ceperunt filij iude: et adduxerunt ad preceptum cuiusdam petre: precipitaveruntque eos de summo i preceps: qui universi ceciderunt. At ille egerit: que remiserat amathas ne secum iret ad prelium: diffusus i civitatibus iuda a samaria usque ad bechoron: et interfecit tribus milibus diripuit predam magnam. Amathas quoque post redem ydumeos: et allatos deos filiorum seibat illos in deos sibi: et adorabat eos: et illis adolebat incensum. Quā obrem iratus dominus contra amatham: misit ad illum prophetam qui diceret ei. Cur adorasti deos que non liberaverunt

populū suū de manu tua: Cūq; hēc ille loqueret̃. respondit ei. Num consiliarius regis es? Quiesce ne interficiā te. Descendensq; ppheta. scio inquit quod cogitauerit dñs occidere te: qui et fecisti hoc malū: et insup nō acquiescisti consilio meo. Igit̃ amathias rex iuda inuito pessimo consilio. misit ad ioas filiū ioachaz. filij iehu regē israel dicens. Veni videamus nos mutuo. At ille remisit nūcios dices. Carduus qui est i libano. misit ad cedrū libani dicens. Da filiā tuā filio meo uxorem. Et ecce bestie que erant i filia libani. transierūt & cōculcauerunt carduum. Dixisti percussisti eom: & idcirco rēgitur cor tuū in supbiā. Bede in domo tua. Cur malū aduersum te pueras: ut cadas et tu et iudas tecum? Noluit audire amathias: eo qd donum esset voluntas. ut traderet in manus hythum ppter deos edom. Ascendit igit̃ ioas rex israel: & mutuos sibi pbuere cōspexit. Amathias autem rex iuda erat in bethsames iude. Corruūq; iudas coram isrl: et fugit in tabernacula sua. Porro amathiam regē iuda filiū ioas filij osepze cepit ioas rex israel in bethsames et adduxit in iherlm: destruxitq; murū eius. a porta ephraim usq; ad portam āguli quadringētis cubitis. Minne quoq; aurū et argentū. & uniuersa uasa q̃ repererat i domo dei: & apud obediōm in thesauris etiam domus regie. necnō & filios obediōm: reduxit i samariam. Dixit autem amathias filius ioas rex iuda postq; mortu⁹ est ioas filius ioachaz rex israel quindē annis. Reliqua aut̃ sermonū amathie priorū et nouissimorum scripta sunt i libro regū iuda et israel. Qui postquā recessit a dño:

terreuerunt ei insidias in iherusalem. Cūq; fugisset lachis miserū et miserū eum ibi: reportantesq; super e. quos sepelierunt eum cum patribus suis in ciuitate dauid. **XXI** Omnis aut̃ ipse iuda. filiū eius oziam annorū sedecim ostendit regem pro amathia pte suo. Ipse edificauit abilar: et restituit eam diuioni iude. postq; dominū rex cū patribus suis. Sedecim annos erat ozias cum regnare cepisset: et quinquaginta duobus annis regnauit in iherusalem. Nomen matris eius iechia de iherlm. p̃terq; quod erat redum in oculis dñi iuxta omnia que fecerat amathias pater eius: et requisitū dñm in diebus zacharie intelligētis. et vidētis deum. Cūq; requireret dñm: direxit eū in viuis. Deniq; egressus ē et pugnauit cōtra philistinū: et destruxit murū geth: & murū iammie. murūq; azoti. Edificauit q; opida i azoto et philistinū: et adiunxit eum deus cōtra philistinū & cōtra arabs qui habitabat in guthal: & cōtra ammonitas. Appendebatq; ammonite munera ozie: et diuulgatū est nomen eius usq; ad introitum egip̃i ppter rebras victorias. Edificauit quoq; ozias turrea i iherusalem sup portā angulū. et sup portam vallis. et reliquas in rodem muri lateris: firmauitq; eas. Exmūitq; turrea in solitudine: et effodit cisternas plurimas. eo quod habere multa pecora: tam i campēstribus quā in heremi vastitate. Vineas q; habuit et vittores in montibus. et i carmelis. Erat quippe homo agriculturne dñi. Fuit aut̃ exercitus bellatorū eius q̃ p̃cedebat ad plia sub manu iehiel salmāsiq; dotoris: et sub manu amathie qui erat de duobus regis. Omnisq;

numerus principū p familias viros fortium duorū milū secentorū: et sub eis uniuersus exercitus trecentorū et septem milū quingentorū. q̃ erant apti ad bella: et p rege cōtra aduersarios dimicabāt. Preparauiť q; eis ozias id est cundo exercitū dipros & hastas. et galeas et loricas. arcusq; & fundas ad iaciendos lapides: & fecit in iherlm diuersi generis machinas quas i turribus collocauit: & i angulis muroy: ut mitterent sagittas et laxa grandia. Egressumq; ē nomen eius procul: eo qd auxiliaretur ei dñs et corroborasset illum. Sed cū roboratus esset eleuātū est cor eius in intentū suū & neglegit dñm deū suū: ingressusq; templū dñi adolece voluit incensum super altare thimiamatis. Statimq; ingressus post eum azarias sacerdos. et cum eo sacerdotes dñi oduaginta viri fortissimi. restiterunt regi: atq; dixerunt. Nō est tui officij oia. ut adoleas incensū domino: sed sacerdotū hoc est filiorū aarō q̃ cōsecrati sunt ad huiusmodi ministeriū. Egredere de sanctuario. ne contempseris: quia non reputabunt tibi in gloria hęc a dño deo. Iratusq; ozias & tenens in manu thuribulum ut adolecer incensum: minabatur sacerdotibus. Statimq; orta est lepra. in fronte eius corā sacerdotibus i domo dñi: sup̃ altare thimiamatis. Cūq; respexisset cū azarias pōtēq; & omnes reliqui sacerdotes. viderūt lepram in fronte eius: et festinato repulerūt eum. Sed & ipse p̃teritus accelerauit egredi: eo qd sensisset ilico plagā dñi. fuit igit̃ ozias rex leprosus usq; ad diem mortis suę: et habitauit i domo separata. plen⁹ lepra ob quā rēctus fuerat de domo dñi. Porro ioathan filius rī

regis domum regis: et indicauit p̃p̃m terre. Reliqua autem sermonum ozie priorum et nouissimorū scripta sūt ias filius amos ppheta. Dominusq; ozias cum patribus suis: et sepelierūt eum in agro regalium sepulcorum eo qd esset leprosus: regnauitq; ioathan filius eius pro eo. **XXII**

Uiginti quoq; annos erat ioathan cum regnare cepisset: et sedecim annis regnauit i iherlm. Nomen matris eius iherusa. filia sadoch. fēcitq; quod redū erat coram dño iuxta oia que fecerat ozias pater suus: excepto qd non est ingressus templū dñi: & adhuc ipse delinquebat. Ipse edificauit portam dom⁹ dñi egressam: et i muro op̃el multa cōstruxit. Urbes quoq; edificauit in montibus iuda: & in salitibus castellis et turres. Ipse pugnauit cōtra regem filioy ammon: & vicit eum. Deceuntq; ei filij ammon in tempore illorū centum talenta argēti: & decem milia choros tritici: ac totidem choros vini. Hęc ei prebuerūt filij ammon. in anno scđo et tertio. Corroboratusq; est ioathan: eo qd direxisset vias suas corā domino deo suo. Reliqua aut̃ sermonum ioathan et omnes pugne eius. et opera scripta sunt i libro regū israel et iuda. Viginti quoq; annos erat cū regnare cepisset: et sedecim annis regnauit i iherusalem. Dominusq; ioathan cum patribus suis: & sepelierunt eum in ciuitate dauid: et regnauit achaz filius eius pro eo. **XXIII**

Uiginti annos erat achaz cū regnare cepisset: et sedecim annis regnauit in iherlm. Nō fecit redum i cōspēu domini. sicut dauid pater eius. sed ambulauit in vijs regum israel: insup & statuas fudit baalim. Ipse ē q̃ adoleuit

incensum in valle hennon: et lustravit
filios suos in igne iuxta ritum gentium
quas interfecit dominus in adventu filiorum
israhel. Sacrificabatque et thymiamata
succendebat in ecclesiis et in collibus: et
sub omni ligno fecundo. Tradiditque cum
dominus deus eius in manu regis syrie:
qui percussit eum magnamque partem cepit
de eius imperio: et adduxit in damascum.
Manibus quoque regis israhel traditus
est: et percussus plaga grandi. Occidit
que phace filius romelle de iuda centum
viginti milia in die uno omnes viros
bellatores eo quod reliquissent dominum
deum patrum suorum. Eodem tempore oc-
cidit zechari vir potens et ephraim ma-
ham filium regis: et cetera duxit domus
eius: helchanamque secundum a rege. Le-
peruntque filii israhel de featribus suis
ducenta milia mulierum puerorum et pue-
larum et infinita predam: et tuleruntque eam
in samariam. Ea tempestate erat ibi
propheta domini nomine obed: qui egressus
obvia regecimi reversum in samariam
dixit eis. Ecce iratus dominus deus patrum
vrorum contra iudam: tradidit eos manibus
vestris: et occidistis eos atrociter: ita
ut ad celum peringeret vestra crudelitas.
Insurgite filios iuda et iherusalem vobis
his subicere in securos et ancillas: qui
nequaquam fado opus est. Percastis enim
super hoc dominus deo nostro. Sed audite
consilium meum: et reducite captivos quos
adduxistis de featribus vestris: quia ma-
gnus furor domini immineat vobis. Sec-
retus itaque viri de principibus filiorum
ephraim: azarias filius iohanan: ba-
rachias filius mosollamoth: et zacharias
filius sellum: et amathias filius hadali:
contra eos qui veniebant de preloret
dixerunt eis. Non introductis huc ca-
ptivos: ne peccemus domino. Quare

multis adiceret super peccata nostra: et re-
tera cumulare delicta. Grande quippe
peccatum est: et ira furoris domini immineat
super israhel. Dimiseruntque viri israel bella-
tores predam: et universa que ceperant
coram principibus et omni multitudine:
revertuntque viri quos supra memora-
vimus: et apprehendentes captivos om-
nesque qui nudi erant: vestierunt de spo-
liis. Cumque vestissent eos et calcearent:
et refecissent cibo ac potu: unxeruntque
propter laborem: et addidissent eis
curam: quicumque ambulare non po-
tuerant: et erant inbecillo corpore: im-
posuerunt eos iumentis: et adduxerunt
ihericho civitatem palmarum ad feates
eos: ipsique reversi sunt in samariam. Tem-
pore illo misit rex achaz ad regem assy-
riorum: postulans auxilium. Venerunt
que ydumei et percussit multos ex iude:
et ceperunt predam magnam. Philistini
quoque diffusi sunt per urbes campestris:
et ad meridiem iuda: ceperuntque iheri-
mes: et ahilon: et gadroth: lochothque
et thannan: et gamazo cum viculis suis: et
habituaverunt in eis. Humiliaverunt enim
dominus iudam propter achaz regem iuda: eo
quod nudasset eum auxilio: et contempni
habuisset dominum: adduxitque contra eum
regem assyriorum: et assirios: qui
et afflixerunt eum: et nullo resistente vaba-
vit. Iggit achaz spoliata domo domini et
domo regum ac principum: dedit regi
assiriorum munera: et tamen nihil ei
profuit. Insurgitque in tempore angustie
sue auxilium contempnit in domino. Ipse per-
se rex achaz immolavit diis damasci
victimas percussoribus suis: et dixit: dii
regum syrie auxiliantur eis: quos ego pla-
cabo hostijs: et advenit michi: cum con-
tario ipsi fuerint ruine ei et universis
israhel. Direpsit itaque achaz omnia

vasa domus dei atque cunctas claustrum
ianuas templi dei: et fecit sibi altaria
in universis angulis iherusalem. In omni-
bus quoque urbibus iuda: erexit aras
ad remandam deum: atque ad iracundiam
provocavit dominum deum patrum suorum. Reli-
qua autem sermonum eius: et omnium operum
suorum portum et novissimos scripta sunt
in libro regum iuda et israhel. Dominavit
que achaz cum patribus suis: et sepelierunt
eum in civitate iherusalem. Rexque cum receperat
eum in sepulchra regum israel: regnavitque
ezchias filius eius pro eo. **XXV**
Igitur ezchias regnare cepit cum vigin-
ti quinque: esset annorum: et viginti novem
annis regnavitque in iherusalem. Nomen
matris eius abia filia zacharie. Fecit
que quod erat placitum in conspectu domini:
iuxta omnia que fecerat david pater eius.
Ipso anno et mense primo regni sui
aperuit valvas domus domini: et instaura-
vit eas: adduxitque sacerdotes atque levi-
tas: et congregavit eos in plateam orientalem
dixitque ad eos. Audite me levi-
te et sanctificamini: mundate domum
domini dei patrum vestrorum: et auferte omnem
immunditiam de sanctuario. Percaue-
runt patres vestri: et fecerunt malum in
conspectu domini dei nostri: declinantes
eum: auerterunt facies suas a tabernaculo
domini dei nostri: et prebuerunt dorsum: clau-
serunt ostia que erant in porticu et ce-
perunt lucernas: incensumque non a-
dolerunt: et olorum non obtulerunt
in sanctuario deo israhel. Constatutus
est itaque furor domini super iudam: et iherusalem:
tradiditque eos in commotionem: et in in-
teritum: et in solum: sicut ipse cecidit
oculis vestris. En convertit patres vo-
stri gladijs: filii vero et filie vestre: et coni-
ges captivae duxerunt: propter hoc scelus.
Nunc ergo placeat vobis ut incensum

sedes cum domino deo israhel: et auertere a
nobis furor eius. Filii mei nolite
negligere. Vos elegit dominus: ut staretis co-
ram eo: et ministraretis illi: colantque eum:
et cunctis ei incensum. Surrexerunt
ergo levi: maath filius amath: et io-
hel filius azarie de filiis caath. Por-
ro de filiis merari: as filius abdi: et a-
zarias filius iahalel. De filiis autem
gedon: ioha filius iemna: et eden filius
ioaba. At vero de filiis elisaphan: sam-
ri et rahiel. De filiis quoque alaph:
zacharias et mathanias necnon de fi-
liis heran: iahiel et semai. Sed et de
filiis ydichum: semeias et ozihel. Con-
gregaveruntque fratres suos et sanctifi-
cati sunt: et ingressi sunt iuxta mandatum
regis et imperium domini: ut reparet domum
dei. Sacerdotesque ingressi templum do-
mini ut sanctificarent illud: repleverunt
omnem immunditiam quam intro ceperant
in vestibulo domus domini: quam tulerunt
levi: et asportaverunt ad torrentem ce-
dron foras. Leperunt autem prima die
mensis primi mundare: et in die octava
cuiusdem mensis ingressi sunt porticum
domus templi domini: repaurentque templum
diebus octo: et in die septedecimo mensis
cuiusdem: quod ceperat impleverunt. Angeli
si quoque sunt ad ezchiam regem: et di-
xerunt ei. Sanctificamini omnes homo-
minum domini: et altare olorum: valasque
eius: necnon et mensam propositionis cum
omnibus vasibus suis: cunctaque templi
suppellectilem quam polluerat rex achaz:
in regno suo postquam peraratus est: et
ecce reposita sunt omnia coram altari do-
mini. Resurgensque diluculo ezchias
rex: adunavit omnes principes civita-
tis: et ascendit in domum domini: obtulerunt
que simul thauros septem et arietes septem:
agnos septem et hircos septem: pro peccato.

pro regno: pro sanctuario: pro iuda.
Dixitq; sacerdos dñs filijs aaron: ut of-
ferrent sup altare dñi. Adhaucurū igitur
thauros: et susceperūt sanguinem
sacerdotes: et fuderūt illum sup altare.
Adhaucurunt etiā arietes: et illos san-
guinem sup altare fuderūt. Immolau-
erunt agnos: et fuderunt sup altare
sanguine. Applicuerūt hircos pro pec-
cato corā rege: et uniuersa multitudi-
ne. Imposuerūt manus suas sup eos: et
immolauerūt illos sacerdotes: et asper-
secunt sanguine eorū corā altari p pia-
tulo uniuersi israel. Pro omni quippe
israhel preceperat rex ut olocauitū fieret
pro peccato. Constituit q; leuitas i do-
mo dñi: cū cimbalijs et psalterijs et ci-
tharis: scdm dispositionē dauid et gad
uidentis regis et nathan pphete. Siqui-
dem dñi preceptū fuit: p manū prophete-
tarum eius. Steterūtq; leuite tenentes
organā dauid et sacerdotes tubas: et
iussit ezechias ut offerrent olocauitū
sup altare. Cumq; offerretur olocau-
itū cepit laudes canere dñs: et clan-
gere tubis: atq; in diuersis organijs q̄
dauid rex isrl repperat crepare. Dñm
autē turba adorante: cātores et hij qui
tenebant tubas erant in officio suo: do-
nec compleret olocauitū. Cumq; finita
esset oblatio incensum fuit rex: et omnes
qui erant cum eo: et adorauerūt. Prece-
pitq; ezechias et principes leuitas ut lau-
darent dñm cimbalijs dauid et asaph
uidentis: qui laudauerūt deū magna
leticia: et incensato gauu adorauerunt.
Ezechias autē etiā hec addidit. Imple-
tis man⁹ vras dño: accedite et offerre
uidimas: et laudes in domo dñi. Ob-
tulit ergo uniuersa multitudo hostias
et laudes: et olocauitū: mente deuota.
Porro numer⁹ olocauitōrū q̄ obtulit

multitudo hīc fuit. Thauros sexagin-
ta: arietes centū: agnos ducentos: san-
ctificauerūtq; dñs boues sexcentos: et
oues tria milia. Sacerdotes vero pau-
ci erant: nec poterant sufficere ut ples
olocauitōrū decernerent. Unde et leuite
fratres eorū adiunxerūt eos: donec im-
pletū opus et sanctificaretur antistites.
Leuite quippe faciliore ritu sanctifican-
tur quā sacerdotes. Fuerunt ergo olo-
cauita plurima adipēs pacificorū et li-
bamina olocauitōrū: et completus est
cultus dom⁹ dñi: letatusq; ē ezechias
et omnis populus eo q̄ ministerium
domini esset repletū. De repperit quip-
pe hoc fieri placuerat. **XX**

Misitq; ezechias ad omne israhel
et iudā: scripsitq; epistolas ad
ephrāim et manasse: ut uenirent ad
domū dñi in iherusalē: et facerent pha-
se domino deo isrl. Inito ergo consilio
regis et principū et uniuersi ceteros ihe-
rusalē: decreuerūt ut facerēt phasē men-
se secundo. Non tñi occurrerāt facere i
tempore suo: quia sacerdotes qui pos-
sent sufficere sanctificari nō fuerant: et
populus nondū cōgregatus fuerat in
iherlm. Placuitq; sermo regi et omni
multitudini: et decreuerūt ut mitterent
nuncios i uniuersum isrl de beelabze
usq; dan: ut uenirent et facerēt phasē
dño deo israhel i iherusalē. Multi enī
non fecerāt sicut lege pscriptū ē. Prece-
peruntq; curesores cū epistolis re regis
imperio: et principū ei⁹ in uniuersum isrl
et iudā: iuxta id quod rex iusserat pre-
dicantes. Filij israhel reuertimini ad
dñm domini abrahā et isaac et isra-
hel: et reuertetur ad reliquias q̄ effuge-
runt manus regis assiriorū. Nolite
fieri sicut patres uestri et fratres qui re-
cesserunt a domino deo patrum suorum:

et tradidit eos in manū: ut ipsi cerui-
tis. Nolite indurare ceruicēs uestras
sicut patres uestri. Tradite man⁹ dño:
et uenite ad sanctuariū eius qd sancti-
ficauit in eternū. Seruite domino deo
patrum uestrorū: et auertat a uobis ira fu-
roris eius. Si enī uos reueri fueritis
ad dñm: fratres uestri et filij habebunt
misericordiā corā dño suis: qui illos
duxerūt captiuos: et reuertent in terrā
hanc. Pius enī et clemens est dñs de⁹
uester: et non auertet faciem suā a nobis
si reueri fueritis ad eū. Agite curesores
pregrebāt velociter de ciuitate i ciuitate:
per terrā ephraim et manasse usq; ad
zabulon: illis irritantibus et subfama-
tibus eos. Altamen quidam uiri re-
galer et manasse et zabulon acquiescen-
tes consilio: uenerunt iherlm. In iuda
uero facta est manus dñi ut daret eis
cor unū: ut facerent iuxta pceptū regis
et principū uerbum dñi. Congregati
q; sunt i iherusalē ppli multi: ut facerent
sollemnitate azimorū i mense scdo.
Et surgentes destruxerunt altaria que
erant in iherlm: atq; uniuersa in quibus
ydoles adolebant incensum subuerterunt.
Proiecerūt in torrentē cedron. Im-
molauerūt autē phasē septadecima die
mensis secundi. Sacerdotesq; atq; le-
uite tandem sanctificati obtulerūt olo-
cauita in domo dñi: steterūtq; in ordi-
ne suo iuxta dispositionē et legē moysi
hominis dei. Sacerdotes uero suscipi-
ebant effundendū sanguine de manibz
leuitarū: eo q̄ mltas turba sanctificata
non esset: et idcirco immolaret leuite
phasē hijs q̄ nō occurrerāt sanctificari
dño. Magna etiā pars ppli de ephra-
im et manasse et isachar et zabulon q̄
sanctificata nō fuerat conuocit phasē:
non iuxta qd scriptū est: et orauit pro

eis ezechias dicens. Domine bonus
propitiabitur: cūctis qui i toto corde
requirūt dñm deū patrum suorū: et non
imputabit eis qd minus sanctificati
sunt. Quē reaudiuit dñs: et placatus
est ppls. Steterūtq; filij isrl qui inuenti
sunt in iherlm sollemnitate azimorū se-
ptem diebz i leticia magna: laudantes
dñm p singulos dies: leuite q; et sacer-
dotes p organa q̄ suo officio cōgre-
bant. Et locutus est ezechias ad cor
omniū leuitarū: qui habebant intelli-
gentiam bonā sup dño: et comedērūt
septem diebz sollemnitate: immolantes
uidimas pacificorū: et laudantes dñm
deum patrum suorū. Placuitq; uniuersę
multitudini ut celebraret etiam alios
dies septē: qd et fecerūt cū ingenti gau-
dio. Ezechias autē rex iuda pauerat
multitudini mille thauros: et septem
milia ouium. Principes uero dederāt po-
pulo thauros mille: et oues decē milia.
Sanctificata ergo ē sacerdotum pluri-
ma multitudo: et hilaritate ppheta omnis
turba iuda tam sacerdotū et leuitarū q̄
uniuersę frequēte q̄ uenerat ex israhel:
prophetorū quoq; de terra isrl et habi-
tantiū in iuda. Fadag ē grandis cele-
britas in iherusalē: qualis a diebz sa-
lomonis filij dauid regis israhel in ea
urbe nō fuerat. Surrexerūt autē sacer-
dotes atq; leuite benedictōes populo et
reaudiuit uox eorum: puenitq; ora-
tio i habitaculū sanctū eū. **XXI**
Quinq; diez fuisset uix celebrata:
egressus est omnis israhel qui in-
uenitus fuerat i urbibz iuda: et fecerūt
simulacra succedentū: lucos: demoliū
sunt ecclia: et altaria destruxerūt: non
solū de uniuerso iuda et beniamin sed
et de ephraim quoq; et manasse: do-
nec primus euerterent. Steterūtq; sunt

omnes filij israel in possessiones et civitates suas. Ezechias autem constituit turnas sacerdotales et levitas per divisiones suas unusquisque in officio proprio. Et sacerdotum videlicet filiorum levi ad olocausta et pacifica: ut ministrarent et conficerent. canentesque in psalmis castorum domini. Pars autem regis erat ut de propria eius substantia offerretur olocaustum mane semper et vespere: sabbatis quoque et kalendis et sollemnitatibus ceteris: sicut scriptum est in lege moysi. Preceperat autem populo habitantem iherusalem: ut darent partes sacerdotibus et levitis: ut possent vacare legi domini. Quod cum preceperat in auribus multitudinis plurimas obduleat primitias filij israel: tenuerunt vini et olei mellis quoque et omnium que gignit humus decimas obduleat. Sed et filij israel et iuda qui habitabant in urbibus iuda obduleat decimas loci et quicquid decimasque sanctorum cum quovis dno deo suo: atque universa portantes fecerunt accuos plurimos. Mense tertio reperit accuos: iacere fundameta: et mense septimo compleverunt eos. Cumque ingressi fuissent ezechias et principes eius: viderunt accuos: et habundavit dno: ac populo israel. Interrogavitque ezechias sacerdotes et levitas: cur ita iaceret accuos? Respondit illi azarias sacerdos primus: de hirpe sadoch dicens. Equo reperit offerri primitie in domo domini: comedimus et saturati sumus: et remanserunt plurima: eo quod benedixit dñs populo suo. Reliquarum autem est copia ista quod ceteris. Precepit igitur ezechias: ut pararent horrea in domo domini. Quod cum fecissent intulerunt tam primitias quam decimas: et quecumque voverant fideliter. Fuit autem prefectus totum chonenias levita: et semer

feate eius scilicet: post quem iehiel et azarias et naad et alabel et iheremias: zabab quoque et eliel et iesuachias et maad et banaias: positi sub manibus chonenie et semer featis eius: et in principio ezechie regis: et azarie pontificis domus domini: ad quos omnia perveniebant. Chore vero filius iemua levitis: et iutor orientalis porte positus erat hijs que sponte offerebantur domino: primitiasque et confectis in sancta sanctorum: et sub turra eius edent et beniamin: iherusalem et ieremias: amarias quoque et sechemias: in civitatibus sacerdotum: ut fideliter distribuere facerent suis partes: minoribus atque maioribus: receptis maribus ab annis tribus et supra: cunctis que ingeredebantur templum domini. Et quicquid per singulos dies reduebat in ministerio: atque observationibus iuxta divisiones suas: sacerdotibus per familias et levitis: a vicesimo anno et supra per ordines et iunias suas: unusquisque multitudini tam uxoris quam literis eius: utriusque sexus: habebat ubi de hijs que sanctificata fuerant: predebant. Sed et filios aaron per agros et suburbana urbium singulorum disposuerant viri qui partes distribuere: universosque sequi masculinos: de sacerdotibus et levitis. feceruntque ezechias universa que diximus: in omni iuda: operantibusque bonum et rectum: et verum coram domino deo suo: in universa cultura ministerii domus domini iuxta legem et ceremonias: volens requirere deum suum in toto corde suo. feceruntque et prosperavit. **xxxii**

Post que et huiusmodi ventum venit semnachib rex assyriorum: et ingressus iudam obsedit civitatem ierusalem: volens eas capere. Quod cum vidisset ezechias: venisse scilicet semnachib et totum belli impetum

verum contra iherusalem: inito cum principibus consilio virisque fortissimis ut obturerent capita fontium qui erant extra urbem: et hoc divinitus decerneret sententia congregavit plurimam multitudinem: et obtulerunt cudos fontes: et rivum qui fluerebant in medio iter ducens. Ne veniant reges assyriorum: et invenerint aquarum abundantiam. Edificavitque et agens inducit omne murum quem fuerat dissipatus: et reerexit turres desuper: et fornicatus altorum murum. Instauravitque mello in civitate david: et fecit universi generis armaturam et clipeos. Constituitque principes bellatorum in exercitu: et congregavit universos in platea porte civitatis: ac locutus est ad eos eosque dicens. Viriliter agite et confortamini: nolite timere: nec pavescitis regem assyriorum: et universam multitudinem que est cum eo. Multo enim plures nobiscum sunt quam cum illo. Cum illo enim est brachium carneum: nobiscum domus deus noster: qui auxiliator est noster: pugnatque pro nobis. Confortamini igitur populi huiusmodi verbis ezechie regis iuda. Que postquam gesta sunt: misit semnachib rex assyriorum suos suos iherusalem: ipse enim cum universo exercitu obsidebat iherusalem: ad ezechiam regem iuda: et ad omne populum qui erat in urbe dicens. Hec dicit semnachib rex assyriorum. In quo habentes fiduciam sedens obsessi iherusalem: Num ezechias decipit vos: ut tradat moem in fame: et sit: affirmans quod dominus deus vestester liberet vos de manu regis assyriorum? Numquid non iste est ezechias qui destruxit ecclesiam illius et altaria: et precepit iude iherusalem dicens: coram altari uno adorabitis: et in ipso comburetis incensum? An ignoratis que ego fecerim: et patres mei cunctas terras populi? Numquid prevaleverunt

dei gentium omniumque terrarum liberare regionem suam de manu mea? Quis est de universis dijs gentium qui salvaverunt patres mei qui potuerunt eruire populum suum de manu mea: ut possit etiam deus vestester eruire vos de hac manu? Non vos ergo decipiat ezechias: nec vana persuasione deludat: neque credatis ei. Si enim nullus potuit deus cunctas gentium atque regionum liberare populum suum de manu mea: et de manu primi meorum: consequenter nec deus vestester poterit eruire vos de hac manu. Sed et alia multa locuti sunt secum eius contra dominum deum: et contra ezechiam servum eius. Epistolam quoque scripsit plenas blasphemie in domum domini israel: et locutus est aduersum eum. Sicut dei gentium ceterarum non potuerunt liberare populum suum de manu mea: sic et deus ezechie eruire non poterit populum suum de manu ista. Insup et clamore magno lingua iudaea contra populum qui sedebat in muris iherusalem personabat: ut terreret eos: et caperet civitatem. Locutusque est contra deum israel: sicut aduersum deos populi terre opera manuum hominum. Orauerunt igitur ezechias rex: et ysaias filius amos propheta aduersum hanc blasphemiam: ac vociferati sunt usque in celum. Et misit dominus angelum suum: qui percussit omnem virum robustum et beliatorem: et principem exercitus regis assyriorum: reuerensque est cum ignominia in terram suam. Cumque ingressus esset domum dei sui: filij qui egressi fuerant de utero eius interfecerunt eum gladio. Saluavitque dominus ezechiam et habitatores iherusalem de manu semnachib regis assyriorum: et de manu omnium: et prestitit ei quietem per circuitum. Multi etiam defecerunt post ezechiam et sacrificia domino iherusalem: et munera ezechie regi

iuda. Qui exaltatus est post hoc coram
cunctis gentibus. In diebus illis egrotavit
ezechias usque ad mortem: et oravit
dominum. Exaudivitque eum: et dedit ei signum:
sed non iuxta beneficia que acceperat recipere:
quia elevatus est cor eius. Et facta
est contra eum ira: et contra iudam et iherusalem.
Humiliatusque est postea eo quod exaltatus
fuisset cor eius: tam ipse quam habitatores
iherusalem: et idcirco non venit super eos
ira domini in diebus ezechie: fuit autem eze-
chias dives: et inclivus valde: et thesau-
ros sibi plurimos congregavit argenti
et auri: et lapidis preciosi. aromatum et
arumorum unius generis. et vasorum ma-
gni pretij: apothecas quoque fumentum
vini: et olei: et picepium omnium unmento-
rum: cauliumque: pecoribusque et vebes sepe
edificavit. Habebat quippe greges o-
vinum: et armentorum innumerabiles: eo
quod dedisset ei dominus substantiam multam
nimis. Ipse est ezechias qui obduravit
superiorem fontem aquarum syon: et auer-
tet eas subter ad occidentem vrbis da-
vid. In omnibus operibus suis fecit pro-
spere que voluit. Accamen in legatione
principum babilonis que missi fuerant ad
eum. ut interrogarent de portento quod
acciderat super terram: delinquit eum dominus:
ut temptaret et nota fierent omnia que
erant in corde eius. Reliqua autem finem
ezechie: et misericordias eius scripta sunt in visi-
one ysaie filij amos prophete: et in libro
regum iuda et israel. Dormivitque ezechias
cum patribus suis: et sepelitus est eum supra se-
pulchra filiorum david. Et celebravit
eius exequias universus iuda: et omnes
habitatores iherusalem: regnavitque
manasses filius eius pro eo. xxxiii

Quoddecim annorum erat manasses
cum regnare cepisset: et quinquagintaque
annis regnavit in iherusalem.

fecit autem malum coram domino iuxta
abominaciones gentium quas subve-
nit dominus coram filiis israel: et conversus
instauravit ecclesia que demolitus fu-
erat ezechias pater eius: et destruxit aras
baalim: et fecit lucos: et adoravit omne
miliviam celi: et voluit eam. Edificavit
quoque altaria in domo domini: de qua di-
xerat dominus in iherusalem erit nomen meum in
eternum. Edificavit autem ea iuxta regem
tui celi: in duobus actibus domus domini:
transiitque fecit filios suos pro ignem in
valle beniamin. Observabat somnia:
sed abas auguria: maleficiis artibus
insecuebat. Habebat secum magos
et incantatores: multaque mala operatus
est coram domino ut irritaret eum. Sculptile
quoque: et cetera signa posuit in domo
domini: de qua locutus est dominus ad david
et ad salomonem filium eius dicens. In
domo hac et in iherusalem quam elegi de
cunctis tribubus israel ponam nomen meum
in sempiternum: et movere non faciam
pedem istum de terra quam tradidi patribus
tuis: ita dumtaxat si custodierint
facere que precepi eis: cunctamque legem
et testimonia atque iudicia que mandavi
per manum moysi. Agnoscit manasses sedu-
xit iudam: et habitatores iherusalem: ut
faceret malum super omnes gentes quas
subvertet dominus a facie filiorum
israel. Locutusque est dominus ad eum et ad
populum illius: et attendere noluerunt. Ad-
verso superinduxit eis principes regni
regis assyriorum: et cepitque manasses
vincum rathenus atque ceteris du-
xerunt in babilonem. Qui postquam con-
gustatus est oravit dominum deum suum: et
regit penitentiam valde coram deo patrum
suorum. Deprecatusque est eum et obse-
cravit intente: et exaudivit orationem
eius: reduxitque eum iherusalem regnum suum.

recognovit manasses quod dominus
ipse esset deus. Post hoc edificavit mu-
rum circa civitatem david ad occidentem
syon. in conualle ab introitu porte pi-
latum pro circuitu usque: ad ostium: et exalta-
vit illud vehementer. Constituitque prin-
ces exercitus in cunctis civitatibus iuda
munitionis: et abstulit deos alienos. et
simulacrum de domo domini: aras quoque
quas fecerat in morte domus domini et in
iherusalem: et proiecit omnia circa urbem.
Porro instauravit altare domini: et im-
molavit super illud victimas et pacifica
et laudem: precepitque iude ut serviret domino
deo israel. Accamen adhuc populus
immolabat in ecclesiis domini deo suo. Re-
liqua autem gestorum manasse: et obsecra-
tio eius ad deum suum: verba quoque: vi-
tentium que loquebantur ad eum in nomine
domini dei israel continentur in libro
nubus regum israel. Oratio quoque: eius
et exaudivit et cuncta peccata atque con-
tempnus: loca etiam in quibus edificavit
ecclesia et fecit lucos et statuas aureas
agere penitentiam: scripta sunt in libro
nubus osai. Dormivit ergo manasses
cum patribus suis: et sepelitus est in domo
sua: regnavitque pro eo filius eius amon.
Viginti duorum annorum erat cum regnare
cepisset: et duobus annis regnavit in ihe-
rusalem. Fecitque malum in conspectu domini sicut
fecerat manasses pater eius: et cunctis ydolo-
lis que manasses fuerat fabricatus im-
molavit atque servavit: et non est reversus
faciem domini sicut reversus est manasses pa-
ter eius: et in isto maiora deliquit. Cumque
dixissent aduersus eum filii sui interfice-
runt eum in domo sua: porro reliqua populi
insensati ceteris hijs que amon percussit
constituit regem iotham filium eius pro eo.
xxxiiii

Iosias cum regnare cepisset: et triginta

et uno anno regnavit in iherusalem. Fecit
que quod erat rectum in conspectu domini: et
ambulavit in vijs david patris sui:
non declinavit neque ad dextram neque
ad sinistram. In octavo autem anno regni
sui cum adhuc esset puer. cepit querere
deum patris sui david: et duodecimo
anno postquam ceperat. mudavit iudam
et iherusalem ab ecclesiis et lucis simula-
cris: et sculptilibus. Destruxitque coram
eo aras baalim: et simulacra que suppo-
sita fuerant demoliri sunt. Lucos etiam et
sculptilia succidit atque comminuit: et
super vinulos eorum qui eis immolare
soluerant fragmina dispersit. Omnia pre-
terea sacerdotum constituit in altaribus ydolo-
lorum: mudavitque iudam et iherusalem. Sed
et in vrbibus manasse et ephraim et sy-
meon usque: neptalim cuncta subvertit.
Cumque altaria dissipasset et lucos et
sculptilia constitisset in frusta: cunctasque
delubra demolitus esset de universa
terra israel: reversus est iherusalem. Agitur
anno octavo decimo regni sui mudas-
ta est terra et templo domini: misit saphan
filium eselie et maasiam principem civita-
tis: et iotham filium iothas acromentari-
is: ut instaurarent domum domini dei sui.
Qui venerunt ad helchiam sacerdotem
magnum: acceptaque ab eo pecunia que
illata fuerat in domum domini: et quam con-
gregaverat levite et sanitores de ma-
nasse et ephraim et universis reliquijs
israel: ab omni que iuda et beniamin et
habitatoribus iherusalem: tradiderunt in ma-
nibus eorum qui preceperat operari in do-
mo domini: ut instaurarent templum: et
infirma quoque sanarent. At illi dederunt
ea artificibus et rememarijs: ut emerent
lapides de lapidicina: et ligna ad
commilluras edificij: et ad dignatio-
nem domorum quas destruxerant reges

iuda. Qui fideliter cūda faciebāt. Erāt autē ipsi oporantiū iadab et abdiaa de filiis merari. zacharias et mosollā de filiis caath. q̄ urgebāt opus: omēs leuite scientes organis canere. Super eos vero qui ad diuersos vsus contra portabant: erant scribe et magistri de leuitis ianitores. Cūq; efficerent pecuniā q̄ illata fuerat in templū domini. reperit helchias sacerdos librum legis dñi per manū moysi: et ait ad saphan scribā. Librū legis inueni i domo dñi: et tradidit ei. At ille intulit volumē ad regē: et nuntiavit ei dictis. Omnia que dedisti in manu seruoꝝ tuorū: ecce complēt. Argentū qđ reperit est in domo domini cōflauerūt: datumq; est p̄fectis artificib; et diuersa opera fabricantiū. p̄terea tradidit michi helchias sacerdos hūc librū. Quē cum rege p̄sente recitasset. audissetq; ille verba legis. scidit uestimenta sua: et precepit helchie et aichan filio saphan. et abdon filia micha. saphan quoq; scribe. et asaiē seruo regis dicens. Ite et orate dñm pro me. et pro reliquijs israhel et iuda: super uniuersis sermonib; libri istius qui reperi est. Magnus enim furor dñi illauit sup nos: eo qđ non custodierint patres nostri verba dñi: ut facerent omnia que scripta sunt in isto volumine. Abijt ergo helchias et hij qui simul a rege missi fuerāt ad olthan p̄pheten uxorem sellū filij iheruath. filij aras. custodis uestiū. quo habitabat in iherlm in secunda: et locuti sunt ei verba que supra narrauimus. At illa respondit eis. Hec dicit dñs de israhel. Dicite viro q̄ misit uos ad me. Hec dicit dñs. Ecce ego inducā mala sup locū istū et sup habitatores ei: cūdaq; maledicta que scripta sunt i libro lpe-

que legerunt coram rege iuda: quia dereliquerūt me et sacrificauerūt dñs aliis ut me ad iracundiā puocarent in cundis opib; manū suarū. Quidēro stillabit furor meus sup locū istū: et nō extinguet. Ad regem autē iuda qui misit uos p dñō deprecando. sic loquimini. Hec dicit dñs deus isrl. Quomā audisti uerba voluminis. atq; enollitum est cor tuū. et humiliatus es i conspectu dñi sup hij que cūda sunt contra locum hunc et habitatores iherlm: reuertensq; facie nrā scidisti uestimenta tua et fleuisti corā me: ergo qđ exaudiuit te dñs. Nam enī colligam te ad patres tuos: et inferis i sepulcrū tuū in pace: nec uidebunt oculi tui malum qđ ego inducūrus sum sup locū istū et sup habitatores ei. Reuertit itaq; regi cūda qđ dixerat. At ille cōuocans uniuersos maiores natu iuda et iherusalem ascendit in domum dñi: unaq; omēs uiri iuda et habitatores iherlm. sacerdotes et leuite et cūda ipsa a minimo usq; ad maximū. Quib; audiētib; in domo dñi legit rex omnia uerba voluminis: et stans in tribunali suo percussit fedus coram domino ut ambularet post eum. et custodiret precepta et testimonia et iustificationes eius in toto corde suo. et in tota anima sua: faceretq; que scripta sunt in volumine illo quod legerat. Adiuuauit quoq; super hoc omnis qui reperi fuerat in iherusalem et ierusalem iuxta pactum domini dei patrum suorum. Absolit ergo iohas cūdas abominatonē de uniuersis regionib; filioꝝ israhel: et fecit omēs q̄ reliqui erāt i ista turre dñō deo suo. Cūdis dieb; nō recesserūt a dñō deo patrū suorū. **xxxv**

Fecit autē iohas in iherusalem phasē dñō: quod immolacū ē sēptadeima die mensis primi. Et constituit sacerdotes i officijs suis: chorasq; ē ros ut ministrarent in domo domini. Leuitis quoq; ad quorū eruditionem omēs israhel laudificabat dñō: locutus est. Ponite archam in sanduario templi: quod edificauit salomon fili; dauid rex israhel. Nequaquā enī eā ultra portabitis. Nūc ergo ministrare dñō deo uestro et p̄lo eius israhel: et parate uos p domos et cognationes uestras in diuisionib; singulorū sicut precepit dauid rex israhel. et descripsit salomon filius eius: et ministrare in sanduario p̄ familias turnasq; leuiticas: et laudificari immolare phasē. fratres etiā uestros ut possint iuxta uerba que locutus est dominus in manu moysi facere. parate. Dedit p̄terea iohas omni populo qui ibi fuerat inuentus in solennitate phasē agnos et hēdos de gregibus et reliqui pecoris triginta milia: boumq; etia milia. Hec de regis uiuersa substantia. Duces quoq; eius spōte quod uouerāt obulerūt: et p̄lo qđ sacerdotib; et leuitis. Porro helchias et zacharias et iehiel principes domus dñi dederūt sacerdotib; ad faciendum phasē pecora cōmixim duo milia sexcenta: et boues recentos. Et honoras autē et semeias etiā et nathanahel fratres eius. necnō alabias et iahihel et iosabab principes leuitarū. dederūt ceteris leuitis ad celebrandum phasē: quinque milia pecorum: et boues quingentos. Preparatūq; ē ministeriū et steterunt sacerdotes i officio suo: leuite quoq; in turris iuxta regis imperiū: et immolacū est phasē. At p̄cederuntq; sacerdotes manus suas sanguine: et

leuite detraherūt pelles olocaustorū: et separauerūt ea. ut darent p̄r domos et familias singulorū: et offerrent dñō sicut scriptū est in libro moysi. De bubis fecerūt quoq; similiter. Et assauerunt phasē sup ignē: iuxta quod i lege scriptum est. Sanctitas uero hostias coeperunt in lebetis. et catabis et ollis: et sēptuaginta destituerūt uniuersa plebi: sibi autē et sacerdotib; postea parauerunt. Nam i oblatione olocaustorū. et adippum usq; ad nodū sacerdotes fuerūt occupati: unde leuite et sibi et sacerdotibus filiis aaron parauerunt nouissimis. Porro cantores filij asaph habant i ordine suo: iuxta p̄ceptū dauid et asaph et nuan et idithun p̄phetarū regis. Ianitores uero p portas singulas obseruabāt: ita ut ne pundo quidam discederet a ministerio. Quāobrem et fratres eorū leuite parauerūt eis cibos. Omnis igit cultura dñi cūcē cōpleta ē in die illa: ut facerent phasē. et offerret olocausta sup altare domini iuxta p̄ceptum regis iohas. feceruntq; filij israhel qui reperi fuerāt ibi phasē in tempore illo et solennitate azimorum: sēptē dieb; . Nō fuit phasē simile huic in israhel a diebus samuehs p̄phete: sed nec quisquā de cundis regibus israhel fecit phasē sicut iohas sacerdotibus et leuitis et omni iude et israhel q̄ reperi fuerat: et habitantib; in iherusalem. Quāuod dñm anno regni iohas. hoc phasē celebratum est. Postq; inaurauit iohas templū. ascendit necha rex egip̄i ad pugnandū i carthamis iuxta rufatē: et processit i cursum eius iohas. At ille missis ad eum nūcijs ait. Quid michi et tibi rex iuda? Nō aduersum te hodie uenisset contra aliam pugno domum: ad

quā me deus festinato ire precepit. Desi-
ne aduersum deū facere qui meū est:
ne interficiat te. Noluit iohas reuer-
ti sed parauit contra eum bellū: nec ac-
quieuit sermonibus nequas et ore dei:
verum precepit ut dimicaret in campo
mageddo. Ibiq; vulnerat a sagitta-
ris dixit pueris suis. Educite me de
prelio: quia opido vulneratū sū. Qui
transfulerūt eum de curru in alterum
curru qui sequebat eū more regio: et
asportauerūt eum i iherlm. Mortuusq;
est: et sepultus in mausoleo patris sui:
et uniuersus iuda et iherusalem luxerunt
eum: et emias maxime: cuius omnes
cantores atq; cātantes usq; i presen-
tem diē lamentationes sup ioham re-
plicam: et quasi lex obtinuit i israhel.
Ecce scriptū fertur i lamentationibus.
Reliqua autē hmonū iohis: et misericor-
dias ei q; lege precepta sūt dñi: opera q;
illius pma et nouissima scripta sūt in li-
bro regū iuda et israhel. **xxxv.**

Quod ergo pplus terre ioachaz fili-
um iohis: et constituit regem pro
patre suo in iherlm. Viginctū ānoq;
erat ioachaz cū regnare cepisset: et tribus
mensibus regnauit i iherlm. Amouit
autē eum rex egypti cū uenisset i iherlm:
et cōderuauit eum centū talentis ar-
genti et talentis auri. Constituitq; pro
eo regem eliachim fratrem eius sup iudā
et iherusalem: et uenit nomen ei ioachim.
Ipse uero ioachaz tulit secum: et adduxit
in egyptū. Viginquaq; annorū
erat ioachim cū regnare cepisset: et un-
decim annis regnauit in iherusalem:
fecitq; malū corā dño deo suo. Cōtra
hūc ascendit nabuchodonosor rex chal-
deorū: et uindictam rathenus duxit in ba-
bilonem: ad quā uasa dñi trāstulit:
et posuit ea i templo suo. Reliqua autē

rehoq; ioachim: et abominationū ei
quas operatus ē: et que inuenta sunt
in eo: continēt in libro regū iuda et
israhel. Regnauit autē ioachim filius
eius pro eo. Mdo ānorū erat ioachim
cū regnare cepisset: et tribus mensibus
ac decem diebus regnauit in iherusalem:
fecitq; malū in conspectu dñi. Cūq;
āni circulus uolueret: misit nabucho-
donosor rex nūcios qui et adduxerūt
eum in babilonē: asportatis simul pre-
tiosissimis uasis domus dñi. Regem
uero constituit sedechiam patrem eius
sup iudā et iherusalem. Vigin et unū
āni erat sedechias cū regnare cepisset:
et undecim ānis regnauit in iherusalem.
fecitq; malū in oculis dñi dei sui: nec
rebuuit faciem iterum pphete loquens
ad se et ore dñi. A rege quoq; nabu-
chodonosor recessit qui adiurauerat
eum p deū: et induxauit eum i suam
et cor: ut nō reuertetur ad dñm deum
israhel. Sed et uniuersi principes sacro-
dotum et pplus puariciati sunt inique
iuxta uniuersas abominationes genti-
um: et polluerunt domū dñi quā san-
ctificauerat sibi in iherusalem. Muebar
autē dñs deus patris sui ad illos per-
manū nūcioy suoy deuote dixerunt
et quod dñe commouēs: eo q; parceret
populo et habitaculo suo. At illi sub-
sannabāt nūcios dei et parupendebāt
sermones ei: illudcbātq; pphetis: do-
nec ascenderet furor dñi in psum eius:
et esset nulla curatio. Adduxit eū sup
eos regem chaldeorū: et interfecit iue-
nes eorū gladio in domo sanctuarij.
Non est misertus adulescentis et uirgi-
nis et senis nec decapiti quidam: sed o-
mnes tradidit i manibus eius: uniuersaq;
uasa domus dñi tam maiora q;
minora: et cheluros templi et regis

et principū trāstulit i babilonē. Incen-
derūt hostes domū dei: destruxerūq; mū-
rum iherlm. Uniuersas turres combul-
serūt: et quicquid piosū fuerat deuoli-
ti sūt. Si quis euaserat gladiū: dūd
in babilonē sumit regi et filijs eius: do-
nec imperaret rex pectatū: et compleret
hmo dñi et ore ieremie: et celebraret ter-
ra sabbata sua. Cūq; enī diebus deso-
lationis egit sabbatum: usq; dū com-
pleueret septuaginta anni. Anno autē
primo cxi regis pectatū ad replendū
sermonē dñi quē locutus fuerat p os
ieremie: suscitauit dñs spiritū cxi regis
pectatū: q; iussit pōicari i uniuerso regno
suo etiā p scripturam dñis. Hec dicit
cxus rex pectatū. Omnia regna terre de-
dit michi dñs deus: et celi: i ipse precepit mi-
chi ut edificarem ei domū in iherlm q; est
in iuda. Quis est uobis ē in omni populo
eius? Sic dominus deus suus cum
eo et ascendat. **Explicit liber paralyppo-
meio sedis. Quod manasses regis iu-
da cū captus teneretur i babilone.**

Domine deus patris nostri
abrahā ysaac et iacob et
seruati ei iusto: q; fecisti celū
et terrā cū omni ornatu eorū: q; signasti
mare yho preceptū tuū: q; occlusisti abissū
et signasti remissiōis et laudabili nomini
tuo: quē omnes pauent: et tremūt a vul-
tu uirtutis tue: et insistentabilis ira
super peccatores comminationis tue:
immensa uero et inuestigabilis miseri-
cordia promissionis tue: quā tu es do-
minus altissimū sup omne terrā ioga-
nimis: et multū misericors: et penitens
super maliciā hominū. Tu autē dñe se-
cundū bonitatem tuā promissisti peniten-
tiam remissionis peccatorū: et tu deus
iustorū: nō posuisti penitentiam iustis:
abrahā ysaac et iacob: hijs qui tibi

non peccauerūt: quomā peccauī super
numeri arene maris: multiplicare sūt
iniquitates mee: incuratū sūm misero
uinculo ferri: et nō ē respiratio michi:
quia excitauī iracundiā tuā et malū
corā te feci statuens abominationes
et multiplicās offensiones. Et nunc
flecto genua cordis mei: pēans ad te
bonitatem dñe. Peccauī dñe peccauī: et
iniquitatem meā agnosco. Peto rogās
te dñe remitte michi remitte michi: ne
simil perdas me cū iniquitatibus meis:
neq; in eternū refues mala michi: qā
indignū saluabis me scdm magnā
misericordiā tuā: et laudabo te semper
omnibus diebus uite mee: quā te laudat
omnis uirtus celoy: et tibi est gloria in
secula seculorū amen. **Explicit gratia
manasses regis iuda: iacipit pñao le-
ati ieronimi pbi iulibrlm eldce.**

Utrum difficilis sit facere
qd possitis: an negare:
medū statui. Nā uobis
aliqd imperātibz auerere
sententia est: et magnitudo oneris im-
positi ita reuocare pmit: ut ante sub fa-
cie ruendū sit quā leuandū. Accedit
ad hoc inuidorū studia: qui omne qd
scribimus reprehendendū putant. Et
interdū rōra se cōscientia: repugnare
publice lacerant que occulte legunt:
intantū ut clamare compellat et dice-
re. Domine libera animā meā a labijs
iniquis: et a lingua dolosa. Tercius au-
tem ē q; semp scribitis atq; rescribitis
ut eldce libellū et hēte uobis de hebreo
trāstulit: quasi nō habeatis precā et la-
tina volumina: aut quicquid illud ē
quod a uobis uenit: nō statim ab
omnibus cōspiciendū sit. Frustra autem
ut ait quidem nūc neq; aliud fatigādo
nisi odū querat: regere de metate est.

Itaq; obsecro vos mi dominion et ro-
gatione hacillimi: ut puata ledione
ceteri libros nō effectis in publicū
nec fastidiosis ribos ingeratis: videri
q; eorū supeliliū: qui iudicare tantum
de alijs et ipsi facere nichil nouerunt.
Si qui autē fecerūt sunt quibz nra nō
displicet hys tribuatis exemplar: am-
monentes ut hebreā nomina quorū
grandis i hoc volumine copia ē: di-
stinde et p̄ interualla trāscribant. Ni-
chil enī proderit emendasse librum nisi
emendatio librorū diligētia cōser-
uetur. Nec quēq; moueat qd unus a
nobis editus liber ē: nec apocryphorū
terrij et quarti libri somniji delectē:
quia et apud hebreos eorū neminiq;
sermōnes in unū volumen cōartantur
et que nō habent apud illos: nec de vi-
ginti qtuor scribīs sūt procul abinēda.
Si quis autē septuaginta vobis oppo-
nerit interpretes: quorū exemplaria varie-
tas ipsa lacerata et eueria demonstrat:
nec potest vtiq; verū asseri qd diuersū
est: mīnime eū ad euāgelia: i qbz mul-
ta ponunt qsi de veteri testamēto que
apud septuaginta interpretes nō habent:
velut illud qm̄ nazarenū vocabūt: et
q̄ egipto vocauit filiū meū: i videbūt i
quē cōpūxerūt: mltasq; alia: q̄ laiorū
opri referuamus: et quēte ab eo ubi
scripta sūt. Cūq; profectē nō potuerit:
vos legite de hys exemplaribz q̄ nup-
a nobis edita maledictorū quodidie
linguis confodiunt. Sed ut ad com-
pendiū veniā: recte qd illaturus sum
equissimū ē. Eodid aliqd qd nō habet
in greco: aut aliter habetur qd a me re-
sum ē: quid interpretari lauiant. In-
terrogat hebreos: et ipis auctoribus
translationi mee vel arrogē: vel deco-
rent fixim. Porro aliud est si clauis

quod dicit oculis michi voluit ma-
ledicere: i nō imitant grecorū studiū: i
beniuolentiā: q̄ post septuaginta trāslato-
res iā tristi euāgelio thoruscāre
iudeos: i hebionitas legis veteris inter-
pres aquilā videlicet et symachū: i the-
odotionē: i curiose legūt: et p̄ origenū
laborē in caplois ecclēsijs dedicantur:
quātomagis latini grati esse debent:
q̄ egultantē cernerēt greciā a se aliqd
mutuari. Prīmū enī magnorū sum-
ptuū ē et infimie difficultatis: exempla-
ria posse habere oīa: deinde etiā q̄ habu-
erit: i hebrei emonis ignari sūt magni
et rabur: ignorātes q̄s i multis rebus
dixerit. Qd etiā sapiētissimo cūidā nu-
per apud grecos accidit: ut interdum
scripturē sentū relinquit: vniūsum
librē interpretis sequeretur errorē. Nos
autē q̄ hebrei linguae salte parua habe-
mus sciētiā: i latinū nobis ut nūq;
sermo nō det: i de alijs magis possu-
mus iudicare: i ea q̄ ipi intelligimus
in nra lingua promere. Itaq; licet ge-
dra libiles: vidorū: syron incendia ia-
det: mūq; meū nuāte rēdo silebit e-
loquū: etiā p̄cisa lingua balbutiet. Le-
gāt q̄ volūt: q̄ nolūt abiciāt. Eūidē
apices: scas talūmēt. Magis vta
raritate puorator ad studiū: q̄ illorū
degradationē i odio detestor. **Explicit**
plog? Incipit libi eldre p̄mū p̄
Anno primo cxi regis persarum ut
complectur verbum domini q̄ ore ier-
mie suscitauit dominus spiritum cxi
regis persarum: et trāstouit vocem o-
mnī regno suo: etiā p̄ scripturā dicit.
Hec dicit cyrus rex persarū. Omnia re-
gna tē dedit michi dñs dē: celi: i ipse
pcepit michi ut edificarē ei domū i i-
rusalem: que est i iudea. Quis est i no-
bis de vniuerso p̄lo eius: Sic dñs

illius cum eo. Ascendat in iherusalem
que est in iudea: et edificet domū dei
israhel: ipse est deus qui est in iherlm. Et
omnes reliqui in cūdis locis ubiq;
habitāt adiuuent eū viri de loco suo:
argēto et auro i substatia i precoribz:
excepto qd volūtarie offerūt templo
dei quod ē i iherlm. Et surrexerūt prin-
cipes patū de iuda i beniamin: i sacer-
dotes et leuite: omis cuius suscitauit
deus spiritū: ut ascenderet ad edifican-
dum templū dñi quod erat in iherlm.
Vniuersiq; qui erant in circuitu adiu-
uerunt manus eorū in vasis argētis
et aureis: in substantia: et iumentis in
suppelledili: exceptis hys que spōce ob-
tulerant. Reg quorū cyrus protulerat
vasa templi dñi que tulerat nabuchod-
onosor de iherusalem: i posuerat ea in
templo dei sui. Protulit autē ea cyrus
rex persarū p̄ manū mīrādis filij ga-
zabar: i annumerauit ea sasabalar
principi iude: et hic est numerus eorū.
Fale aure trigita: fale argente mil-
le: culci vigin nouē: scaphi aurei tri-
ginta: scaphi argentei secūdi quadrin-
genti decem: vasa alia mille. Omnia
vasa aurea et argentea: quinq; milia
quadringenta. Vniuersa tuler sasaba-
lar: cum hys qui ascēdebāt de trāsl-
migratione babilonis i iherusalē. **¶**

Hij sunt autē filij provincie qui a-
scenderunt de captivitate quam
trāstulerat nabuchodonosor rex ba-
bilonis in babilonē: i reuersi sunt in
iherusalē et iudeā: vniūsq; in ciuita-
tem suā: qui venerunt cum zorobabel
i ihelua neemia saraia rabelaya: mar-
dochay bellan: mēspbar: beguai: rēu baa-
na. Summe vicorū p̄st iherl. filij pha-
res: duo milia centū septuaginta duo.
filij saphania: centū septuaginta duo.

filij areā: septingēti septuaginta quinq;
filij p̄etmogab filiorū iosue ioab: du-
o milia dātingēti duodecim. filij he-
lam: milleducentū quinquaginta quor.
filij zethua: nongēti quadraginta
quinq;. filij zachai: septingēti sepa-
ginta. filij bani: secentū quadraginta
duo. filij bebai: secentū vigintitres. fi-
lij azgad: milleducentū vigintiduo. fi-
lij adoniram: secentū septuaginta sepa-
guai: duo milia quinquaginta sepa-
guai. filij adin: quadringēti quinquagin-
ta quatuor. filij aber qui erant ex eze-
chia: nonaginta octo. filij belai: tre-
centū vigintitres. filij iora: centū du-
decim. filij asan: ducentū vigintitres.
filij gebbar nongēti quinq;. filij beth-
leem: centū vigintitres. Viri nethu-
pha: quinquaginta sepa. Viri anathur:
centū viginti octo. filij azmauerh:
quadraginta duo. filij rariathiarim
rephira et beroth: septingēti quadra-
ginta tres. filij rama et gabaā: secentū
vigintiduo. Viri machmas: centū
vigintiduo. Viri bechel et ephai: ducentū
vigintitres. filij neho: quinquagin-
ta duo. filij meghis: centū quinquaginta
sepa. filij belam alcei: milledu-
centū quinquaginta quatuor. filij arim:
trecentū viginti. filij lodadim et ono: se-
pingēti vigintiquinq;. filij ihericho:
trecentū quadraginta quinq;. filij se-
naa: tria milia secentū viginta. Sacer-
dotes. filij idaia in domo iesue: non-
genti septuaginta tres. filij emmer: mil-
le quinquaginta duo. filij phellur:
milleducentū septuaginta septem. filij
arim: mille decem i septem. leuite. fi-
lij iesue i cedmihel filiorū odreue: septu-
aginta quor. Latores. filij asaph:
centū viginti octo. filij ianitorum.
filij tellum filij aber filij telmon: filij

accub filij amita filij sobai: unius centum triginta noue. Machinnei filij sia filij asupha filij rebbaoth filij ceros filij siaa filij phadon filij lebana filij azaba filij accub filij agab filij selmai filij anan filij gaddel filij gaer filij raa hia filij rabin filij nechoa filij gazan filij azec filij phaea filij beze filij asema a filij munim filij nephusim filij becheue filij anupha filij azur filij belluth filij maiaa filij arsa filij beccos filij si sara filij thema filij nasia filij athupha filij seruoy salomonis: filij sotzei filij sophereth filij pharuda filij iala filij decon filij geddel filij saphata filij athil filij phocerech qui erant de asubaim: filij amim. Omnes nathinnei et filij seruoy salomonis: trecenti nonaginta duo. Et hij qui ascenderunt de thelmala thelacta cherub et don et mer: et non potuerunt indicare domum patrum suorum: et semen suum: utrumque israel essent. Filij dalaia filij robia filij nechoa secenti quinquaginta duo. Et de filiis sacerdotum filij robia filij accos filij bezellai qui accepit de filiabus bezellai galaaditis uxorem: et vocatus est nomine eorum. Hij quiescerunt scripturam genealogie sue et non inuenerunt: et ceciderunt de sacerdotibus. Et dixit arthefacha eis: ut non comederet de sancto sanctorum: donec surgere sacerdos totius atque perfectus. Omnis multitudo quasi unus quadraginta duo milia trecenti septuaginta: receptis seruis eorum et ancillis qui erant septem milia trecenti triginta septem: et in ipsis cantores atque cantatrices ducenti. Equi eorum secenti triginta septem: muli eorum ducenti triginta quatuor: camelis eorum quadringenti triginta quatuor: asini eorum sex milia septingenti triginta. Et de principibus

patrum cum ingrederentur templum domini quod est in iherusalem: sponte obtulerunt in domum dei ad reuerendam eam in loco suo. Secundum vires suas dederunt impensas operis: auri solidos quadraginta milia et mille: argenti minas quinque milia: et vestes sacerdotales centum. Habitauerunt ergo sacerdotes et leuitae et de populo: et cantores et ianitores et nathinnei in urbibus suis: universique israel in ciuitatibus suis. **U** autem venerat mensis septimus: et erat filij israel in ciuitatibus suis. Congregatus est ergo populus quasi vir unus in iherusalem: et surrexit iohanne filius iosedech: et fratres eius sacerdotes: et zorobabel filius salathiel: et fratres eius: et edificauerunt altare dei israel: ut offerrent in eo oblationem: sicut scriptum est in lege moysi viri dei. Collocauerunt autem altare in super bases suas de reuerentibus eos per circuitum populi terrarum: et obtulerunt super illud oblationem domino mane et vespere. **S**eceruntque solemnitatem tabernaculorum sicut scriptum est: et oblationem diebus singulis per ordinem secundum preceptum operis dei in die suo: et post hoc oblationem iuge tam in kalendis quam in universis solemnitatibus domini qui erant consecrate: et in omnibus in quibus ultra offerebatur munus domino. **A** primo die mensis septimi: ceperunt offerre oblationem domino: porro templum dei nondum fundatum erat. Dederunt autem pecunias laomias et clementariis: cibumque et potum et oleum sydonijs transiitque: ut deferret ligna cedrina de libano ad mare ioppen: iuxta quod preceperat cyrus rex persarum. **A**nno autem secundo aduentus eorum ad templum dei in iherusalem: mense secundo ceperunt zorobabel filius salathiel et

iohanne filius iosedech et reliqui de fratribus eorum sacerdotes et leuitae: et omnes qui venerant de captivitate in iherusalem: et constituerunt leuitas a virginibus annis et supra: ut vigeret opus domini. **S**teritque iohanne et filij eius et fratres eius: redmihel et filij eius: et filij iuda quasi vir unus: ut instarent super eos qui faciebant opus in templo dei: filij emadab: et filij eorum: et fratres eorum leuitae. **F**undato igitur a clementariis templo domini steterunt sacerdotes in ornatu suo cum tubis: et leuitae filij asaph in tymbalis: ut laudarent deum per manus david regis israel. **E**t condebant in psalmis: et confessione domino quoniam bonus: qui in eternam misericordiam eius super israel. **O**mnis quoque populus vociferabatur clamore magno in laudando dominum: eo quod fundatum esset templum domini. **P**lurimi etiam de sacerdotibus et leuitis et principes patrum et seniores qui viderant templum prius cum fundatum esset: et hoc templum in oculis eorum stebant voce magna: et multi vociferantes in leticia eleuabant vocem: nec poterat quisque agnoscere vocem clamoris letantium: et vocem flentium populi. **C**ommixtum enim populus vociferabatur clamore magno: et vox audiebatur procul. **A**udierunt autem hostes iude et beniamin quia filij captivitatis edificarent templum domino deo israel: et accedentes ad zorobabel: et ad principes patrum: dixerunt eis. **E**dificemus vobiscum: quia ita ut vos querimus deum vestrum. **E**cce nos immolauimus victimas a diebus alloraddan regis assur: qui adduxit nos huc. **E**t dixit eis zorobabel et iohanne: et reliqui principes patrum israel. **N**on est nobis et vobis ut edificemus domum deo nostro: sed nos ipsi soli edificabimus deo nostro:

sicut precepit nobis cyrus rex persarum. **F**actum est igitur ut populus terre impediret manus populi iude: et turbaret eos in edificando. **C**onduxerunt autem aduersus eos consiliatores: ut destrueret consilium eorum omnibus diebus cyri regis persarum. **U** in regno autem assueri ipse est artaxerxes: in principio regni eius scripserunt accusationem aduersus habitatores iude et iherusalem. **E**t in diebus artaxerxis scripsit beleslam mircidates et thabel: et reliqui qui erant in consilio eorum ad artaxerxen regem persarum. **E**pistola autem accusationis scripta erat syriace: et legebat sermone syro. **R**eum beelthzen et samisai scriba scripserunt epistolam unam de iherusalem artaxerxi regi huiusmodi. **R**eum beelthzen et samisai scriba: et reliqui consiliatores eorum: dynei et aphyathiel cherphaiel: arphasei: herchuei: babilonij susannachei dyei: et elamite: et ceteri de gentibus quas transtulit salmanassar magnus et gloriosus: et habitare eas fecit in ciuitatibus samarie: et in reliquis regionibus trans flumen in pace. **H**oc est exemplar epistole quam misit ad eum. **A**rtaxerxi regi: serui tui viri qui sunt trans flumen salutem dicunt. **N**otum sit regi: quia iudei qui ascenderunt a te ad nos venerunt in iherusalem ciuitatem rebellem: et pessimam: quam edificabant reuerentes in nos eius: et pariter componentes. **N**unc igitur notum sit regi: quia si ciuitas illa edificata fuerit et muni eius instaurati: tributum et vestigal et annuos redditus non dabunt: usque ad reges her nora pueniet. **N**os ergo memores salis quod in palatio commendimus: quia lesiones regis videre deprecamur: huiusmodi: idcirco misimus te iherusalem regi: ut recideras in libris iherosolymitarum pactum suorum: et inuenies

scripsi in commentariis et scies quoniam
urbis illa urbs rebellis est et novus
regibus et provinciis et bella concitant
in ea et diebus antiquis: quoniam obrem et
ciuitas illa destruda est. Muciamus
nos regi: qui si ciuitas illa edificata
fuerit: et muri ipsius instaurati: posset
honorem trans fluminem non habebis. Et
hunc nunc rex ad reubeltheem et sam-
sai scribam: et ad reliquos qui erant in
consilio eius habitatores samarie. et
ceteris trans fluminem: salutem dicens et
pacem. Accusatio quam misisti ad nos
manifeste lecta est coram me: et a me pre-
ceptum est: et recessuerunt: inueneruntque
qui ciuitas illa a diebus antiquis aduersum
reges rebellat: et sediciones et plia con-
citant in ea. Nam et reges fortissimi
erant in iherusalem: qui et dominati sunt
omni regioni que trans fluminem est. Tribu-
tum quoque et uedigal et redditus acci-
piebat. Nunc ergo audite sententiam: ut
prohibeatis viros illos. et urbs illa
non edificetur: donec si forte a me mis-
sum fuerit. Videte ne negligenter hoc
impleatis: et paulatim crescat malum
contra reges. Itaque exemplum edidi ar-
taseris regis ledum et coram reubel-
theem et samisai scribam: et consiliarios
eorum: et abierunt festini in iherusalem ad ru-
dos: et prohibuerunt eos in brachio et
robore. Tunc intermissum est opus domus
domini in iherusalem: non fiebat usque ad annum
secundum regni darii regis persarum.

Prophetauerunt autem aggeus pro-
pheta et zacharias filius addo:
prophetarum ad iudeos qui erant in
iuda et iherusalem in nomine dei israhel.
Tunc surrexit zorobabel filius salathiel
et ioseph filius iosedech et ceperunt edifi-
care templum domini in iherusalem: cum eis pro-
pheta dei adiunxerunt eos. Non ipse autem

tempore venit ad eos thantannai qui
erat dux trans flumen et barbuzan-
nai et consiliarius eius: hec dixerunt eis.
Quis dedit vobis consilium ut domum
hanc edificaretis: et muros eius instau-
raretis? Ad quod responderunt eis: que
essent nomina hominum auctorum edifi-
cationis illius. Oculus autem dei corum
factus est super senes iudeorum: et non potu-
erunt inhibere eos. Placuitque ut res ad
darium referretur: et nunc satisfecerunt
aduersus accusationem illam. Exemplum
epistole quam misit thantannai dux re-
gionis trans flumen et barbuzannai
et consiliarios eius apthasarchi qui erat
trans flumen ad darium regem. Benio
que miserat et hic scriptus erat. Darius
regi pax omnis. Notum sit regi ille nos
ad iudeam provinciam ad domum dei ma-
gnum qui edificat lapide impolito: et li-
gna ponunt in parietibus: opusque illud
diligenter regunt et celsit in manibus ro-
rum. Antequam ego senes illos:
et ita diximus eis. Quis dedit vobis
potestatem ut domum hanc edificaretis:
et muros hos instauraretis? Sed et
nomina eorum quesumus ab eis ut
nuntiarent tibi: scripsimusque nomina
eorum viros qui sunt principes in eis. Ap-
prehendit autem sermonem respondente
nobis dicentes. Nos sumus serui dei
celi et terre: et edificamus templum quod erat
retrudum ante hos annos multos: quod
rex israhel magnus edificauerat et
reuererat. Postquam autem ad uanidiam
prouenerunt pres noster datus est tradi-
dit eos in manus nabuchodonosor
regis babilonis chaldei domum quoniam
hanc destruxit: et populum eius transfudit in
babilonem. Anno autem primo regis
babilonis cyrus rex proposuit edificare
ut domus dei edificaretur. Nam et uasa

templi dei aurea et argentea que na-
buchodonosor euehat de templo quod
erat in iherusalem et asportauerat ea in tem-
plum babilonis protulit cyrus rex de
templo babilonis: et data sunt salaba-
sar vocabulo quem et principem assignauit:
dixitque ei. Hec uasa tolle et uade: et po-
ne ea in templo quod est in iherusalem: et domus
dei edificetur in loco suo. Tunc itaque
salabasar ille venit et posuit fundamen-
ta templi dei in iherusalem: et ex eo tempore
usque nunc edificat et nectum completum est.
Nunc ergo si uidet regi bonum recessit in
bibliotheca regis que est in babilone uerum
nam a cyro rege iussum fuerit ut edifi-
carent domus dei in iherusalem: et voluntatem re-
gis super hac re mittat ad nos.

Omnis darius rex precepit: et recessit
eum in bibliotheca librorum qui
erant repositi in babilone: et inuentum
est in ezechianis quod est scriptum in me-
dina provincia volumine unius calisti:
scriptus erat in eo commentarius. Anno
primo regis cyrus rex decreuit ut
domus dei edificaretur que est in iherusalem in
loco ubi immolant hostias: et ut po-
nant fundamenta supponentia alti-
tudinem cubitorum sexaginta: et latitudi-
nem cubitorum sexaginta: ordines de la-
pidibus impolitis tres: et sic ordines
de lignis nouis. Sumptus autem de do-
mo regis dabunt. Sed et uasa templi
dei aurea et argentea que nabuchodonosor
euehat de templo iherusalem et attule-
rat ea in babilonem reddant et referant
in templum iherusalem in locum suum: qui
et posita sunt in templo dei. Nunc ergo
thantannai dux regionis que est trans
flumen et barbuzannai et consiliarius
uestri apthasarchi qui estis trans flu-
men protulit recedite ab illis: et dimitti-
te fieri templum dei illud a duce iudeorum

et a senioribus eorum: et domus dei illa
edificetur in loco suo. Sed et a me pre-
ceptum est: quid oporteat fieri a scribis
eis iudeorum illis ut edificetur domus
dei: scilicet ut de archa regis id est de
tributis que dantur de regione trans
flumen studiose sumptus dent viris
illis: ne impediat opus. Quod si ne-
cesse fuerit et vitulos et agnos et hedos
in olocaustum deo celi: frumentum sal vi-
num et oleum secundum ritum sacerdotum qui
sunt in iherusalem detur eis per singulos
dies: ne sit in aliquo querimonia: et
offerant oblationes deo celi omentis
pro uita regis et filiorum eius. Nam me ergo
positum est decretum: ut omnis homo qui
hanc mutauerit iussionem tollat lignum
de domo ipsius et erigat et configatur
in eo: domus autem eius publice. Deus
autem qui habitare fecit nomen suum
ibi: dissipet omnia regna: et populum
qui extendit manum suam ut repugnet:
et dissipet domum dei illam que est in ihe-
rusalem. Ego darius datus decretum:
quod studiose impleri uolo. Agitur
thantannai dux regionis trans flumen
et barbuzannai et consiliarius eius secundum
quod preceperat darius rex: sic diligen-
ter executi sunt. Beniores autem iudeorum
edificabant: et prosperabant iuxta propheta-
m aggei prophete et zacharie filij
addo. Et edificauerunt et construxerunt
iubente deo israhel: et iubente cyro et da-
rio et artaxerxe regibus persarum: et com-
pleuerunt domum dei istam usque ad diem
tercium mensis adar: qui est annus sextus
regni darii regis. Fecerunt autem filij
israhel sacerdotes et leuite: et reliqui fi-
liorum transfugationis: dedicationem
domus dei in gaudiis: et obulerunt in
dedicatione domus dei vitulos centum
arietes ducentos agnos quodringentos:

hircos captarū pro peccato totius israel
duodecim iuxta numerū tribuum israel.
Et statuerūt sacerdotes in ordinibus suis:
et leuitas in vicibus suis sup̄ opera
dei in iherusalem: sicut scriptū est in
libro moysi. Preceperunt autē filij transmi-
grationis pascha quattuordecima die
mensis primi. Purificati enī fuerūt sa-
cerdotes. et leuite quasi unus: omnes
mundi ad immolandū pascha uni-
uersis filiis transmigrationis. et fratri-
bus suis sacerdotibus. et sibi. Et come-
derūt filij israel qui reuerſi fuerāt de trā-
smigratione: et omnes qui se sepepauē-
rāt a coinquinatione gentium terre ad
eos: ut quereerēt dñm deū israel. Et fecerūt
solemnitatem azimorum septem diebus in
lericia quoniam letificauerat eos dñs:
et conuerterat cor regis assur ad eos:
ut adiunaret manus eorum in ope-
re domus domini dei israel. **viij.**

Post hec autē verba. i. regno artar-
xerxis regis persarū. Edras filius
saraie. filij azarie. filij helchie. filij sellū.
filij sadoch. filij achitob. filij amarie.
filij azarie. filij maraioch. filij zarie. fi-
lij ozi. filij toci. filij abisue. filij fineres.
filij eleazar. filij aaron sacerdotis ab
initio: ipse edras ascendit de babilo-
ne: et ipse scriba uelox i lege moysi. q̄
dominus deus dedit israel. Et dedit ei
rex secundū manū dñi dei eius bonam
sup̄ eū. omnē petitionē eius. Et ascen-
derūt de filiis israel. et de filiis sacerdotū.
et de filiis leuitarū. et de cātoribus. et de
ianitoribus. et de nathinneis. in ihe-
rusalē anno septimo artaxerxis regis:
et uenerūt in iherusalē mense quinto:
ipse est annus septimus regis. Quia
in primo die mensis primi. cepit ascen-
dere de babilone: et in primo die men-
sis quinti uenit in iherusalem. iuxta

manū dei sui bonā sup̄ se. Edras au-
tem parauit cor suū. ut inuestigare
legem dñi: et faceret. et doceret in israel
preceptū iudicium. Hoc est autē regu-
plar epistole edidi: q̄ dedit rex artar-
xerxes edre sacerdoti. scribe crudito in
fimonibus. i. preceptis dñi. et ceterimonij
ei⁹ in israel. Artaxerxes rex regū. edre
sacerdoti. scribe legis dei celi doctissimū.
salutem. A me decreuit est: ut cuiusq;
placuerit in regno meo de p̄p̄o israel. et
de sacerdotibus eius. et de leuitis ire in
iherusalē. rectū uadat. A facie enī regis.
et septem cōsiliatorū eius missus es ut
uiscres iudā et iherusalē. in lege dei tui
que est in manu tua: et ut feras argen-
tum. et aurū quod rex et cōsiliatores ei⁹
sponte obulerūt deo israel: cuius in
iherusalē tabernaculū est. Et omne ar-
gentū. et aurū. quodcūq; inuenieris in
uniusa provincia babilonis. et p̄p̄o
q̄stare noluerit: et de sacerdotibus qui
sponte obulerunt domui dei sui que ē
in iherusalem libere accipe: et Rudiose
eme de hac pecunia vitulos. arietes.
agnos. et sacrificia et libamina regis. et
offer ea sup̄ altare templi dei uestri q̄d
est i iherusalē. Sed et si quid tibi et fra-
tribus tuis placuerit de reliquo argen-
to et auro ut faciant: iuxta uoluntatē
dei uestri facite. Vasa quoq; que dan-
tur tibi in ministeriū domus dei tui:
trahē in cōspēdu dei in iherusalē. Sed
et cetera quibus opus fuerit in domū
dei tui: quātcūq; necesse est ut regu-
das. dabis de thesauro. et de fisco regio-
is a me. Ego artaxerxes rex persarū atq;
deceui. omnibus custodibus archē pu-
blice qui sunt trans flumen: ut q̄dāq;
petierit a uobis edras sacerdos scriba
legis dei celi. absq; mora datis. usq; ad
argentū calēta centū. et usq; ad semina

thoros centū. et usq; ad uini bathos
centū. et usq; ad bathos olei centū: sal-
uero absq; mēſura. Omne q̄d ad ritū
dei celi pertinet. tribuas diligenter in
domo dei celi: ne forte irascatur cōtra
regnū regis. et filiorū eius. Vobis q̄
nouū facimus de uniuersis sacerdotibus
et leuitis. cātoribus. et ianitoribus. na-
thinneis. et ministris domū dei huius:
ut uerigal et tributū. et annonas. nō
habereis potestatem imponendi super
eos. Tu autē edra. solum sapientiā dei
tui que est in manu tua cōstitue iudi-
ces et p̄sides. ut iudicet omni populo
qui est trans flumen: hijs uidelicet qui
nouerūt legem dei tui. sed et impetitos
docere libere. Et omnis qui nō fecerit
legem dei tui et legē regis diligenter: iu-
dicū erit de eo siue in mortem siue in
exiliū. siue in cōdemnationē substantie
eius: uel terre in carcerem. Benedictus
dñs deus patris nostrorū. qui uerū h̄c
in corde regis. et glorificauit domū
dñi que est in iherusalē: et in me incli-
nauit misericordiā suā corā rege et cō-
siliatoribus ei⁹. et uniuersis principibus regio-
potentibus. Et ego exorta⁹ manu dñi
dei mei q̄ erat i me: congregaui de israel
principes q̄ ascenderūt meū. **vij.**

Hij sunt ergo principes familiarū.
et genealogia eorū qui ascende-
runt meū. in regno artaxerxis regis
de babilone. De filiis fineres: geslon.
De filiis ythamar: daniel. De filiis da-
uid: attus. De filiis sechemie. et de filiis
pharos zacharias: et cū eo numerati
sunt uiri centūquingenta. De filiis
phetmogab. helioenai filius zaree: et
cū eo ducenti uiri. De filiis sechemie fi-
lius ezechiel: et cum eo trecenti uiri. De
filiis addan. nabech filius ionathan:
et cū eo quingenta uiri. De filiis

helam. ysaias filius athalie: et cū eo
septuaginta uiri. De filiis saphatie. et
bedia filius mitchael: et cū eo odoginta
uiri. De filiis ioab. obedias filius ihei-
hel: et cū eo ducentideci et octo uiri. De
filiis selomich. filij iosphie: et cū eo cen-
tūseptuaginta uiri. De filiis behai. zach-
arias filij behai: et cū eo uiginti octo ui-
ri. De filiis ezrab. iohannan filij eze-
chan: et cū eo centideci uiri. De filiis a-
donicam. q̄ erant nouissimi. et hec no-
mina eorū. heliphet. et heibel. et sama-
ias: et cum eis sexaginta uiri. De filiis
beggui. uchai. et zachur: et cū eis septu-
aginta uiri. Congregauit autē eos ad
flumiū. qui decurrat ad hama: et man-
simus ibi tribus diebus. Quotiesq; in
p̄p̄o. et in sacerdotibus de filiis leui. et
non inueni ibi. Itaq; misi helizer et a-
riel. et seneam et helnathan. et archer
alterū helnathan et nathan. et zacha-
riam. et mesolam. principes: et ioarib.
et helnathan sapientes: et misi eos ad
heddo qui est primus in rasphie loco.
Et posui in ore eorū uerba que loque-
rentur ad heddo. et ad fratres eius na-
thinneos in loco rasphie. ut adduce-
rent nobis ministros domus dei no-
stri. Et adduxerūt nobis per manum
dei nostri bonā sup̄ nos uirū doctissi-
mum. de filiis mochi. filij leui. filij israel:
et sarabiam. et filios eius et fratres e-
ius decem et octo. et asabiam. et cū eo
ysaiam de filiis merari. fraterq; eius
et filios ei⁹ uiginti. Et de nathinneo.
quos dederat dauid. et principes ad
ministeria leuitarū: nathinneos duca-
tū uiginti. Omnes hij suis nominibus
uocabantur. Et p̄dicauit ibi ieiunium
iuxta flumiū hama: ut affligerentur
coram dño deo nostro. et preceremus
ab eo uia redā nobis. et filijs nostris.

universisq; substantie nostre. Et ubi
enim perire regem auxiliu et equites
qui defenderet nos ab inimico in via:
q̄a dixeram regi. Manus dei nostri ē
sup omnes qui querūt eū in bonitate:
et imperiū ei⁹. et fortitudo eius. et furor
sup omnes qui dereliquit eū. Neuna-
nimus autē et rogauim⁹ deū nostrum
pro hoc: et euenit nobis prospere. Et
separauī de principibz sacerdotū duo-
decim. sarabīā et alabīā: et cū eis de sca-
ribus eorū decē. Appendiq; eis argen-
tum et aurū. et vasa cōsecrata domus
dei nostri. que optulerat rex. et cōsilia-
tores ei⁹. et principes eius: unūq; sup
isrl. eorū qui inuēti fuerāt. Et appēdi in
manibus eorū argenti talēta sexcenta
quingenta. et vasa argentea cen-
tum: auri centū talēta. et crateras au-
reas viginti que habebāt solidos mille-
nos: et vasa eis fulgētia optimi duo-
pulcra ut auri. Et dixi eis. Vos sancti
dñi. et vasa sancta: et argentū et aurū
quod spōte oblatū est dño deo patrū
nostrorū. Vigilate et custodite. donec
appendatis corā principibz sacerdotū.
et leuitarum. et ducibus familiarum
isrl. in iherusalem. in thesaurū domus
dñi. Susceperūt autē sacerdotes et leui-
te pōdus argenti. et auri. et vasorum:
ut deferret iherusalē in domū dei nrī.
Promouim⁹ ergo a flumine hauria
duodecima die mēsis primū: ut peregre-
renus iherusalē. Et manus dei nostri
sicut sup nos: et liberauit nos de ma-
nu inimici et insidiatoris in via. Et
venimus iherusalē: et mansimus ibi
diebus tribz. Die autē quarta appēdū
est argentū et aurū et vasa i domo dei
nostri per manū remoth filij urie sacer-
dotis: et cū eo eleazar filius finees. cum
q; eis iozabed filius iosue et noadai

filius benoi leuite: iuxta numerū et pō-
dus omnium. Descriptūq; est omne pon-
dus in p̄sillo. Sed et qui venerāt de
captiuitate filij transmigrationis obtu-
lectur olocaustomata deo isrl. vitulos
duodecim pro omni p̄p̄o isrl. arietes
nonaginta sex. agnos septuaginta sex.
p̄tem. hircos pro peccato duodecim:
omnia in olocaustum domino. De-
derūt autē edicta regis satrapis q̄ erāt
de cōspetu regis. et ducibz tras fluminē:
et eleuaerūt p̄p̄m et domū dei.

Postq; autē hec cōpleta sunt: accē-
derūt ad me principes dicentes.
Non est separatus p̄p̄us israhel et sa-
cerdotes et leuite a p̄p̄is terrarū: et de
abominationibus eorū chanani vi-
delicet et ethi. et pherezi et iheruzeli. et
ammonitay et moabitay et egipci-
rū et amorcorū. Tulserūt enī de filiis
eorū sibi et filiis suis: et cōmiserūt se-
men sanctū cum populis terrarū. Ma-
nus etiā principū et magistratū fuit
in transgressionē hac prima. Cumq;
audissem sermonē istum. sadi palliū
meū et tunicā: et euelli capillos capiti
mei et barbe: et sedi meretis. Conuene-
runt autē ad me omnes qui timebant
verbū dei isrl. pro transgressionē eorū
qui de captiuitate venerāt: et ego sede-
bam tristis usq; ad sacrificiū vesperti-
num. Et i sacrificio vespertino surrexi
de afflictione mea: et scisso pallio et tuni-
ca curuaui genua mea. et repēdi ma-
nus meas ad dñm deū meum et dixi.
Deus meus cōfundat et erubescat leua-
re faciē meā ad te: quoniam iniquitates
nostre multiplicatē sunt sup caput no-
strum: et delicta nostra ceuerunt usq;
ad celū a diebus patrū nostrorū. Sed
et nos ipsi peccauimus grauiter usq;
ad diē hanc: et in iniquitatibus nrīs

traditi sumus ipsi. et reges nostri et sa-
cerdotes nrī in manum regū terrarū:
et in gladiū et in captiuitatē et in rapi-
nā et in cōfusione vultus: sicut et die
hac. Et nūc quasi parū et ad momen-
tum facta est deprecatio nostra apud
dñm deū nostrū. ut dimitteret nobis
reliquie et daretur pax illius in loco
sacdo eius: et illuminaret oculos nrōs
deus noster. et daret nobis vitā mo-
dicā in seruitute nostra. q̄a tui sum⁹:
et in ciuitate nostra nō dereliquit nos
deus noster: et inclinauit sup nos mi-
sericordiā corā rege persarū. ut daret
nobis vitam et sublimaret domū dei
nostri. et reuerteret solitudines eius: et
daret nobis spem in iuda et iherusalē.
Et nūc quid dicimus dñe deus noster
post hec? Quia derelinquimus māda-
ta tua. que p̄cepisti in manu seruorū
tuorū p̄phetay dicentis. Terra ad quam
vos ingredimini ut possideratis eā et
ra immunda est iuxta immundiciā po-
puloꝝ terrarūq; terrarū: abominatio-
nibus eorū qui repleuerūt eam ab ore
usq; ad os in cōiugnatione sua. Nūc
ergo filias vestras ne deris filijs eorū
et filias eorū ne accipias filijs vrīs:
et nō queratis pacē eorū et prosperita-
tem eorū usq; in eternū: ut cōfortemini
et comedatis que bona sunt terre. et
heredes habeatis filios vestros usq; i
seculū. Et post omnia que venerūt su-
per nos in operibus nrīs pessimis: et in
delicto nostro magno: quia tu de⁹
noster liberaisti nos de iniquitate nrā.
et dedisti nobis salutem sicut est p̄p̄die:
ut nō cōuerteremur et iterā faceremus
mādata tua. neq; matrimonia iunge-
remus cū p̄p̄is abominatōnū israhel.
Nūcquid iratus es nobis usq; ad con-
sumationem: ne dimitteres nobis

reliquias ad salutem? Dñe deus isrl
iustus es tu: quoniam derelicti sum⁹ qui
saluaremur sicut die hac. Ecce coram
te sumus in delicto nostro. Non enim
stari potest coram te super hoc.

Hic ergo orāte eboras et implorāte
deum et flete. et iacente ante tem-
plū dei: collectus est ad eū de isrl. cetus
grandis nimis viroꝝ et mulierū. et pu-
erorū. Et fleuit p̄p̄us multo flentu. Et re-
spōdit sephetias filius iethiel de filijs
helam: et dixit eboras. Nos preuaticati
sumus in deū nostrū: et diximus vo-
res alienigenas de p̄p̄is terre. Et nūc
si est penitencia in isrl. sup hoc: p̄cūia-
mus sedus cū dño deo nrō. ut proci-
amus unītas vxoꝝ. et eos qui de
hīs nati sunt. Iuxta voluntatem dñi
et eorū qui timeūt preceptum dñi dei nrī.
secundū legem fiat. Surge: nūc est dis-
cretio: noloꝝ etiamus tecū. Cōfortare
et fac. Surrexit ergo eboras et adiura-
uit principes sacerdotū et leuitarū et o-
mnem isrl. ut faceret secundū verbū hoc.
Et iurauerūt. Et surrexit eboras ante
domū dei: et abiit ad cubiculū iohan-
nan filij eliasib: et ingressus est illuc.
Panē nō comedit: et aquā non bibit.
Iugebat enī transgressionē eorū qui ve-
nerāt de captiuitate. Et missa est vox
in iuda et in iherusalē omnibus filijs
transmigrationis. ut cōgregarentur in
iherusalē: et omnis qui nō venerat in
tribus diebus iuxta cōsiliū principū
et seniorū. auferet uniuersa substantia
eius: et ipse abicietur de cetu transmi-
grationis. Conuenerunt igit omnes
viri iuda et beniamin in iherusalē tri-
bus diebus. ipse est mensis nonus. vi-
resima die mensis: et sedit omnis po-
pulus in platea domus dei. remen-
tes pro peccato et plurijs. Et surrexit

edras sacerdos: et dixit ad eos. Vos
transgressi estis et duxistis uxores ali-
enigenas: ut adderetis super delictum israel.
Et nunc date confessionem domino deo patrum
vestrorum: et facite placitum eius: et separa-
mini a populo terre: et ab uxoribus alieni-
genis. Et respondit universa multitudo
dicens: vobis voce magna. Juxta verbum
tuum ad nos sic fiat. Verumtamen quia
populus multus est: et tempus pluvie: et non
sustinemus stare foris: et opus non
est diei unius vel duorum: vehementer quip-
pe peccavimus in sermone isto: constitui-
mur principes in universa multitudine:
et omnes in civitatibus nostris qui
duxerunt uxores alienigenas veniant
in temporibus statutis: et cum hijs senio-
res per civitatem in civitate et iudices e-
ius: donec auertatur ira dei nostri a no-
bis super peccato hoc. Tunc ionathan
filius asaphel et isasias filius thecur: ste-
terunt super hoc: et mesollai et sebethai le-
vites adiunxerunt eos. Feceruntque sic filij
transmigrationis. Et abierunt edras
sacerdos et viri principes familiarum in
domos patrum suorum: et omnes per no-
mina sua: et sederunt in die primo men-
sis decimi: ut querebant rem. Et consum-
mati sunt omnes viri qui duxerunt ux-
ores alienigenas: usque ad diem primam
mensis primi. Et inveniunt de filiis
sacerdotum qui duxerunt uxores alienige-
nas: de filiis ioseph filij ioseph et fra-
tres eius maasia et eliezer et iasab et go-
dolia. Et dederunt manus suas: ut ece-
rent uxores suas: et pro delicto suo a-
rietem de quibus offerrent. Et de filiis
emmer: anani et zebedia. Et de filiis
seim: masia et helia: et semeia: iehi-
hel et ozias. Et de filiis phelur: heli-
oenai: maasia: ysinahel: nathanahel:
iozabeth et helesai. Et de filiis leuitarum:

iosabeth: et semei: et celai: ipse est casitaphar:
pharphar: iuda: et eliezer. Et de ratoribus
eliasub: et de ianitoribus: sellum
et chelem et uri. Et reges israel: de filiis pha-
ros: remia et eia et melchia: et mia-
min: et eliezer: et melchia: et banea. Et
de filiis elam: mathania: zacharias: et
iehiel: et abdi: et rimoth et helia. Et
de filiis zethua: helioemay: eliasub: na-
thania: et iehimoth: et zabeth: et aziza.
Et de filiis iehai: io hannan: anania:
zabbai: athalai. Et de filiis beniamin: mo-
solla: et melluch: et adai: iasub: et saal:
et ramoth. Et de filiis phemodab: e-
dna: et thaal: banaias: et maasias:
mathanias: kelseph: benui: et manasse.
Et de filiis ezechiezer: iesue: melchia:
semeias: symeon: beniamin: maloch:
samarias. Et de filiis asom: matha-
nai: matheth: azabeth: elphelet: ier-
mai: manasses semei. De filiis bani:
maaddi: amram: et huius: baneas: et ba-
deias: theliau: bannia: marimuth: et
heliasub: mathanias: mathanai: et ia-
si: et bani: et benui: semei: et salmias: et
nathan: et adaias: mechnedabai: ysai:
sarai: ezeiel: et selemay: et semeia: idu:
amaria: ioseph. De filiis nebuli: ahi-
hel: machathias: zabeth: zabina: ied-
du: et iohel: et banay. Omnes hijs acce-
perunt uxores alienigenas: et fuerunt eis
mulieres que pepererunt filios. *Explicit liber
de edra: incipit liber neemie*

Neamie rex persarum
erat in babilonia: et
erat in mense cal-
leu: anno vicelesimo:
et ego eram in iustis ca-
stro. Et venit anani
unus de fratribus meis: ipse et viri iudei:
et interrogavi eos de iudeis: qui reman-
serant et superant de captivitate: et de

hierusalem. Et dixerunt michi. Qui rema-
serunt: et derelicti sunt de captivitate ibi in
provincia: in afflictione magna sunt
et in opprobrio: et murus iherusalem dissi-
patus est: et porte eius combuste sunt
igni. Cumque audissem verba huiusmodi:
sed et fleui: et luxi diebus multis:
et ieiunabam et orabam ante faciem dei celi:
et dixi. Quis domine deus celi fortis ma-
gne atque terribilis: qui custodis pactum
et misericordiam cum hijs qui te diligunt: et
custodiunt mandata tua: facies aures tue
auscultantes: et oculi tui aperti: ut au-
dias orationem servorum tuorum: quam ego oro
coram te hodie nocte: et die: pro filiis israel
filiis tuis: et obsecro pro peccatis filiorum
israel quibus peccaverunt tibi. Et ego et do-
mus patris mei peccavimus: vanitatem se-
dudi sumus: et non custodivimus mandatum:
et ceremonias: et iudicia que precepisti
moysi famulo tuo. Memoro vobis: quod
mandasti moysi servo tuo dicens. Cum
transgressi fueritis ego disperdam vos in
populos: et si revertimini ad me: et custodi-
atis precepta mea: et faciatis ea: etiam si
abduci fueritis ad regemina celi inde co-
gregabo vos: et reducam in locum quem
elegi ut habitaret nomen meum ibi. Et
ipsi viri mei et populus meus: quos redemisti
in fortitudine tua magna: et in manu
tua valida. Obsecro domine sit auris tua
attendens ad orationem servorum tuorum: qui volunt time-
re nomen tuum: et dirigere secundum verbum
tuum: et da eis misericordiam ante virum hunc.
Ego enim eram princeps regionis. *Incipit
liber neemie*

Factus est autem in mense nisan: anno
vicelesimo artaxerxis regis: et vi-
num erat ante eum. Et levavi vinum: et de-
di regi: et erat quasi languidus ante fa-
ciem eius. Dixitque michi rex. Quare vul-
tus tuus tristis est: cum te egrotum non

videam? Non est hoc frustra: sed malum
nescio quod in corde tuo est. Et respondi
valde ac nimis: et dixi regi. Rex in eter-
num vive. Quare non merear vultus
meus: quia civitas domus sepulcrorum
patris mei deserta est: et porte eius com-
buste sunt igni? Et ait michi rex. Pro
qua re postulas? Et oravi deum celi: et
dixi ad regem. Si videtur regi bonum:
et si placet servus tuus ante faciem tuam:
ut mittas me in iudeam ad civitatem se-
pulcrum patris mei: et edificabo eam. Dixitque
michi rex: et regina que sedebat iuxta
eum. Quis ad quod tempus? etiam iter tuum:
et quando revertaris? Et placuit ante
vultum regis: et misit me. Et constitui ei
tempus: et dixi regi. Si regi videtur bo-
num: epistolas det michi ad duces regi-
onis trans flumen: ut traducant me donec
veniam in iudeam: et epistolam ad asaph
custodem salutis regis: ut det michi li-
gna: ut regere possim portas templi
turre domos et muros civitatis: et
domum quam ingressus fuero. Et dedit
michi rex: iuxta manum dei mei bonam
meam. Et veni ad duces regionis trans
flumen: dedi que eis epistolas regis. Mis-
erat autem rex mecum principes militum: et e-
quites. Et audierunt sanaballath oro-
nites: et tobias servus amanites et co-
mmissarii sunt afflictione magna: quod ve-
nisset homo qui querebat prosperitatem
filiorum israel. Et veni iherusalem: et eram
ibi tribus diebus. Et surrexi nocte ego et
virii pauci mecum: et non indicavi cuiquam
quid dominus dedisset in corde meo: ut fa-
cerem in iherusalem: et iumentum non erat me-
cum: nisi animal cui sedebam. Et egres-
sus sum per portam vallis nocte: et ante
fontem draconis: et ad portam beeroth:
et considerabam murum iherusalem dissipatum:
et portas eius consumptas igni. Et

reāni ad portā fontis: et ad aquedu-
ctū regis: et nō erat locus immēto cui
sedebā: ut transiret. Et ascendi per tor-
rentem nocte: et cōsiderabā murū: et re-
uersus veni ad portam vallis et redi.
Magistratus autē nesciebāt quō abis-
sent: aut qd ego facerem. Sed et iudeis
et sacerdotibus et optimatibus et magi-
stratibus et reliquis qui faciebāt opus:
usq; ad id loci nichil indicauerā. Et
dixi eis. Vos noctis afflictionē i qua
sumus: quia iherlm deserta est: et porte
eius cōsumptę sunt igni. Venite et edi-
ficemus muros iherusalē: et non sumus
ultra opprobriū. Et indicavi eis ma-
nū dī mei: qd esset bona medi: et veta
regis que locus est michi: et aio. Sur-
gamus: et edificemus. Et cōfortare sunt
manus eorū in bono. Audierūt autē
sanaballath oronites et tobias filius a-
manites: et gosen arabs: et substantia-
uerūt nos: et deseperūt. Dixerūtq; Que
ē hec res quā facitis? Rēspōdit oia regē
uos rebellatis: Et reddidi eis hmonē:
dixi q; ad eos. Deus celi ipse nos iu-
uat: et vos eui ei sumus. Surgamus:
et edificemus. Vobis autē non est pars
et iusticia et memoria i iherlm. **ii**
Et surrexit eliasib sacerdos magnus.
Et fratres eius sacerdotes: et edi-
ficauerunt portā gregis. Ipsi sandi-
ficauerunt eam: et statuerunt valuas
eius: et usq; ad turrim centū cubitorū:
sandificauerūt eā: usq; ad turrim ana-
nelhel. Et iuxta eū edificauerūt vicī ihe-
rich: et iuxta eos edificauit zachur fi-
lius amai. Portā autē pisciū edificauit
filijs asinā: ipsi tegerūt eā: et statu-
erunt valuas eius: et secas et vedes. Et
iuxta eos edificauit marimuth: filius
vie: filij acuis. Et iuxta eū edificauit
mosollā filius barachie filius mesezebel.

Et iuxta eum edificauit sabodch filius
baana. Et iuxta eū edificauerūt the-
reni. Optimates autē eorū nō supposue-
runt colla sua: in opere dñi dei sui. Et
portam veterem edificauerunt ioiada
filius phasa: et mosollā filius belodia:
ipsi tegerūt eā: et statuerūt valuas eius:
et secas et vedes. Et iuxta eos edificauit
melchias gabaonites: et iadon
meronachites: viri de gabaon et mas-
pha: pro dūce qui erat in regione nās
flumē. Et iuxta eū edificauit eziel filius
araia: aurifex. Et iuxta eū edificauit
anania filius pigmētaris: et dimiserūt
iherusalē usq; ad murū platee latioris.
Et iuxta eū edificauit raphaia filius
ahur princeps vicī iherlm. Et iuxta eū
edificauit ierada filius aromath: contra
domū suā. Et iuxta eum edificauit ar-
chus filius asubonit. Mediā parē vicī
edificauit melchias filius reui: et asub
filius phemio ab: et turrim furnorum.
Et iuxta eos edificauit sellū filius alof:
princeps medie partis vicī iherlm: dūce
et filij ei. Et portam vallis edificauit
annun et habitatores zand: ipsi edi-
ficauerūt eā: et statuerūt valuas eius et
secas et vedes: et mille cubitos i muro
usq; ad portā herquilinij. Et portam
herquilinij edificauit melchias filius
rechab: princeps vicī betsacharem. Ipse
edificauit eā: et statuit valuas ei et se-
cas et vedes. Et portā fontis edificauit
sellū filius colozai: princeps pagi mas-
pha. Ipse edificauit eā: et tegerūt: et statu-
erunt valuas ei et secas et vedes: et muros
piscine syloe in omni regie: et usq; ad
gradus qui descendūt de ciuitate da-
uid. Post eam edificauit neemias fi-
lius azbogh princeps dimidie partis
vicī bethsur usq; cōtra sepulcrū dauid:
et usq; ad piscinā que grandi opere

cōstruda est: et usq; ad domū forum.
Post eū edificauerūt leuite: eorum fili:
beni. Post eos edificauit asubias pri-
nceps dimidie partis vicī celerim vico
sui. Post eū edificauerūt fratres eorū:
hechui filius emadab princeps dimidie
partis cele. Et edificauit iuxta eū azer
filius iosur princeps maspha mensu-
ram secundā: cōtra ascensum hemilli-
ni anguli. Post eū i more edificauit
haruch filius zachai mēsurā scđam: ab
angulo usq; ad portā domus eliasib
sacerdotis magni. Post eū edificauit
merimuth filius vie filij acchus men-
surā secundā a portā domus eliasib:
donec exiret domus eliasib. Et
post eū edificauerūt sacerdotes: viri de
cāpētibz iordanis. Post eos edifica-
uit beñiamin et asub: contra domum
sui. Et post eos edificauit azarias
filius masie filij ananie: contra do-
mum suā. Post eum edificauit ben-
nui filius emada: mensuram secun-
dam a domo azarie usq; ad flegurā:
et usq; ad angulū. Post eū edificauit
palel filius ozi: cōtra flegurā et turrim
que eminet de domo regis: recessa id
est in antio carceris. Post eū phadaia
filius seros. Rathiinon autē habitabāt
in ofel usq; cōtra portā aquarū: ad ori-
entem: et turrim que pminebat. Post
eos edificauerunt theueni mensurā se-
cundā e regione: a turre magna: et emi-
nenti usq; ad murū templi. Sursum
autē ad portā equorū edificauerunt sa-
cerdotes: unusquisq; cōtra domū suā.
Post eos edificauit seddo filius emmer:
cōtra domū suā. Et post eū edificauit
semtia filius sechur: custos porte ori-
entalis. Post eū edificauerūt anania
filius selemie: et anon filius selo sepe:
mensurā secundā. Post eū edificauit

mosollā filius barachie: cōtra gazo-
philanum suum. Post eū edificauit
melchias filius aurificis: usq; ad do-
mum rathiinonem et sara venden-
tium: contra portam iudicialē: et
usq; ad tenaculum anguli. Et inter
tenaculum anguli i porta gregis edifica-
uerūt artifices et negociatores. **iii**
Eadū est autē cū audisset sanabal-
lath qd edificarentur muros:
iratus ē valde. Et motus nimis: sub-
sannauit iudeos: et dixit corā fratribz
suis et frequētia samaritanos. Quid
iudei faciūt inbreilles? Num dimittēt
eos gentes? Num sacrificabūt: et com-
plebūt in una die? Nunquid edifica-
re poterūt lapides de acuis pulueris:
qui cōbusti sunt? Sed et tobias ama-
nites proximus ei ait. Edificat. Si
ascenderit vulpes: et assiliet murū eorū
lapideū. Audi deus noster quia facti
sumus despectui. Conuertere opprobrium
sui caput eorū: et da eos in despectiōē
in terra captiuitatis. Ne operias in-
iquitatem eorū: et peccatū eorū corā facie
tua non deleatur: quia irriterūt edifi-
cantes. Itaq; edificauim? nūc: et cō-
iunximus totū usq; ad partem dimi-
diam: et pronocati est cor populi ad ope-
randū. Itadū est autē cū audisset sana-
ballath et tobias et arabes et amanita
et azoni qd obduda esset ciuitas: nū-
ci iherusalē: et qd repissent intercepta
concludicari sunt nimis. Et congre-
gau sunt omnes pariter ut venissent
et pugnarent cōtra iherusalē: et molli-
rentur iudias. Et orauimus dū no-
strum: et posuimus custodes sup mu-
rum die ac nocte cōtra eos. Dixit autē
iudas. Debilitata est fortitudo portā-
tis: et humi minima est: et nos nō po-
terimus edificare muros. Et dixerūt

hostes nri. Meliā et ignorent donec
veniam? in mediū eorū: et interficiam?
eos: et cellare faciamus opus. Fadū
est aut venientibz iudeis q̄ habitabāt
iuxta eos: et dicentibz nobis per decem
vices q̄ omnibus locis quibus vene-
rant ad nos: statui in loco post murū
per circuitū p̄m in ordinē cū gladijs
luis et lanceis et arcibus. Et p̄sp̄ci
atq; surrexi. et aio ad optimates et
magistratus. et ad reliquā partē vul-
gi. Nolite timere a facie eorū. Domini
magni: et terribilis memento: et pu-
gnate pro fratribz vris. filijs vris: et
filiabz vris. et vxoribz vris. et domibz
vris. Fadū est aut cū audisset inimici
nri nūciatū esse nobis: dissipauit de-
us cōsiliū eorū. Et reuersi sum? omnes
ad muros: unusquisq; ad opus suū.
Et fadū est a die illa: media pars iu-
uenum eorū faciebat opus. et media
parata erat ad bellū: et lancee. et scuta.
et arcus. et lorice: et principes post eos
in omni domo iuda edificantiū mu-
ros: et portantiū onera et imponentiū.
Vna manu sua faciebat opus: et al-
tera tenebat gladiū. Edificantiū enī
unusquisq; gladio erat accinctus re-
nes. Et edificabāt et clangebāt bucina
iuxta me. Et dixi ad optimates et ad
magistratus: et ad reliquā partē vul-
gi. Opus grāde est et latū: et nos sepe-
raū sumus in muro: procul alter ab
altero. In loco quocūq; audieritis
clangorem tube: illuc decurrite ad nos.
Deus noster pugnabit pro nobis: et
nos ipsi faciam? opus. Et media pars
nrm teneat lāreas. ab ascensu aurore
donec egrediatur astra. In tpe quoq;
illo dixi p̄p̄o. Unusquisq; cum puero
suo maneat i medio iherlm: et sint vo-
bis vires per nodū et dīe ad operadū.

Ego aut et fratres mei et pueri mei. et
custodes q̄ erāt post me: nō depneba-
mus vestimenta nra. Unusquisq; tan-
tū nudabatur ad baptisimū. **U**
Et fadus est clamor p̄p̄i et vxorū
eius magnus: aduersus fratres
suos iudeos. Et erāt qui dicebant. Filij
nostri et filie nostre multe sunt nimis.
Accipiam? pro p̄p̄o eorū frumentū: et
comedamus et viuam? Et erāt q̄ dice-
rent. Agros nros et vineas et domos
nras opponam? et accipiam? frumē-
tum in fame. Et alij dicebāt. Muro
sumam? pecunias in tributa regis: et
muro: agros nros et vineas. Et nūc
sicut carnes fratū nrorū sic carnes
nre sunt: et sicut filij eorū ita et filij nri.
Ecce nos subiugam? filios nros et fi-
lias nras in seruitutem: et de filiabus
nostris sunt famule. nec habent unde
possint redimi: et agros nostros et vi-
neas nras alij possidēt. Et irāt sum
nimis: cū audissem clamorē eorū scū-
du in verba hec. Cogitauitq; cor meū.
Et incepi optimates et magistratū:
et dixi eis. Viriliter singuli a fratribz
vestris regitis? Et cōgregaui adūlū
eos cōmitionem magnam: et dixi eis.
Nos ut scitis redimim? fratres nros
iudeos qui venditi fuerāt gentibus le-
cundū possibilitatē nostrā. Et vos igitur
vendidite fratres nros: et redimim?
eos? Et siluerūt: nec inuenerunt qd re-
spōderēt. Dixiq; ad eos. Nō est bona
res quā faciās. Quare nō in timore
dei nostri ambulatis: ne reprobre-
tur nobis agentibus in inimicis nris? Et
ego et fratres mei et pueri mei comoda-
uimus plurimis pecuniā et frumentū.
Non repaui in cōmune istud. Es
alienū cōcedamus: quod debetur vo-
bis. Reddite eis hodie agros suos: et

vineas suas: et oliueta sua et domos
suas. Quin potius et centesimā pecu-
nie frumēti vini et olei quā regere so-
letis ab eis: date pro illis. Et dixerūt.
Reddimus: et ab eis nichil queremus:
sicq; faciem? ut loqueris. Et vocaui
sacerdotes: et adiuravi eos ut facerent
iuxta qd dixerā. Insuper egessi sinū me-
um. et dixi. Sic egessat de? omniū vi-
rū q̄ nō cōpleuerit verbū istud. de domo
sua et de laboribz suis. Sic egessiatur:
et vacuus fiat. Et dixit uniuersa multi-
tudo amen. Et laudauerūt deū. Fecit
ergo p̄p̄us sicut erat didū. A die autē
illa quā preceperat rex michi ut essem
dux in terra iuda ab anno vicelesimo
usq; ad annū tricesimū scdm ararēt
his regis. per annos duodecim: ego et
fratres mei annonas q̄ ducibz debe-
bantur non comedimus. Duces autē
primi qui fuerūt ante me grauauerūt
p̄p̄m: et accepit ab eis in pane et vino
et pecunia quondā sedes q̄draginta.
Red et ministri eorū depresserunt p̄p̄m.
Ego aut nō feci ita. p̄pter timorem dei.
Quin potius in opere muri edificauit
et agrū nō emi: et omnes pueri mei con-
gregati ad opus erāt. Iudei quoq; et
magistratus. centūquingenta vi-
ri: et qui veniebāt ad nos de gentibus
q̄ in circuitu nro sūt: i mēsa mea erāt.
Parabat aut michi p̄ dies singulos
bos unus. arcesq; sex elei. recepis vola-
tilibz: inter dies decē vna dūsa: et a-
lia multa tribuebam. Insuper et anno-
nas ducatus mei nō quesiui. Valde
nim erat accenuatus populus. Me-
mento mei deus meus in bonū: scdm
omnia que feci populo huic. **U**
Fadū est aut cū audisset sanabal-
lath et tobias. et iosem arabe.
et ceteri iunior nri qd edificasse ego

muru. et non esset in ipso reliqua inter-
ruptio: usq; ad tēp? aut illud valuas
nō posuerat in portis: miserūt sanabal-
lath. et iosem arabe. ad me dicentes.
Veni et percutiam? sedus pariter in vi-
tulis in campo uno. Ip̄i aut cogita-
bant ut facerent michi malū. Misit er-
go ad eos nuncios dices. Opus grā-
de ego facio: et nō possum descendere:
ne forte negligatur cū venero et descen-
deto ad vos. Miserūt aut ad me secu-
dum verbū hoc per quatuor vices: et
respondi eis iuxta sermonem priorem.
Et misit ad me sanaballath iuxta ver-
bum prius quinta vice puerū suū: et e-
pistolam habebat in manu sua sci-
ptam hoc modo. In gentibz auditū
est: et iosem dixit. qd tu et iudei cogite-
tis rebellare: et propterea edifices murū:
et leuare te velis sup eos regē: propter
quā causam et p̄phetas posueris qui
p̄dicant de te in iherusalē dicentes. Reg
in iudea est. Audientibus est rex verba
hec. Idcirco nūc veni: ut ineamus cō-
siliū pariter. Et misi ad eos dices. Nō
est fadū scdm verba hec que tu loque-
ris. De corde enim tuo tu cōponis hec.
Omnes enī hī terebāt nos: cogitan-
tes qd cellarent manus nre ab opere
et quiesceremus. Quā ob causam ma-
gis cōfortaui manū meas. Et ingres-
sus sum domū samaie filij dalaie. fi-
lij methabeget secreto. Qui ait. Trade-
mus nobiscū in domo dei in medio
templi. et claudamus portas edis: qd
venturi sunt ut interficiant te: et node
venturi sunt ad occidendū te. Et dixi.
Nulli quisquā similis mei fugit? Et
quis ut ego ingrediet templū et uiuet?
Non ingrediar. Et intellexi tpe? nō
miserūt eū: sed quasi uatrinās loque-
retur ad me: et tobias et sanaballath

rōdissent eū. Accipit enī precium
ut recitaret faceret et peccarent et haberet
malū quod eprobarent michi. Me-
mento mei dñe pro tobias et sanaba-
lach iuxta opera eorū talia sed et non-
dū pphete et ceteros prophetas qui ter-
rebant me. Cōspicuis est aut mucus vi-
rescimo quito die mēsis elul quinquag-
inta duobus diebus. factū est ergo cū
audissent omnes inimici nři ut time-
rent uniusle gentes que erāt in circui-
u nostro et rōdiderāt in ira sanctissos et
scirent qd a dño factū esset opus hoc.
Sed et in diebus illis multe optimatū
iudeorū epistole mittēbātur ad tobias
et a tobias veniebāt ad eos. Multi enī
erāt in iudea habentes iuramentū ei?
qđa gens erat sed penie filij iudei et ioha-
nan filij ei? acceptat filiā melcollā filij
tarachie. Sed et laudabāt eū corā me et
verba mea nuntiabat ei. Et tobias
mittēbat epistolas ut crecet me. **III**

Posui autē edificare? et murus et
posui valuas: et cecidisti ianito
res et catores: et leuitas: precepi a nem
facti meo: et ananie principi domus de
iherusale: ipse enī quasi vir uerax et ti
mens tui plus timentis uidebat. Et dix
eis: Non aperiant porte iherusalem
usq; ad calore solis. Cūq; adhuc as
sisteret: clausē porte sunt et opulare.
Et posui custodes de habitatore bu
iherusalem singulos per vias suas: et unū
quemq; corā domū suā. Unitas autē
erat lata nimis: gradibus: et ipsis per
uis in medio eius: et non erat domus
edificare. Deus autē dedit i corde meo:
et congregauit optimates: et magnificat
et uulgo? ut recenserent eos. Et inueni
libri census eos qđ ascendētes primi:
et inuentū est scriptū i eo. Ipsi hīq; pro
uincie qui ascendunt de capnūrate

migrauit quos transfulerat nabuch-
 donosor rex babilonis ⁊ ruerit sunt
 in theculis ⁊ in iudeam uniusquisque
 in ciuitate sua: qui uenerat tu ⁊ roba-
 bel: iosue. neemias. azarias. raania.
 naamir. mardocheus. belsar. melphar.
 rar. leggoor. naum. baana. flumee.
 uiron. ppli israhel. filij pharos duo
 milia centis septuaginta duo. filij sa-
 pharia: centis septuaginta duo. filij
 area: sexcentis quinquaginta duo. filij
 pherimoab filioru iosue et ioab: duo
 milia octingenti decem et octo. filij be-
 lam: mille octingenti quinquaginta qua-
 tuor. filij zethua: nonaginta qua-
 draginta quique. filij zachai: septingenti
 sexaginta. filij bernui: sexcentis qua-
 draginta duo. filij bebai: sexcentis uiginti
 octo. filij asgab: duo milia centis
 uiginti duo. filij addinea: sexcentis sex-
 ginta septem. filij beguai: duo milia
 sexcentis septem. filij adin: sexcentis
 quaginta quique. filij atzer filij ezechie:
 nonaginta duo. filij asan: sexcentis uiginti
 octo. filij bebai: centis uiginti qua-
 tuor. filij areph: centis duodecim. filij
 gabaon: nonaginta quique. filij bech-
 leem et neupha: centis duodecim. filij
 anathor: centis uiginti octo. Viri
 bech amoth: quadraginta duo. Viri
 cariatia nini cephira et bechoth: septin-
 gentis quadraginta tres. Viri rama et
 nebo: sexcentis uiginti unus. Viri machi-
 nas: centis uiginti duo. Viri bech et
 thar: quinquaginta tres. Viri uerbo al-
 terius: quinquaginta duo. Viri heli
 alterius: mille ducentis quinquaginta
 quatuor. filij arene: centis uiginti. filij
 irodadin: centis quadraginta quique. filij
 lodadin ⁊ ono: septem uiginti unus.
 filij serua: cetera milia nonaginta
 quatuor. Sacerdotes. filij isaia in domo

ielua: nongentisepuaginta duo. filij
nummer: millequinguaquadraginta
phellur: mille ducentiquadraginta
septem. filij acen: milledet et septem.
leuie. filij iohue et redmihel: filij o
deuie: septuagintaquatuor. Lactores.
filij ha alaph: centiquadraginta
duo. Janitores. filij sellu: filij atther: i
lij thelmon: filij accub: filij arthra: filij
lobai: centumquingaduo. Machinnee.
filij sca: filij alupha: filij thebaoth:
filij ceos: filij haa: filij fado: filij leba
na: filij agaba: filij selmon: filij anan:
filij geddel: filij gaer: filij raabia: filij
rasin: filij nechoda: filij tezen: filij aza:
filij phaza: filij beiai: filij munim: filij
nephtum: filij bechur: filij atupha: fi
lij azur: filij bellur: filij maada: filij
arta: filij berchoo: filij hizar: filij the
ma: filij nastia: filij atupha: filij euoy
salomonis: filij forthai: filij sopherech:
filij phereuda: filij iahala: filij decon:
filij gedel: filij saphara: filij arthi: filij
focerech: qui erat oerus ex albaum filio
ammon. **U**na nathinnai. et filij ser
uoy: salomonis: centumquingaduo.
Qui sunt aut qui ascendunt de thelma
la thelarta: thebur addon: et nummer: et
no potuerunt indicare domui patris sui
oru: et ferunt suu: ueru: et ista ellet. **F**ilij
dalaia: filij robia: filij nechoda: se
centiquadraginaduo. **E**t de sacerdo
tibus: filij iobia: filij acos: filij berzel
lai: qui accepit de filiabus berzelai ga
ladadidie uxorera: uocara: et nomen
eoy. Qui quiescunt scriptura sua in cen
tu: et no inuenerunt: et ciedi sunt de sacer
dotio. **D**ieus: atthelatha: sic ut non
māducarent de sandis sandoy: donec
haret sacerdos doctus: et eruditus. **U**
nys milibus quasi unus: quadra
gintaduo milia fecit: regina: absq:

leuvis et ancillis eorū qui erāt septē mi-
lia trecentū viginti septē et inter eos cō-
rores et cōratitres ducente. Quū eorū
secentū viginti septē muli eorū dūce-
ti quadraginta quinque cameli eorū qua-
dringenti viginti quinque alini sex
milia septingenti viginti. Huculoꝝ refert
quid in comentario scriptū fuerit: rein
neania hystoria regitur. Nōnulli autē
de principibz familiarū dederūt in op?
Athelstath a dedit in thesaurum auri
dragmas mille: phisalas quinquaginta:
tunicas sacerdotales quingentas
viginti. Et de principibz familiarū dederūt
in thesaurū operis auri dragmas
viginti milia. et argenti minas duo
milia ducentas. Et qđ dedit reliquias
ypulus auri dragmas viginti milia.
et argenti minas duo milia: et tunicas
sacerdotales sexaginta septē. Habitaue-
rūt autē sacerdotes et leuvis et ianitores
et cōrores: et reliquū vulg? et madipnei
et cōfōres isrl' in annitatibz suis. **Uii.**

Et venerat mensis septim⁹. filij
aut̃ isrl̃ erat in civitatibus suis.
Congregatusq; om̃is populus isrl̃ vir u-
nus ad plateam que est ante portam
aquarū: et dixerūt ebor̃ scribe ut affe-
ret librū legis moysi: quā preceperat
dñs israhel. Attulit ergo eboras sa-
cerdos legem corā multitudinē vico-
rū ⁊ mulierū: cunctiq; qui poterāt in-
telligere: in die prima mensis septimi.
Et legit in eo ap̃te in platea que erat
ante portam aquarū: de mane usq;
ad mediū diem: in conspectu virorū et
mulierū et sapientū. Et aures om̃is
populi erant erecte ad librum. Stetit aut̃
eboras scriba sup gradū lignēum quē
fecerat ad loquēdum: et dixerūt dixit
eū mathathia ⁊ semia ⁊ ania ⁊ uria
et elchia ⁊ maasia ad deexterā eius: et

ad sinistram phadaia. misahel. et mel-
chia. et alim. et aleph dana zacharia.
et mosollā. Et aperuit etoras librū co-
rā oīū p̄plo. Sup̄ unūsum quippe po-
pulū eminebat. Et cū aperuisset eū: ste-
rit oīis p̄plus. Et benedixit etoras do-
mino deo voce magna. Et respōdit
oīis p̄plus. amē. amen. eleuās man⁹
suas. Et incuruati sunt: et adorauerūt
deū prout in terrā. Porro iesue. et ba-
ni. et serabia. yamin accub. sephai. q-
dia. maasia. elica. azarias. iozabed.
anani. phalaia leuite. silentiū faciebāt
in p̄plo: ad audiendū a legē. Popul⁹ autē
habat in gradu suo. Et legērūt in li-
bro legis dei distinde. et appere ad intel-
ligendū: et intellegērūt cū legērūt. Dixit
autē neenias. ip̄e. et asaph. et etoras
sacerdos. et scriba. et leuite. interpretēs
unūso p̄plo. Dies sanctificat⁹ ē dñs
deus noster. Nolite lugere. et nolite flere.
siletat enī oīis p̄plus: cū audiret ver-
ba legis. Et dixit eis. Ite comedite pin-
guia. et bibite mulct: et mittere partes
eis qui nō parauerūt sibi q̄a sanctus
dies dñi ē: et nolite exultari. Gaudniū
enī dñi est fortitudo nra. Leuite autē
silentiū faciebāt in oīū p̄plo dicentes.
Tacete: q̄a dies sand⁹ est: et nolite dole-
re. Abijt itaq; oīis p̄plus ut comede-
ret. et biberet et mitteret partes: et faceret
leticiā magnā: q̄a intellegērūt uerba q̄
docuerat eos. Et in die scđo congregati
sunt principes familiarū unūso p̄pli sa-
cerdotes et leuite ad etorā scribā: ut in-
terpretare eis uerba legis. Et inuenie-
rūt scriptū in lege. p̄cepisse dñm in ma-
nu moysi. ut haberent filij israel in taber-
nacle in die solēni mensis septimi: et
ut p̄dicent: et dimulget uocē in unūso
urbib⁹ suis. et in iherl̄m dicēs. Egredi-
mini i mōtem. et asportate frondes oliue:

et frondes ligni pulcissimi. frondes
myrti. et ramos palmarū: et frondes li-
gni nemorosi. ut fiat tabernacula sicut
scriptū est. Et egressus est p̄plus et am-
plexus. Ite itaq; sibi tabernacula unū-
quosq; in domo suo et in acie sua:
et in acie domus dei. et in platea po-
te aquarum: et in platea porte ephra-
im. Ite ego unūsa ecclesia eorum
que redierant de captiuitate taberna-
culi: et habitauerunt in tabernaculis.
Nō enī fecerāt a dieb⁹ iesue filij nū-
raliter filij israel: ad diē illū. Et fuit
leticia magna unūso. Legit autē in li-
bro legis dei. p̄ dies singulos. a die pri-
mo usq; ad diē nouissimum: et fece-
runt solemnitate septem diebus: et
i die octauo collecti iuxta ritū. **X**
In die autē uicesimo quarto mēsis hui⁹
conuenerūt filij israel in ieiunio. et i lacrimis:
et hum⁹ sup̄ eos. Et separati est sen-
tilio: ist⁹ ab omni filio alienigena: et
steterūt et confitebantur peccata sua et
iniquitates patrū suorū. Et cōstiterūt
ad standū: et legērūt i volumine legis
dñi dei sui quater in die: et quater cō-
fitebant. et adorabāt dñm deū suū.
Surrexerūt autē sup̄ gradū leuitay io-
sue et bani. et cedimiel. remni. sabnia.
abani. sarebias bani. chanani. et da-
mauerūt magna uoce ad dñm deū suū.
Et dixerūt leuite. iosue. et cedimiel.
bonni. aschia. serchia. arebia. odia. se-
bia. farata. Surgite: benedicite dñm
deo nro. ab eterno usq; in eternū. Et be-
nedicāt nomini glorie tue exalto: in
oīū benedictione et laude. Tu ip̄e dñs so-
lus: tu fecisti celū et celū celorū et omne
exercitū eorū: et cū unūsa q̄ in ea sūt:
in acta et omnia que in eis sunt. Et tu
uiuificas omnia hec: et exercit⁹ celi te ad-
orat. Tu ip̄e dñs deus qui elegisti abra-

et eduisti eum de igne chaldeorū: et
posuisti nomē eius abrahā. et inueni-
sti cor ei⁹ fidele corā te: et posuisti cū eo
fēdus ut dāres ei terrā chananei. et hei-
eui. et amorci. et pherezei. et iebusi. et
gergesi. ut dāres senim ei⁹. Et imple-
sti uerba tua quā iussisti es. Et uidisti af-
flictionē patrū nrorū in egipto. damo-
remq; eorū audisti sup̄ mare rubrū: et
dedisti signa et portā in pharaone.
et i unūso suis ei⁹: et in oīū p̄plo ter-
re illi⁹. Cognouisti enī q̄a supbe ege-
rāt contra eos: et fecisti tibi nomē. sicut et
in hac die. Et mare diuisti ante eos: et
transierūt per mediū maris i sicca. Per-
secutores autē eorū p̄cisti in pfundū
quali lapidē i aquas ualidas: et in co-
lumna nubis duodū eorū fuit i p̄ die.
et in columna ignis p̄ noctē: ut appare-
ret eis uia p̄ qua ingrediebant. Ad
mōtem q̄ hui⁹ descendisti: et locut⁹ es
cū eis de celo: et dedisti eis iudicia recta
et legē ueritatis. et ceteras. et p̄cepta
bona. Et sabbatū sanctificati tui o-
stendisti eis: et mādāta et ceteras. et ceteras.
et legē p̄cepisti eis in manu moysi. Eui-
ni. Panē q̄ de celo dedisti eis i fame
eorū: et aquā de petra eduisti eis sitietib⁹.
Et dixisti eis ut ingrederent⁹ et pos-
sederūt terrā: sup̄ quā leuasti manū tu-
am ut traderes eis. Ipi uero et p̄ces nri
supbe egerūt. et indurauerunt ceruices
suas: et nō audierūt mādāta tua: et nō
luerūt audire: et nō sunt recordati mi-
rabiliū tuorū q̄ feceras eis. Et indura-
uerūt ceruices suas: et dixerūt caput ut
conuerterent ad euitē suā q̄si p̄ con-
temnōne. Tu autē de⁹ p̄pius clemēs et
misericors longanimis et multē misera-
tionis: nō dereliquisti eos. Et quideni
cū fecisses tibi uindictā et dixeris:
iste est de⁹ tuus q̄ eduisti te de egipto.

feceruntq; blasphemias magnas: tu
autē in misericordijs tuis multis nō
dimisisti eos i deserto. Columna nubis
nō recessit ab eis p̄ diē: ut duceret eos
in uia: et columna ignis p̄ noctē: ut ostē-
deret eis iter p̄ qd ingrederent⁹. Et spi-
ritū tuū bonū dedisti q̄ doceret eos: et
manna tuū nō prohibuisti ab ore eorū:
et aquā dedisti eis in siti. Quadragin-
ta annis pauidisti eos i deserto: nichilq; eis
defuit. Vestimenta eorū nō inueteraue-
rūt: et pedes eorū nō sunt attriti. Et de-
didisti eis regna et p̄plos: et partē es eis
fontes. Et possederūt terrā leon. et terrā
regis elebon: et terrā og regis basan.
Et multiplicasti filios eorū sicut stellas
celi: et adduxisti eos ad terrā de qua di-
xeras p̄rib⁹ eorū ut ingrederent⁹ et possi-
deret. Et uenerūt filij: et possederūt terrā.
Et humiliasti corā eis habitatores ter-
re chananeos: et dedisti eos in manu
eorū. et reges eorū. et p̄plos terre: ut face-
rēt eis sicut placet illis. Exerūt itaq;
urbes munitas. et humū pingue: et
possederūt domos plenas cūctis ho-
nis. alternas ab alijs fabricatas: ui-
neas et oliueta. et ligna pomifera mul-
ta. Et comederūt et saturati sunt: et im-
pinguati sunt et abundauerūt delicijs
in bonitate tua magna. Prouocauē-
rūt autē te ad iracundiā: et recesserūt a te:
et p̄cēerūt legē tuā post terga sua. Et
prophetas tuos occiderūt q̄ testabā
eos ut reuerterent⁹ ad te: feceruntq; blas-
phemias grādes. Et dedisti eos i ma-
nū hostiū suorū: et afflixerūt eos. Et in
ipe tribulationis sue damauerūt ad te:
et tu de celo audisti. et scđm miseration-
es tuas multas. Dedisti eis salua-
tores: q̄ saluaret eos de manu hosti-
um suorū. Cūq; requirerent⁹ reuē sicut
ut facerent malum in cōspectu tuo: et

dereliquisti eos in manu inimicorū su-
orū: et possederūt eos. Conūsq; sūt et
clamauerūt ad te. Tu autē de celo reā-
disti ⁊ liberasti eos: ⁊ misericordijs tuis
multis tēporibz: ⁊ cōtēstas es eos ut
reuerterent ad legē tuā. Ipsi uero supbe
egerūt: ⁊ nō audierūt mādata tua: et
in iudicijs tuis peccauerūt: q̄ facit ip-
sū: et uiuet in eis. Et dederūt humer-
os recedētes: ⁊ reuēit suā indurauerūt: nec
audierūt. Et peraxisti sup eos ānos
multos: et cōtēstas es eos ⁊ spiritu tuo
per manū pphetarū tuorū: et nō audie-
rūt: ⁊ tradidisti eos in manū pporū ter-
rarū. In misericordijs autē tuis pluri-
mis nō fecisti eos ⁊ cōsumptionē: nec
dereliquisti eos: quā de? misericordiā
et clemēs es tu. sicut itaq; de? noster:
magne fortis et terribilis: custodiens
pactū et misericōdianē: ne auertas a facie
tua omnē laborē q̄ inuenit nos: reges
nr̄os: principes nr̄os: ⁊ sacerdotes nr̄os:
pphetas nr̄os: ⁊ p̄res nr̄os: et
omnē pplū tuum: a diebz regis assur
usq; ⁊ diē hāc. Et tu mult⁹ es in om̄ibz
q̄ uenerūt sup nos: q̄a ueritate fecisti:
nos autē impie egim⁹. Reges nr̄i: pri-
ncipes nr̄i: sacerdotes nr̄i: ⁊ p̄res nr̄i:
nō fecerūt legē tuā: ⁊ nō attēderūt mā-
data tua ⁊ testimonia tua q̄ testificas
es in eis. Et ipi ⁊ regis suis bonis: ⁊
in bonitate tua m̄lta quā dederas ei:
et in terra latissima et pingui quā tibi
didideras ⁊ cōspēdu eorū: nō fūerūt tibi:
nec reuēti sunt a studijs suis pessimis.
Ecce nos ipsi hodie fui sum⁹: et terra
quā dedisti patribz nr̄is ut comederēt
panē ei⁹ ⁊ q̄ bona sunt ei⁹: ⁊ nos ipsi
fui sum⁹ in ea. Et feuges n̄r multipli-
cātū regibz n̄r posuisti sup nos: ppter
peccata nr̄a: ⁊ corporibz nr̄is dominā-
tur ⁊ iumentis nr̄is scdm uolūtātē suā:

et in tribulatione magna sumus. Super omnibus ergo hijs nos ipsi posuimus sed et scribimus: et signant principes nos. Releuare nri ⁊ sacerdotes nostri. **M.**
Signatores aut fuerit. nemina archelatha fili archelai ⁊ sephias saraias azarias iheremias phelur amarias melchias et sebenia mellic maareu merimuth obdias daniel genon baruch mosollai abiamiamin mazia belga femia hij sacerdores. Porro leuire ⁊ isue fili azerie beuui de filijs enadad redmili et fratres eor ⁊ sechemia odenia rethaphalaia anan mitcha roob afebia zachur secebia tabania odia banibanu. Capita pph. feros phemobalam zephani bonni azgad bthai adonaya beggari adin azead zephia azur odenia alum belai areph anathor nebai methaphia mosollai azir melizabel sadoch reddua felthia anan ania ofter anania alub alof phaleam sobek rei alenia madia ethaia banan anan meluch arui biana ⁊ reliqui de pph. Sacerdotes leuire ianitores ⁊ cantores nathinim et omnes qui se leparauerunt de pph. nazaru ad legem dei. uxores eor filij eor ⁊ filie eor omnes q poterant sapere spondentes pro fratribus suis: optimates eor et q ueniebat ad pollicendum et inradu ut abularet in lege dni qua dederat i manu moysi tui fuit uenire frater ⁊ cunctidiret uenire madaria dni dei nri et iudicia ei ⁊ criminarias ei et ut no darent filias nras ppho tere: et filias eor no acciperent filijs nris. Populi q tere qui imponebat uenialia et omnia ad usum per die sabbat ut uendat no accipiet ab eis in sabba to et in die sandificato. Et dimittent

annu septimur: et ratione uniuscuius
mus. Et statuerunt super nos precepta. ut
demus terciā partē fidei per annū ad opus
domini dei nostri: ad panes propitiū et
ad sacrificiū sempiternū et in olorum
et sempiternū in sabbatis et in kalendis
in sollemnitatibus et in sanctificationibus et pro
peccato. ut egerit pro israel: et in omni
vsum domini dei nostri. Hortes ergo mili-
mus super oblationē lignorum inter sacer-
dotes et leuitas et populum. ut inferrent in
domū dei nostri per domos patrum nostrorum
per tempora a temporibus anni usque ad annū:
ut ardeat super altare domini dei nostri. sicut
scriptū ē in lege moysi. Et ut afferrent
primo genita terre nostre et primitiua u-
niūscuius fructus omnis ligni. ab anno i annū
in domo domini: primitiua filiorum nostrorum
et pecorum nostrorum. sicut scriptū ē in lege: et
primitiua bouum nostrorum et ovium nostrorum. ut
offerrent in domo dei nostri sacerdotes
ministrare et domini dei nostri. Et primitiua
riborum nostrorum et libaminum nostrorum. et poma
omnis ligni. vinum et olei afferre-
mus sacerdotibus ad gazophilatiū dei
nostri: et decimā partē terre nostre leuitis. Ipsi
leuite decimas accipiant ex omnibus ciui-
tationibus operum nostrorum. Erat autē sacerdos
filius aaron cui leuitis in decima leuita-
ri: et leuite offerret decimā partē decime
sue in domo dei nostri ad gazophilati-
um in domo thesauri. Ad gazophi-
latiū enī depozabūt filij israel et filij leui
primitias frumenti et vini et olei: ibi e-
runt vasa domini sanctificata et sacerdo-
tes et cocores et ianitores et ministri: et
nō dimittemus domina dei nostri. **xxj**
Habitauerūt autē principes populi in
hierusalem. Reliqua vero plebs
mille sortem. ut tolleret unā partē de
decē qui habitaturi essent in iherusalem ciuitate
sancta: nouē vero partes i ciuitatibus

Benedixit autē p̃p̃lus om̃ibus uir̃is q̃
se sponte obulecāt ut habitaret in iheru-
salem. Ñq̃ sunt itaq̃ principes p̃uin-
cie q̃ habitauerūt in iherusalem ⁊ in ciui-
tatibus iuda. Habitauerunt autem unus-
quisq̃ in possessione sua in urbibus
suis isrl̃: sacerdotes leuite- nachinnee-
et filij euzor salomons. Et in iheru-
salem habitauerunt de filiis iuda: et de
filiis beniamin. De filiis iuda: athai-
as filius aziam- filij zacharie- fili a-
marie- filij saphatie- filij malalehel.
De filiis phares: ismaasia- filius ba-
ruch- filius colozo- filius azia- filius
adaya- filius ioarib- filius zacharie-
filius silonites. Omnes filij phares
qui habitauerūt in iherusalem: quadrin-
gentisegingintanovem uiri fortes. Ñq̃
sunt autē filij beniamin. Bellū filius
mosollam- filius ioed- filij phadaia-
filius rolaia- filij masia- filij ethel- fi-
lius ysiaa. Et post eum gebbai sellai-
non gentingintodo. Et ioel filius
zechri p̃p̃oset eoz: ⁊ iudas filij semua
sup ciuitate secūd. Et de sacerdotibus
idaia filius ioarib- iachin- laraia fili-
us helphie- filij mosollā- filij iadorch-
filij meraiorch- filij ahioh principes
dom̃ dei: ⁊ fratres eoz faciētes opera
templi- odingētinginduo. Et adaia-
filius ieoam- filius pyleia filij amfi-
hilij zacharie- filij p̃hellur- filij melchpe-
et fratres eius principes p̃m̃: ducenti-
quadraginduo. Et amafai- filij az-
rihel- filij azi- filij mosollamorch- filij
emmer- ⁊ fratres eoz potentes nimis-
centūingintodo: et p̃p̃ositus eoz-
zabdiel filius potētū. Et de leuitis:
sebiaia- filij asob- filij asaricam- filij
asabia- filij hom- ⁊ sabachai- et ioza-
bed- sup omnia opera q̃ erāt forinse-
rie in domo dei a p̃ncipibz leuitay.

Et mathania filius micha filius zebedei
filius asaph princeps ad laudem adu. et ad
confitendum in oratione. et bebeccaas scilicet
de filiis eius. et abda filius samuha filius
galal filius ydithun. Omnes leuite in ci-
uitate sancta: ducuntur ad ager suorum. Et
ianitores: accubant telmon. et fratres eorum
qui custodierunt hostiam. centum septuaginti
raduo. Et reliqui ex israel sacerdotes. et
leuite in uniuersis ciuitatibus iuda. unius-
quisque in possessione sua. et nathinnei
qui habitabant in ofel. et syraha. et galpaha.
De nathinneis. et episcopis leuitas in
iherusalem: azzi filius banni filius asabie filius
mathanie filius micha. De filiis asaph:
cantores in ministerio domus dei. Prece-
ptum quippe regis super eos erat. et ordo
in cantoribus per dies singulos. et sacharia
filius mesezebel. de filiis zara filius iuda
in manu regis iuxta omne uerbum prophete:
et in domibus per omnes regiones eorum.
De filiis iuda habitauerunt in carithar-
be. et in filiabs eius. et in dibon. et in filia-
bus eius. et in capseel. et in uichs eius. et in
iesue. et in molada. et in bechaleth. et in
asersual. et in beclaber. et in filiabs eius. et
in sicelech. et in mochoa. et in filiabs eius.
et in rammon. et in fara. et in ierimuth.
zonoa. qdolla. et in uillis eorum: lachiel.
et in regionibus eius: azech et in filiabs
eius. Et manserunt in beclaber usque ad
uallē emmon. filii autem beniamin: age-
ba. mechimias. et hai. et bechel. et filia-
bus eius: anath. nob. anana. asor.
rama. gethai. madid. seboim. nebal-
lach. et ono uille artificum. et de leui-
tis. portiones iude et beniamin. **¶**
Hij sunt autem sacerdotes et leuite. qui
ascenderunt cum zorobabel filio sa-
lachiel. et iosue: sarai. iheremias.
eldas. amaria. melluch. ac. sechemi-
as. reum. medimuth. addo. genthon.

abramiamin. inadia. belga. semeia.
et ioarib. et ydaia. sellu. amoch. elcia.
adaia. Ipsi principes sacerdotum et fratres
eorum in diebus iosue. Porro leuite: iesua.
benmui. cedmihel. sarabia. iuda. ma-
thanas. super ymno. ipsi et fratres eorum. et
bebecca. atque ethanni. et fratres eorum unius-
quisque in officio suo. Josue autem genuit
ioachim. et ioachim genuit eliasib.
et eliasib genuit ioiada. et ioiada genuit
ionathan. et ionathan genuit ied-
dua. In diebus autem ioachim erat sacer-
dotes. principes familiarum: sarai. ma-
arie. iheremie. ananie. eldre. mosollai.
amarie. iohannan. milico. ionathan.
sebenie. ioseph. aran. edna. maraioth.
elci. adair. zacharie. genthon. mosol-
lam. abie. zechi. miamin. et moadie.
feli. belge. sammu. semeie. ioathan.
ioarib. mathanai. ioiada. azzi. sellai.
relaia. mochober. elchir. aschir. ydaie.
nathanahel. leuite in diebus eliasib. et
ioiada. et ionathan. et ieddua. scripti
principes familiarum et sacerdotes in re-
gno darii perse. filii leui principes fa-
miliarum scripti in libro uerborum dierum: et
usque ad dies ionathan filii eliasib. Et
principes leuitas: aschib. sechie. et iesue
filius cedmihel. et fratres eorum per uires suas:
ut laudarent. et confiterentur iuxta preceptum
dauid uiri dei. et obseruarent eque per ordi-
nem. Mathania. et bebecca. et obedia.
mosollam. thelmon. accub. custodes
portarum. et uestibulorum ante portas.
Ipsi in diebus ioachim filii iosue. filii io-
sedech. et in diebus neemie ducunt. et
eldre sacerdotis scribey. In dedicatione
autem muri iherusalem. confecerunt leuitas
de omnibus locis suis ut adducerent eos
in iherusalem. et facerent dedicationem et leti-
ciam. et ad dationem gratiarum. et cantum. et in omni-
bus psalterijs et organis. Gregati

sunt autem filii cantorum. et de capitulis circa
iherusalem. et de uillis netuphati. et de domo
galgal. et de regionibus geba. et azma-
neth: qui uillas edificauerunt sibi cantores
in circuitu iherusalem. Et mudati sunt sa-
cerdotes et leuite: et mudauerunt psalmum.
et portas et murum. Ascendere autem feci
principes iuda super murum. et statui duo-
decim magnos choros laudantium. Et ie-
runt ad degeram super murum ad portam Be-
quiliam. Et iuit post eos osaias. et me-
dia pars principum iuda: et azarias.
eldas. et mosollai. iuda. et beniamin. et
semeia. et iheremia. Et de filiis sacerdo-
tum in tubis: zacharias filius ionathan.
filius semeie. filius mathanie. filius micha-
ie. filius zechur. filius asaph. et fratres eius. se-
meia. et azarel. malalai. galalai. ma-
ai. nathanahel. et iuda. et anani. in va-
sis canticum dauid uiri dei: et eldras scriba
ante eos in porta fontis. Et contra eos as-
cenderunt in gradibus ciuitatis dauid. in
ascensu muri super domum dauid: et usque
ad portam aquarum ad orientem. Et chorus
secundus gratias referentium ibat ex aduerso.
et ego post eum: et media pars populi super
murm. et super murum furnorum. et usque
ad murum latissimum. et super portam ephraim.
et super portam antiquam. et super portam pisci-
um. et murum ananahel. et murum emar.
et usque ad portam georgis. et steterunt in por-
ta custodie. Steteruntque duo chorus lau-
dantium in domo dei: et ego et dimidia
pars magistratum meum. Et sacerdotes.
eliasib. maasia miamin. michas. e-
liogai. zacharia. et anania in tubis. et
maasia. et semeia. et eleazar. et azi. et io-
hannan. et melchias. et elam. et ezer. Et
clare cecinerunt cantores: et iezeia posui-
tus. Et immolauerunt in die illa uidi-
mas magnas. et letati sunt. Deus enim
letificauerat eos leticia magna. Sed

et uxores eorum et liberi gausti sunt. et au-
dita est leticia iherusalem per uel. Recensuerunt
ergo in die illa uiros super gazophilacia
thelauri ad libamina. et ad primitias.
et ad decimas. ut introferret per eos pri-
ncipes ciuitatis in decore gratiarum. adio-
nes sacerdotes et leuitas: quia letificatus
est iuda in sacerdotibus. et leuitis assistentibus.
Et custodierunt obseruationem dei sui. et
obseruationem expiationis: et cantores et
ianitores. iuxta preceptum dauid et salo-
monis filii eius: quia in diebus dauid et a-
saph ab egredio erant principes octidui.
et cantores in canticum laudantium et obsecran-
tium deo. Et omnes israel in diebus zorobabel
et in diebus neemie dabant partes can-
toribus et ianitoribus per dies sin-
gulos. et sanctificabant leuitas. et leui-
te sanctificabant filios aaron. **¶**
In die autem illo lectum est in volumine
moysi: audire populo. Et inuenerunt scri-
ptum in eo quod non debeant introire am-
monites et moabites in ecclesiam dei usque
in eternum eo quod non occurrerint filiis israel
cum pane et aqua. et conduxerunt aduersum
eos balaam ad maledicendum eis: et dicit
deus noster maledictionem in benedictione.
Nam statim est autem cum audissent legem: sepa-
rauerunt omnem alienigenam ab israel. Et
super hoc erat eliasib sacerdos qui fuerat
propositus in gazophilacio domus dei
nri. et proximus tobie. Fecit ergo sibi ga-
zophilacium grande: et ibi erat ante eum re-
ponentes munera et thus. et uasa. et deci-
mas frumenti. uini. et olei. partes leuitarum
et cantorum et ianitorum et primitias sacerdo-
talis. In omnibus autem hijs non fuit iheru-
salem: quia in anno tricesimo octavo artaxer-
xis regis babilonie ueni ad regem. Et in
fine dierum rogavi regem. et ueni in iheru-
salem. Et intellegi malum quod fecerat helia-
sib tobie: ut faceret ei thesaurum in uestibus

usq; secundo anno regni dario regis per-
saru. Rex darius fecit cenā magnā o-
mnibus uentibus suis: et omnibus ma-
gistratibus medie et persidis et omnibus
purpuratis: et p̄toribus et cōsulibus: et pre-
sedis sub illo ab india usq; ethiopia:
centumviginti septem provinciis. Et cū mā-
dnca esset: et bibissent et faciatu cōterent:
tūc darius rex ascendit in cubiculo suo:
et dormiuit et epergefactus est. Tūc illi
tres iuvenes corporis custodes qui cu-
stodiebāt corp⁹ regis: discessit alter al-
teri. Dicam⁹ unusquisq; nēm finonē
qui p̄cellat: et cuiusq; apparuerit ser-
mo sapiēti⁹ alteri⁹: dabit illi darius
rex dona magna: purpura cooperietur:
et in auro bibet et sup auro dormire:
et cunctū aureum feret⁹: et dātinū bisti-
nam: et torquē circa collū: et sedō loco
sedebit a dario p̄pter sapiētiā suā: et
cognat⁹ dario uocabit⁹. Tūc scriben-
tes singuli suū uerbū signauerūt: et posue-
runt sub⁹ ceteris dario regis: et dixe-
runt. Quis surrexerit rex dābinus illi
scripta nra: et qd cūq; iudicauerit rex e-
trib⁹: et magistrat⁹ persidis: quoniam
uerbū ei⁹ sapiēti⁹ est: ipi dabit uictō-
ria sicut scriptū ē. Unus scripsit. Forte
est uinū. Alius scripsit. Fortior est rex.
Tercio scripsit. Fortiores sunt m̄heres:
sup omnia aut uincit ueritas. Et cum
surrexisset rex acceperunt scripta sua: et
dederūt illi: et legit. Et m̄tēs uocauit
omnes magistrat⁹: p̄clat⁹: et medos:
et purpuratos: et p̄tores: et p̄sedos:
sedecit in cōilio: et lecta sunt scripta co-
ram ipis. Et dixit. Vocate adolescen-
tes: et ipi indicabūt uerba sua. Et vo-
cati sūt: et introierūt. Et dixit illis. In-
dicare nobis de hijs que scripta sunt.
Et cepit prior qui dixerat de fortitudi-
ne uini. Et dixit. Viri quam p̄ualer

uinū omnibus hominibus qui bibūt illud.
Seducit mentē. Itēq; regis et orphanū
facit mentē uanā. Item tenu ac libere
pauperis ac diuitis et omnem mentem
cōuertit in securitatē: et iocunditatē: et
non meminit omnem tristitiā: et debuit:
et omnia p̄cordia facit honesta: et non
meminit regē nec magistratū: et omnia
p̄ talē loqui facit. Et non memine-
runt cū biberint amicitia nec fraterni-
tatē: sed post nō multū sumunt gladi-
os: et cum a uino mescerint et succere-
runt nō meminerunt que gesserunt. Et
uiri nūm p̄cellit uinū? Quis sic cogi-
tat facere? Et tacuit hoc dicto. **E**t
indignus sequens dicit: qui di-
xit de fortitudine regis. Et uiri:
nūm p̄cellit homines: qui terrā: ma-
re obdunt: et omnia que i eis sunt: Rex
aut sup omnia p̄cellit: et dominatur eo-
rū: et omne qd cūq; dixerit illis faciunt.
Et si m̄tēt illos ad bellatores: uo-
dunt et demolit montes: et muros: et
turreas. Ingulant et ingulant: et regis
uerbū nō p̄tercunt. Nam si uicerint:
affectū regi omnia quecūq; p̄dant su-
cunt. Similiter et alij omnes et quo-
quot non militāt nec pugnat sed co-
lunt terrā: rursum cū fuerint merces
affectū tributa regi. Et ipsi unus sol⁹
si dixerit occidite occidit: dixerit: remi-
tite remittit: dixerit: p̄cutite: p̄cutit: di-
xerit: ceterum inate ceterum inat. Dixerit: edi-
ficare edificat. Dixerit: cecidit: cecidit: di-
xit: plātate plātant: et omnis plebs et
uirtutes ei⁹ obaudiūt: et sup hoc ipse re-
cūbit: et bibet: et dormit. Ipī aut custodi-
unt in circuitu ei⁹: et nō possunt ire sin-
guli: et facere opera sua: sed in dicto ob-
audientes sunt ei. Viri: quomōdō non
p̄cellit rex qui sic diffamatur? Et taci-
t. Tercius qui dixerat de mulieribus:

ueritate: hic est zorobabel: cepit loqui.
Viri: nō magnus rex: et multi homi-
nes: nec uinū p̄cellit. Quis ē ergo qui
dūator eo⁹? Nōne m̄heres gauerūt
regē et omne pplm qui dūatur mari et
terre: et illis nati sunt: et ipse educa-
uerūt eos q̄ plātauerūt uineas et qui-
bus uinū fit? Et ipse faciunt stolas o-
mnium hominū: et ipi faciūt gloriā ho-
minibus: et nō possunt homines sepa-
rari a mulieribus. Si congregauerint au-
rū et argentū: et omne rem speciosam
et uident mulierē unā bono habitu:
et bona specie: omnia hec relinquētes i
eā intendūt: et aperto ore cōspiciūt: et
eā alliciūt magis q̄ aurū et argentū:
et omnem rem p̄iosam. Homo suū pa-
trē relinquit qui emendat illū et suā re-
gionē: et ad mulierē se cōiungit. Et cū
muliere remittit animā: et neq; p̄tem
meminit: neq; m̄tem neq; regionē. Et
hinc oportet uos scire: quoniam mulie-
res dūantur uiri. Nōne dolens? Et ac-
cipit homo gladiū suū et uadit i uia
facere furta et homicidia et mare nauig-
are et flumina: et leonē uidet et in tene-
bris ingredit⁹: et cū furcū fecerit et scau-
des et rapinas: amabili sue affect. Et
itēq; diligit homo uxore suā magis q̄
patrē aut m̄tem. Et multi demētes fa-
di sunt p̄pter uxores suas: et secuti facti
sunt p̄pter illas: et multi p̄ceperūt et in-
gulati sunt: et peccauerūt propter mu-
lieres. Et nūc redire michi q̄a magn⁹
est rex in potestate sua: quoniam omnes
regiones uenit tangere eū. Et idē tam
tamē apertū filiā bezacis: mirifici cō-
ubina regis: sedem iuxta regē ad de-
xerā: et auferentē diadema de capite e-
ius: et imponentē sibi: et palmis cede-
bat regē de sinistra manu. Et sup hec
aperto ore inuebat eā: si acciderit ei

ridet: nam si indignata ei fuerit blan-
ditur: donec reconcilietur in gratiam.
Et uiri: cur nō sunt fortiores mulieres?
Magna est terra: et excelsum est celum.
Quis ista agit? Et tūc rex et purpura-
ti inuebātur in alterutro. Et inchoa-
uit loqui de ueritate. Et uiri: nōne for-
tes sunt mulieres? Magna est terra: et
excelsum est celū: et uelox cursus solis
cōuertit in gyro celū in locū suū i una
die. Nōne magnific⁹ ē qui hec facit?
Et ueritas magna: et fortior p̄re omni-
bus. Omnis terra ueritatē inuocat: ce-
lum etiā ipam benedicat: et omnia ope-
ra mouēt et tremūt eā: et non est cū
ea quicq; iniquū. Vinum iniquū: in-
quus rex. Iniqui omnes filij hominū:
et iniqua illorū omnia opera: et nō est
in ipis ueritas. Et i sua iniquitate p̄ce-
būt: et ueritas manet et inualefcit in
eternū: et uiuit: et optinet in secula secu-
lorū. Nec est apud eā accipere p̄sonas:
neq; differentias: sed q̄ iusta sunt facit
omnibus iniustis ac malignis: et omnes
benignat in operibus ei⁹. Et non est
in iudicio eius iniquū: sed fortitudo: et
regnū: et potestas: et maiestas omniū
euerū. Benedic⁹ deus ueritatis. Et de-
sist loquēdo. Et omnes ppli clamaue-
runt: et dixerūt. Magna est ueritas et
p̄ualer. Tūc rex ait illi. Petē si qd uis
amplius q̄ que scripta sunt: et dabo
tibi secūdu qd inuenit⁹ es sapiēti⁹: et
proxim⁹ michi sedebis: et cognat⁹ me-
us uocaberis. Tūc ait regi. Memor
esto uoti tui qd uouisti edificare iheru-
salem i die qua regnū accepisti: et omnia
uasa que accepta sunt et iherlm remit-
tere: que separauit cyrus quando ma-
stauit babiloniā: et uoluit remittere
ea ibi. Et tu uouisti edificare templū:
quod intenderunt ydumei quando

regiminata ē iudea a chaldeis. Et nūc hpc
ē qđ postulo dñe ⁊ qđ peto: hpc ē maie-
stas a te qđ postulo: ut facias vocū qđ
uocasti regi teli ē ore tuo. Tūc surgēs
dare? regē oscular? ē illū: ⁊ scripsit episto-
lā ad omnes dispēlatōres ⁊ p̄fēdos. et
purpuratos. ut deducerēt eū: ⁊ eos qđ cū
illo erāt. omnes ascendēs edificare ihe-
rusalē. Et omibz p̄fētis qđ erāt i syria ⁊
phēnice ⁊ libano scripsit ep̄las: ut tra-
rēt ligna cedrina a libano i iherlīm: ut e-
dificaret cū eis ciuitatē. Et scripsit omi-
bus iudeis qđ ascendēt a regno i iudeā
pro libertate: omne potētē ⁊ magistratū
et p̄fēdū nō sup̄uenire ad ianuās i-
p̄lor: ⁊ omne regiōne qđ optinuerant
esse immūne eis: ⁊ ydumei reliquē ca-
stella qđ optinēt iudeor: et i iherusalem tē-
pli dare p̄ singulos ānos talēta viginti
usq; dū p̄redificaret: et sup̄ saccū olo-
cauistomata uelilare qđ die sicut habēt
p̄ceptū: alia talēta decē offerre p̄ singulos
ānos: et omibz qđ p̄cedūt a babilonia
dēre ciuitatē: ut esset libtas tā ip̄is qđ
filijs eor: ⁊ omibz sacerdotibz qđ p̄cedūt.
Scripsit autē ⁊ quāritatē ⁊ saccā stolā
iussit dari in qua deuiēt: ⁊ leuitis scri-
psit dare p̄cepta usq; i dñē qua sūma-
bit dom⁹ et iherlīm egrediet: et omibz ci-
uitatibz ciuitatē scripsit dare eis sors
et stipēdia. Et dimisit omnia uasa qđ se-
parauerat tyrus a babilonia: ⁊ omnia
quecūq; dixit tye? ⁊ ip̄e p̄cepit fieri: et
mitti iherlīm. Et cū p̄cessisset ille ad ole-
scēs. eleuās facie i iherlīm: benedixit regi
teli ⁊ dixit. Abs te ē uictoria: ⁊ abs te ē
sapientia. et claritas. Et ego sū? tu? sū.
Benedict⁹ es. qđ dedisti michi sapientiā: ⁊
tibi sūctor dñe de⁹ p̄ntis n̄ror. Et acce-
pit ep̄las: ⁊ p̄fēd⁹ ē i babiloniā. Et re-
nūt ⁊ nuntiāuit s̄bz suis omibz qđ fue-
rūt i babilonia: ⁊ benedixit dñi p̄nti

suor: qm̄ dedit illis remissionē ⁊ reli-
gerum. ut ascenderent et edificarent
iherusalem et templum ubi nomina-
tum est nomen dñi in ip̄o: et egredietur
cum musicis ⁊ leticia diebz septē. **P**
ost hec autē electi sūt ut ascende-
rēt p̄cipes pagorū p̄ domos p̄-
tibus suas: ⁊ uxores illor: ⁊ filij et filie
eor: ⁊ sūi ⁊ acclē ip̄or: et pecora illor.
Et dare? regē milit una cū eis eq̄tes mil-
le donec deducerēt eos iherlīm cū pace
⁊ cū musicis ⁊ cū cypanis ⁊ abijerēt o-
mnes fies erāt iudeos: fecit eos alie-
dere sūnt cū eis. Et hec sūt nom̄a uirorū
qđ ascenderūt p̄ pagos suos i tribz ⁊ in
partē p̄cīpat⁹ ip̄or. Sacerdotes: filij
phinees. filij aaron. ihs filij ioseph:
ioachim filij zorobabel filij salathiel
de domo dauid. et p̄gentē phares tribu
iuda: qđ locut⁹ ē sub dario rege pla-
rū lūmōnes mirificos i sēdo āno regni
ip̄i mēse nisan p̄mo. Būt autē hī qđ a-
scenderūt ē iudea de captiuitate trāsmi-
grationis: qđ trāsmigrauit nabuch-
odonosor rex babilonie i babilonē: ⁊ re-
latus ē iherlīm. Et restituit partē iude u-
nusquisq; ciuitatē suā qđ reuerūt nō zo-
robabel et ihesu: neemias. artores. si-
meo. emmanio. mardocheo. beshur.
medchplatoch. olioro emonia. un⁹ de
p̄cīpatibz eor: ⁊ numer⁹ a gētibz eor
et p̄positis eor. filij phares: duo mi-
lia cētūseptuaginta duo. filij aro-
tia milia quinquaginta septem. filij semo:
centumquadraginta duo. In filijs ihe-
su: ⁊ ioabes. millecenti duo. filij de-
mu: duo milia quadringentē septua-
ginta. filij dpraba: ducenti quinq; filij
banica: centumseptuaginta duo. filij be-
bed: qđringētes. filij archad: qua-
dringentiugintē septem. filij thān:
mīginta septē. filij zoroar: duo milia

septuaginta septē. filij adun: qđringētes
⁊ aginta duo. filij aderedis: centi duo.
filij nalo ⁊ zelas: cētū septē. filij azo-
ro: qđringētes ⁊ aginta duo. filij iedar:
bonē: centū ⁊ aginta duo. filij ananie:
cētū ⁊ aginta. filij aloni. filij marlar:
qđringētiugintū duo. filij zabarus:
nonaginta quinq; filij sepolemon: cen-
tū ⁊ aginta. filij nepopas: quiqua-
ginta quinq; filij hechanar: centū quī-
quaginta duo. filij ebediam: centū
⁊ aginta duo. filij rearpatos: qđ em-
radies ⁊ modie: qđringētiugintē
duo. Qui ē gramias ⁊ gabea: centū
⁊ aginta. Qui ē bellēlo. et reaggē: septuaginta
quinq; filij bethar: centū ⁊ aginta
duo. Qui ē bethenobes: quiquaginta quī-
q; filij lipis: centū quiquaginta quī-
q; filij labonni: cētū quiquaginta
septē. filij sichem: cētū septuaginta.
filij suadon ⁊ diom: cētū septuaginta
duo. filij reie: duo milia cētū quā-
draginta quinq; filij anaa: cētū
septuaginta. Sacerdotes. filij iedus:
filij euthe: filij eliasib: cētū septuaginta
duo. filij emecus: ducenti quiquaginta
duo. filij salurij: cētū quiquaginta
septem. filij tarce: ducentiugintē
septē. leuite. filij ihesu i radubel ⁊ ba-
mis. et sechias. et edias: septuaginta
septor. Om̄is numer⁹ a duodecimo
āno: triginta milia quadringētes
⁊ aginta duo. filij ⁊ filie ⁊ uxores. om̄is
cōputatō. qđraginta milia ducenti quā-
draginta duo. filij sacerdotū qđ psalle-
bāt i templo. filij asaph: centū ⁊ aginta
duo. filij uero. filij elimeam. filij a-
zer. filij amon. filij accuba. topa. filij
robi: om̄es centū ⁊ aginta duo. Sacer-
dotes lūitēs i templo. filij sel. filij gal-
pha. filij tabloch. filij carie. filij su. filij
hellu. filij labana. filij armacha. filij

accub. filij uitha. filij cetha. filij aggab.
filij obai. filij anani. filij ranna. filij
geddu. filij au. filij radin. filij delanō.
filij nechba. filij casaba. filij gaze. filij
azni. filij sunone. filij acce. filij bātem.
filij ahana. filij mauci. filij nāsim. fi-
lij accu. filij agista. filij azni. filij ka-
non. filij kasalon. filij meedda. filij su-
sa. filij caree. filij barcus. filij laree. filij
coeli. filij nāsi. filij agisti. filij pdon:
salomon filij ei⁹: filij asophoth. filij
phasida. filij teli. filij dedon. filij gad-
dahel. filij sephgi. filij aggia. filij sacha-
reth. filij sabathen. filij caroneth. filij
malstch. filij ame. filij salus. filij ad-
dus. filij suba. filij eura. filij rahons.
filij phasphar. filij malmōn. Om̄es
sacro lūitēs ⁊ pueri salomonis: qua-
dringentiugintū duo. Bji sūt filij
qđ ascenderūt a cheruel ⁊ cherla. p̄cī-
pes eor. carnellā ⁊ careth. et nō pote-
rāt edicere ciuitates suas. et p̄gentes:
quē admodū sūt et isrl: filij dalari. fi-
lij tubal. filij nechodairi. et sacerdotibz
qđ fungebāt sacerdotio ⁊ nō sūt inue-
ti: filij obya. filij achilos. filij addin: qđ
accepit uxorem et filiabz phargeleu et
uocati sūt nōie ei⁹. Et horū quē sita
est generis scripta impedita: ⁊ nō
est inuenta: et phibiti sūt sacerdotio
fungi. Et dixit illis neemias. et altha-
ras ne p̄uidēt lāda: donec surgat
p̄ntis dñi in ostensionē ⁊ ueritatem.
Om̄is autē isrl erat duodecim milia:
receptis s̄bz ⁊ acillis qđraginta mi-
lia trecentiuginta. B̄tūi hōr et
analle. septem milia trecentiuginta
septem: cātōres et cantantes. ducenti se-
⁊ aginta quinq; cantel. quadringē-
tiuginta quinq; equi septem milia tri-
ginta: muli ducenti milia quadragin-
ta quinq; subingalia quinq; milia

viginti quique. Et de ipsorum ipsi pagos. dum venirent in templum domini quod erat in iherusalem: inquare: et suscitare templum in loco suo secundum suam uteretur. et dari in templum iherosolymorum operum facerem. auti minas. Duodecim milia. et stolas sacerdotales centum. Et habitaerunt sacerdotes et leuite. et qui egerant de plebe in iherusalem et regione: et sacri cattores. et obitarii. et omnes israel in regionibus suis. Instare aut septimo mense. cumque esset filius israel unusquisque in suis rebus: conuenerunt unanimes et actum fieri erat ante ianuam orientalem. Et stantes iherusalem filii isedech. et fies eius sacerdotes. et zorobabel filius salathiel. et huiusmodi. parauerunt altare. ut offerret super illud olocausta secundum quod in libro moysi hominis dei scripta sunt. Et conuenerunt sibi et alijs nationibus terre: et erectum factumque in loco suo omnes gentes. et: et offerret hostias. et olocausta nomina domino matutina. Et egerunt semophagia. et dies sollempne sicut preceptum est in lege. et sacrificia quod die sunt oportebat. et post hec oblationes institutas. et hostias sabbatarum. et neomeniarum. et dies sollempne omnium sanctificationum. Et quot quot uenerant domino a neomenia septem mensis reperit hostias offerre deo. et templum domini novum erat edificatum. Et dederunt pecuniam lapidariis. et fabris. et portum et pabula cum gaudio. Et dederunt tacta libo omnes et ceteris. ut trasueheret illis de libano trabes cedrinas. et facerent rates in ioppa portum: secundum decretum quod scriptum erat eis a cyro rege persarum. Et in secundo anno uenerunt in templum dei in iherusalem. secundo indicoauit zorobabel filius salathiel. et iherusalem filius isedech. et fies ipsorum et sacerdotes. et leuite. et omnes qui aduenerant de captiuitate in iherusalem: et fundauerunt templum dei.

nouidimus sed melius sed annu et ve-
 nissent in iudaea et iherusalem. Et haec
 leuitas a viginti annis super opera domus. Et
 fecit iherusalem et filii eius et fratres omnes
 leuitas spirantes et recitatores legis fa-
 cientes opera in domo domini. Et fecerunt sa-
 credotes habentes rotas et tubas et co-
 uirte filii alaph habentes cymbala et col-
 laudantes dominum et benedicentes secundum do-
 mum regis israel. Et cantabant canticum domini:
 quoniam dulcedo eius et honor in secula super om-
 nem israel. Et omnis populus tuba conuer-
 titur et psallauerunt voce magna collau-
 dantes dominum in suscitacione domus domini. Et
 venerunt et sacerdotibus et leuitis et pso-
 ribus secundum pagos leuiticis qui venerant
 pristina domum: et ad huius edificacionem
 cum clamore et plaudu magno: et multi
 et tubis et gaudio magno: intantem
 populus non audiret tubas propter plaudum
 populi. Turba tamen erat tubis canens ma-
 gnifice: ut ut loque audiret. Et audie-
 runt inimici rebus iude et beati antiochia ve-
 nientium: quoniam qui esset vox tubas. Et cognou-
 erunt: scire quod erat et captiuum edificat
 templum domino deo israel. Et accesserunt ad zo-
 robabel et iherusalem et populos pagorum di-
 xerunt eis. Edificabimus una vobiscum.
 Similiter cum audiuimus dominum nunc
 ipsi pariter incedunt a diebus abasareth
 regis assiriorum: qui transnigrauit nos
 hic. Et dixit illis zo robabel et iherusalem
 et principes pagorum israel. Non est nobis et
 vobis edificare domum dei nostri. Nos so-
 lum soli edificabimus domum dei nostri: et tu
 qui precepit nobis cruces et prelas. Hec
 autem terre incubantes hijs qui sunt in iuda-
 ea et leuitas opus edificacionis: et iherusalem
 et populos adducere. prohibebat eos re-
 dicare: et aggrelluras recedentes impe-
 diunt ne aliam autem edificium omnium
 vite christi regis: et peraxerunt fruduram

per hiemum usque ad dary regnum. **vj.**
In solo autem anno regni dary. prophetavit
 aggeus et zacharias filii addum prophete
 apud iudeos et christum: in nomine dei israel super
 eos. Tunc istas zorobabel filii salachiel
 et ihesus filii ioseph edificaverunt domum dei
 israel: in diebus istis edificavit domum dei israel
 et adfuerunt eis prophete domini et adiuvaverunt eos. In ipso
 tempore venit ad illos sylerus subregulus syrie
 et phenices et sarrabaranes et sodales
 eius: dixerunt ei. Quomodo presumitis vobis do-
 mum hanc edificare et redum istud et alia om-
 nia perficere? Et qui sunt constructores qui
 hec edificaverunt? Et habuerunt gratiam. Vili
 ratione facta super eos qui erat et captivi-
 tate a domino senioribus iudeorum: non sunt
 impediti edificare donec significaret dario
 de omnibus istis: et responsum accepit.
 In epistola epistolae: misit dario. Sylerus
 subregulus syrie et phenices et sarrabo-
 ranes et sodales eius: in Syria et phenicie
 fidelis regi dario salutem. Omnia nomen
 sunt domino regi: quod cum advenissent in re-
 gionem iudee et introissent in iherusalem in-
 ventum edificantes domum dei magnam et
 replam et lapideis polinis et magnis et
 preciosis materiis in parietibus: et opera
 illa instaurare fieri et suffragare et prospera-
 re in manibus eorum: et in omni gloria diligenti-
 ssime perfici. Tunc interrogavimus
 senioribus iudeis. Quomodo presumeretis vobis
 edificare domum istam: et opera hec
 fundare? Ideo autem interrogavimus: ut no-
 tum faceremus vbi habitaret et posuisset: et no-
 minum scripturam posuisset postulavimus
 illos. At illi responderunt nobis dices.
 Nos sumus qui domum dei fecit celi et terra: et
 edificabit hec domus ante oculos istius mul-
 tis a rege istius magnam et formidabilem: et
 gloriosam esse. Et qui pres vni rearedificabit
 erant: precaverunt idem israel: tradidit eos
 in manus nabuchodonosor regis

habilonie regis thaldecori: et domū
istam demolituri incenderunt: et ipsi
captivi duxerūt in babilonē. In pmo
anno regnāte cyro rege babilonie: sci-
psit cyrus rex domum hanc edificare: et
illa sacra vasa aurea et argētea q̄ equi-
lecat nabuchodonosor: de domo q̄ est i
ihrlm: et eleuauerat ea i suo tēplo: cur-
sus pulit ea cyrus rex de tēplo qd̄ erat
in babilonia: et tradita sunt zorobabel
et salmanasaro subregio. Et pceptū
est eis ut offerret hec vasa: et reponeret
in tēplo qd̄ erat i ihrlm: i ipm rēplū dē
edificare in loco suo. Tūc salmanasa-
rus subiecit kudamēra domus dñi q̄ est
in ihrlm: et p̄inde ulq̄ nūc edificat: et
nō accepit cōsumationem. Nūc ergo si
iudicat a te o rex: pquirat in regalibz
bibliothecis cyri regis q̄ sunt in babilo-
nia: si inuentū fuerit cōsilio cyri regis
reptā esse stucduram domū dñi que est
in iherusalē: i iudicat a domino rege
nostro: scribat de hijs nobis. Tunc rex
darius pcepit inquiri in bibliothecis:
et inuent⁹ est in egbathania opido qd̄
est in media regione loc⁹ vn⁹ in quo
scripta erant ista. Anno pmo regnā-
te cyro rex cyrus pcepit domū dñi que
est in ihrlm edificare: ubi incendebant
igni assiduō: cuius altitudo lit cubito-
rum decem: i latitudo cubitorum lega-
giuta q̄dratū lapidibz polias tribz: i
meritāno ligneo eiusdem regionis: et
meritāno vno nq̄or: i impendia dari
de domo cyri regis: et sacra vasa do-
mus dñi tam aurea q̄ argētea que re-
tulit nabuchodonosor: in domū dñi
que est in ihrlm ubi erant posita: ut po-
nāt illic. Et pcepit curā agere syennē
subregio in syrie i phenice: et zarcabaza-
nā i sodales e⁹: i q̄ ordinat erāt i syri-
a i phenice presides: ut abstinerēt se ab

rode loco. Et ego quonq; precepī in totū
edificare: et prospexi ut adiuuēt eos q̄
sunt ex captiuitate iudeorū: donec con-
summeetur templū edis dñi: ⁊ a vegeti-
tione tributōz syriceles: et pheniē: dili-
genter quantitatē dari hīs homini-
bus ad sacrificiū dñi. zorobabel pfe-
cto ad thāuros ⁊ arietes et agnos: si-
militer auro et fumeū et sal ⁊ vinum
et oleū inbāter per singulos annos:
prout sacerdotes qui sunt in iherusa-
lem didauerūt consumi quocūq; sine
ulla dilatione: ut offerat̄ur libationes
summo deo: pro rege et pueris ei⁹: et
oriet pro ipsorū vicia. Et denūtiatur:
ut quicūq; transgressi fuerint aliquid
ex hīs que scripta sūt: aut spreuerint:
accipiat̄ur lignū de suis proprijs: et
suspendat̄ur: et bona ipsorū regi ascri-
bant̄. Propterea ⁊ dñs cui⁹ nomen in-
uocatu⁹ ē ibi: retinuerit omne regem et
gentē: qui manū suā extendēt phibe-
re aut male tradere domū dñi illā q̄
est in iherlm. Ego darius rex decem-
q; diligentissime scdm̄ hęc feci. **vij**

Quine hyemnes subregibus celestibus et phoenices et sarabuzanis et lodales . obsecraui hijs qui a dario regi erant decreta . iulistebar sacrosandis operibus diligentissime cooperantes cum senioribus iudeis . principibus hycie . et prosperata sunt sacrosanda opera . pophe tantibus aggreo . et zacharia . prophetis . Et consummaverunt omnia per preceptum domini dei israel . et ex eo consilio cyri et dary . et artaxerxis regis pectas . Et consummata est domus nra usque ad tectum . et vice summa die mensis adar . sexto anno dary regis . Et fecerunt filij israhel et sacerdotes . et levite . et ceteri qui erant ex captivitate que appropinquavit . secundum ea que scripta sunt in libro moysi . Et optulerunt in

dedicationē templi dñi thauros. et
num. acieres ducentos. agnos recen-
tos: et hedos pro peccatis uniusq̃ isrl̃
duodecim: scdm̃ numerū tribuum isrl̃.
Et steterunt sacerdotes et leuite amici
holis per mibz sup̃ opera dñi dei isrl̃.
Et circumdedit libru moysi et obliuio ē fuit
gulas ianuas. Et egerit filij isrl̃ cum
hijz qui erāt et rapuitate illud p̃p̃le
quartadecima luna mēsis primū: quā-
do sanctificati sunt sacerdotes et leui-
te. Omnes filij captiuitatis nō sunt si-
mul sanctificati: q̃ia leuite om̃es simul
sanctificati sūt. Et immolauerūt phā-
se uniusq̃ filij captiuitatis: et fratribus
suis sacerdotibz ⁊ sibi in p̃p̃le. Et mē-
dicauerunt filij isrl̃ qui erāt et captiui-
tate omnes qui rēuēserūt ab om̃ibz
regectionibz gentiū terre: quereutes do-
minū: et celebrauerūt diē festū azimo-
rū septem diebus epulātes in cōsp̃ctu
dñi: quoñiā auertit cōsiliū regis assyri-
orū in eos: cōfortare manū eorū ad ope-
ra dñi dei isrl̃. Et post hūc. regnante
a tarzede p̃fectorū regē: accessit edras
filius azarie. filij helchie. filij toloni-
filij sadoch. filij archicob. filij amon. fi-
lij azabai. filij bocci. filij abyssue. filij
phineus. filij elcazari. filij aaron p̃m̃
sacerdos: hic edras ascendit de babilo-
nia: cū esset scriba et ingeniosus in
lege moysi que data est a dño israh̃l:
docere et facere. Et dedit ei rex gloriā-
t̃p̃ inueniuitur grāciā in om̃i dignitate
et desiderio in sp̃ritu eius. Et ascen-
derūt simul cū ip̃o et filijs isrl̃: et sacer-
dotibz et leuitis. ⁊ factis cōtoribz tem-
pli: et obliuio. et seruis templi in iheru-
salem. Anno septimo regnante a tar-
zede in quinto mēse: hic annus se-
p̃timus est regni: geminis de babilo-
nia nouilunio quinti mēsis uenerūt

iherosolimā iuxta pręptum illius: scđ-
 dum prosperitatē iānetis a dño ipso-
 rum datā eis. In hijs enī edrās ma-
 gnam disciplinā obinebat ne prece-
 duntet quicq; eos que esset et lege do-
 mini et pceptis: et docendo unūcum-
 ist omne iusticiā et iudiciū. Accē-
 tes autem qui scribebāt scripta artar-
 xetis regis: tradiderūt scriptū qđ obue-
 nerat ab artaxerxe regi: ad edrām sa-
 cerdotem et ledorem legis domini: cu-
 ius exemplum subiectum est. **iiii**
Regē artaxerxes: edrę sacerdoti et
 ledori legis dñi salutē. Humā-
 nior ego iudicis in beneficijs: pcepti-
 cis qui desiderāt et gerūt iudeos sua
 sponte: et sacerdotes et leuitas qui
 sunt in regno meo: comitari tecum in
 iherusalē. Si qui ego cupiunt ire tecū
 cōueniant et proficiant sicut placu-
 it michi: et septē amicis meis consilia-
 rijs: ut uisitent ea que aguntur scđm
 iudeā et iherū obsequātes sicut habes
 in lege dñi: et fecant munera domino
 israhel: que uouit ego et amici iherusa-
 lem: et omne aurū et argentū quod in-
 uentū fuerit in regione babilonie: do-
 mino in iherusalē cū illo quod est do-
 natiū pro ipsa gente in templū dñi ro-
 rum quod est in iherusalē: ut colliga-
 rūt hoc aurū et argentū ad thāuros
 et arietes: et agnos et hedos: et q̄ hijs
 sunt cōgruentia: ut offerant hostias
 dño sup altare dñi iporū quod est in
 iherusalē. Et omnia quecūq; uolueris
 fratribus tuis facere auro et argenteo:
 pte pro uolūtate tua scđm pceptū
 dñi dei tui: et fac totā uasa
 que data sunt tibi ad opēra domus
 dñi dei tui est in iherusalē: et cetera
 quecūq; tibi subuenerit ad opēra tēpli
 dei tui dabis de regali ga: ophilatio:

rum volueris cum fratribus tuis facere
auro et argento pectere secundum volun-
tatem domini. Et ego quidem rex artaxerxes
precepti custodibus thesaurorum syrie et phe-
nicie: ut quicunque scripserit eldras facer-
dos: et lector legis domini diligenter deue-
rit usque ad argenti talenta centum simili-
ter et aurum: usque ad fumentum modios
centum: et vini amphoras centum: et alia
quęcumque abundantur sine taxatione.
Omnia secundum legem dei fiant deo al-
tissimi: ne forte resurgat ira in regno
regis: et filij et filios eius. Quibus autem
dicitur: ut omnibus sacerdotibus et le-
uitis et sacris cantoribus et suis templi et
scribis templi huius nullum tributum neque ul-
la alia indiduo irrogetur: nec habeat
quisque prestatum obire eis quicquam. Tu
autem eldras secundum sapientiam dei
constitue iudices et arbitros in tota
syria et phenicie: et omnes qui legem dei
tui non novierint doce: ut quęquod
transgressi fuerint legem diligenter ple-
dant: siue morte: siue cruciatu: siue rei-
am pecunie multatione: vel abduci-
one. Et dixit eldras scriba. Benedictus
dominus patrum nostrorum: qui edidi-
t hanc voluntatem: in cor regis clarifica-
re domum suam quę est in iherusalem: et me
honorificavit in conspectu regis: et con-
siliariorum: et amicorum eius: et purpurato-
rum eius: et ego cõstans animo factus
sum secundum opulationem domini dei mei.
Et congregavi eis istos viros: ut simul
ascenderet mecum. Et hijs sunt ipsi se-
cundum suas patrias et principibus por-
tionales eorum qui mecum ascenderunt de
babylonia: in regno artaxerxis. Et fi-
lius phares: geslomus. Et filius sema-
riah: amenus. Filios david: accus filius
seccilie. Et filius phares: et zacharias:
et cum eo relictus sunt viri centumquingaginta

Et filijs duduoris moabilionis zara-
ri: et cu ipso viri ducentiquingenta.
Et filijs zacues iechonias zechoeli: et
cu ipso viri ducentiquingenta. Et
filijs sala maalias gotholie: et cum
ipso viri septuaginta. Et filijs lapha-
rie: et arias michei: et cu ipso viri odo-
gita. Et filijs iob abdias ieheli: et cu ip-
so viri ducentiduodecim. Et filijs ba-
nie salimoth filius iofaphie: et cu ipso
viru centu septuaginta. Et filijs beer: zacha-
rias beher: et cu ipso viri ducentiduodecim.
Et filijs ezead iohanes acechan: et cum
ipso viri centumdecem. Et filijs adoni-
cham ipfis postremis: et hec sunt nomi-
na totu elaphalam fili? gebel et seme-
ias: et cu ipso viri septuaginta. Et co-
gregavi eos ad fluvium qui dicitur chia-
et mechari: illic fuimus triduo: et reco-
gnovi eos. Et et filijs sacerdotu et levi-
taru no inveni illic. Et misi ad eleaza-
rum et eccelom: et masman: et malo-
ban: et enaathan: et samea: et ioribum
nathan: enuagan: zachariam: et mo-
sollamum: ipso dutores et peticos.
Et dixi eis: ut venirent ad iuddeu cui
erat apud locu gazophylaci. Et ma-
davi eis: ut dicerent iuddeo: et fratibz
eius: et illis qui erat in gazophylacio:
ut mitteret nobis eos qui sacerdotio
fungerent in domo dñi dei nri. Et ad-
dixerunt nobis secundu manu validā
dñi dei nri viros peticos: et filijs mo-
di: filij levi: filij israhel: sebebian: et fili-
os et fratres qui erat decem et odo: albi-
am: et amin: et filijs filior: chananei: et
filij eoz: viri viginti. Et et hys qui in
templo serviebāt quos dedit david: et
ipsi principes ad operatione levitis te-
plo servientiu: ducenti viginti. Omnia
nomina significata sunt in scripturis.
Et vovi illic ieiunium novem diebus in conspectu

dñi: ut quereat ab eo bonu inter nobis
et qui nobiscu erat et filijs: et peticos
propter infidias. Et vovi enim petere a
rege pedites et equites in comitatu tu-
tele gratia: contra adversarios nros. Di-
ximus enim regi: quoniam viri dñi erit
cu eis: qui inquirunt eu in omni affluu.
Et ites deprecari sumus dñm dei nrm
secundu hec: que et ppetu habuimus:
et compotes facti sum? deo nro. Et se-
paramus et plebis ppositis: et sacerdoti-
bus templi viros duodecim: et sedebi-
an: et asannan: et cu eis et fratibz eoz
viros decem. Et appendi eis aurū et ar-
gentū: et vasa sacerdotalia domus dei
nostre: que donauerat rex: et consiliarij
eius: et principes: et omnis israhel. Et cu
appendissem: tradidi argentū talenta
centu quingenta: et vasa argentea
talentor: centu: et auri talenta centum:
et vasoru auror: septies viginti: et va-
sa rea de bono examento splendētia
duodecim: auri specie reddentia. Et di-
xi eis: Et vos sancti estis dño et vasa
sunt sancta: et aurū et argentū vortū ē
dño deo patrū nostrorū. Vigilate et
custodite donec tradatis et plebis ppo-
sitis: et sacerdotibz et levitis et principi-
bus civitatu israhel in iherusalē: in pa-
roforio domus dei nostri. Et hys qui
susceperūt sacerdotes et levite aurū et
argentum: et vasa intulerūt in iherusa-
lem in templū dñi. Et promouimus
a fluvio chia die duodecima mensis
primi: usquequo introivim? in iheru-
salē. Et cu factū fuisset terti? dies: quar-
ta autē die ponderatū aurum et argen-
tum traditum est in domo dñi dei nri:
marimoth filio iori sacerdoti: et cu ipso
erat eleazar filius phinees: et erant cu
ipsis iofadus filius ihesu: et medias:
et hannu filius: levite: ad numerum et

ad pondus universa. Et scriptū ē pō-
dus ipor: eade ipra. Qui autem vene-
runt et captivitate obrulerūt sacrifici-
um dño israhel thauros duodecim:
pro omni isrl: arietes octoginta: et a-
gnos septuaginta duos: hircos p pec-
cato duodecim: et pro salute vaccas du-
odecim: omnia in sacrificiū dñi. Et re-
legerūt pcepta regis regalibz dispensa-
toribz: et subregulis coelestis: et phe-
nicis: et honorificaverūt gentem et te-
plum dñi. Et consummatis hys acce-
sserūt ad me ppositū dicētes. Non lege-
gaverūt genus isrl et principes: et sacer-
dotes: et levite: et alienigene gentes et
nationes terre immundicias suas: a
chananeis et ethiis et pherezis: et iebu-
seis: et moabiticis: et egipcijs: et ydume-
is. Coniuncti enim sunt filiabus eoz: et
ipsi et filij eoz: et mixtū est semen san-
ctum alienigenis gentibz terre: et par-
ticipes erant ppositū et magistratū im-
punitatis eius ab initio ipor regni. Et
mox ut audiui ista cōfedi vestimenta
et sacra tunica: et lacrimas capillos ca-
pillis: et barba: sedi dolens et mestus.
Et cōvenerūt quoquoque tūc movebā-
tur in verbo dñi dei isrl ad me lugen-
tem sup iniquitatē istam: et sedebam
cristis: usq; ad vespertinu sacrificiū. Et
surgens a ieiunio cōfalsa habens ve-
stimenta: et lacram tunica: ingenuculas:
et extendēs manus ad dñm dicebam.
Domine confusus sum: et reuerfus
sum ante facie tuā. Peccata enim vo-
stra multiplicata sunt sup capita no-
stra: et iniquitates nostre regalitate sunt
usq; ad celū: quomā a temporibz pa-
trū nostrorū sum? in magno peccato:
usq; ad diē hunc. Et propter peccata
nostra et patrū nrorū sum? traditū cū
fratribz nris: et cū sacerdotibz nris:

regibus terre in gladiū et captivitatē
et depredationē cū cōfusione: usq; in
hodiernū diē. Et nūc quantū est qd cō-
rigit nobis misericordia abs te dñe deus:
et derelinque nobis radicem: et nomē
in locū sanctificationis tue: deredere lu-
minare nostrū in domo dñi dei nostri:
dare nobis cibū in omni tempore servi-
tutis nre. Et cū servierim? non fuimus
derelicti a dño deo nostro: sed cōstituit
nos in gratia: pōnēs nobis reges per-
satu dare cibū: et clarificare templum
dñi dei nostri et edificare deserta huius:
dare nobis stabilitatē in iudea et ihe-
rusalē. Et nūc quid dicimus domine
habentes her? Transgressus enī sum?
pcepta tua: que dedisti in manus pae-
rorū tuorū: pphetarū dicens. Quoniam
terra in qua introitis possidere heredi-
tatem eius: terra polluta ē cōquina-
tionibus alienigenarū terre: et immū-
dicie illorū repleverūt eam tota immū-
dicia sua. Et nūc filias vestras nō cō-
iūgeris filijs eoz: et filias eoz nō acci-
pietis filijs vestris: et nō inquiretis pa-
rem habere cū illis omni tempore: ut in-
ualecentes mādūcetis optima terre: et
hereditatem distribuatis filijs vestris
usq; in euū. Et que cōtingūt nobis o-
mnia sunt ppter opera nostra mali-
gna: et magna peccata nostra. Et de-
disti nobis talem radicem: et rursum
reverti sum? transgredi legitima tua:
viri cōnisceremur: immundicie alienige-
narū gentiū terre huius? Nōne iherusalem
nobis perdere nos: quo ad usq; nō re-
linquat radicē: et nomen nostrū? Do-
mine deus israhel verax es. Derelicta
est enim radix usq; in hodiernū diē.
Ecce nūc sumus in cōspectu tuo in ini-
quitatibus nostris. Non est enī adhuc
stare ante te in hys. Et cū adorando

confiteretur eboras fletus humi pte-
tus ante templū: cōgregati sunt ante
eū q̄ iherusalē turba magna valde
viri et mulieres et iuvenes et iuēcule.
Fletus enī erat magnus in ipsa mul-
titudine. Et cum clamasset iechonias
iehelī q̄ filiis isrl: dixit ebor. Nos in
dominū peccavim⁹: q̄ collocavimus
nobis in matrimoniu mulieres alie-
nigenas q̄ gentib⁹ terre. Et nūc su-
per omnē israhel. In hīs ergo sit ul-
titudinē a domino repellere omnes vx-
res nostras q̄ q̄ alienigenas sūt cum
filijs eaz. Sicut tibi decretū est a ma-
ioribus secundū legem dñi resurgēs
replica: ad te enim spectat negotiū: et
nos tecū sum⁹. Vtiliter fac. Et resur-
gens eboras adiuvavit principes sa-
cerdotum et levitas et omnem israhel
facere secundū hec: et iuraverūt.

Et resurgens eboras ab ante atri-
um templi abiit i pistorium
ionathe filij nalahi: et hospitarius il-
lic non gustavit panem nec aquam
bibit: sup iniquitatē multitudinis. Et
facta est predicatio in omni iudea: et
in iherusalē omnib⁹ qui erāt q̄ capti-
vitate in iherusalē congregati: ut qui-
rūq̄ non occurreret biduo vel triduo
diei secundū iudiciū assidentiu saniorū
tollerentur facultates sue: et ipse alien⁹
iudicaret a multitudine captivitatis.
Et cōgregati sunt omnes qui erāt q̄
tribu iuda et beniamin in trib⁹ dieb⁹
in iherusalē. Hic mensis est nomen: di-
vis mensis vicesimus. Et sedit omnis
multitudo in area templi clementes
propter hyemem p̄sentē. Et resurgēs
eboras dixit illis. Vos inique fecistis
collocādo vobis in matrimoniu vx-
res alienigenas: ut addecretis ad pec-
cata israhel. Et nūc date cōfessionem

et magnificentiam dñi deo patru no-
strorū: et perficite voluntatem ipsius: et
discedite a gentib⁹ terre et ab vxorib⁹
alienigenis. Et clamavit omnis mul-
tudo: et dixerūt voce magna. Sicut
dixisti faciemus. Sed quoniam multi-
tudo magna est: et tempus hyemū:
et non possumus insubidiari stare.
et hoc opus non est nobis unū dñi:
neq̄ bidui. multū enim in hīs pecca-
vimus: sicut p̄positū multitudinis: et
omnes qui nobiscum inhabitant: et
quotquot habēt vxores apud se alie-
nigenas: et assidēt accepto tempore q̄
omni loco p̄stiterit et iudices: usque
quo soluat iram domini negotij hu-
ius. Ionathas autē filius ezei. et oza-
as iecham susceperunt secundū hec
et boscarnus. et leuis et sabatheus:
simul cooperati sunt cū illis. Et ste-
runt secundū hec nomina omnia uni-
uersi qui erāt q̄ captivitate. Et elegit
sibi viros eboras sacerdotes principes
magnos de patrib⁹ eoz secundū
nomina: et confederūt novilunio mē-
sis decimi examinare negotium istud.
Et determinatū est de viris qui habē-
bant vxores alienigenas usq̄ ad me-
mentia primi mensis: et inveniunt
q̄ sacerdotibus p̄mixti qui habēbāt
alienigenas vxores. Et filijs israhel
filij ioseph et fratrib⁹ eius: maseas et
eliezecus et lozibus et ioadeus: et in-
ierunt manus ut repellerēt vxores su-
as: et ad licendū in reparationē atri-
ci pro ignorātia sua. Et q̄ filijs leui-
ti: maseas et elies et iedech. azarias.
Et q̄ filijs israhel: isomastias. hisma-
nis et nathanas. nissio reddus et tal-
sas. Et q̄ leuitis: iorabbus et semias
et colinis et calitas et sadreas et coluas
et elionas. Et q̄ sacerdotibus:

eliasib. azecar. Et q̄ ostiarijs: sallu-
mus et tollane. Et q̄ isrl: q̄ filijs foro-
osi et remias et geddias et melchias et
michel et eleazar et ienebias et ban-
nas. Et q̄ filijs israhel: chamas et
zacharias et zedrus et ioddus et emoth
et helias. Et q̄ filijs zachom: elias et
liasmus. zachias et lacumoth et
zabbis et rebedias. Et q̄ filijs zebes:
iohannes et amanas et zabbias et e-
mens. Et q̄ filijs bān: olam et mal-
luchus et iedus et isahub et alabs et ier-
moth. Et q̄ filijs addit: naathus et
mogias et cal et raanas maseas
machathias et heliel et bonn et ma-
nasses. Et q̄ filijs nuar: nouas et a-
seas et melchias et sameas et symon
beniamin et malchus et marcas. Et
q̄ filijs alon: carianus machathias
et bannus et eliphalach et manasses
et semer. Et q̄ filijs bām: iheremias et
moodias et abramus et iohel et baue-
as et pelias et ionas et maximoth et e-
liasib et machane et elias et orilas et
dielus et semedius et sambrius ioseph.
Et q̄ filijs nobel: idel et machathias
et sabad et zecheda sedmi et iessei bane-
as. Omnes isti cōiūerūt sibi vxores alie-
nigenas: et dimiserūt eas cū filijs. Et
inhabitauerūt sacerdotes et leuitae et q̄
erāt q̄ isrl in iherusalem et i tota una regio-
ne: novilunio mēsis septimi. Et erāt
filij isrl i cōmorationib⁹ suis. Et cōgre-
gata ē omnis multitudo simul in area q̄
ē ab oriente porte sacre. Et dixerūt ebor
pōntifici et lectori: ut afficeret legē moysi
q̄ tradita est a dño deo isrl. Et attulit
eboras pontifex legē omni multitudinē
et cū a viro usq̄ ad infancē et omib⁹ sa-
cerdotib⁹: audire legē novilunio mē-
tis septimi. Et legebat in aria q̄ est ante
faciē portā repli: a p̄ma luce usq̄ ad

vesperā: corā viris et mulierib⁹. Et de-
derūt omnes sensum ad legē. Et stetit
eboras sacerdos et lector legis super li-
brum tabulæ q̄ fabricatū erat. Et
steterūt ad eū machathias et samas a-
nanias. azarias vicias et zechias et el-
samus ad dexterā: et ad sinistram salteus
misael. malachias. abulthas. sabus.
nabadias et zacharias. Et assumpsit
eboras librum corā omni multitudinē: p̄-
stibat enī in gloria in cōspectu omni-
um. Et cū absolvisset legē omnes redi-
steterūt: et benedixit eboras dñm deū al-
tissimi: deū sabaoth omnipotentē. Et re-
spōdit omnis populus amē. Et eleuatis
sursū manib⁹: p̄cidentes in terrā ado-
raverūt dñm. isus et banarus et sara-
bias et iadim et accubs et sabatheus
et calites et azarias et iorab et anani-
as et filias leuitae q̄ docebāt legē dñi: et i
multitudine legebāt legē dñi: et p̄ce-
bāt singuli eos qui intelligebāt lectio-
nem. Et dicit ad tharans ebor pōnti-
ci et lectori: et leuitis q̄ docebāt multitu-
dinē dices. Dies hic sanct⁹ ē dño. Et
omnes flebāt cū audissent legē. Digres-
si ergo māducate pinguisima queq̄:
et bibite dulcissima queq̄: et miteme
munera hīs qui non habent. Sādus
enim est hic dies dñi: et nolite melli esse.
Domin⁹ enī clarificabit vos. Et leui-
te denunciabāt in publico omnibus
dicentes. Dies hic sanctus est. Nolite
melli esse. Et abierūt omnes mandu-
care et bibere et epulari: et dare mune-
ra hīs qui nō habebant ut epularentur.
Magnifice enim sunt regalati vebis
quibus edodi sunt. Et congregati sūt
universi in iherusalem celebrare letici-
am: secundū testamentum domini
dei israhel. **Explicit lib⁹ eborae textus**

III

III

et nō triumphastis i nomine meo de
peditiorē inimicorū vrorū: sed adhuc
nūc usque murmurastis. Vbi sūt be-
neficia q̄ p̄stati vobis? Nōne i deserto
cū esuriretis proclamastis ad me di-
centes: ut qđ nos i deserto istud addu-
xisti inficere nos? Meli⁹ nobis fuerat
seruire egiptijs: qđ mori i deserto hoc.
Ego volui gemitos vros: ⁊ dedi vobis
manna i escam. Panē angelorū man-
dastis. Nōne cū sitiretis pecā re-
cedi: et fluxerūt aque i sacuritate? Pro-
pter redus folijs arborū vos refeci. Di-
xisti vobis terras pingues: thanauros
et pferzcos ⁊ philistinos a facie v̄ra
proieci. Quid faciā vobis adhuc di-
cit dñs? Hec dicit dñs omnipotens.
In deserto cū essetis i flumine amorre-
o sitietes et blasphemātes nomē me-
um: nō ignē vobis ⁊ blasphemijs de-
di: sed mittis lignū i aquā dulce feci
flumē. Quid tibi faciā iacob? Solui-
sti obedire iuda. Trāstēra me ad alias
gētes: ⁊ dabo eis nomē meū: ut custodi-
ant legitimā meā. Quoniam me de-
liquistis: ego vos derelinquā. Peten-
tibus vobis a me misericordiā nō mise-
rebor: quādo invocabitis me ego nō
reāudiā vos. Maculastis enī manu-
vestras sanguine: ⁊ pedes v̄ri impigri
sunt ad cōmittēda homicidia. Non
quali me dereliquistis: sed vobisq̄ di-
cit dñs. Hec dicit dominus omnipotēs.
Nōne ego vos rogavi ut pater filios
et ut mater filias ⁊ ut nutrix parvulos
suos: ut essetis michi in p̄sū et ego
vobis in deū: ⁊ vos michi i filios: ⁊ e-
go vobis in patrem? Ita vos collegi:
ut gallina pullos suos sub alas su-
as. Modo autē qđ faciā vobis? Pro-
riam vos a facie meā. Oblationē cū
michi attuleritis auerā faciem meam

a vobis. Dies enim festos vestros et neomenias et circuncisiones repudiavi. Ego misse pueros meos prophetas ad vos: quos acceptos interfecistis: et lamias corpora eorum: quorum sanguinem requiram dicit dominus. Hec dicit dominus omnipotens. Domus vestra deserta est. Proiciam vos sicut vetus stipula: et filii precepcionis non facient: quoniam mandatum meum neglexerunt: et quod malum est coram me fecerunt. Te ad domum vestram populo venienti qui me non audientes credunt: quibus signa non ostendi faciet que precepi. Prophetas non viderunt: et memorabunt iniquitatum eorum. Vester populi venientis gratia: cuius parvuli egularent cum leticia me non videntes oculis carnalibus: sed spiritu credentes qui dixi. Et nunc sciat aspicere que gloriata: et vide populum venientem ab oriente: quibus dabo ducatum abraham isac et iacob et asen et micher et isahel et abdie et ionne et naum et abatur sophonie aggei zacharie et malachim qui angelus domini dicit dominus. Ego vocatus sum. **H**eduxi populum istum de servitute: et habui mandata dedi per pueros meos prophetas quos audire noluerunt: sed irrita fecerunt mea consilia. Mater qui eos generavit dicit illis. Ite filii: quia ego vidua sum et derelicta. Educa vos cum leticia: et amisi vos cum luctu et tristitia. Quoniam peccastis coram domino deo vestro: et quod malum est coram me fecistis. Modo autem quid faciam vobis? Ego vidua sum et derelicta. Ite filii: et petite a domino misericordiam. Ego autem pater vestre inuocacionis super misericordiam filiorum qui noluerunt testamentum meum servare: ut des eis consolationem et matrem eorum in direptione: ne generatio eorum fiat. Dispergant in gentes notitia eorum: deleantur a terra: qui spreverunt

sacramentum meum. Ne tibi assueat: quod abscondis iniquos penes te. Bene mala memorare quid fecerim zodomie et gomorre: quorum terra iacet in piceis glebis et aggregatis cineribus. Sic dabo eos qui me non audierunt: dicit dominus omnipotens. Hec dicit dominus ad eboram. Munera populo meo: quoniam dabo eis regnum iherusalem quod daturus eram israel. Et sumam michi gloriam illorum: et dabo eis tabernacula eterna que paraueram illis. Signum vite erit illis in odore unguentis: non laborabunt neque satigabunt. Ite et accipietis. Rogate vobis dies paucos: ut immoretur. Nam paratum est vobis regnum. Et gloriare. Vestare celum et terram. Eborum enim malum et creavit bonum: quia vivus ego dicit dominus. Mater amplectere filios tuos: educa illos cum leticia. Sicut colubina confirma pedes eorum: quoniam te elegi dicit dominus. Et resuscitabo mortuos de locis suis: et de monumentis educa illos: quoniam cognovi nomen meum in israel. Noli timere mater filiorum: quoniam te elegi dicit dominus. Matrem tibi adiutorium pueros meos placiam et iherusalem: ad quorum consilium sanctificavi et paravi tibi arbores duodecim: granatas variis studiis: et totidem fontem fluentes lac et mel: et montes innumeros septem habentes rosam et lilium: in quibus gaudium implebo filios tuos. Viduam iustificabo: pupillum iudicabo: et da orphanum tuum: nudum vesti: coadum et debile cura: claudum introde: noli: nutre manentem: rectum ad visionem claritatis mee admittit. Semen et iumentum in castris tuis: et mortuos ubi iumentis signans emenda sepulchrum: et dabo tibi primam sessionem in redemptione mea. Paula et quiesce populus meus: quia venit requies tua. Munera

bona nutre filios tuos: confirma pedes eorum. Seruos quos tibi dedi: nemo ex eis interiet. Ego enim eos requiram de numero tuo. Noli sanguinare. Cum enim venerit dies pressure et angustie alij plorabunt et iustes erunt: cum autem hilaris et copiosa eris. Zelabitur gentes: et nil aduersus te poterit dicit dominus. Manus mee regent te: ne filii tui gehennam videant. Iocundare mater cum filiis tuis: quia ego te eripiam dicit dominus. Filios tuos dormientes memorare: quoniam ego eos eduxam de lateribus terre et misericordiarum illis faciam: quoniam misericors sum dicit dominus omnipotens. Amplectere natos tuos ulque dum venio: et prestam illis misericordiam: quoniam reuertetur fons meus: et gratia mea non deficiet. Ego eboras preceptum accepi a domino in monte ore: ut irem ad iherusalem. Ad quos cum venirem reprobaurent me: et respuerunt mandatum domini. Ideoque vobis dico gentes: qui auditis et intelligitis. Expedate pastorem vestrum: requiem eternitatis dabit vobis quoniam in proximo est ille qui in fine seculi adveniet. Parati estote ad premia regni: quia lux prelucebit vobis: per eternitatem temporis. Fugite umbram seculi huius. Accipite iocunditatem glorie vestre. Ego testor palam salvatorem meum: commendatum domui accipite et iocundamini: gratias agentes ei qui vos ad celestia regna vocavit. Surgite et staret: et videte numerum signatorum in convivio domini. Qui se de umbra seculi traxerunt: splendidas tunicas a domino acceperunt. Recipe syon numerum tuum: et concludit candidatos tuos qui legem domini compleverunt. Filios tuorum quos optabas plenus es numero. Roga imperium domini: ut sanctificet populum tuum qui vocatus est ab unigenito. Ego eboras vidi in monte

syon urbem magnam quam numerare non potui: et omnes cunctis tollaudabant dominum. Et in medio eorum erat iuuenis statura celsus eminentior omnibus illis: et singulis capitibus eorum imponebat coronas: et magis exaltabatur. Ego autem miraculo tenebar. Tunc interrogavi angelum: et dixi. Qui sunt hi domine? Qui respondens dixit michi. Hi sunt qui mortale tunicam deposuerunt: et immortalem sumpserunt: et confessi sunt nomen dei. Modo coronantur et accipiunt palmas. Et dixi angelo. Ille iuuenis quis est qui eis coronas imponit: et palmas in manus tradit? Et respondens dixit michi. Ipse est filius dei: quem in seculo confessi sunt. Ego autem magnificare eos cepi: qui fortiter per nomen domini steterunt. Tunc dixit michi angelus. Vade: annuncia populo meo gloriam et quanta mirabilia domini dei viderunt. **H**unc recessum ruine civitatis eboram in babilone: et sturctus sum super cubiculo meo recumbens. Et cogitationes mee ascendebant super cor meum: quoniam vidi desolationem syon: et abundantiam eorum qui habitabant in babilone. Et ventilatus est spiritus meus valde. Et cepi loqui ad altissimum verba timorata. Et dixi. O dominator domine tu dixisti ab initio quando placasti terram et hoc solus: et imperasti populo: et dedisti adam corpus mortuum: sed et ipsum signavit manu tuam: et insufflasti in eum spiritum vite: et factus est vivus coram te: et induxisti eum in paradiso quem placaverat de terra tua: antequam terra adveniret. Et huius mandasti diligere viam tuam: et preceperunt eam: et statim insinasti in eum mortem: et in nationibus eius: et nate sunt gentes et tribus et populi et cogitationes quas non est numerus. Et ambulavit

unaqueq; gens i voluntate sua: i mi-
ra agebant cora te: et spernebat prece-
pta tua. Item aut in tepore induisti
diluvium sup inhabitantes seculi: i per-
didisti eos. Et factum est in unoquoq; e-
orum sicut ade mori: sic hys diluvium.
Dereliquisti aut unum ex hys noe cu
domo sua: i ex eo iusti omnes. Et fa-
ctum e cum cepissent multiplicari q ha-
bitabant sup terra: i multiplicaverunt
filios et ppos: i geres multas: et repe-
runt iterato impietatem facere plus q
priores. Et factum est cu iniquitate face-
rent cora te: elegisti tibi vis ex hys cui
nomen erat abraham. Et dilexisti eu:
et demonstrasti ei soli voluntate tuam.
Et disposuisti ei testamentum eternum: et
dixisti ei ut non unq; derelinqueres se-
men eius. Et dedisti ei ysaac: et ysaac
dedisti iacob: et laui. Et segregasti ti-
bi iacob: et laui aut separasti. Et factus
est iacob i multitudinem magna. Et fa-
ctum est cu educeres semine ei ex egipto:
adduxisti sup monte syna. Et indina-
sti celos: i statuisti terra: et comouisti
orbem: i tremore fecisti abissos: et con-
turbasti sedem: et transie gloria tua
portas quatuor ignis et tremotus:
et spiritus: et gelu: ut dares semini ia-
cob legem: i generationi isrl diligenti-
am. Et non abstulisti ab eis cor mali-
gnum: ut faceret leg tua i eis secundum.
Cor eni malignum bailas: prius a-
dam trasgressus et vidit: sed i omnes
qui de eo nati sunt. Et facta e perma-
nens infirmitas: i leg cum corde popu-
li cum malignitate radins: i discessit
quod bonu est: i mansit malignu. Et
transierunt tempora: i finis sunt anni:
et suscitasti tibi servu nomine david:
et dixisti ei edificare civitate nois tui:
et offerre tibi i eade tpus et oblationes.

Et factum est hor anis multas: i deli-
querunt qui habitabant civitate i omi-
bus facientes sicut fecit adam et omnes
generationes eius. Verban eni i ipi
corde maligno. Et tradidisti civitate
tua in manib inimicor tuor. Num-
quid meliora facies qui habitant ba-
bilone? Et propter hoc dicitur syon.
Factum e cu venissem huc: i vidissem im-
pietates quas non est numerus et de-
linquentes multos: vidit aia mea hoc
tristitimo ano: i recessit cor meum: quo-
nia vidi quomodo sustines eos pecc-
tores et pepercisti impie agentib: i p-
didisti populu tuu: i conservasti inimicos
tuos: i non significasti. Nichil memi-
ni quomodo debeat derelinqui via her.
Numquid meliora facies babylon q sy-
on: aut alia gens cognovit te preter
israhel? Aut que tibi crediderunt te-
stamentis tuis sicut iacob? Quorum
merces no coparuit: neq; labor fructi-
ficavit. Pertransies eni pertransivi in
gentib: i vidi abundantes eas: i non
memorantes maledictos tuos. Nunc ergo
poderas in terra nra misitares et e-
orum q habitabnt in seculo: i non in-
veniretur nomen tuu nisi in israhel. Aut
quando no peccaverunt in aspectu tuo
qui habitant terram: aut que gens sic
observavit mandata tua? Hos quide
per nomina invenies servasse man-
data tua: geres aut no invenies. **III**

C et respondit ad me angelus q mi-
sus est ad me cui nomen huius:
et dixit michi. Excedes recessit cor tuu
in seculo hoc: i contempnere cogitas
viam altissimi. Et dixi. Ite domine
me. Et respondit michi et dixit. Tres
vias mihi sunt ostendere tibi: et res
similitudines pponere cora te: de qui-
bus michi si remittaveris unam ex

hys: et ego tibi demonstrabo via qua
delideras videre: i docebo te unde sit cor
malignu. Et dixi. Loquere dñe meus.
Et dixit ad me. Vade poderas michi
ignis poderas: aut mensura michi fla-
tum venti: aut revoca michi die que
preterit. Et respondi et dixi. Quis na-
torum poterit facere ut me interroges
de hys? Et dixit ad me. Si essem in-
terrogas te dices: quare habitationes
sunt i corde maris: aut quare vene sunt
in principio abissi: aut quare vene sunt
sup firmamentu: aut qui sunt reclusi
paradis: dices michi fortassis: i abissi
sum no descendit: neq; i infernu adhuc:
neq; in celum nunqua ascendit. Nunc
autem non interrogavi te nisi de igne: i
vento: et die per quem transiit: i a qui-
bus separari no potes: i no respondisti
michi de eis. Et dixit michi. Tu q tua
sunt: et cum coadulescentia no potes co-
gnoscere. Et quomodo poterit ras tu-
um capere altissimi via: i nam recessu
corrupto seculo intelligere corruptio-
nem evident in facie mea? Et dixi illi.
Melius erat nos no esse q adhuc vi-
uentes vivere in impietate: i pati: et
non intelligere legi de qua re. Et respo-
dit ad me et dixit. Probalens profe-
tus sum ad silva lignos campi: i co-
gitaverunt cogitatione: et dixerunt. Ve-
nite et ramus: i faciamus ad mare bel-
lum: ut recedat cora nobis: i faciamus
nobis alias silvas. Et similiter fluit
maris: i ipi cogitaverunt cogitatione
et dixerunt. Venite ascendentes: debelle-
mus silvas capi: ut et ibi olivum:
nobis medietas alia regione. Et factus
est cogitatus silve in ranu. Venit enim
ignis: i consumpsit ea. Similiter et co-
gitatus fluvius maris. Venit eni are-
na: i prohibuit eos. Si eni esses iudex

hys: que inciperes iustificare aut que
condemnare? Et respondi: i dixi. Vnq;
vanam cogitatione cogitaverunt. Ter-
ra enim data e silve: i mari locus por-
tare fluvios suos. Et respondit ad me:
et dixit. Bene tu iudicasti. Et quare
non iudicasti abimetipis? Quoadmo-
dum eni terra silve data e: i mare flu-
diis suis: sic qui sup terram inhabi-
tant q sunt sup terra intelligere solum-
modo possunt: i qui sup celos q sup
altitudinem celos. Et respondi et dixi.
Depcor te dñe: ut michi des sensus in-
telligendi. Non eni volui interrogare
de superiorib tuis: sed de hys que per-
transiunt per nos quotidie: propter
quid israhel datus i opprobriu genti-
bus que dilexisti populu: datus e tribu-
bus impijs: i leg parit nos: i interitum
deducta e: i dispositiones scripre
nolq; sunt: i pertransiunt de seculo ut
locuste: et vita nra stupor: i paup: et
nec digni sumus misericordiam consequi.
Sed quid faciet nomini suo quod in-
vocatu est sup nos? Et de hys interro-
gavi: i respondit ad me: i dixit. Si
fueris plurimu securus? frequenter mi-
raberis. Quonia festinas festinat se-
culu pertransire: i no capit portare que i
futuris temporib iustis repromissa
sunt: qm plenu iniusticia e secundum hoc
et infirmitatib. De quibus autem in-
terrogas dicam. Seminatu e eni ma-
lum: i necdu veit destitutio ipsius. Si
ergo no inuclit fuerit qd seminatu est
et discesserit locus ubi seminatum est
malu: no veniet ubi seminatu e bonu.
Quonia gramini seminis mali semi-
natum est i corde adam ab initio: et
quantum impietatis generavit usq;
nunc: i generat usq; cum veniat arca.
Estima autem apud te gramini mali

feminis quantum secundum impietatis
generavit: quando seminare fuerit spire
quarum non est numerus. Et magnam aream
incipit facere. Et respondit et dixi. Quo-
er quando hec? Quare modum et mali
anni nri? Et respondit ad me: et dixit
michi. Non festines tu super altissimum.
Tu enim festinas inaniter esse super ipsum.
Nam recessus tuus multus. Nonne de
hys interrogaverunt anime iustorum in
promptuariis suis dicentes: usquequo
spiro hic: et quando veniet secundum aream mer-
cedis nostre? Et respondit ad ea iere-
mias archangelus et dixit. Quando im-
pletus fuerit numerus seminum nobis:
quoniam in hac terra poterunt seclm et mensu-
ra mensuravit tempora: et numero nu-
meravit tempora: et non commovuit nec
revertit usque dum impleat predicta men-
sura. Et respondit et dixi. O dominator domus:
sed et nos omnes pleni sumus impieta-
te. Et ne forte propter nos non imple-
antur iustorum aree: propter peccata in-
habitantium super terram. Et respondit ad
me: et dixit. Vade et interrogas pregnantem:
si quando impleverit novem menses suos
adhuc poterit parere: et retinere partum
in semetipsa. Et dixi. Non potest dominus.
Et dixit ad me. In inferno promptu-
aria asarum. matrici assimilata sunt.
Quodammodo enim illa festinat quod parit
effugere necessitate partus: sic et hec fe-
stinat reddere ea quod commendata sunt.
Ab initio tibi demonstrabit de hys quod
concupisces videre. Et respondit et dixi.
Si inveni gratiam ante oculos tuos: et
si possibile est et si condonatus sum: demon-
stra michi si plus quam predictum sit habere
venire: aut plura praestiterit supra quam
futurum est. Quid praestiterit scio: quod autem
sumus sit ignoro. Et dixit ad me. Sta
super delectata partem: et demonstrabo

tibi interpretationem similitudinis. Et
facti et vidi: ecce fornax ardens transi-
it coram me. Et factum est cum transiret flami-
na: vidi et ecce superavit fumus. Post
hec transiit coram me nubes plena aqua:
et immisit pluviam imperu multam. Et
cum transisset imperus pluviae: superave-
nit in ea guttae. Et dixit ad me. Cogita
tibi. Sicut crevit pluvia super altissimum
et guttae et ignis super altissimum: sic super abun-
davit quod transiit mensura. Superave-
runt autem guttae et fumus. Et oravi et
dixi. Putas videri usque in diebus illis?
Vel quis erit in diebus illis? Respondit
ad me et dixit. De signis de quibus
me interrogas et parte possum tibi
dicere: de vita aeterna tua non sum
missus dicere tibi: sed nescio. **U.**

De signis autem dies venient in
quibus apprehendet qui inhabitant
terram inveniunt multos: et abscondetur verita-
tis via: et sterilis erit a fide regio: et
multiplicabitur iniusticia super hanc quam
ipse tu videris et super quam audisti olim:
et erit impositio vestigio quod nunc videris
regnare regione: et videbitur ea deserta.
Si autem tibi dederit altissimus vivere
videbis post tertiam cubam: et relucet
subito sol nodum: et luna teri dicitur de
ligno sanguis stillabit: et lapides dabit
vocem suam: et populi commovebuntur: et re-
gnabit qui non sperat quod inhabitant
super terram: et volatilia commigra-
tione faciet: et mare sordidum pisces
reiciet: et dabit vocem nodum quam non
nouerat multi. Omnes autem audient
vocem eius. Et chaos fiet per loca mul-
ta: et ignis frequenter reminet: et bestiae
agrestes transigrabunt: et mulieres
mentuare perient multas: et in dul-
cibus aquis salte inuenerunt: et a-
mici omnes in semetipsos repugnabunt:

et abscondet tunc sensus et intellectus
separabit in promptuariis suis: et que-
retur a multis et non inuenietur: et
multiplicabit iniusticia et incontinentia
super terram. Et interrogabit regio proxi-
mam suam et dicit. Numquid per te praestitit
iusticia iustis facies? Et hoc negabit.
Et erit in illo tempore: et sperabunt homi-
nes et non impetrabunt: laborabunt: et
non dirigent viam eorum. Hec signa dicere
tibi praestitum est michi. Et si oraueris
iterum et ploraueris sicut et nunc: et ie-
iunaueris septem diebus: audies iterum
horum maiora. Et euigilauit et cor-
pus meum horruit valde: anima me-
a laborauit ut deficeret. Et tenuit me
qui venit angelus et loquebatur in me:
et confortauit me et statuit me super pe-
des. Et factum est in nocte secunda: et venit
ad me salathiel dux populi: et dixit mi-
chi. Vbi eras? Et quare uultus tuus
tristis? Aut nescis quoniam tibi creditur
est israel in regione transmigrationis
eorum? Exsurge ergo et gusta panem: et non
derelinquas nos sicut pastor gregem
suum in manibus luporum malignorum.
Et dixi ei. Vade a me: et non appropies
ad me. Et audiuit ut dixi: et recessit a
me. Et ego ieiunavi diebus septem plu-
rans et plorans: sicut michi manda-
uit uel angelus. Et factum est post
dies septem: et iterum cogitationes cor-
dis mei moleste erant michi valde. Et
resumpsit anima mea spiritum intelle-
ctus: et iterum cepi loqui coram altissimo
sermones. Et dixi. Dominator domus et
omni filia terre et omnes arboribus
eius elegisti vineam unam: et ex omni ter-
ra orbis elegisti tibi foueam unam: et ex
omnibus floribus orbis elegisti tibi li-
lum unum: et ex omnibus abissis maris
replesti tibi vinum unum: et ex omnibus

edificatis ciuitatibus sanctificasti tibi
metam syon: et ex omnibus creatis vo-
latilibus nominasti tibi columbam
unam: et ex omnibus plasmatis pecori-
bus prouidisti tibi ouem unam: et ex
omnibus multiplicationis populi acquisi-
uisti tibi populum unum: et ab omnibus pro-
batam legem donasti huic quem deside-
rasti populo. Et nunc domine ut quid tradi-
disti unum pluribus? Et parasti super
unam radicem alias: et dispersisti uni-
um tuum in multis. Et conculcauerunt
eum qui contradicunt sponsonibus tu-
is: quoniam tuis testamentis non credebant.
Et si odians odisti populum tuum: tuis ma-
nibus debet castigari. Et factum est cum
locutus esset sermones: et nullus est
angelus ad me qui ante uenerat ad
me praeter noctem: dixit michi. Audi
me et instrua me: et intende michi et
adiciam coram te. Et dixi. Loquere domine
meus. Et dixit ad me. Valde tu in re-
cessu mentis factus es pro israel. An-
plus dilexisti eum: quam qui eum fecit? Et
dixi ad eum. Non domine: sed dolens locu-
tus sum. Loquent enim me renes mei
per omnem horam querunt apprehendere
semitam altissimi: et inuestigare partem
iudicii eius. Et dixit ad me. Non po-
tes. Et dixi. Quare domine? Ad quid
nascbar: aut quare non fiebat matris
matris mee michi sepulchrum: ut non vi-
derem laborem iacob: et defatigationem ge-
neris israel? Et dixit ad me. Nume-
ra michi quod necdum uenerat: et collige mi-
chi dispersas guttas. Et reuerit michi
anidos flores: et apert michi clausa
promptuaria: et producit michi inclu-
sos in ris flatus. Demonstrata michi
uocis ymaginem: et tunc ostendam tibi
laborem quem rogas videre. Et dixi. Do-
minator domus: quis enim est qui potest

hec scire. nisi qui cum hominibus habitati-
onem non habet. Ego autem insipiens: et
quomodo potero dicere de hijs quibus
me interrogasti. Et dixit ad me. Quo-
modo non potes facere unum de hijs qui
dicta sunt: sic non poteris inuenire iu-
dicium meum: aut in fine caritatis quam
populo promisi. Et dixi. Sed ecce do-
mine: tu ipse es hijs qui in fine sunt. Et
quid facient qui ante me fuerunt: aut nos
aut hijs qui post nos. Et dixit ad me.
Corone alligabo iudicium meum. Si-
cut non novissimos caritatis: sic nec
priorum velocitas. Et respondi et dixi. Nec
poteris facere eos qui facti sunt: et qui sunt
et futuri sunt in unum: ut ceteris iudi-
cium tuum ostendas. Et respondit ad
me: et dixit. Non potest festinare crea-
tura super creatorem: nec sustinere seculum
eos qui in eo creati sunt in unum. Et
dixi. Quomodo dixisti seruo tuo quo-
niam uiuificas uiuificasti a te creatam
creaturam in unum: et sustinebat creatura:
poterit et nunc portare presentes in unum.
Et dixit ad me. Interroga matricem
mulieris: et dices ad eam. Et si paries:
quare per tempus. Roga ergo eam: ut
det decem in unum. Et dixi. Non utique
poterit: sed secundum tempus. Et dixit ad
me. Et ego dedi matrici terre hijs qui
seminati sunt super eam per tempus. Quotid-
modum enim infans non parit ea que se-
num sunt: sic ego disposui a me crea-
tum seculum. Et interrogavi et dixi. Cum
iam dederis michi uiam: loquar coram
te. Nam mater mea de qua dixisti mi-
chi: adhuc inuenis est: iam seculum
appropinquat. Et respondit ad me:
et dixit. Interroga eam que parit: et dicit
tibi. Dices enim ei. Quare quos peperit
nunc non sunt similes hijs qui ante
te: si minores natura. Et dicit tibi et

ipsa. Alij sunt qui in inuenture uirtutis
nati sunt: alij qui sub tempore sen-
ctis deficiunt matrem sunt nati. Con-
sidera ergo: et tu quoniam minori statu
ra esis pre hijs qui ante uos: et qui
post uos minori quam uos: quasi iam
senescentes creature et fortitudinem in-
uenturis pretereuntes. Et dixi. Roga
domine si inueni gratiam ante o-
culos tuos: demonstra seruo tuo per
quem uisites creaturam tuam. **E**t
dixit ad me. In principio tenebrarum
et antequam spirarent conuentiones uen-
torum: et antequam sonarent voces toni-
truum: et antequam splenderent nitores ex-
ultationum: et antequam obfirmarent funda-
menta paradisi: antequam uiderent decori
flores: et antequam consummarentur more
uirtutes: antequam colligerent innumera-
biles militie angelorum: et antequam regolle-
rentur altitudines aeris: et antequam no-
minarentur mensure firmamentorum: et
antequam eluarentur camini in syon: et an-
tequam inuestigarentur plures anni: et an-
tequam abalutarentur eos qui nunc peccant
ad inuentiones et designati essent qui
fidem thesaurisauerunt tunc cogitavi et
facta sunt per me solus et non per alium:
finis per me et non per alium. Et respondi
et dixi. Que erit separatio temporum.
Aut quando prioris finis: et sequentis
initium. Et dixit ad me. Ab abraam
usque ad isaac quando uati sunt ab
eo iacob: et elauit manus iacob tenetis
ab initio calcaneus elauit. Finis enim hu-
ius seculi elauit: et principium sequentis ia-
cob. Hominis manus inter calcaneus et
manus. Aliud uoli querere elera. Et
 respondi et dixi. Dominator dicit si inue-
ni gratiam ante oculos tuos: oro ut de-
monstres seruo tuo finem signorum tuorum:

quorum partem michi demonstrasti node
precedere. Et respondit: et dixit ad me.
Surge super pedes tuos: et audi uocem
plenissimam sonitus. Et erit sicut com-
motio: nec commouebit locus in quo
stas super eum. Ideo cum loquitur tu non
repaueas: quoniam de fine uerbum. et
fundamentum terre intelligit: quoniam de ipso
seculo tremiscit et commouebit. Scit
enim quoniam finem eorum oportet commu-
tari. Et factum est cum audissem surrexi
super pedes meos: et audiui: et ecce uox
loquens: et sonus eius sicut sonus a-
quarum multarum. Et dixit. Ecce dies ue-
niunt: et erit quando appropinquare
incipiat ut uisitent habitantes in terra:
et quando inquirere incipiam ab eis qui
inimice nocuerunt iniusticia sua: et quan-
do suppleta fuerit humilitas syon: et cum
supplenebit seculum quod incipit peran-
sire: hec signa faciam. Libri aperientur
ante faciem firmamenti: et omnes uidebunt
simul: et annuli infantes loquentur
uocibus suis: et pregnantes immaturos
parient infantes suos: et quatuor mensi-
um: et uiuent et suscitabunt. Et subito
apparebunt seminata loca non semina-
ta: et plena promptuaria subito inue-
niuntur uacua: et ruba canet cum sono.
Quia cum omnes audierint subito repaue-
scunt. Et erit: in illo tempore debellabunt
amici amicos: ut inimici: et repauescet
terra cum hijs. Et uene fontium stabunt:
et non decurret in horis tabus. Et erit:
omnis qui delictus fuerit te omnibus
istis quibus dixi tibi: ipse saluabitur: et
uidebit salutare meum et finem seculi re-
sti. Et uidebit qui recepti sunt homines
qui mortem non gustauerunt a nativita-
te sua: et nutriti sunt cor inhabitantium: et
conuerteret in fructum alium. Delebit enim
malitia et regnerit dolus. Florebit

autem fides: et vincet corruptela: et osten-
detur ueritas que sine feudu fuit diebus
tantis. Et factum est cum loqueretur mi-
chi: et ecce paulatim intuebar super eu-
m que stabant: et dixit ad me hec. Ve-
ni ubi ostendere tempus uenture noctis.
Si ergo iterum rogaueris: et iterum ieiun-
aueris septem diebus: iterum tibi remun-
ciabo horum maiora per diem quam audiui.
Audita est enim uox tua apud altissi-
mum. Vidit enim foris directionem tuam:
et prouidit pudiciciam quam a inuenture
tua habuisti: et propter hoc misit me
demonstrare tibi hec omnia: et dicere tibi.
Confide et noli timere: et noli festinare
tu peribis temporibus cogitare uana:
ut non pereres a nouissimis temporibus.
Et factum est post hec et fleui iterum: et iuni-
luer ieiunavi septem diebus: ut suppleam
tres hebdomadas que diuide sunt michi.
Et factum est in octaua node et cor meum
urbabat iterato in me: et cepi loqui co-
ram altissimo. Inflammabat enim spi-
ritus meus valde: et anima mea auxi-
abatur: et dixi. Domine loquens locu-
tus es ab initio creature in primo die
dicens. Erat celum et terra: et nullum uerbum
opus perfectum. Et erat tunc spiritus: et te-
nebre circumferebant et silentium: sonus
uocis hominis non dum erat abs te. Tunc
dixisti de thesauris tuis profundi lumine
luminosum: quo appareret opus tuum.
Et die secundo creasti spiritum firmamenti:
et impreasti ei uerbum: et diuisione
faceret inter aquas: ut pars quedam sursum
recederet pars uero deorsum maneret.
Et tertia die impreasti aquis congregari in septima parte terre: sed uero par-
tes siccat et desuabit: ut et hijs sint co-
ram te ministraria seminata a deo et
cultura. Verbum enim tuum processit: et opus
statim fiebat. Processit enim subito

fructus multitudinis immensus: et concupiscentie gustus multiformes: et flores colore immutabili: et odores odoramenti inuestigabiles. Et die tertio hec facta sunt. Quarta autem die imperasti fieri solis splendorem: lune lumen: stellarum dispositionem: et imperasti eis ut deferrent futuro plasmato homini. Quinto autem die dixisti septime partem ubi erat aqua congregata ut procrearet animalia: et volatilia et pisces: et ita fiebat. Aqua munda: et sine anima que de nullo iubeant animalia faciebatur: ut res per mirabilia tua nationes enarrent. Et tunc creasti duas animas: nomen uni vocasti enoch: et nomen secunde vocasti leuiathan: et separasti ea ab alterutro. Non enim poterat septima pars ubi erat aqua congregata capere ea. Et dedisti enoch unam partem que siccata est tertio die ut habiteret in ea: ubi sunt montes mille. Leuiathan autem dedisti septimam partem humidam: et creasti eam ut fiat in deuoratione quibus vis et quando vis. Sexto autem die imperasti terre ut crearet coram te iumenta et bestias et reptilia: et super hijs adam quem constitui ducem super omnibus factis que fecisti: et ego educimur nos omnes quatenus elegisti populum. Hec autem omnia dixi coram te domine quia propter nos creasti secundum. Residuas autem gentes ab adam natas dixisti eas nil esse: et quoniam saluare assimulate sunt: et quasi filii dei de vase simulasti abundantiam coram. Et nunc domine ecce iste gentes que in nichilo deputate sunt repetunt dominari nostri: et deuorare: nos autem populus tuus quem vocasti primo genitum: vnum numerum emulatorem tuum tradidisti sumus in manibus eorum. Et si propter nos creatum est seculum: quare non hereditatem

possident? cum seculo? Usquequo hec? **E**t factum est cum finissem loqui verba hec: missus est ad me angelus: et missus fuerat ad me primis notibus: et dixit ad me. Surge esora: et audi sermones quos veni loqui ad te. Et dixi. Loquere deus meus. Et dixit ad me. Mace positum est in spaciolo loco ut esset altum et immensum: et autem si introitus in angusto loco positus: ut esset similis fluminibus. Quia enim volens voluerit ingredi mare: et videre eum vel dominari eius: si non transierit angustum in latitudine venire quomodo poterit? Iste alius. Quia est edificata: et posita in loco capessit: et autem plena omnium bonorum. Introitus eius angustus: et in proprium positus: ut esset a deperitis quidem ignis. A finibus aqua alta: semita autem est una sola inter eos posita: hoc est inter ignem et aquam: ut non capiat semita nisi solummodo vestigium hominis. Si autem dabitur ciuitas homini in hereditatem: si minus ante positum periculum preuenit: quomodo accipiat hereditatem suam? Et dixi. Sic domine. Et dixit ad me. Sic est: et iste pars. Propter eos enim feci seculum: et quando transgressus est adam constitutionem meas: iudicatum est quod factum est. Et facti sunt introitus huius seculi angusti et dolentes: et laboriosi: pauci autem et mali et periculosi: pleni: et labore magno opere fult: nam maioris seculi introitus spaciosi: et securi: et facientes immortalitatis fructum. Si ergo non ingredieris ingressi fuerunt: qui viuunt angusta: et vana hec: non poterunt recipere que sunt reposita. Nunc ergo tu quare conturbas cum his corruptibilibus: et quid moreris tu cum his mortalibus? Et quare non accipisti in corde tuo quod futurum:

sed quod in presenti? Respondi et dixi. Dominator domine: ecce disposuisti lege tua: quoniam iusti hereditabunt hec. Impij autem peribunt: iusti autem fecerunt angusta sperantes spaciola. Qui enim impie gesserunt: et angusta passi sunt: et spaciola non videbunt. Et dixit ad me. Non est inde super deum: neque intelliges super altissimum. Perceat enim multi plerique: quia negligit que ante posita est dei lege. Mundans enim mundauit deus venientibus: quando uenerunt: quid facientes uiuerent et quid obsequantes non punirent. Ipij autem non sunt persuasi: et contradixerunt ei: et constituerunt sibi cogitationem uanitatis: et posuerunt sibi circumuersiones delictorum: et superdixerunt altissimo non esse: et uias eius non cognouerunt: et legem eius speruerunt: et ipsationes eius abnegauerunt: et in legitimis eius fide non habuerunt: et opera eius non preceperunt. Propter hoc esora vacuus: et plena plenus. Ecce tempus uenit: et erit quando uerit signa que predixi tibi. Et apparebit spolia: et apparebit ostendet que nunc subducit terra: et ois qui liberatus est de prediis malis ipse videbit mirabilia mea. Reuelabit enim fili? meus ihesus cum hijs qui cum eo sunt: et iocundabuntur qui reliqui sunt in annis quadringentis. Et erit post annos huius et mortis filij mei? Christus: et omnes qui spiritamentum habent homines: conuertetur secundum in antiquum silentium diebus septem sicut in prioribus iudicijs: ita ut nemo delinquat et erit post dies septem: et regnabit quod non dum uigilat seculum: et morietur corruptum. Et terra reddet que in ea dormiunt: et puluis qui in eo silentio habitant: et promptuariis reddet que eis commendate sunt anime. Et reuelabitur altissimus super sedem

iudicij: et transibunt miserie: et longanimitas congregabit. Iudicium autem solū remanebit: ueritas stabit: et fides conualecet. Et opus subsequetur: et merces ostendet: et iusticie uigilabit: et iniusticie non dominabuntur. Et dixi. Primus abraham propter sodomitas orauit et moyses pro patribus qui in deserto peccauerunt: et qui post eum per israel in diebus achaz et samuelis et dauid pro contradictione: et salomon pro rebus qui reuerunt in sanationem: et helias pro hijs qui pluuiam acceperunt: et pro mortuo ut uiuere: et ezechias pro populo in diebus semacharib: et multi pro multis. Si ergo modo quando corruptibile increuit: et iniusticia multiplicata est: et orauerunt iusti pro impijs: quare et nunc sic non erit? Et respondit ad me et dixit. Presens seculum non est finis: gloria in eo frequens manet: propter hoc orauerunt pro inualidis. Dies enim iudicij erit finis temporis huius: et initium temporis future immortalitatis: in quo preuenit corruptela soluta est in temporantia absoluta est incredulitas: creuit autem iusticia oras est ueritas. Tunc enim nemo poterit saluare eum qui perijt: neque temerere qui uincit. Et respondi et dixi. Hic sermo meus primus: et nouissimus: qui melius erat non dare certam adam: uel cum iam dedisset coherere eum: ut non peccaret. Quid enim prodest omnibus in presenti uiuere in iusticia: et mortuos sperare punitionem? Tu quid fecisti adam. Si enim tu peccasti non est factus solus tuus celsus: sed et nos qui te aduenimus. Quid enim prodest nobis si primum est nobis immortale tempus: nos autem mortalia opera regimus? Et quoniam predicta est nobis perennis spes: nos uero pessime uani

fati sumus. Et quoniam reposita sunt nobis habitacula sanitatis et securitatis: nos vero male conuersati sumus. Et quoniam reposita gloria altissimi protegere eos qui tarde conuersi sunt: nos autem pessimis vijs ambulauimus. Et quoniam ostendit paradisus cuius fecit incorruptus pseruat in quo est securitas et metela: nos vero non ingredimur. Qui ingratis enim locis conuersati sumus. Et qui super bellas fulgebunt facies eorum: qui abstinentiam habuerunt: nonne autem facies super tenebras nigre. Non enim cogitauimus viuere: quando iniquitate faciebamus: quod incipimus post mortem pati. Et respondit et dixit. Hoc est cogitamentum certaminis quod certabit qui super terram natus est homo: ut si vidus fuerit pariat quod dixisti. Si autem vicerit recipiat quod dico: quoniam hic est via: quam moyses dixit cum vinceret ad populum dicens. Elige tibi vitam ut viuas. Non crediderunt autem ei: sed nec post eum populus. Sed nec michi qui locutus sum ad eos: quoniam non esset iusticia in additione eorum: sicut futurum est gaudium super eos quibus pluralis est salus. Et respondit et dixit. Scio domine quoniam vocatus est altissimus misericors in eo miseratur huius qui nondum in seculo adueniunt: et quod miseretur illis qui conuersionem faciunt in lege eius: et longanimitas est quoniam longanimitate prestat huius qui peccauerunt quasi suis operibus: et munus est quoniam quidem donare vult pro regentibus: et multe misericordie: quoniam multiplicat magis misericordias huius qui precescunt sunt: et qui precescunt: et qui sunt sunt. Si enim non multiplicauerit misericordias suas non unificabit seculum cum huius qui incredulitatem in eo. Et donat: quoniam si non donaret de bonitate

sua. ut alleuentur huius qui iniquitate fecerunt de suis iniquitatibus: non poterit decies millefima pars viuificari hominum. Et iudex si non ignorauerit huius qui curati sunt verbo eius: et deleuit multitudinem conuersionum: non fortassis derelinquerentur innumerabili multitudinem nisi pauci valde. **E**t respondit ad me: et dixit. Hoc fecit altissimus propter multos: futurum autem propter paucos. Dixit autem coram te similitudinem edera. Quomodo autem interrogabis terram et dicit tibi: quoniam dabit terram multam magis unde fiat fidele: paruum autem puluerem unde aurum sit: hinc autem plantis seculi. Multi quidem creati sunt: pauci autem saluabuntur. Et respondit et dixit. Absorbe ego animam sensum et deuorat quod sapit. Conueniunt enim obaudire: et prophetas volens. Nec enim tibi est tacui spiritum: nisi solummodo vivere. Quod domine si non premittes seruo tuo ut oremus coram te: et des nobis semen robori et sensui cultura unde fructus fiat: unde vivere possit omnis corruptus qui portabit locum hominis. Solus enim es: et una plasmatio nos sumus manuum tuarum: sicut locutus es. Et quomodo nunc in matre plasmatus est corpus: et prestatas membra: conuolat in igni et aqua tua creatio: et nouem mensibus parit tua plasmatio tua creatura que in ea creata est: ipsi autem quod seruat et quod seruat una: quod seruabunt: seruataque: quandoque iterum reddit matrem que ita creatur. Imperasti enim et ipsis membris huius mamillis pber lac fructui mamillarum: ut nutriat id quod plasmatus est usque in tempus aliquod: postea disponas eum tue misericordie. Conueniunt enim tuam iusticiam: et credidisti eum in lege tua: et corripuisti

eum tuo intellectu: et moralicabis eum ut tua creatura: et viuificabis eum ut tuum opus. Si ergo perdidisti eum qui tantis laboribus plasmatus est: tuo nullum facile est ordinari ut et id quod fiebat seruaretur. Et nunc domine dicam: de omni homine tu magis sis: de populo autem tuo ob quem doleo et de hereditate tua propter quam lugeo: et propter istud propter quem tristis sum. et de iacob propter quem doleo: ideo incipiam orare coram te pro me et pro eis: quoniam video lapsus nostros qui inhabitamus terram. Sed audiam reuerentiam iudicis qui futurus est. Ideo audi vocem meam: et intellige sermonem meum: loquar coram te. Inueni verbum edere: priusque assumetur. Et dixit. Domine qui inhabitas secundum. cuius oculi eleuati in superna et aere: et cuius thronus inestimabilis et gloria incomprehensibilis: cui astat exercitus angelorum cum tremore: quod seruatus in vento et igni conuenit: cuius verbum verum et dicta pseruantia: cuius iussio fortis et dispositio terribilis: cuius aspectus arefactis abissos: et indignatio tabescente facit montes: et veritas testificat. Et audi orationem seruorum tuorum: et auribus percipe precationem figmentum tui. Dum enim uiuis loquar: et dum sapio respondebo. Nec respicias populum delicta: sed qui tibi in veritate seruauit. Nec intendas impia gentium studia: sed qui tua testimonia cum doloribus custodierunt. Nec cogites qui in conspectu tuo false conuersati sunt: sed memorare qui te voluntate tua timorem cognouerunt. Necque volueris perire qui periculum mores habuerunt: sed respicias eos qui legem tuam splendide docuerunt. Nec indignes eis qui bellis priores iudicantur: sed diligas eos qui semper tua iusticia confidunt

et gloria. Quoniam nos et patres nostri talibus morbis languemus: tu autem propter nos peccatores misericors vocaberis. Si enim desideraueris ut non miseraris: tunc misericors vocaberis: nobis autem non habentibus opera iusticie. Quia enim quibus sunt opera multa reposita: et propriis operibus recipiunt mercedem. Quid est enim homo ut ei indigneris ante gentem corruptibilem: ut ita amaretur? Sis de ipso. In veritate enim natus de genitricis est qui non impie gessit: et de consentibus qui non deliquit. In hoc enim annuntiabis iusticia tua et bonitas tua domine: cum misericors fueris eis qui non habent substantiam bonorum operum. Et rident ad me: et dixit. Redde locutus es aliquando iuxta sermones tuos sic et fiet. Quoniam non vere cogitabo super plasmam eorum: qui peccauerunt ante mortem ante iudicium ante perditionem: sed inmundator super iustos figmentum: et memorator peregrinationis quoque et saluationis et mercedis receptionis. Quomodo ergo locutus sum: sic et est. Sicut enim agricola sedit super terram semina multa et plantationes multitudinis plantat: sed non in tempore omnia que seminata sunt saluantur: sed nec omnia que plantata sunt radicabuntur: sic et qui in seculo seminati sunt non omnes saluabuntur. Et respondit et dixit. Si inueni gratiam loquar. Quomodo semen agricolae si non ascenderit aut non accepit pluviam tuam in tempore aut si corruptum fuerit multitudine pluvie: sic perit et similiter homo qui manibus suis plasmatus est: et tu ei ymago nominatus: quoniam similis es ei propter quem omnia plasmasti: et similis semini agricolae. Non irascaris super nos sed parce populo tuo: et misere hereditati tue. Tu autem creature tue

miserere. Et respondit ad me: et dixit. Que sunt presentia presentibus: et que futura futura. Multum enim tibi restat ut possis diligere meam creaturam super me: tibi autem frequenter et ipsi proximi: in iustis autem nunquam. Sed et hoc mirabilis es coram altissimo: quoniam humiliter te sicut decet: et non iudicasti te ut inter iustos plurimum glorificeris. Propter quod misericordie misere et miserabile efficiet eis qui habuerunt seculum in novissimis: quia in multa superbia ambulaverunt. Tu autem pro te intellige: et de similibus tuis inquirere gloriari. Vobis enim apertus est paradysus: plantata est arbor vite: paratum est futurum tempus: parata est abundantia: edificata est civitas: probata est requies: perfecta est bonitas: et perfecta sapientia. Radix mali signata est a vobis: infirmitas et cinis a vobis absconsa est: et in infernum fugit corruptio et obliuio. Transierunt dolores: et ostensus est in fine thesaurus immortalitatis. Noli ergo adicere inquirendo de misericordia eius: qui perierunt. Nam ipsi accipientes libertatem spreverunt altissimum: et legem eius contempserunt: et vias eius dereliquerunt. Adhuc autem iustos eius calcaverunt: et dixerunt in corde suo non esse deum: et quidem scientes quoniam moriuntur. Sic enim vos suscipiunt que predicta sunt: sit eos scitis et cruciatus que parata sunt. Non enim voluit hominem disperdi. Sed et ipsi qui creati sunt coinquinauerunt nomen eius qui fecit eos: et ingratum fuerunt ei qui paravit eis vitam. Quapropter iudicium meum modo appropinquat. Que non omnibus demonstravi nisi tibi: et tibi similibus paucis. Et vidi et dixi. Ecce nunc dicit demonstrasti michi misericordiam: si quidem qui incipit facere in novissimis:

sed non demonstrasti michi quo tempore. Et respondit ad me: et dixit. Misericordie misere te? et semetipso: et tunc cum videris quando transierit parva quedam signa: que predicta sunt: tunc intelliges quoniam ipse est tempus in quo incipiet altissimus visitare secundum quod ab eo factum est. Et quando videbit in seculo motio locorum: et populi turbatio: tunc intelliges quoniam de hijs erat altissimus locutus: a diebus qui fuerunt ante te ab initio. Sicut enim omne quod factum est in seculo initium habet pariter et consummationem: et consummatio est manifesta: sit et altissimi tempora: initia habent manifesta in prodigijs et virtutibus: et consummationes in adu et in signis. Et erit omnis qui saluus factus fuerit: et qui poterit effugere per opera sua et per fidem in qua credidistis reliquies de predictis periculis: et videbit salutarem meum in terra mea: et in finibus meis: qui sanctificavi me a seculo. Et tunc mirabuntur qui nunc abusi sunt vias meas: et in tormentis commorabuntur hijs qui eas proiecerunt in contemptum. Qui enim non cognoverunt me viventes: beneficia consecuti: et qui fastidierunt legem meam cum adhuc erant habentes libertatem: et cum adhuc esset eis apertus perveniens locus non intellexerunt sed spreverunt: hoc oportet post mortem in cruciamento cognoscere. Tu ergo noli adhuc quousque esse quomodo impij cruciabuntur: sed inquirere quomodo iusti salviabuntur: et quorum seculum et propter quos seculum et quando. Et respondi et dixi. Dimittam locum: sum et nunc dico: postea dicam: quoniam plures sunt qui perierunt: qui salviabuntur: sicut multiplicatus est super guttatem. Et respondit ad me: et dixit. Qualis agricola et semina:

quales flores tales et tinduntur: et qualis agricola talis cultura: quoniam tempus erat seculi. Et nunc cum essent parans eis hijs qui nunc sunt antequam fecerit seculum in quo habitarent: et nemo contradixit michi: tunc enim quisque: et nunc creator in mundo hic paratus et in mente indeficienti et lege inuestigabili: corrupti sunt mores eorum. Et consideravi seculum: et ecce erat periculum propter cogitationes que in eo advenierunt. Et vidi et peperi et valde: et servavi michi acinum de hoc: et plantacionem de tribu multa. Peccat ergo multitudo que sine causa nata est: et servetur acinus meus et plantatio mea: quia cum multo labore profici. Tu autem si adhuc interminatus septem dies alios sed non ieiunabis in eis: ibis in campum florum ubi domus non est edificata: et manducabis solummodo de floribus campi: et carne non gustabis et vinum non bibes: sed solummodo flores. Deprecare altissimum sine intermissione: et veniam et loquar tecum. Et profectus sum sicut dixit michi in campum qui vocatur ardath: et sedi ibi in floribus. Et de herbis agri manducaui: et facta est esca eam michi in saturitate. Et factum est post dies septem: et ego discubebam supra semum: et cor meum iterum turbabatur sicut et ante. Et apertum est os meum: et inchoavi dicere coram altissimo: et dixi. Domine deus noster ostendens ostentus es patribus nostris in deserto quando erant egredientes de egipto: quod non calcatur et instructuoso: et dices dixisti. Tu israel audi me: et semen iacob intende sermonibus meis. Ecce enim ego semino in vobis legem meam: et faciet in vobis fructum: et glorificabimini in eo per seculum. Nam patres nostri accipientes legem non fuerunt:

et legitima mea non custodierunt: et factus est fructus legis non parens: nec enim poterat quoniam tuus erat: nam qui accipit preterit: non custodit: quod in eis seminatum fuerat. Et ecce consuetudo est: cum accepit terra semen: vel navem mare: vel vas aliqd escam vel potum: cum fuerit determinatum id in quo seminatum est vel in quo nullum est: simul id quod seminatum vel nullum est vel quod suscepta sunt determinantur: et suscepta iam non manent apud nos. Sed nobis sic non factum est. Nos quidem qui legem accepimus peccantes privimus et cor nostrum quod suscepit eam: nam legem non periclitamur: sed permansit in suo labore. Et cum loquerer hec in corde meo respexi oculis meis: et vidi mulierem in degetera parte. Et ecce hec lugebat et plorabat cum voce magna: et animo dolebat valde: et vestimenta eius discissa: et cinis super caput eius. Et dimisi cogitatus in quibus eam cogitans: et conversus sum ad eam: et dixi ei. Et quid flet: et quid doles animo? Et dixit ad me. Dimitte me domine meus ut defleam me: et adiciam dolorem quoniam valde amara sum animo: et humiliata sum valde. Et dixi ei. Quid passa es? Dixit michi. Et dixit ad me. Sterilis fui ego famula tua: et non peperci habens maritum annis triginta. Ego enim per singulas horas et per singulos dies et annos triginta hos deprecor altissimum nocte ac die. Et factum est post triginta annos exaudivit me deus ancillam tuam: et vidit humilitatem meam et attendit tribulationi mee: et dedit michi filium. Et inundata sum super eum valde ego et vir meus et omnes domus mei: et honorificabimus valde fortem. Et nutriti est cum labore meo: et factum

Et cum creuisset et uenisset accipere uxorem: factum est cum ei die epuli. **P**orro introisset filius meus in thalamo suo: cecidit et mortuus est: et euerimus omnes lumina. Et surrexerunt omnes ciues mei ad consolandum me: et quiesui usque in alium diem usque nocte. Et factum est cum omnes quiesuissent ut me consolarentur ut quiescerem: et surrexi nocte et fugi et ueni sicut uides in hoc campo: et cogito iam non reuerti in ciuitatem: sed hic consistere: et neque manducare neque bibere: sed sine intermissione lugere et ieiunare usque dum moriar. Et dereliqui sermones in quibus eram: et respondi cum iracundia ad eam: et dixi. Stulta super omnes mulieres: non uides luctum nostrum et que nobis contingunt? Quoniam syon mater nostra omni tristitia contristatur et humilitate humiliata est et lugere ualidissime: et nunc qui omnes lugemus et tristis sumus: quoniam omnes contristati sumus: tu autem contristaris in uno filio. Interroga enim terram et dicet tibi: quoniam hec est que debeat lugere casum tantorum super eam germinantium. Et res ipsa ab initio omnes nati et alij ueniunt. Et ecce pene omnes in perditionem ambulat: et egerimus hic multitudo eorum. Et quis ergo debet lugere magis: nisi hec que tam magnam multitudinem perdidit: et tu que per uno doles? Si autem dicas michi quoniam non est plandus meus similis tere: quoniam fructus ueteris mei perdidit: que cum meroribus peperit et cum doloribus genui: terra autem secundum uiam terre: abiitque in ea multitudo presens: quomodo euenit: et ego tibi dico. Sicut tu cum labore peperisti: sic et terra dat fructum suum: homini ab initio ei qui fecit eam. Nunc ergo retine apud tantam iram dolorem

nunc: et fortiter fer qui tibi congerunt casus. Si enim iherusalem tuum dei et consilium suum recipies in tempore: et in talibus collaudaberis. Ingredere ergo in ciuitatem ad uerum tuum. Et dixit ad me. Non facias: neque ingrediar ciuitatem: sed hic moriar. Et apposui adhuc loqui ad eam: et dixi. Noli facere hunc sermone: sed censeam persuadere. Quot enim casus syon? Consolare propter dolorem iherusalem. Uides enim quam sanctificatio nostra deserta effecta est: et altare nostrum demolitum est: et templum nostrum destructum est: et psalterium nostrum humiliatum est: et ministerium nostrum: et regitudo nostra destituta est: et lumen tenebrarum nostrum: et arca testamenti nostri derecta est: et sancta nostra examinata sunt: et nomen quod inuocatum est super nos pro profanatum est: et liberi nostri contumeliam passi sunt: et sacerdotes nostri succubant: et leuitae nostri in captiuitate abierunt: et uirgines nostre coniugare sunt: et mulieres nostre uim passi sunt: et iusti uelut rapti sunt: et paruuli nostri perditum sunt: et iuvenes nostri uenerunt: et fortes nostri inualidi facti sunt. Et quod omnium maius signum dicitur syon: qui reliquatus est de gloria sua. Nam et tradita est in manibus eorum qui nos oderunt. Tu ergo egredere tuam tristitiam istam: et deponere abs te multitudinem dolorum: ut tibi respiciatur fortis: et requies faciet tibi altissimus: requiescent laborum. Et factum est cum loquebar ad eam facies eius fulgebant subito: et species chorulatus habebat uisus eius: ut essent paues ualde ad eam et cogitare quid esset hoc. Et ecce subito emisit sonitum uocis magni timore pleni: ut commoveretur terra a mulieris sono. Et uidi: ecce apostrophus non comparabat michi: sed ciuitas

edificabat et locus demonstrabatur de fundamentis magnis: et timui et clamaui uoce magna: et dixi. Ubi est iheriel angelus qui a principio uenit ad me? Quoniam ipse me fecit uenire in multitudinem in recessu mentis huius. Et factus est finis meus in corruptione: et oratio mea improprie: et cum essem loquens ego hec: ecce uenit ad me et uidit me. Et ecce etiam positus ut mortuus: et intellectus meus alienatus erat. Et tenuit degeram meam et confortauit me: et stauit super pedes meos. Et dixit michi. Quid tibi est et quare conturbatus es? et intellexi: et sensus cordis tui: quare contristatus es? Et dixi. Quoniam dereliquisti me. Et ego quidem feci secundum sermones tuos: et egui in campo: et ecce uidi et uideo quod non possum emigrare. Et dixit ad me. Sta ut uir: et comonebo te. Et dixi. Loquere domine meus tu in me. Noli me derelinquere ut non frustra moriar: quoniam uidi que non sciebam: et audio que non scio. Aut nunquam sensus meus fallitur: et anima mea superbiat? Nunc ergo deprecor te: ut demonstras seruo tuo de recessu hoc. Et respondit ad me: et dixit. Audi me: et doceam te: et dicam tibi de quibus times: quoniam altissimus reuelauit tibi mysteria ista. Uidit recta uiam tuam: quoniam sine intermissione contristabaris pro populo tuo: et ualde lugebas propter syon. Hic ergo intellectus uisionis que tibi apparuit ante paululum. Quam uidisti lugentem inchoasti consolari eam: nunc autem iam specie mulieris non uides: sed apparuit tibi ciuitas edificari: et quoniam enarrabat tibi de casu filii sui. Hec absolutio est. Hec mulier quam uidisti: hec est syon: et quoniam dixit tibi: et nunc conspicies: ut ciuitatem edificatam. Et quoniam dixit tibi quia

Beilis fuit anis triginta: propter quod erant anni salutaris triginta quando non erat in ea adhuc oblacio ablata. Et factum est post annos triginta edificauit salomon ciuitatem et obulit oblaciones: tunc fuit quando peperit sterilis filius. Et tunc tibi dixit quoniam nutritus cum tu labore: hoc erat habitatio iherusalem. Et quoniam dixit tibi quod filius meus ueniens in suo thalamo mortuus esset: et contristaretur ei casus: hoc erat que facta est ruina iherusalem. Et ecce uidisti similitudinem eius: et quoniam filius lugeret inchoasti consolari eam: et de hijs que contigerunt hec erant tibi apertenda. Et nunc uider altissimus quoniam ex animo contristatus es: et quoniam ex toto corde pateris pro ea: ostendit tibi claritatem glorie eius: et pulchritudinem decoris eius. Propterea enim dixi tibi: ut maneres in campo ubi domus non est edificata. Sciebam enim ego quoniam altissimus incipiebat tibi ostendere hec: propterea dixi tibi ut reueres in agerem ubi non est fundamentum edificij. Nec enim poterat opus edificij hominis sufficere in loco: ubi incipiebat altissimus ciuitas ostendi. Tu ergo noli timere neque exauelscar cor tuum: sed ingredere et uide splendorem et magnitudinem edificij: quantum capax est tibi uisus oculorum uidere: et post hec audies quantum capit auditus aurium tuum audire. Tu enim beatus es per multas: et uocat es apud altissimum: sicut et pauci. Nunc autem que in tractum futura est manebis hic: et ostendet tibi altissimus eas uisiones supermorum que faciet altissimus hijs qui habitant super terram a nouissimis diebus. Et dormiui illam noctem et aliam: sicut dicebat michi. **XI.** **E**t uidi somnium: ecce ascendebat de mari aquila cui erant duodecim

ale pennarū: et capita tria. Et vidi: et ecce repādebāt alas suas ī omnē terrā: et omnes venti celi insufflābant in eā: et colligebant. Et vidi: et de pennis eius nascēbant cōtrarie penne: et ipse fiebāt in pēnaculis minutis et modicis. Nā capita eius erāt quiescentia: et dimidiū unū caput erat manus aliorū capitū: sed ipsa quiescebat cū eis. Et vidi: et ecce aquila volauit in pennis suis: et regnauit sup̄ terrā: et sup̄ eos q̄ habitant in ea. Et vidi: quā subiecta erāt ei omnia sub celo: et nemo illi contradicebat: neq; unus de creatura que est sup̄ terrā. Et vidi: et ecce surrexit aquila sup̄ ungues suos: et misit vocem pennis suis dicens. Nolite omnes simul vigilare: dormite unusquisq; ī loco suo: et p̄ tempus vigilare. Capita autē in nouissimo fuerunt. Et vidi: et ecce vox nō egibat de capitibus eius: sed de medietate corporis eius. Et numeravi cōtrarias pennas eius: et ecce ipse erat octo. Et vidi: et ecce a dextera parte surrexit una penna: et regnauit sup̄ omnē terrā. Et factū ē cum regnaret: venit ei finis: et nō apparuit locus ei: et sequēs resurrexit et regnabat. Ipsa multū tenuit tempus. Et factum ē cū regnaret: ueniebat finis eius ut nō appareret sicut prior: et ecce vox emissā est illi dicens. Audi tu que tāto tempore tenuisti terrā. Hec annūtiatio tibi anteq̄ incipias non apparere. Nemo post te tenebit tēpus tuum: sed nec dimidiū ei. Et leuauit tercia: et tenuit principatū sicut et priores: et non apparuit et ipsa. Et sic attingebat omnibus alijs singularem principatū gerere: et iterū nullq; comparere. Et vidi: et ecce in tēpore sequētes penne erigebant a dextera parte ut teneret et ipse principatū: et re hys erant que tenebāt: sed tamen

statim nō comparēbāt: nā et alique re eis erigebant: sed nō tenebāt principatū. Et vidi post hec: et ecce nō comparuerunt duodecim penne et duo pennacula: et nichil supererat in corpore aquile nisi duo capita quiescentia: et sex pennacula. Et vidi: et ecce sex pennacula diuise sunt due: et māsēt sub capite qd ē ad dextera partem. Nam quatuor manserūt ī loco suo. Et vidi: et ecce hec subalares cogitabāt se erigere: et tenere principatus. Et vidi: et una recta ē: sed statim nō comparuit. Et sēde uolucius q̄ priores non comparuerūt. Et vidi: et ecce due que superauerūt apud semetipsas cogitabāt: ipse regnaret in eo cū cogitarent: ecce unū quiescentium caput qd erat mediū cuiq̄ ligabat. Hic enī erat duos capitū manus. Et vidi quā cōpleta sūt duo capita secū: ecce uersum ē caput cum hys qui cū eo erant: et comedie duas subalares que cogitabant regnare. Hic autē caput pronuerūt omnē terrā: et dābat in ea hys qui habitant terrā cū labore multo: et potentatū tenuit obis terrarū sup̄ omnes alas que fuerūt. Et vidi post hec: et ecce mediū caput subito nō comparuit: et hoc sicut ale. Superauerunt autē duo capita: et ipsa similiter regnauerūt sup̄ terram: et sup̄ eos qui habitant ī ea. Et vidi: et ecce deuorauit caput a dextera parte illud qd a sinistra. Et audiui vocē dicentem michi. Conspecte cōtra te: et considera quod uides. Et vidi: et ecce sicut leo concitatus de silua rugiens: et vidi quā eminebat uocem hominis ad aquilā. Et dixit dicens. Audi tu: et loquar ad te: et dicit altissimus tibi. Nōne tu es q̄ superasti de quatuor animalibus que fecerant regnare ī seclo meo: et p̄ eos uenire

tuus temporū eorū? Et quartus uenire: et dūcūt oīa animalia q̄ transierūt: et potentatū tenuit sedm cū uenire in se. et omne orbem cū labore pessimo: et inhabitauit tot temporib; orbem terrarū cū dolo. Et iudicasti terram non cū ueritate. Tribulasti enī mansuetos: et lesisti quiescentes: et dilexisti mendaces et destruxisti habitationes eorū q̄ fecisti: et humiliasti muros eorū qui te nō nocuerūt. Et ascendit cōtumelia tua ad altissimū: et supbia tua ad fortē. Et respexit altissimus sup̄ te: et tempora: et ecce finita sunt: et scelera eius completa sūt. Propterea nō appareas tu aquila: et ale tue horribiles et pennacula tua pessima: et capita tua maligna: et ungues tui pessimi: et oīe corpus tuū uanū: uti refigerēt oīs terrā: et reuerat liberata de tua uir: et spret iudiciū: et misericordiam eius q̄ fecit eam. **Et** factū est dū loqueret leo uerba hec ad aquilā: et vidi et ecce ipse superauerat caput et non comparuerūt quatuor ale ille que ad eū trāsierunt: et erede sunt ut regnaret: et erat regnū eorum regē: et tumultu plenū. Et vidi: et ecce ipsa nō apparebat: et omne corpus aquile incēdebat: et repauescebat ita ualde. Et ego a tumultu et recessu mentis et a magno timore vigilauit: et dixi spiritui meo. Ecce tu p̄stisti michi hoc: in eo q̄ scrutaris uias altissimi. Ecce adhuc fatigatus sum animo: et spiritu meo inualidus sū ualde: et nec modica ē in me uir: a multo timore q̄ repaui nōde hac. Nūc ergo orabo altissimū: ut me confortet usq; in finē. Et dixi. Dñator dñe si inueni gratiā ante oculos tuos: et si iustificatū sum apud te p̄ce mēis: et si ecce ascendit deprecatio mea ante faciem tuā: cōforta me

et ostende seruo tuo michi interpretatiōem et distinctionem uisus horribilis huius: ut plenissime desolent animā meā. Dignū enī me habuisti: ostendere michi tēporū nouissima. Et dixit ad me. Hec ē interpretatiō uisionis huius. Aquila quā uidisti ascendentem de mari: hoc ē regnū qd uisum ē in uisione danieli fratri tuo. Sed nō est illi interpretatiō: quā ego nūc tibi interpreto. Ecce dies ueniūt: et resurget regnū sup̄ terrā: et erit timor actior omnium regnorum que fuerūt ante eū. Regnabunt autē in ea reges duodecim: unus post unum. Nā secundus incipiet regnare: et ipse tenebit amplius tēpus p̄ce duodecim. Hec ē interpretatiō duodecim alarū quas uidisti. Et quā audisti uocem que locuta est nō de capitibus eius regunt sed de medio corpore ei: hec est interpretatiō. Quoniam post tempus regni illius nascēt cōtentiones non modice: et p̄dicabit ut cadat et non cadet nunc: sed iterū cōstituatur in suū initium. Et quā uidisti subalares octo cōtinentes alios ei: hec ē interpretatiō. Resurgent in ipso octo reges quorum erūt tēpora leuia et anni citati: et duo quidē ex ipsis perient. Appropinquāte autē tēpore medio: quatuor seruabuntur ī tēpore: cum incipiet appropinquare tēpus eius ut finiat. Due rō in finem seruabunt. Et quoniam uidisti ma capita quiescentia: hec ē interpretatiō. In nouissimis eius suscitabit altissimus rōs regna: et reuocabit in ea mltā et dñabunt terrā: et qui habitāt in ea: cū labore multo sup̄ omnes q̄ fuerūt ante hos. Propter hoc ipsi uocati sunt capita aquile. Isti enim erunt q̄ recapiulabunt impierates eius et qui p̄ficiēnt nouissima eius. Et quā uidisti

caput maius nō apparens: hec est interpretatio ei⁹. Quoniam vn⁹ rē eis sup-
lectum suum moriet⁹: tamen cum tor-
mentis. Nam duo q̄ p̄seuerauerunt:
gladius eos comeder. Vnus enim
gladius comeder qui tū cor: sed tamen
hic gladio i nouissimis cader. Et quā
vidisti duas subalares traicientes su-
per caput qd̄ est in dextera parte: hec est
interpretatio. Vbi sunt quos confuauit
altissimus in fine suū: hoc ē regnum
regis: et turbationis plenū. Sicut vidi-
sti et leonem quē vidisti de filia rugi-
lātem: et rugientē: et loquentē ad aquī-
lam et arguentem eā: in multitudine ipi-
us p̄ omnes sermōnes ei⁹ sicut audi-
sti: hic ē vetus quē euauit altissimus
i fine ad eos et impietates iporū: et ar-
guer illos: et incutiet corā ipis scep-
trones eos. Statuer enim eos in iudicium
vinctos: et tū arguerit eos: tū cor-
piter eos. Nam residuū pplm̄ meū libe-
rabit cum miseria: qui saluati sūt sup
fines meos: et iocundabit eos quoad-
usq; veniet finis dies iudicij de quo
locutus sum tibi ab initio. Hoc somni-
um qd̄ vidisti: et hec interpretationes.
Tu ergo solus dignus fuisti scire altis-
simi secretū hoc. Scribe ergo omnia
ista in libro que vidisti: et pone ea i lo-
co abscondito: et docebis ea sapientes de
pplō tuo: quorū corda scis posse capere
et seruare secreta hęc. Tu aut̄ adhuc su-
stine hic alios dies septem: ut tibi o-
stendat quicquid vultū fuerit altissimus
ostendere tibi. Et profect⁹ est a me. Et
factū ē cum audisset omnis pplus quā
præstiterūt septē dies: et ego nō fuissē
reuelatus i ciuitate: et congregauit se oīs
a minimo usq; ad maximū: et uenit ad
me: et dixerunt michi dīctes. Quid
peccauim⁹ tibi: et quid iniuste egimus

in te quoniam delinques nos: sedisti i
loco hoc. Tu enī nobis superes solus
et omib⁹ pplis sicut hoccus de vinea:
et sicut lucerna in loco obscuro: et sicut
portus: et nauis saluata a tempestate.
Aut non sufficit nobis mala: que
conungūt? Si ergo tu nos delinqueris:
quanto nobis erat melius si essemus
successi et nos tū incendio hyon⁹. Rec-
tū nos meliores sumus corū qui ibi
mortui sunt. Et plorauerūt voce ma-
gna. Et respondi ad eos: et dixi. Quā-
fide israel: et noli tristari tu domus ia-
cob. Est enim memoria vestri corā altis-
simo: et fortis non ē oblit⁹ nobis i tem-
ptatione. Ego enī non delinques vos
neq; recessi a vobis: sed uenī in hūc lo-
cum ut dīceretis p̄ desolatione hyon⁹:
ut quereat misericordiam pro humilitate
iustificacionis vestre. Et nūc ue unū-
quisq; vestrum i domū suā: et ego ueni-
am ad vos post dies istos. Et profe-
ctus ē populus sicut dixi ei in ciuitate.
Ego aut̄ sedi in capite septem diebus
sicut michi mādauit: et manducabā de
floribus solummodo agri: de herbis
facta est esca michi i diebus illis. **E**t
factum ē post dies septem: et so-
mniaui somnū nocte. Et ecce de
mari uentus resurgebat: et turbabat
omnes fluidus ei⁹. Et uidi: et ecce conale-
scebat ille pplm̄ cum milibus reli: et ubi
uultū suū uertebat ut cōsideraret tene-
bat omnia que sub eo uidebant: et ubi-
cūq; egred̄at uox de ore eius ardebat
omnes q̄ audiebāt uoces ei⁹ sicut qui-
scit terra quando sentit ignē. Et uidi
post hęc: et ecce aggregabat multitudi-
hominū quos nō erat numer⁹ de qua-
tuor uentis reli: ut debellarent pplm̄
qui ascenderat de mari. Et uidi: et ecce
submersi sūt sculpsit montē magnū:

et uolauit sup eū. Ego aut̄ quesiui vi-
dere regionem uel locū unde sculpsit
esse mons: et nō potui. Et post hęc uidi:
et ecce omnes q̄ aggregati sunt ad eum
ut repugnarent tū tenebāt valde: ta-
men audebant pugnare. Et ecce ut ui-
dit imperiū multitudinis reuerentis: nō
leuauit manū suā neq; flammā tene-
bat: neq; aliqđ uas bellicosum: nisi
solummodo ut uideret. Quoniam misit de o-
re suo sicut flammam ignis: et de labijs
eius spiritus flammæ: et de lingua ei⁹
emittet scintillas: et tēpestates: et com-
mixta sunt oīs simul hīc flammis ignis
et spiritus flammæ: et multitudo tempe-
statis: et concidit sup multitudinē in
imperū que parata erat pugnare: et suc-
cendit omnes: ut subito nichil uideretur
de innumerabili multitudine: nisi so-
lummōdo puluis et fumus odor. Et ui-
dicer egred̄ari. Et post hęc uidi pplm̄ ho-
minem descendē de monte et uocantē
ad se multitudinē alia pacificā: et acce-
debāt ad eum uultus hominū iustorū
quorū dā gaudetū: quorū dā tristā-
runt: aliqui uero alligati: aliqui ad-
ducentes rē eis q̄ offerebant. Et egre-
tati a multitudine pauoris: et exage-
ratus sum: et dixi. Tu ab initio dāmon-
strasti uos uos mirabilia hęc: et dignū
me habuisti ut suscipies deprecationem
meā: nunc dāmonstra michi adhuc
interpretationē somnij hui⁹. Sicut enī
egred̄atus i sensu meo: de qui delicti fue-
rūt i diebus illis. Et multo plus ue hīs:
qui nō sunt delicti. Qui enī non sunt
delicti nulli erāt. Intellego nūc que
sunt reposita i iniquissimis diebus: et
occurrent eis: sed et hīs q̄ delicti sunt.
Propter hęc uenerūt enī in p̄cula ma-
gna: et necessitates multas: hanc ostē-
dunt somnia hęc. Itera mentem facilius

est p̄dicantē uenire in hūc q̄ p̄dicare
sicut nubem a seculo: et nunc uidere q̄
contingūt in nouissimo. Et respōdit
ad me: et dixit. Et uisionis interpreta-
tionē dixi tibi: et de quib⁹ locutus es
adaperiā tibi. Quoniam de hīs dixisti
qui delicti sūt: hec ē interpretatio. Qui
auferit p̄culū illo tēpore: hic se custo-
diuit. Qui in p̄culo incidit: hīc sūt
qui habent opera: et fidē ad fortissimū.
Scito ergo: quoniam magis beatifica-
ti sunt qui delicti: sup eos qui mortui
sūt. Hęc interpretationes uisionis. Qui-
a uidiisti uirū ascendentē de corde maris:
ipse ē quē dicit altissimus multis tēpori-
bus: q̄ per semetipm̄ liberabit creaturā su-
am: et ipse disponet q̄ delicti sunt. Et
quoniam uidiisti de ore ei⁹ egred̄i ut spiri-
tum et ignē: et tempestatem: et quoniam
non tenebat flammā neq; uas bellico-
sum: corrupit enim impetus ei⁹ multi-
tudinē que uenerat repugnare tū: hec
est interpretatio. Ecce dies uenit quan-
do incipiet altissimus liberare eos que
sup terram sunt: et ueniet i recessu men-
tis sup eos qui inhabitant terrā. Et
alii alios cogitabūt debellare: ciuitas
ciuitatem: et locus locū: et gens aduer-
sus gentem: et regnū aduersus regnū.
Et erit tū sicut hęc: et contingent signa
que ante ostendi tibi: et tūc reuelabit
filius meus: quē uidiisti ut uirū ascen-
dentem. Et erit quādo audierint omnes
gentes uocem eius: et delinquet unū-
quisq; i regione sua bellū suū qd̄ habet
ad alterutū: et colliget in unū multi-
tudo innumerabilis sicut uolētes ue-
nire et repugnare eum. Ipse aut̄ stabit
sup cacumen montis hyon⁹. Hyon aut̄
ueniet: et ostendet omib⁹ parata et edi-
ficata sicut uidiisti montem sculpi sine
manibus. Ipse aut̄ filius me⁹ arguet

q̄ adinuenerūt gentes impietates eorū
has: que tempestati appropinquauerunt
propter mala cogitamenta eorū et cruci-
amenta quibz incipient cruciari q̄ asse-
mulare sunt flāme: et perdet eos sine la-
bore. per legem q̄ igni assumulata ē. Et
quoniam uidisti eū colligētem ad se ali-
am multitudinē pacificā: hec sūt decem
tribus q̄ captiue fade sunt de terra sua
in diebz ignis regis que captiuū duxit
salmanasar rex assiriorū: et transtulit
eos trans flumen: et trāslati sunt in ter-
ram alia. Ipsi autē sibi dederūt cōsiliū
hpc ut derelinquerēt multitudinē gentiū:
et proficerent in ulteriōre regionem
ubi nūq̄ inhabitauit gens humanū:
uel ibi obsequare legitima sua q̄ nō su-
erant euantes in regione sua. Per in-
troitus autē angulos fluminis euka-
ren introierūt. fecit enim eis tūc altissi-
mus signa: et statuit uenas fluminis
usquequo trāsirent. Per eā tūc regio-
nem erat uia multa itineris āni unius
et dimidi: nam regio illa uocat arsa-
reth. Tūc inhabitauerūt ibi usq̄ in no-
uissimo tēpore: et nūc itē cum ceperint
uēire. iterū altissim⁹ statuit uena flu-
minis ut possint trāsire: ppter hec ui-
disti multitudinē cū pace. Sed et qui de-
relikti sunt de p̄p̄o tuo: hī sunt q̄ inue-
niunt intra terminū meū. factū ē itē
ego quādo incipiet perdere multitudinē
eorū que collede sunt gentes: proteget
eos q̄ superauerūt p̄p̄m: et tūc ostendet
eis multa plurima p̄p̄enta. Et dixi e-
go. Dominator dñe hoc michi ostē-
de: ppter quod uidi uirū ascendētem de
corde maris. Et dixit michi. Sicut nō
potes hec uel scrutari uel scire que sunt
in profundo maris: sic nō poterit quis-
q̄ sup̄ eā uidere filiū meū. uel eos que
cum eo sunt: nisi in tempore dñi. Hec ē

interpretatio somnij qd̄ uidisti: et ppter
quod illuminat⁹ es hic solus. Dereli-
quisti enī tuā: et circa meā uacasti legē
et quesisti. Virū enī tuū disposuisti in
sapientia: et sensum tuū uocasti matrem.
Et ppter hoc ostendi tibi merces apud
altissimū. Et enī post alios res di-
es ad te alia loquar: et repōnā tibi gra-
uia et mirabilia. Et profectus sum et
trāsii in campū: multū gloriā et lau-
dāns altissimū de mirabilibus q̄ per
tempus faciebat: et quoniam gubernat
ipsum et que sunt in temporibus illa-
ta. Et sedi ibi tribus diebus. **III**
Et factū est tertio die: et ego sedebā
sup̄ quercu. Et ecce uox regis cō-
tra me de rubo: et dixit. Estra estra. Et
dixi. Ecce ego dñe. Et surrexi sup̄ pedē
meos. Et dixit ad me. Reuelā reuelā-
tus sum sup̄ rubū. et locut⁹ sum moy-
si quādo p̄p̄us meus fuit et i egipt⁹:
et misit eū et eduxi p̄p̄m meū de egipt⁹:
et adduxi eū sup̄ montē syra: et tene-
bam eū apud me diebz multis: et uox
raui ei mirabilia multa. et ostendi ei
tempus secreta et finē: et precepi ei dñs.
Hec in palā facies reba: et hec abscon-
des. Et nūc tibi dico signa q̄ demonstrā-
ur: et somnia que uidisti et interpretatio-
nes quas tu uidisti in corde tuo. repone
ea. Tu enī recipies ab omnibus dñi-
teris residuus cum cōsilio meo et cum
similibus tuis: usquequo finiant tē-
pora. Quoniam secūm p̄didit inuēit
suā: et tempora appropinquāt senes-
ce. Duodecim enī parabus diuisum ē
secul⁹: et trāsierunt e⁹ decima et dimidi-
um decime partis sup̄sum autē e⁹ post
mediū decime partis. Nūc ego dispo-
ne domū tuam: et corrip p̄p̄m tuum et
consolare humiles eorū: et renūcia iā
corruptele et dimitte abs te mōdāles

cogitationes: et pice abs te pōdra hu-
mana et eue te iā infirmā naturā: et
repone i unam partē molestissimā ti-
bi cogitamenta: et festina trāsmigrare
a temporibus hīs. Que enī uidisti nunc
cōtingit mala: itēz hpc deteriora faci-
ent. Quāto enī inualidū fiet seculū
a senedute: tantū multiplicabunt sup̄
inhabitantes mala. Prologauit enī
se magis ueritas: et appropinquauit
mendaciū. Nam enī festinat uenire q̄
uidisti uisionē. Et respōdi: et dixi corā
te dñe. Ecce enī ego abito sicut precepi-
sti michi: et corripia p̄sentē p̄p̄m. Qui
autē iterū nati fuerit: quis cōmouebit
eū? Positū ē ergo seculū in tenebris: et qui
inhabitauit in eo sine lumine. Quoni-
am leg tua incensa ē: propter quod ne-
mo scit que a te facta sunt uel q̄ incipi-
ent op̄ra. Si enī inueni i te gratiā im-
mitte in me spiritū sanctū: et scribam o-
mne qd̄ factū ē in seculo ab initio que
erant i lege tua scripta. ut possint ho-
mines inuenire sententiā: et q̄ uoluerint
uincere i nouissimis uiuāt. Et respō-
di ad me: et dixit. Vades congrega
p̄p̄m: et dices ad eos: ut nō querant te
diebus q̄draginta. Tu autē para tibi
bucos multos: et accipe tecū saream da-
briam. selemā. et chamū. et asiel. quinq̄
hos: qui parati sūt ad scribendū reuo-
cat. Et uenies huc et ego accendā i corde
tuo lucernā intellect⁹: q̄ non extinguet
quoadulq̄: finiant q̄ incipies scribere.
Et tūc p̄fedis quedā palā facies: que-
dam sapiētibus absconle trades. In tra-
ditū enim hac hora incipies scribere.
Et profect⁹ sū sicut michi p̄cepit: et con-
gregaui omne p̄p̄m: et dixi. Audi ista
hpc uerba hec. Peregrinati sunt p̄res
nō sūt ab initio i egipt⁹: et liberati sūt
inde: et acceperunt legem uite quā non

custodierūt. quā et uos post eos trans-
gressi estis: et data est uobis terra i for-
tem et terra syon: et patres uestri et uos
iniquitate fecistis. et nō euastis uias
quas p̄cepit uobis altissim⁹: et iustus
indē cū sit. abstulit a uobis i tempore
quod donauerat. Et nunc uos hic e-
stis: et scates uiri introsum uestrum
sunt. Si ergo imperaueritis sensui
uestro et erudieritis cor uestro. uini con-
seruari eritis: et post mortē misericordiam
cōsequemini. Iudiciū enī post mortē
ueniet. quādo iterū reuiscet⁹: et tunc
iustorū nomina patebūt: et impiorū fa-
da ostendent. Ad me igit nemo acce-
dat nunc: neq̄ requirat me usq̄ dies
quadraginta. Et accipi quinq̄ uiros
sicut mādauit michi: et p̄fedi sum⁹ in
campū: et mansim⁹ ibi. Et fact⁹ sum i
crastinū: et ecce uox uocauit me dicens.
Estra aperī os tuū: et bibe quo te pota-
uerō. Et aperui os meū: et ecce calix ple-
nus porcebat michi. Hoc erat ple-
num sicut aqua: color autē ei⁹ ut ignis
similis. Et accipi et bibe: et in eo cū bi-
bissent cor meū curiabat intellect⁹: et i
p̄dus meū incretebat sapiētia. Nam
spirit⁹ me⁹ seruabat memoria. Et a-
perit⁹ ē os meū: et nō ē clausum ampli-
us. Altissim⁹ dedit intellectū quicq̄ ui-
ris: et scripserūt q̄ dicebant recessiones
nodis: q̄s nō sciebāt. Nōde autē man-
ducat⁹ panē: ego autē p̄ diē loquebar:
et p̄ nodam nō tacebā. Scripti sūt autē
per q̄draginta dies libri ducentiqua-
tuor. Et factū est cū cōpleuissent q̄dra-
ginta dies: locut⁹ est altissim⁹ dicens.
Priora q̄ scripsi i palam pone. et le-
gant digni et indigni: nouissimos
autē septuaginta seruabis: ut tradas
eos sapiētibus de p̄p̄o tuo. In hīs enī
est uena intellectus et sapiētie fons:

et scientie flumen. Et feci sic. **E**cce loquere in aures plebis mee sermones prophetie que immiseri in os tuum dicit dominus: et fac ut in carta scribantur qui fideles et veri sunt. Ne timeas a cogitationibus aduersum te: nec turbare incredulitates dicentium: quoniam omnis incredulus in incredulitate sua morietur. Ecce ego induro dicit dominus super orbem terrarum mala: gladium et famem et mortem et interitum: propter quod suppolluit iniquitas omnem terram: et adimpleta sunt opera nocua illorum. Propterea dicit dominus. Quia non silebo de impietatibus eorum que incredulose agunt: nec sustinebo in hijs qui inique egerunt. Ecce lagus innoxius et iustus clamat ad me: et ante iustorum clamorem perseuerat. Indicans vindictam illis dicit dominus: et accipiam omnem sanguinem innoxium et illis ad me. Ecce populus meus quasi grex ad occisionem ducitur: non pariat illi habitare in terra egypti: sed reducat eum in manu potentis et brachio excelso. Et prunam plagam sicut prius: et corrumpam omnem terram eius. Lugebit egyptus: et fundameta eius: plaga verberata et castigacione quas inducet ei deus. Lugebunt cultores operantes terram: quoniam deficiet semina eorum ab ureidine et grandine et a siccitate terribili. De seculo et qui habitant in eo: quia appropinquauit gladius et contectio eorum: et resurget gens super gentem ad pugnam et rumpet in manibus eorum. Erunt enim inconstabilis hominibus: et alij alij inualescentes non curabunt regem suum et principes: vie gestorum suorum in potentia sua. Occupasset enim homo in ciuitate ree: et non poterit. Propter superbiam enim eorum ciuitates turbabunt: domus egerent: homines metuent. Non miserebitur homo proximum suum ad iterum faciendum domus

eorum in gladium: ad diripiendas substantias eorum propter famem panis: et violationem iuramenti. Ecce ego conuoco dicit deus omnes reges terre ad me ut uideam qui sunt ab oriente et ab austro: ab euro et a libano ad eutendos in se: et reddeat quod dederunt illis: sicut faciunt usque hodie electis meis: sic faciam et reddam inimicis eorum. Hec dicit dominus deus. Non parceret deus terra mea super peccatores: nec cessabit rumpere super effundentes sanguinem innoxium super terram. Egit igitur ab ira deus: et deuorauit fundamenta terre: peccatores quasi stramen intensum. Hec est qui peccat: et non obstat mandata mea dicit dominus. Non parcam illis. Discedite filij a potestate: nolite examinare iudificationem meam: quoniam nouit dominus omnes qui delinquunt in illis. Propterea tradidit eos in mortem et in occasionem. Iam enim uenerunt super orbem terrarum mala: et manebitis in illis. Non enim liberabit uos deus: propter quod peccastis in eum. Ecce visio: et horribilis et facies illius ab oriente. Et egerit nationes draconum arabum in turbibus miferis: sicut flatus eorum numerus fecit super terram: ut iam timeat et trepidet omnes qui illos audiunt carumque infantes in ira: et egerit ut apri de silua: et adueniant in uirtute magna: et constabit in pugnam cum illis: et uocabunt portionem terre assiriorum. Et post hec superualescent dracones: naturans sunt memores: et conuerent se conspirantes in uirtute magna ad persequendos eos. Ipsi turbabunt et silebunt in uirtute illorum: et ducunt pedes suos in fugam: et a territorio assiriorum subleuantur obsequi eos: et duxerunt unum ex illis: et erunt timor et tremor et egerit illorum: et duxerunt in reges iporum. Ecce nubes ab

orientem et a septentrione usque meridiam: et facies eorum horrenda ualde plena ire et procelle. Et collident se invicem: et collident hydus ropiosi super terram et hydus illos. Et erit sanguis a gladio usque ad uentem: et cinis hominis usque ad substramen cameli. Et erit timor et tremor: multus super terram: et horrebunt qui uidebunt iram illam: et tremor apprehendet illos. Et post hec mouebuntur nimbi ropiosi a meridiano et septentrione: et portio alia ab occidente. Et super inualescent ueni ab orientem et redudent eam: et nubes quam suscitauit in ira: et hydus ad faciendam egerationem ad orientalem uentem et occidentem uiolabit. Et exaltabunt nubes magne et ualde plene ire et hydus: ut egerant omnem terram et inhabitantes eam: et infunder super omnem locum altum: et eminebant hydus terribile: ignem et grandinem et rumpet volantes: et aquas micas: ut etiam impleant omnes cippi: et omnes riuus plenitudine aquarum micas. Et demolientur ciuitates et muros et montes et colles: et ligna siluarum: et fenem pratorum et frumenta eorum. Et transibunt stantes usque babilonem et egerent eam: ducunt ad ipsam et recubunt eam: et effunder hydus et omne iram super eam. Et subibit puluis et humus usque in celum: et omnes in circuitu lugebunt eam: qui sub ea remanserunt fuerunt hijs qui egererunt. Et tu alia doris in spe babilonis: et glaphone eius: ut tibi misera: propter quod assimilasti ei et omasti filias tuas in fornicacione ad placendum et gloriam in amaroribus suis qui tecum cupiscunt semper fornicari. Obibit uenitara es in omnibus operibus eius: et in adimentionibus eius: propterea dicit deus. Immitte tibi mala: uiduitate paupertate et famem et gladium et pestem ad diuastandas domus

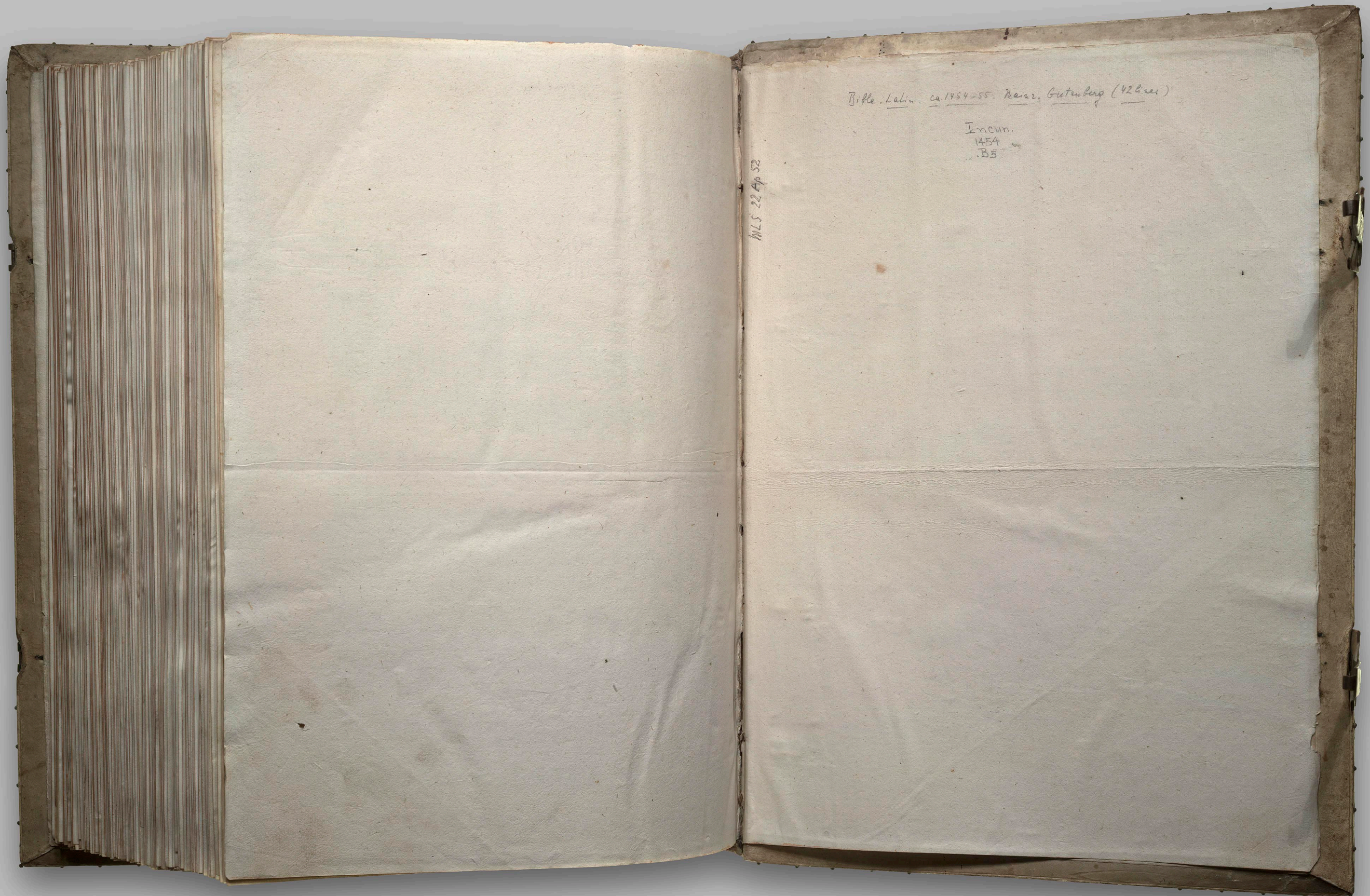
tuas a violatione et morte et gloria uirtutis tue. Sicut flos siccabit cum resurget ardor qui emissus est super te: infirmaberis ut paupercula plagata et castigata a miferis ut non possint te suscipere potentes et amatores. Nunc ego sic relabo te dicit dominus: nisi occidisses electos meos in omni opere relictas percussione manuum: et dicens super mortem eorum cum mebrata esses: et omnia speciem uultus tui: Mertes fornicacionis tue in sinu tuo: propter hoc redditionem accipies. Sicut facies electis meis dicit dominus: sic facies tibi deus: et tradat te in malum. Et nati tui fame interient: et tu rumpet rades et ciuitates tue ducunt: et omnes tui in campo gladio cadent. Et qui sunt in montibus fame peribunt: et maducabunt carnes suas et sanguinem bibent a fame panis et siti aque. Infelix per maria uenies: et rursum accipies mala. Et intransitu alident ciuitatem diuosam: et egerent aliquid portionem terre tue: et partem glorie tue egerent in abut: rursum reuerentur ducunt. Et demolita eris illis pro Bipular: et ipsi erunt tibi ignis: et deuorabunt te et ciuitates tuas: terram tuam: et montes tuos: omnes siluas tuas et lignum fundit: et igni comburent. Filios tuos captiuos ducunt: et censum tuum in predam habebunt: et gloriam faciem tuam egerent in abut. **E**cce tibi babilon et asyria: **E**cce tibi egypte et siria. Precingi te uos laccis et cilicijs: et plangite filios uestros et dolete: quoniam appropinquauit contectio uestra. Immissus est uobis gladius: et quis est qui aueat illum? Immissus est in uobis ignis: et quis est qui extinguat illum? Immissa sunt uobis mala: et quis est qui repellat ea? Nunquid repellit aliquis leonem elucietem in silua: aut extinguet

ignem in stipula. mox quādo reperit
ardere. Nunquid repeller aliquis sa-
gittam a sagittario fori nulla? Do-
minus foris imminit mala: et quis
est qui repellat ea? Erit ignis et iracun-
dia eius. Et quis est qui extinguat eū?
Extinctabitur quis non timebit? To-
nabit: et quis non pavebit? Dominus
ominabit: et quis non fundiet? dretur
a facie ipsius? Terra tremuit: et fundamen-
ta eius mare fluctuat de profundo: et
fluctus eius disturbabuntur: et pisces eius
a facie dñi: et a gloria virtutis eius: quā
foris degeta et que arcum tendit: sa-
gitta eius acutae que ab ipso mittuntur:
non deficient cū reperit mitti in fines
terre. Ecce mittunt mala: et non reuer-
tentur: donec veniat super terrā. Ignis luc-
renditur: et non exinguet donec consu-
mat fundamenta terre. Quēadmodum
non redit sagitta nulla a valido sagi-
tario: sic non reuertent mala quā nulla
fuerint in terram. Ne michi ve michi.
Quis me liberabit in illis diebus? Quā-
tidum dolorum et multi gemitus: ini-
cium famis et multi interitus: initium
bellorum: et formidabit potestates: ini-
cium malorum: et trepidabunt omnes. Quā
hijs quid faciam cum venerint mala?
Ecce famis: et plaga: et tribulatio: et an-
gustia nulla sunt flagella in quēdā
one: et in hijs omnibus se non couertent
ab iniquitatibus suis: neque flagellorum
memores erūt semp. Ecce erit anno ne
vilis super terrā: sic ut pueri sibi esse
directam pacē: et tūc germinabūt ma-
la super terrā gladius famis: et magna
cōfusio. A fame enim plerumque inhabitant
terram interient: et gladius peder-
et eos qui superauerint a fame: et mor-
tui sicut sterora proiciet: et non erit qui
cōsoler eos. Derelinquetur enim terra

deserta: et ciuitates eius desicient. Non
derelinquetur qui colat terram: et qui se-
ner eam. Ligna dabunt fructus: et ge-
vindamiabit illa. Quia matura fiet: et
quis calcabit illam? Erit enim locus
magna desertio. Lupiet enim homo
hominem videre: vel uocem eius audi-
re. Relinquent enim de ciuitate decem
et duo de agro qui absconderint se in
cauis nemoribus: et scissuris petrarum: quē-
admodum derelinquunt in oluetis: et sin-
gulis arboribus res aut fructus olue: aut
sicut i vinea vindemiata racem reli-
quunt ab hijs qui diligenter vineā ser-
uant: sic reliquentur in diebus illis res
aut quatuor: scrutantibus domos eorū
in triumpho. Et relinquetur terra de-
serta: et agri eius inueterabunt: et uie eius
et omnes semine eius germinabunt
spinas eo quod non transierint homines per
eam. Iugebunt uirgines non habentes
sponsos: iugebunt uirgines non habentes
uiros: iugebunt filie earū non ha-
bentes adiutorium sponsum earū. In be-
lo consummentur: et uiri earū in fame
exercentur. Audite uero ista: et cognos-
cite ea secum domini. Ecce uerbum dñi:
recipite illud ne dñs credatis de quibus
dicit dominus. Ecce appropinquauit
mala et non tardant. Quēadmodum
pregnans cū parit in nono mense fi-
lium suū: appropinquat hora partus
eius. ante horas duas uel tres dolo-
res circueunt uentrem eius: et prodeunt
infante de ventre non tardabit uno
pūdo: sic non morabimur mala ad
prodeundū super terram: et scissū ge-
met: et dolores circumtebunt illud.
Audite uerbum plebs mea. Parate uos
in pugna: et in malis. sic estote quasi
aduenit terra. Qui uendit quasi qui su-
giat: et qui erit quasi qui peditur.

quā mercatur quasi qui scudum non
rapiat: et qui edificat quasi non habi-
turus. Qui seminat quasi qui non me-
tet: sic et qui vineam putat quasi non
vindemiaturus. Qui nubūt sic quasi
filios non faciuri: et qui non nubūt sic
quasi uidui: propter quod qui laborant sine
causa laborāt. fructus enim illorum a-
lienigene metent: et substantiā illorū
rapiet: et domos eueret: et filios eorū
captiuabūt: quia i captiuitate et fame
generant natos suos. Et qui negoci-
antur i rapina quācumque diu regnant
ciuitates: et domos suas: et possessiones
et personas suas: tanto magis adzela-
bor eos super peccata sua dicit dominus.
Quomodo zelat fornicaria mulierem
ydoneam: et bona ualde: sic zelabitur
iusticia iniquitatem cum regnat se et
accusat eam in facie cum uenerit qui
defendat equirentem omne peccatū su-
per terram. Propterea nolite simulari
ei nec operibus eius: quoniam adhuc pu-
sillum: et tollitur iniquitas a terra: et
iusticia regnabit in uos. Non dicat
peccator se non peccasse: quoniam carbon-
es ignis comburent super caput eius
qui dicit non peccavi coram deo et glā
ipius. Ecce dñs cognoscer omnia ope-
ra hominū: et adimentiones illorū: et
cogitationes illorū: et corda illorū. Dicit
enim fiat terra: et facta ē: fiat celū et factū
ē. Et i uero illi? Belle fūdate lūc: et nouit
numerus stellarū. Qui scrutat abissū: et the-
sauros illarū: quā mens? et mare: et acceptū
ē. Qui cludit mare in medio asphū: et
suspēdit itā super aquas uero suo. Qui
extendit celū sicut camerā: super aquas fūda-
uit eū. Qui posuit i deserto fōtes aquarū:
et super vertice montū lacus ad emittendū
flumina ab emineis petra: ut potaret
terrā. Qui fingit hominem: et posuit cor

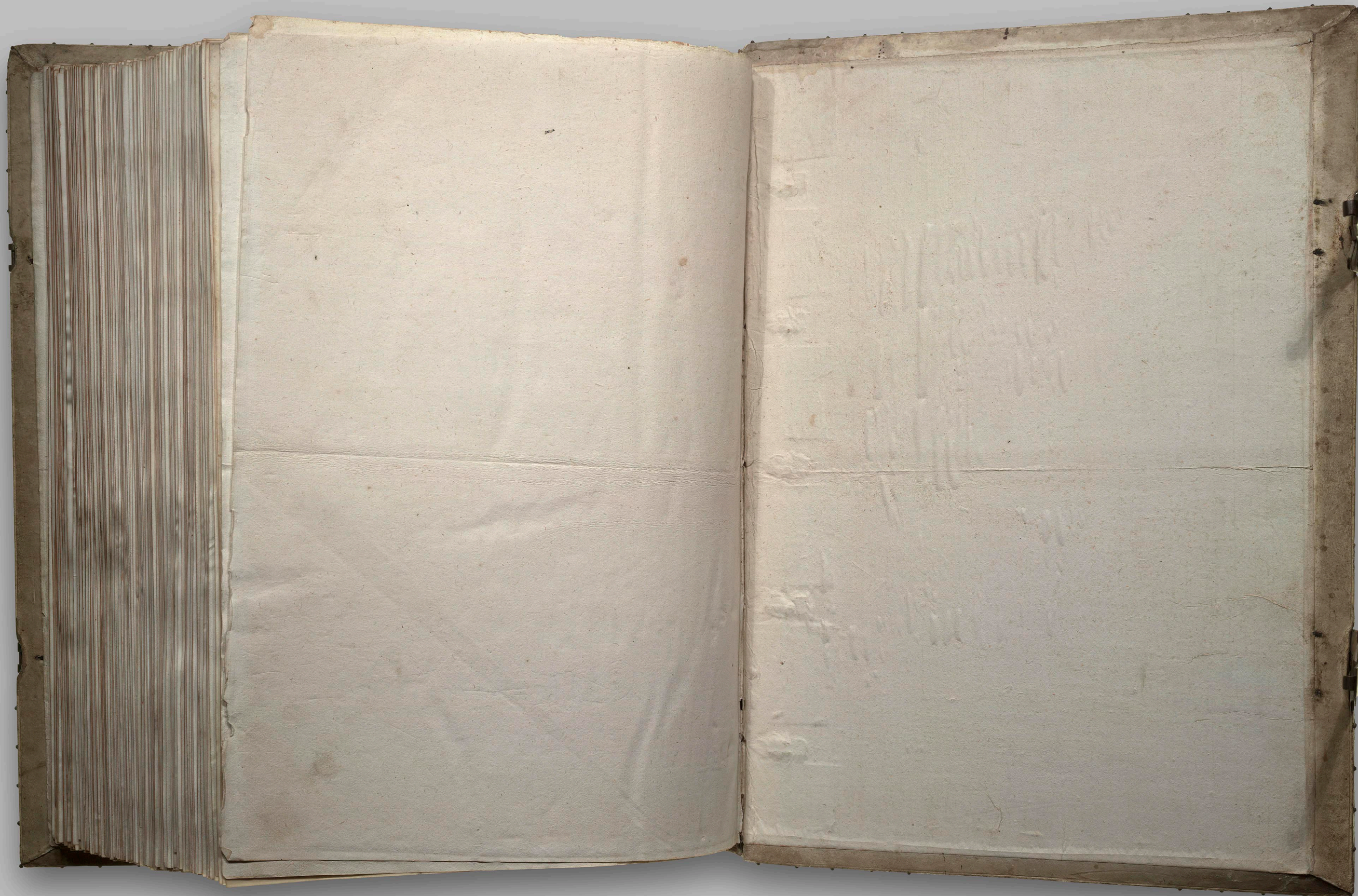
suū i medio corporis: et misit ei spiritū
uitā: et intellectū et spiramē dei omnipre-
tis qui fecit oīa: et scrutinat oīa abscon-
sa i absconsis ite. Hic nouit adinuen-
tionē uēstrā: et qui cogitatis in cordibus
uestris peccantes et uolentes occulta-
re peccata sua. Propter quod domi-
nus scrutinando scrutinauit omnia
opera uēstrā: et raduēt uos omnes: et uos
confusi eritis cū procefferint peccata ue-
stra corā hominibus: et iniquitates eorū
qui accusatores stabūt i die illo. Quid
facietis: aut quomodo absconderis pe-
cata uestra corā deo: et angelis eius? Ecce
iudex deus: timete eum. Desinite a pec-
catis uēstris: et obliuiscimini iniquitates
uēstras iā agere eas in sempiternū: et de-
ducet uos: et liberabit de omni tribulatio-
ne. Ecce enim incendit ardor super uos
curbe copiose: et rapiet quosdam ex
uobis: et habuēt ydolis oculos: et
qui confesserint eis erūt illis in derisū
et i improperium: et i scultationē. Exit
enim locus locus: et in uicinas ciuitates
egressio multa super timentes dñm.
Erunt quasi insani nemini parentes:
ad diripiendū: et deuastrādū adhuc timē-
tes dñm: quā deuastrabit: et deripiet sub-
stantias: et de domibus suis eos eiciet.
Tūc parebit platis dētorū meorū: ut au-
rū quod pbat ab igne. Audite dilecti mei
dicit dñs. Ecce assunt dies tribulatio-
nis: et de hijs liberabo uos. Ne timeatis
nec hesitetis: quoniam deus uester est. Et qui
fuit mādāta: et precepta mea dicit dñs
deus: ne pōderit uos peccata uēstra: ne suple-
uerit se iniquitates uēstrae. De qui extinguit a
peccatis suis et obtegūt ab iniquitatibus
suis: quēadmodum ager extinguit a sil-
ua: et spinis regit semina eius: per quā non
transit homo: et recludit: et mittit ad de-
uocationē igni. *Explicit libellus edre quoniam*

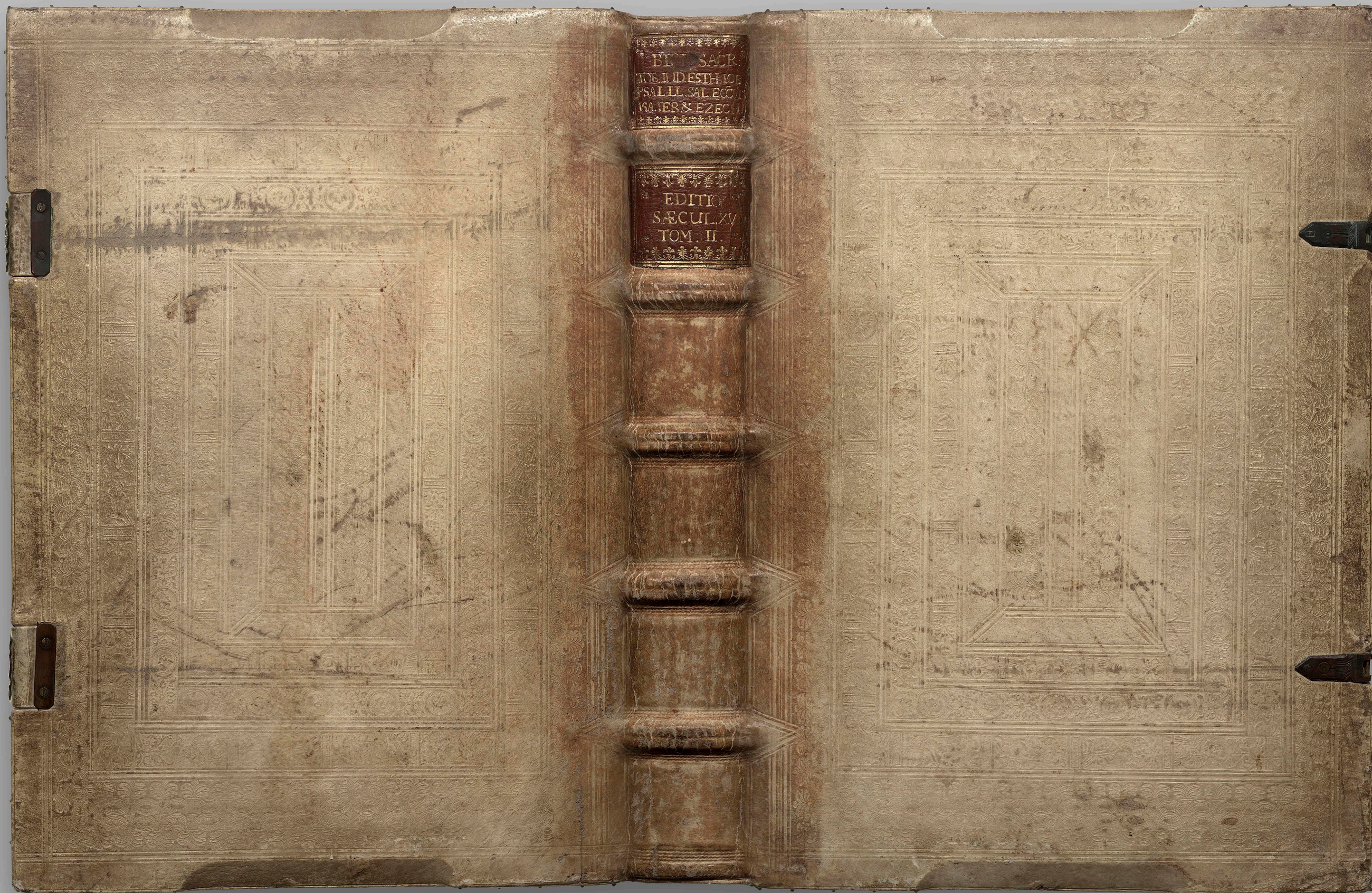

Bible. Latin. ca. 1454-55. Mainz. Gutenberg (42 lines)

Incun.
1454
.B5

ML5 224p 52

INCUNABULA

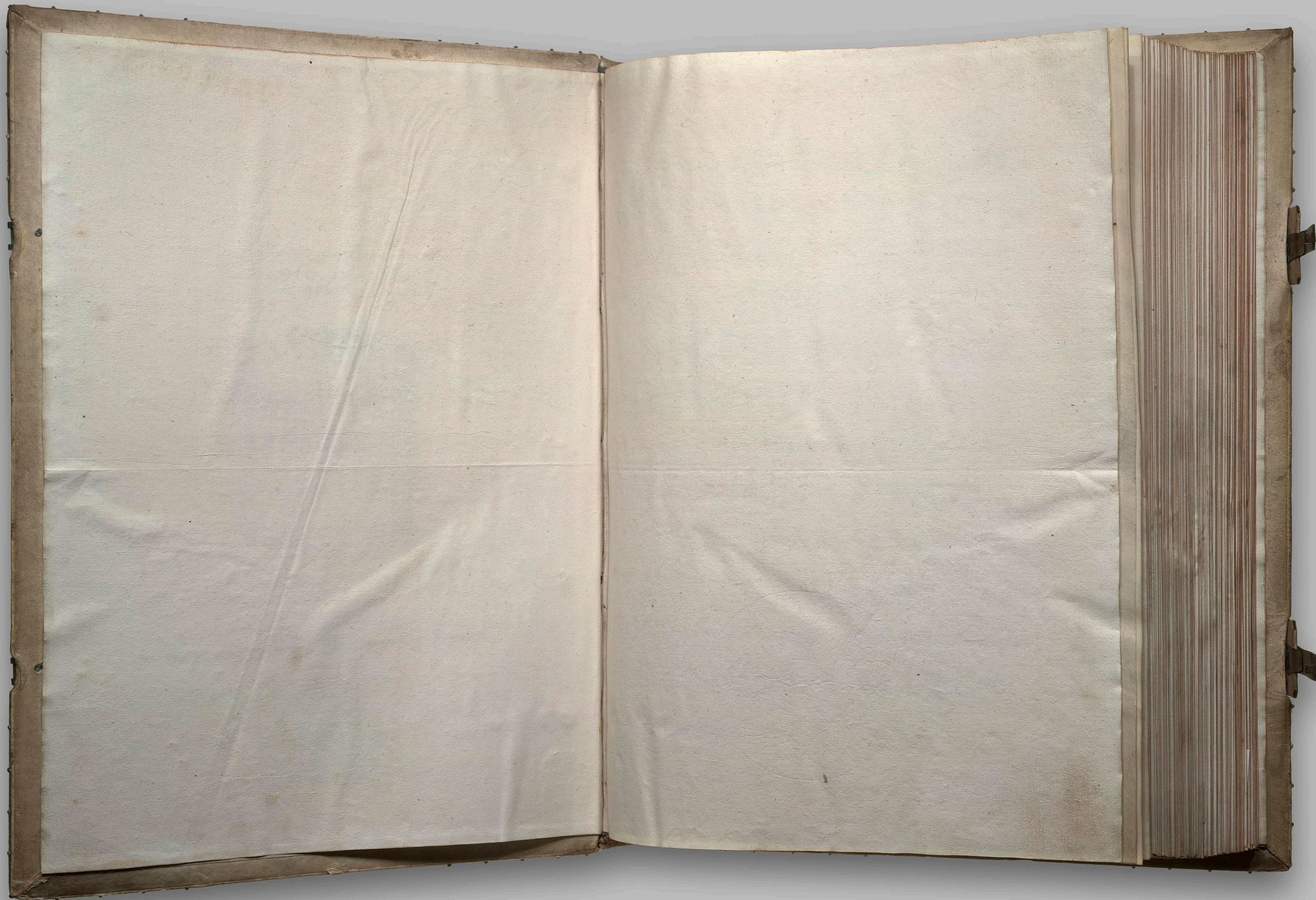
THE VOLLBEHR COLLECTION
1930
Acc. no. 400460

*Enclaves Vol. 1. pt. 261-274
in Vol. 2. 4-130.*

BIBLIOTHECA PRINC. MON.
S. BLASII.

.Vollbehr.
Incunabel Sammlung.

Inquit prologus Iulianum Thobie

Quoniam et heliodoro e-
piscopis: ieronimus pre-
biter in dno salute. Mira-
ri non desino reactionis
vire instantia. Egregie enim ut librum
chaldei sermone conscriptum ad latinum
idum traham librum vique robur: quem
hebrei de cathalago divinarum scriptu-
rarum secantes. huiusque agyographa me-
morat manciparunt. Feci satis deside-
rio vestro: non tamen meo studio. Argu-
unt enim nos hebreorum studia: et impu-
tant nobis contra sui canonem latinis
auribus ista mittere. Sed melius esse
iudicium phariseorum displicere iudicio:
et episcoporum iussionibus deferuere: insti-
tutum potius. Et quia vicina est chaldeorum
lingua sermoni hebraico: utriusque lin-
gue peritissimum loquar: repetens. vni-
uersi laborem accipiant: et quicquid ille
nichil hebraicis verbis expressit. hoc
ego accito notario. sermonibus latinis
expressi. Et rationibus vestris mercede huius-
modi consolabor: cum gratum vobis didice-
ro me quod iubere vestris dignari complere.

Explicit prologus Iulianum Thobie

Thobias rex tribu et ci-
uitate neptalim. qui
est in superioribus galilee supra naalon.
post viam que ducit
ad gadidatan. in si-
mitra habens ciuitatem sephre: cum capere
esset in diebus salmanasar regis assyrio-
rum. in captivitate tamen posuit viam
veritatis non deseruit: ita ut omnia que
habere poterat quotidie concaptivis
separatibus qui erant ex eo genere imper-
ticeret. Cumque esset iunior omnibus
in tribu neptalim: nichil tamen puerile
gessit in opere. Denique cum irent omnes

ad vitulos aureos quos iheroboam
fecerat rex israel hic solus fugiebat con-
fortia omnium: et pergebat ad iherusa-
lem ad templum domini. et ibi adorabat
dominum deum israel: omnia primantia sua
et decimas suas fideliter offerens. ita ut i-
teritio anno psetidis et aduentis mini-
straret omnem decimationem. Hec et huius-
modi similia secundum legem dei puerulus obser-
uabat. Cum vero factus fuisset vir acce-
pit uxorem ananiam de tribu sua: et genuit
ex ea filium nomen suum imponens ei: quem
ab infanzia timere deum docuit et ab-
stinere ab omni peccato. Agitur dum per
captivitate deuenisset cum uxore sua et
filio in ciuitatem ninive: cum omni tribu
sua: et cum omnibus ederent ex tribus gentili-
bus iste custodivit animam suam: et nunquam de-
minat in elis rebus. Et quoniam me-
mor fuit domini in toto corde suo. dedit
illi deus gratiam in conspectu salmana-
sar regis: et dedit illi potestatem quocumque
vellet ire: habens libertatem quocumque fa-
cere voluisset. Pergebat ergo per omnes
qui erant in captivitate: et monita sa-
lutis dabat eis. Cum autem venisset in
rages ciuitatem iudeorum: et ex hiis qui-
bus honoratus fuerat a rege habuisset
decem talenta argenti: et cum multa
multa generis sui gabelum regem videret
qui erat ex tribu eius: sub cyro grapho
dedit illi memoratum pondus argenti.
Post multum vero temporis mortuo sal-
manasar rege. cum regnaret sennacherib
filius eius pro eo: et filios israel repositos
haberet in conspectu suo: thobias perge-
bat per omnem cognationem suam: et con-
solabatur eos: diuidebatque unicuique
pro ut poterat de facultatibus suis. Et
sufficientes alebat: nudisque vestimenta
prebebat: et mortuis atque oculis sepul-
turam sollicitus rehibebat. Denique cum

reversus esset rex semnachib fugiens
a iudea plagā. quā circa eum fecerat
deus. propter blasphemiam suā: et erat
multos occideret et filios israel: robias
sepeliebat corpora eorū. Et ubi muni-
atum est regi. iussit eum occidi: et nullo
omni substantia ei. Tobias vero cum fi-
lio suo et cum uxore fugiens nudus: lamie-
quia mibi diligebat eum. Post dies ve-
ro quidragintaquing: occiderunt regē filij
israhel. Et reversus est robias ad domū suā:
omnisq; facultas ei restituta ē ei. **P**ost
dñi et factū esset prandium bonū
in domo robie: dixit filio suo. vade et
adduc aliquos de tribu nra cū mētes
deū: ut epulent nobiscū. Cūq; abisset:
reversus nūciavit ei unum ex filiis israel
ingulātū iacere in platea. Stātimq;
regis de accubito suo. relinquēs pran-
dium ieiunū: puenit ad corp: tollēsq; il-
lud. portavit ad domū suā occulte:
ut dum sol occubisset caute sepeliret
eū. Cūq; occultasset corp: maduca-
vit panē cū ludu et remore: memorā-
tū illi sermonē quē dixit dñs p amos
phetam. Dies festi vestri cōvertēdū
in lamentationē et ludū. Cū vero sol
occubisset: abiit et sepelivit eū. Argu-
ebat aut eū omnes. primi ei dixerunt.
Nam hui? rei causa interfecti iussus es:
et vix effugisti mortis imperiū: et in
sepelis mortuos. Sed robias plus
timens deū q; regem: rapiebat corpa
ra occisō: et occultabat i domo sua:
et in diebus noctibus sepeliebat ea. Contā-
git aut ut quadā die fatigat a sepul-
tura venissē domum iactasset se in
pāterem et obdormisset: et nido hi-
rundinū dormienti illi talia sterora
inaderent sup oculos ei: fueratq; talis.
Hic aut temptacionem deo permissit

dñs euenire illi: ut posteris daret ex-
emplū patientie ei: sicut et sancti iob. Nā
cū ab infantia sua semp deū timuerit.
et inādata ei custodiret. non est con-
tristat: cōtra dñm q; plaga cruciatō
eueniret ei: sed immobilis in dei timo-
re pmanē: agens gratias deo quibz
diebus vixit sue. Nam sicut beato iob
insultabāt reges: ita isti parentes et co-
gnati ei iridebāt vitam ei dīcentes.
Ubi est spes tua. p qua elimosinas et
sepulcras faciebas? Tobias vero in-
cepit eos dīcere. Nolite ita loqui:
quoniā filij sanctorū sumus. et vitam
illā repēdam: quā de? daturus ē hīs
qui fidē suā nunq; mutāt ab eo. An-
na vero vxor ei ibat ad op? reginū
quondā: et de labore manū suarū
vidum quē cōsequi potuisset deferbat.
Vnde factum est: ut hēdum caprarū
accipiens. denudisset domū. Cūq; cum
vocem balantis vir eius audisset. di-
xit. Videre ne forte huius sit. Reddite
eū dñs suis: quia nō licet nobis aut
eore te furto aliquid aut cōtingere. Ad-
huc vxor eius irata respondit. Man-
feste vana facta est spes tua: et elimo-
sine tue paruerūt. Atq; hīs et alijs hu-
iusmodi verbis reprobatat ei. **T**u
autem tobias ingenuit. et cepit o-
rare cū lacrimis dīces. Quē res
dñe: et omnia iudicia tua vera sunt: et
omnes vię tue misericordia et veritas.
et iudiciū. Et nūc dñe memor esto mei:
et ne vindictā sumas de peccatis meis:
neq; cōmunicaris delicta mea vel pa-
reū meos. Quoniam nō obdormi-
pcepis nūc ideo traditū sum? i damp-
nū. et captiuitatem et mortem. et in-
fabulā: et i improperiū omibz natio-
nibz in quibz dispersisti nos. Et nūc
domine magna iudicia tua: quia nō

egimus secundū precepta tua: et nō
ambulauim? sinceriter coram te. Et
nunc domine secundū voluntatem tu-
am fac meū: et pōpe in pace recipi spi-
ritū meum. **E**pedi enim michi mori
magis quā vivere. Eadem itaq; die
cōtingit ut sara filia raguelis i rages
ciuitate medorū. et ipsa audiret im-
propetium ab una ex ancillis patris
sui: quoniā tradita fuerat septē viros:
et demoniū nomine alimodus occide-
rat eos. mox ut ingressi fuissent ad eā.
Ego cū pro culpa sua inceperet pu-
ellam: respondit ei dicens. Amplius
te nō videamus filiū aut filiā sup
terram: interfecti virorū tuorū. Num-
quid et occidere me vis sicut etiam oc-
cidisti septē viros? Ad hanc vocem
peregit i superius cubiculū dom? sue:
et tribz diebz et tribz noctibz nō mandu-
cauit neq; bibit: sed in oratione peri-
stas cū lacrimis deprecabāt deū. ut ab
isto impropetio liberaret eam. Factū
est aut die tertia dum compleret ora-
tionē: benedicens dñm dixit. Benedi-
ctum est nomen tuum deus patris no-
strū: qui cū irat? fueris misericordiā
facies: et in tēpore tribulacionis potā
dimittis hīs qui inuocant te. Ad te
dñe faciem meā cōuerto: ad te oculos
meos dirigo. Pro dñe ut de vinculo
impropetij huius absolvas me: aut
ere de super terram recipias me. Tu
sās dñe quia nunq; cōcupiui virum:
et inuidiam seruauī animā meam ab o-
mni concupiscentia. Nunq; cū luden-
tibus miscui me: neq; cū hīs qui in-
leuitate ambulant participē me pui.
Vixi autē cum timore tuo non cum
libidine mea cōfessi susceper. Et aut
ego indigna fui illis: aut illi forsitan
michi nō fuerunt digni: qui forsitan

viros alij cōseruasti me. Non est enim
in hominis potestate consiliū tuum.
Hoc autē pro certo habet omnis qui
colit te: quia vicia eius si in pbatōne
fuerit coronabit: si autē in tribulatio-
ne fuerit liberabitur: et si in correctio-
ne fuerit ad misericordiā tuā puenire
licebit. Non enī delectaris in predictio-
nibus nostris: quia post tempestatē
tranquillū facis: et post laccinatio-
nem et fletū regulationē infundis. Sit
nomen tuum deus israel benedictum in
secula. In illo tempore regaudite sum
pces amborū in conspectu glorie sum-
mi dei: et missus est angelus dñi san-
ctus raphael ut curaret eos amboz
quorū uno tempore sunt orationes
in conspectu domini recitate. **111**
gitur cū robias putaret orationē suā
regaudiri ut mori potuisset: vocauit
ad se tobiam filiū suū: dixitq; ei. Audi
fili mi veta oris mei: et ea i corde qua-
si fundamentū cōstrue. Cum accepe-
rit deus animā meam. corp? meum
sepeli: et honorem habebis mari tue.
omnibz diebus vixit eius. Memor enī
esse debes: quē et quanta pēcula pas-
sa sit ppter te in vtero suo. Cum aut et
ipa compleuerit tempus vite sue: sepe-
lias eam circa me. Omibz autē die-
bus vite tue i mente habeto deū: et ca-
ue ne aliquando peccato consentias:
et preternitas precepta dei nostri. Et
substantia tua fac elimosinā: et noli
auertere faciē tuā ab ullo paupere. Ita
enim fiet: ut nec a te auertatur facies
dñi. Quomodo potueris: ita esto mise-
ricors. Si multū tibi fuerit abundan-
ter tribue: si egi quū tibi fuerit etiam egi
quū libenter impetiri stude. Premiū
enī bonū tibi thesaurizas in die neces-
sitatis: quoniā elimosina ab omni

peccato et a morte liberat: et non patietur animam ire in tenebras. **F**iducia magna erit coram domino deo elemosinarum omnibus facientibus eam. **A**tende tibi fili mi ab omni fornicatione: et pretere uxorem tuam nunquam patiaris cimen facere. **S**uperbiam nunquam in tuo sensu aut in tuo verbo dominari permittas. **I**n ipsa enim incipit sumptus omnis peccatio. **Q**uicunque tibi aliquid operatur: statim ei mercedem restitue: et merces mercenariorum tuorum apud te omnino non remaneat. **Q**uod ab alio oderis fieri tibi: vide ne tu aliquando alteri facias. **P**anem tuum cum esurientibus et egenis comede: et de vestimentis tuis nudos tege. **P**anem tuum et vinum tuum super sepulcrum iusti constitue: et noli te eo manducare et bibere cum peccatoribus. **C**onsilium semper a sapiente perquire. **O**mnino tempore benedic deum: et pere ab eo ut vias tuas dirigat: et omnia consilia tua in ipso permaneant. **I**ndico etiam tibi fili mi dedisse me decem talenta argenti dum infans es: et ego gabelo i rages civitate medorum: et cirographum eius apud me habeo. **E**t ideo pergere quomodo ad eum pervenias: et recipias ab eo supra memoratum pondus argenti: et restituas ei cirographum suum. **N**oli timere fili mi: pauperem quidem vitam gerimus: sed multa bona habebimus si invenierimus deum: et recedimus ab omni peccato: et fecerimus bene. **U**nunc respondit tobias patri suo. **E**t dixit. **O**mnia quecumque preceperis michi faciam pater. **Q**uomodo autem pecuniam habeam inquiram: ignoro. **I**lle me nescit: ego eum ignoro. **N**umquid dabo ei? **S**ed neque via per quam pergatur illuc: aliquando cognovi. **T**unc pater suus respondit illi: et dixit.

Cirographum quidem illius apud me habeo: quod dum illi ostenderis statim restituet. **S**ed perge nunc: et inquirere tibi aliquem fidem visum: qui eam tecum salua mercede sua: dum adhuc vivo: ut recipias eam. **T**unc egressus tobias: invenit iuvenem stantem splendidum predandum: et quasi paratum ad ambulandum. **E**t ignorans quod angelus dei esset: saluta vit eum: et dixit. **U**nde te habemus bone iuvenis? **A**t ille respondit. **E**t filius israel. **E**t tobias dixit ei. **N**osti viam que ducit in regionem medorum? **C**ui respondit. **N**osti: et omnia itinera eius frequenter ambulavi: et mansi apud gabelum scire nesci qui moratur in rages civitate medorum que posita est in morte egbaethanis. **C**ui tobias ait. **S**ustine me obsecro: donec hec ipsa nunciem patri meo. **T**unc ingressus tobias: indicavit universa hec patri suo. **S**uper que ammittat pater: rogavit ut introiret ad eum. **I**ngressus itaque salutavit eum: et dixit. **G**audium tibi sit semper. **E**t tobias ait. **Q**uale gaudium michi erit: qui in tenebris sedeo: et lumen celi non video? **C**ui ait iuvenis. **F**orti animo esto: in proximo est ut a deo cures. **D**ixit itaque illi tobias. **N**umquid poteris perducere filium meum ad gabelum in rages civitate medorum? **E**t cum redieris: restituam tibi mercedem tuam. **E**t dixit ei angelus. **E**go duca: et reducam eum ad te. **C**ui tobias respondit. **R**ogo te: indica michi. **D**e qua domo: aut de qua tribu es tu? **C**ui raphael angelus dixit. **S**eruis quibus mercenariis: an ipsum mercenarium qui cum filio tuo erat? **S**ed ne forte solitum te reddam: ego sum azarias: ananiam magnum filium. **E**t tobias respondit. **E**t magno genere es tu. **S**ed pro ne irascaris: quod voluerim

cognoscere genus tuum. **D**ixit autem illi angelus. **E**go sanum ducam: et sanum tibi reducam filium tuum. **R**espondens autem tobias ait. **B**ene ambuletis: sit dominus in itinere vestro: et angelus eius comitetur vobiscum. **T**unc paratis omnibus que erant in via portanda: fecit tobias vale patri suo: et matri suae: et ambulaverunt ambo simul. **C**umque profecti essent: cepit mater eius flere et dicere. **B**aculum senectutis nostre tulisti: et transmissisti a nobis. **N**umquid fuisset ipsa pecunia: pro qua misisti eum. **S**ufficiebat nobis paupertas nostra: ut divitias computaremus hoc: quod videbamus filium nostrum. **D**ixitque ei tobias. **N**oli flere. **S**alvum pervenit filius noster: et salus reverteretur ad nos: et oculi tui videbunt illum. **C**redo enim quod angelus dei bonus comitetur ei: et bene disponet omnia que circa eum geruntur: ita ut cum gaudio reverteretur ad nos. **A**d hanc vocem cessavit mater eius flere: et tacuit. **U**n

Profectus est autem tobias: et cunctis mansione iuxta fluvium tigrim. **E**t requievit ut lavaret pedes suos: et ecce piscis immanis reperiit ad devorandum eum. **Q**uam repautescens tobias: clamavit voce magna dicens. **D**omine: inuadit me. **E**t dixit ei angelus. **A**pprehende branciam eius: et trahere eum ad te. **Q**uod cum fecisset: attraxit eum in sicum: et palpitare cepit ante pedes eius. **T**unc dixit ei angelus. **G**enera hunc piscem: et cor eius: et fel: et iecur repone tibi. **S**unt enim hec necessaria ad medicamenta vultus. **N**um cum fecisset allavit carnes eius: et secum sustulerit in via: cetera salierunt que sufficeret eis: quousque pervenirent in rages civitatem medorum. **T**unc interrogavit

tobias angelum: et dixit ei. **O**bscuro te azaria frater: ut dicas michi quod remedium habebunt ista que de pisce secuta re iussisti. **E**t respondens angelus dixit ei. **C**ordis eius particulam si super carbonem ponas: fumus eius extinguit omne genus demoniorum siue a viro siue a muliere: ita ut ultra non accedat ad eos. **E**t dixit ei tobias. **U**bi vis ut maneamus? **R**espondensque angelus ait. **E**st hic raguel nomine vir: pater meus de tribu euacer: hic habet filiam nomine saram: sed neque masculum neque feminam ullam habet aliam preter eam. **T**ibi debetur omnis substantia eius: et oportet eam te accipere coniugem. **P**ere ergo eam a patre eius: et dabit tibi eam uxorem. **T**unc respondit tobias: et dixit. **A**udio quia tradita est septem viris: et mortui sunt: sed hoc audiui: quia demonium occidit illos. **T**imeo ergo ne forte et michi hec eveniant: et cum sim unus parvulus meis: deponam senectutem illorum cum tristitia ad inferos. **T**unc angelus raphael dixit ei. **A**udi me: et ostendam tibi: qui sunt quibus prevalere potest demonium. **H**ij namque qui coniugium ita suscipiunt: ut deum a se et a sua mente recludant: et sue libidini ita vacent sicut equus et mulus quibus non est intellectus: habet potestatem demonium super eos. **T**u autem cum acciperis eam: ingressus cubiculum per tres dies continens esto ab ea: et nichil aliud nisi orationibus vacabis cum ea. **I**psa autem nocte: incenso iecore piscis fugabitur demonium. **S**ecunda vero nocte: in copulatione sanctorum: parvulusque admittetur. **T**ercia vero nocte benedictionem consequeris: ut filij eius vobis procreentur incolumes. **T**ertiam autem noctem accipies virginem tuam

timore dñi. amore filiorū magis q̃
libidinis dñi: ut in semine abrahe
benedictionē i filiis assequaris. **U**
ngressi sunt autē ad raguel: et susce-
pit eos raguel cū gaudio. Invenitq;
tobiam raguel: dixit anne uxori sue.
Quā similis est iuuenis iste consobri-
no meo. Et cum hec dixisset. ait. Unde
estis iuvenes fratres nostri? At illi di-
xerunt. Ex tribu neptalim sumus: ex ca-
pitivitate ninive. Dixitq; illis raguel.
Nobis tobiam fratrem meū? Qui di-
xerunt. Non. Cumq; multa bona
loqueret de eo: dixit angelus ad ragu-
elem. Tobias de quo interrogas. pater
istius est. Et misit se raguel. et cum la-
rimis osculatus est eū: et plorās supra
collum eius dixit. Benedictio sit tibi
fili mi: quia boni et optimi viri filius
es. Et anna uxor eius et sara ipsorum
filia lacrimare sūt. Postq; autē locuti
sunt: precepit raguel occidi arietē. et pa-
rari conuiuium. Cumq; hortaretur eos
discumbere ad prandiu: tobias dixit.
Hic ego hodie nō mādurabo neq; bi-
bam: nisi prius petitionē meam con-
firmes: et pmitas michi dare sarā
filia tuam. Quo audito verbo raguel
repperit. sciens quid euenerit illis septē
uiris. qui ingressi sunt ad eā: et timere
cepit. ne forte et huic similis continge-
ret. Et cū mutaret et non daret ullum
perenti responsū: dixit ei angelus. Noli
timere dare eā isti: quoniā huic timēti
deū debet diuine filia tua. Propterea
alius non potuit habere illā. Tūc di-
xit raguel. Non dubito qd deus pres-
et lacrimas meas i conspectu suo ad-
miserit. Et credo quoniam ideo fecit
vos venire ad me: ut i ista coniunge-
re cognationi sue. secundum legem
moysi. Et nunc noli dubiū gerere: qd

tibi eam tradam. Et apprehendens
degrā filie sue: dedit eam tobie tradidit di-
rens. Deus abrahā et deus ysaacet
deus iacob uobiscū sit. et ipse coniun-
gat uos: impleatq; benedictionē suā
in uobis. Et accepta carta. fecit con-
scriptionē coniugij. Et post hec epulati
sunt: benedicentes deū. Vocauitq; ra-
guel ad se annā uxore suā. et precepit
ei ut pararet alteri cubiculū. Et intro-
duxit illuc sarā filia suā: et lacrimata
est. Dixitq; ei. Forti animo esto filia
mea. Dominus celi dñi tibi gaudium
pro cedio quod pepessa es. **U**

Postq; uero cenauerunt: introdu-
xit iuuenem ad eam. Record-
tus itaq; tobias sermonū angeli pro-
tulit de cassidili suo parte iecoris: po-
suitq; eam sup carbonēs uiuos. Tūc
raphael agēlus apprehendit demoniū:
et reliquit eum in deserto superioris
egipti. Tūc horat⁹ est uirginē tobi-
as: dixitq; ei. Sara resurge et deprec-
mur deum hodie et cras et scdm cras:
quia hys rebus uobis deo imigimur:
tercia autē reuolada nocte. in nostro
rimus coniugio. Filij quippe sanctorū
sumus: et nō possum⁹ ita coniungi sicut
et gentes que ignorant deū. Surgen-
tes autem pariter instanter orabant
ambo simul: ut sanitas darentur eis.
Dixitq; tobias. Dñe de⁹ patru nroꝝ
benedicant te celi cete mareq; et fons⁹
et flumina: et omnes creature tue que
in eis sunt. Tu fecisti adā de limo terre:
dedistiq; ei adiutoriū eam. Et nunc
domine tu scis quia nō luxurie causa
accipio sororem meā coniugem: sed
sola posteritatis dilectione in qua be-
nedicāt nomē tuū i secula seculorū. Di-
xit itaq; sara. Misere nobis domine:
miserere nobis: et conseruamus abo

pariter salui. Et factum est circa pullo-
rum tantum. accessit iussit raguel ser-
uos suos: et abierunt cum eo parit⁹ ut
foderet sepulcrum. Dicebat enī: ne sūt
modo eueniret ei. quo et ceteris alijs
septem uiris qui sūt ingressi ad eam.
Cumq; parasset fossam: reuersus ra-
guel ad uxorem suam. dixit ei. Misce
unā ex ancillis tuis. et videat si mor-
uus est: ut sepeliām eum anteq; illu-
cescat. At illa misit unam ex ancillis
suis. Que ingressa cubiculum reperit
eos saluos et incolumes: secum pari-
ter dormientes. Et reuersa nuntiavit
bonū nuntiū. Et benedixerūt dominū:
raguel uidelicet et āna uxor ei⁹: et dix-
erūt. Benedictio⁹ te dñe deus ist⁹ quia
nō cōtigit nobis quēadmodū puta-
bām⁹. Fecisti enī nobiscū misericordiā
tuā: et reclusisti a nobis inimicum pe-
sequente nos. Misere⁹ es autē duobz
uirijs. Fac eos dñe i plenius benedicere
re: et sacrificiū laudis tue et sue sani-
tatis offerre: ut cognoscat uniuersita⁹
gentiū. quia tu es deus sol⁹ in uniuersa
terra. Et cūq; precepit seruis suis
raguel ut replet⁹ terra fossam quam
fecerat: priusquā illucesceret. Vxor au-
tem sue dixit ut instaret conuiuium:
et pararet omnia que in cibos reant
inter agētibz necessaria. Duas quoq;
pingues uaccas. et quatuor arietes occi-
di fecit: et parari epulas omnibz uir-
nis suis. cūq; amicis. Et adiunxit
raguel tobiam: ut duas ebdomodas
moraretur apud eum. De omnibus
autē que possidebat raguel dimidiā
partē dedit tobie: et fecit hāc scripturā:
ut pars dimidiā q̃ superat. Post obi-
it eos tobie dominio deueniret. **U**

Tunc vocauit tobias angelum
ad se. quem quidem hominem

existimabat: dixitq; ei. Azaria frater:
peto ut auscultes uerba mea. Si me
ipm tradā tibi secum: non ero condi-
gnus providēcie tue. Tamen obsecro
te ut assumas tibi animalia sue ser-
uicia: et uadas ad gabelum in rages
ciuitatem medorū. reddasq; ei circogra-
phum suū: et recipias ab eo pecuniā.
et roges eū venire ad nuptias meas.
Hīs enī ipse quoniā numerat pater
meus dies: et si tardauero una die plu⁹
contristatur anima ei⁹. Et certe uides
quomō adiunxit me raguel: cuius
adiutorium spernere nō possum.
Tūc raphael assumens quatuor ex ser-
uis raguelis et duos camelos. in ra-
ges ciuitatē medorū pregit: et inuenit
eum gabelum dedit ei circographum
suū: et recepit omnem pecuniā. Indica-
uitq; ei de tobia filio tobie omnia que
gesta sunt: fecitq; eum secū venire ad
nuptias. Cumq; ingressus esset domū
raguelis. inuenit tobā discubentem:
et reliens osculati sunt se inuicem. Et
fleurit gabelus: benedixitq; deū et dixit.
Benedicat te deus israel: quia filius
es optimi uiri et iusti. et timentis deū.
et elemosinas facientis. Et dicatur be-
nedictio sup uxorem tuam. et super pa-
rentes uestros: et uideatis filios uros
et filios filiorū uestroꝝ usq; in terciā
et quartam generationem: et sit semē
uestrum benedictum a deo israel. qui
regnat in secula seculorum. Cumq;
omnes dixisset amen: accesserunt ad
conuiuium. Sed et cum timore domi-
ni nuptias conuiuiū gerebāt. **A**

Qum uero moras faceret tobias
causa nuptiarū: solid⁹ erat pa-
ter ei⁹ tobias dicens. Putas quare mo-
ratur filius meus: aut quare detinet⁹
est tibi? Putas ne gabelus mortuus

est. et nemo reddit illi pecuniā. Lepit
autem contristari nimis ipse et anna
uxor eius cum eo. et repperit ambo simul
flere: eo quod die statuto minime reuer-
teretur filius eorum ad eos. flebat igitur
mater eius irremediabilibus lacrimis:
atque dicebat. Iesu me fili mi ut quid te
missimus peregrinari. lumen oculorum
nostrorum. baculum senectutis nostre.
solacium vite nostre. spem posteritatis nostre.
Omnia simul in te uno habentes: te
non debuimus dimittere a nobis. Qui
dicebat tobias. Tace et noli turbare:
sanus est filius noster: satis fidelis est
vir ille cum quo missus es. Illa autem
nullo modo consolari poterat sed conti-
die egredies circumspiciebat. et circuebat
vias omnes per quas spes reuertiendi vi-
debat: ut procul videret eum si fieri
posset venientem. At vero raguel dice-
bat ad generum suum. Mane hic: et ego
nuntiam nuntium salutis de te ad to-
biam patrem tuum. Qui tobias ait. Ego
noui quia pater meus et mater mea mo-
do dies computant: et cruciat spiritus
eorum in ipsis. Cumque verbis multis
rogaret raguel tobiam. et ille eum nul-
la ratione vellet audire: tradidit ei sa-
ram et dimidiam partem omnis substantie
sue. in pueris. in puellis. in pecudibus.
in camelis. et in vaccis et pecunia mul-
ta: et saluum atque gaudentem dimisit
eum a se dictis. Angelus domini sandua
sit in itinere vestro: producatque vos in colu-
mes. et inuentiati omnia recte circa paren-
tes vestros: et videat oculi mei filios vestros
priusquam moriantur. Et apprehendentes pa-
rentes filiam suam. osculati sunt eam. et
dimiserunt ire: monentes eam hono-
rare soceros. diligere maritum. regere
familiam. gubernare domum: et se
ipsam irreprehensibilem exhibere. X

Quamquam reuertentem: puenerunt ad
tharsa que est in medio itinere
contra iudam undecimo die. Dixitque
angelus. Tobias frater: satis quemad-
modum reliquisti patrem tuum. Si pla-
cet itaque tibi prodeam: et lento gradu
insequantur iter nostrum familie simul
cum coniuge tua. et cum animalibus.
Cumque hoc placuisset ut irent: dixit ra-
phael ad tobiam. Tolle tecum et selle
piscis. erit enim necessarium. Tulit itaque
tobias et selle illo: et abierunt. Anna
autem sedebat secus viam cotidie in su-
perilio montis: unde respicere poterat
de longinquo. Et dum eam eodem loco
spectaret aduentum eius: vidit a lon-
ge et ilico cognovit venientem filium
suum. currensque nuntiavit viro suo di-
cens. Ecce venit filius tuus. Dixitque ra-
phael ad tobiam. At ubi introieris do-
mum tuam. statim adora dominum
deum tuum: et gratias agens ei. acce-
de ad patrem tuum: et osculare eum. Sta-
timque lini super oculos eius et selle isto pi-
scis. quod portas tecum. Scias enim quoniam
aperientur mox oculi eius: et videbit
pater tuus lumen relictum in aspectu tuo
gaudebit. Tunc percurrat canis qui si-
mul fuerat in via: et isti nuntii aduenient
blandimento sue caute gaudeant. Et
egregius reus pater. cepit offendens pe-
dibus currere: et data manu puero. oc-
curret in obviam filio suo. Et suscipi-
ens osculatus est eum cum uxore sua: et
repperit flere pro gaudio. Cumque ado-
rasset deum: et gratias egissent: cōsede-
runt. Tunc sumens tobias de selle pi-
scis. linxit oculos patri suo. Et susti-
nuit quasi dimidia fere hora. et cepit
albugo ex oculis eius quasi membranam
qui egredi. Quod apprehendens tobias
traxit ab oculis eius: statimque visum

recepit. Et glorificabant deum ipse vi-
delicet et uxor eius: et omnes qui scie-
bant eum. Dicebatque tobias. Benedi-
co te domine deus israhel quia tu ra-
figasti me: et tu saluasti me. Et ecce
ego video tobiam filium meum. An-
gusta est etiam post septem dies sala-
uxor filij eius. et omnis familia et pe-
cora sana: et cameli. et pecunia multa
uxoris: sed et illa pecunia quam rece-
perat a gabelo. Et narravit parentibus
suis omnia beneficia dei: que fecisset
circa eum per hominem qui eum du-
xerat. Venientesque achior et nabath con-
sobrini tobie. gaudentes ad eum: et
congratulantes ei de omnibus bonis
que circa illum ostenderat deus. Et
per septem dies epulantes omnes cum
gaudio magno gaudii sunt. X
Tunc vocavit ad se tobias filium
suum. dixitque ei. Quid possum
dare viro istis laudo qui venit tecum?
Respondens tobias. dixit patri suo.
Pater quam mercedem dabimus ei:
aut quid dignum poterit esse benefi-
cia eius? Ille dixit et reduxit sanum:
pecuniam a gabelo ipse recepit: uxorem
ipse me habere fecit. et demonium ab
ea ipse compescuit: gaudium parenti-
bus eius fecit: me ipsum a deuotione
piscis eripuit: et quod videre fecit lumen
reli: et bonis omnibus per eum repleti
sumus. Quid illi ad hoc poterim? dignum
dare? Sed peto te pater mi: ut roges
eum. si forte dignabitur mercedem de
omnibus que allata sunt sibi assumere.
Et vocantes eum pater scilicet et filius
tulerunt eum in partem: et rogare cep-
erunt ut dignaretur dimidiam partem
omnium que attulerat acceptam ha-
bere. Tunc dixit eis occulte. Benedicite
deum relictum coram omnibus viventibus

conferentini ei: quia fecit vobiscum mi-
sericordiam suam. Item sacra-
mentum regis abscondere bonum est: opera
autem dei revelare et confiteri honorificum
est. Bona est oratio cum ieiunio et ele-
mosina. magis quam thesauros auri re-
condere: quoniam elemosina a morte
liberat. et ipsa est que purgat peccata:
et facit invenire vitam eternam. Qui
autem faciunt peccatum et iniquitatem:
hostes sunt anime sue. Manifesto ergo
vobis veritatem: et non abscondam
a vobis oculum senonem. Quan-
do orabas cum lacrimis et sepeliebas
morumos. et derelinquebas prandium
tuum et mortuos abscondebas per diem
in domo tua et nocte sepeliebas eos:
ego obtuli orationem tuam domino.
Et quia acceptus eras deo: necesse fuit
ut temptatio pharet te. Et nunc misit
me dominus ut curarem te: et saraim
uxorem filij tui a demonio liberarem.
Ego enim sum raphael angelus: vixi
et septem qui altissimus ante dominum.
Cumque hec audissent turbati sunt: et
remittentes reciderunt super terram in sa-
ciem suam. Dixitque eis angelus. Pax
vobis. Nolite timere. Etenim cum essem
vobiscum per voluntatem dei. ipsum be-
nedixi et caritate illi: videbar quidem
vobiscum in aduocare. et bibere: sed ego
cibo invisibili et potu qui ab hominibus
videri non potest utro. Tempus est ergo ut
revertar ad eum qui me misit: vos autem
benedicite deum: et narrate dominum mira-
bilia eius. Et cum hec dixisset. ab aspectu eo-
rum ablatus est: et ultra eum videre non po-
tuerunt. Tunc postquam per horas tres in sa-
ciem benedixit deum. Et resurgens. nar-
rauit omnia mirabilia eius. X
Appetens autem tobias senire da-
lum. benedixit dominum et dixit.

flagellatus es dñe in cunctis: et in omnia
secula regnauit tuus: quoniam tu flagella-
re saluas: deducis ad inferos et red-
cis: et non est qui effugiat manū tuam.
Confitemini dño filij israel: et in conspe-
ctu gentium laudate eum: quoniam ideo
dispexit uos inter gentes que ignorat
eū: ut uos enaretis mirabilia eius: et
faciatis scire eos quia nō est alius de-
us omnipotēs preter eū. Ipse castiga-
uit nos ppter iniquitates nras: et ipse sal-
uabit nos ppter misericordiam suam.
Aspice ergo que fecit uobiscū: et cū
timore et tremore cōstentini illi: regē
q; seculorū exaltate in operibus uestris.
Ego autem in terra captiuitatis mee
confitebor illi: quoniam ostendit maie-
statem suā in gentē peccatricem. Con-
uertimini itaq; pccatores: et facite iusti-
ciam corā dño: credētes qd faciat vo-
biscū misericordiam suā. Ego autē et a-
nima mea i eo letabimur. Benedicite
dño omnes electi ei⁹: et agite dies leti-
cie: et cōstentini illi. Iherusalē ciuitas
dei: castigauit te dñs in operibus ma-
nū tuarū. Confitece dño in bonis tuis
et benedic deū seculorū: ut reddat in
te tabernaculū suū: et reuertat ad te o-
mnes captiui: et gaudeas in omnia
secula seculorū. Luce splēdida fulgebis:
et omnes fines terre adorabūt te. Nati-
ones qe longinquo ad te ueniunt: et
munera deferentes adorabūt in te dñm:
et terra tuā in sanctificationē habebūt.
Nomen enī magnū inuocabūt in te.
Maledicti erūt qui cōtempserūt te: et
condemnatī erūt omnes qui blasphe-
mauerūt te: benedicti q; erūt qui edifi-
cauerūt te. Tu autē letaberis i filiis tuis:
quoniam omnes benedicentur: et congre-
gabuntur ad dñm. Beati omnes qui
diligunt te: et qui gaudent super pacē

tua. Anima mea benedic dñm: quon-
iam liberauit iherusalē ciuitatem
suā. Beatus ego: si fuerint reliquie se-
minis mei ad uidēdā claritatē iherusa-
lem. Domus iherusalē qe saphiro et lima-
ragdo edificabitur: et qe lapide preci-
oso omnis circum: murorū eius. Et
lapide radido et mundo omēs place-
eius stementur: et per uicos eius alle-
luia cantabitur. Benedictus dñs qui
exaltauit eam: ut sit regnum eius in
secula seculorū super eam amē. **III**
Et consumati sunt sermones ro-
bie. Et postq; illuminatus est
robias uixit annis quadraginta duo-
bus: et uidit filios nepotū suorū. Com-
pletis itaq; annis remanentibus sepul-
tus est honorifice i ninive. Quinqua-
ginta namq; et sex annorū lumen ocu-
lorum amittit: sexagenarius uero rece-
pit. Reliquū uero uite sue in gaudio
fuit: et cum bono profectu timoris dei
percegit in pace. In hora autē mortis
sue uocauit ad se robiam filiū suū: et
septē iuuenes filios suos nepotes: di-
xitq; eis. Prope erit interitus ninive.
Non enim cecidit uerbu dñi: et fratres
nostri qui dispersi sunt a terra israhel
reuerent ad eam. Omnis autē terra
eius deserta replebitur: et domus dei
que i ea incensa est iterū reedificabitur:
ibi q; reuerentur omēs timētes deum.
Et relinquent gentes ydola sua: et ue-
nient in iherusalē: et inhabitabunt in
ea: et gaudebūt in ea omnes reges ter-
re: adorātes regem isrl. Audite ergo
filij mei: pacem uestrā. Beuice dño
in ueritate: et inquirite ut faciatis que
placita sunt illi. Et filij uestris man-
date: ut faciat iusticias: et elemosinas:
ut sint memores dei: et benedicant eū
in omni tempore in ueritate et i recta

uestute sua. Nunc ergo filij audite me:
et nolite manere hic. Sed quacūq;
die sepelietis matrem uestrā: circa me
in uno sepulcro: et eo dirigite gressus
uestrōs ut regeatis hinc. Video enim:
quia iniquitas eius finē dabit ei. Ista
enī est aut post obitū matris sue: ro-
bias abscellit eē ninive cū uxore sua et
filijs: et filiorū filijs: et reuersus est ad
foreros suos. Inuenitq; eos incolu-
mes in senectute bona: et curā eorum
gessit. Et ipse clausit oculos eorū: et o-
mnem hereditatē domus raguelis ipse
percepit: uiditq; quatuor generationē
filios filiorū suorū. Et cōpletis annis
nonaginta et nouem in timore do-
mini: cum gaudio sepelire eum.
Omnis autē cognatio eius et omnis
generatio eius in bona uita et in san-
cta cōsultatione pmanet: ita ut accepti
esset tā deo q; hominib⁹: et cunctis ha-
bitantib⁹ terram. **Explicit lib. robie**
Incipit prologus in iudith
In iudith liber iudith
inter agnographa legi-
tur: auctoritas ad robo-
randa illa que in conten-
tione ueniunt min⁹ ydonea indica-
tur. Chaldeo tamē sermone cōscrip-
tus: inter historias cōputat. Sed qā hūc
librū in mod⁹ nicēna i numero sandarū
scripturay legi cōputasse: acquieui
postulationi uře: immo cōadioni: et
sacris occupationib⁹ qbus uehemen-
ter accabar. hūc unā lucubratiōem
lā ddi: magis sanctū e sensu quā qe uer-
bo uerbu transferas. Multorū codicū
uarietate uiciorū hūc apuau: sola
ea q intelligētia integra i uerbis chal-
deis iuenire potui: latius repressi. Ac-
cipite iudith uiduam castitatis exem-
plū: et triumphali laude ppetuis tam

preconijs declarate. Hāc enī nō solū
femina sed et uirilis imitabilē dedit: q
castitatis ei⁹ remunerator uirtutē talē
tribuit: ut inuidum omnibus homini-
bus uinceret: insuperabilem superaret.
Explicit prologus in iudith
In iudith itaq; rex me-
dorum subingauerat
multas gentes im-
perio suo: et ipse edi-
ficauit ciuitatē po-
tentissimā quam
appellauit egbaranis. Et lapidibus
quadratis et sedis fecit muros eius:
in altitudine cubitorū septuaginta: et
in latitudine cubitorū triginta: currens
uero ei⁹ posuit i altitudine cubitorū
centū. Per quadru uero ray: lat⁹ uirtū-
q; uiciorū: p dū spacio tendebat: posui-
tq; portas ei⁹ in altitudine turriū. Et
gloriabāt quasi potēs in potētia regē-
tis sui: et i gloria quadrigay suay.
Anno igit duodecimo regni sui: na-
buchodonosor rex assiriorū qui regna-
bat in ninive ciuitate magna pugna-
uit contra arphaxat: et obtinuit eum
in campo magno qui appellatur ra-
gau: circa eufratē et tigris: et yadalon
in campo eiorū regis elicoy. Tunc re-
altatū est regnū nabuchodonosor: et
cor eius eleuatū est. Et misit ad omēs
qui habitabāt in cilicia: et damasco:
et libano: et ad gentes que sunt in car-
melo et edar: et inhabitantes galileā:
in capō magno elorelor: et ad omēs
qui erant in samaria: et trans flumen
iordanis: usq; iherusalē: et omnen
terrā yeste: quousq; pueniat ad mou-
tes ethiopie. Ad hos omēs misit nun-
tios nabuchodonosor: rex assiriorū:
qui omēs uno animo ora dixerūt: et
remiserūt eos rarios: ac sine huiore

quis rex militie illorū. Quare pre o-
mnibus qui habitāt in orie istā con-
tempserūt me. et nō egerūt in obuiam
nobis: ut susciperent nos cū pace? Tūc
achior dux omnium filiorū amon re-
spondens ait. Si digneris audire do-
mine. dicam veritatem in conspectu tuo
de populo isto qui in montanis habitat:
et nō egredietur verbum falsum ex ore
meo. Populus iste ex progenie calde-
orum ē. Hic primū in mesopotamia
habitauit: quoniam noluerūt sequi de-
os patrum suorum qui erāt in terra calde-
orum. Descendentes itaq; ceteras nationes
patrum suorum que in multitudine deorum
erāt unū deum reli coluerūt: qui et pre-
cepit eis ut egerent inde: et habitarent
in carcam. Cūq; operuisset omnem
terram fames. descendērūt in egiptum:
illiq; per quadringentos annos sic
multiplicati sunt: ut dinumerari eos
nō posset egiptius. Cūq; grauaret eos
rex egipti atq; in edificationibus urbium
suarū in luto et latere subiugasset eos:
clamauerūt ad dñm suū et percussit to-
tam terrā egipti plagis varijs. Cūq;
eiecissent eos egipti a se. et ceciderit pla-
ga ab eis et iterū eos vellent capere et ad
suum seruitiū reuocare. fugientibus hīs
deus celi mare aperuit: ita ut hinc in-
de aque quasi murus solidarent: et
isti pede sicco fundū maris perambu-
lando transirent. In quo loco dū inu-
incibilis egeret egiptiorū eos perse-
queretur. ita aquis cooptus est: ut nō
remaneret vel unus. qui factum poste-
ris nūciaret. Egredis etiam mare ru-
brum deserta syna montis occurrerūt:
in quibus nunq; homo habitare potuit:
vel filius hominis requieuit. Illic fon-
tes amari obdulgati sunt eis ad bi-
bendum: et per annos quadraginta

annonam de celo cōsecuti sunt. Vbi-
cūq; ingressi sūt: sine arcu et sagitta.
et absq; sauo et gladio. deus eorum pu-
gnauit pro eis et viciit. Et nō fuit qui
in sultaret populo isto: nisi quādo recessit
a cultu dñi dei sui. Quocientib; autē
preter ipm deum suū alterū coluerunt:
daci sunt in pñam et in gladiū et in
obprobriū. Quocientib; autē penitu-
erunt se recessisse a cultu dei sui: dedit
eis deus celi virtutē resistendi. Deniq;
cananeum regem et iebuseum. et phe-
rethum et eueum et etheū et amoreum
et omnes potētes in ebron pstrauerūt:
et terras eorum et ciuitates eorum ipsi posse-
derūt: et usq; dum nō peccarent i con-
spectu dei sui etāt cum illis bona. Deus
enim illorū odit iniquitatē. Nam et
ante hos ānos cum recessissent a via
quā dederat illis deus ut ambula-
rēt in ea. egerunt ināni sūt prelijs a multis
nationib;: et plurimi eorum captiui ab-
ducti sūt in terrā non suā. Nunc autē
reuerſi ad dñm deum suū ex dispersio-
ne qua dispersi fuerāt adunati sunt: et
ascenderunt montana hec omnia: et
iterum possident iherusalē. ubi sūt san-
cta sanctorū. Nunc ergo mi dñe perq̃re
si est aliqua iniquitas eorum in conspectu
dei eorum: ascendam? ad illos quoniam
tradens tradet illos deus eorum tibi: et
subiugati erunt sub iugo potentie tue.
Si vero nō est offensio populi huius corā
deo suo non poterimus resistere illis:
quoniam deus eorum defendet illos: et re-
mus in obprobrium uniuēse terre. Et
factum est cū cecisset loqui achior ve-
ba hec: irati sunt omnes magnates
holofernes. et cogitabāt interficere eū
dicentes ad alterutrum. Quis est iste q̃
filios israel posse dicat resistere regi na-
buchodonosor. et egeritibus ei? homines

inertes et sine virtute. et sine pietate
artis pugne? Et ergo agnoscat achio-
r quoniam fallit nos. ascendimus in
moiana: et cū capti fuerint potentes e-
orum tunc cū eisdem gladio transire-
brabitur: ut sciant omnes gentes quo-
niam nabuchodonosor deus terre est.
et preter ipsum alius non est. **U**
adum est autem cū cecisset lo-
qui indignat holofernes vehe-
menter dixit ad achior. Quomodo pro-
phetaſti nobis dicens qd gens israel de-
scendant a deo suo: ut ostendam tibi
quoniam nō est deus nisi nabuchodon-
osor: cū percussisset eos omnes sicut
hominē unū. tunc et ipse cum illis as-
suerunt gladio interibis: et omnis israel
tuo ydione disperiet: et plabis quo-
niam nabuchodonosor dominus sit
uniuēse terre. Tūc gladius militie
mee transiet per ladera tua: et cōstus ca-
des inter vulneratos israel: et nō re-
spiciabis ultra donec egerint cū
illis. Porro autē si propheta tuam verā
egredias nō condat vultus tuus:
et pallor qui faciem tuā obtinet abse-
dat a te: si verba mea hec putas imple-
ri nō posse. Et autē non eris qd simul
cū illis hec egeritis: ecce ex hac hora
illorū populo sociaberis: ut dū dignas
mei gladij penas receperint. ipse simul
ultioni subiaceas. Tūc holofernes pre-
cepit seruis suis: ut comprehenderent
achior et ducerent eum in bethulia: et
traderent eū in manus filiorū israel.
Et accipientes eū serui holofernis. pro-
fecti sunt p campē iherusalē: sed cum app-
pinquassent ad moiana. eiecit de ca-
eas fundibularij. Qui autē ducerent
a latere montis. ligauerunt achior ad
achorem manib; et pedib;: et sic vni-
ctum de reſtib; dimiserunt eum: et reuerſi

sunt ad dñm suum. Porro filij israel de-
scendentes de bethulia. venerūt ad eū.
Quem soluentes duxerūt ad bethulia:
atq; in mediū populi illum statuētes per-
runtati sūt. quid reum esset qd illum
vindictam assiret reliquissent. In diebus
illis erant illic principes. ozias filius
micha de tribu symeon: et tharmi qui
ex gothoniel. In medio itaq; seniorū
et in conspectu omniū achior dixit omnia
que locutus fuerat ab holoferne interro-
gatus: et qualiter populus holofernis vo-
luisset. propter hoc verbum interficere eū: et
quādamodum ipse holofernes iratus
iussit eū israelitis hac de causa tra-
di: ut dū vinceret filios israel. tūc et ipm
achior diuersis iubeat supplicijs interi-
re. propter hoc qd dixisset. deus celi defen-
sor eorum est. Cūq; achior uniuēsa hec
reposuisset: omnis populus cecidit in facie
adorātes dñm: et comuni lamentati-
one et fleu unanimis preces suas dñō
effuderūt dicentes. Domine deus celi
et terre intueere superbiam eorum: et respice
ad nostrā humilitatē. et facie sanctorū
nostrorū accende: et ostende quoniam non
deseris inquis presumētes de te: et pre-
sumētes de se et de sua virtute glorian-
tes humilias. Finis itaq; fleu: et per
totū diem oratione populus completus:
consolati sunt achior dicentes. Deus
pactum nostrorū tuus: tu virtutē predi-
casti. ipse tibi hāc dabit viciissitudinē:
ut eorum magis tu interitū videas. Cū
vero dñs deus noster dederit hanc li-
bertatem seruis suis: sit et tecum deus
in medio nostro. ut sicut placuerit tibi
ita cū tuis omnib; cōueneris nobiscū.
Tunc ozias finis concilio suscepit eū
in domū suam: et fecit cenā magnā.
Et vocatis omnib; presbiteris. simul
repleto ieiunio reſecerūt. Postea vero

conuocatus est omnis populus: et per totam
noctem intra ecclesiam orauerunt: pre-
cantes auxilium a deo israel. **U**
Holofernes autem altera die precepit
exercitibus suis: ut ascenderent
contra bethulia. Erant autem pedes bel-
latorum centum viginti milia: et equites
viginti duo milia: propter preparationem
virore illorum quos occupauerat capti-
uitas: et adducti fuerat de puincis: et
urbibus uniuerse iuuentutis. Omnes
parauerunt se pariter ad pugnam: circa
filios israel: et venerunt per cepidinem
montis usque ad apicem qui respicit su-
per dothaim a loco qui dicitur belma-
usque ad thelmon qui est circa ebreton.
Filii autem israel ut viderunt multitudi-
nem illorum: prosternerunt se super terram
mitres cinere super capita sua: unani-
mes orantes ut deus israel misericordiam
suam ostenderet super populum suum. Et
assumentes arma sua bellica: sederunt
per loca que angustia iherusalem: et amite-
dugur inter montuosa: et erat custo-
dientes ea tota die et nocte. Porro ho-
lofernes dum circavit per agrum: repperit
quod fons qui induerat aqueductum illorum:
a parte australi: et contra civitatem dirige-
ret: et intrandi precepit aqueductum illorum.
Erant tamen non longe fontes a muribus
ex quibus fuerunt videbatur haurire
aquam: ad refocillandum potius quam
ad potandum. Sed filii ammon et
moab: accesserunt ad holofernem dicen-
tes. Filii israel non in lancea nec in sagitta
confidunt: sed motes defendunt illos:
et muniant illos colles in precipitio
constituti. Ut ergo sine confectione
pugne possis superare eos: pone custo-
des fontium ut non hauriant ex eis:
et sine gladio interficies eos: vel certe
fatigati tradent civitatem suam quam

putant in montibus positam superare
non posse. Et placuerunt verba hec coram
holoferne et coram satellitibus eius: et con-
stituit per agrum centenarios per sin-
gulos fontes. Cumque ista custodia per
dies viginti fuisset repleta: defecerunt
asserere et collectiones aquarum omnibus
inhabitantibus bethulia: ita ut non
esset intra civitatem unde facerentur
vel una die: quoniam ad mensuram dabo-
tur populo aqua quotidie. Tunc ad ozi-
am congregati omnes viri sanique:
iuvenes et parvuli: omnes simul una
voce dixerunt. Audiet deus inter nos
et te: quoniam fecisti in nos mala: no-
lens loqui pacifice cum assiris: et propter
hoc vendidit nos deus in manibus
eorum. Et ideo non est qui adiuvet: cum
prostramur ante oculos eorum in sinu
et punctione magna. Et tunc congregati
uniuersos qui in civitate sunt: ut ipse
tradamus nos omnes populo holofernis.
Melius est enim ut capivi benedicamur
domini viuites: quam moriamur et sumus
obprobrium omni carni: cum videamus
uxores nostras et infantes nostros mo-
ri ante oculos nostros. Contestamur
hodie celum et terram et dei patrum nostrorum
qui visitantur nos secundum peccata nostra:
ut iam tradatis civitatem in manu
militie holofernis: ut sic finis nobis
brevis iuxta gladium: qui longior effici-
tur in ariditate finis. Et cum hec dixis-
sent: factus est fletus et ululatus ma-
gnus in ecclesia omnibus: et per multas
horas una voce clamauerunt ad deum
dicentes. Peccauimus: cum patribus nostris
iniuste egimus: iniquitatem fecimus.
Tu quia pius es miserere nostri: et in
cruce flagello vindica iniquitates no-
stras: et noli tradere confidentes te populo
qui ignorat: et ut non dicat inter gentes

ubi est deus eorum. Et cum fatigati hijs
clamoribus: et hijs fletibus lassati silu-
issent: resurgens ozius infusus lacri-
mis dixit. Equo animo estote fratres:
hos quinque dies repedemus a domi-
no misericordiam. Postquam enim indi-
gnationem suam absceiderat: dat gloriam
nomini suo. Si autem transactis quinque
diebus non venerit adiutorium: facie-
mus hec verba que locuti estis. **U**
Et factum est cum audisset hec ver-
ba iudith vidua: que erat filia
merari: filij vero filij ioseph filij ozie fi-
lij elai filij iaminor: filij gedeon filij
rafaim filij achior filij melchior filij e-
nam filij nachanie filij salathiel filij
symeon filij ruber: et vir eius fuit ma-
nasses: qui mortuus est in diebus messis
ordeace: instabat enim super alligatos
manipulos in capto et venit est super
caput eius: et mortuus est in bethulia
civitate sua et sepultus est illic cum patri-
bus suis. Erat autem iudith relicta eius
vidua iam annis tribus et mensibus
sex. Et in superioribus domus sue se-
dit sibi secretum cubiculum in quo cum puel-
lis suis clausa morabatur: et habens
super lumbos suos cilicium: ieiunabat
omnibus diebus vite sue: propter sabbata
et neomenias: et festa domus israel. Erat
autem eleganti aspectu nimis: cui vir finis
reliquerat diuitias multas et famili-
am copiosam: ac possessiones armen-
tis bouum et gregibus omnium plenas. Et
erat hec in omnibus famosissima:
quoniam timebat dominum valde: nec
erat qui loqueretur de illa verbum malum.
Hec itaque cum audisset quoniam ozius
promississet quod transacto quinto die tra-
deret civitatem: misit ad presbiteros
thabri et tharmi. Et venerunt ad illam:
et dixit illis. Quod est hec verbum in

quo consentit ozius: ut tradat civitatem
assiris: si intra quinque dies non vene-
rit vobis adiutorium? Et qui estis vos
qui temptatis dominum? Non est iste homo
qui misericordiam prouocat: sed potius
qui iram excitat: et furorem accendit.
Posuistis vos tempus miserationis do-
mini: et in arbitrium vestrum diem consti-
tulistis ei. Sed quia patiens dominus est: in
hoc ipso peniteamus: et in dulgentiam
eius lacrimis postulamus. Non enim
quali homo deus sic comminabitur: neque
sicut filius hominis ad iracundiam in-
flammanbitur. Et ideo humiliemur
illi animas nostras: et in spiritu obsecramus
humiliato: secutentes illi: dicamus fletus
domini: ut secundum voluntatem suam sic
faciat nobiscum cito misericordiam suam:
ut sicut conturbatus est cor nostrum in su-
perbia eorum: ita etiam de nostra humili-
tate gloriemur: quoniam non sumus
secuti peccata patrum nostrorum: qui dere-
liquerunt deum suum: et adorauerunt de-
os alienos: per quo scelere duci sunt in
gladium: et in rapinam: et in confusionem
inimicis suis. Nos autem alterum deum
nescimus preter ipsum. Exequamur humilem
consolationem eius: et requirere sangui-
nem nostrum de afflictionibus inimicorum
nostrorum: et humiliabit omnes gentes
quecumque in surgunt contra nos: et faciet
illas sine honore dominus deus noster. Et
nunc fratres quoniam vos qui estis
presbiteri in populo dei: et ex vobis pender
anima illorum: ad eloquium vestrum corda
eorum regite: ut memores sint quia tem-
ptati sunt patres nostri: ut placetur
hi vere colere deum suum. Memores esse
debent quomodo pater noster abra-
ham temptatus est: et per multas tribula-
tiones probatus: dei amicus effectus
est. Sic placet: sit iacob: sit moyses: et

omnes qui placuerunt deo. per multas
tribulationes transierunt fideles. Illi
aut qui temptationes non susceperunt
cum timore domini et in patientia sua et
improposito murmuracionis sue contra
dominum protulerunt: reprobati sunt ab re-
terminatore: et a serpentibus perierunt.
Et nos ergo non ulciscamur nos pro
hijs que patimur: sed reputantes pretia
nostre hec ipsa supplicia minora esse:
flagella domini quasi secus que corripimur
ad emendationem et non ad perditionem
nostre euenisse credamus. Et dixerunt
illi ozias et presbiteri. Omnia que lo-
cuta es uera sunt: et non est in sermone
tuo ulla reprehensio. Nunc ergo
ora pro nobis: quoniam mulier scanda-
losa et timens deum. Et dixit illis iudith.
Sicut quod potui loqui deus esse cognosce-
tis: ita quod facere disposui probare si re-
deus est: et orate ut firmi faciat deus
consilium meum. Stabitis uos ad porta
nocte ista: et ego regam cum abra mea:
et orate ut sicut dixistis in diebus quibus
respicit dominus populum suum israel. Vos aut
nolo secutemini adu meum: usque dum
reuerentem uobis. nil aliud fiat nisi o-
ratio pro me ad dominum deum nostrum. Et
dixit ad ea ozias princeps iude. Vade
in pace: dominus sit tecum in uoluntate inimicorum
nostrorum. Et reuertentes abierunt. **U**
Urbibus abscedentibus iudith in-
gressa est oratoriū suum: et in-
duens se cilicio posuit cinere super ca-
put suum: et prelorens se domino clamabat
ad dominum dicens. Domine deus patris
mei symeon. qui dedisti illi gladium
in defensione alienigenarum qui viola-
tores egerunt in conuincione sua:
et deuorauerunt femur uirginis in con-
fusione: et dedisti mulieres illorum in
predam: et filias illorum in captiuitate: et

omnem predam in diuisionem seruus tui
qui zelauerunt zelum tuum: subueni que-
so te domine deus meus michi uidetur. Tu
enim fecisti priora: et illa post illa co-
gnoscant: et hoc factum est. quod ipse volui-
sti. Omnes enim uie tue parate sunt: et
iudicia in tua prouidentia posuisti.
Respice castra assiriorum: nunc sicut tunc
castra egypriorum uidere dignatus es:
quando post securos tuos armati cur-
rebant. confidentes in quadrigis et in
equitatu suo: et in multitudine bellato-
rum. Sed aspexisti super castra eorum: et te-
nebre fatigauerunt eos. Tenuit pedes e-
orum ab illis: et aquae operuerunt eos.
Sic fiant et isti domine. qui confidunt in
multitudine sua. et in curribus suis: et in
cortibus: et in sagittis suis: et in lanceis
gloriantur: et nesciunt quia tu ipse es deus
nostre qui ceteris bella ab initio: et do-
minans nomen est tibi. Erige brachium
tuum sicut ab initio: et alide uirtutem e-
orum in uirtute tua. Cadat uirtus e-
orum in iracundia tua. qui promittunt
se violare sancta tua: et pollucere taber-
naculum nominis tui: et dicere gladi-
o suo cornu altaris tui. Fac domine
ut gladio proprio eius superbia am-
putetur. Capiatur laqueo oculorum
suorum in me: et paties eum et labijs cari-
tatis mee. Da michi in animo obstanti-
am ut contemna illum: et uirtute ut re-
uertam illum. Et enim hoc memori-
ale nominis tui: cum manus femine de-
iecerit eum. Non enim in multitudine
est uirtus tua domine: neque in equorum uir-
tute uoluntas tua. Nec superbi ab initio
placuerunt tibi: sed humilium et man-
suetorum semper tibi placuit deprecatio.
Deus celorum. creator aquarum: et dominus
totius creature. exaudi me misericordiam de-
precante: et de tua misericordia plumentem.

Memoro domine testamenti tui: et
da uerbum in ore meo: et in corde meo
consilium corrobora: ut domus tua
in sanctificatione tua permaneat: et
omnes gentes agnoscant quia tu es
deus et non est alius preter te. **U**
Factum est autem cum cellasset dama-
re ad dominum: surrexit de loco
in quo iacebat preterita ad dominum. Vo-
cansque abram suam: et descendens in do-
mum suam. abstulit a se cilicium: et eguit
se uestimentis uindictis sue. Et lauit
corpus suum: et unxit se mirro optimo:
et discriminauit cinerem capitis sui: et
imposuit micram super caput suum: et in-
dixit se uestimentis iocunditatis sue.
Et induit sandalia pedibus suis: et as-
sumpsitq; de galila. et lilium. et inau-
res et anulos: et omnibus ornamentis
suis ornauit se. Cui etiam dominus contulit
splendorem: quoniam omnis ista com-
positio non est libidine: sed est uirtute
pendebat. Et ideo dominus hanc in illam
pulchritudinem ampliauit: ut incom-
parabili decore omnium oculis appare-
ret. Imposuit itaque abire sue ascopam ui-
ni: et uas olei et potentiam et lapides: et
panes et caseum: et profecta est. Cumque
uenisset ad portas ciuitatis: inueni-
erunt repeditam oziam et presbiteros ci-
uitatis. Qui cum uidissent eam: stupen-
tes mirati sunt nimis pulchritudinem
eius. Nichil tamen interrogantes eam:
dimiserunt transire dicens. Deus pa-
trum nostrorum det tibi gratiam: et omne
consilium tu cordis tui uirtute corro-
boret: et gloriaretur super te iherusalem:
et sit nomen tuum in numero sanctorum
et iustorum. Et dixerunt hijs qui illic erant:
omnes una uoce fiat fiat. Iudith uero
orans dominum: transiit per portas ipsas
abra eius. Factum est autem cum descendere

montem circa ortum diei: occurrerunt ei
exploratores assiriorum: et tenuerunt eam
dicens. Unde uenis: aut quo radis?
Que respondit. filia sum hebreorum. Que-
ro ego fugi a facie eorum: quoniam futurum
agnoui quod daret uobis in depredationem:
nem: pro eo quod continentibus uos nolui-
rent uobis tradere seipsum: ut inueni-
rent misericordiam in conspectu uestro.
Hac de causa cogitavi mecum dicens.
Vadam ad faciem principis holofe-
nis ut indicem illi secreta illorum: et osten-
dam illi quo aditu possit obire eorum:
ita ut non cadat uir unus de exercitu eius.
Et cum audissent uiri illi uerba eius: con-
siderabant faciem eius: et erat in oculis
eorum stupor: quoniam pulchritudinem
eius mirabantur nimis. Et dixerunt ad
eam. Obseruasti animam tuam: eo quod tale
reperisti consilium ut descenderes ad do-
minum nostrum. Hoc autem scias: quoniam
cum feceris in conspectu eius bene tibi fa-
ciat: et eris gratissima in corde eius. Du-
xeruntque illam ad tabernaculum holofe-
nis: nuntiantes eam. Cumque intrasset
ante faciem eius: statim caput est in
suis oculis holofanes. Dixeruntque ad
eum satellites eius. Quis contemnat
populum hebreorum qui tam decoras mulie-
res habent: ut non pro hijs merito pu-
gnet contra eos debeat? Vidēs itaque
iudith holofanen sedentem in conu-
pectu quod erat et purpura et auro: et sina-
ragdo et lapidibus preciosis integum: et
cum in facie eius incendisset: addorauit eam
prostratus se super terram: et eleuauit eam
secus holofanis iubeat domino suo. **U**
Erat holofanes dixit ei. Equo a-
nimus esto et noli pauere in corde
tuo: quoniam ego nunquam noui uirum
qui uoluit seruire nabuchodonosor re-
gi. Populus autem tuus si non contempsisset

me: nō alleuallēm lanceā meā sup
tū. Nunc autē dīc michi quā rē causa
recessisti ab illis: et placuit tibi ut ve
nires ad nōs. Et dixit illi iudith. Sū
me verba ancille tue: quoniam si sequer
fueris verba ancille tue: perfedam rē
faciet dñs tecū. Vniū enī nabuchodo
nosor rex terre: et vniū virtus eius que
est i te ad correptionē omniū anima
rum errantiū: quoniam nō solū homi
nes sequitur illi p te: sed et bestie agri
obtemperāt illi. Mūciat enī animi tui
industria: vniūis pñs: et indicatū ē
omni seculo quoniam tu sola? bonus et po
rens es in omni regno ei: et disciplina
tua omibz provinciis predicat. Nec
hpc lacer qd loquit? est archior: nec illud
ignoratur qd ei iussus fuerit. Con
stat enī deū nōstē sit peccatis offensū:
ut mādauit p pñas suas ad po
pulum: qd tradat eum pro pñis suis.
Et quoniam scūme se offēdit dñs suū
filiū israhel: nūc tuus sup ipso ē. Nūc
per etiam fames inuasit eos: et ab ac
ditate aque iam inter mortuos cor
putantur. Deniqz hoc ordinat: ut in
terficiant pecora sua et bibāt sangui
nem eorū: et lauda dñm sui que pcepit
deus nō contingi in semēto vniū et
oleo. Hec cogitauerūt impendete: et vo
lunt cōsumere: que nec manibz debe
rēt cōtingere. Ego quoniam hec faciūt:
recedit qd in perditionē dabūt. Ad
ego ancilla tua cognosce: fugi ab il
lis: et misit me dñs hec ipā nūciare
tibi. Ego enī ancilla tua dñm solo etiā
nunc apud te: et egiit ancilla tua: et o
rabo deū: et dīcet michi: quādo o eis
reddat pñm suū: et reuertens nūciabo
tibi: ita ut ego adducā te per mediam
iherusalem. Et habebis omnem pñm
israhel sicut oves quibz nō ē pastor:

et nō latrabit vel vnus ovis te: quoniam
am hec michi dida sūt pce prudentiā
dei. Et quoniam iratus est illis de? hec
ipsa missa sum nūciare tibi. Placue
runt autē omnia verba hec coram ho
loferne et corā pñis eius: et miraban
tur ad sapientiā eius: et dicebāt alter
ad alterum. Non est talis mulier sup
terram in aspedu: in pulchritudine et
in sensu verborum. Et dixit ad illā ho
lofernes. Benefecit de? qui misit te an
te pñm: ut des illum tu in manibz no
stris. Et quoniam bona est promissio
tua: si fecerit michi hoc: deus tuus erit
et meus deus: et tu in domo nabucho
dosor magna eris: et nomen tuum
dominabitur i vniuersa terra. **¶**

¶ Tunc iussit eam introire ubi repo
siti erāt thesauri eius: et iussit il
lic manere eā et cōstituit quid daret
illi de vniūo suo. Cui respōdit iudith
et dixit. Nunc nō potero mādurare rē
hija que michi pñis tribui: ne reuertat
sup me offēso. Et hīs autē q michi
detuli manducauo. Cui holofernes
ait. Si defecerit tibi ista que tecū detu
li: quid faciem? tibi? Et dixit iudith.
Vniū anima tua dñe meus: quoniam
non regrediet omnia hec ancilla tua: do
nec faciat deus in manu mea hec que
cogitavi. Et induxerūt illā secū eius
in tabernaculū: quo pceperat: et pcepit
dum introire ut daretur ei copia no
de: et ante lucem egredi foras ad ora
tionem: et desicandi dñm. Et pcepit
cubiculāris suis ut sicut placeret illi
egiret et introiret ad adorādum deum
suū pce te dñm. Et egibat nodis in
vallem bethulie: et bapūsatat se in fon
te aque. Et sic ascendit: orabat dñm
deū israhel ut dirigere viam eius ad libe
rationem pñi sui. Et introiens mūdā

manebat in tabernaculo: usqz dum ac
cipere escam suā in vespere. Et factū ē
quarta die. Holofernes fecit cenā ser
uis suis: et dixit ad vagā eunuchū.
Vade et inuade hebreā illā ut sponte
conferat habitare meū. Ipfedum est
enī apud asyrios si femina irideat
virū agendo ut in munis ab eo trans
eat. Tunc introiit vagā ad iudith
et dixit. Non veretur bona puella in
troire ad dñm meū ut honorificetur
ante faciem eius: et manducet cum eo
et bibat vinum in iocunditate. Cui iu
dith respōdit. Que ego sum ut contra
dicam dñō meo? Vniū qd erit ante
oculos eius bonū et optimū faciam.
Quicquid autē illi placuerit hpc michi
erit optimū omibz diebz vite mee. Et
surrexit et ornauit se vestimēto suo: et
ingressa stetit ante faciem eius. Cor autē
holoferis cōcussum est: erat enī ac
dens i cōcupiscentia eius. Et dixit ad
eam holofernes. Bibe nūc et accūde
in iocunditate: quoniam inuicisti grati
am corā me. Et dixit iudith. Bibant
dñe: quoniam magnificata est anima
mea hodie pce omnibz diebz meis.
Et accepit et mādauit et bibit copā
ipora que parauerat illi ancilla eius.
Et iocundus factus est holofernes ad
eam: bibitqz vinū multū nimis quan
tum nūquā hiberat i vita sua. **¶**

¶ Tunc factū est festina de nocte
secū illi? ad hospitā sua: et con
tulit vagā ostia cubiculi et abiit. Et
erant autē omnes fatigati a vino. Erant
qz iudith sola in cubiculo. Porto ho
lofernes et accubabat i lecto nimis ebriitate
sopitus. Dixitqz iudith puelle sue: ut
staret foris ante cubiculū et obseruaret.
Postqz iudith ante lectum orans cū
lacrimis et laborum morā i silentio

dixit. Confirma me dñe deus israhel:
et respice in hac hora ad opera manu
um mearū: ut sicut pmissisti iherusalē
ciuitatem tuā rigas: et hoc qd credēs
pe te posse fieri cogitavi pficiam. Et cū
hec dixisset: accessit ad columinā que e
rat ad caput lectuli ei: et pugionem
eius qui in ea ligatus pendebat resolu
it. Tunc euaginasset illū: apprehen
dit comā capitis eius et ait. Confirma
me dñe deus in hac hora. Et percussit
his iū reuicem eius: et abscedit caput
eius: et absculit ranopunt eius a colu
minis: et euoluit corp? eius truncū. Et
post pusillū reuic et tradidit caput ho
loferis ancille sue: et iussit ut mitte
ret illud in pecā suā. Et reuertit due se
cundum consuetudinē suā quasi ad
orationē: et trāsierūt castra: et girātes
uallē reuertit ad portā ciuitatis. Et
dixit iudith a longe custodibz muro
rum. Aperite portas quoniam nobiscū
est deus: qui fecit virtutē in israhel. Et
factū est cū audissent viri vocem eius:
vntauerunt prebiteros ciuitatis. Et
occurrent ad eam omnes: a minimo
usqz ad maximum: quoniam sperauerūt
eam iam nō esse vestigā. Et accedentes
luminaria congreuerūt circa eā
vniū. Illa autē ascendens in eminenti
torem locū: iussit fieri silentiū. Tunc
omnes tacuissent: dixit iudith. Lauda
te dñm deū nōstē qui nō defecit spe
rantes in se: et in me ancilla suā: ad
impleuit misericordiā suā: quā pro
misit domui israhel: et iniecit in ma
nu mea holoferem pñi sui in hac nocte.
Et pñens de pecā caput holoferis
ostendit illis dicens. Ecce caput holo
feris pñis nūc affricō. Et rece
ranopunt illius in quo recumbebat in
ebrietate: hpc ubi te pce manu femine

petuisti illū dñs deus noster. Quia
aut ipse dominus quoniam custodi-
uit me angelus eius et hinc euntem
ibi comorantem et inde huc reuer-
tem: et non permisit me dñs ancillam
suam coquinari: sed sine pollutione
peccati reuocauit me vobis. gauden-
tem in victoria sua in euasione mea
in liberatione vestra. Et hinc nunc illi
omnes quoniam bonus: quoniam in se-
culum misericordia eius. Vniū autē
adorantes dñm dixerūt ad eam. Bene-
dixit te dñs in virtute sua: qui per ad-
uersitatem rediegit inimicos nros. Porro
oziās princeps ppli israel dixit ad
eam. Benedicta es tu filia a dño deo
egressa: pre omnibus mulieribus super
terram. Benedictus dñs qui creauit celū
et terrā: qui te dirigit in vulnere capi-
tis principis inimicorū nostrorū: quia
hodie nomen tuū ita magnificauit: ut
nō recedat laus tua de ore hominū:
qui memores fuerint virtutis domini
in eternū: pro quibus non peperit a-
nima tua: propter angustias et tribula-
tiones gentis tuę: sed subuenisti ruina-
torem conspectū dei nostri. Et dixit omni
populū fiat fiat. Porro achior voca-
tus nescit. Et dixit ei. Deus israel cui
testimonium dedisti qđ olā fecit se deū
inimicis suis: ipse caput omnium inces-
sus dñm in hac nocte in manu
mea. Et ut probet quia ita est: ecce ca-
pit holofemīs qui in contemtu super-
bie sue deum isrl contempsit: et tibi in-
teritum minabatur dicens: cū caput
fuerit populū israel gladio perforari
precipia laeta tua. Vnde autē achior
capit holofemīs angustiat: p̄ p̄uā
re rediit i faciem suā sup̄ terrā: et res-
pexit anima eius. Postea rē quantā
rescripto spiriti receptus ē: hōdit ap̄

pedes eius: et adorauit eā dicens. Be-
nedicta tu a deo tuo in omni taberna-
culo iacob: quoniam in omni gene-
te audierit nomen tuū magnifi-
cabitur super te deus israel. **XXII**
Dixit autē iudith ad omnem pplm.
Audite me fratres. Suspendite
caput hoc super muros nostros: et e-
rit cum egredietur sol: accipiat unusquisq;
arma sua et egredietur cum impetu: non ut
descendatis deorsum sed quasi impe-
tum facientes. Tūc exploratores necesse
erit ut fugiant ad principem suum
regitandum ad pugnam. Quia dñs
eorū concurrens ad tabernaculū ho-
lofernis: et inueniens eū truncū in suo
sanguine volutū: dedit sup̄ eos si-
mor. Quia cognouimus fugere eos ite-
post illos secuti: quia dñs conecit eos
sub pedibus vestris. Tūc achior vidēs
virtutem quā fecit deus israel relin-
quens rē credidit deo: et dicens
dixit carnem p̄uicij sui: et appositus est
ad pplm isrl: et omnis successio gene-
ris eius usq; in hōditentū diem. Illorū
autē ut ortus est dies: suspendit sup̄
muros caput holofemīs: accepitq; u-
nusquisq; vir arma sua: et egressi sūt
cum grandi strepitu et ululatu. Quod
videntes exploratores: ad tabernacu-
lum cucurrerūt. Porro hī qui in tabe-
naculo erant deuotes et ante ingressū
rubiculi p̄strepentes: regitandi gratia
inquietudine acie moliebantur: ut nō
ab egredientibus sed a sonantibus ho-
lofernis exilaret. Nullus enim audē-
bat rubiculi virtutis affricū: pullan-
do autē inuicem aperire. Sed cū venis-
sent rē dñs ac tribuni et vniuersi
maiores exercitus affricorū: dixerūt ru-
biculachis. Quare et regitate illū: quo-
niam egressi muros de caueris suis

aut sūt p̄uocare nos ad p̄sū. Tūc
ingressus vagari rubiculi eius stetit
ante cortinā: et plausum fecit manib;
suis: suspicabat eū illū cū iudith dor-
mire. Sed cū nullū motū iacentis sen-
si: aurū caput: accessit p̄mans ad
cortinā: et eleuās eam vidit radauer
abiq; capite holofemīs i suo sangui-
ne cabesadū iacere sup̄ terrā: et clama-
uit voce magna cū fecit: et cecidit vesti-
menta sua. Et ingressus tabernaculū
iudith nō inuenit eā. Et reliquit foras
ad pplm: et dixit. Vna mulier hebre-
a fecit confusione in domo regis na-
buchodonosor. Ecce enim holofernes
iacet in terra: et caput eius nō est i illo.
Quā dum audissent principes virtutis
affricorū: ceciderūt omnes vestimen-
ta sua: intollerabilis timor et tremor
redieit sup̄ eos: et turbati sunt animi
eorū valde. Et factū est clamor i compa-
rabili i medio castrorū eorū. **XXIII**
Quāq; omnis exercitus decollatū
holofemē audisset: fugit mens
et cōtulit ab eis: et solo timore et
metu agitati fugē p̄sidiū sumūt:
ita ut nullus loqueretur cum p̄mo
suo: sed inclinato capite relin-
quens euadere festinabat hebreos: quos
armatos sup̄ se venire audierat: fugi-
entes per vias camporū et semitas col-
lum. Videntes itaq; filij israel fugi-
entes secuti sunt illos: descendentesq;
clauentes tubis et ululantes post i-
plos. Et quoniam affrici nō adunati i
fugam ibant precipites: filij autē isra-
hel uno agmine p̄sequentes: debilita-
bant omnes quos inuenire potuissent.
Missos oziās nuncios per omnes ci-
uitates et regiones israel. Omnis
itaq; regio: omnisq; urbs elatam iu-
uentutem armatam iussit post eos:

et persecuti sunt eos in ore gladij qua-
usq; p̄uenire ad ceciditatem finis
suorum. Reliqui autem qui erant in
bethulia: ingressi sūt castra affricorū:
et p̄dā quā fugientes affrici relique-
rant abstulerunt: et omib; sunt val-
de. Hī vero qui vidores reuersi sūt ad
bethuliam: omnia quę erant illorū
abstulerunt: secūta ut nō esset inue-
nus in precorib; in iumentis et vniuer-
sis mobilibus eorū: ut a minimo usq;
ad magnum omnes diuites fuerent de
p̄dationibus eorū. Joachim autē sum-
mus pontifex de iherusalē venit in be-
thuliam cū vniuersis p̄sidiis suis:
ut videret iudith. Que cū esset ad illū:
benedixit illā omnes una voce bi-
centes. Tu gloria iherusalē: tu leticia
israel: tu honorificētia ppli nostri:
quia fecisti viriliter et confortatum est
cor tuū eo qđ castitatem amaueris: et
post virū tuū alterum nescieris: ideo
et manibus dñi confortauit te: et ideo e-
ris benedicta in eternū. Et dixit omnis
populus fiat fiat. Per dies autē triginta
vix collecta sunt spolia affricorū
a pplō israel. Porro autē vniuersa q;
holofernis peculiaris fuisse probata
sunt: dedit iudith in auro et argen-
to et vestibus et gemmis et omni sup-
pellectili: et tradita sunt omnia illi a
populo. Et omnes ppli gaudebant
cum mulieribus et virginibus et iuue-
nibus: i organis et cytharis. **XXIV**
Quāq; cecidit iudith hoc dñs i-
dith dices. Quāp̄te dñs in p̄u-
pans: tāte dñs in probalier modū
laminā illi psalmū nouum regitare et
ingratē nomen eius. Dominus con-
terens bella: dñs nomen est illi: qui po-
nit castra sua in medio populi sui: ut
repperet nos de manu inimicorū

nostorum. Et tunc assue re monibus
ab aquilone in multitudinem fortitudi-
nis sue: cuius multitudo obstravit co-
rines et equi eorum cooperuerunt valles.
Dixit se intencurum fines meos: et iuue-
nes meos occisurum gladio: infantes
meos dare in predam: et virgines in ca-
pitivitate. Dominus autem omnipotens
nocuit eum: et tradidit eum in manus
femine: et contudit eum. Non enim cecidit
potens eorum a iuuenibus: nec filij eorum
presterunt eum nec recessi gigantes impo-
nerunt se illi: sed iudith filia merari in
specie faciei sue dissolvit eum. Egit enim se
vestimenta viduitatis: et induit se vesti-
menta leticie in repletionem filiorum israel.
Vixit faciem suam unguento: colligavit
cincinnos suos mitra ad decipiendum
illum. Sandalia eius rapuerunt oculos eius:
pulchritudo eius captivata fecit animam
eius: amputavit pugione cervicem eius.
Mortuus est post constantiam eius: et medi-
camentum eius. Tunc ululaverunt castra
afflictorum quando apparuerunt humiles
mei: accersentes in sinu. Filij puellarum
compunxerunt eos: et sicut pueros fugi-
entes occiderunt eos: perierunt in filio
a facie domini dei mei: ymnus cantemus
domino: ymnus novum cantemus
deo nostro. Adonai domine magnus es tu
et predas in virtute: et quem superare
nemo potest. Tibi serviat omnis creatu-
ra tua: quia dixisti et facta sunt: misisti
spiritum tuum et creata sunt: et non est qui
resistat voci tue. Montes a fundamen-
tis movebunt cum aquis: petre sicut
cera liquefuit ante faciem tuam. Qui au-
tem timeat te magni erunt apud te y-
domnia. De genti in surgenti super gentes
meas. Dominus enim omnipotens vindic-
avit i eis: die iudithi visitabit illos.
Dabit enim ignem et vermes in carnes

eorum: ut urantur et sentiant usque in
sempiternum. Et factum est post hec: omnis
populus post victoriam venit in iheru-
salem adorare domum dei: et mox ut purifi-
cati sunt obducunt omnes olivastu-
as et vota et reparationes suas. Por-
ro iudith universa vasa bellica holo-
stetis que dedit illi populus: et canopum
quod ipsa sustulerat posuit in anathema
oblivionis. Erat autem populus iocundus
secundum faciem sanctorum: et per tres menses
gaudium huius victoriae celebratum est
cum iudith. Post dies autem illos unus-
quisque rediit in suam: et iudith magnifi-
cata est in bethulia: et glarior erat uni-
versis terris israel. Erat etiam virtuti casti-
tatis adiuncta: ita ut non cognosceret
vicini omnibus diebus vite sue: et quod
defundus est manasses vir eius. Erat
autem diebus festis: predeus cum magna
gloria. Mansit autem in domo viri sui
annos centum quinquaginta: et dimisit abram
suam liberam: et defunda est ac sepul-
ta cum viro suo in bethulia: luxque il-
lam omnis populus diebus septem. In die
enim autem spatium vite eius non fuit qui
quereret israel: et post mortem eius
annis multis. Dies autem victorie huius
festivitatis: ab hebreis in numero
sanctorum dierum accipitur: et colitur
a iudeis et illo tempore usque in presentem diem.
**Explicit liber iudith. Incipit pro-
logus ululanti hester.** **Q**uoniam omnis
librum hester varijs tran-
slationibus constat esse vi-
sibile: que ego de archivio
hebreorum redeans verbis
et verbo expressius transuli. Que librum
edidit vulgata latinis: hinc inde
verborum similibus trahit: addens ea que
et tempore dici poterant: et audiri: sicut
solum est solariis disciplinis sumpto

themate recogitare: quibus verbis uti
potuit qui iniuriam passus est: vel ille
qui iniuria fecit. Vos autem o paula et
rustochium quoniam et bibliothecas
hebreorum studitis intrare: et interpre-
tum certamina comprobastis: tene-
res hester hebraicum librum per singula
verba nostram translationem aspiciat:
ut possitis agnoscere me nichil etiam
augmentasse addendo: sed fidei testi-
monio simpliciter sicut in hebreo ha-
beatur: historia hebraicam latine lin-
gue tradidisse. Nec affectam laudes
hominum nec vituperationes repaule-
mus: deo enim placere curantes minas
hominum penitus non timeamus: quoniam
deus dissipat olla eorum: qui hominibus
placere desiderant: et secundum apostolum
qui eiusmodi sunt servi ceteri esse non
possunt. Rursum in libro hester alpha-
betum et nimio usque ad septem litteras
fecim: divinis locis: volentes scilicet
septuaginta interpretum ordine per hec in-
sinuare studioso lectori. Nos enim
iuxta morem hebraicum ordinem persequi
etiam in septuaginta editione maluimus.
Explicit prologus. Incipit liber hester. **I**n
diebus assueri qui regnavit ab india
usque ethiopia super centum viginti septem
provincias: quando sedebat in solio re-
gni sui: suscitavit civitas regni eius regem
unum fuit. Tercio igitur anno imperii sui
fecerat grande convivium iunctis prin-
cipibus: et pueris suis fortissimis per-
sorum et medorum indijs et pcedis pro-
vinciarum coram se: ut ostenderet di-
vicias glorie regni sui ac magnitudi-
nem: atque iadanaam potentie sue multo
tempore: centum videlicet et octoginta
diebus. Cum implerent dies convivii:
imitavit omne populum qui invene-
rat in suis a maximo usque ad minimum:

et iussit septem diebus convivium prepa-
rari in vestibulo domus et nemoris: quod
regio cultu et manu confectum erat. Et
pendebat et omni parte toria aerei co-
loris et carbasini ac iacindini: susten-
tata funibus billinis atque purpureis:
qui ebullientis circulis inferti erant et co-
lumnis marmoris sustentantur. Le-
duli quoque aurei et argentei: super pavimen-
tum smaragdino et pario stratum lapi-
de dispositi erant: quod mira varietate
pictura decorabatur. Bibebant autem qui
invitati erant: aureis poculis: et alijs
atque alijs vasibus sibi inferebantur. Vi-
num quoque ut magnificentia regia di-
gnum erat habundans et papum po-
nebatur: nec erat qui volentes rogeret
ad bibendum: sed sic regem statuerat prepo-
nens mensis singulos de principibus
suis: ut sumeret unusquisque quod vellent.
Vasthi quoque regina fecit convivium femi-
narum in palatio ubi regem assuevit ma-
nere consueverat. Itaque die septimo cum
rex esset hilarior et post nimiam portio-
nem incaluisse mero: precepit maumam
et bazatha et arbona et bagatha et
abgatha et zarah et carthas septem
eunuchis qui in conspectu eius ministra-
bant: ut introducerent vasthi reginam
coram rege: posito super caput eius diade-
mate: ut ostenderet cunctis populo et prin-
cipibus eius pulchritudinem. Erat enim
pulchra valde. Que tenuit et ad regis
imperium quod per eunuchos manda-
verat venire contempsit. Unde iratus
rex et nimio furor succensus: interroga-
vit sapientes qui et more regio semp-
er adhibebat et illorum faciebat cuncta con-
silio: scientium leges ac iura maiorum:
erant autem primi et primi charlena et
zechar et admatha et tharlis et maref
et marfana et manucha septem duces

pedarum atq; medorum. qui videbant
faciem regis et primi post eum reside-
re soliti erant: cui sententia vasthi regi-
na subiaceret que assueri regis imperi-
um qd per eunuchos mandauerat. sa-
cere noluisse. Responditq; mamucha
audiente rege atq; principibus. Non
solum regem sed regina vasthi. sed o-
mnes ipsos et principes qui sunt in cun-
dis provinciis regis assueri. Egre die-
tur enim sermo regine ad omnes mulie-
res ut contemnat viros suos et dicat.
Reg assuerus iussit ut regina vasthi in-
traret ad eum. et illa noluit: atq; hoc
exemplo omnes principum coniuges per-
larum atq; medorum parumpendunt im-
peria maritorum. Unde regis iusta est
indignatio. Si tibi placet egrediarur
edidu a facie tua. et scribat iuxta legem
pedarum atq; medorum quia precepi illi-
cium est: ut nequaquam ultra vasthi in-
grediarur ad regem. sed regnum illius
altera que melior est illa accipiat. Et
hoc in omne qd latissimum est provin-
ciarum earum divulgatur imperium:
et tunc uxores tam maiorem quam mino-
rum deferant maritis suis honorem.
Placuit consilium regi et principibus:
fecitq; iuxta consilium mamucha et misit
epistolas ad universas provincias regni
sui: ut queq; gens audire et legere pote-
rat diuisis linguis et literis. esse viros
principes ac maiores in domibus suis: et
hoc per cunctos ipsos divulgari. **¶**

His ita gestis postq; regis assueri
indignatio defebuerat. recorda-
ta est vasthi que fecisset vel que passa
esset. dixeruntq; pueri regis ac ministri
ei. Queratur regi puella virgines ac
speciosas: et miterantur qui considerant
per universas provincias puellas speci-
osas et virgines: et adducant eas ad

civitatem susan. et readant in domum
feminarum sub manu regis eunuchi qui
est prepositus et custos mulierum regie-
rum: et accipiant mundum mulierum et
cetera ad usus necessaria. Et quecumq;
inter omnes oculis regis placuerit. ipsa
regnet per vasthi. Placuit sermo regi:
ita ut suggereretur iussit fieri. Erat uir
inde in susa civitate vocabulo mar-
docheus filius iair filij semei. filij risa-
de stirpe iemini. qui translatus fuerat
de iherusalem. eo tpe quo iechoniam
regem iuda nabuchodonosor rex ba-
bilonis traxerat: qui fuit nutritus
filie scaris sui edisse que altero nomi-
ne vocabatur hester. et utiq; parvum
amiserat. pulchra nimis et decora facie.
Mortuusq; pater eius ac mater. mar-
docheus sibi eam adoptavit in filiam.
Cumq; preceperet regis imperium. et
iuxta mandatum illius multe pulcre
virgines adducerentur susan. et ego
traderetur eunuchis: hester quoq; inter
ceteras puellas ei tradita est ut serua-
retur in numero feminarum. Que placu-
it ei et invenit gratiam in conspectu illius.
Et precepit eunuchis ut acceleraret mun-
dum mulierum et traderet ei partes su-
as. et septem puellas speciosissimas de
domo regis: et tam ipsam quam pedisse-
quas eius ornaverit atq; recollet. Que
noluit indicare ei ipsam et patriam suam
Mardocheus enim preceperat ei ut de hac
re omnino reticeret: qui deambulabat
comedie ante vestibulum domus in qua
elede virgines servabatur: curam agens
salutis hester. et scire volens quid ei ac-
cideret. Cum autem venisset tempus sin-
gularum per ordine puellas ut intraret
ad regem. repletis omnibus que ad cultum
mulierum pertinebant mensis duode-
cimum vertebatur: ita duxat ut se

mensis oleo ungerent mirino. et alijs
seis quibusdam pigmentis et aroma-
tibus uterentur. Ingentesq; ad re-
gem. quicquid postulassent ad opta-
tum petentes accipiebant et ut eis pla-
ceret: compositis de trichinis feminarum
ad regis cubiculum transibat. Et que
intraverat vespere egrediebatur mane:
atq; inde in sedas edes deducebantur
que sub manu salagazi eunuchi erat.
qui cubinis regis predebatur: nec ha-
bebat potestatem ad regem ultra rede-
undi nisi voluisset rex. et ea venire ius-
sisset rex nomine. Ludius autem tempore
per ordinem instabat dies quo hester
filia abiahil fratris mardochei. quam
sibi adoptaverat in filiam. deberet intra-
re ad regem. Que non quesivit mulie-
brem cultum: sed quecumq; voluit egredi
eunuchis custos virginum. hec ei ad
ornatum dedit. Erat enim formosa valde
et incredibili pulchritudine: omnium
oculis gratiosa et amabilis videbatur.
Duxit itaq; ad cubiculum regis assue-
ri mensis decimo qui vocatur thebeth.
septimo anno regni ei: et ad amavit
ea rex plusquam omnes mulieres: habu-
itq; gratiam et misericordiam coram eo super
omnes mulieres: et posuit diademata
regni in capite eius: fecitq; ea regnare
in loco vasthi. Et iussit convivium pre-
parari per magnificum cunctis principi-
bus et servis suis. pro coniunctione et
nuptiis hester. Et dedit requiem univer-
sis provinciis: et dona largitus est iuxta
magnificentiam principalem. Cumq; et
scio querebantur virgines. et congrega-
rentur. mardocheus manebat ad ia-
mam regis: necdum prodiderat hester
patriam et populum suum iuxta mandatum
eius. Quicquid enim ille preceperat ob-
servabat hester: et ita cuncta faciebat ut

eo tempore solita erat quo ea parvula
nutriebatur. Eo igitur tempore quo mar-
docheus ad regis ianuam morabatur.
irati sunt bagathan et thares duo eu-
nuchi regis. qui ianitores erant et i pri-
mo palatii limine residebant: volue-
runtq; insurgere i regem et occidere eum.
Quod mardocheum non latuit. Sta-
timq; nuntiavit regine hester: et illa
regi rex nomine mardochei qd ad se rem
deulerat. Quisitus est et inventum: et
appellatus est uterq; eorum in patibulo.
Et iussit rex ut in libro memoriali scri-
beretur: ut pro vita sua aliquid repen-
saret ei. Mandatumq; est historiis et
annualibus traditum coram rege. **¶**

Post hec rex assuerus exaltavit a-
man filium amadathi qui erat de
stirpe agag: et posuit solium eius super
omnes principes quos habebat. Cum-
q; levi regis qui in foribus palatii
vestabatur flectebant genua. et adora-
bant aman. Sic enim preperat eis imp-
rator. Solus mardocheus non flecte-
bat genu. neq; adorabat eum. Cui di-
xerunt pueri regis qui ad fores palatii
residebant. Cur pater ceteros non obse-
vas mandatum regis? Cumq; hoc ce-
brinus diceret. et ille nollet audire: nun-
ciaverunt aman scire cupientes verum
perseveraret in sententia: dixerat enim
eis se esse iudeum. Quod cum audisset a-
man. et experimeta probasset qd mar-
docheus non sibi flecteret genu nec se a-
doraret. iratus est valde: et pro nichil-
lo duxit in unum mardocheum mittere
manus suas: audierat enim quod esset
gentis iudee: magisq; voluit omnem
iudeorum qui erant in regno assueri per-
dere nationem. Mense primo cuius vo-
cabulum est nisan. anno duodecimo
regni assueri. missa est sors in urnam

que hebraice dicitur phur corā aman-
quo die et quā mente gens iudeorū de-
beret interfici: et regit mensis duode-
cimus quā vocat adar. Dixitq; aman
regi assuero. Est ipsa per omnes pro-
uincias regni tui dispersus: et a se mu-
tua separatus. nouis uenis legibus et
cerimonijs. insuper et regis scita con-
temnens: et optime nosti quā nō expe-
diat regno tuo ut insolens sit per licen-
tiam. Si tibi placet decerne ut pereat:
et decem milia talentorum appendam
archiprijs gaze tue. Tulit ergo rex anu-
lum quo urebat de manu sua: et dedit
eum aman filio amadani de pgenie
agag hosti iudeorū: dixitq; ad eū. Ar-
gentum quā tu polliceis tuum sit: de
ipso age quod tibi placet. Vocatiq;
sunt scribe regis mente primo nisan
triciadesima die eiusdē mensis: et scri-
ptum est ut iusserat aman ad omnes
sacrapas regis: et iudices provincia-
rum diuersarūq; gentiū: ut queq; gēs
legere poterat et audire pro varietate
linguarū: et nomine regis assueret: et li-
tere signare ipsius anulo mille sunt
cursores regis ad uincias puincia:
ut occideret atq; delecent omnes iude-
os a puero usq; ad senem paruos et
mulieres. uno die hoc est triciodesimo
mensis duodecimi quā vocatur adar:
et bona eorū dirigeret. Summa autē
epistolā cū hec fuit: ut omnes puincia
facerent et pararent se ad pndam diē.
stetunabat cursores qui missi erāt re-
gis imperium regere. Statimq; in su-
bis peperit edictum regis: et aman
celebrante conuiuio: et cunctis iude-
is qui erāt in urbe silentibus. **U**
ne cū audisset mardocheus scdit
uestimenta sua: et induit est sac-
ro: spargens cinere capiti: et in platea

medie ciuitatis voce magna dama-
bat ostendens amaritudinem animi
sui: et hoc eiulatu usq; ad fores pala-
tij gradieus. Non enim erat licitum
induti sacco aula regis intrare. In o-
mnibus quoq; puincijs oppidis ac lo-
cis ad quā crudelis regis dogma pruen-
rat: plandū ingens erat apud iudeos
ieiunium: ululat: et fletus: sacco et cinere
multis pro stratu utentibus. Ingressi
aut sunt puelle hester et eunuchi: nun-
ciauerunt ei. Quod audies consterna-
ta est: et uestem misit ut oblato sacco
indueret eam. Quam accipere noluit.
Accitq; atach eunuchus quem rex mi-
nistrem ei dederat: precepit ut iret ad
mardocheum: et disceret ab eo cur hoc fac-
ret. Egressusq; atach iuit ad mardoche-
um: et inuenit eum stantem in platea
ciuitatis ante ostiū palatij. Qui indi-
cauit ei omnia que acciderāt: quomō
aman promississet ut in thesauros regis
pro iudeorum uoce inferret argenti: et
emplarq; edidi quā pendebat in subis
dedit ei ut regine ostenderet: et mone-
ret eam ut intraret ad regem: et deprecaret
eum pro populo suo. Regressus atach
nūciauit hester omnia que mardocheus
dixerat. Que respondit ei: et iussit ut di-
ceret mardocheo. Omnes serui regis
et cūde que sub ditione eius sūt notūt
puincia: quā sūt uir sue mulier non
uocatus: interius atrij regis intraue-
rit: absq; ulla cōdatione statim interfi-
ciatur: nisi forte rex aureā uirgam ad
eum teneat: pro signo deuote: atq;
ita possit uiuere. Ego igitur quomō
ad regem intrare poterō: que triginta
iam diebus nō sum uocata ad eum?
Quod cū audisset mardocheus cūctū
mandauit hester dicere. Ne putes quā
animā tuam tantum libere: quia in

domo regis es pre cunctis iudeis. Si
enī nunc sic silueris p alia occasione
liberabitur iudei: tu et domus pri-
uati peribitis. Et quis nouit uerū idcir-
co ad regni reueris: ut in tali tempore
pararetis? Cursusq; hester hec mar-
docheo uerba mandauit. Hade et
congrega omnes iudeos quos in su-
bis repereris: et orate pro me. Non co-
medetis et non bibetis tribus diebus
et tribus noctibus: et ego cū ancillis
meis similiter ieiunabo: et tunc ingre-
diar ad regem contra legem faciens
non uocata: et aduentus: me morti et
periculo. Quic itaq; mardocheus et fe-
cit omnia que hester preceperat. **U**
die autē tercio induta est hester re-
galibus uestimentis: et stetit in
atrio domus regie quod erat interius
contra basilicā regis. Et ille sedebat
sup solij suum in consistorio palatij
contra ostiū domus. Cūq; uidisset
hester reginā stantem placuit oculis
eius: et recordit ore eam uirgā aureā
quā tenebat manu. Que accedens
osculata est summam uirge eius: di-
xitq; ad eam rex. Quid uis hester regi-
nā? Que est petitio tua? Etia si dimi-
diam partem regni petieris dabitur ti-
bi. At illa respondit. Si regi placet ob-
secro ut uenias ad me hodie et aman
tecū ad conuiuū quā parauit. Statim
q; rex: uocare inquit cito aman ut he-
ster obediāt uoluntati. Veniunt itaq;
rex et aman ad conuiuū quā eis regina
parauerat. Dixitq; ei rex postq; uini
biberat habundanter. Quid petis ut
deur tibi et p qua re postulas? Etia
si dimidia partē regni mei petieris im-
perabis. Cui respondit hester. Peti-
tio mea et pces sunt iste. Si inueni in
conspectu regis gratia: et si regi placet

ut det michi quod postulo et meā im-
pleat petitionem: ueniat rex et aman
ad conuiuū quā parauit eis: et tras apre-
am regi uoluntatem meā. Egressus ē
itaq; illo die amā letus et alacer. Cūq;
uidisset mardocheum sedentem ante fo-
res palatij: et nō solum non assurrexisse
sibi sed nec mortū quidē de loco sessio-
nis sue: indignatus est valde: et disti-
mulata ira reuersus i domū suā conuo-
cauit ad se amicos suos et zares uxo-
rem suam: et exposuit illis magnitudi-
nem diuitiarū suarū filiorūq; turam:
et quanta eū gloria sup omnes princi-
pes et seruos suos rex eleuasset. Et post
hec ait. Regina quā hester nullū aliū vo-
cauit ad conuiuū cū rege preter me: a-
pud quā etiam tras cū rege pransurū
sum. Et cū hec omnia habeam nichil
me habere puto qd diu uideo mardoche-
um iudeū sedentem ante fores regias.
Respondierunt ei zares uxor eius: et
ceteri amici. Sube parari ecclā rabe
habentem altitudinis quinquaginta
cubitos: et dic mane regi ut appendat
sup eū mardocheus: et sic ibis cū rege le-
tus ad conuiuū. Placuit ei cōsiliū:
et iussit ecclā parari rube. **U**
odem illā dixit rex i somnē ius-
sitq; sibi afferri historias et an-
nales priorū temporū. Que cum illo
presente legerentur: uentū est ad illum
locū ubi scriptū erat quomodo nunci-
asset mardocheus insidias bagathā
et thares eunuchorū: regem assuerū in-
gulare cupiscium. Quā audisset rex
ait. Quid pro hac fide honoris ac pre-
mij mardocheus consecutus est? Dixe-
runt ei serui illius ac ministri. Nichil
ominino mercedis accepit. Statimq;
rex: quis ē inquit i atrio? Aman quip-
pe interius atrij domus regie intrauerat.

ut suggereret regi et iuberet mardocheum affigi patibulo quod ei fuerat preparatum. Responderunt pueri. Aman stat in antro. Dixitque rex. Ingrediat. Cum esset ingressus ait illi. Quid debet fieri viro quem rex honorare desiderat? Cogitans autem in corde suo aman et reputans quod nullum alium rex nisi se vellet honorare respondit homo quem rex honorare cupit debet indui vestibus regis et imponi super equum qui de sella regis est et accipere regium diadema super caput suum et primum de regis principibus ac circumstantibus teneat equum eius et per plateam civitatis incedens clamet et dicat. Sic honorabitur quemcumque rex voluerit honorare. Dixitque ei rex. Festina et sumpta stola et equo fac ut locutus es mardocheo iudeo qui sedet ante fores palatii. Tunc ne quicquam de his que locutus es pretermittas. Tulit itaque aman stola et equum induitque mardocheum in platea civitatis et imposuit equo precebat atque clamabat. Hoc honore condignus est quemcumque rex voluerit honorare. Cumque esset mardocheus ad ianuam palatii et aman festinavit ire in domum suam lugens et operens capite narravitque sarris uxori sue et amicis omnia que evenissent sibi. Qui responderunt sapientes quos habebat in consilio et uxorem eius. Si de semine iudeorum est mardocheus ante quem cadere cepisti non ei poteris resistere sed cades in conspectu eius. Adhuc illis loquentibus venit eum eum iudaei regis et cito eum ad convivium quod regina paraverat pergere compulerunt. Cum intravit itaque rex et aman ut biberet cum regina. Dixitque ei rex. Secunda die postquam vino intaluerat. Quis est pretio tua habet ut det tibi et quid vis fieri?

Eiam si dimidia parte regni mei pretis impetrabis. Ad quem illa respondit. Si inveni gratiam in oculis tuis o rex et si tibi placeat dona michi animam meam pro qua rogo et populum meum pro quo obsecro. Traditi enim sumus ego et populus meus ut cotramur iugulmur et pereamus. Atque vinum in securos et famulas venditumur esset tolerabile malum et gemens tacerem tunc autem hostis noster est cuius crudelitas reducat in regem. Respondensque rex assuetus ait. Quis est iste et cuius potentie ut hoc audeat facere? Dixitque hester. Hostis et inimicus noster pessimus iste est aman. Quod ille audiens ilico obstruxit os regis et regine scire non sinitens. Rex autem surrexit iratus et de loco convivii intravit in domum arboribus circumstitam. Aman quoque surrexit ut rogaret hester reginam pro anima sua intellegit enim a rege paratum sibi malum. Qui cum reuersus esset de oris nemoribus confuso et intrasset convivium locum repperit aman super lectum corruisse in quo iacebat hester et ait. Etiam reginam vult deprimeret me presente in domo mea. Secundum verbum de ore regis reseruit et statim operuerit faciem eius. Dixitque actio una de eunuchis qui stabant in ministerio regis. Eum lignum quod paraverat mardocheo qui locutus est pro rege statim in domo aman habes altitudinis quinquaginta cubitos. Qui dixit rex. Appropinque eum eo. Suspensus est itaque aman in patibulo quod paraverat mardocheo et regis ira requievit. **U**m die illo dedit rex assuetus hester regine domum aman aduersarij iudeorum et mardocheus ingressus est ante faciem regis. Confessa est enim ei hester quid esset patrius suus. Tulitque

rex anulum quem ab aman recipi iusserat et tradidit mardocheo. Hester autem constitit mardocheum super domum suam. Hec hijs contenta prodit ad pedes regis. Fleuitque et locuta ad eum oravit ut malitiam aman agagite et machinationes eius pessimas quas cogitauerat contra iudeos iuberet irritas fieri. At ille rex more secretum aureum prehendit manu quo signum domus montis stabat. Illaque consurgens statit ante eum et ait. Si placet regi et si inveni gratiam in oculis eius et deprecatio mea non ei videatur esse contraria obsecro ut novis epistolis veteres aman littere insidiarioris et hostis iudeorum quibus eos in civibus regis provinciis perire preceperat corrigantur. Quomodo enim potero sustinere necem et interfecionem populi mei? Respondensque rex assuetus hester regine et mardocheo iudeo. Domum aman concessit hester et ipsum iussit affigi cruci quia ausus est manum mittere in iudeos. Scribere ergo iudeis sicut vobis placet rex regis nomine signantes litteras anulo meo. Hec cum consuetudo erat ut epistolis que regis nomine mittebantur et illius anulo signate essent nemo audeat contradicere. Accinitque scribis et librariis regis erat autem tempus tertij mensis qui appellatur siban vice luna et sexta illi die scripte sunt epistole ut mardocheus voluerat ad iudeos et ad principes procuratoresque et iudices qui circumquaginta provincie ab india usque ethiopiam predebant provincie atque pumide populo et populo iuxta linguas et litteras suas iudeis praelegere poterat et audire. Ipse quoque epistole que rex regis nomine miscebat anulo illius obliquante sunt et misse per viros ad iudeos per omnes provincias

discurreres veteres litteras novis nuncijs praevenirent. Quibus imperavit rex ut conveniret iudeos per singulas civitates et in unum precipere congregari ut flaretur per animabus suis et omnes inimicos suos cum coniugibus ac liberis et universis domibus interficerent atque delecent. Et constituta est per omnes provincias vita ultionis dies id est tridecima die mensis duodecimi adar. Summaque epistole fuit ut in omnibus terris ac populis qui regis assueti subiacerant imperio non fieret paratos esse iudeos ad capiendam dimidiam de hostibus suis. Egredienteque sunt veredarij reteres nuncios perferentes et edictum regis prebendit in suis. Mardocheus autem de palatio et de conspectu regis egrediens fulgebat vestibus regis iacundinis videlicet et aerinis coronam auream portans capite et amictus serico pallio atque purpureo. Omnes civitas exultavit atque letata est. Iudeis autem nova lux oriri visa est gaudium honoris et triumphum. Apud omnes populos urbes atque provincias quocumque regis precepta veniebant mira exultatio epule atque convivii et festus dies inquantum ut alterius plures gentis et sede totius religioni et reconditis ingrederentur. Gradus enim cunctos in danti nominis terror invaserat. **U**m die duodecimo mensis quem adar vocari ante iam diximus tridecima die quando cunctis iudeis interfecio parabatur et hostes eorum inhiabant sanguini. Verum a vice iudei superbi dres esse ceperunt et se de aduersariis vindicare. Congregati sunt per singulas civitates et oppida et loca ut extendere manum contra inimicos et persecutores suos. Nullusque ausus est resistere eo quod

omnes populos magnitudinis eorum formido penetraret. Nam et provinciarum iudices duces et percussores omnibus dignitas que singulis locis et operibus preerat. recollēbat iudeos timore mardochei: quē principē esse palatii et plurimū posse cognouerāt. fama q̄ nominis eius crederet quod tūc et per cunctorum ora volitabat. Itaq; percusserunt iudei inimicos suos plaga magna et occiderunt eos. redentes eis qd sibi parauerāt facere: tantū ut etia in suis quingētos viros interficerēt. cetera decem filios aman agagie hostis iudeorum. Quos ista sūt nomina: pharandathan et delphon et esphata et phorata et adalia et aridatha et ephemesetha arisai et aridai et vasilatha. Quos cū occidissent p̄das de substantiis eorum tangere noluerunt. Statimq; numer⁹ eorum qui occisi erāt in suis ad regem relat⁹ est. Qui dixit regine. In urbe suis interfecerūt iudei quingētos viros. et alios decem filios aman: quantā putas eos egere redem in vniuersis puincis? Quid ultra postulas: et quid vis ut fieri iubeas? Cui illa respondit. Si regi placeat deī potestas iudeis ut sicut fecerūt hodie in suis sic et cras faciāt: et decem filij aman in patibulis suspendantur. Precepit rex ut ita fieret. Statimq; in suis suspensi sūt. Cōgregatis iudeis quattodecima die mēsis adar interfecit sūt in suis recentis viri: nec eorum ab illis direpta substantia est: sed et per omnes provincias. que ditioni regis subiacēbant pro animabus suis steterunt iudei: interfecit hostes ac percussoribus suis: tantū ut septuagintaquingē milia occisorum impleantur: et nullus

de substantiis eorum quicq; coningeret. Dies autē tredecimus mēsis adar unus apud omnes interfecionis fuit: et quattodecima die cedere desierunt. Quem constituerunt esse solemnem: ut in eo omni tpe deinceps vacarent epulis gaudiis atq; cōmisijs. At hī qui in urbe suis cedere reuertebant tredecimo et quattodecimo die eiusdē mēsis in rede vesati sūt: decimoquinto autē die percutere desierūt. Et idcirco eundem diem constituerunt solemnem epularū atq; leticie. Hī vero iudei qui in oppidis non muratis ac villis morabatur: quattodecimu diem mēsis adar cōiuniorū et gaudiū decreuerunt: ita ut egularet in eo et mitterent sibi mutuo partes epularū et ciborum. Scripsit itaq; mardocheus omnia hec et litteris comprehensa misit ad iudeos qui in omnibus regis provinciis morabantur: tam in vicino positis q̄ procul: ut quattodecimam et quintadecimam diē mēsis adar pro festis susciperent. et reuertente semper anno solemni honore celebrarent: quia in ipis diebus se vici sūt iudei et inimici suis: et lud⁹ atq; tristitia in hilaritate gaudimq; cōuersi sūt: essentq; dies isti epistolay atq; leticie: et mitteret sibi in vicin ciborum partes: et pauperibus misericordia largirentur. Susceperuntq; iudei in solemne ritum cuncta que eo tpe facere reperiāt: et que mardocheus litteris faciēda mandauerat. Aman enī filius amadani scirpis agag hostis et aduersarius iudeorum cogitauit contra eos malū: ut occideret illos atq; deleteret: et misit phur qd nostra lingua vocat in sortem: et postea ingressa est hester ad regem obsecrans ut conatus eius litteris regis irati fieret: et malū quod

contra iudeos cogitauerat reuertētur in caput eius. Deniq; et ipm et filios eius affecerūt cruci: atq; et illo tēpore dies isti appellati sūt phurim id est sortium: eo qd phur id est sortis i vernā missa fuerit. Et cuncta que gesta sūt epistole id est libri huius volumine cōtinēntur: quosq; sustinuerūt et que deinceps in mutata sūt. suscepit iudei sup se et senem suū. et super cunctos qui religioni eorum voluerūt copulari: ut nulli liceat duos hos dies absq; solemnitate transire quos scripura testatur: et cetera repetit tempora annis sibi ingere succedentibus. Isti sūt dies quos nulla vnq; delevit obliuio: et per singulas generationes cūde in toto orbe p̄uide celebrabunt: nec est ulla ciuitas in qua dies phurim id est sortium nō obsecut⁹ a iudeis: et ab eorum p̄genie que hīs cōmisijs obligata est. Scripsitq; hester regina filia abiahil et mardocheus iudeus etiam sciam epistolā: ut omni studio dies ista sollemnis sanāretur in posterum. Et misit ad omnes iudeos qui in centuigintaseptem puincis regis assueci vesabant: ut haberent pacem et susceperit veritatē. obseruātes dies sortium: et suo tpe cū gaudio celebraret: sicut constituerat mardocheus et hester. Et illi obseruāda suscepit a se et a semine suo ieiunia atq; clamores et sortium diceret omnia que libri hui⁹ vocat hester historia cōtinēt. **R**ex vero assuecus quēnti tēta et

Rex vero assuecus quēnti tēta et cunctas maris insulas fecit tributarias: cuius fortitudo et imperiū et dignitas atq; sublimitas qua exaltauit mardocheum scripta sūt in libri mēdox atq; p̄clarū: et quomō mardocheus iudai generis secundus a

rege assueco fuerit et magn⁹ apud iudeos: et acceptabilis plebi fratru suorum: querens bona ipso suo: et loquens ea que ad pacem feminis sui pertinerent. Que habentur in hebreo plena sūt et pressa: hec autē que secutur scripta reperi in editione vulgata que grecorū lingua et litteris cōtinēt: et interim post finem libri hoc capitulū ferebatur: qd iuxta consuetudinem nostrā obelo id est veru p̄notauim⁹. Dixitq; mardocheus. A deo facta sūt ista. Recordatus sū somnij qd videram hec eadem significantis: nec eorum quinquā irritum fuit. Paruus fons qui reuit in flumē et in lucem solemq; conuersus est: et in aquas plurimas redundauit. Hester ē: quam rex accepit uxore et voluit esse reginā. Duo autē dracones ego sum et aman. Gentes que cōuenerant. hī sūt qui conati sūt deletere nomen iudeorum. Verū autē mea israel est que clamauit ad dñm: et saluū fecit dñs populum suū: liberauitq; nos ab omnibus malis: et fecit signa magna atq; portenta inter gentes: et duas sortes esse precepit. vnā ppli dei et alteram cunctarū gentium. Venitq; vtiq; sortis in statuū et illo iam tempore corā deo vniuersis gentibus: et recordatus est dñs ppli sui: ac misit hereditatis sue. Et obseruabūtur dies isti i mēse adar quattodecima et quintadecima die eiusdē mēsis: cū omni studio et gaudio i vniū tantū ppli congregati in cūctas decem generationes ppli israel. **A**nno quarto regnantis ptolomei et cleopatra. attulerūt dosithus qui se sacerdotem et leuitici generis ferebat: et ptolomeus filius eius hanc epistolam phurim: quā dixerūt interpretatū esse lisimachū ptolomei filii

in iherusalem. Hoc q̄ principiu erat
in edidone vulgata: q̄ nec in hebreo
nec apud ullu ferebat interpretum. An-
no secundo regnante artaxerxe maxi-
mo. prima die mensis nisan: vidit so-
mnium. mardocheus filius iaheri fi-
lij semei. filij eis de tribu beniamin. ho-
mo iudeus qui habitabat in urbe su-
fia: vir magnus. et inter primos aule
regie. Erat aut̄ de eo numero captiuo-
rum quos traxerant nabuchodonoso-
r rex babilonis de iherusalem cum ie-
ronia rege iude: et hoc eius somnium
fuit. Apparuerunt voces et tumultus.
tonitrua et terre motus et conturbatio
sup̄ terrā: ecce duo dracones magni
paratiq; contra se in plium: ad quos
clamore rude conditate sūt nationes.
ut pugnarent contra gentē iudeorum.
fuitq; dies illa tenebrarū et discrimi-
nis. tribulationis et angustie. et ingēs
formido sup̄ terrā. Conturbataq; est
gens iudeorū timentiū mala sua et pre-
parata ad mortem. Clamaueruntq;
ad deū: et illis vociferantibz sōns par-
uus creuit in fluiū maximum. et in
aquas plurimas redundauit. Lux et
sol occus est et humiles exaltati sunt.
et deuorauerunt indios. Quod cum
vidisset mardocheus et surrexisset de
stratu. cogitabat quid deus facere vel-
let: et fixu habebat in animo scire cu-
piēs quid significaret somnium. **xij**
Morabatur aut̄ eo tempore in au-
la regis. cū bagadā et tharā eu-
nuchis regis qui ianitores erāt pala-
tij. Cūq; intellegisset cogitationes eorū
et curas diligentius p̄uidisset: didicit
q̄ conaret̄ in regem artaxerxen ma-
nus mittere: et iurauit sup̄ eo regi.
Qui de utroq; habita questione. con-
fessus iussit duci ad mortem. Rex aut̄

quod gestū erat scripsit in commenta-
rijs. Sed et mardocheus rei memoriā
litteris tradidit. Precepitq; ei rex ut in
aula palatij moraretur. dāris ei pro de-
latione muneribz. Anno vero filius
amadachi bugeus erat gloriosissim⁹
corā rege: et voluit nocere mardocheo
et p̄lo eius pro duobz eunuchis re-
gis qui fuerāt interfecti. Hic usq; pro-
uenit. Que secutū in eo loco posita
erant ubi scriptū est in volumine et di-
ripuerūt bona vel substantias eorum.
Que i sola vulgata editione reperit̄.
Epistole aut̄ hoc exemplar fuit. **xij**

Rex maximus artaxerxes ab in-
dia usq; ethiopiā tenuit viginti
septem provincias principibus et du-
cibus. qui eius imperio subiecti sūt sa-
luten. Cū plurimis gentibus impera-
ret. et uniuersum orbem mee diuioni
subingassent: volui nequaquā abuti
potentiē magnitudinis. sed clementia et
lenitate gubernare subiectos: ut absq;
ullo terrore vira silentio transigeret.
optata cūdis moralibus pace fuerent.
Querente aut̄ me a cōsiliarijs me-
is quomō posset hoc impleri: unus q;
sapientia et fide ceteros p̄celleret. et
erat post regem scōs aman nomine.
indicauit michi in toto orbe terrarum
populū esse dispersum qui nouis vte-
retur legibus: et contra omniū gentiū
cōsuetudinem faciens. regū iussa con-
temneret. et uniuersarū concordia nati-
onum sua dissensione violaret. Quod
cum didicissemus. vidētes unam gen-
tem rebellem aduersus omne hominū
genus peruersis vti legibus. nostrisq;
iussibus contraire. et turbare sub-
iectum nobis provinciarū pacē atq;
concordia: iussimus ut quoscūq; aman
qui omnibus provinciis p̄positus

est et scōs a rege. et quem patris loco
colimus mōstrauerit. cū coniugibus
ac liberis deleantur ab inimicis suis
nullusq; eorū misereat. quattuordecima
die duodecimi mensis adar ani p̄sentis:
ut nepharij homines uno die ad infe-
ros descendētes. reddāt imperio nrō
pacem quem turbauerant. Huiusq; ex-
emplar epistole. Que secutur post e-
um locum scripta reperit̄ ubi legitur.
pergensq; mardocheus fecit omnia que
ei mandauerat hēter: nec tamē habetur
in hebraico et apud nullū penit̄
secutur interpretū. Mardocheus aut̄
deprecatus est dñm. memoz omnium
operum eius et dixit. Domine dñe rex
omnipotēs. in diuione etiā tua cūcta
sunt posita: et nō est q; possit tue resistere
voluntati. si decreueris saluare isrl̄.
Tu fecisti celū et terrā et quicquid celi
ambitu cōtinetur dñs omnium es. nec
est qui resistat maiestati tue. Cūda no-
bit et scōs quia non pro supbia et con-
tumelia et aliqua glorie cupiditate fe-
cerim hoc. ut non adorarem aman su-
perbillimū. libenter etiā pro salute isrl̄
etiā vestigia pedū eius deosculari pa-
ratus essem: sed timui ne honorem
dei mei transferrem ad hominē. et ne
quemquā adorarem excepto deo meo.
Et nunc domine rex deus abrahā
miserere populi tui: qui volunt nos
inimici nostri perdere et hereditatē tu-
am delere. Ne despicias partem tuam
quam redemisti de egipto. Exaudi de-
precationem meam et propicius esto
forti et funiculo tuo: et conuertere ludū
nostrū in gaudiū. ut uiuētes laudem⁹
nomē tuū dñe: et ne claudas ora te ra-
mentū. Quis quoq; isrl̄ pari mente
et obsecratione clamauit ad dñm: eo
q̄ eis terra mors impēderet. **xij**

Hec quoq; regina confugit ad
dñm patens periculū q̄ immi-
nebat. Cūq; deposuisset vestes regi-
as. stribus et ludu apta indumenta
suscepit: et pro urgentis varis cinere
et stercore impleuit caput. et corpus
suū humiliauit ieiunijs: omniaq; lo-
ca in quibus ante letari cōsueuerat rei-
nium laceratione cōpleuit. Et deprecā-
batur dñm deū isrl̄ dicens. dñe mi qui
rex noster es solus adiua me solita-
riam: et cuius preter te nullus auxilia-
tor est alius. Periculū meū in manibz
meis est. Audini a patre meo q̄ tu do-
mine tulisses israhel de cūdis gentibz.
et patres nostros et omibz retro ma-
ioribus suis. ut possideres hereditatē
sempiternā: fecistiq; eis sicut locut⁹ es.
Peccauimus in conspectu tuo: et idcir-
co tradidisti nos in man⁹ inimicorū
nostroz. Columinus etiā deos eorum.
Iustus es dñe. Et nūc non eis sufficit
q̄ durissima nos opprimunt seruitu-
te: sed robur manū suarū ydolorū
potentiē deputantes volūt tua mitta-
re promissa. et delere hereditatem tuā:
et claudere ora laudantiū te. atq; exin-
guere gloriā templi et altaris tui: ut
aperiant ora gentiū et laudent ydolo-
rum formidinem. et predicent carna-
lem regem in sempiternū. Ne tradas
dñe scriptū tuū hīs qui non sunt. ne
videant ad ruinam nostrā: sed conuer-
te cōsiliū corū sup̄ eos. et eum qui in
nos cepit seuitē disperde. Memento do-
minue et ostende te nobis in tempore tri-
bulationis nostre: et da michi fiducia
dñe rex deoz et uniuerse potestatis: ut
bue sermonē cōpositum in ore meo in
conspectu leonis. et transfer cor illius
in odium hostis nostri: ut et ipse pre-
at et ceteri qui ei consensuerūt. Nos aut̄

libra in manu tua: et adiuua me nul-
 li aliu auxiliu habereu nisi te dñe. q
 habes omniu scientia. et nobis quia
 oderim gloria iniquoy: et detestor cu-
 bile iniquitatorum et omnis alienige-
 ne. Tu scis necessitatem mea quod ab-
 omine lignu superbie. et glorie mee
 qd est sup caput meu in diebus osten-
 tationis meret: et detestor illud qd pan-
 num metestuate. et non pot in diebus
 silentij mei: et quod nō comederim in
 mensa aman. nec michi placuerit con-
 uuium regis. et nō biberim unū liba-
 minū: et nunq locuta sit ancilla tua
 ex quo huc trallata sū usq i presentē
 die. nisi in te dñe deus abrahā. Deus
 fortis super omnes exaudi vocem ea-
 rum qui nullam aliam spem habent
 et libera nos de manu iniquorum: et
 erue me a timore meo. *Ihesus* addita
 repperi in editione vulgata. *ru*
Et mandauit ei hanc dubiu quin
 hester mardocheus. ut ingrede-
 retur ad regem: ut rogaret pro popu-
 lo suo et p patria sua. Memorare in-
 quit dies humilitatis tue. quomodo
 nuceita sis in manu mea: quia aman-
 scōs a rege locut: est ora nos in mor-
 tem: et tu inuoca dñm et loquere regi
 pro nobis. et libera nos de morte. Nec
 non et ista que subdita sūt. Die autē
 rex depoluit vestimenta ornac hui:
 et circumdata est gloria sua. Cūq regio
 fulgeret habitu et inuocasset omnium
 redore et saluatorum deū: assumpse
 duas famulas. et sup onā quide inui-
 rebatur quasi pre delicijs. et nimia te-
 neritudine corp suū fecer nō sustinēs:
 altera aut famularū sequebat dñam
 defluentia in humū indumentā susten-
 tans. Ipsa aut roseo colore vultū pre-
 fusa. et gratis ac nitentibus oculis riste-

relabat animū. et nimio timore con-
 tradum. Ingressa igitur cūda per or-
 dinem ostia stetit cōtra regem. ubi ille
 residet sup solū regni sui. induit ve-
 stibus regis auroq fulgens et pcedo-
 sis lapidibus: et atq terribilis aspectu.
 Cūq eleuasset facie et ardentibus ocu-
 lis furorē pedoris indicasset: regina
 corruit et in pallorem colore mutato.
 lassimi sup ancillulam redinavit ca-
 put. Conuertitq deus spiritū regis in
 mansuetudinē: et festinus ac metuens
 egliuit de solio et sustentas eā vlnis su-
 is donec rediret ad se. hys verbis blan-
 diebatur. Quid habes hester? Ego sū
 scater nris noli metuer. Non mori-
 ris. Non enī pro te sed pro omibz her
 leg constituta est. Accede igit et tange
 sepeptū. Cūq illa reticeret. tulit aureā
 virgā et posuit sup collū eius: et oscu-
 latus est eam et air. Cur michi non lo-
 queris? Que respondit. Vidi te dñe
 quasi angelū dei: et conturbatum est
 cor meū pre timore glorie tue. Valde
 enī mirabilis es dñe: et facies tua ple-
 na est gratias. Cūq loqueret rursus
 corruit et pene reanimata est. Rex autē
 turbabatur et omnes ministri ei con-
 solabatur eum. Exemplar epistole re-
 gis artaxerxis quā p iudeis ad tota
 regni sui puincias misit: qd et ipm in
 hebraico volumine nō habet. *ru*
Rex magis artaxerxis ab india
 rusq ethiopia centuigintasepte
 puincias: duobus ac principibus.
 qui nobis iustioni obedunt: salutē di-
 cit. Multū bonitate principū et hono-
 re qui i eos collatus est abusi sunt in
 superbia: et nō solū subiedos regibus
 nituntur opprimere. sed dāta sibi glo-
 riam nō ferentes in ipsos qui dederunt
 molitur inuidias. Nec contenti sunt

gracias nō agere beneficijs. et huma-
 nitatis i se iura violare: sed dei qd cup-
 ta cecentis arbitrantur se posse fuge-
 re sententiā. Et intantū velantē pro-
 ceperunt ut eos qui cōdita sibi officia
 diligenter obseruat: et ita cōda agunt
 ut omniū laude digni sint. mendati-
 orum autiudis conent subuerece: dū
 aurea principū simplices et sua natu-
 ra alios estimātes callida fraude dec-
 piunt. Que res et ex veteribus pbat
 historis. et ex hys que geruntur quoti-
 die: quomō malis quorundā sugge-
 stionibus regū studia deprauent. Vnde
 providendū est pati omnium pro-
 uinciarū. Nec putare debetis si dñs
 iubeam? et animi nostri venire leuita-
 re: sed pro qualitate et necessitate tem-
 porum. ut rei publice possit utilitas
 ferre sententiā. Et ut manifestius qd
 diuinus intelligat. aman fili? amia-
 dathi et animo et gente macedo alie-
 nūq a pectatū sanguine. et pietatū
 nostram sua crudelitate cōmaculans.
 proregis? a nobis susceptus est: et tan-
 tam in se repectus humanitatē ut pa-
 tre nostro vocaretur et adoraret ab o-
 mibz post regem solis: qui intantū
 arrogante timore sublatu est ut re-
 gis priuare nos niteretur et spiritū.
 Non mardocheum autē fide et benefi-
 cijs uiuim? et consore regni nostri he-
 ste. cū omi pte sua nouis quibusdā
 atq inauditis machinis reperiuit in
 mortem: hoc cogitās ut illis incedis
 insidiaretur nostre solitudini: et regni
 pectatū transleret in macedonas.
 Nos aut a pessimo moralū iudeos
 neci destinatos. in nulla penie? culpa
 reprimis: sed contrariis iustis ven-
 tes legibus et filios altissimi et maxi-
 mi sempitq uiuēs dei. aut benefici

et patribz nostris. et nobis regnū est
 traditū et usq hodie custodit. Vnde
 eas litteras quas sub nomine nro ille
 diregerat sciatis esse irritas. Pro quo
 scelerē ante portas hui? urbis id est su-
 sis. et ipse qui machinatus est et omnia
 roguando eius pender in patibulis: nō
 nobis sed deo reddere ei quod meruit.
 Hoc aut edictū qd nunc mittimus in
 iudis urbibus pponatur. ut liceat iu-
 deis vā legibz suis: quibz debetis esse
 amminiculo ut eos qui se ad necem e-
 orum parauerant possint interficere.
 xxiadecima die mensis duodecimi q
 vocatur adar. Hanc enī diem deus o-
 mnipotens meroris et ludus eis ver-
 tit i gaudū. Vnde et vos inter ceteros
 festos dies. Hanc habitote diē. et rele-
 brate eam cū omni leticia: ut et in po-
 stēti cognoscantur omnes qui fideliter
 pectis obediūt dignā pro fide recipere
 mercedem: qui aut insidiant regno e-
 orum pectre p seclere. Omnis autē pro-
 uincia et ciuitas q noluerit solēntan
 hui? esse particeps gladio et igne pree-
 arer sic deleatur ut non solū homini-
 bus sed etiam inuisa bestijs sit in san-
 pitemum. pro exemplo contemptus
 et inobediētie. *Explicit liber hester.*
Inapit pñ plog inlibru job
Cogor per singulos scripu-
 re diuine libros aduersa-
 riorū respondere maledi-
 dis. qui interpretationem
 meam reprehensionē septuaginta in-
 terpretum criminant: qd nō et apud
 grecos aquila simmachus et theodo-
 cion. uel verbi et verbo uel sententiā e sa-
 lu uel ex utroq cōmixtum et medie tem-
 peratum. genus translationis repres-
 sent: et omnia uerba instrumenti
 uolumina origines obelia astruunt

didicisse quos uel additos uel the-
donone sumptos translationi antiq[ua]
interuit probans defuisse q[uo]d additū
est. Dicitur igitur obredatores mei re-
cipere in toto q[uo]d in parib[us] suscepit:
aut in interpretatione mea cum asteriscis
suis radere. Nec enim fieri potest ut
quos plura inuenisse suscepit: nō
eodem etiam in quibusdā et alie fate-
antur: precipue ioh[ann]es: cui si ea que sub
asteriscis addita sūt subtraheris pars
maxima detrahatur: et hoc dicitur
apud grecos. Eterum apud latinos
ante eam translationē quā sub asteri-
scis et obelis nuper edidimus: septim-
genti fecit aut octingenti uersus de-
fuerunt: ut decurrit? et lacerat? corrosus
q[ue] liber feditate sui publice legentib[us]
prebeat. Hec autē translatio nullū de ue-
teribus sequitur interpretē: sed e[ss]e ip[s]o
hebraico arabicoq[ue] limone et interdu
suo: nūc uerba nūc sensus: nūc simi-
litudinē resonabit. Obliqu[us] enī apud
hebreos totus liber fertur et lubricus:
et q[uo]d greci rethores uocant scientias
mentos: dūq[ue] aliud loquit[ur] aliud agit.
Ut si uelis anguillā uel mureculā stel-
dis tenere manib[us]: quāto fortius pres-
teris tanto citius elabit. Mentiri me
ob intelligētiā hui[us] voluminis li-
derunt quēdā am[er]icenses: qui apud
hebreos prim[us] haberi querebatur: nō
paruis redemisse muneribus doctri-
na an aliquid p[re]ferebat in se. Hec u-
num scio nō potuisse me interpretari
nisi q[uo]d ante intellegere. A principio
itaq[ue] voluminis usq[ue] ad uerba ioh[ann]is: q[uo]d
apud hebreos prosa oratio est. Porro
a uerbis ioh[ann]is in quib[us] ait: peccat dies
in qua natus sum: et nō i[st]a qua didi
est corruptus est homo: usq[ue] ad illumi-
natiōē ubi ante finē voluminis scriptū

est: idcirco ipse me reprehendo et ago
penitentia in fauilla et cinere: et amari
uersus sunt. Dado hōm[in]es: et cetera: et amari
uersus sunt: et p[ro]pter lingue ydionia reb[us] reci-
piunt et alios pedes: nō eadem sil-
labarū sed eodem tempore. Interdū
quodq[ue] richinus ipse dulcis et nūmulo
fertur numeris lege resolutis q[uo]d metri-
ci magis quā simplex lector intelligit.
A supradicto aut uersu usq[ue] ad finem
libri parū comma q[uo]d remanet prosa
oratione cōgētur. Quod si cū uidet
inmodulum meta scilicet esse apud he-
breos: et i[st]a moran[te] nostri flaci greci
pindari et alchey et sapho uel psalte-
rium uel lamentationes ieremie: uel o-
mnia fene scripturay rāica compre-
hendi: legat philonē iosephum orige-
nem: et alios: et cetera: et cetera: et cetera:
monis me uerū dicere comprobabit.
Audiat quapropter canē: mei idcirco
me in hoc volumine laborasse: nō ut
interpretationē antiq[uam] reprehenderē:
sed ut ea que in illa aut obscura sunt
aut omilla: aut certe scriptorū uicio de-
prauata: manifesti ora n[ost]ra interpreta-
tione faceret: qui et hebreum sermonē
et parte didicimus: et in latino pene
ab ip[s]is amabilis inter grammatos
et rethores et philosophos decem su-
mus. Quod si apud grecos post septu-
aginta editionem: iam cū euange-
lio thymotheo iudeus aquila et sim-
machus ac theodotio iudaizantes
hebrei sūt recepti: qui multa misteria
saluatoris subdola interpretatione ce-
larunt: et tamē in re ap[osto]lo habentur
apud ecclesiās: et replantantur ab eccle-
siasticis uirg[is]: quāto magis ego cū
anus et de parentibus christianis na-
tus: et uigiliis tuis in mea fronte por-
tans: nū[quid] Audiat hūc omilla repete-

deprauata corrigere: et sacramenta ec-
clesie puro et fidei aperire limone: ut
a fastidiosis uel a malignis lectorib[us]
non debeat reprobari. Habeat qui uo-
lunt ueretes libros uel i membranis
purpuris: auro argētoq[ue] descriptos:
uel uncialibus ut uulgo aiunt litteris:
opera magis reparata quam codices:
dūmodo michi mēsq[ue] p[re]mittant pau-
peres habere redulas: et non tam pul-
eros codices quam emendatos. Vtra-
q[ue] autem editio et septuaginta iuxta
grecos: et mea iuxta hebreos: i latini
meo labore trallata est. Fugiat unu-
quisq[ue] q[uo]d uult: et studiosū me magis
quā malū p[ro]bet. **PROLOGUS**
In autē istellā inueni regem
aut palmarū folia compli-
carum aut in sudore uultus
mei comedere panem: et
ueneris opus sollicita mēte peccada-
rem: nullus mordeat nemo rep[re]hen-
deret. Hūc autē quia iuxta sententiam
saluatoris uolo operari tibi qui nō
p[re]it et antiq[uam] diuitorū voluminū
uiam sentibus uirgulisq[ue] purgare:
exor michi geminus insignit[ur]: cor-
tor uiciorū fallacius uocor: et errores
non auferre sed facere. Tanta est enim
ueritatis consuetudo ut etiā confessa
plebsq[ue] uicia placeant: dū magis pul-
eros uolūt habere codices quā emen-
datos. Quapropter o fratres dilecti-
simi: mīseri nobilitatis et humilitatis
regim[en] et pro stabello calatis spo-
rellisq[ue] uniuersis monachisq[ue] spiri-
tualia hec et mansura dona suscipite:
ac beati ioh[ann]es qui adhuc apud latinos
innotat in stercore et uermib[us] scatebat
erog[is]: integri et immaculatiq[ue] gaude-
te. Quomōdo enim post probationem
atq[ue] uictoria duplicia sunt ei uniuersa

reddita: ita ego in lingua nostram ut
audader loquar. Feci enī habere que a-
miserat igitur et uos et uniuersos le-
dores solita p[re]statione cōmoneo et in
principijs librorū eadē semp[er] ammedes
rogo: nec ubiq[ue] semp[er] precedere uir-
gulas uideris: scias ea que subiecta
sunt in hebraicis voluminib[us] non ha-
beri. Porro ubi stelle ymago p[re]fuerit:
et hebreo in sermone n[ost]ro addita sunt.
Necnon et illa que haberi uideban-
tur: et ita corrupta erant ut sensum le-
gentibus tollerent: orandib[us] uobis
magno labore corregi: magis uelle
quid e[ss]e odio meo ecclesijs culti uenue-
rum rarus: quā e[ss]e aliorum negotio.
Explicit prologus. Incipit liber. Ioh[ann]is.
Erat in terra huius
nomine ioh[ann]es. Et erat
uir ille simplex et re-
ctus ac timens deū:
et recedens a malo.
Natiq[ue] sūt ei septē fi-
lij: et tres filie. Et sūt possessio ei[us] septē
milia dūm et tria milia camelorum:
quingenta q[ue] dūga boum et quingen-
te asine: ac familia multa nimis. Erat
q[ue] uir ille magnus inter omnes orien-
tales. Et ibant filij eius et faciebant
cōuiuuiū per domos: uniuersiq[ue] in die
suo. Et mittentes uocabant eos soro-
res suas: ut comederent et biberent cum
eis. Cumq[ue] in orbem transisset dies
cōuiuuii mittebat ad eos ioh[ann]es et sandi-
ficauit illos: cōsurgensq[ue] dilutis osse-
rebat olorantia per singulos. Dice-
bat enim. Ne forte peccauerint filij mei:
et benedixerint deo in cordib[us] suis. Hūc
faciebat ioh[ann]es cunctis diebus. Quadā
autē die cū uenissent filij dei ut asside-
rent coram d[omi]no: affuit inter eos etiam sa-
than. Cum dixit d[omi]n[us]. Unde uenis? Qui

quali aures lenis audiri. Numquid homo dei comparatione iustificabitur: aut factore suo purior erit vir? Ecce qui seruiunt ei non sunt stabiles: et in angelis suis reperit prauitatem. Quanto magis hi qui habitant domos luteas qui tectum habent fundamentum consumuntur velut a cinere: de mane usque ad vespertam succiduntur: et quia nullus intelligit in eternum peribunt. Qui autem reliqui fuerint auferantur ex eis: moriuntur et non in sapientia.

Voca ergo si est qui tibi respondeat. Et ad aliquem sanctorum conuertere. Virum Bulsum interfecit iracundia: et parvulum occidit inuidia. Ego vidi Bulsum firma radice: et maledixi pulcritudini eius statim. Longe fient filij eius a salute: et contineantur in porta: et non erit qui eruat. Qui messum famelicus comederit: et ipsum rapiet armatus: et habent sitientes diuitias eius. Nichil in terra sine causa fit: et de humo non orietur dolor. Homo ad laborem nascitur: et auis ad volatu. Quasobrem ego deprecabor dominum: et ad deum ponam eloquium meum. Qui facit magna et insecrabilia: et mirabilia absque numero. Qui dat pluuiam super faciem terre: et irrigat aquas vniuersas. Qui ponat humiles in sublime: et merces reigat sospitate. Quid dissipat cogitationes malignorum: ne possint implere manus eorum quod ceperant. Qui apprehendit sapientes in astutia eorum: et consilium prauorum dissipat. Per diem inuenerunt tenebras: et quasi in nocte sic palpebant in mercede. Porro saluum faciet egenum a gladio oris eorum: et de manu violenti pauperem. Et erit egenus spes: iniquitas autem contrahet os suum. Beatus homo qui corripitur a domino. Incepcionem ergo

domini ne reprobes: quia ipse vulnerat et medetur: percussit et manus eius sanabunt. In lege tribulationibus liberabitur: et in septima non tangeret te malum. In fame eruit te de morte: et in bello de manu gladii. A flagello lingue abscondit: et non timebis calamitatem cum venerit. In vastitate et fame ridebis: et beatias terre non formidabis. Sed cum lapidibus regionum pectus tuum: et bestie terre pacifice erunt tibi. Et scies quod pacem habebat tabernaculum tuum: et visitans spem tuam non peccabis. Scies quoque quoniam in superbia erit semine tuum: et progenies tua quasi herba terre. Ingrederis in abundantia sepulchri: sicut infans accersit in gremio suo. Ecce hoc ut inuestigauimus ita est: quod audiui mente percipere.

Respondens autem iob dixit. Quam appendetur peccata mea quibus iram meretur: et calamitas quam patior in latere: quasi arenam maris hec grauior apparet. Unde et verba mea dolores sunt plena: quia sagitte domini in me sunt: quarum indignatio eribit spiritui meo: et terrores domini militauerunt contra me. Numquid rugiet onager cum habuerit herbam: aut mugiet bos cum ante presepem plenum steterit? Aut potest comedi insulsum: quod non est sale conditum? Aut potest aliquis gustare: quod gustatum affert moerem? Anime enim eluctati etiam amara dulcia esse videntur. Que prius nolebat tangere anima mea: nunc pre angustia tibi mei sunt. Quis det ut veniat peritio mea: et quod repedo tribuat michi deus: et qui cepit ipse me conterat? Soluat manum suam et succidat me: et hec michi sit consolatio ut affligens me dolore non percat: nec contumaciam sermonibus sancti. Que est enim fortitudo mea: ut sustineam: aut quis

finis meus ut patienter agam? Nec fortitudo lapidum fortitudo mea: nec caro mea mea est. Ecce non est auxilium michi in me: et necessarii quoque mei recesserunt a me. Qui tollit ab amico suo misericordiam: timorem domini derelinquit. Frater meus preterit me: sicut torrens qui rapitum trahit in conuallibus. Qui cinerem pruinam: treuit super eos vir. Tempore quo succidunt dissipant peribunt: ut incaluerint soluentur de loco suo. Inuolunt sunt semine gressum eorum: ambulabunt inuacui et peribunt. Considerate semitas theman in iherusalem: et respicite iherusalem. Confusi sunt: quia speraui. Veniunt quoque usque ad me: et pudore cooperi sum. Nunc venistis: et modo videtes plagam meam timetis? Numquid dixi afferre michi: et de substantia vestra donare michi: vel liberare me de manu hostis et de manu robustorum reuere? Docete me et ego respondebo: si quid forte ignoravi instaurate me. Quare detraxistis sermonibus veritatis: cum et vobis nullus sit qui possit arguere? Ad increpandum tantum eloquia confirmatis: et in ventum verba pertinetis. Super pupillum iocundus: et subteritum quod repulsi replete. Prebere autem videret an mentiar. Respondere obsecro absque contentione: et loquentes id quod iustum est iudicare. Et non inuenietur in lingua mea iniquitatem: nec in fauibus meis falsicia personabit.

Militia est vita hominis super terram: et sicut dies mercenarii dies eius. Sicut ceruus desiderat umbram: et sicut mercenarius prestolat finem operis sui: sic et ego habui mentis vacuum: et noctes laboriosas enumeravi michi. Si dormiero dico quidam confurgam: et rursum repedabo vespertam et replebor

doloribus usque ad tenebras. Induta est caro mea purredine et sordibus pulueris: cutis mea aruit et contrita est. Dies mei velocius transierunt quam a retere tela succiditur: et consumpti sunt absque ulla spe. Memoro quia ventus est vita mea: et non reuertetur oculus meus ut videat bona: nec aspiciet me visus hominis. Oculi tui in me: et non substatam. Sicut consumit nubes et patet autem: sic qui descendit ad inferos non ascendit: nec reuertetur ultra in domum suam: neque cognoscat eum amplius locus eius. Quapropter et ego non parcam orationi meo: loquar in tribulatione spiritus mei: confabulabor cum amaritudine anime mee. Numquid mare ego sum aut reus: quia circumdedit me tarcere? Si dixero consolabit me sedulus meus: et releuabor loquens mecum in throno meo: tenebis me per somnia: et per visiones horrore concuties. Quasobrem elegi suspensum anima mea: et mori ossa mea. Desperaui. Nequaquam ultra iam vinam. Parce michi: nichil enim sunt dies mei. Quid est homo quia magnificas eum: aut quid apponis erga eum cor tuum? Visitas eum diluculo: et subito peras illam. Usquequo non parcis michi: nec dimittis me ut gloriam saluum meum? Peccaui. Quid faciam tibi: o custos hominum? Quare posuisti me contrarium tibi: et factus sum michi in metipsum grauis? Cur non tollis peccatum meum: et quare non auferis iniquitatem meam? Ecce nunc impulere dominium: et si mane me queris non substatam.

Respondens autem baldath luitus dixit. Usquequo loqueris talia: et spiritus multiplex sermonis oris tui? Numquid deus supplantat iudicium: aut omnipotens subuertit quod iustum est?

Etia si filij tui peccauerit ei et dimiserit
ros in manu iniquitatis sue: tu tamen
si dilucto cōsurrexeris ad deū et omni-
potens fueris deprecatus. si mundus et
redus incessis statim euigilabit ad
te: et pacatū reddet habitaculū iusticie
tue: intantū ut si priora tua fuerit par-
uacit nouissima tua multiplicent mi-
nis. Interroga enī generationē pristi-
nam et diligenter inuestiga patet me-
moriam: hestem quippe sum? et ignora-
mus: quoniam sicut umbra dies nū-
lunt sup̄ terrā: et ipi docuerūt te. Loque-
tur tibi: et de corde suo pferat eloquia.
Nūquid uirte potest scire? absq; hu-
more: aut rescere carēdū sine aqua?
Cū adhuc sit in flore nec carpas ma-
nu ante omnes herbas arefcit: sic uie
omniū qui obliuiscuntur deū: et spes
ypocrite peribit. Nō ei placebit uecor-
dia sua et sicut tela aranearū fiducia
eius. Quiniet sup̄ domū suā et nō ha-
bit: fulciet eā et non consurget. Hume-
dus uidetur anteq; ueniat sol: et in op-
tu suo germen eius egreditur. Super
aceruū pecarū radices ei? densabitur:
et inter lapides cōmorabit. Si abfor-
buerit eū de loco suo: negabit eū et di-
cet. Nō noui te. Hec est enī leticia uie
eius: ut rursum de terra alij germinen-
tur. Deus nō piciet simplice: nec por-
rigit manū malignis: donec implea-
tur risu os tuum. et labia tua inbilo.
Qui operit te induent cōsolatione: et ta-
hemadū impiorū nō subfistet. **W**
Et respondēs iob ait. Vere scio qd
ita sit: et qd nō iustificetur homo
cōpositus deo. Si uoluerit cōtendere
nūc: non poterit respondere ei unum
pro mille. Sapiens corde est: et fortis
robore. Quis resistit ei? et pacē habuit?
Qui transiit mōtes: et nesciuit hij

quos subuerit i furore suo. Qui com-
mouet terram de loco suo: et columne
eius cōuertiuntur. Qui pcepit soli et nō
oritur: et stellas claudit q̄ sub signa-
culo. Qui extendit celos soluas: et gra-
diunt sup̄ fludus maris. Qui facit ar-
durū et oriona et hyadas: et interiora
austri. Qui facit magna et incōprehē-
sibilia: et mirabilia quorū non est nu-
merus. Si uenerit ad me non uidebo
eū: si abierit nō intelligā. Si repē in-
terroget: quis respōdebit ei? Vel quis
dicere potest cur facis? Deus cuius ire
nemo resistere potest: et sub quo curuā-
tur qui portant orbem. Quāuis ergo
sum ego ut respondeam ei: et loquar
rebus meis cū eo? Qui etiā si habuerit
quippiā iustū non respōdebo: sed meū
iudicium deprecabor: et cum inuocantē
me exaudierit: nō credo quod talis au-
dierit uocem meam. In turbine enim
conteret me: et multiplicabit uulnera
mea etiā sine causa. Nō cōcedit requi-
escere spiritum meum: et implet me a-
maritudinibz. Si hominibz querit: ro-
bustissimū ē. Si equitas iudicij: nemo
audiet p me testimonij dicere. Si iu-
stificare me uolueris: os meū cōdemna-
bit me. Si innocentem ostenderis: pra-
uium me comprobabit. Etia si simplex
fueris: hoc ipm ignorabit anima mea:
et redabit me uire mee. Unū est qd locu-
tus sum: et innocentē et impiū ipse con-
sumit. Si flagellat occidat semel: et nō
de penis innocentū rideat. Terra data
est in manū impij uultū iudicij eius o-
perit. Qd si non ille est: quis ergo est?
Dies mei uoluciores fuerūt: tursore su-
gerunt et non uideat bonū. Peccant
terunt quali naues poma portantes:
sicut aquila volans ad escam. Cum
dixero nequaquā ita loquar commu-

faciem meā: et dolore torquor. Vere-
bar omnia opera mea sciens qd non
parceres delinquenti. Si aut et sic impi-
us sum quare frustra laboraui? Si
lotus fuero quasi aquis niuis. et ful-
secint uelut mūdissime manū mee: ta-
men sordibz inungues me: et abomi-
nabūnt me uestimenta mea. Neq; enī
uiro qui similis mō est respōdebo:
nec qui meū in iudicio ex equo possit
audire. Nō ē qui uicij: ualeat argu-
ere: et ponere manū suā in ambobus.
Austerat a me uirgā suā: et pauor eius
nō me terreat. Loquar et nō timebo eū.
Neq; enī possū metus respōdere. **X**
Dec animā meā uirte mee: dimite-
tam aduersū me eloquiū meū.
Loquar in amaritudine anime mee:
dica deo: noli me cōdemnare. Indica
michi: cur me ita iudices? Nūquid bo-
nū tibi uidet si calumnietis me et op-
primas me. opus manū tuarū: et cō-
siliū impiorū adducis? Nūquid oculi
carnei tibi sunt aut sicut uidet homo
et tu uidebis? Nūquid sicut dies ho-
minis dies tui? et anni tui sicut huma-
na sunt tēpora: ut queras iniquitatē
meā et peccatū meū scruteris? Et scias qd
nichil impiū fecerim: cū sit nemo qd de
manu tua possit eruerē. Manus tue fe-
cerūt me et plasmauerūt me totū in cir-
cuitu: et sic repēte picipitas me. Memē-
to qd qd sicut lucū feceris me: et in pul-
uere reduces me. Nōne sicut lac mul-
sisti me? et sicut caseū me coagulasti?
Pelle et carnibus uestisti me: ossibus
et nervis cōpegisti me. Vitrū et miseri-
cordiā tribuisti michi: et uisitatio tua
custodiuit spiritū meū. Licet hec celestis
in corde tuo: tamē scio quia uniuerso-
rum memineris. Si peccauit et ad hęc
pepisti michi: cur ab iniquitate mea

mundū me esse non pateris? Et si im-
pius fuero ut michi est: et si iustus nō
leuabo caput saturat? afflictione et mi-
seria. Et ppter superbiam quasi leuata ca-
pies me: reuertusq; mirabiliter me reu-
cias. Instauras testes tuos circa me: et
multiplicas irā tuā aduersū me: et pte
militant in me. Quare de uulua edu-
xisti me? Qui uinā cōsumpsit? essem ne
oculus me uideret. Fuissem quasi qd nō
essem: de uero translac? ad tumultum.
Nūquid non paucitas dierū meorū fini-
etur breuē? Dimitte ergo me ut plagā
paululū dolorē meū ateq; uadā et nō
reūtar ad terrā tenebrosā et operta mor-
tis caligine: terrā miserie et tenebrarū:
ubi umbra mortis et nullus ordo: sed
sempiternus horror inhabitās. **Y**
Respondēs autē sophar naama-
thites dixit. Nūquid qui multa
loquitur nō audiet: aut uir uerbosus
iustificabitur? Tibi soli tacebūt homi-
nes: et cū ceteros iriteris a nullo con-
futaberis? Dixisti enī. Purus est limo
meus: et mundus sum in conspectu tuo.
Atq; uinā deus loqueretur tecū et a-
periet labia sua tibi: ut ostenderet tibi
secreta sapientiē et qd multiplex esset leg-
eius: et intelligeres qd multo minora
regiaris ab eo quā meretur iniquitas
tua. Forsitan uestigia dei cōprehendes:
et usq; ad p̄fētū omnipotentem repies?
Excellior celo ē. Et qd facies? Profun-
dior inferno: et unde cognosces? Lon-
gior terra mēsurā eius: et latior mari.
Si subuereret omnia uel in unū coar-
tauerit qd cōtradicit ei: uel quis dicere
ei potest cur ita facis? Ipse enī nouit
hominū uanitatē: et uidēs iniquita-
tē nōne cōsiderat? Vir uanus in
supbiam reigit: et rāq; pullū onagi
se libetū natū putat. Tu autē firmasti

cor tuū et repandisti ad eū manus tuas. Si iniquitate que est i manu tua abduleas a te et nō māsere i tabernaculo tuo iniusticia: tūc leuare poteris faciē tuā absq; macula: et eris stabilis et non timebis. Misere quog; obliuiscere: quasi aquas que preterierunt non recordaberis: quasi meridiana? fulgor cōsurgit tibi ad uesperā. Et cū te consumptū putaueris dieris ut lūifer: et habebis fiduciā posita tibi spe: et desol? secur? dormies. Requiesces et nō erit q; te egeret: et dēcabunt faciē tuā plurimū. Nō aut; impiorū deficiunt: et effugium petibit ab eis: et spes illorum abominatio anime. **xij**

Respondens aut; iob dixit. Ergo vos estis soli homines: et uobiscum dicit sapiētia? Et michi est cor sicut et uobis: nec inferior uī sū. Quis enī hec que nobis ignorat? Qui deciderit ab amico suo sicut ego: inuocabit deū et exaudiet eū. Deciderit enim iusti simplicitas: lampas cōrupta apud cogitationes diuini: parata ad temp? statuti. Abundat tabernacula predoniū: et audader puocat deū: cū ipse dederit omnia in man? eorū. Minimus interroga iūmetā et docebit te: et uolantia reli et indicabūt tibi. Loquere terre et respōdebit tibi: et narrabunt pisces maris. Quis ignorat q; omnia hec manus dñi fecit? In cuius manu anima omnis uiuētis: et spici? uniuerse carnis hominis. Nōne auris uerba diiudicat: et fauces cōmedētis sapore? In āquis est sapiētia: et in mulco q; prudentia. Apud ipm est sapiētia et fortitudo: et ipse habet cōsiliū et intelligētiā. Si destruxerit nemo ē qui edificet: si induxerit hominē null? est qui aperiat. Si continuerit aquas omnia

stocabunt: si emisit eas subuertēt terram. Apud ipm est fortitudo et sapiētia. Ipse nouit et decipiente: et cū qui decipit. Adducit cōsiliarios in thulū suū: et iudices in stuporē. Balthēu regū dissoluit: et pōngit fune renes eorū. Ducit sacerdotes inglorios: et optimates supplantat. Commutans labiū ueracium: et ueraciā sermōis auferens. Effundit despectiōē super principes: et eos qui opilli fuerāt releuans. Qui reuelat p̄funda de tenebris: et pducit in lūcē umbrā mortis. Qui multiplicat gentes et pdit eas: et subuectas in integrum restituit. Qui immutat cor principum populi terre: et decipit eos ut frustra incedant per inuium. Palpabūt quasi in tenebris et nō in lūcē: et errare eos faciet q̄si ebrios. **xij**

Ecce omnia hec uidit oculus meus et audiuit auris mea: et intellexi singula. Secundum scientiā uerā et ego noui: nec inferior uī sum. Sed tamē ad omnipotentē loquar: et disputare cū deo cupio: prius uos ostendens fabricatores mendaciū et cultores puerforū dogmatū. Atq; uinā taceatis: ut putaremini sapientes esse. Audite ergo corripiones meas: et iudicium labiorū meorū attendite. Aliquid de? indiger uestro mendaciō: ut pro illo loquamini dolos? Aliquid faciē eū accipiat? et pro deo iudicare nūminis? Aut placebit ei quem celare nichil potest: aut decipietur ut homo uīs fraudulentijs? Ipse uos arguet: quoniā in abscondito faciē eius accipitis. Statim ut se cōmouerit turbabit uos: et terror ei? iteret sup uos. Memoria uīa comparabit cū ei: et redigēt in lūcē cecitates uestre. Taceat paulisper: ut loquar quodcuq; michi mēs suggesserit.

Quare lacto carnes meas dentibus meis: et animā meā porci i manibus meis? Etiam si occiderit me: id ipso sperabo. Verumtamen uias meas in conspectu eius arguā: et ipse erit saluator meus. Non enī ueniet in cōspectu eius omnis p̄posita. Audite sermōē meū: et enigmata p̄cipite auribus uestris. Si fuero iudicatus: scio q; iustus inueniatur. Quis est qui iudicetur meū? Veniat. Quare taceas consumor? Duo tantū ne facias michi: et tūc a faciē tua non abscondar. Et tu respōde michi. Quādo fac a me: et fortitudo tua non me tereat. Vocā me et respōdebo tibi: aut certe loquar: et tu respōde michi. Quādo habeo iniquitates et p̄ca: scelera mea et delicta ostende michi. Cur faciē tuā abscondis: et arbitracis me inimicū tuū? Contra solū qd uento rapitur ostendis potentiā tuā: et stipulā heram p̄sequeris. Scribis enī ora me amantissime: et cōsumere me uis p̄cis adolecentie mee. Posuisti in uero pedem meū: et obseruasti omnes sanitas meas: et uestigia pedū meorū cōsiderasti. Qui quasi putredo cōsumendus sum: et quasi uestimētū qd comeditur a tinea. Homo nat? de muliere breui uiuens tempore: repletur multis miserijs. Qui quasi flos egredit et cōtinet: et fugit uelut umbra: et nunq; in eodē statu permanet. Et dignū dūcis sup humilem modū aperire oculos tuos: et adducere eū meū in iudiciū. Quis potest facere mūdū de immūdo cōceptū semine? Nonne tu qui solus es. **xij**

Braues dies hominis sunt: minime rursus mensū eius apud te est. Cōsiliū ānimos ei? q; p̄uari nō potest. Recede paululum ab eo ut quiescat: donec optata ueniat sicut mercenarij

dies eius. Signū habet spem. Si p̄sū fuerit: rurū uicelcit: et rami eius pullulant. Si semine in terra radix eius et in puluere endormius fuerit: trunus illius: ad odorem aque geminabit: et faciet comā quasi cū primū plantatū est. Homo uero cū mortu? fuerit et nudatus atq; consumpt? ubi quiescit? Quomodo si recedat aque de mari et flumens vacuetactus areseat: sic homo cū dormierit non resurget. Quare atreatur reli non euigilabit: nec cōsurgit de somno suo. Quis michi hoc tribuat ut in inferno protegas me et abscondas me donec percauseat furor tuus: et cōstituas michi temp? in quo recorderis mei? Putasne mortuus homo rursum uiuet? Lūdis diebus quibus nunc milito: repeto donec ueniat immutatio mea. Vocabis me: et ego respōdebo tibi. Operi manū tuarum porriges dextrā. Tu quidē gressus meos dinumerasti: sed parce p̄cis meis. Signasti quasi in saclo delicta mea: sed curasti iniquitatē meā. Mors cadens defecit: et saxum trāstetur de loco suo. Lapides recuāt aque: et allumione paulatim terra cōsumit: et homines ergo sicut p̄bes. Rotorasti eū paulū: et in p̄petuū trāstret. Immutabis faciē ei? et emittes eū. Siue nobile? fuerit filij ei? siue ignobiles: nō intelliget. Atamē raro ei? dū uiuet dolēbit: et anima ill? sup sanetipso lugebit. **xij**

Respondens aut; eliphaz themanites dixit. Aliquid sapiens respōdebit quasi in uentum loquens: et implebit ardore stomachum suū. Arguis uerbis eum qui non est equalis tui: et loqueris quod tibi nō repperit. Quātu in te est euacuasti timorem: et tulisti p̄ces corā deo. Docuit enī

iniquitas tua os tuum: et imitatio lin-
guam blasphemantium. Eodem nabit
te os tuum et non ego: et labia tua respon-
debunt tibi. Nunquid primum homo
tu natus es et ante colles formatus?
Nunquid consilium dei audisti: et infector
te erit eius sapientia? Quid nosti quod
ignorem? quod intelligis quod nesciamus?
Et senes et antiqui sunt in nobis:
multo vetustiores quam pater tuus. Num-
quid grande est ut consoletur te deus?
Sed verba tua prava hoc prohibent.
Quid te eleuat cor tuum: et quasi magna
cogitans attonitos habes oculos?
Quid numeras contra deum spiritus tuus:
ut peras de ore tuo humilem modi ser-
mones? Quid est homo ut in macula-
tus sit: et ut iustus appareat natus de
muliere? Ecce inter sanctos eius nemo
inimicabilis: et reli non sunt mundi in
conspectu eius: quanto magis abomi-
nabilis et inutilis homo qui bibit quasi
aquam iniquitatem. Ostendat tibi audi-
me: quod vidi narrabo tibi. Sapientes
confitentur: et non abscondunt peccata
sua. Quibus solis data est terra: et non
transiit alienus per eos. Cunctis diebus
suis impius superbit: et numerus an-
norum interit: et transiit in oblivionem.
Tunc terroris tempus in auribus illius: et cum
pax sit ille semper insidias suscipitur.
Non credit quod reus possit de tenebris
ad lucem transire: undique gladius: cum
se mouerit ad querendum panem. Mouit
quod parat: sit in manu eius tenebras
dies. Tenebit eum rebus: et angustia
vallabit eum sicut regem qui paratur ad
prelium. Tenebit aduersus deum manum
suam: et contra omnipotentem roborat
est. Euenit aduersus eum cecidit collo: et
pingui recurre armatus est. Oppetit fa-
ciem eius transire: et de lateribus eius

arcibus dependit. Habitauit in ciuita-
tibus desolatis: et in domibus desertis
que in tumulos sunt redactae. Non di-
tabit nec persequabitur substantia eius:
nec miter in terram radicem suam. Non re-
cedet de tenebris. Ramos eius ardeant
et flamma: et auferet spiritus eius. Non
cedet frustra recedat deceptus: aliquis
precio redimetur sit. Antequam dicas
implebitur peccatis: et manus eius ar-
deant. Icedit quasi vinea in primo flo-
re: ortus eius: et quasi oliua proiciet
flores suos. Congregabit eum propter fe-
rilitatem: et ignis deuorabit tabernacula
eorum qui munera libenter accipiunt.
Concepit dolorem: et peperit iniquita-
tem: et uterit: et parat dolos. **XXII**

Respondens autem iob dixit. Audiu-
i frequenter talia. Consolamini me
necesse omnes vos estis. Nunquid habe-
bunt finem verba vestra? Aut aliquid
tibi molestum est si loquaris? Poterat
et ego similia vestri loqui. Atque vtiua esset
anima vestra pro anima mea. Colo-
laret et ego vos sermionibus et moue-
rent caput meum super vos. Roborarent
vos ore meo: et mouerent labia mea
quasi parceretis vobis. Sed quid agam?
Si locus fuerit: non quiescat dolor me-
us: et si tacuerit non reuertatur a me. Nunc
autem oppressit me dolor meus: et in ni-
thilum redacti sunt omnes actus mei. Cu-
ge mee testimonium dicit dea mea: et su-
scitasti falli loquens aduersus faciem meam
contradicta michi. Collegit furor
meum in me: et comminatus michi inferniuit
contra me dentibus suis. Hostis me
terribilibus oculis me intuebatur. Ap-
petuerunt super me ora sua: et approbra-
tes percussit maxilla mea: scissam sunt
pernas meas. Concluserunt me deus apud
iniquum: et manibus impiorum me

tradidit. Ego ille quondam opulentus
repente contritus sum: tenuit circum-
dationem meam. Consegit me: et posuit sibi quasi
in signum. Circumdedit me lanceis suis:
circumlocutus lumbos meos. Non peper-
it: et effudit in terra viscera mea. Con-
fudit me vulnere super vulnus: et inueni
me quasi gregem. Saccum consui super
rurum meum: et operui cinere carum meum.
Facies mea innumuit fletu: et palpe-
bre mee caligauerunt. Hec passus sum
absque iniquitate mea: mercedem habere
munda ad dei preces. Terra ne operi-
as sanguinem meum: neque inueniat in te
locum latendi clamor meus. Ecce enim in
rebus meis: et celsus meus in re-
fugio. Vtoli amici mei: ad dei stillat
oculus meus. Atque vtiua sit iudica-
rentur vir cum deo: quomodo iudicatur
filius hominis cum collega suo. Ecce
enim breues anni transeunt: et senectus
perquam non reuertatur abulo. **XXIII**

Spiritus meus attenuabitur: dies
mei breuiabuntur: et solus michi su-
perest sepulchrum. Non peccauerit et amari-
tudo moratur oculum meum. Libera me
et pone me iuxta: et erit ciuitas mea
pugnat dea mea. Cor eorum longe fecisti
a disciplina: properea non reuertabun-
tur. Preda pollicetur fortis: et oculi fi-
lios eius deficient. Posuit me quasi
in proverbium vulgi: et exemplum sum co-
ram eis. Caligavit ad indignationem
oculus meus: et membra mea quasi in
nichilum redacta sunt. Superbia iusti
super hoc: et innocens contra reprobum
tam suscitabitur. Et tenebit iustus vi-
am suam: et iudis manibus addet for-
tudine. Agit omnes vos conuersionem
et reuertit: non inueni in vobis ullum
sapientem. Dies mei transierunt: cogitatio-
nes mee dissipatae sunt: requies cor

meum. Non dormiui in diebus: et cursu
post tenebras spero lucem. Si sustinuerit
inferius domus mea: et in tene-
bris stravi lectulum meum. Duradum dixi
pater meus es: mater mea et soror mea
veritibus. Vbi est ergo nunc prestola-
tio mea: et patientiam meam quis consi-
derat? In profundissimum infernum
descendit omnia mea. Durasne sal-
tem ibi erit requies michi? **XXIV**

Respondens autem baldaad filius di-
xit. Usque ad quem finem uerba iada-
bis? Intellige prius: et sic loquamur.
Quare reputati sumus? ut inuicem: et sor-
dium coram te? Qui perdis animam
tuam in furore tuo. Nunquid propter te de-
linquetur terra: et transietur rupes de
loco suo? Nonne lux impij extinguetur:
nec splendet flamma ignis eius? Lux
obtenebrescet in tabernaculo illius: et lu-
mina que super eum est extinguet. Attra-
buntur gressus virtutis eius: et propi-
tabit eum consilium suum. Immisit enim in rete
pedes suos: et in maculis eius ambulat.
Tenebitur planta illius in laqueo: et reuer-
set dea eum in laqueo. Abscondita est in ter-
ra pedica eius: et decipula illius super semi-
tami. Undique tenebit eum formidines:
et inuoluet pedes eius. Attenuetur sa-
nis robur eius: et inedia inuadat co-
stas illius. Deuoret pulcritudinem eum
eius: et consumat brachia illius primo-
genita mors. Auellat de tabernaculo
suo fiducia eius: et calcet super eum quasi
rex inuitus. Habitant in tabernaculo il-
lius socij eius qui non est: aspergatur
in tabernaculo eius sulphur. Deorsum
radices eius succent: sursum autem atte-
ratur melleus eius. Memoria illius pre-
at de terra: et non celebrabit nomen eius
in placitis. Expellet eum de luce in tene-
bras: et de orbe transiet eum. Non erit

semē ei⁹ neq; pgeties in ipso suo: nec
ulle reliquie i regionib⁹ ei⁹. In die ei⁹
stupbuit nouissimū: et primos inuader
horror. Hec sūt ergo tabernacula iniqui:
et iste loc⁹ ei⁹ qui ignorat dē. **xv**

Respondens aut iob dixit. Usque
quo affligitis animā meā: et at
teritis me sermonib⁹. En decies cōfū
ditis me: et nō erubescis opprimētes
me. Nēpe et si ignorā: meū erit igno
rantia mea. At vos contra me erigi
mini: et arguitis me opprobrijs meis.
Saltem nunc intelligite quia de⁹ nō
equo iudicio afflixerit me: et flagellis
suis me cinxerit. Ecce clamabo vim pa
tens et nemo audiet: vociferabor: et
nō ē qui iudicet. Semitā meam circū
sepelit et trāsire non possum: et in calle
meo tenebras posuit. Spoliavit me
gloria mea: et abstulit coronā de ca
pite meo. Destitit me undiq; et p̄tor:
et q̄si euulsi arbori abstulit spem meā.
Fractus est contra me furor eius: et sic
me habuit quasi hostem suū. Simul
venērūt latrones eius: et fecerūt sibi vi
am p̄r me: et obsederūt in gyro taber
nacula meū. Fratres meos lōge fecit
a me: et nos mei quasi alieni recesserūt
a me. Dereliquerūt me p̄p̄inqui mei: et
qui me nouerant obliui sunt mei. In
quidini domus mee et acille mee hanc
alienum habuerunt me: et quasi p̄ci
grinus sui in oculis eorum. Secum
meū vocaui et non respōdit: ore pro
prio deprecabar illū. Malitū meū reho
ruit: oror mea: et orabam filios uteri
mei. Saulci quoq; despiciēbāt me: et
cū ab eis recessissem detrahebāt michi.
Abominati sunt me quondā cōsilia
ei⁹ mei: et quē maxime diligetā auersa
tus est me. Pellī mee cōsumptis carni
bus adhēsit os meū: et derelicta sunt

tantummodo labia circa dentes meos.
Misereamini mei misereamini mei salu
vos amici mei: quia manus domini
tetigit me. Quare p̄sequimini me sicut
de⁹: et caribus meis saturamini. Quis
michi tabuat ut scribantur sermones
mei? Quis michi det ut regeremur in
libro filo ferreo et plūbi lamina: vel
ut sculpātur in silice? Scio enī qd re
demptor meus uiuat et in nouissimo
de terra surrectur⁹ suū. Et rursum circū
dabor pelle mea: et i carne mea uidebo de
um. Quē uisur⁹ sū ego ipse: et oculi mei
cōspiciētur sicut: et non alius. Reposita
est hec sp̄s mea in sinu meo. Quare er
go nunc dicitis p̄sequamur eū: et radi
cem uerbi inueniam⁹? cōtra eū? fugite
ergo a facie gladij: qm̄ ulcus iniquitatis
gladij ē: et scitote esse iudiciū. **xvi**

Respondens autē sophar naama
ethiens dixit. Quid ego cogitatione
mee rare succedū sibi: et mēs in diuer
sa rapitur. doctrinam qua me arguis
audiā: et sp̄ritus intelligentie mee re
spōdet michi. Hoc scio a p̄cipio
q̄ quo est positus homo sup̄ terrā: op
laus impiorū breuis fiet et gaudiū p̄
ceite ad instar pūdi. Si ascenderit ulq;
ad celū supbia eius: et caput eius nu
bes tetigēit: quasi stragulum in fine
perdetur: et qui eū uiderāt dicent. Ubi
est? Velut somniū auolans nō inue
nietur: trāsiet sicut visio nocturna. Vi
culus q̄ eū uiderat non uidebit: neq;
ultra intuebit eū locus suus. Filij ei⁹
atrerentur egestate: et manus illi⁹ red
dent ei dolorem suū. Ossa eius imple
buntur uicis adolescentie eius: et cum
eo in puluere dormient. Cū enī dulce
fuerit in ore eius malū: abscondit illud
sub lingua sua. Parcerit illi et non de
relinquet illud: et celabit i gutture suo.

Panis eius in uetro illius uertetur in
fel aspidū intussecus. Diuitias quas
deuorauit euomet: et de uentre illius
recreat eas deus. Caput aspidum su
get: et occidet eū lingua vipere. Non
uideat riuulos fluminis torrens: mel
lis et butiri. Luct que fecit omnia: nec
tamen cōsumetur. Iuxta mētitudine
ad inuentionē suā sic et sustinebit:
quoniam cōtingens nudauit pauperis
domū: rapuit et nō edificauit eā: nec ē
satiā⁹ uentre eius. Et cū habuerit que
cōcupierat: possidere nō poterit. Non
remāsit de cibo eius: et p̄pterea nichil
permanebit de bonis ei⁹. Cū satiatus
fuerit atabit⁹: et uabit⁹: et omnis dolor
iteret sup̄ eū. Vtinā impleatur uenter
eius ut emittat in eū ira furoris sui: et
pluat sup̄ illū bellū suū. Fugiet arma
ferece et iteret in arcū reum: redud⁹ et
egredietur de vagina sua: et fulgurās
in amaritudine sua. Vadit et ueniet
sup̄ ei⁹ horribiles: omnes tenebre abscō
p̄te sunt in oculis eius. Deuorabit
eū ignis qui nō succendit: affliget reli
ctus in tabernaculo suo. Reuelabit reli
quias iniquitatis eius: et terra surget aduer
sus eū. Appetū erit genus dom⁹ illi⁹:
detrahetur in die furoris dei. Hec est
pars hominis impij a deo: et heredi
tas uerborum ei⁹ a domino. **xvii**

Respondens autē iob dixit. Audite
quēto sermones meos: et ageris
p̄mittam. Sustinete me ut et ego lo
quar: et post mea si uidebitur uerba
ridere. Aliquid cōtra hominē disputa
tio mea est: ut scietis non debēā cōtri
stari. Attendite me et obstupescite: et
sup̄ponite digitū ori uestro. Et ego
quādo recordatus fuero peccatorū meoꝝ:
et cōuertit carnē meā reuor. Quare ergo
impj uiuūt subleuari sūt cōstortatiq;

diuitijs? Semē eorū permanet coram
eis: propinquorū uirga et nepotum in
cōspicu eorū. Domus eorū secure sūt et
parat: et non est uirga dei sup̄ illos.
Bos eorū cōcepit et nō abortiuit: vacca
p̄cepit et nō est priuata fetu suo. Egre
diuntur quasi greges paruuli eorū: et
infantes eorū egulāt lusuibus. Tenent
tympanū et cytharam: et gaudent ad
sonitū organi. Ducunt in bonis dies
suos et in pūdo ad infernū descendūt.
Qui dixerūt deo recede a nobis: et sciet
iam uiaq; tuarū nolumus. Quis est
omnipotēs ut seruiamus ei? Et quid
nobis prodest si orauerim⁹ illū? Ve
runtamen quia non sunt in manu ei⁹
orū bona sua: cōsiliū impiorū longe
sit a me. Quodēns lucerna impiorū ex
tinguetur: et superueniet eis inundatio:
et dolores diuident furoris sui. Erunt
sicut palee ante faciem uenti: et sicut fauil
la quā uirgo dispergit. Deus seruabit
seipsi illius dolore patris: et cū reddide
rit tunc sciet. Videbit oculi eius inter
fectionē suā: et de furore omnipotentis
bibet. Quid enī ad eū p̄ccat⁹ de domo
sua post se? Et si numerus mensum
eius dimidiatur? Aliquid deū docuit
quispiā sciētā qui reclusos iudicat?
Iste moritur robustus et sanus diues
et felix: viscera eius plena sunt adipe:
et medullis ossa illi⁹ reuigantur. Alius
vero morit⁹ in amaritudine anime sue
absq; ullis opib⁹: et tamē simul in pul
uere dormient: et uerones operient eos.
Ecce noui cogitationes uestras: et sen
tentias dēt me iniquas. Dicitis enī.
Ubi est domus principis: et ubi tabe
rnacula impiorū? Interrogate quēlibet
de uisitorib⁹: et hīc eadē illū intelligere
nō gnosceris. Quia in die p̄ditionis
seruatur mal⁹: et ad diē furoris ducet.

Quis arguet corā ro vias eius: et que fecit quis reddet illi: Ipse ad sepulcra ducitur: et in cōgerie mortuorum vigila bit. Dulcis fuit gloriis coram: et post se omnem hominem trahet: et ante se innumerabiles. Quomodo igitur cōsolamini me frustra: cū respōsio v̄ra repugnare ostēda sit veritatem? **xxv**

Respōdens autē eliphaz thēmanites dixit. Nunquid deo potest cōparari homo: etiā cū p̄fēde fuerit sciētie? Quid prodest deo si iustus fueris: aut qd ei cōfers si immaculata fuerit vita tua? Nūquid amicus arguet te: et vertet tecū in iudiciū: non p̄pter malitiā tuā plurimā et infinitas iniquitates tuas? Abstulisti enī pignora terrarum tuorum sine causa: et nudos spoliasti vestibus. Aquā lassio nō dedisti: et esuriēti subtraxisti panē. In fortitudine brachij tui possidebas terrā: et potentissimus obuietas eā. Viduas dimisisti vacuas: et laceros pupillos comminuisisti. Propterea circumdatus es laqueis: et conturbat te formido subita. Et putabas te tenebras nō visurū: et impetu aquarū inundantiū nō oppressurū. An cogitas qd deus excelsior celo sit: et sup̄ stellarū veritē sublimetur? Et dicis. Quid enī nouit deus? Et quasi p̄ caliginē iudicat. Rubes latibulū eius: nec noctea cōsiderat: et cireas cardines celi perambulat. Nūquid semitā fecisti? custodire cupis quam calcauerūt viri iniqui qui sublati sūt ante tempus suū: et flumēs subuertit fundamentū eorum? Qui dicebat deo recede a nobis: et quasi nichil possit facere omnipotēs: estimabāt eū: cum ille implessit domos eorū bonis. Quorū sententia p̄cul sit a me. Videbūt iusti et letabūtur: et innocens subleuabit

eos. Nōne succula est cecitio eorum: et reliquias eorum deuorauit ignis? Acquiesce igitur ei et habeto pacem: et per her habebis fructus optimos. Suscipe regere illius legem: et pone sermones eius in corde tuo. Si reuersus fueris ad omnipotentē edificaberis: et longe facies iniquitatē a tabernaculo tuo. Dabit pro terra silicet: p̄ silice torrentes aureos. Et cūq; omnipotēs ora hostes tuos: et argenti rostruabit tibi. Tūc sup̄ omnipotentē delicias afflues: et eleuabis ad deū faciē tuā. Rogabis eū et exaudiet te: et vota tua reddet. Decretis rem: et vertet tibi: et in visis tuis splendebit lumen. Qui enī humiliat: fuerit ex in glia: et q̄ indignauerit oculos ipse saluabit. Saluabit innocēs: saluabitur autē iudicia manū suarū. **xxvi**

Respōdens autē iob ait. Nūc q̄ in amaritudine est sermo meus: et manus plage mee aggravata est sup̄ genitū meum. Quis michi tribuat ut cognoscat et inueniā illū: et veniā ulq; ad solū eius? Donā corā eo iudiciū: et os meū replebo in cōfessionibus: ut sciam verba que michi respondet: et intelligā quid loquat michi. Nolo multa fortitudine cōcedat meū: nec magnitudinis sue mole me premat. Proponat equitatem cōtra me: et proueniet ad victoriā iudiciū meū. Si ad orientem iterō nō appareat: et ad occidentem nō intelligā eū. Si ad sinistram quid agam? Nō apprehendā eū. Si me veritatem ad deū: non videbo illū. Ipse veto sit viā meā: et p̄babit me quasi aurū qd p̄ ignē trāsit. Vestigia eius secutus est p̄s me: viā eius custodiui: et nōti dedinaui ex ea. A mādans labiorū ei? nō recessi: et in sinu meo abscondi verba oris eius. Ipse enī solus est

et nemo auertere potest cogitationem eius: et anima eius quodcūq; voluit hoc fecit. Cūq; repleuerit in me voluntatem suā: alia multa similia prelo sunt ei. Et idcirco a facie eius turbat sum: et cōsiderās eū timore sollicitor. Deus molluit cor meum: et omnipotēs conturbauit me. Non enim p̄cepit propter imminentes tenebras: nec facie meam operuit caligo. **xxvii**

Ab omnipotente nō sunt abscondita tempora: qui aut nouerūt eū ignorat dies illius. Filij tenuinos transulerūt: diripiuerūt greges: et pauperū ros. Alimū pupillos abegerūt: et abstulerūt p̄ pignore locum vidue. Subuertērūt pauperū viā: et oppresserunt pariter mansuetos terre. Filij q̄si onagri in deserto egrediūtur ad opus suū: vigilātesq; ad p̄dā p̄terant pānem liberis. Agnū nō suū deuenerūt: et vineā eius quē vi oppresserūt vindemiant. Andos dimittūt homines indumenta tollentes: quibz nō est op̄tinē: cum in frigore: quos ymbres montū rigant: et nō habētes velamē amplexantur lapides. Vm fecerūt depredantes pupillos: et vulgū pauperū spoliauerūt. Audis et incedētibz absq; vestitu et esuriētibz tulerūt spicas. Interacuos eorum mercediati sunt: qui calcas corularibz sinūt. De ciuitatibz fecerūt viros genere: et anima vulneratorū clamabit. et de in vltū abire nō parit. Ip̄i fuerūt rebelles luminis. Redierūt vias ei: nec reuersi sunt p̄ sentias illius. Nāne primo conlurgit hominūda: interfecti egerunt et pauperūq; nodem vero erit quasi fur. Mulus adulteri obleuat caliginē dīcis: nō me videbit oculus: et operiet vulum suū. Perforat in tenebris domos sicut

in die cōdixerant sibi: et ignorauerunt lucem. Si subito apparuerit aurora arbitrant̄ umbrā mortis: et sic in tenebris quasi in luce ambulāt. Leuis est sup̄ faciē aque. Maledicta sit pars eius in terrā: nec abulet p̄ viā vinearum. Ad nimium calorem trāhet ab aquis niuiū: et usq; ad inferos peccatū illius. Obliscatur eius misericordia. Dulcedo illi? vermes. Nō sic in cōcordatione: sed contraxit sicut lignū infensum. Paut enī Beileu: et que nō pariter uidue bene nō fecit. Detraxit fortes i fortitudine sua: et cū recessit nō crederet vite sue. Dedit ei deus locū penitentie: et ille abutit eo in superbia. Vultū autē ei sunt in visis illius. Eleuari sūt ad modicū et nō subsistunt: et humiliabūt sicut omnia et auferentur: et sicut lūmitates spicaz cōterent. Nō si nō ita qd me potest arguere esse mentitū: et p̄ter dē v̄ra mea? **xxviii**

Respōdens autē baldad suires dixit. Potestas et terror apud eū ē: q̄ facit cōcordiā i sublimibz suis. Nūquid est numerus militū ei? et sup̄ quē non surget lumen illius? Nūquid iustificari potest homo cōparatus deo: aut apparere mundus natus de muliere? Ecce luna etiam non splendet: et stelle non sunt munde in conspectu eius: quanto magis homo putredo et filius hominis peruersus? **xxix**

Respōdens autē iob dixit. Cuius adiutor es? Nūquid imbecillū: et sustentas brachiū ei? qui non ē fortis? Cui dedisti consiliū? forsitan illi qui nō habet sapiētiā: prudentiam tuā ostendisti plurimā. Quem docere voluisti? Nōne eū q̄ fecit spiramētū? Ecce gigantes genuit sub aquis: et q̄ habitant cū eis. Audus est infernus

rorā illo: et nullū est opertimentū pedi-
tioni. Qui extendit aquilonē super va-
tium: et appēdit terrā sup nichilū. Qui
ligat aquas in nubibus suis: ut nō
erumpant pariter deorsum. Qui cūctet
vultum solij sui: et expandit sup illud
nebulam suā. Terminū circumdedit a-
quas: usq; dum finiant lux et tenebre.
Colūne celi cōcremascūt: et pānent ad
mutū eius. In fortitudine illius repen-
te maria cōgregata sunt: et prudētia
eius percussit superbum. Spiritus ei⁹ or-
navit celos: et obsecravit manu ei⁹
eductus est coluber tortuosus. Ecce hec
ex parte didici sunt viarum eius. Et
cū vix parvam stillam senonitis e-
ius audierim⁹ q̄s poterit contritū ma-
gnitudinis illius intueri? **xxv**

Addidit q̄ iob assumēs parabo-
lam suā et dixit. Vivit deus qui
abstulit iudiciū meū et omnipotens q̄
ad amaritudinē adduxit animā me-
am: quia donec superet altitus in me
et spiritus dei in narib⁹ meis non lo-
quētur labia mea iniquitatē: nec lin-
gua mea meditabit mendaciū. Absit
a me ut iustos esse vos iudicē. Donec
deficiā nō recedā ab innocentia meā.
Iustificatiōe meā quā cepi regere nō
deseram. Neq; cū reprehendit me cor
meū: in omni vira mea. Sicut impius
inimicus meus: et adversarius meus
quali iniqu⁹. Que est enī spes ypocrite
si auare rapiat: et non liberet deus a-
nimā ei⁹? Nūquid d⁹ audiet clamo-
rem eius cū venerit sup eū angustia?
Aut poterit in omnipotēte delectari: et
invoCare deū omni tempore? Docebo
vos p̄ manū dei que omnipotētis ha-
beat: nec abscondam. Ecce omnes vos
nostis: et quid sine causa vana loqui-
mini? Hec est pars hominis impij

apud deū: et hereditas violentorum
quā ab omnipotēte suscipiunt. Si mul-
tiplicati fuerint filij eius i gladio eūcti:
et nepotes eius nō saturabūtur pane.
Qui reliqui fuerint ex eo sepelientur in
interitū: et vidue illi⁹ nō plorabūt. Si
cōportaverit quasi terra argentū et si-
cut lutū preparaverit vestimenta: pre-
parabit quidē sed nūq; vestietur illis:
et argentū innocens dividet. Edifica-
vit sicut tinea domū suā: et sicut cultor
fecit umbraculū. Dives cū dormierit
nichil secū auferet: aperiet oculos suos
et nichil inueniet. Apprehendit eū q̄si
aqua inopia: et node opprimit eū tem-
pestas. Tollerit eū vēs? uras et auferet:
et velut turbo rapiet eū de loco suo. Et
miserit sup eū: et nō parcerit de manu ei⁹
fugies fugiet. Stringerit sup eū manus
sue: et sibilabit sup illū inuēs locū ei⁹.

Habet argentū venas: **xxvi**
suas p̄cipia: et aurū locus est
in quo constat. Sferū de terra tollitur:
et lapis solutus calore in ea vertitur.
Tempus posuit tenebris: et universos
finem ipse cōsiderat. Lapidem quoq;
caliginis et umbram mortis dividit
correns a p̄lo p̄reginat: eos quos
oblitus est pes egenis hominis et in-
uios. Terra de qua oriebatur panis:
in loco suo igni subuersa est locus sa-
phiri lapides eius: et glebe illi⁹ aurum.
Semitā ignoravit avis: nec iuuēnis
est oculos vulucri. Nō calcaverūt eā
filij israhel: nec p̄cāsiuit p̄ eā lema.
Ad salitē extendit manū suā: subin-
it a radiab⁹ mōtes. In p̄cis riuos egē-
dit et omne p̄ciōsū vidit oculus ei⁹. Pro-
funda q̄ fluminoj securatus est: et abscō-
dita produxit in lucē. Sapientia vero
ubi inuenitur: et quis est locus intelli-
gentie? Nescit homo p̄ciū eius: nec

inuenit in terra suauiter viuētū. Ab-
hūsus dicit nō est i me: et mare loqui-
tur nō est meū. Non dabitur aurum
obrizum pro ea: nec appendet argen-
tum in cōmuratione eius. Nō cōfere-
tindis indie colorib⁹: nec lapidi sar-
donio p̄ciōsissimo vel saphiro. Nō
adequabit ei aur⁹ vel vitis: nec cōmu-
tabitur vasa p̄ ea auri recēssa et emi-
nentia: nō cōmemorabūtur compēra-
tione eius. Trahit autē sapientia de oc-
cultis. Non adequabit ei topasion de
ethiopia: nec cōdure mūdissime com-
ponetur. Unde ergo sapientia venit:
et quis est loc⁹ intelligentie? Abscon-
dita est ab oculis omnium viuētium: vo-
lucres q̄ celi latet. Perditio et mors di-
xerūt: aurib⁹ nostris audiuim⁹ famā
eius. Deus intelligit viā eius: et ipse
nouit locū illius. Ipse enī fines mun-
di inuenit: et omnia que sub celo sunt
respiciat. Qui fecit ventis pondus: et a-
quas appendit mēsurā. Quādo pone-
bat pluuijs legem et viā p̄cellis sonā-
tibus: tūc vidit illā et enarrauit: et pre-
parauit et inuestigauit: et dixit homi-
ni. Ecce timor dñi ipa est sapientia: et
recedere a malo intelligentia. **xxvii**

Addidit quoq; iob assumēs pa-
rabolā suā et dixit. Quis michi
tribuat ut sim iuxta mēles p̄stinos:
secundū dies quib⁹ deus custodiēbat
me? Quādo splendebat lucerna eius
sup caput meū: et ad lumē ei⁹ambu-
labā in tenebris. Sicut fui in diebus
adolescentie mee: quādo deus secreto
erat in tabernaculo meo. Quādo erat
omnipotēs meū: et in circuitu meo pue-
ri mei. Quādo lauabā pedes meos bu-
bro: et petra fundebat michi riuos o-
lei. Quādo procedebā ad portā ciuita-
tis: et in platea parabant carchedonem

michi. Videbant me iuvenes et abscō-
debantur: et senes stabant assingē-
tes. Principes cessabant loqui: et di-
gitum superponebant ori suo. Vocem
suam cōhibebant duces: et lingua e-
orū gutturi suo adherēbat. Auris au-
diens beatificabat me: et oculus videns
testimoniū reddebat michi: eo q̄ libe-
rassem pauperē vociferantē: et pupillū
cui nō esset adiutor. Benedictio p̄tri-
ri sup me veniebat: et cor vidue conso-
latus sum. Iusticia indutus sum: et re-
stui me sicut vestimentū et diademate
iuditio meo. Oculi mei ceciderunt: et pes clau-
do. Pater etiam pauperum: et causam
quā nesciebā diligentissime inuestiga-
bam. Contrebam molas iniquit⁹: de
dentib⁹ illius auferēbā p̄dā mē. Dice-
bamq; in nidulo meo moriar: et sicut
palma multiplicabo dies. Radix mea
aperta est sicut aquas: et ros morabit⁹
in mēssione mea. Gloria mea semper
innouabitur: et arcus meus in manu
mea instaurabitur. Qui me audierāt
repedebāt sententiā: et intenti tacebāt
ad consiliū meū. Verbis meis addere
nichil audebant: et sup illos stillabat
eloquiū meū. Repedebāt me sicut plu-
uias: et os suū aperiebant quasi ad
ymbrem secotini. Si quando ridebā
ad eos nō credebant: et lux vultus mei
non cadebat in terrā. Si voluissē ire
ad eos sedebam primus. Cūq; sede-
rem quasi rex cū cūctate exercitū: etiam
tamen merentū consolator. **xxviii**

Nunc autē deridet me iuniorēs t̄x:
Quorū non dignabar p̄ces po-
nere cū canib⁹ gregis mei. Quorū vir-
tus manūū michi erat pro nichilo: et
vicia ipa putabantur indigni. Egesta-
te et fame steriles: qui rodebant in soli-
tudine squalorē calamitate et miseria.

Et mādēbant herbas et arborū cor-
nices: et radix iuniperorū erat cibus eorū.
Qui de cōuallibus ista rapientes: cū
singula reperissent. ad ea cū clamore
rurebant. In desertis habitabāt tor-
rentium: et in cauentis terre: uel super
glaciā. Qui inter huiusmodi letabā-
tur: et esse sub sensibz delicias cōputa-
bant. Filij sulcorū et ignobiliū: et in
terra penitus non parentes. Nunc in
eorū rancidum uersus sum: et factus sū
eis in proverbium. Abominatur me et
longe fugiūt a me: et faciē meam con-
spuere nō uerent. Pharetram enī suā
aperuit et affixit me: et fenu posuit in
os meū. Ad dextrā orientis calamita-
tis mee ilico surreperunt. Pedes meos
subuertunt: obpresserūt quasi flūdibz
fenuis suis. Dissipauerūt itinera mea:
insidiari sunt michi et preualuerūt: et
non fuit q̄ ferret auxiliū. Quasi rupto
muro et aperta ianua irruerūt sup me:
et ad meas miseras deuoluti sūt. Re-
dactus sum in nichilū. Abstrulisti qua-
si uentus desiderium meum: et uelut
nubes pertransiit salus mea. Nunc
autem in memetipso marcescit anima
mea: et possident me dies afflictionis.
Nōde os meum p̄foratur doloribz:
et qui comedunt me non dormiunt.
In multitudine eorū cōsumit uestimē-
tum meum: et quasi rapido turbine sic
circuegit me. Comparat sum luto: et
assimulat sum fauille et cineri. Cla-
mo ad te et nō exaudis me: stō et nō re-
spicis me. Mutatus es michi in reute-
lem: et in duricia manus tue aduersasti
michi. Eleuasti me: et quasi sup uentū
ponens elisti me ualide. Scio quia
iniqui tradas me: ubi cōstituta est do-
mus omni uinici. Veruntamen non ad
consumptionē eorum emittis manū

tuā: et si corruerit ipse saluabis. Stēbā
quondā sup eo qui afflidus erat: et cō-
patebatur anima mea pauperi. Ex-
stābā bona et uenerūt michi mala: pre-
solabar luce et euegit tenebre. Interi-
ora mea effabuerūt absq; ulla rege: p̄-
uenerūt me dies afflictionis. Mentes in-
redēbā: sine furore cōsurgens in turba
clamauī. Fratre sui draconū: et sociū
brutionum. Lucis mea dnigata est
super me: et ossa mea aruerūt pre cau-
mate. Hec est in ludū cythara mea: et
organū meū i uoce flentū. **xxxj.**
Pepigi sedus cū oculis meis: ut ne
cogitarem quidē de uirgine. Quā
enim partem habere in me deus desi-
peret: et hereditatem omnipotens de-
celis? Nunquid non perditio est ini-
quo: et alienatio operantibus in iusti-
tiam? Nonne ipse cōsiderat uias me-
as: et cunctos gressus meos dinume-
rat? Si ambulauī in uanitate et festi-
naui in dolo p̄s meus: appendat me
in statera iustitiae: et sciat deus simplicita-
tem meam. Si dedinauit gressus me-
os de uia: et si secutus est oculus meus
cor meum: et si in manibz meis adhe-
sit macula: seram et alius comedat: et
progenies mea eradicetur. Si deceptū
est cor meū sup muliere: et si ad hostiū
amici mei insidiatus sum: scōrū alte-
rius sit uxor mea: et sup illā incurram
alij. Hec enī nephās est et iniquitas
maxima: ignis usq; ad p̄dicionē deuo-
rans: et omnia eradicās genimina. Si
contempsisti subire iudiciū cū seruo meo
et ancilla mea: cū disceptarem aduer-
sum me. Quid enī faciā cum surregerit
ad iudiciū deus: et cū quesierit quid
respondebo illi? Nūquid nō in uero
fecit me qui et illū operatus est: et for-
mauit me in uulua mī? Si negaui

qđ uolebāt pauperibz: et oculos uidue
repedare feci. Si comedi buccellā meā
solus: et non comedit pupillus ex ea.
Quia ab infātia mea creuit mecum
misericordia: et de utero matris mee egres-
sa est meū. Si despei pretereuntem eo
qđ nō habuerit indumentū: et absq; o-
perimento pauperem. Si nō benedixe-
runt michi latera eius: et de uelleribz
genu meoru calefactus est. Si leuaui
sup pupillū manū meā etiā cū uiderē
me in porta superiore: humerus me-
us i iumenta sua cadat: et brachiū meū
cū suis ossibz cōstingatur. Semper enī
quali tumentes sup me flūdus timui
dei: et p̄dus eius fere nō potui. Si
putaui aurū robur meū: et obrizo di-
xi fiducia mea. Si letatus sū sup mul-
tis diuitijs meis: et quia plurima rep-
perit manū mea. Si uidi solem cū ful-
gere et lunā incendentē dare: et letatum
est in abscondito cor meū: et osculatus
sum manū meā ore meo. q̄ est iniqui-
tas maxima: et negatio contra deum
altissimū. Si gaudius sum ad ruinā
eius qui me oderat: et egulaui qđ inue-
nisset cor malū. Nō enī dedi ad peccā-
dum guttur meū: ut repeterem maledi-
ctis animā eius. Si non dixerūt uiri
tabernaculi mei: quis det de carnibus
eius ut saturemur. Foris nō mansit
peregrinus: ostiū meū uia tori patuit.
Si abscondi quasi hpmo p̄cām meū:
et celauī in sinu meo iniquitatē meā.
Si repaui ad multitudinē inimicū:
et despectio p̄pinquos receit me: et nō
magis tacui nec egressus sum ostiū.
Quis michi tribuat adiutorē ut desi-
deriū meū audiat omnipotens: et libe-
rabit ipse qui indicat: ut in humero
meo portem illū et circum illū quasi
coronā michi? Per singulos gradus

meos pronūciato illū: et quasi princi-
pi offeram eum. Si aduersum me ter-
ra mea clamar: et cum ipsa sulci eius
deflent. Si fructus eius comedi absq;
pecunia: et animam agriculorum e-
ius affixi: pro frumento oritur michi
tribul? et p̄ ordeo spina. **xxxij.**
Amiserūt aut tres uiri isti respon-
dere iob: eo qđ iust? sibi uideretur.
Et iratus indignatusq; est heliu fili-
us barachel buzius de cognatione ram.
Irac? est autē aduersū iob: eo qđ iustū
se esse diceret corā deo. Porro aduersū
amicos eius indignat? est eo qđ nō in-
uenissent responsionē rationabilem:
sed tantummodo cōdemnassent iob.
Igitur heliu egredauit iob loquentem:
eo qđ seniores essent qui loquebantur.
Cū aut uidisset qđ tres respondere non
potuissent: iratus est uehementer. Re-
spondensq; heliu filius barachel buzi-
us dixit. Iunior sum tpe: uos autē an-
tiquiores. Quidcirco dimisso capite ue-
ritatis sum uobis indicare meā senten-
tiam. Sperabā enī qđ eas prolixior
loqueretur: et annos multitudō doce-
ret sapientiā. Sed ut uideo spiritus est
in hpmibz: et inspiratio omnipotēis
dat intelligentiā. Non sunt longeuī
sapientes: nec senes intelligūt iudiciū.
Ideo dicam audite me: ostendā uobis
etiā ego meā scientiā. Egredauī enim
sermōnes uestros: audiui prudentiā
uestrā. Donec disceptarem in iūmoni-
bus uestris: et donec p̄cabs uos aliqd
dicere cōsiderabā. Sed ut uideo nō est
qui possit arguere iob: et respondere ex
uobis iūmonibz eius. Ne forte dicam?
inuenimus sapientiā: de? p̄ciet eum
non homo. Nichil locut? est michi:
et ego nō scdm sermones uestros respo-
debo illi. Egreduerūt: nec responderūt

ultra: abstuleruntque a se eloquiū. Quoniam igitur expectavi et non sunt locuti: steterunt nec responderunt ultra: respondebo et ego partem meam: et ostendam scientiam meam. Plenus sum enim sermonibus: et coarctat me spiritus uteri mei. In ventris mei quasi mustum absque spiraculo: quasi lagunculas novas dirupit. loquar et respirabo paululum: aperiam labia mea et respondebam. Non accipiam personam viri: et deum homini non equabo. Nescio enim quā diu subsistam: et si post modicum tollat me fador meus.

Audi igitur iob eloquia mea: et omnes sermones meos audis. Ecce aperui os meum: loquatur lingua mea in faucibus meis. Simpliciter corde meo sermones mei: et sententia labia mea pura loquuntur. Spiritus dei fecit me: et spiraculum omnipotentis vivificavit me. Si potes responde michi: et aduersus faciem meam constite. Ecce et me sicut et te fecit deus: et de rodē luto ego quodque formatus sum. Veritatem miraculum meum non te reuertat: et eloquentia mea non sit tibi grauis. Dixisti ergo in auribus meis: et vocem verborum tuorum audiui. Mūdus sum ego et absque dolo: immaculatus: et non est iniquitas in me. Quia querelas in me repperit: ideo arbitrat? ē me inimicum tibi. Posuisti i meos pedes meos: custodiuit omnes semitas meas. Hoc ē ergo in quo non es iustificatus. Respondebo tibi: quia maior sit deus homine. Aduersum eum contendis: quod non ad omnia verba responderit tibi. Semel loquitur deus: et secundo idipsum non repetit. Per somnium in visione nocturna: quando iterum sopor super homines: et dormiunt in ledulo. Tunc aperit aures virorum et

reuidens eos iussit disciplina: ut auerter hominem ab his que fecit: et liberet eum de superbia: reuens animam eius a corruptione: et vitā illius ut non reciderat in gladium. Quare par quoque per ledolum i ledulo: et omnia ossa eius mactare facit. Abominabilis ei sit in vita sua panis: et anime illius cibum aut desiderabilis. Tabetet caro eius: et ossa que recta fuerant nudabuntur. Appropinquabit corruptioni anima eius: et vita illius morietur. Si fuerit pro eo angelus loquens unum de similibus ut annunciet hominibus equitatem: miseretur eius et dicit. Libera eum: ut non descendat in corruptionem. Inueni i quos ei propiciet. Consumpta est caro eius a suppliciis: reuertat ad dies adolescentie sue. Deperabit deum et placabilis ei erit: et videbit faciem eius in iubilatio: et redet homini iustitia sua. Responde homines et dicit. Peccavi et vere deliqui: et ut recta dignus non recepi. Liberavit animam suam ne peregeret in interitum: sed vivens luteam videret. Ecce hec omnia operatur deus tibi vicibus per singulos: ut reuocet animas eorum a corruptione: et illuminet lucem videri. Attendit iob et audi me: et tace dum ego loquor. Si autem habes quod loquaris responde michi. loquere. Volo enim te appacere iustis. Quod si non habes audi me: tace et docebo te sapientiam.

Pronuntiatis itaque heliu etiam hec locutus est. Audite sapientes verba mea: et eruditi auiscite me. Auris enim verba probat: et guttur escas gustu diiudicat. Iudicium eligam: nobis: et inter nos videam: quid sit melius. Quia dixit iob iustus sum: et subuerit iudicium meum. In iudicando enim me iudicium est: violata sagitta

mea absque ullo peccato. Quis est vir ut est iob qui bibit sublationem quasi aquam: qui gradit cum operatibus iniquitatis et abulat cum viris impiis. Dixit enim non placebit vir deo: et si si curruerit eum eo. Ideo viri cordati audire me. Absit a deo impietas: et ab omnipotente iniquitas. Opus enim hominis reddet ei: iuxta vias singulorum retribuet eis. Vere enim deus non condemnabit fustea: nec omnipotens subuerit iudicium. Quis constituit alium super terram: aut quem posuit super orbem quem fabricat? est? Si direxerit ad eum cor suum: spiritus illius et flatus ad se raperet. Desideret omnis caro simul: et homo in cinerem reuertetur. Si habes ergo intellectum audi quid dicat auiscula vocem eloqui mei. Aliquid qui non amat iudicium sanari potest. Et quomodo tu qui iustus es instanti condemnas? Qui dicit regi apostata: qui vocat duces impios. Qui non accipit pignus principum: nec cognouit tyrannum cum disceptaret contra pauperes. Opus enim manuum eius sunt vniuersi. Subito moriuntur: et in media nocte turbabuntur: prosterentur: et auferentur violenter absque matu. Noli enim eius super vias hominum: et omnes gestus eorum confideat. Non sunt tenebre et non est umbra mortis: ut abscondatur ibi qui operantur iniquitatem. Neque enim ultra in hominibus potestate est: ut veniat ad deum in iudicium. Conuertit multos innumerabiles: et stare faciet alios pro eis. Non enim opera eorum: et ideo inducet nodum et contentum. Quasi impius percussit ego in loco viduentium. Quasi de industria recesserunt ab eo: et omnes vias eius intelligere noluerunt: ut perire facerent ad deum clamorem

egenti: et audiret vocem pauperum. Ipsi enim concedente pacem: quis est qui contemneret? Sequo absconderit vultum: quis est qui contempleretur eum? Et super gentes: et super omnes homines. Qui regnare facit hominibus ypochritam propter peccata ipsorum. Quia ego ego locutus sum ad deum: et non prohibebo. Si peccavi in dore me. Si iniquitatem locutus sum: ultra non addam. Aliquid a te deus repperit eam: quia displicuit tibi? Tu enim repositi loqui et non ego. Quod si quid non mihi melius loquere. Viri intelligentes loquuntur michi: et vir sapientia audire me. Iob autem fultre locutus est: et verba illius non sonant disciplinam. Patere mihi probetur iob usque ad finem: ne desinas ab homine iniquitatis: qui addit super peccata sua blasphemiam. Quare nos interci restringat: et tunc ad iudicium provocet sermonibus suis deus.

Tgitur heliu hec rursus locutus est. Aliquid equa videtur tibi tua cogitatio: ut diceret iustior deo sum? Disasti enim. Non tibi placet quod rectus est. Vel quid tibi pateris: si ego peccauero? Itaque ego respondebo sermonibus tuis: et amicus tuus eram. Suscipe velum et intue: et contemplare ethera quod aliorum te sit. Si peccaueris: quid ei nocet? Et si iniquitate fuerit iniquitates tue: quid facies contra eum? Porro si iustus egens: quid donabis ei: aut quid de manu tua accipiet? Homini qui similis tui est nocet: impii etas tua: et filii hominis adiuvabit iustitiam tuam. Propter multitudinem talium iudicatos clamabunt: et iubilabunt propter virum brachij tyrannorum. Et non dicit ubi est deus qui fecit me: qui dedit carnem in i nocte. Qui docet nos super iumenta terre: et super volucres celi: et rudis riuus. Ibi clamabunt: et non reuoluerit

propter superbiam malorum. Non ergo frustra audiet deus: et omnipotens causas singulorum intuebitur. Etiam cum dixeris non considerat: iudicare coram illo: et repeda tu. Nunc enim non inferet furor tuum: nec ulciscitur scelus valde. Ergo iob frustra aperit os suum: et absque scientia verba multiplicat. **xxv**

Addens quoque helix hec locutus est. Sustine me paululum: et iudicabo tibi. Adhuc enim habeo quod pro deo loquar. Reperta scientia meam a principio: et operatore meum probabo iustum. Vere enim absque mediatione sermones mei: et perfecta scientia perhibet tibi. Deus potentes non abiicit cum ipse sit potens: sed non saluat impios: et iudicium pauperibus retribuit. Non auferet a iusto oculos suos: et reges in solio collocat in perpetuum: et illic reguntur. Et si fuerint in carceribus: et vinciantur humilibus paupertatis: indicabit eis opera eorum: et scelera eorum: quia violenti fuerunt. Reuelabitque aurem eorum ut corripiant: et loquetur ut reuertantur ab iniquitate. Si audierit et obliuiscerint: conplebunt dies suos in bono: et annos suos in gloria. Si autem non audierint: transibunt per gladium: et consumentur in stulticia. Simulatores et callidi provocant iram dei: neque clamabunt cum vindicta fuerint. Morietur in tempestate anima eorum: et vita eorum inter effeminatos. Scripserit de angustia sua pauper: et reuelabit in tribulatione aure eius. Igitur saluabit te de ore angustia lacrimarum: et non habere fundamentum sub te. Requies autem mentis tue erit plena pinguedine. Causa tua quasi impij iudicata est: et causa iudicij recipies. Non te ergo superet ira ut aliquem opprimas: nec multitudo donorum inducat te. Depone

magnitudinem tuam absque tribulatione: et omnes robustos fortitudine. Ne propterea has nodes: ut ascendant populi pro eis. Cave ne declines ad iniquitatem. Nunc enim cepisti sequi post misericordiam. Ecce te egressus in fortitudine tua: et nullus tibi similis in legillatoribus. Quis poterit scrutari vias eius: aut quis poterit edicere operas eius iniquitatem? Memineris quod ignores opus eius: de quo ceciderunt viri. Omnes homines vident eum: unusquisque innuitur procul. Ecce deus magnus vincens scientiam nostram. Numerus annorum eius inestimabilis. Qui auferit stellas pluvie: et effudit nubes ad instar gurgitis. Qui de nubibus fluunt: que pretervenerunt cuncta desuper. Si voluerit egredere nubes quasi tentorium suum: et fulgurare lumine suo desuper: cardinesque maris operiet. Per hec enim iudicat populos: et dat escam multis mortalibus. In manibus abscondit lucem: et precipit ei ut rursus adveniat. Annuntiatur de ea amico suo: quod possessio eius sit: et ad eam possit ascendere. **xxvi**

Super hec egavit cor meum: et emotum est de loco suo. Audierit auditione in terrore vocis eius: et sonum de ore illius procedentem. Subter omnes celos ipse considerat: et lumen illius super terram. Post eum rugiet sonitus: et tonabit vox magnitudinis sue: et non investigabit cum audierit vox eius. Tonabit deus in voce sua mirabiliter: qui facit magna et inscruabilia. Qui precipit nivem ut descendat in certum: et hiemis pluvias et imbrem fortitudinis sue. Qui in manu omnium hominum signat ut noverint singuli opera sua. Ingreditur bestia lambulam suam: et in antea suo morabuntur. Ab interitibus egreditur cephale: et ab antro frigoris

stante deo cecidit gelu: et rursus lacrimis funduntur aque. Frumentum desiderat nubes: et nubes spargit lumen suum. Que lustrat cuncta per circuitum: quousque eas voluitas gubernantis duxerit: ad omne quod precepit illis super faciem orbis terrarum: huc in una tribu huc in terra sua: huc in quocumque loco miserit: die sue eas insere inveniunt. Ausculta hec iob: et considerata mirabilia dei. Numquid scis quando precepit deus pluvias: ut ostenderet lucem nubium eius? Numquid nosti semitas nubium magnas: et perfectas scientias? Nonne vestimenta tua calida sunt cum perfectata fuerit terra auro? Tu forsitan cum eo fabricas? et celos: qui solidissimi quasi creta sunt. Quid nobis quid dicam? Illi. Nos quippe involuimus tenebris. Quis narrabit ei que loquor? Etiam si locutus fuerit homo deorabitur: at nunc non videtur lucem. Subito aer rogetur in nubes: et ventus transiens fugabit eas. Ab aquilone aurum venit: et a deo formidolosa laudatio. Digne eum inveniri non possumus. Magnus fortitudine et iudicio et iustitia: et enarrari non potest. Ideo timebunt eum viri: et non audebunt contempleri omnes qui sibi videntur esse sapientes. **xxvii**

Respondens autem dominus iob de turbine dixit. Quis est iste involvens sententias sermonibus impijs? Accinge sicut vir lumbos tuos: interroga te: et responde michi. Vbi eras quando ponebam fundamenta terre? Indica michi si habes intelligentiam. Quis posuit mensuras eius si nosti: vel quis recendit super eam lineam? Super quo bases illius solidate sunt? Aut quis dimisit lapidem angulari? cum me laudaret simul astra matutina: et iubilarent

omnes filij dei? Quis condidit ostia mare quando rumpebat quasi de vulva pedens: cum ponerem nubem vestimentum eius: et caligine illud quasi panis infantie obvoluerit? Excitasti illud terminis meis: et posui velle et ostia: et dixi. Vbi huc venies: et non pedes amplius: et hic constringes tumentes fluitus tuos. Numquid post ortum tuum precepisti diluculo et ostendisti aurore locum suum: et tenuisti arcum egrediens a tere: egulisti impios re eas? Restituerit ut lumen signaculi: et stabit sicut vestimentum. Auferetur ab impijs lux sua: et brachium egressum constringetur. Numquid ingressus est profundum maris: et in novissimis abissi deambulasti? Numquid aperire sunt tibi porte mortis: et ostia tenebrosa vidisti? Numquid considerasti latitudinem terre? Indica michi si nosti quia in qua via lux habitat: et tenebrarum quis locus sit: ut duras unguodque ad finis suos: et intelligas semitas domus eius. Sciebas tunc quod nasciturus esses: et numerum dierum tuorum noveras? Numquid ingressus es thesauros nivis aut thesauros gradinis aspersisti: que paravi in tempus hostis: in die pugne et belli? Per quam viam spergitur lux: dividitur etrus super terram? Quis dedit vehementissimo rubri cursum: et viam sonantis conituit: ut plueret super terram absque homine in deserto ubi nullus mortalium commoratur: ut impleat inania et desolata: et producat herbas virentes? Quis est pluvie pater: vel quis genuit stillas roris? De cuius utero egressa est glacies: et gelu de celo quis genuit? In similitudine lapidis aque durantur: et superficies abissi constringitur. Numquid coniungere valebis mirantes stellas plades: aut

giri ardui poteris dissipare? Nunquid producis luciferum in igne suo? et speculum super filios terre resurgere facies? Nunquid nocti ordinem celeret pones rationem eius in terra? Nunquid eleuabis in nebula vocem tuam? et impletur aquarum operiet te? Nunquid mittes fulgura et ibunt? et reuerentia dicet tibi asinus? Quis posuit in visceribus hominis sapientiam? vel quis dedit gallo intelligentiam? Quis enarrabit celorum rationem? et cunctum celi quis dormire faciet? Quando fundabat pulvis in terram? et glebe compingebatur? Nunquid rapies leone predam? et animam catulorum eius implebis? quando cubat in antris et in specubus insidiant? Quis preparat coruus escam suam? quando puli eius clamant ad deum vagantes eo quod non habeant cibos? **xxxv**

Nunquid nocti tempus partus ibi? in partibus: vel parturientes creuas observasti? Dinumerasti mentes conceptus earum? et scisti tempus partus earum? Incuruatur ad fetum? parit: et rugitus emittit. Separantur filij earum et pergunt ad pastum: egrediuntur? et non reuertuntur ad eas. Quis dimisit onagrum liberum? et vincula eius? quis soluit? Cui dedi in solitudine domum? et tabernacula eius in terra saluginis. Contaminat multitudinem civitatis: clamorem reatoris non audit. Circumspicit mores pastue sue: et vicinia quae perquirat. Nunquid vult rinosceros servire tibi? aut morabitur ad presepem tuum? Nunquid alligabis rinoscerum ad arandum? lorum tuum? aut cinget glebas vallium posterum? Nunquid fiducia habebis in magna fortitudine eius? Et declinaves ei labores tuos? Nunquid credes illi quoniam seminem reddet tibi: et area

tua congreget? Penna strucionis similis est pennis herodii et accipitris. Quando desinit quia sua in terra: tu forsitan in pulvere calcas eas? Obliviscitur quod pes contulerat eas: aut bestia agri contrahit. Duratur ad filios suos quasi non sint sui: frustra laboravit nullo timore cogere. Privavit etiam eam de sapientia: nec dedit illi intelligentiam. Cum tempus fuerit in altis alas erigit: deridet equum et altissimam eius. Nunquid prebet equo fortitudinem? aut circumdabis collo eius hinni? Nunquid suscitabis eum quasi locustas? Gloria narium eius terror: terra vngula fodit. Exultat audax: in occursum pergit armatis. Contemnit pavorem: nec redit gladio. Super ipsum sonabit pharetra: vibrabit hasta et cipeus. Fruens et frangens sorbet terram: nec reputat rubere sonare clangorem. Vbi audierit bucinam dicit vah: procul odoratur bellum: et exhortatione ducit? et ululatu exercitus. Nunquid per sapientiam tuam plumine accipiter: repandens alas suas ad austrum? Nunquid ad presepem tuum eleuabitur aquila: et in arduis ponet nidum suum? In partibus manet: et in precipitiis silicibus commoratur: atque inaccessis rupibus. Unde contemplantur escam: et de longe oculi eius prospiciunt. Nulli est latibunt sanguine: et ubique: cadaver fuerit statim adeit. Et adiecit dominus: et locutus est ad iob. Nunquid qui contendit cum deo: tam facile conquiescat? Vt qui arguit deum: debet et respondere ei. Respondens autem iob domino dixit. Qui leviter locutus sum: respondere quid possum? Manum meam ponam super os meum. Vnum locutus sum quod non videram? et aliter: quibus ultra non addam. **xl**

Respondens autem dominus iob de cubiliis suis: interrogabo te: et indica michi. Nunquid iterum facies iudicium meum? et condemnabis me ut iustificeris? Et si habes brachium sicut deus et voce similis tonas: circumda tibi decorem? et in sublimem erigere: et esto gloriosus et speciosus induere vestibus. Disperge superbos in furore tuo et confunde eos: et respice omnes arrogantes humilia. Respire cunctos superbos et confunde eos: et ceteros impios in loco suo. Absconde eos in pulvere simul: et facies eorum demerge in foueam: et ego confitebor quod saluare te possit deus tuus. Ecce behemoth quem feci tecum: sicut quasi bos comederit fortitudo eius in lumbis eius: et virum illius in umbilico ventris eius? Exingit caudam suam quasi cedrum: necui restitulum eius prole sunt. Vasa eius velut fulgur eius: cartilago illius quasi lamina ferrea. Ipse est principium viarum dei. Qui fecit eum applicabit gladium eius: hinc mores herbas fecit. Vires bestie agri ludet ibi: sub umbra dormit in secreto calami: in locis humilibus. Proterunt umbrae umbram eius: circumdabunt eum salices torrentis. Ecce abscondit fluvium et non mirabitur: et habet fiduciam quod in fluat iordanis in os eius. In oculis eius quasi hamo capiet eum: et in sudibus perforabit naves eius. An regnare poteris leviathan hamo? et si ne ligabis linguam eius? Nunquid pones circulum in naribus eius? aut armilla perforabis maxillam eius? Nunquid multiplicabit ad te precor: ut loqueri tibi mollior? Nunquid faciet tecum padum: et accipies eum sicut semperitum? Nunquid illud es ei quasi aurum? aut ligabis eum ancillis tuis? Concedent eum amici:

dividet illum negotiatores. Nunquid implebis sagenas pelle eius? et gurgustium piscium capere illius? Pones super eum manum tuam? Memoro belli: nec ultra addas loqui. Ecce spes eius frustra erit: et videris cunctis precipitabit. **xli**

Non quasi crudelis suscitabo eum. Quis enim resistere poterit vulnui meo? et quis ante dedit michi ut reddam ei? Vires quae sub celo sunt mea sunt. Propterea ei verbis poteris: et ad deprecandum compositis. Quis revelabit faciem indumenti eius? Et in mediu oris eius? quod intrabit? Portas vultus eius quis aperiet? Per gremium dentium eius formido: corpus illius quasi sacra fusilia: copadum squamis se premens. Vna vni coniungitur: et ne spiraculum quidem incedit per eas. Vna alteri adhaerebit: et teneres se nequaquam sepebuntur. Sternutatio eius splendor ignis: et oculi eius ut palpebre diluculi. De ore eius lampades: praedict: sicut rede ignis accense de naribus eius? praedict fumus: sicut olle succense atque ferventis. Halitus eius prius ardere facit: et flamma de ore eius egreditur. In collo eius morabitur fortitudo: et facies eius praedict egestas. Membra carum eius cohercentia sibi. Mittere cetera eum fulmina: et ad locum alium non ferentur. Cor eius indurabitur quasi lapis: et stringetur quasi mallitoris incus. Cum sublat fuerit timebunt angeli: et ceteri purgabuntur. Cum apprehenderit eum gladius subsistere non poterit: neque hasta neque torax. Reputabit eum quasi paleam ferre: et quasi lignum putridum es. Non fugabit eum vir sagittarius: in stipulam vesti sunt ei lapides funde. Quasi stipulam estimabit malleum: et decidet vibrantem hastam. Sub ipso erit radium solis: et sterneret sibi aurum quasi lutum.

seueretere faciet q̄si ollā profundum
maris: p̄net quasi cū unguita bulli-
unt. Post eum lucebit semina: estimā-
bit abissum quasi senescentem. Non
est super terram potestas que compa-
retur ei: qui factus est ut nullum ti-
meat. Quis sublimis videt: ipse est rex
super universos filios superbie. **xlj**

Respondens autem iob dñō dixit.
Scio q̄a omnia potes: et nulla te
latet cogitatio. Quis est iste qui celat
cōsiliū absq̄ scientia? Ideo insipienter
locutus sum: et que ultra modū excede-
rent sciētia meā. Audi et ego loquar:
interrogabo te et responde michi. Au-
diu auri audiu te: nūc autē oculus
meus videt te. Quidcirco ipse me respici-
do: et ago penitentiā in saivilla et cine-
re. Postq̄ autē locutus est de v̄ba hec
ad iob: dixit ad eliphaz themanitem.
Iratus est furor meus in te et in duos
amicos tuos: quoniam nō estis locuti
corā me rectū sicut seruus me⁹ iob. Su-
mite ergo vobis septem thauros et se-
ptem arietes: et ite ad seruū meū iob:
et offerre olocaustum pro vobis. Iob
autē seruus me⁹ orabit pro vobis. faciem
ei⁹ suscipiā: ut nō vobis imputeū
stulticia. Neq̄ enī locuti estis ad me
recta: sicut seruus me⁹ iob. Abiecit ergo
eliphaz themanites et baldach suites
et sophar naamatites et fecerūt sicut
locutus fuerat dñs ad eos: et suscepit
deus faciem iob. Dñs q̄ conuersus
est ad penitentiā iob: cū oraret pro a-
micis suis. Et addidit domin⁹ omnia
quęcūq̄ fuerāt iob duplicia. Venērūt
autē ad eū omnes fratres sui et universę
sorores sue et cūcti qui nouerāt eū pri-
us: et comederūt cū eo panē in domo
eius. Et nouerūt sup eū caput: et cōso-
lati sūt eū sup omni malo qđ intulerat

dñs sup eum: et dederūt ei unusquisq̄
quem unam et in aurem auream unā.
Dñs autē benedixit novissimis iob
magis quā principio ei⁹. Et facta sūt
ei quatuordecim milia quīu et sex mi-
lia camelorū: et mille iuga bovū et mil-
le asine: et fuerūt ei septē filij et tres filie.
Et vocavit nomē un⁹ dñe: et nomen
secūde cassiam: et nomē tercię romul-
bi. Nō sunt autē inuente mulieres spe-
cialē sicut filie iob: in uniuersa terra. De-
ditq̄ eis pater suus hereditatē inter fra-
tres eay. Vixit autē iob post hec centū
quadragesimā annos: et vidit filios suos et fi-
lios filiorū suorū usq̄ ad quartā gene-
rationē: et mort⁹ ē senex et plenus dieb⁹.
**Explicit liber iob: incipit prologus
littere ieronimi p̄bri n̄p̄salterij.**

Daltemū come dudū pos-
tus emendat⁹: et iuxta septu-
aginta interpretes: licet ruri-
sim magna tamē ex parte
correcet⁹. Quod quia rursūm videt⁹
o paula et eustochij scriptorū viciō de-
prauatū: plulq̄ antiquum errorem qđ
nouā emendationē valere: me cogitās
ut veluti quodam nouali saltū iam
acutū rectam et obliquis sulcis rena-
scentes spinas eradiceam: equū esse dñe
res: ut qđ crebro pullulat crebrius suc-
cidatur. Vnde consueta p̄fatione cō-
moneo: tam vobis quib⁹ forte labor iste
desudat. quā eos qui exemplaria isti
usmodi habere voluerit: ut qđ diligen-
ter emendauit: cū cura et diligētia tras-
scribanat. Nōt sibi unusquisq̄: vel
iacetam lineā: vel radiatā signa. id
est obolos: vel asteriscos: et ubiq̄q̄
viderit virgulā p̄cedentem: ab ea usq̄
ad duo p̄nta que impressim⁹: sciat in
septuaginta translatoribus plus ha-
bere: ubi autē p̄p̄p̄erit stelle scindunt.

de hebreis voluminib⁹ additū noue-
rit: equē usq̄ ad duo p̄nta: iuxta theo-
dotionis dumtaxat editionē: qui sim-
plicitate hui⁹modi a septuaginta inter-
pretibus nō discordat. Hec ergo et vo-
bis et studioso cuiq̄ fecisse me sciens:
nō ambigo multos fore: qui vel inui-
dia vel supercilio maleuolē contemnere
et videre p̄dara quam discere: et de
turbulento magis riuo quam de pu-
rissimo fōre potare. **Explicit prolog⁹
littere ieronimi vel soliloquiorū.**

Beaus vir qui nō
abiecit in cōsilio im-
piorū: et in via pe-
ccatorum nō stetit:
et in cathedra p̄sti-
tū nō sedit. Sed
in lege domini volueras eius: et in lege
eius meditabit⁹ die ac nocte. Et erit
tamq̄ lignū quod plantatum est secus
decursus aquarū: qđ fructū suū dabit
in tēpore suo. Et foliū eius nō defluet: et
omnia quęcūq̄ faciet prosperabūtur.
Nō sic impij nō sic: sed tamq̄ pul-
uis quē proicit v̄terus a facie terre. I-
deo nō resurgūt impij in iudicio: neq̄
peccatores in cōsilio iustorū. Quoni-
am nouit dominus viā iustorū: et iter
imporum p̄rebit. **Psalmus dauid**
Quare fecimur gētes: et ipsi me-
ditati sūt inania? Abiecit
reges terre et principes cōstituerunt in
vni⁹: aduersus dñm et aduersū cristū ei⁹.
Dirumpam⁹ vincula eorū: et piciam⁹
a nobis iugū iporū. Qui habitat in ce-
lis iridebit eos: et dñs subleuabit eos.
Tunc loquet⁹ ad eos in ira sua: et in
furore suo cōturbabit eos. Ego au-
tem cōstitui sum rex ab eo super syon
montem sanctū ei⁹: p̄dicās p̄ceptū
eius. Dominus dixit ad me filius

meus es tu: ego hodie genui te. Po-
stula a me et dabo tibi gentes heredi-
tatem tuā: et possessionē tuā finios
terre. Reges eos in virga ferrea: et tan-
q̄ vas figuli cōfringes eos. Et nūc
reges intelligite: erudimini qđ iudica-
tis terrā. Seruite dñō in timore: et ex-
ultate ei cū tremore. Apprehendite di-
sciplinam: ne quādo irascatur domi-
nus et peccatis de via iusta. Cum ex-
arserit in breui ira eius: beati omnes
qui cōfidunt in eo. **Ps dauid tuum
fugerat a facie abshalon filij sui.**

Domine qđ multiplicati sūt qui
tribulāt me: multi insurgūt ad-
uersum me. Multi dicūt anime mee:
nō est salus ipsi in deo eius. Tu autē
dñe suscepisti me: es gloria mea et ex-
altās caput meū. Vire mea ad do-
minū clamavi: et exaudivit me de mō-
te sado suo. Ego domini et soporatus
sum: et exurrexi quia dñs suscepit me.
Nō timebo milia populi cōcedan-
tis me: exurge dñe saluū me fac deus
meus. Quoniam tu p̄cussisti omnes
aduersantes michi sine causa: dentes
peccatorū cōtrivisti. Domini est sal⁹:
et super populū tuum benedictio tua.

Incipit incanunib⁹ ps dauid.
Cum invocare exaudivit me deus
iusticie mee: in tribulatione dila-
tasti michi. Misere mei: et exaudi o-
rationē meā. Filij hominū usq̄ quo
gravi corde: ut quid diligētis vanita-
tem et querētis mendacium? Et scitote
quoniam mirificauit dñs sādum suū:
dñs exaudiet me cū clamauero ad eū.
Trahimini et nolite peccare: qui di-
citis in cordibus vestris in cubilib⁹
vestris compungimini. Sacrificate
sacrificiū iusticie et sperate in domino:
multi dicunt qđ ostendit nobis bona.

Signatum est super nos lumen vultus tui domine: reddisti leticiam in corde meo. **A**scendu frumenti vini et olei tui: multiplicari sunt. **I**n pace in idipsum: domini et requiescam. **Q**uonia tu domine: singulariter in spe constitui me. **I**usue proca que hereditatem consequitur ps dauid.

Terba mea auribus precepe domine: intellige clamorem meum. **I**ntende voci orationis mee: rex meus et deus meus. **Q**uonia ad te orabo domine: mane gaudies vocem meam. **M**ane astabo tibi: et videbo: quoniam non des: volens iniquitatem tuam. **N**eq: habitabit iuxta te malignus: neq: permanebunt iniusti ante oculos tuos. **O**disti omnes qui operantur iniquitatem: perdes omnes qui loquuntur mendacium. **V**erum sanguinem et dolosum abominabitur dominus: ego autem in multitudine misericordie tue. **I**n nois in domum tuam: adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo. **D**ne deduc me in iusticia tua: propter inimicos meos dirige in conspectu meo viam meam. **Q**uonia non est in ore eorum veritas: cor eorum vanum est. **S**epulcrum patens est guttur eorum: lingua sua dolose agebat: iudica illos deus. **D**ecedant a cogitationibus suis: secundum multitudinem impietatum eorum repelle eos: quonia irascuerunt te domine. **E**t letent omnes qui sperant in te: in eternum exultabunt et habitabis in eis. **E**t gloriantur in te omnes qui diligunt nomen tuum: quoniam tu benedices iusto. **D**omine: ut scuto bone voluntatis tue coronasti nos. **I**usue in carminibus pro octava ps dauid.

Domine ne in furore tuo arguas me: neq: ira tua corripias me.

Miscere mei domine quoniam infirmus sum: sana me domine quonia contumata sunt ossa mea. **E**t anima mea turbata est valde: et tu domine usq: quoniam non uertere domine et eripe animam meam: saluum me fac propter misericordiam tuam. **Q**uonia non est in morte qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebit tibi?

Laboraavi in gemitu meo: lauabo per singulas nodos lectum meum: lacrimis meis stratum meum rigabo. **T**urbatus est a furore oculus meus: inueteravi inter omnes inimicos meos. **O**lcedite a me omnes qui operamini iniquitatem: quoniam exaudivit dominus deprecationem meam: dominus orationem meam suscepit. **E**t subleuati sunt et exultaverunt omnes inimici mei: conturbati sunt et crebescunt valde verba locuti. **I**usue in carminibus ps dauid que cantantur domino pro tribus filijs filij genium.

Domine deus meus in te speravi: saluum me fac ex omnibus persequentibus me et libera me. **N**e quando rapiat ut leo animam meam: dum non est qui redimat neq: qui saluum faciat. **D**ne deus meus si feci istud: si est iniquitas in manibus meis. **S**i reddidi retribuentibus michi mala: decedam merito ab inimicis meis inanis. **P**ersequatur inimicus animam meam et comprehendar: et conuoluet in terra viam: et gloriam meam in puluere deducat. **E**t surge domine in ira tua: et exaltare in finibus inimicorum meorum. **E**t exurge domine deus meus in precepto quod mandasti: et synagoga populi circumdabit te. **E**t propter hanc in altum regredere: dominus iudicat populos. **I**udica me domine secundum iusticiam meam: et secundum innocentiam meam super me. **C**onsume nequitia peccatorum: et dirige iustum

secutans corda et retines deus. **I**usue adiutorium meum a domino: qui saluos facit rectos corde. **D**eus iudex iustus fortis et patiens: nunquid irascitur per singulos dies. **N**isi quies fueritis gladium suum vibrabit: arcum suum tendit et parauit illum. **E**t eo parauit uasa mortis: sagittas suas ardentibus effecit. **E**cce parturit iniusticia: concepit dolorem et peperit iniquitatem. **L**acu aperuit et effudit eum: et incidit in foueam non fecit. **C**onvertetur dolor eius in caput eius: et in uertice ipsius iniquitas eius descendit. **C**onfitebor domino secundum iusticiam eius: et psallam nomini domini altissimi. **I**usue in carminibus ps dauid pro tribus filijs filij genium.

Domine dominus noster: quam ammirabile est nomen tuum in uniuersa terra. **Q**uonia eleuata est magnificencia tua: super celos. **E**t ore infantium et lactentium perfecisti laudem propter inimicos tuos: ut destruas inimicum et uicem. **Q**uonia uidebo celos tuos opera digitorum tuorum: lunam et stellas que tu fundasti. **Q**uid est homo qui memor es eius: aut filius hominis quoniam uisitas eum. **M**inisti eum paulominus ab angelis: gloria et honore coronasti eum: et constitui eum super opera manuum tuarum. **O**mnia subiecisti sub pedibus eius: omnes et boues uniuersas: insuper et pecora rapini. **A**lucres celi et pisces maris: qui pambulant semitas maris. **D**omine dominus noster: quam ammirabile est nomen tuum in uniuersa terra.

Iusue in carminibus ps dauid. **C**onfitebor tibi domine in toto corde meo: narrabo omnia mirabilia tua. **L**etabor et exultabo in te: psallam nomini tuo altissime. **I**n conuersione inimicorum meorum reuertimini: infirmabunt et peribunt a facie tua. **Q**uonia

fecisti iudicium meum et causam meam: sedisti super thronum qui iudicas iusticiam. **I**ncepisti gentes et precepisti impius: nomen eorum deletum in eternum: et in seculum sedeli. **I**nimici defecerunt fame in fine: et ciuitates destruxisti. **P**eristi memoria eorum cum sonitu: et dominus in eternum permanet. **P**arauit in iudicio thronum suum: et ipse iudicabit orbem terre in equitate: iudicabit populos in iusticia. **E**t factus est dominus refugium pauperum: adiutor in opportunitatibus in tribulatione. **E**t sperent in te qui nouerunt nomen tuum: quonia non dereliquisti querentes te domine. **P**salte domino qui habitat in syon: annunciate inter gentes studia eius. **Q**uonia requiescens sanguinem eorum recordatus est: non est oblitus clamorem pauperum. **M**iscere mei domine: uide humilitatem meam de iniuriis meis. **Q**ui exaltas me de portis mortis: ut annunciem omnes laudationes tuas in portis filie syon. **E**t exultabo in salutare tuo: infirmitas tua gentes in interitum quem fecerunt. **I**n laqueo isto quem abscondidisti: comprehensus est pes eorum. **O**gnoletur dominus iudicia facies: in operibus manuum suarum comprehensus est peccator. **C**onuertatur peccatores in infernum: omnes gentes que obliuiscuntur deum. **Q**uonia non in fine obliuio erit pauperis: patientia pauperum non peribit in fine. **E**t surge domine non confortetur homo: iudicetur gentes in conspectu tuo. **C**onstitu domine legillatorem super eos: ut sciant gentes quoniam homines sunt. **U**t quid domine recessisti longe: despicias in opportunitatibus in tribulatione. **D**um suspexit impius incenditur pauper: comprehenditur in consilijs quibus cogitant. **Q**uonia laudat peccator in

desiderijs anime sue: et iniquus be-
dicatur. **E**xacerbavit dñm peccator:
secundu[m] multitudinē[m] re sue non que-
ret. **N**on est de[us] in conspectu eius: in-
quinate sunt viri illi in omni t[em]p[or]e. **I**n-
fecit iudicia tua a facie eius: omni-
um inimicor[um] suoru[m] dominabit[ur]. **O**-
xit eni[m] in corde suo: nō[m] movebor a ge-
neratione in generationem sine malo.
Quoniam maledictione os plauit et
amaritudine et dolo: sub lingua ei[us]
labor et dolor. **S**edet in insidijs cū[m] vi-
uitib[us] in occultis: ut interficiat inno-
centem. **O**culi ei[us] in paup[er]e respiciūt:
insidiat in abscondito quasi leo in spe-
lunca sua. **I**nsidiat ut rapiat pau-
perem: rapere paup[er]e[m] dñs attrahit eū.
In laqueo suo humiliabit eū: incli-
nabit se et cadet cū[m] dñatus fuerit pau-
per. **O**ixit eni[m] in corde suo: oblitus
est deus: auertit facie[m] suā ne videat in-
finem. **E**surge dñe deus: et exaltetur
manus tua: ne obliuiscaris paup[er]em.
Propter quid irascitur impius de[us]:
dixit eni[m] in corde suo nō[m] requirer[is]. **U**-
ides quoniam tu laborē et dolorem cō-
sideras: ut tradas eos in man[us] tuas.
Et ibi derelictus est paup[er]: orphano
tu eris adiutor. **Q**uoniam brachium
peccatoris et maligni: queretur pec-
cator illi et nō[m] inuenietur. **D**ominus
regnabit in eternu[m] et in seculu[m] seculi: pe-
ribitis gentes de terra illi. **D**esideri-
um paup[er]is exaudivit dñs: p[ar]atio-
ne[m] cordis ei[us] audiuit auri[us] tua. **I**n-
dicare pupillo et humili: ne non ap-
ponat ultra magnificare se ipso su-
per terram. **I**nfinem ps dauid.
In dñs confido quoniam dicitis anime
mee: transigra in more[m] sicut pas-
ser. **Q**uoniam ecce peccatores intende-
runt arcu[m]: parauerunt sagittas suas

in phacera: ut sagittent in obscuro
rectos corde. **Q**uoniam que p[er]fecisti de-
struxerunt: iustus aut[em] quid fecit. **D**ñs
in templo sancto suo: dñs in celo sed[es]
eius. **O**culi ei[us] in paup[er]em respiciūt:
palpebre eius interrogat filios homi-
nu[m]. **D**ñs interrogat iustu[m] et impiu[m]:
qui aut[em] diligit iniquitatem odit ani-
mā suā. **P**uer sup[er] peccatores laque-
os: ignis et sulphur et spiritus p[er]cellat
pars calicis eor[um]. **Q**uoniam iustus dñs et
iusticias dilegit: equitatem vidit vultu
ei[us]. **I**nfinem ps dauid pro octaua.
Salutem me fac dñe quoniam defecit
sanctus: qui diminuit sunt ve-
ritates a filiis hominu[m]. **V**ana locu-
ti sunt unusquisq[ue] ad proximu[m] suu[m]:
labia dolosa in corde et corde locuti
sunt. **O**spendet dñs uniuersa labia
dolosa: et linguam magniloquam.
Qui dixerunt lingua[m] n[ost]ram magnifi-
cabit[ur]: labia n[ost]ra a nobis sunt:
quis noster dñs est. **P**ropter miseri-
am in op[er]e et genitrici paup[er]u[m]: nūc ex-
surget dicit dñs. **Q**uoniam in salutari:
fiducialiter agā in eo. **E**loquia dñi
eloquia casta: argētū igne examina-
tū: probatū tere purgatū sepius.
Tu domine exaudis nos et custodi-
es nos: a generatione hac in eternu[m].
In circuitu impij ambulans: secun-
dum altitudinem tuam multiplicasti
filios hominu[m]. **I**nfinem ps dauid.
Usq[ue] quo dñe obliuisceris me in-
finem: usq[ue] quo auertis facie[m] tuā
a me. **Q**uādiu ponā cōsilia in ani-
ma mea: dolores in corde meo p[er] die[m].
Usq[ue] quo exaltabitur inimic[us] me[us]
sup[er] me: respice et exaudi me dñe deu[us]
me[us]. **I**llumina oculos meos ne unq[ui]-
quam obdormiam in morte: ne quādo dicat in-
imicus meus p[er]ualui aduersus eum.

Qui tribulat me exultabit si in otio
fuerit: ego aut[em] in misericordia tua spe-
raui. **E**xultabit cor meū in salutari
tuo: cantabo domino qui bona tri-
buit michi: et psallam nomini domi-
ni altissimi. **I**nfinem ps dauid.
Dicit insipiens in corde: nō[m] est de[us].
Corrupti sunt et abominabi-
les facti sūt in studijs suis: nō[m] est qui
faciat bonu[m] nō[m] est usq[ue] ad unū. **D**o-
minus de celo prospexit sup[er] filios hy-
mini: ut videat si est intelligens aut
requirit deū. **O**mnēs declinauerunt
simul inuides facti sunt: non est qui
faciat bonu[m] nō[m] est usq[ue] ad unū. **S**e-
pulcrū patris est guttur eor[um]: lingua
suis dolose agebant: venenū aspūdū
sub labijs eor[um]. **Q**uoniam os maledicti-
one et amaritudine plenu[m] est: veloces
pedes eor[um] ad effundendū sanguinē.
Omnino et infelicitas in visis eor[um]: et
uiam pacis nō[m] cognouerunt: nō[m] est ti-
mor dei ante oculos eor[um]. **N**onne co-
gnoscent omnes qui op[er]antur iniqui-
tatem: qui deuorant plebē meā sicut e-
scam panis. **D**ominu[m] non inuoca-
uerunt: illic ceciderunt timore ubi nō[m]
erat timor. **Q**uoniam dñs in generati-
one iusta ē: cōsiliū in op[er]e studitis:
quoniam dñs spes ei[us] est. **Q**uis dabit re-
sp[er]em salutare israel: cum auerterit dñs
captiuitatē plebis sue exultabit iacob
et letabitur israel. **I**nfinem ps dauid.
Domine q[ui]s habitabit in taberna-
culo tuo: aut quis requiescet i[n]
monte sancto tuo. **Q**ui ingredit[ur] sine
macula: et op[er]atur iusticias. **Q**ui
loquit[ur] veritatem in corde suo: qui non
egit dolum in lingua sua. **H**ec fecit
proximo suo malum: et obprobriu[m]
nō[m] accepit aduersus proximos suos.
Ad nichilū deductus est i[n] conspectu ei[us]

malignus: timentes aut[em] dñm glori-
ficat. **Q**ui iurat proximo suo: non
decipit: q[ui] pecuniā suā nō[m] dedit ad usu-
ram: et numera sup[er] innocentē nō[m] ac-
cepit. **Q**ui facit hec: nō[m] mouebit in
eternu[m]. **T**ituli inscrip[ti]o ipsi dauid.
Conserua me dñe quoniam speravi
in te: dixi dñs de[us] meus es tu:
quoniam bonor[um] meor[um] nō[m] egres-
sus sum in terra eius: mirificauit omnes
voluntates meas in eis. **M**ultiplica-
te sunt infirmitates eor[um]: postea ace-
lescuerunt. **N**on congregabo cōuenti-
cula eor[um] de sanguinibus: nec mem-
oro nomina eor[um] p[er] labia mea. **D**omi-
nus pars hereditatis mee et calicis
mei: tu es qui restitues hereditatē me-
am michi. **E**umes reciderunt michi in
predarijs: etenim hereditas mea p[er]dita
est michi. **B**enedicā dñm qui tribuit
michi intellectū: insup[er] et usq[ue] ad no-
ctem inceptuerunt me renes mei. **P**ro-
uidebā dñm in conspectu meo semper:
quoniam a de[us] est michi ne cōmoue-
ar. **P**ropter hoc letatū est cor meū et
exultauit lingua mea: insup[er] et caro
mea requiescet in spe. **Q**uoniam nō[m] de-
relinques animā meā in inferno: nec
dabis sanctū tuū videre corruptionē.
Notas michi fecisti vias vite: adim-
plebis me leticia cum iultu tuo: dele-
dationes in decreta tua usq[ue] in finem.
Exaudi dñe iusticiā. **D**eus dauid.
Eam meā: intende deprecationē
meā. **A**uribus p[ri]ne orationē meā:
non in labijs dolosis. **D**e vultu tuo
iudiciū meū prodeat: oculi tui videant
equitatem. **P**robasti cor meū et v[er]-
tasti node[m]: igne me examinaisti et nō[m]
est inuenta in me iniquitas. **U**t nō[m]
loquatur os meū op[er]a hymini: pro-
pter verba labior[um] tuorū ego custodiui

onis
 us. **(F)**
 um

rixisti
 rasti in
 inimicis

mîmî
 mîmî
 mîmî
 mîmî

ut complacere eloquia oris mei: et me-
ditatio cordis mei in conspectu tuo sem-
per. **O**mnino adiutor meus: et redem-
ptor meus. **In fine ps dauid**
Exaudiat te dominus in die tribula-
tionis: protegat te nomen dei ia-
cob. **M**inistrat tibi auxilium de sancto: et
de syon tueatur te. **M**emor sit omnis
sacrificij tui: et obsecrati tui pingue
fiat. **R**ibuat tibi secundum cor tuum: et o-
mnino consilium tuum ostendat. **L**etabimur
in salutari tuo: et in nomine dei nostri
magnificabimur. **I**mpleat dominus
omnes petitiones tuas: nunc cognovi
quonia saluum fecit dominus christum suum.
Exaudiet illum de celo laudo suo: in
potentibus salus deprecetur eius. **N**on in
curtibus et his in equis: nos autem in
nomine dei nostri invocabimus. **I**psi
obligati sunt et ceciderunt: nos autem sur-
regimus et erecti sumus. **O**mnino saluum
fac regem: et exaudi nos in die qua in-
uocauerimus te. **In fine ps dauid**
Domine virtute tua letabitur rex:
et super salutare tuum exultabit ve-
hementer. **O**stendit tibi cordis eius retribu-
isti ei: et voluntate labiorum eius non frau-
dasti eum. **Q**uonia preuenisti eum in be-
nedictionibus dulcedinis: posuisti in
capite eius coronam de lapide precioso.
Quia perijt a te et tribuisti ei: longitu-
dinem dierum in seculum et in seculum seculi.
Magna gloria eius in salutari tuo:
gloria et magni decorem impones
super eum. **Q**uonia dabis eum in benedi-
ctionem in seculum seculi: letificabis eum in
gaudio coram vultu tuo. **Q**uonia rex
sperat in domino: et in misericordia altis-
simi non commovebitur. **I**nveniat
manus tua omnes inimicos tuos: de-
preca tua inueniat omnes qui te oderunt.
Pones eos ut cibum ignis in te

vultus tui: dominus in ira sua conturbabit
eos: et deuorabit eos ignis. **P**ropterea
cor de terra pedes: et semine cor a filijs
hominum. **Q**uia dedinauerunt in te ma-
la: cogitauerunt consilia que non potuerunt
stabilire. **Q**uia pones eos dorsum: in
reliquijs tuis preparabis vultum coram.
Exaltare domine in virtute tua: cantabi-
mus et psallamus virtutes tuas. **In fine**
ps dauid ps lxxviii in matutina
Deus deus meus respice in me: qua-
re me dereliquisti: longe a salute
mea verba delictorum meorum. **D**eus me-
us clamabo per diem et non exaudies: et
nocte et non ad inspiciendum michi. **Q**uia
autem in sancto habitas: laus ista. **I**n
te sperauerunt patres nostri: sperauerunt
et liberaasti eos. **A**d te clamauerunt et
salui facti sunt: in te sperauerunt et non
sunt confusi. **E**go autem sum verum
et non homo: obprobrium hominum et
abiectionis plebis. **O**mnino videns me
dereliquisti me: locuti sunt labijs meis
iniquitatem: rapuit in domino recipiat
eum: saluum faciat eum quonia vult eum.
Quonia tu es qui recipisti me de utero:
spes mea ab uteris matris mee: in te
pietatis sum et ex utero. **O**mnino
matris mee deus meus es tu: ne disces-
seris a me. **Q**uonia tribulatio proxi-
ma est: qui non est qui adiuet. **Q**uia
circumdederunt me viri multi: thauri
pingues obsederunt me. **A**peruerunt
super me os suum: sicut leo rapiens et ru-
piens. **S**icut aqua effusus sum: et di-
spersa sunt omnia ossa mea. **P**adu-
m est cor meum tanquam cera liquefactus: in me-
dio ventris mei. **A**urum tanquam res vir-
tus mea: et lingua mea adhesit fauci-
bus meis: et in puluerem mortis de-
dusisti me. **Q**uonia circumsiderunt me
canes multi: consilium malignantium

obsedit me. **E**bsedit manus meas
et pedes meos: diminuerunt ossa
ossa mea. **I**psi vero considerauerunt
et inspuerunt me: diuiserunt sibi vesti-
menta mea: et super vestem meam misce-
rent sortem. **Q**uia autem domine ne elongaueris
auxilium tuum: ad defensionem meam aspice.
Eruet a fratre deus animam meam:
et de manu canis unicum meum. **S**al-
ua me ex ore leonis: et a cornibus uni-
cornium humilitatem meam. **M**acerabo no-
men tuum fratribus meis: in medio eccle-
sie laudabo te. **Q**ui timetis dominum lau-
date eum: uniuersum semine iacob glorifica-
re eum. **Q**uia inerat eum osse semine israel:
quonia non spreuit neque despectit depre-
cationem pauperis. **N**ec auertit faciem
suam a me: et cum clamarem ad eum exaudi-
uit me. **A**perit te laus mea in ecclesia
magna: uox mea reddam in conspectu
timendum eum. **E**dem pauperes et sacra-
buntur: et laudabunt dominum qui requirit
eum: uniuersa corda eorum in seculum seculi. **R**e-
miniscuntur et conuertentur ad dominum:
uniuersi fines terre. **E**t adorabunt in
conspectu eius: uniuersa familie gentium.
Quonia dominus est regnum: et ipse domi-
nabitur gentibus. **M**anducauerunt et adora-
uerunt omnes pingues terre: in conspectu
eius ceciderunt omnes qui descendunt in ter-
ram. **E**t anima mea illi uiuet: et se-
men meum erit ipsi. **A**nnuntiabitur
domino generatio ventura: et annuncia-
bunt celi iustitiam eius: populo qui nascitur
quem fecit dominus. **Psalmus dauid**
Dominus regit me et nichil michi
deceat: in loco pascue ibi me col-
locauit. **S**uper aquam refectiois edu-
cauit me: anima mea conuertit. **O**re-
dixit me super sanctas iusticie: propter
nomen suum. **N**am et si ambulauero
in medio umbre mortis non timebo

mala: quonia tu mecum es. **A**irga
tua et baculus tuus: ipsa me consolata
sunt. **P**arasti in conspectu meo melam:
aduersus eos qui tribulant me. **I**mpin-
guasti in oleo caput meum: et calix me-
us inebrians quam pularis est. **E**t mi-
sericordia tua subsequetur me: omnibus
diebus uite mee. **E**t ut inhabitem in do-
mo domini: in longitudine dierum.
Ps dauid in prima sabbati
Domini est terra et plenitudo eius:
orbis terrarum et uniuersi qui habi-
tant in eo. **Q**uia ipse super maria fun-
dauit eum: et super flumina preparauit
eum. **Q**uis ascendit in montem domini: aut
quis habitabit in loco sancto eius. **I**nno-
centis manibus et mundo corde: qui non
accepit in vano animam suam: nec iura-
uit in dolo proximo suo. **H**ic accipi-
et benedictionem a domino: et misericordiam
a deo salutari suo. **N**ec est generatio
querentium eum: querentium faciem dei iacob.
Atollite portas principes uestras:
et eleuamini porte eterneales: et introi-
bit rex glorie. **Q**uis est iste rex glorie:
dominus fortis et potens: dominus in
prelio. **A**tollite portas principes ue-
stras: et eleuamini porte eterneales: et
introibit rex glorie. **Q**uis est iste rex
glorie: dominus uirtutum ipse est
rex glorie. **In fine ps dauid**
Ad te domine leuaui animam meam: de-
predeane me inimici mei: et ceteri uni-
uersi qui sustinent te non confundentur.
Confundantur omnes iniqua agen-
tes: super uanum. **Q**uas tuas domine
demonstra michi: et sanitas tuas edu-
ca me. **D**irige me in ueritate tua et do-
ce me: quia tu es deus saluator meus:
et te sustinui tota die. **R**eminiscere
misericordiarum tuarum domine: et misericordias

tuas que a seculo sunt. **D**elicta iuue-
tutis mee et ignorantias meas: ne me-
mineris. **S**ecundum misericordiam tuam
memento mei tu: propter bonitatem
tuam domine. **O**culus et redus domus: propter
hoc lege dabit delinquentibus in via.
Dirige menses in iudicio: doce-
bit menses vias suas. **A**nime vie do-
mini misericordia et veritas: requiren-
tibus testamentum eius et testimonia e-
ius. **P**ropter nomen tuum domine propicia-
beris peccato meo: multum est enim.
Quis est homo qui timet dominum: lege
statuit ei viam quam elegit. **A**nima
eius in bonis demorabitur: et semen eius
hereditabit terram. **F**irmamentum est do-
minus timoribus eius: et testamentum ipsi-
us ut manifestet illis. **O**culi mei sem-
per ad dominum: quoniam ipse euellit de laqueo
pedes meos. **R**espice in me et misere-
re mei: quia unicus et pauper sum ego.
Contribulationes cordis mei multipli-
cati sunt: de necessitatibus meis reue me.
Vide humilitatem meam et laborem meum:
et dimitte universa delicta mea. **R**espi-
ce inimicos meos: quoniam multiplicati
sunt: et odio iniquo odorunt me.
Custodi animam meam et reue me: non
erubescam quoniam speravi in te. **I**n-
nocentes et recti adhaeserunt michi: quia
sustinui te. **L**ibera deus israel: ex omnibus
tribulationibus suis. **Ps dauid.**
Iudica me domine quoniam ego in innocen-
tia mea ingressus sum: et in domino spe-
rans non infirmabor. **P**roba me do-
mine et tempta me: ut reue meos et
cor meum. **Q**uoniam misericordia tua
ante oculos meos est: et conspectui in
veritate tua. **N**on sedi cum consilio va-
nitatis: et cum iniqua gerentibus non in-
volui. **O** domine ecclesia malignantium:
et cum impijs non sedabo. **R**euocabo inter-

innocentes manus meas: et circumda-
bo altare tuum domine. **E**t audiam vocem
laudis: et exultarem in universa mirabilia
tua. **O** domine dilexi decorem domus
tue: et locum habitationis glorie tue.
Ne perdas cum impijs deus animam
meam: et cum viris sanguinum vitam meam.
In quorum manibus iniquitates sunt:
decepta eorum repleta est munericibus.
Ego autem in innocentia mea ingres-
sus sum: redime me et miserece mei.
Pes enim meus stetit in directo: in
ecclisijs benedicam te domine. **I**usque
placatus dauid **psalmus**
Dominus illuminatio mea
et salus mea: quem time-
bo. **O** domine: prodeus vi-
te mee: a quo tepidabo.
Dum appropinquat super me nocentes:
ut edant carnes meas. **Q**ui tribulant
me inimici mei: ipsi infirmati sunt et
recederunt. **S**i confiterar aduersum me
castra: non timebit cor meum. **S**i resur-
gat aduersum me prelium: in hoc ego
sperabo. **N**am perij a domino hanc re-
quiram: ut inhabitem in domo domini o-
mnibus diebus vite mee. **E**t videam
voluntatem domini: et visum templi eius.
Quoniam abscondit me in tabernacu-
lo suo in die malorum: protegit me in
abscondito tabernaculi sui. **I**n prece
exaltavit me: et nunc exaltavit caput
meum super inimicos meos. **C**ircumui
et immolavi in tabernaculo eius hostiam
vociferationis: cantabo et psalmum
dicam domino. **E**t exaudi domine vocem meam
qua clamavi ad te: miserece mei et ex-
audi me. **E**t ibi dixit cor meum requi-
uit te facies mea: faciem tuam domine requi-
ram. **N**e auertas faciem tuam a me:
ne deducas in ira a seculo tuo. **A**diu-
tor meus esto ne decedam a te: neque

despicias me deus salutaris meus.
Quoniam pater meus et mater mea re-
liquerunt me: dominus autem assumpsit me.
Legen pone michi domine in via tua:
et dirige me in semita recta propter in-
imicos meos. **N**e tradideris me in a-
nimas tribulantium me: quoniam in-
surceperunt in me testes iniqui: et men-
tita est iniquitas sibi. **Q**uoniam videre
bona domini: in terra viventium. **E**t specta
dominum viriliter age: et confortetur cor tuum
et sustine dominum. **Ps ipse dauid.**
Ad te domine clamabo deus meus ne
desicias a me: ne quando taceas a
me: et assimilabor descendens in la-
cum. **E**t exaudi domine vocem orationis
meae dum ero ad te: dum extollo manus
meas ad templum sanctum tuum. **N**e si-
mul tradas me cum peccatoribus: et cum o-
probrijs iniquitatem ne perdas me. **Q**ui
loquuntur pacem cum proximo suo: ma-
la autem in cordibus eorum. **O** domine illis secundum
opera eorum: et secundum nequitiam ad in-
ventionem ipsorum. **S**ecundum opera ma-
nuum eorum tribue illis: reddere retribu-
tionem eorum ipsis. **Q**uoniam non intellege-
runt opera domini et in opera manuum
eius: destruxerunt illos et non edificabis e-
os. **B**enedictus dominus: quoniam exau-
diuit vocem deprecationis mee. **O** domine
adiuutor meus et protector meus:
et in ipso sperauit cor meum et adiutus
sum. **E**t reuertit caro mea: et reuo-
luntate mea confortabor. **O** domine
fortitudo plebis sue: et protector salua-
tionum cristii sui est. **S**aluum fac populum
tuum domine et benedic hereditati tue: et rege
eos et regolle illos usque in eternum. **Ps**
dauid in consuetudine tabernaculi.
Afferte domino filij dei: afferte domino fi-
lios arietum. **A**fferte domino glori-
am et honorem: afferte domino gloriam

nomini eius: adorare dominum in acrio laudo
eius. **Uox domini super aquas: deus ma-
iestatis intonuit: dominus super aquas
multas. Uox domini in virtute: uox do-
mini in magnificentia. Uox domini con-
fingentis cedros: et confinget dominus ce-
dros libani. Et commouet eos tanquam
vitula libani: et dilectus quemadmodum
filios unicornium. Uox domini intercedens
flammam ignis: uox domini concutien-
tis desertum: et commouebit dominus desertum
radices. Uox domini parans celum
et reuelabit condensa: et in templo eius
omnes dicent gloriam. Omnes diluvium
inhabitare facit: et sedebit dominus rex in
eternum. Omnis virtute populo suo da-
bit: dominus benedixit populo suo in pace. **Ps**
canticum in dedicatione domus dauid.
Exaltabo te domine quoniam suscepisti
me: neque desisti inimicos me-
os super me. Omne deus meus cla-
maui ad te: et sanasti me. Omne e-
duxisti ab inferno animam meam: salua-
sti me a descendens in lacum. **P**sal-
te domino sancti eius: et exultent mem-
orie laudationis eius. Quoniam ira in
indignatione eius: et vita in volunta-
te eius. **A**d vespertum demorabitur fle-
tus: et ad matutinum leticia. **E**go
autem dixi in abundantia mea: non moue-
bor in eternum. Omne: in voluntate
tua prestasti decori meo virtute. **A**-
uertisti faciem tuam a me: et factus sum
conturbatus. **A**d te domine clama-
bo: et ad deum meum deprecabor. **Q**ue-
re uultus in sanguine meo: dum desce-
do in corruptionem. Nunquid con-
fitebimur tibi pulvis: aut annuncia-
bit ueritatem tuam. **A**udiuit dominus et mi-
seratus est mei: dominus factus est adiutor
meus. **C**onueristi plandum meum in
gaudium michi: conuersisti lacrum meum.**

et circūdidisti me leticia. **U**t cāter tibi gloria mea et non cōpungar: domine deus meus in eternum confitebor tibi. **I**nfinetur ps dauid pro exaltatione tua. **I**n te dñe nō confundar in eternum: in iusticia tua libera me. **I**ndina ad me aurem tuā: accelera ut eruas me. **E**sto michi in deū protectore et in domum refugij: ut saluum me facias. **Q**uoniam fortitudo mea et refugium meū es tu: et propter nomē tuū deduces me: et erueris me. **D**uces me de laqueo quē abscondidisti michi: quoniam tu es pector meus. **I**n manus tuas cōmendo spiritū meū: redemisti me dñe de periculis. **O**disti obsequantes vanitates: superuacue. **E**go autē in dño speraui: exultabo et letabor in misericordia tua. **Q**uoniam respicisti humilitatē meā: saluasti de necessitatibus animā meā. **N**ec cōdulsisti me in manibus ininīci: statuisti in loco spacioſo pedes meos. **M**iserere mei domine quoniam tribulor: cōturbat est in ira oculus meus: anima mea et uenter me. **Q**uoniam defecit in dolore uita mea: et anni mei in gemitibus. **I**nfirmata est in paupertate uirtus mea: et ossa mea cōturbata sunt. **S**uper omnes inimicos meos factus sum opprobriū uicinis meis ualde: et timor notis meis. **Q**ui uidebant me foras fugerūt a me: obliuioni dāt in tāq mortuus a corde. **F**actus sum tāq uas perditū: quoniam audiui uituperationē multorū cōmorantiū in circuitu. **I**n eo dū cōueniret simul aduersum me: accipere animā meā cōsiliati sunt. **E**go autē in te speraui dñe: dixi deus meus es tu: in manibus tuis fortes mee. **E**ripe me de manu inimicorum meorū: et a persequentibus me.

Illustra faciē tuā sup feruor tuū: saluum me fac in misericordia tua: dñe nō confundar quoniam inuocaui te. **R**ubeſcant impij: et deducantur in infernū: mura fiat labia dolosa. **Q**ue loquuntur aduersus iustū iniquitatē: in superbia et in abusione. **Q**uam magna multitudo dulcedinis tui dñe: quā abscondisti timētibz te. **P**erfecisti eis qui sperant in te: in cōspectu filiorū hominū. **A**bscondes eos in abscondito faciei tue: a cōturbatione hominū. **P**rotoges eos in tabernaculo tuo: a cōtradidione linguarū. **B**enedixisti dñs: quoniam misericorditer misericordiam suam michi in ciuitate munica. **E**go autē dixi in excessu mentis mee: protectus sum a facie guloꝝ uiciorum. **I**deo exaudisti uocē orationis mee: dum clamare ad te. **O** iligite dñm omnes sancti eius: quoniam ueritatē requirit dñs: et retribuet abundantē facientibus superbiam. **Q**uilibet agere et cōſortetur cor uestrum: omnes qui speratis in domino. **I**ntellās dauid **B**eatū quorū remiſſe sunt iniquitates: et quorū recta sunt peccata. **B**eatū uir cui non imputauit dñs peccatū: nec est in spiritu eius dolus. **Q**uoniam tacui inueterauerūt ossa mea: dū clamare tota die. **Q**uoniam die ac nocte grauata est super me manus tua: conuersus sum in erumina mea dū cōfigitur spina. **O** elidit me um cognitū tibi feci: et iniusticiā meā non abscondi. **O** i cōfitebor aduersum me iniusticiā meam dño: et tu remisisti impietate peccati mei. **P**ro hac orabit ad te omnis sanctus: in te cōponit. **Q**uoniam in dilectio aquarū multarū: ad eū non appropinquabunt. **T**u es refugium meum a

tribulatione que circūdedit me: regulatio mea erue me a circūdanibz me. **I**ntellectum tibi dabo et instruā te: in uia hac qua gradieris firmabo super te oculos meos. **N**olite fieri sicut equus et mulus: quibus nō est intellectus. **I**n chamo et fetto maxillas eorū cōstringe: qui nō appropinquāt ad te. **M**ulta flagella peccatoris: sperārem autē in domino misericordia circūdabit. **L**etamini in domino et exultate iusti: et gloriamini omnes recti corde. **I**nfine psalmus dauid **E**xultate iusti in dño: rectos decet laudare. **C**onfitemini dño in cythara: in psalterio decem cordarū psallite illi. **C**antate ei canticū nouū: bene psallite ei in uolūtaſone. **Q**uia rectū est uerbum dñi: et omnia opera ei in fide. **O** iligite misericordiā et iudiciū: misericordia dñi plena est terra. **U**erbo dñi celi firmati sunt: et spiritus oris eius omnis uirtus eorū. **C**ongregās sicut in uoce aquas maris: ponens in theſauris abissos. **T**imeat dñm omnis terra: ab eo autē cōmoueant omnes inhabitātes orbem. **Q**uoniam ipse dixit et facta sunt: ipse mādauit et creata sunt. **O**mnibus dissipat cōsilia gentiū: reprobat autē cogitationes ipsorū: et reprobat cōsilia principū. **C**onsiliū autē dñi in eternū manet: cogitationes cordis eius in generationē et generationē. **B**eatā gētiū est dñs deus eius: populus quem elegit in hereditatē sibi. **O** e celo respexit dñs: uidit omnes filios hominū. **O** e parato habitaculo suo: respexit sup omnes qui habitant terrā. **Q**ui fingit singillatim corda eorū: qui intelligit omnia opera eorū. **N**on saluat rex per multa uirtutē: et hygas non

saluabitur in multitudine uirtutis sue. **P**allax equus ad salutē: in abundantia autē uirtutis sue nō saluabit. **E**cce oculi dñi sup metuentes eū: et in eis qui sperant sup misericordia eius. **U**t eruat a morte animas eorū: et alacros in fame. **A**nima nostra sustinet dñm: quoniam adiutor et protector noster est. **Q**uia in eo letabitur cornu nostrū: et in nomine sancto eius sperauim. **E**ia misericordia tua dñe sup nos: quēadmodū sperauim? **I**n te. **P**salms dauid in uultu uultu sui omis abimelech et dimul et abimelech **B**enedicā dñm in omni tpe: semper laus eius in ore meo. **I**n dño letabit anima mea: audiat māsueti et letent. **M**agnificate dñm meū: et exaltemus nomē eius in idiplum. **E**xquisiui dñm et exaudivit me: et ex omnibus tribulationibus meis eripuit me. **A**ccedite ad eū et illuminamini: et facies ueſtre nō cōfundentur. **I**ste pauper clamauit et dñs exaudivit eū: et de omnibus tribulationibus ei saluauit eū. **I**nmittere angelus dñi in circuitu timētiū eū: et eripiet eos. **C**ustate et uidete quoniam suauis est dñs: beatus uir qui sperat in eo. **T**imeat dñm omnes sancti eius: quoniam nō est inopia timētibz eū. **O** mnes eguerunt et elurierunt: inquirētes autē dñm nō minuentur omni bono. **U**enite filij audite me: timorem dñi docebo uos. **Q**uis est homo qui uult uitā: diligite dñs uidete bonos. **P**rohibe linguā tuā a malo: et labia tua ne loquantur doli. **O** uerte a malo et fac bonū: inquirere pacē et persequere eā. **O** culi dñi sup iustos: et aures eius in preces eorum. **U**olens autē domini sup facientes mala: ut perdat de terra memoria

The first of these is the

rum iudicabitur illi. **R**espice domi-
num et custodi viam eius: et exalta-
bit te ut hereditate capias terram: cum
perierint peccatores videbis. **I**di-
impium super exaltatum: et elevatum
sicut cedros libani. **E**t transiit et re-
re non erat: quesivi eum et non est in-
uentus locus eius. **C**ustodi inno-
centiam: et vide equitatem: quoniam
sunt reliquie homini pacifico. **I**n-
iusti autem disperibunt: simul reliquie
impiorum interibunt. **S**alvus autem iusto-
rum a domino: et protector eorum in omni tribu-
latione. **E**t adiuuabit eos dominus: et li-
berabit eos: et eruet eos a peccatoribus: et
saluabit eos quia sperauerunt in eo. **ps**
dauid in memoracione sabbati
Domine ne in furore tuo arguas
me: neque in ira tua corripas
me. **Q**uonia sagitte tue infixe sunt
michi: et confirmasti super me manum
tua. **N**on est sanitas in carne mea a
facie ire tue: non est pax ossibus meis a
facie peccatorum meorum. **Q**uonia iniqui-
tates mee supergressae sunt caput meum:
et sicut onus graue grauatae sunt super
me. **P**ueruerunt et corrupte sunt cica-
trices mee: a facie insipientie mee. **D**i-
fusus sum et curuatus sum usque in
finem: tota die conturbatus ingrediebar.
Quonia lumbi mei impleti sunt illusi-
onibus: et non est sanitas in carne
mea. **A**fflictus sum et humiliatus sum
nimis: rugiebat a gemitu cordis mei.
Domine ante te domine desiderium me-
um: et gemitus meus a te non est abs-
conditus. **C**or meum conturbatum est:
dereliquit me virtus mea: et lumen o-
culorum meorum et ipsum non est mecum.
Amici mei et proximi mei: aduersum
me appropinquauerunt et recesserunt. **E**t qui
iuxta me erat de longe recessit: et vni-

faciebant qui querebant animam me-
am. **E**t qui inquirebant mala michi
locuti sunt vanitates: et dolos tota
die meditantur. **E**go autem tan-
quam surdus non audiebam: et si-
cut mutus non aperieus os suum. **E**t
factus sum sicut homo non audiens:
et non habens in ore suo redargutio-
nes. **Q**uonia in te domine spera-
ui: tu exaudies domine deus meus.
Quia dixi ne quando supergaude-
ant michi inimici mei: et dum com-
uentur pedes mei super me in magna
locuti sunt. **Q**uonia ego in flagella
paratus: et dolor meus in conspectu
meo semper. **Q**uonia iniquitatem meam
annuntiabo: et cogitabo pro peccato
meo. **I**nimici autem mei vniuersi et con-
firmati sunt super me: et multiplicati sunt
qui oderunt me inique. **Q**ui retribuunt
mala pro bonis detrahebant michi:
quonia sequebar bonitatem. **N**e de-
relinquas me domine deus meus: ne
discederis a me. **I**ncende in aduersum
meum: domine deus salutis
meae. **ps**
dauid in memoracione sabbati
Domine custodi vias meas:
ut non delinquam in lin-
gua mea. **P**osui ore me-
o custodiam: tu confisteris
peccator aduersum me. **O**mnium et
humiliatus sum et filius a bonis: et dolor
meus reuoluatur est. **Q**uia caluit cor meum
intus me: et in meditatione mea exar-
desce ignis. **L**ocus sum in lingua
mea: notum fac michi domine finem meum.
Et numerum dierum meorum qui est:
ut sciam quid desit michi. **E**cce mensu-
rabiles posuisti dies meos: et substan-
tia mea tanquam nichilum ante te. **R**ecur-
tam vniuersa vanitas: omnis spiritus vni-
uersus. **Q**uonia in imagine peccasti

homo: sed et frustra conuerbat. **Q**uia
saurizat: et ignorat cui congregabit
ea. **E**t nunc que est expectatio mea
nomen domini: et substantia mea
apud te est. **A**b omnibus iniquitatibus
meis erue me: opprobrium insipienti de-
disti me. **O**mnium et non aperui os
meum: quonia tu fecisti amicum a me
plagas tuas. **F**ortitudine manus
meae ego defeci in interpretationibus: pro-
pter iniquitatem corripisti hominem.
Et tabescere fecisti sicut araneam ani-
mam eius: veritatem vane conturba-
tur omnis homo. **E**t exaudi orationem
meam domine et deprecationem meam: auribus
per lacrimas meas. **N**e sileas quonia
aduersa ego sum apud te: et pere-
grinus sicut omnes pauperes mei. **R**emem-
te me ut redigeret priusquam abeam: et am-
plius non ero. **In hunc ps dauid**
Expectans respicui dominum: et intedi-
ci michi. **E**t exaudivit preces me-
as: et erudit me de lacu miserie et de
luto fecis. **E**t statuit supra pedes
meos: et direxit gressum meum. **E**t im-
misit in os meum canticum novum: carmen
deum novo. **V**idebunt multi et timebunt: et
sperabunt in domino. **B**eatus vir cuius est
nomen domini spes eius: et non respexit in
vanitates et insanas fallas. **M**ul-
ta fecisti tu domine deus meus mirabilia
tua: et cogitationibus tuis non est qui
similis sit tibi. **A**nnuntiavi et locutus
sum: multiplicati sunt super numerum.
Sacrificium et oblationem nolui: au-
res autem precepsi michi. **H**olocautum et
pro peccato non postulasti: tunc dixi re-
re venio. **I**n capite libri scriptum est
de me ut facerem voluntatem tuam: deus
meus volui et legem tuam in medio cordis
mei. **A**nnuntiavi iustitiam tuam in ecclesia
magna: ecce labia mea non prohibebo

domine tu fecisti. **I**ustitia tua non abscon-
di in corde meo: veritatem tuam et saluta-
re tuum dixi. **N**on abscondi misericor-
diam tuam et veritatem tuam: a consilio mul-
to. **Q**u autem domine ne longe facias mi-
serationes tuas a me: misericordia et
veritas tua semper suscepit me. **Q**uo-
niam circumdederunt me mala quorum
non est numerus: comprehenderunt me
iniquitates mee: et non potui ut vide-
rem. **M**ultiplicate sunt super capillos
capitis mei: et cor meum dereliquit me.
Complaceat tibi domine ut eruas me:
domine ad adiuvandum me respice. **Q**on-
fundantur et reuertantur simul: qui que-
runt animam meam ut auferant eam.
Auertatur retrosum et reuertatur:
qui voluit michi mala. **R**ecant conse-
cram confusionem suam: qui dicunt michi
ruge ruge. **E**t aultent et letentur super
te omnes querentes te: et dicant semper
magnificetur dominus qui diligit salu-
tare tuum. **E**go autem mendicus sum et
pauper: dominus sollicitus est mei. **A**d-
iutor meus et protector meus tu es:
deus meus ne tardaveris. **In hunc ps**
dauid. Intellectus filijs chore
Beatus qui intelligit super egenum
et pauperem: in die mala liberabit
eum dominus. **O**mnium conservet eum et vincti-
et eum: et beatus faciat eum in terra: et non
trahat eum in animam inimicorum eius.
Dominus opem ferat illi super ledum do-
loris eius: uniuersum beatum eius vela-
bit in infirmitate eius. **E**go dixi domine
miserere mei: sana animam meam quia
peccavi tibi. **I**nimici mei dixerunt ma-
la michi: quando morietur et peribit
nomen eius. **E**t si ingrediebat ut vi-
deret vana loquebatur cor eius: con-
gregauit iniquitatem sibi. **E**gre die-
batur foras: et loquebatur in idipsum.

Adversum me susurrabant omnes inimi-
ci mei: adversum me cogitabant
mala michi. Verbum iniquum consti-
tuerunt adversum me: nunquid qui dor-
mit non adiciet ut resurgat? **R**etum
homo pacis mee in quo speravi: qui
edebat panes meos magnificavit su-
per me supplantationem. **T**u autem domine
misere mei: et resuscita me et retribu-
eris. **I**n hoc cognovi quoniam volu-
isti me: quoniam non gaudebit inimicus
meus super me. **N**e autem propter inno-
centiam susceperis: et confirmasti me in con-
spectu tuo in eternum. **B**enedictus dominus
deus israel a seculo in seculum: fiat fiat. **I**n
ne intelles filius chore ps dauid
Quemadmodum desiderat cervus
ad fontes aquarum: ita desiderat
anima mea ad te deus. **S**inu autem
meo ad deum fortem vivum: quando re-
miam et apparebo ante faciem dei. **E**ve-
runt michi lacrimae meae panes die ac
nocte: dum dicit michi quodam die ubi est
deus tuus. **N**ec recordatus sum et effu-
di in me animam meam: quoniam transibis in lo-
cum tabernaculi admirabilis usque ad
domum dei. **I**n voce regulationis et
confessionis: sonus epularis. **Q**ua-
re tristis es anima mea: et quare con-
turbas me? **S**pera in deo quoniam adhuc
confitebor illi: salutare vultus mei et
deus meus. **A**d meipsum anima mea
conturbata est: propterea memor ero
tui de terra iordanis et hermonis: a
monte modico. **A**billus abillum in
vocat: in voce citharadarum tuarum.
Omnia recessa tua et flumina super
me transierunt. **I**n die mandavit dominus
misericordiam suam: et nocte canticum eius.
Apud me oratio deo vite mee: dicam
deus susceptor meus es. **Q**uare oblitus
es mei: et quare conturbatus incedo

dum affligit me inimicus. **D**um con-
finguntur ossa mea: reprobrauerunt
michi qui tribulant me inimici mei.
Qum dicunt michi per singulos di-
es ubi est deus tuus: quare tristis es
anima mea et quare conturbas me?
Spera in deo quoniam adhuc con-
fitebor illi: salutare vultus mei et deus
meus. **I**n finem psalmus dauid.
Iudica me deus: et discerne causam meam de
gente non sancta: ab homine iniquo
et doloso erue me. **Q**uia tu es deus for-
tissimus mea: quare me repulisti: et qua-
re tristis incedo dum affligit me inimi-
cus. **E**mitte lucem tuam et veritatem tuam:
ipsa me deduxerunt et adduxerunt in mon-
tem sanctum et in tabernacula tua. **E**t in-
troibo ad altare dei: ad deum qui letifi-
cat iuventutem meam. **C**onfitebor tibi
in cithara deus meus: quare tristis
es anima mea et quare conturbas me?
Spera in deo quoniam adhuc confitebor illi:
salutare vultus mei et deus meus. **I**n finem
psalmus chore intelles ps dauid
Deus auribus nostris audivimus:
opres nostri annuntiaverunt nobis.
Opus quod operatur es in diebus roboris in
diebus antiquis. **M**anus tua gentes
disperdidit et plantasti eos: afflixisti
illos et repulisti eos. **N**ec enim in gla-
dio suo possederunt terram: et brachium e-
orum non salvavit eos. **S**ed deprecata
tua et brachium tuum et illuminatio vul-
tus tui: quoniam complacuit in eis.
Tu es ipse rex meus: et deus meus: qui
mandas salutes iacob. **I**n te inimi-
cos nostros utilitabimus cornu: et in no-
mine tuo speravimus: inlurgentes in no-
bis. **N**on enim in arcu meo sperabor:
et gladius meus non salvabit me.
Salvasti enim nos de afflictionibus nostris
et odientes nos confudisti. **I**n deo

laudabimur tota die: et in nomine
tuo confitebimur in seculum. **N**unc
autem repulisti et confudisti nos: et
non egredieris in virtutibus nostris.
Avertisti nos retrorsum post inimicos
nostros: et qui oderunt nos diripi-
bant sibi. **O**rdisti nos tanquam oves e-
scorum: et in gentibus dispexisti nos.
Vendidisti populum tuum sine pretio:
et non fuit multitudo in commutatio-
nibus eorum. **P**osicasti nos oppro-
brium vicinis nostris: sublannatio-
nem et desilium hijs qui sunt in circu-
itu nostro. **P**osicasti nos in similem
dinem gentibus: commotionem ca-
pitum in populis. **T**ota die verecun-
dia mea contra me est: et confusio
faciei mee cognovit me. **V**oce repro-
brantis et obloquentis: a facie inimi-
ci et persequentis. **H**ec omnia venerunt
super nos nec oblitus sumus te: et in-
ique non egimus in testamento tuo.
Et non recessit retro cor nostrum: et
dedististi semitas nostras a via tua.
Quoniam humiliasti nos in loco
afflictionis: et cooperuit nos umbra
mortis. **S**i oblitus sumus nomen dei
nostri: et si repandimus manus no-
stras ad deum alienum. **N**onne deus
requirit ista: ipse enim novit abscon-
dita cordis. **Q**uoniam propter te
mortificasti tota die: estimasti sumus
sicut oves occisionis. **E**surge qua-
re obdormis domine: resurge et ne
repellas in finem. **Q**uare faciem tuam
avertis oblitus es inopie nostre: et
tribulationis nostre. **Q**uoniam hu-
milata est pulvis anima mea: aglutina-
tus est sicut venter noster. **E**surge domine
adjuva nos: et redime nos propter no-
men tuum. **I**n finem psalmus chore
admittitur canticum psalmo

Erudavit cor meum verbum bo-
num: dico ego opera mea regi.
Lingua mea calamus scribe: veloci-
ter scribentis. **S**peciosus forma pre-
sidijs hominum: diffusa est gratia in
labijs tuis: propterea benedixit te de-
us in eternum. **A**ccingere gladio tu-
o: super femur tuum potentissime. **S**pe-
cie tua et pulchritudine tua: intus pro-
spere procede et regna. **P**ropter veri-
tatem et mansuetudinem et iusticiam:
deducet te mirabiliter deprecata tua. **S**a-
gitta tue acule: populi sub te cadent
in corda inimicorum regis. **S**edes
tua deus in seculo seculi: virga directionis
virga regni tui. **O**ilexisti iusticiam
et odisti iniquitatem: propterea unxit
te deus deus tuus oleo leticie pre confor-
tibus tuis. **M**irra et gutta et calia a
vestimentis tuis: a domibus thurme-
is et quibus delectaverunt te filie regum
in honore tuo. **A**stitit regina a dextris
tuis in vestitu deaurato: circumdata
varietate. **A**udi filia et inclina
aurem tuam: et oblitiscere populum
tuum et domum patris tui. **E**t con-
rupiscet regem decorem tuum: quoniam
ipse est dominus deus tuus et adorabunt
eum. **E**t filie tui in muneribus: vul-
tum tuum deprecabuntur omnes divi-
tes plebis. **O**mnis gloria eius filie
regis abintus: in sinibus aureis cir-
cumamicta varietatibus. **A**dducetur
regi virgines post eam: proxime eius
afferentur tibi. **O**fferentur in leticia
et regulatione: adducentur in templum
regis. **P**ro patribus tuis nati sunt
tibi filij: constitues eos principes su-
per omnem terram. **A**men et nomen
tui domine: in omni generatione et
generatione. **P**ropterea populi confite-
buntur tibi in eternum: et in seculum seculi.

In finem filius chore p archanis
Deus noster refu. psalm dauid
gum et virtus: adiutor in tri-
bulacionibus que inueniunt nos
minis. **P**ropterea non timebimus
dum turbabitur terra: et transferent
montes in cor maris. **S**onauerunt
et turbate sunt aque eorum: conturba-
ti sunt montes in fortitudine eius.
Fluminis impetus letificat ciuita-
tem dei: sanctificauit tabernaculum
suum altissimus. **D**eus in medio e-
ius non commouebitur: ad inua-
bit eam deus mane dilectio. **N**on
turbate sunt gentes et inclinata sunt
regna: dedit vocem suam nota ē ter-
ra. **D**ominus virtutum nobiscum:
susceptor noster deus iacob. **T**enite
et videte opera domini que posuit pro-
digia sup̄ terram: auferens bella usq;
ad finem terre. **A**rcum cōteret et con-
fringeret arma: et saeva combureret igni.
Vacate et videte quoniam ego sum
deus: exaltabor in gentibus et exalta-
bor in terra. **D**ominus virtutum no-
biscum: susceptor noster deus iacob. **I**n
finem filius chore ps dauid
Omnēs gētes plaudite manib; in-
bilate deo in voce regulacionis.
Quoniam dñs regellus terribilis: rex
magnus super omnem terram. **S**ub-
iecit populos nobis: et gentes sub pe-
dibus nostris. **E**legit nobis heredi-
tatem suam: speciem iacob quā dilexit.
Ascendit deus in iubilo: et dominus
in voce iude. **P**salte deo nostro psal-
lite: psallite regi nro psallite. **Q**uo-
niam rex omnis terre deus: psallite
sapienter. **R**egnabit deus super gen-
tes: deus sedet super sedem laudam
suam. **P**rinipes populorum aggre-
gati sunt cum deo abraham: quoniam

dij fortes terre vehementer eleuati sunt.
Ps cuncta filius chore scda sabbati
Magnus dominus et laudabilis
minis: in ciuitate dei nostri in
monte sancto eius. **F**undatur regu-
lacione vniuersę terre: mons syon la-
tera aquilonis ciuitas regis magni.
Deus i domib; ei; cognoscat: cū susci-
piet eam. **Q**uoniam ecce reges terre
congregati sunt: conuenerunt i unū.
Ipsi vidētes sic ammirati sunt: con-
turbati sunt et moti sunt: tremor apprehendit
eos. **I**bi dolores ut parturientis: i spi-
ritu vehementer contentes naues tharsis.
Sicut audiuius sic vidimus in ci-
uitate domini virtutū in ciuitate dei
nostri: deus fundauit eam in eternū.
Suscipimus deus misericordiam tu-
am: in medio templi tui. **S**ecūdum
nomen tuū de; hic et laus tua in fines
terre: iusticia plena ē de; terra tua. **L**e-
tetur mons syon et exultet filie iude:
propter iudicia tua dñe. **C**ircūdate
syon et completimini eā: narrate in
turretibus eius. **P**onite corda vestra
in virtute eius: et distribuite domos
eius ut maneritis in progenie altera.
Quoniam hic ē de; de; noster i eternū
et in seculū seculi: ipse reget nos i secu-
la. **I**n finem filius chore ps dauid
Audite hec omnes gentes: audi-
bus precipite omnes qui habita-
tis orbem. **Q**uig; terrigenę et filij ho-
minum: simul in unū diues et pauper.
Os meum loquetur sapientiam et
meditatio cordis mei prudentiā. **I**n-
clinabo i parabolā aure meā: apertā i
psalterio ppositionē meā. **Q**ue time-
bo i die mala: iniq; calcanei mei cir-
cūdabit me. **Q**ui adidit i virtute su-
a: et i misericordie diuitiarū suarū glori-
am. **F**rater non redimit redimet

homo: nō dabit deo placationē suā.
Et p̄cium redemptionis anime sue:
et laborabit in eternū et viuet adhuc
in finem. **N**on videbit interitum cum
viderit sapientes morientes: simul in-
spiciens et stultus peribunt. **E**t relin-
quet alienis diuitias suas: et sepul-
cra eorum domus eorum in eternum.
Tabernacula eorum in progenie et
progenie: vocauerunt nomina sua i
terris suis. **H**omo cum in ignore
esset non intellexit: comparatus est iu-
mentis insipientib;: et similis factus
est illis. **H**ec via illorum scandalum
ipsis: et postea in ore suo complace-
bunt. **S**icut oves in inferno positi
sunt: mors depasceat eos. **E**t domi-
nabuntur eorum iusti in maculino:
et auxilium eorum uenerat in inferno
a gloria eorum. **U**eniamen deus
redimet animam meam de manu in-
fecū cum acceperit me. **E**t timebis cū
diues factus fuerit homo: et cum mul-
tiplicata fuerit gl̄a domus ei;. **Q**uo-
niam cum inierit nō sumet diuitia:
neq; descendet cum eo gloria ei;. **Q**ui-
a anima eius in uita ipsius benedice-
tur: confitebitur tibi cū benefeceris ei.
Introibit usq; i progenies patrum
suoꝝ: usq; in eternum non videbit
lume. **H**omo cū i honore esset nō in-
tellexit: exarat ē iumentis insipientib;:
et similis fact; ē illis. **P**s asaph
Deus decorum dominus locutus
est: et uocauit terram. **H**olus
orū usq; ad occasum: et syon species
decoris eius. **D**eus manifeste uenit:
deus noster et non silebit. **I**gnis in
consp̄u eius cōardescet: et in circuitu
eius tempestas valida. **A**ducant
celum desursum: et terram discerneret
populū suū. **C**ongregati illi sanctos

eius: qui ordinant testamētum eius
super sacrificia. **E**t annuntiabunt
reli iusticiam eius: quoniam deus in-
de; est. **A**udi populus meus et lo-
quar: israel et testificabor tibi: de-
us deus tuus ego sum. **N**on in sacri-
ficijs tuis arguam te: obsecrauit au-
tem tua in conspectu meo sunt semper.
Non accipiam de domo tua vitu-
los: neq; de gregibus tuis hircos.
Quoniam mee sunt omnes fere sil-
uarum: iumenta in montibus et bo-
ues. **C**ognoui omnia uolantia ce-
li: et pulcritudo agri mecum est. **S**i
elurico non dicam tibi: meus est e-
nim orbis terre et plenitudo ei;. **N**un-
quid mādūcabo carnes thaurorum:
aut sanguinem hircorum potabo?
Immola deo sacrificium laudis:
et redde altissimo uota tua. **E**t in-
uoca me in die tribulationis: reuam-
te et sp̄onificabis me. **P**eccatori au-
tem dixit deus quare tu enarras iusti-
cias meas: et assumis testamētum
meum per os tuum? **U**ero odisti
disciplinam: et proiecisti sermones
meos retro. **S**i uidebas furem
curtas cum eo: et cum adulteris por-
tionem tuam ponebas. **O**s tuum a-
bundauit malicia: et lingua tua con-
tinuabat dolos. **S**edens aduersus
fratrem tuum loquebaris: et aduer-
sum filium matris tue ponebas scan-
dalum: hec fecisti et tacui. **C**onfirmā-
ti inique q; ego tui similis: arguam
te et statuam cōtra faciem tuam. **I**ntel-
ligite hec q; obliuiscimini dñm: nequādo
rapiat et non sit qui recipiat. **S**acri-
ficiū laudis honorificabit me: et illic
iter quo ostendā illi salutare dñi. **P**s
dauid cum uenit ad eū nathari pro-
pheta quando intrauit ad bethsabee.

Miserere mei deus: secundum magnam misericordiam tuam. **E**t secundum multitudinem miserationum tuarum: dele iniquitatem meam. **A**mplius lava me ab iniquitate mea: et a peccato meo munda me. **Q**uoniam iniquitatem meam ego cognosco: et peccatum meum contra me est semper. **Q**ui soli peccavi et malum coram te feci: ut iustificeris in sermonibus tuis et vincas cum iudicaris. **E**t ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: et in peccatis concepit me mater mea. **Q**uoniam veritatem dilexisti: incerta et occulta sapientie tue manifestasti michi. **A**sparges me hyssopo et mundabor: lavabis me et super niuem dealbabor. **A**uditui meo dabis gaudium et leticiam: et exultabunt ossa humiliata. **A**verte faciem tuam a peccatis meis: et omnes iniquitates meas dele. **Q**uoniam mundum terra in me deus: spiritum rectum innova in visceribus meis. **N**e proicias me a facie tua: et spiritum sanctum tuum ne auferas a me. **R**edde michi leticiam salutaris tui: et spiritu principali confirma me. **O**portet iniquos vias tuas: et impii ad te convertentur. **L**ibera me de sanguinibus deus deus salutaris mee: et exultabit lingua mea iustitiam tuam. **O**mine labia mea aperies: et os meum annuntiabit laudem tuam. **Q**uoniam si voluisses sacrificium dedissem utique: oblatus es non delectaberis. **S**acrificium deus spiritus contribulatus: cor contritum et humiliatum deus non despicies. **B**enigne fac domine in bona voluntate tua syon: ut edificentur muri iherusalem. **T**unc acceptabis sacrificium iusticie oblationes: et oblatus:

tunc imponet super altare tuum vitulos. **I**us iustitie intellectus dauid cum venit ad eum toech ydume: et tuinasset saul venit dauid in domum abimelech. **Q**uid gloriaris in malitia: qui potens es in iniquitate? **T**ota die iniusticia cogitavit lingua tua: sicut novacula acuta fecisti dolus. **O**ilexisti malitiam super benignitatem: iniquitatem magis quam loqui equitatem. **O**ilexisti omnia verba precipitationis: lingua dolosa. **P**ropterea destruet te in finem: evellet te et emigra- bit te de tabernaculo tuo: et radicem tuam de terra viventium. **V**idebunt iusti et timebunt: et super eum ridebunt: et dicent: ecce homo qui non posuit deum adiutorem suum. **S**ed speravit in multitudine divitiarum suarum: et prevaluit in vanitate sua. **E**go autem sicut oliva fructifera in domo dei: speravi in misericordia dei in eternum et in seculum seculi. **C**onfitebor tibi in seculum quia fecisti: et exultabo nomini tuo quia bonum est aspectus sanctorum tuorum. **I**us iustitie intellectus dauid p amelech. **D**ixit insipiens in corde suo: non est deus. **O**portu- pi sunt et abominabiles facti sunt in iniquitatibus: non est qui faciat bonum. **D**eus de celo prospexit super filios hominum: ut videat si est intelligens aut requireris deum. **O**mnino declinaverunt simul inutiles facti sunt: non est qui faciat bonum non est usus ad unum. **N**on- ne sciunt omnes qui operantur ini- quitatem: qui deperant plebem meam ut cibum panis? **D**eum non invocaverunt: illi repudaverunt ti- more ubi non fuit timor. **Q**uoniam deus dissipavit ossa eorum: et humavit

placent: confusi sunt quoniam deus spreuit eos. **Q**uis dabit eis syon salu- tate israel: cum converterit deus ca- ptivitatem plebis sue exultabit iacob: et letabit israel. **I**us iustitie intellectus dauid cum venit ad eum toech ydume: et tuinasset saul venit dauid in domum abimelech. **D**eus in nomine tuo saluum me nos- fac: et in virtute tua iudica me. **D**eus exaudi orationem meam: au- ribus percipe verba oris mei. **Q**uo- niam alieni insurrexerunt aduersum me: et fortes quesierunt animam me- am: et non proposuerunt deum ante conspectum suum. **E**cce enim deus adiuuat me: et dominus susceptor est anime mee. **A**uerte mala inimi- cis meis: et in veritate tua disperde il- los. **C**oluntarie sacrificabo tibi: et confitebor nomini tuo domine quo- niam bonum est. **Q**uoniam te omni tribulatione circumposuisti me: et super in- imicos meos desepit oculus meus. **I**us iustitie intellectus dauid. **E**xaudi deus orationem meam: et ne despexeris deprecationem meam: intende michi et exaudi me. **C**ontristatus sum in exercitatione mea: et conturbatus sum a voce ini- mici: et a tribulatione peccatoris. **Q**uo- niam declinaverunt in me iniquitates: et in ira molesti erant michi. **Q**uoniam meum conturbatum est in me: et formi- do mortis cecidit super me. **T**imor et tremor venerunt super me: et conte- xerunt me tenebre. **E**t dixi quis dabit pernas sicut columbe: et volabo et re- quiescam. **E**cce elongavi fugiens: et mansi in solitudine. **E**xpectavi eum qui saluum me fecit: a pusillanimitate spiritus et tempestate. **P**recipua domine diuide linguas eorum: quonia

vidi iniquitatem et contradictionem in civitate. **Q**uoniam ac node circundabit eam super muros eius iniquitas: et labor in medio eius: et iniusticia. **E**t non defecit de plateis eius: usura et dolus. **Q**uoniam si inimicus meus maledixisset michi: sustinuissem utique. **E**t si is qui oderat me super me magna locutus fuisset: abscondissem me forsitan ab eo. **T**u vero homo una- nimis: dux meus et nos? me? **Q**ui simul mecum dulces capiebas cibos: in domo dei ambulavimus cum con- sensu. **V**eniat mors super illos: et descendant in infernum viuentes. **Q**uo- niam nequicie in habitaculis eorum: in medio eorum. **E**go autem ad de- um clamavi: et dominus salvavit me. **V**espere et mane et meridie nar- rabo: et annuntiabo: et exaudiet vocem meam. **R**edimet in pace animam meam ab hijs qui appropinquant michi: quoniam inter multos erant mecum. **E**xaudiet dominus et humili- liabit illos: qui est ante secula. **N**on enim est illis commutatio: et non minu- erunt deum: excedit manum suam in retribuendo. **C**ontaminaverunt testamentum eius: divisi sunt ab ira vultus eius: et appropinquavit cor illius. **M**olliti sunt sermones eius super oleum: et ipsi sunt iacula. **I**ac- ta super dominum curam tuam et ipse te eruet: et non dabit in eternum fluctuationem iusto. **T**u vero deus: deduces eos in puteum interitus. **V**iri sanguinum et dolosi non dimidiabunt dies suos: ego autem sperabo in te domine. **I**us iustitie intellectus dauid cum venit ad eum toech ydume: et tuinasset saul venit dauid in domum abimelech. **Q**uoniam conturbavit me timor:

tota die impugnans tribulauit me.
Quoniam multi bellantes ad-
uersum me. **N**on altitudine diei time-
bo: ego vero in te sperabo. **I**n deo
laudabo sermones meos: in deo spe-
raui non timebo quid faciat michi
raro. **O**ra die verba mea reprobantur:
aduersum me omnes cogitatio-
nes eorum in malum. **I**nhabitabit
et abscondit: ipsi calcaneum meum
obseruabunt. **S**icut sustinuerunt a-
nimam meam pro nichilo saluos fa-
cies illos: in ira populos continges.
Deus vitam meam annuntiasti ti-
bi: posuisti lacrimas meas in conspe-
ctu tuo. **S**icut in promissione tua:
tunc conuerterentur inimici mei retro-
sum. **I**n quacunque die inuocauero
te: ecce cognoui quoniam deus meus
es. **I**n deo laudabo verbum: in do-
mino laudabo sermonem: in deo spe-
raui non timebo quid faciat michi
homo. **I**n me sunt deus vota tua:
que reddam laudationes tibi. **Q**uo-
nam recipisti animam meam de mor-
te: et pedes meos de lapsu: ut placeat
coram deo in lumine uiuentium. **I**ustine ue
disperdas dauid in manu insuperatorum
fugerat sicut leuilegus in periculis
Miserere mei deus miserere mei:
quoniam in te confidit anima
mea. **E**t in umbra alarum tuarum
sperabo: donec transeat iniquitas.
Clamabo ad deum altissimum:
deum qui benefecit michi. **M**isere de ce-
lo te liberauit me: dedit in opprobri-
um contumaces me. **M**isere deus mi-
sericordiam suam et ueritatem suam:
et eripuit animam meam de medio
catulorum leonum: dornum contur-
batus. **F**ili hominum dentes eorum

arma et sagitte: et lingua eorum gla-
dius acutus. **E**xaltare super celos
deus: et in omni terra gloria tua. **L**a-
queum parauerunt pedibus meis: et
incuruauerunt animam meam. **E**o-
derunt ante faciem meam foueam: et
incidit in eam. **P**aratum cor me-
um deus paratum cor meum: cana-
bo et psalmum dicam. **E**xurge glo-
ria mea resurge psalterium et cythara:
resurgam diluculo. **C**onsuebor tibi
in populis domine: et psalmum di-
cam tibi in gentibus. **Q**uoniam ma-
gnificata est uisus ad celos misericordi-
a tua: et usque ad nubes ueritas tua.
Exaltare super celos deus: et super
omnem terram gloria tua. **I**ustine ue
disperdas dauid in manu insuperatorum
Si uere utique iustitiam loquimi-
ni: recte iudicare filii hominum.
Et in corde iniquitates opera mini
in terra: iniusticias manuum uestre con-
firmant. **A**lienari sunt peccatores
a uolua: errauerunt ab uero: locuti
sunt falsa. **E**uros illis secundum si-
militudinem serpentis: sicut aspidis
surde et obcuratis aures suas. **Q**ue
non exaudiet uocem inuocantium:
et reuerti incantantis sapienter. **D**e-
us conteret dentes eorum in ore ipso-
rum: molas leonum constringet do-
minus. **N**on nichilum deueniet tanquam
aqua decurrens: intendit arcum su-
um donec infirmetur. **S**icut terra
que fluit austeris: supercedit ignis
et non uidetur solum. **P**riusque intel-
ligerat spine uestre ramum: sicut
uisceris sicut in ira absorbet eos. **L**e-
rabitur iustus cum uiderit uindictam:
manus suas lauabit in sanguine pec-
catoris. **E**t dicit homo si uisus est
secutus iusto: uisus est deus iudicans

ros in terra. **I**ustine ue disperdas dauid
in manu insuperatorum quando inquit
et custodit domum eius ut interficiat eum
Exipe me de inimicis meis deus
meus: et ab insurgentibus in me
libera me. **E**xipe me de operantibus
iniquitatem: et de uicis sanguinum
salua me. **Q**uia ecce ceperunt animam
meam: inuenerunt in me fortes. **N**eq;
iniquitas mea neque peccatum meum
domine: sine iniquitate cucurri et di-
cegi. **E**xurge in occursum meum et
uide: et tu domine deus uirtutum de-
us israel. **I**ntende ad uisitandas
omnes gentes: non miserearis omni-
bus gentibus qui operantur iniqui-
tatem. **C**onuerterentur ad uesperam
et famem patientur ut canes: et circu-
ibunt ciuitatem. **E**cce loquentur in
ore suo: et gladius in labijs eorum:
quoniam quis auduit. **E**t tu do-
mine decideris eos: ad nichilum de-
duces omnes gentes. **P**er uirtutem
meam ad te custodiam: quia deus sus-
ceptor meus: deus meus misericor-
dia eius puerit me. **D**eus ostendi-
sti michi super inimicos meos: ne oc-
cidat eos nequando obliuiscantur
populi mei. **O**stpege illos in uirtute
tua: et deponere eos protector meus do-
mine. **O**clidit os eorum: sermo-
nem labiorum ipsorum: et compre-
hendantur in superbia sua. **E**t de
reprobatione et mendacio amittia-
buntur in consumatione: in ira con-
sumationis et non erunt. **E**t sciet
quia deus dominabitur iacob: et fi-
nium terre. **C**onuerterentur ad uespe-
ram et famem patientur ut canes: et
circuibunt ciuitatem. **I**psi dispergen-
tur ad manducandum: si uero non
fuerint saturati et innumerabunt. **E**go

autem cantabo fortitudinem tuam:
et exaltabo manum misericordiam tu-
am. **Q**uia factus es susceptor meus:
et refugium meum in die tribulatio-
nis mee. **A**ditor meus tibi psalla:
quia deus susceptor meus es: deus
meus misericordia mea. **I**ustine pro-
prie qui conuertuntur in manu insuper-
atorum ipse dauid in uirtutem tuam sus-
cepit misericordiam syrie et so-
bal: et conuertit ioab et paulus ad-
iuuante saluare duodecim milia
Deus repulisti nos et destruxisti
nos: iratus es et misertus es
nobis. **C**onmouisti terram et con-
uertisti eam: sana contritiones eius
quia comota est. **O**stendisti populo
tuo dura: precasti nos uino compun-
ditionis. **O**stendisti meretricibus re signi-
ficationem: ut fugiant a facie arcus.
Ut liberentur dilecti tui: saluum fac
depreca tua et exaudi me. **D**eus locu-
tus est in sancto suo: letabor et par-
abor sicut in manu: et conuallent taber-
naculorum meritor. **D**eus est gala-
ad et meus est manasses: et ephra-
im fortitudo capitis mei. **I**uda rex
meus: moab olla spei mee. **I**n y-
dumeam reprobam calcamentum me-
um: michi alienigenae subditi sunt.
Quis deducet me in ciuitatem muni-
tam: quis deducet me usque in ydume-
am. **N**onne tu deus qui repulisti
nos: et non egredieris deus in uirtu-
tibus nostris. **D**a nobis auxilium
de tribulatione: et uana salus homi-
nis. **I**n deo faciemus uirtutem: et
ipse ad nichilum deducet tribulantes nos.
Iustine in uirtutem ps dauid
Exaudi deus deprecationem me-
am: in uirtute orationi mee. **A**fi-
nibus terre ad te clamant dum auferet

cor meum: in petra exaltasti me. **D**uxisti me quia factus es spes meorum: fortitudinis a facie inimici. **I**nhabitabo in tabernaculo tuo in secula: protegar in velamento alarum tuarum. **Q**uoniam tu deus meus exaudisti orationem meam: dedisti hereditatem timentibus nomen tuum. **D**ies super dies regis adicies: annos eius usque in diem generationis et generationis. **P**ermanet in eternum in conspectu dei: misericordiam et veritatem eius quis requirit? **S**ic psalmum dicam nomini tuo in seculum seculi: ut reddam vota mea de die in diem. **In fine psalmi per david**
Donne deo subiecta erit anima mea: ab ipso enim salutare meum. **N**am et ipse deus meus et salutaris meus: susceptor meus non movebor amplius. **Q**uoniam iruitis in hominem: interfectionis universi vos: tanquam pariter inclinatio et macerie depulsa. **V**eruntamen precium meum cogitauerunt repellere: succurrere in furore suo benedicebant et corde suo maledicebant. **V**eruntamen deo subiecta esto anima mea: quoniam ab ipso pacifica mea. **Q**uia ipse deus meus et saluator meus: adiutor meus non emigrabo. **I**n deo salutare meum et gloria mea: deus auxilij mei et spes mea in deo est. **S**perate in eo omnis congregatio populi: effundite coram illo corda vestra: deus adiutor noster in eternum. **V**eruntamen vani filij hominum: mendaces filij hominum in stateris: ut decipiant ipsi de vanitate in idipsum. **N**olite sperare in iniquitate et rapinas nolite concupiscere: divitiis si affluat nolite cor apponere. **S**emel locutus est deus duo hec audimus:

quia potestas dei est et tibi dante misericordia: quia tu reddis unicuique iuxta opera sua. **Psalmi dauid cum esset in deserto ydub**
Quoniam deus meus: ad te deus tuus. **L**uce vigilo. **S**icut in te anima mea: quia multipliciter tibi caro mea. **I**n terra deserta et inopia et iniqua: quoniam sic in sancto apparui tibi: ut viderem virtutem tuam et gloriam tuam. **Q**uoniam melior est misericordia tua super vitas: labia mea laudabunt te. **S**ic benedicam te in vita mea: et in nomine tuo leuabo manus meas. **S**icut adipe et pinguedine repleatur anima mea: et labijs exultationis laudabit os meum. **S**i memores fui tui super beatum meum: in matutinis meditabor in te: quia fuisti adiutor meus. **E**t in velamento alarum tuarum exultabo: adhaesit anima mea post te: me suscepit deprecata tua. **I**psi vero iniquorum quiescunt animam meam: introibunt in inferiorem: tradentur in manus gladii: partes vulpium erunt. **R**ex vero letabitur in deo: laudabuntur omnes qui iurant in eo: quia obsecrasti os loquentium iniqua. **In fine psalmi dauid**
Exaudi deus orationem meam cum deprecor: a timore inimici eripe animam meam. **P**rotegisti me a conventu malignantium: a multitudine operantium iniquitatem. **Q**uia exacerunt ut gladium linguas suas: intenderunt arcum rem amaram: ut sagittentur in oculis immaculatis. **S**ubito sagittabitur eum et non timebunt: firmaverunt sibi fiduciam nequam. **N**arrauerunt ut absconderentur in laqueis: dixerunt quis videbit eos? **S**ecurati sunt iniquitates: defecerunt securantes securinia. **A**ccedet homo

ad cor altius: et exaltabit deus. **S**agittae parvulorum fadae sunt plagae eorum: et infirmate sunt contra eos lingue eorum. **C**onturbati sunt omnes qui videbant eos: et timuit omnis homo. **A**nnunciaverunt opera dei: et facta eius intellexerunt. **L**etabitur iustus in domino et sperabit in eo: et laudabuntur omnes recti corde. **In fine psalmi dauid canticum aggregatum ieremie et canticum iel de vobis peregrinationis et de psalmo salunguonius cum inaperet psalmum**
Et decet ymnus deus in syon: et tibi reddetur votum in iherusalem. **E**xaudi orationem meam: ad te omnis caro veniet. **V**erba iniquorum prevaluerunt super nos: et impietatis nostrae tu propiciaberis. **E**t quod elegisti et assumpsisti: inhabitabit in actibus tuis. **R**eplebimur in bonis domus tue: sanctum est templum tuum mirabile in equitate. **E**xaudi nos deus salutaris noster: spes omnium finium terre et in mari longe. **P**reparans montes in virtute tua accitatus potentia: qui conturbas profundum maris sonu fluctuum eius. **U**rbabuntur gentes et timebunt qui habitant terminos a signis tuis: cecidit matutini et vespere delectabis. **U**sticasti terram et inebriasti eam: multiplicasti locupletare eam. **F**lumen dei repleti sunt aquis: parasti cibum illorum quoniam ita est preparatio eius. **R**iuos eius inebria: multiplica gemitum eius: et filicidiosa eius letabitur gemitum. **B**enedices corone anni benignitatis tue: et campi tui replebuntur ubertate. **P**inguetent speciosa deserti: et reglatione colles accingentur. **I**nduti sunt arietes quidam: et valles habundabunt fenum: et clamabunt

etiam ymnus dicit. **In fine canticum psalmi**
Ubi late deo omnis in resurrectionis terra: psalmum dicite nomini eius: date gloriam laudi eius. **D**icite deo quoniam terribilia sunt opera tua domine: in multitudine virtutis tue mentientur tibi inimici tui. **O**mnis terra adorare te et psallat tibi: psalmum dicat nomini tuo. **V**enite et videte opera dei: terribilis in consilijs super filijs hominum. **Q**ui convertit mare in aridam: in flumine pertransibunt pede: tibi letabimur in ipso. **Q**ui dominatur in virtute sua in eternum: oculi eius super gentes respiciunt: qui exasperant non exalent in semetipsis. **B**enedicite gentes deum nostrum: et audiam facere vocem laudis eius. **Q**ui posuit animam meam ad vitam: et non dedit in commotionem pedes meos. **Q**uoniam probasti nos deus: igne nos examinasti sicut examinatur argentum. **I**nduxisti nos in laqueum: posuisti tribulationes in dorso nostro: inposuisti homines super capita nostra. **T**ransiimus per ignem et aquam: et eduxisti nos in refrigerium. **I**ntroibo in domum tuam in gloriantibus: reddam tibi vota mea que distinxerunt labia mea. **E**t locutum est os meum: in tribulatione mea. **H**olocausa medullata offeram tibi cum incensu arietum: offeram tibi boues cum hircis. **V**enite audite et narrabo omnes que meritis dei: quanta fecit anime mee. **A**d ipsum ore meo clamavi: et regulavi sub lingua mea. **I**niquitatem si asperi in corde meo: non exaudiet dominus. **P**ropterea exaudivit deus: et attendit vocem deprecationis mee. **B**enedixit deus: qui non amovit orationem meam et misericordiam suam a me.

Iusque in finem ps. cantica dauid.
Deus misereatur nostri et benedi-
cat nobis: illuminet vultum
suum super nos: et misereatur nostri.
Ut cognoscamus in terra viam tu-
am: in omnibus gentibus salutare
tuum. **C**onsecrantur tibi populi de-
us: consecrantur tibi populi omnes.
Letentur et exultent gentes: quoni-
am iudicas populos in equitate: et
gentes in terra dirigis. **C**onsecrantur
tibi populi tui: consecrantur tibi po-
puli omnes: terra dedit fructum suum.
Benedicat nos deus deus noster be-
nedicat nos deus: et metuant eum omnes
fines terre. **I**usque in finem ps. cantica dauid.
Exurgat deus: et dissipentur ini-
mici eius: et fugiant qui ode-
runt eum a facie eius. **S**icut defici-
t sumus deficient: sicut fuit terra a fa-
cie ignis sic pereant peccatores a faci-
e dei. **E**t iusti exultent et exultent in
conspectu dei: et delebuntur in leticia.
Amate deo psalmum dicite nomi-
ni eius: iter facite ei qui ascendit super
occulum: dominus nomen illi. **E**x-
ultate in conspectu eius: iustitiam
a facie eius patris orphanorum et iu-
dicis viduarum. **D**eus in loco san-
cto suo: deus qui inhabitare facit uni-
us moris in domo. **Q**ui edunt vin-
dos in fortitudine: similiter eos qui
exspiciant qui habitant in sepulchris.
Deus cum egredieris in conspectu
populi tui: cum preerantares in deserto.
Terra mota est: etenim celi distilla-
uerunt a facie dei syon a facie dei isra-
hel. **P**lurimam voluntariam segrega-
bis deus hereditati tue: et infirmata
est: tu vero perfecisti eam. **A**nimalia
tua habitabunt in ea: parasti in dul-
cedine tua pauperi deus. **D**ominus

dabit verbum euangelizantibus vir-
tute multa. **R**egem virtutum dilecti di-
lecti: et speciei domus diuideret spolia.
Si dominatis inter medios detos
petine columbe deargentate: et poste-
riora dorsi eius in pallore auri. **D**um
discernit celestis reges super eam nix
dealbabitur in selmon: mons dei
mons pinguis. **M**ons coagulans
mons pinguis: ut quid suspicamini
mones coagulatos. **M**ons in quo
beneplacitum est deo habitare in eo:
etenim dominus habitabit in finem.
Curtus dei decem milibus multiplex:
milia letantium: dominus in eis in sy-
nai in sancto. **A**scendisti in altum
cepisti captiuitatem: accepisti dona
in hominibus. **E**tenim non creden-
tes: inhabitare dominum deum. **B**e-
nedictus dominus die quotidie: pro-
spectum iter faciet nobis deus saluta-
rium nostrorum. **D**eus noster deus
saluos facienti: et domini domini
regis mortis. **V**enerunt autem de con-
finget capita inimicorum suorum:
verticem capilli perambulanti in
delictis suis. **O**stendit dominus et ba-
san conuertam: conuertam in pfun-
dum maris. **U**t ininguatur pes tu-
us in sanguine: lingua sanum tuo-
rum et inimicis ab ipso. **V**iderunt
ingressos tuos deus: ingressus dei
mei regis mei qui est in sancto. **P**re-
uenerunt principes coniuncti psalle-
tibus in medio iuuentulorum tym-
panistiarum. **I**n ecclesijs benedicite de-
o: domino de fontibus israel. **I**bi
beniamin adolescentulus: in metis
egressus. **P**rinces iuda duces eorum:
principes zabulon et princeps nepta-
lim. **M**anda deus virtuti tue: confir-
ma hoc deus quod operatus es in

nobis. **A** templo tuo in iherusalem:
tibi offerunt reges munera. **I**ncrepa-
fas arundinis: congregatio thau-
rorum in vallis populorum: ut ex-
dudant eos qui probati sunt argen-
to. **O**stensa gentes que bella voluit:
venient legati ex egipto: ethiopia pre-
ueniet manus eius deo. **R**egna terre
cantare deo: psallite domino. **P**sal-
lite deo: qui ascendit super celum celi
ad orientem. **E**cce dabit voci sue vo-
cem virtutis: dabit gloriam deo super
israhel magnificencia eius et virtus
eius in nubibus. **M**irabilis deus in
sanctis suis: deus israhel ipse dabit
virtutem et fortitudinem plebi sue: be-
nedictus deus. **I**usque in finem ps. cantica dauid.
Saluum me fac deus: quon-
iam inuenerunt aque
usque ad animam meam. **I**niquus sum in limbo pro-
fundi: et non est substantia. **V**eni
in altitudinem maris: et tempestas
dimisit me. **L**aboravi clamans
rauce fado sunt fauces mee: defecerunt
oculi mei dum spero in deum me-
um. **M**ultiplicati sunt super capillos
capitis mei: qui oderunt me gratis.
Confortati sunt qui persecuti sunt
me inimici mei iniuste: que non rapui-
unt exsoluebam. **D**eus tu scis in-
ipientiam meam: et delicta mea a te
non sunt abscondita. **N**on erubescat
in me qui respiciat te domine: domi-
ne virtutum. **N**on confundantur
super me: qui querunt te deus israhel.
Quoniam propter te sustinui oppro-
brium: operuit confusio faciem meam.
Speratus sum factus sum fratribus meis:
et peregrinus filius matris mee.
Quoniam zelus domus tue comedit

me: et opprobria reprobrantium tibi
ciderunt super me. **E**t operui in ie-
iunio animam meam: et factum est
in opprobrium michi. **E**t posui vesti-
mentum meum cilicium: et factus sum
illis in parabolam. **A**dversum me
loquebantur qui sedebant in porta: et
in me psallebant qui bibebant vinum.
Ego vero orationem meam ad te do-
mine: tempus beneplaciti deus. **I**n
multitudine misericordie tue: exaudi
me in veritate salutis tue. **E**xipe me
de luto ut non infingar: libera me ab
hominibus qui oderunt me et de profundis a-
quarum. **N**on me dimergat tempe-
stas aque: neque absorbeat me profun-
dum: neque urgeat super me puteus
suum. **E**xaudi me domine quoniam
benigna est misericordia tua: secundum
multitudinem miserationum tuarum
respice me. **E**t ne auertas faciem tu-
am a puero tuo: quoniam tribulor
velociter exaudi me. **I**ntende anime
me et libera eam: propter inimicos
meos exipe me. **Q**uod sit improperium
meum et confusionem meam: et reue-
rentiam meam. **I**n conspectu tuo
sunt omnes qui tribulant me et im-
properium respiciant cor meum: et mi-
seriam. **E**t sustinui qui simul con-
tristarentur et non sunt: et qui consolare-
tur et non inueni. **E**t dederunt in escam
meam fel: et in siti mea potauerunt
me aceto. **F**iat mensa eorum coram
ipsis in laqueum: et in retributiones
et in scandalum. **O**bscurentur oculi
eorum ne videant: et dorsum eorum
semper incurua. **E**xfunde super eos i-
ram tuam: et furor ire tue comprehen-
dat eos. **F**iat habitatio eorum de-
serta: et in tabernaculis eorum non
sit qui inhabitet. **Q**uoniam quem tu

perculisti persecuti sunt: et super do-
lorem vulnere eorum addiderunt.
Appone iniquitatem super iniquita-
tem eorum: et non intreat in iustici-
am tuam. **D**eleantur de libro viven-
tium: et cum iustis non scribantur.
Ego sum pauper et dolens: salus
tua deus suscepit me. **L**audabo no-
men dei cum cantico: et magnificabo
eum in laude. **E**t placebit deo super
vitulum novellum: cornua produ-
centem et ungulas. **V**ideant paupe-
res et letentur: quiesce deum et vivet
anima vestra. **Q**uoniam exaudivit
pauperes dominus: et viros suos
non despicit. **L**audent illum celi et
terra: mare et omnia reptilia in eis.
Quoniam deus salutem faciet syon:
et edificabuntur civitates iude. **E**t
inhabitabunt ibi: et hereditate acqui-
rent eam. **E**t semen servorum eius
possidebit ea: et non diligunt nomen ei
habitabunt in ea. **I**usne ps dauid in
rememoracione q salua fecit eu dñs
Deus i adiutorium meum inten-
de: domine ad adiuvandum
me festina. **C**onfundantur et revere-
antur: qui querunt animam meam.
Fuerantur retrosum et erubescant:
qui voluit michi mala. **F**uerantur
statim et erubescant: qui dicunt mi-
chi euge euge. **E**xultet et letent in te o-
mnes qui querunt te: et dicant semper
magnificetur dominus qui diligunt
salutare tuum. **E**go vero egenus et
pauper sum: deus adiuvam me. **A**d-
iuutor meus et liberator meus es tu: do-
mine ne ingrederis. **ps dauid filior
ionadab et priorum captivorum**
In te domine speravi non confundar
in eternum: in iusticia tua libera me
et eripe me. **I**ndina ad me aurem

tuam: et salva me. **A**sto michi in
deum protectorem et in locum mi-
nitum: ut saluum me facias. **Q**uo-
niam firmamentum meum: et religi-
um meum es tu. **D**eus meus eripe
me de manu peccatoris: et de manu
contra legem agentis et iniqui. **Q**uo-
niam tu es patientia mea domine:
domine spes mea a iuventute mea.
In te confirmatus sum ex vero: de
veritate matris mee tu es protector me-
us. **I**n te cantatio mea semper: tan-
q̃ prodigium factus sum multis et
tu adiutor fortis. **R**epletur os me-
um laude ut cantem gloriam tuam:
tota die magnitudinem tuam. **N**e
proicias me in tempore senectutis:
cum deficiet virtus mea ne derelin-
gas me. **Q**uia dixerunt inimici mei mi-
chi: et qui custodiebant animam me-
am consilium fecerunt in unum. **O**-
rantes deus dereliquit eum: persequi-
mini et comprehendite eum: quia non
est qui eripiat. **D**eus ne elongeris a
me: deus meus in auxilium meum
respice. **C**onfundantur et deficiant
derahentes anime mee: operiantur
confusione et pudore qui querunt ma-
la michi. **E**go autem semper specta-
bo: et adiciam super omnem laudan-
tiam tuam. **O**s meum annuntiabit iustici-
am tuam: tota die salutare tuum.
Quoniam non cognovi litteraturam
incoibo in potentiam domini: do-
mine memorabor iusticie tue solius.
Deus docuisti me a iuventute mea
et usq; nunc: pronuntiabo mirabi-
lia tua. **E**t usq; in senectam et seniu:
deus ne derelinquas me. **D**onec an-
nunciem brachium tuum: generati-
oni omni que veniura est. **P**otentia
am tuam et iusticiam tuam deus

usq; in altissima que fecisti magnali-
a: deus quis similis sit tibi. **Q**uan-
tas offendisti michi tribulationes in-
tas et malas: et conuersus uiuifica-
sti me: et de abyssis terre iterum redu-
xisti me. **M**ultiplicasti magnificenti-
am tuam: et conuersus consolatus
es me. **N**am et ego confitebor tibi
in vasis psalmi veritatem tuam deus:
psallam tibi in cythara sanctus isra-
el. **E**xultabunt labia mea cum can-
taueris tibi et asa mea qua redemisti.
Sed et lingua mea tota die meditabit
iusticiam tua: cum confiteri fueris
q̃ querit mala michi. **I**usne
Deus iudicium tuum regi da: et
iusticiam tuam filio regis. **I**u-
dicare populum tuum in iusticia: et
pauperes tuos in iudicio. **S**uscipi-
ant montes pacem populo: et colles
iusticiam. **I**udicabit pauperes po-
puli et saluos faciet filios pauperum:
et humiliabit calumniatorem. **E**t
permanebit eum sole et ante lunam:
i generatione et generatione. **D**escen-
det sicut pluuia in vellus: et sicut fil-
liria stillantia super terram. **O**rie-
tur i diebus eius iusticia et abundan-
tia pacis: donec auferatur luna. **E**t
dominabitur a mari usq; ad mare:
et a flumine usq; ad terminos orbis
terrarum. **O**ram illo procedent e-
thiopes: et inimici eius teram lin-
gent. **R**eges tharbis et insule mune-
ra offerent: reges arabum et saba do-
na adducent. **E**t adorabunt eum
omnes reges: omnes gentes sequent
ei. **Q**uia liberabit pauperem a poten-
te: et pauperem cui non erat adiutor.
Paceat pauper et inopi: et animas
pauperum saluas faciet. **E**t usuris
et iniquitate redimet animas eorum:

et honorabile nomen eorum coram
illo. **E**t uiuet et dabitur ei de auro
arabie: et adorabunt de ipso semper:
tota die benedicat ei. **E**t firmamen-
tum in terra in summis montium: su-
per extolletur super libanum fludus ei: et
florebit de civitate sicut fenum terre. **S**it
nomen ei benedictum in secula: ante sole
permanet nomen eius. **E**t benedicen-
tur in ipso omnes tribus terre: omnes
gentes magnificabunt eum. **B**ene-
dictus dominus deus israhel: qui fa-
cit mirabilia solus. **E**t benedictum
nomen maiestatis eius in eternum:
et replebit maiestate ei⁹ dis ita fiat fi-
at. **D**escendit ymni dauid filij yesse
Quam bonus israhel ps asaph
Quam bonus israhel: hys qui recti sunt cor-
de. **M**ei autem pene moti sunt pedes:
pene effusi sunt gressus mei. **Q**uia ze-
laui super iniquos: pacem peccato-
rum videns. **Q**uia non est respectus
mori eorum: et firmamentum i pla-
ga eorum. **I**n labore hominum
non sunt: et cum hominibus non
flagellabuntur. **I**deo reuertit eos su-
perbia: operi sunt iniquitate et impi-
etate sua. **P**rodiit quasi ex adipe in-
iquitas eorum: transierunt in affe-
ctum cordis. **C**ogitauerunt et locuti
sunt nequiciam: iniquitatem in excel-
so locuti sunt. **P**osuerunt in celu-
m os suum: et lingua eorum transiit
in terra. **I**deo conuerteretur populus
meus hic: et dies pleni inuenerunt
in eis. **E**t dixerunt quomodo scit de-
us: et si est scientia in excello. **E**cce
ipsi peccatores et abundantes in se-
culo: obtinuerunt diuitias. **E**t dixi
ergo sine causa iustificavi cor meum:
et laui inter innocentes manus me-
as. **E**t fui flagellatus tota die:

et castigatio mea in manibus. **S**i
dicta narrabo sic ecce natione filiorum
tuorum reprobaui. **S**istimabant
ut cognosceram: hoc labor est ante
me. **Q**uerit inuenire in sanduarium
dei: et intelligam in nouissimis co-
rum. **Q**ueruntamen propter dolos pe-
suisti eis: deridisti eos dum alleuarentur.
Quomodo facti sunt in desola-
tionem: subito defecerunt: perierunt
propter iniquitatem suam. **Q**uod so-
limum surgentium: domine in ciui-
tate tua imaginem ipsorum ad nichilum
rediges. **Q**uia inflammatum est
cor meum: et renes mei commutati
sunt: et ad nichilum redactus sum: et
nesciui. **U**t iumentum factus sum apud
te: et ego semper tecum. **T**enuisti
manum deprecanti meam: et in vo-
luntate tua deduxisti me: et cum glo-
ria suscepisti me. **Q**uid enim michi
est in celo: et a te quid volui super ter-
ram. **D**efecit ratio mea et cor meum:
deus cordis mei et pars mea deus in-
teritum. **Q**uia ecce qui elongat se a re-
prehensu: perdidisti omnes qui fornicantur
abs te. **M**ichi autem adhaerere deo bonum
est: ponere in domino deo spe mea. **U**t
annunciam omnes predicationes tuas:
in portis filie syon. **I**usne meum
Ut quid deus repulsi in fine: iras? et furor tuus su-
per omnes peccatores tuos. **M**emor esto con-
gregationis tue: quam possedisti ab
initio. **R**edemisti virgam hereditatis
tue: mons syon in quo habitasti
in eo. **L**exa manus tuas in superbi-
as eorum in finem: quanta maligna-
tus est inimicus in laudo. **E**t glo-
riati sunt qui oderunt te: in medio so-
lemnitatis tue. **P**osuerunt ligna su-
a signa et non cognouerunt: sicut in

regio super summum. **Q**uasi in silua
lignorum securibus ceciderunt ianu-
as eius in idipsum: in securi et ascia de-
icerunt eam. **I**ntenderunt igitur san-
duarium tuum in terra: polluerunt
tabernaculum nominis tui. **Q**uod in
corde tuo cognatio eorum simul:
quiescere faciamus omnes dies festos
dei a terra. **S**igna nostra non vidi-
mus: iam non est propheta: et nos
non cognosce amplius. **A**lquequod
deus improperebat inimicis: irritat
aduersarius nomen tuum in finem.
Ut quid auertis manum tuam et
deprecanti tuam: de medio finis tui in
finem. **D**eus autem rex noster ante
secula: optatus est salutem in medio
terre. **T**u confirmasti in virtute tua
mare: contibulasti capita dra-
conum in aquis. **T**u contregisti capi-
ta draconis: dedisti eum escam popu-
lis ethiopum. **T**u dirupisti fontes
et torrentes: tu sicasti flumines ethan.
Ius est dies et tua est nox: tu fabri-
catus es auroram et solem. **T**u feci-
sti omnes terminos terre: statum et
reus tu plasmasi ea. **M**emor esto hu-
ius: inimicus improperebat domino:
et populus insipiens indicauit nome-
num. **N**e tradas bestiis animam
consecratam tibi: et animas paupe-
rum tuorum ne obliuiscaris in finem.
Respice in testamentum tuum: quia re-
pleti sunt qui obscurati sunt tere do-
minibus iniquitatum. **N**e auertatur
humilis factus confusus: pauper et
inops laudabunt nomen tuum. **E**t
surge deus iudica causam tuam: nre-
mor esto impropereorum tuorum eo-
rum qui ab insipiente sunt tota die.
Ne obliuiscaris voces inimicorum
tuorum: superbia eorum que oderunt

abscedit semper. **I**usne ne corrupas
Quasi deus confitebimur: et inu-
ocabimus nomen tuum. **N**arrabi-
mus mirabilia tua: cum accipero
tempus ego iustitias iudicabo. **L**i-
quetada est terra et omnes qui habi-
tant in ea: ego confirmavi columnas
eius. **D**ixi iniquis nolite inique age-
re: et delinquentibus nolite exaltare
corum. **N**olite retollere in altum cor-
nu vestrum: nolite loqui aduersum
deum iniquitatem. **Q**uia neque ab o-
cidente neque ab occidente neque a deser-
tis monibus: quoniam deus iudex
est. **H**unc humiliat et hunc exaltat:
quia calix in manu domini vini me-
ri plenus mixto. **E**t inclinauit re-
hoc in hoc: uteruntamen se eius non
est remanita: bibent re eo omnes pec-
catores terre. **E**go autem annunti-
abo in seculum: cantabo deo iacob.
Et omnia cornua peccatorum con-
fingam: et exaltabuntur cornua iu-
sti. **I**usne in carminibus cantatum
assyriorum. **P**salmus asaph.
Deus in iudea deus: in israhel
magnum nomen eius. **E**t fa-
ctus est in pace locus eius: et habita-
tio eius in syon. **I**bi contregit po-
tentias arcuum: securum gladium et
bellum. **I**lluminans tu mirabili-
ter a montibus eternis: turbati sunt
omnes insipientes corde. **D**ormie-
runt somnum suum: et nichil inue-
nerunt vici diuitiarum in manibus
suis. **A**b iniectione tua deus ia-
cob: dormitauerunt qui ascenderunt
equos. **T**u terribilis es et quis resi-
stet tibi: et tunc ira tua. **O**e celo audi-
um fecisti iudicium: terra tremit et
quieuit. **Q**uoniam resurrexerit in iudicium

deus: ut saluos faceret omnes man-
sueros terre. **Q**uoniam cogitatio ho-
minis confitebitur tibi: et relique co-
gitationis diem festum agere tibi.
Uouete et reddite domino deo ve-
stro: omnes qui in circuitu eius offer-
tis munera. **E**xecrabilis et ei qui auferit
spiritum principum: terribilis apud o-
mnes reges terre. **I**usne per prophetam
Voce mea ad dominum clama-
ui: voce mea ad deum et inueni-
dit michi. **I**n die tribulationis me-
e deum exquisiui manibus meis no-
de contra eum: et non sum deceptus.
Remittit consolari anima mea: me-
mor fui dei et delectatus sum: et ex-
citatus sum et defecit spiritus meus.
Anticipauerunt vigilias oculi mei:
turbatus sum et non sum loquens.
Cogitavi dies antiquos: et annos
eternos in mente habui. **E**t medita-
tus sum nocte cum corde meo: et ex-
ecrabar et scopebam spiritum meum.
Nunquid in eternum proiciet deus:
aut non apponet ut complacitor sit
adhuc. **A**ut in finem misericordia
suam abscedet: a generatione in ge-
neratione. **A**ut obliuiscetur misere-
ri deus: aut conuincit in ira sua mi-
sericordias suas. **E**t dixi nunc cepe:
hec mutatio deprece ecclesi. **M**emor
fui operum domini: quia memor ero
ab initio mirabilium tuorum. **E**t
meditabor in omnibus operibus tu-
is: et in adinventionibus tuis ecce-
bo. **D**eus in laudo via tua: quis
deus magnus sicut deus noster: tu
es deus qui facis mirabilia. **N**ota
fecisti in populis virtutem tuam: re-
demisti in brachio tuo populum tu-
um: filios iacob et ioseph. **A**udivit
te aque de: viderunt te aque et timuerunt:

et turbate sunt ab illi. **M**ultitudo sonitus aquarum: vocem dederunt nubes. **T**enim sagitte tue transeunt: vox tonitru tui in rota. **I**lluxerunt choruscationes tue orbi terre: commota est et contremuit terra. **I**n mari via tua et senite tue in aquis multis: et vestigia tua non cognoscuntur. **D**eduxisti sicut oves populum tuum: in manu moysi et aaron. **I**ntelligis alaph. **A**tendite popule meus legem meam: inclinare aurem vestram in verba oris mei. **A**periam in parabolis os meum: loquar propositiones ab initio. **Q**uanta audiuimus et cognouimus ea: et patres nostri narrauerunt nobis. **N**on sunt occultata a filiis eorum: in generatione altera. **N**arrantes laudes domini et virtutes eius: et mirabilia eius que fecit. **E**t suscitauit testimonium in iacob: et legem posuit in israel. **Q**uanta mandauit patribus nostris nota facere ea filiis suis: ut cognoscat generatio altera. **E**lij qui nascuntur et resurgunt: et narrabunt filiis suis. **E**t ponant in deo spem suam: et non obliuiscantur opem dei: et mandata eius requirant. **N**e sicut patres eorum: generatio praua et reprobans. **G**eneratio que non direxit cor suum: et non est credens cum deo spiritus eius. **E**lij effem incedentes et imitantes arcum: conuersi sunt in die belli. **N**on custodiunt testamentum dei: et in lege eius noluerunt ambulare. **E**t obliuiscuntur beneficia domini eius: et mirabilium eius que ostendit eis. **Q**uam patribus eorum fecit mirabilia in terra egypti: in campo thauos. **I**nterripit mare et perduxit eos: et statuit aquas quasi in vine.

Et deduxit eos in nube diei: et tota nocte in illuminatione ignis. **I**n recepit peritiam in heremo: et ad aquam uelut in abisso multa. **E**t deduxit aquam de petra: et deduxit tanquam flumina aquas. **E**t apposuerunt adhuc peccare ei: in iram exaltauerunt egressum in iniquos. **E**t temptauerunt deum in cordibus suis: ut peterent escas animabus suis. **E**t male locuti sunt de deo: dixerunt nunquid poterit deus parare mensam in deserto. **Q**uoniam percussit peram et fluxerunt aque: et torrentes inundauerunt. **N**unquid et panem poterit dare: aut parare mensam populo suo. **I**deo audiuit dominus et distulit: et ignis accensus est in iacob: et ira ascendit in israel. **Q**uia non crediderunt in deo: nec sperauerunt in salutari eius. **E**t mandauit nubibus desuper: et ianuas celi aperuit. **E**t pluit illis manna ad manducandum: et panem celi dedit eis. **P**anem angelorum manducauit hominibus: et misit eis in abundantiam. **T**ransiit autem de celo: et induxit in virtute sua afflicti. **E**t pluit super eos sicut puluerem carnes: et sicut arenam maris volatilia pennata. **E**t ceciderunt in medio castrorum eorum: circa tabernacula eorum. **E**t manducauerunt et saturati sunt nimis: et desiderium eorum attulit eis: non sunt fraudati a desiderio suo. **A**d hoc esse eorum erant in ore ipsorum: et ira dei ascendit super eos. **E**t cecidit pingues eorum: et electus israel impediuit. **I**n omnibus hijs peccauerunt adhuc: et non crediderunt in mirabilibus eius. **E**t desiderauerunt in uanitate dies eorum: et anni

eorum cum festinatione. **Q**um periret eos querebant eum: et reuertebantur et disculo veniebant ad eum. **E**t commemorati sunt quia deus adiutor est eorum: et deus egressus eorum: pro eorum est. **E**t dilegerunt eum in ore suo: et lingua sua mentati sunt ei. **Q**uod autem eorum non erat rectum cum eo: nec fideles habiti sunt in testamentum eius. **I**psae autem est misericors et propitius fiet peccatis eorum: et non disperdet eos. **E**t abundauit ut auerteret iram suam: et non accendit omnem iram suam. **E**t recordatus est quia caro sunt: spiritus uadens et non rediens. **Q**uotiens reprobauerunt eum in deserto: in iram concitauerunt eum in iniquos. **E**t conuersi sunt et temptauerunt deum: et sanctum israel reprobauerunt. **N**on sunt recordati manus eius: die qua redemit eos de manu tribulantis. **S**icut posuit in egipto signa sua: et prodigia sua in campo thauos. **E**t conuertit in sanguinem flumina eorum: et riuos eorum ne biberent. **M**isit et eos in quatuor: et conuertit eos: et ranam et disperdidit eos. **E**t dedit erugini sudus eorum: et labores eorum locuste. **E**t cecidit in gradine vineas eorum: et moros eorum in pruina. **E**t tradidit grandinem in menta eorum: et possessionem eorum igni. **M**isit in eos iram indignationis sue: indignationem et iram et tribulationem: immisiones per angelos malos. **Q**uam fecit senite ire sue: non peperit a morte animarum eorum: et iumenta eorum in morte condidit. **E**t percussit omne primogenium in terra egypti: primum

as omnis laboris eorum in tabernaculo cham. **E**t abstulit sicut oves populum suum: et perduxit eos tanquam gregem in deserto. **E**t deduxit eos in ipse et non timuerunt: et inimicos eorum operuit mare. **E**t induxit eos in montem sanctificationis sue: montem quem acquisiuit de terra egypti. **E**t erexit a facie eorum gentes: et forte diuinit eis terram in funiculo distributionis. **E**t habitare fecit in tabernaculis eorum: inibus israel. **E**t temptauerunt et reprobauerunt deum egressum: et testimonia eius non custodierunt. **E**t auerterunt se et non seruauerunt pactum: quemadmodum patres eorum conuersi sunt in iram in iram prauam. **I**n iram concitauerunt eum in collibus suis: et in sculpilibus suis ad emulationem eum provocauerunt. **A**udiuit deus et spreuit: et ad nichilum redegit valde israel. **E**t repulit tabernaculum syro: tabernaculum suum ubi habitauit in hominibus. **E**t tradidit in captiuitatem virtutem eorum: et pulcritudinem eorum in manus inimici. **E**t condidit in gladio populum suum: et hereditatem suam spreuit. **I**uvenes eorum conuertit in ignis: et uirgines eorum non sunt lamentate. **S**acerdotes eorum in gladio ceciderunt et uidue eorum non plorabantur. **E**t reprobatus est tanquam dormiens dominus: tanquam potius crapulatus a uino. **E**t percussit inimicos suos in postero: opprobrium sempiternum dedit illis. **E**t repulit tabernaculum ioseph: et nichilum effem non elegit. **S**ed elegit tabernaculum iuda: montem syon quem

dilexit. **E**t edificavit sicut unicor-
nium sanctificum suum: in terra
quam fundavit in secula. **E**t ele-
git david servum suum: et sustu-
lit eum de gregibus ovium: de
post fetantes accepit eum. **P**asce-
re iacob servum suum: et israel
hereditatem suam. **E**t pavit eos in
innocentia cordis sui: et in intellec-
tibus manuum suarum deduxit eos.
Ques in hereditatem tuam:
polluerunt templum sanctum tuum:
posuerunt iherusalem in pomorum
custodiam. **P**osuerunt mortuini-
a secutorum tuorum stras volanti-
bus celi: carnes sanctorum tuorum
bestie terre. **E**studerunt sangui-
nem ipsorum tanquam aquam in
circuito iherusalem: et non erat qui
sepeliret. **F**adi sumus opprobri-
um vicinis nostris: substantiam
et illusio hijs qui in circuitu nostro
sunt. **U**squequo domine irasceris
in finem: accendetur velut ignis ex-
lus tuus. **E**ffunde iram tuam in
gentes que te non noverunt: et in
regna que nomen tuum non invo-
caverunt. **Q**uia comederunt iacob:
et locum eius desolaverunt. **D**e me-
mueris iniquitatum nostrarum an-
tiquarum: cito accipiet nos mis-
ericordie tue: quia pauperes facti su-
mus nimis. **A**dinua nos deus
salvatis: noster: et propter glori-
am nominis tui domine libera nos.
Et propitius esto peccatis no-
stris propter nomen tuum: ne forte
dirant in gentibus ubi est deus
eorum. **E**t innotescant in nationi-
bus coram oculis nostris cultus

sanguinis secutorum tuorum qui
effusus est. **I**nterreat in confu-
du tuo: gemitus compeditorum
tui: posside filios mortificationis.
Et redde vicinis nostris septuplum in
sinu eorum: impropetium ipsorum
quod reprobrauerunt tibi domine.
Nos autem populus tuus: oves pasce
e tue: confitebimur tibi in seculum.
In generatione et generatione an-
nuntiabimus laudem tuam. **I**usti
tiam tuam: qui commutabuntur
psalmus ascriptionum testimonium
Qui regis israel in. **A**laph
Quende: qui deducis velut o-
nem ioseph. **Q**ui sedes super cheru-
bin manifestare coram sphaera ben-
iamin et manasse. **E**xalta poten-
tiam tuam et veni: ut saluos facias
nos. **D**eus converte nos: et ostende
faciem tuam et salui erimus. **O**mnis
ne deus virtutum: quousque irasceris
super orationem servum tuum. **Q**uibus
nos pane lactimarum: et ponam ta-
bis nobis in lacrimis in mensura.
Posui nos in contradictionem
vicinis nostris: et inimici nostri sub-
sannaunt nos. **D**eus virtutum
converte nos: et ostende faciem tu-
am et salui erimus. **I**ntem de regi-
pro transiisti: creasti gentes: et plan-
tasti eam. **O**us inueneris fusti in con-
spicu eius: et plantasti radices eius
et implevit terram. **O**petuit mon-
tes umbra eius: et arbuta eius re-
dros dei. **E**xendit palmites suas
usque ad mare: et usque ad flumen pro-
pagines eius. **U**t quid destruxisti ma-
rentem eius: et vindicant eam o-
mnes qui preterceduntur viam.

Exterminavit eam aper de silua: et sin-
gularis ferus depastus est eam. **D**eus
virtutum converte: respice de celo et vi-
de et visita vineam istam. **E**t pascere eam
quam plantavit deus tua: et super
filium quem confirmasti tibi. **I**ncensa i-
gni et suffolla: ab incensatione vultus
tui peribit. **F**iat manus tua super vi-
rum deus tue: et super filium hominis
quem confirmasti tibi. **E**t non discidium
a te: vivificabis nos: et nomen inno-
tabimus. **O**mnis deus virtutum con-
verte nos: et ostende faciem tuam et salui
erimus. **I**nfine pro coram aribus.
psalmus qui alaph quinta sabbati
Exultate deo adiutori nostro:
subilate deo iacob. **S**u-
mme psalmum et date tym-
panum: psalterium iocundum
cum organo. **B**ucinate in neomenia
tuba: in insigni die solemnitatis ve-
stre. **Q**uia preceptum israel est: et iudicium
deus iacob. **E**stimonium in ioseph po-
suit illud: cum egisset de terra egypti lin-
guam quam non noverat audivit. **O**i-
verit ab oneribus dorsum eius: manus
eius in cophino fuerunt. **I**n tribulati-
one invocasti me et liberaui te: exaudi-
vi te in abscondito tempestatibus: proba-
vi te apud aquam contradictionis. **A**u-
di populus meus: et restabo te: isra-
hel si audieris me non erit in te deus re-
tens: neque adorabis deum alienum.
Ego enim sum deus deus tuus qui eduxi
te de terra egypti: dilata os tuum et im-
plebo illud. **E**t non audivit populus
meus vocem meam: et israel non intendit
mihi. **E**t dimisi eos secundum desideria
cordis eorum: ibunt in adinventionibus
suis. **S**i populus meus audisset me: israel
si visis meis ambulasset. **P**ro nichilo
forsitan inimicos eorum humiliassem:

et super tribulantes eos misissem manu
meam. **I**nimici domini mendaci sunt ei: et
erit tempus eorum in secula. **E**t ci-
tauit illos et adipe fecerunt: et de petra
melle saturavit eos. **ps alaph**
Deus stetit in synagoga deorum:
in medio autem deos diiudicat.
Usquequo iudicatis iniquitatem:
et facies peccatorum sumitis. **I**udi-
cate egeno et pupillo: humile et paupe-
rem iustificare. **E**xipite pauperes: et e-
genum de manu peccatoris liberate.
Descendit neque intellegit in tenebris
ambularet: movebunt omnia funda-
menta terre. **E**go dixi dii estis: et filij
egressi omnes. **N**os autem sicut homi-
nes moriemini: et sicut unus de prin-
cipibus cadetis. **S**urge deus iudica ter-
ram: quoniam tu hereditabis in omnibus
gentibus. **Cantus psalmi alaph**
Deus quis similis erit tibi: ne ta-
reas neque opeltaris deus. **Q**uo-
niam ecce inimici tui sonaverunt: et qui
oderunt te regulerunt caput. **S**uper
populum tuum malignaverunt consilium:
cogitaverunt adversus sanctos tuos.
Operunt venite et disperdamus eos
de gente: et non memoret nomen israel
ultra. **Q**uoniam cogitaverunt unani-
miter: simul adversum te testamentum
deposuerunt tabernacula ydumeorum et il-
mahelite. **M**oab et aggarum gebal
et amon et amalech: alienigenae cum ha-
bitantibus tyrum. **E**t tenuit assur veni-
tum illis: facti sunt in adiutorium fili-
is loti. **P**ar illis sicut madian et sy-
sare: sicut iabin in tortere orson. **O**i-
perierunt in endor: facti sunt ut steteret
terre. **P**one principes eorum sicut orbem
et zeb: et zeb et salmana. **O**mnes
principes eorum: qui dixerunt hereditate
possideamus sanctuarium dei. **D**eus

me? pone illos ut rotā: et sicut stipulam ante faciem venti. **S**icut ignis qui comburit filiam: et sicut flamma comburens montes. **I**ta persequeris illos in tempestate tua: et in ira tua turbabis eos. **I**mple facies eorum ignominia: et quereant nomen tuum domine. **R**ubescant et conturbentur in seculum seculi: et confundantur et pereant. **E**t cognosceant quia nomen tibi dominus: tu solus altissimus super omnem terram. **In finem percontularis filius chore psalmus.**
Quam dilecta tabernacula tua domine virtutum: concupiscite et deficiat anima mea in altis domini. **Q**uod meum et caro mea: regultauerunt in deum vinum. **E**t tenui passer inuenit sibi domum: et turtur nidum sibi ubi ponat pullos suos. **H**abitaria tua domine virtutum: rex meus et deus meus. **B**eati qui habitant in domo tua domine: in secula seculorum laudabunt te. **B**eatus vir cuius est auxilium abste: ascensiones in corde suo disposuit in valle lacrimarum: in loco quem posuit. **E**t tenui benedictionem dabit legislator: ibunt de virtute in virtutem: videbitur deus deorum in syon. **D**omine deus virtutum regaudi orationem meam: auxilium prope deus iacob. **P**rocedo noster aspice deus: et respice in faciem iusti tui. **Q**uia melior est dies una in altis tuis: super milia. **E**legi abiectus esse in domo dei mei: magis quam habitare in tabernaculis peccatorum. **Q**uia misericordiam et veritatem diligit deus: gratia et gloria dabit dominus. **N**on peribit bonis eos qui ambulat in innocentia: domine virtutum beatus homo qui sperat in te. **In fine filius chore.**
Benedixisti domine terram tuam: auertisti iniquitatem plebis tue: operuisti omnia

peccata eorum. **M**itigasti omnem iram tuam: auertisti ab ira indignationis tue. **C**onuertere nos deus salutaris noster: et auerte iram tuam a nobis. **A**um quid in eternum irascaris nobis: aut extendes iram tuam a generatione in generationem? **D**eus tu conuersus iudicabis nos: et plebs tua letabitur in te. **R**ende nobis domine misericordiam tuam: et salutare tuum da nobis. **A**udiam quid loquatur in me dominus deus: quoniam loquetur paci in plebe suam. **E**t super sanctos suos: et in eos qui dixerant ad cor. **R**ecantamen prope timentes eum salutare ipsius: ut inhabitet gloria in terra nostra. **M**isericordia et veritas obuiauerunt tibi: iusticia et pax osculante sunt. **V**eritas de terra orta est: et iusticia de celo prospexit. **E**t tenim dominus dabit benignitatem: et terra nostra dabit fructum suum. **I**n iusticia ante eum ambulabit: et ponet in via gressus suos. **Oratio dauid.**
Indigna domine aurem tuam et respice me: quoniam inops et pauper sum ego. **C**ustodi animam meam quoniam sanctus sum: saluum fac seruum tuum deus meus sperantem in te. **M**isere mei domine quoniam ad te clamavi tota die: letifica animam tuam mihi quoniam ad te domine animam meam leuaui. **Q**uoniam tu domine suauis et misus: et misericordie omnibus inuocantibus te. **A**uribus prope domine orationem meam: et intende voci deprecationis mee. **I**n die tribulationis mee clamavi ad te: quia regauisti me. **N**on est similis tui in dijs domine: et non est secundum opera tua. **O**mnes gentes quascunque fecisti venient: et adorabunt coram te domine: et glorificabunt nomen tuum. **Q**uoniam magnus es tu et faciens

mirabilia: tu es deus solus. **O**educ me domine in via tua: et ingrediar in veritate tua: letet cor meum ut timeat nomen tuum. **C**onfitebor tibi domine deus meus in toto corde meo: et glorificabo nomen tuum in eternum. **Q**uia misericordia tua magna est super me: et reuisti animam meam ex inferno inferiori. **D**eus iniqui insurrexerunt super me: et synagoga potentium querelatur aiani meam: et non proposuerunt te in conspectu suo. **E**t tu domine deus miserator et misericors: patiens et multae misericordie et verax. **R**espice in me et misere mei: da imperium tuum puero tuo: et saluum fac filium ancille tue. **P**acem tecum signum in bonum ut videatur quod oderunt me et confundantur: quoniam tu domine adiunxisti me et consolatus es me. **ps cantica filius chore.**
Fundamenta eius in montibus sanctis: diligit dominus portas syon super omnia tabernacula iacob. **G**loriosa dida sunt de te: ciuitas dei. **M**emor ego raab et babilonis: scientium me. **E**cce alienigene et tyrius et plus ethiopi: hijs fuerunt illis. **Q**uoniam syon dicit homo: et homo natus est in ea: et ipse fundauit eam altissimus. **D**ominus narrabit in scripturis psalorum et principum: hoc quod fuerit in ea. **S**icut letantur omnes: habitant in te. **Cantica psalmi filius chore ihu pueri.**
Adruedu intelles henan ex parte.
Domine deus saluus mee: in die clamavi et node coram te. **I**n te in conspectu tuo oratio mea: inclina aurem tuam ad precem meam. **Q**uia repleta est malis anima mea: et vita mea in inferno appropinquauit. **E**stimaui sum cum descenditibus in lacum: factus sum sicut homo sine adiutorio inter mortuos inter. **S**icut vulnerati

dormientes in sepulcris quorum non es memor amplius: et ipsi de manu tua repulsi sunt. **C**onfitebor me in lacu inferiori: in tenebris et in umbra mortis. **S**uper me confirmatus est furor tuus: et omnes fludus tuos induxisti super me. **L**onge fecisti notos meos a me: posuerunt me abominationem sibi. **Q**uia radix sum et non egrediebar: oculi mei languerunt pro inopia. **Q**uia manus ad te domine: tota die repandi ad te manus meas. **Q**uoniam mortuus facies mirabilia: aut medici suscitabunt et confitebunt tibi. **Q**uoniam narrabit aliquis in sepulcro misericordiam tuam: et veritatem tuam in predicatione. **Q**uoniam cognoscent in tenebris mirabilia tua: et iusticia tua in terra obliuionis. **E**t ego ad te domine clamavi: et mane oratio mea preueniet te. **U**t quid domine repellis orationem meam: auertis faciem tuam a me. **P**auper sum ego et in laboribus a iuventute mea: exaltatus aut humiliatus sum et conturbatus. **I**n me transierunt ire tue: et terrores tui turbauerunt me. **C**ircumdederunt me sicut aqua tota die: circumdederunt me simul. **E**longasti a me amicum et proximum: et notos meos a miseria. **Intelles ethan ex parte.**
Misericordias domini: in eternum cantabo. **I**n generatione et generatione: annuntiabo veritatem tuam in ore meo. **Q**uoniam dixisti in eternum: misericordia edificabit in celis: parabit veritas tua in ris. **D**isposui testamentum electis meis: iuravi dauid seruo meo usque in eternum parabo semini tui. **E**t edificabo in generatione et generatione: semini tuam. **C**onfitebunt celi mirabilia tua domine: et annuntiabit veritatem tuam in ecclesia sanctorum. **Q**uoniam quis in nubibus

equabitur dñs: similis erit deo in filiis
dei. **D**eus qui glorificat in consilio
sanctorum: magnus et terribilis super o-
mnes qui in circuitu eius sunt. **D**omine
deus virtutum quis similis tibi: potens
es domine: et veritas tua in circuitu tuo.
Tu dñaris potestati maris: motum
autem fluctuum eius tu mitigas. **T**u hu-
miliasti sicut vulnere superbum: in
brachio virtutis tue dispersisti inimi-
cos tuos. **T**u summi reliqui et tu a terra:
orbem terre et plenitudinem eius tu fundasti:
aethlonem et mare tu creasti. **T**u habes et
hermon in nomine tuo regulabunt: tum
brachium tuum potestas. **F**irmes man-
tua et regales decreta tua: iusticia et iu-
diciu paratio sedis tue. **M**isericordi-
a et veritas præcedent faciem tuam beatum po-
pulus qui facit iubilacionem. **D**omi-
ne in lumine vultus tui ambulabunt:
et in nomine tuo regulabunt tota die: et in
iusticia tua regnabunt. **Q**uoniam
gloria virtutis tuae tu es: et in benedi-
ctio tua regnabit cornu nostrum. **Q**ui-
a dñs est assumptio nostra: et sancti dei re-
gis nostri. **T**unc locutus es in visione
sanctis tuis: et dixisti posui adiutorium
in potestate: et exaltaui electum de plebe mea.
Inveni david servum meum: oleo sancto
meo unxi eum. **M**anum enim mea au-
xilabitur ei: et brachium meum con-
firmabit eum. **N**ichil proficiet inimicus
eius: et filius iniquitatis non apponet nocere
eius. **E**t cuncta a facie ipsius inimicos
eius: et odientes eos in fugam convertet.
Et veritas mea et misericordia mea cum
ipso: et in nomine meo regnabitur cor-
nu eius. **E**t ponam in mari manum
eius: et in fluminibus decetia eius. **I**pse
invocabit me pater meus es tu: deus meus
et susceptor salutis mee. **E**t ego primo
genitum ponam illi: exultum per regibus terre.

In eternum servabo illi misericordiam meam:
et testamentum meum fidele ipsum. **E**t ponam
in seculum seculi sanctum eius: et eternum eius
sicut dies celi. **S**i autem dereliquerint
filii eius legem meam: et in iudicijs meis
non ambulant: **S**i iusticias meas
prophetauerint: et mandata mea non
custodierint. **V**isitabo in virga iniqui-
tates eorum: et in verberibus peccata eorum.
Misericordia autem mea non dispargam
ab eis: neque nocturno in veritate mea.
Negus prophetaus testamentum meum:
et qui procedit de labijs meis non faciam
irrita. **S**emel iuravi in sancto meo si
david mentiar: semen eius in eternum ma-
nebit. **E**t thronus eius sicut sol in con-
spectu meo: et sicut luna perfecta in eter-
num: et testis in celo fidelis. **T**u vero
repulisti et dispexisti: distulisti cunctum
tuum. **Q**uæstisti testamentum seculi tui:
prophetaisti in terra sanctuarium eius.
Detrahisti omnes sepes eius: posui-
sti firmamentum eius formidinem. **O**-
ripuerunt eum omnes transientes viam: fa-
ctus est opprobrium viduis suis. **E**xalta-
stis decetia deprimendum eum: lenitasti
omnes inimicos eius. **F**uerunt adiu-
torium gladii eius: et non es auxiliatus ei
in bello. **D**etrahisti eum ab emundati-
one: et sedem eius in terra collisisti. **M**i-
norasti dies temporis eius: perfudisti
eum confusione. **I**squequo dñe auertis
in finem: rearsit sicut ignis ira tua.
Memorare que mea substantia nun-
quid cum rane constitui omnes fili-
os hominum. **Q**uis est homo qui vi-
uet et non videbit mortem: et eruet ani-
mam suam de manu inferi. **U**bi sunt
misericordie tue antiquæ domine: si-
cut iurasti david in veritate tua. **M**e-
mor esto dñe opprobrij servorum tuorum:
quod constitui in sinu meo miltari genitum.

Quod reprobrauerunt inimici tui
dñe: quod reprobrauerunt commutationem
cuncti tui. **B**enedictus dñs in eternum:
fiat fiat. **D**ñs moysi hominis dei.
Domine refugium factum es nobis:
a generatione in generationem.
Priusque montes fecerunt aut formarentur
terra et orbis: a seculo et in seculum tu es
deus. **N**e auertas hominem in humili-
tatem: et dixisti dñe iniquitates filij homi-
num. **Q**uoniam mille anni ante oculos
tuos: tanquam dies heretice que præter-
ierunt. **E**t custodia in nocte: quod pro nichilo
habent eorum anni eorum. **M**ane sicut her-
ba transeat: mane floreat et transeat:
vespere decidat induerit et ardeat. **Q**ui-
a defecimus in ira tua: et in furore tuo tur-
bati sumus. **P**osulisti iniquitates nostras
in conspectu tuo: seculum nostrum in illumina-
tione vultus tui. **Q**uoniam omnes dies
nostri defecerunt: et in ira tua defecimus.
Humili nunc sicut aranea meditabuntur:
dies annorum nostrorum in ipsis septuaginta
anni. **S**i autem et potentiarum odoginta
anni: et amplius eorum labor et dolor. **Q**uo-
nia superuenit mansuetudo: et corripie-
mur. **Q**uis novit potestatem ire tue: et
pre timore tuo iram tuam dimittere.
Decetia tua sic nota fac: et eruditos
corde in sapientia. **Q**uoniam dñe usque-
quo: et deprecabilis esto super servos tuos.
Repleti sumus mane misericordia tua:
et exultavimus: et delectati sumus in omnibus
diebus nostris. **L**etati sumus pro diebus
quibus nos humiliasti: annis quibus vidi-
mus mala. **R**espice in servos tuos et in
opera tua: et dirige filios eorum. **E**t sic
splendor domini dei nostri super nos:
et opera manuum nostrarum dirige super nos:
et opus manuum nostrarum dirige. **A**us
Qui habitat in cæcis ipse david
adiutorio altissimi: in predicatione

dei tui commemorabit. **D**icit domino
susceptor meus es tu et refugium meum
deus meus: sperabo in eo. **Q**uoniam
ipse liberabit me de laqueo venantium:
et a verbo aspero. **S**capulis suis ob-
umbrabit tibi: et sub petris eius spera-
bis. **S**icut circumdabit te veritas eius:
non timebis a timore nocturno. **F**la-
gitta volante in die: a negotio pami-
bulante in tenebris: ab incursum et tempo-
ris meridiano. **C**adent a latere tuo
mille: et decem milia a depectis tuis:
ad te autem non appropinquabit. **V**e-
runtamen oculus tuus considerabis: et re-
tributionem peccatorum videbis. **Q**uo-
nia tu es dñe spes mea: altissimum po-
sulisti refugium tuum. **N**on accedet ad te
malum: et flagellum non appropinquabit
tabernaculo tuo. **Q**uoniam angelis su-
is mandavit de te: ut custodiant te in
omnibus vijs tuis. **I**n manibus porta-
bunt te: ne forte offendas ad lapidem
pedem tuum. **S**uper aspide et basiliscum
ambulabis: et concutabis leonem et
draconem. **Q**uoniam in me speravit libe-
rabo eum: protegam eum qui cognovit no-
men meum. **C**lamavit ad me et ego
exaudiam eum: cum ipso sum in tribulati-
one: recipiam eum et glorificabo eum. **L**on-
gitudine dñe replebo eum: et ostendam
illi salutarem meum. **P**s cantica iudice.
Bonum est confiteri dño: **S**abbatum.
et psallere nomini tuo altissime.
Ad annuntiandum mane misericordiam
tuam: et veritatem tuam per noctem. **I**n deca-
rdo psalterio: cum canticis et cythara.
Quia delectasti me dñe in sadura tua:
et in operibus manuum tuarum regulabo.
Qua magnificata sunt opera tua do-
mine: nimis profunde facte sunt cogi-
tationes tue. **Q**ui insipiens non cognos-
cet: et stultus non intelliget hoc. **Q**uoniam

regredi fuerint peccatores sicut fecerunt: et
apparuerunt omnes qui operantur iniquitatem.
Et intereat in seculum seculi: tu autem
altissimus in eternum domine. **Quoniam** ecce
inimici tui domine qui ecce inimici tui per-
bunt: et dispergent omnes qui operantur
iniquitatem. **Et** exaltabit sicut unicornis
cornu meum: et senectus mea in mi-
sericordia uberi. **Et** despectus oculus
meus inimicos meos: et insurgentibus
in me malignantibus audiet auris me-
a. **Iustus** ut palma florebit: sicut
cedrus libani multiplicabit. **Plantati**
in domo domini: in arboribus domus dei nostri
florebunt. **Adhuc** multiplicabuntur
in senecta uberi: et benepacientes erunt
et annuient. **Quoniam** redus domi-
nus deus voster: et non est iniquitas
in eo. **Iustus cetera dauid in die ante sab-
batum quando fundata est terra:**
Dominus regnavit decorem indu-
tus est: induit est dominus fortitudinem
et praeiit se. **Et** non commovebit: parata se-
des tua regis: a seculo tu es. **Leva-
verunt** flumina domine: elevarunt flumi-
na vocem suam. **Elevarunt** flumina
fludus suos: a vocibus aquarum militum.
Mirabiles relationes maris: mira-
biles in altis domine. **Testimonia** tua
credibilia facta sunt nimis: domini tua
deceat sanctitudo domine in longitu-
dine dierum. **Psalmus dauid contra sabbat.**
Deus ultionum domine: deus ultionum
libere egit. **Exaltare** qui iudicas
terram: reddere retributionem superbiis. **Ut**
quequo peccatores domine: usquequo
peccatores gloriantur. **Et** stabunt
et loquentur iniquitatem: loquentur omnes
qui operantur in iustitiam. **Populum**
tuum domine humiliaverunt: et hereditatem
tua regnaverunt. **Adversum** et adversam

interfecerunt: et pupillos occiderunt. **Et**
dixerunt non videbit dominus: nec intelliget
deus iacob. **Intelligite** insipientes in
populo: et stulti aliquando sapite. **Qui**
placuit aures non audierunt: aut qui fecerunt
oculum non consideraverunt. **Qui** corrumpit gen-
tes non arguet: qui docet hominem sci-
entiam. **Dominus** scit cogitationes
hominum: qui vane sunt. **Beatus** homo
quem tu erudieris domine: et de lege tua do-
cueris eum. **Et** mitigas ei a diebus ma-
lis: donec fodiat peccatori fovea.
Quia non repellit dominus plebem suam: et
hereditatem suam non derelinquet. **Quo-**
adulter: iustitia suaverat in iudicium:
et qui iuxta illam: omnes qui recto sunt
corde. **Quis** conlurget michi adversus
malignantes: aut quis stabit mecum ad-
versus operantes iniquitatem. **Nisi**
quia dominus adiunxit me: paulominus ha-
bitasset in inferno anima mea. **Si**
dicebam mortem per me: misericordia
tua domine adiunxerat me. **Secundum**
multitudinem dolorum meorum in corde meo:
consolationes tue letificaverunt animam
meam. **Quoniam** quid adhaeret tibi sepes ini-
quitas: qui fingis laborem in precepto.
Captabunt in animam iniqui: et sangui-
nem innocentem damnabunt. **Et** factus
est michi dominus in refugium: et deus meus
in adiutorium spei mei. **Et** reddet illis
iniquitatem ipsorum: et in malicia eorum
disperdet eos: disperdet illos dominus
deus voster. **Iustus cetera ipsi dauid.**
Uenire regulam domino: iubilemus
deo salvari nostro. **Procur-**
mus faciem eius in confessione: et in psal-
mis iubilemus ei. **Quoniam** deus
magnus dominus: et rex magnus
super omnes deos. **Quia** in manu eius
sunt omnes fines terre: et altitudines
montium ipsius sunt. **Quoniam** ipsius est

mare et ipse fecit illud: et sicca manum eius
formaverunt. **Uenire** adoremus et pro-
stradamus et ploremus ante dominum qui fecit
nos: quia ipse est deus voster. **Et** nos
populus pastus eius: et ovis manus eius.
Hodie si vocem eius audieritis: noli-
te obdurare corda vestra. **Sicut** in iri-
tatione: secundum diem temptationis in de-
serto. **Ubi** temptaverunt me patres vestri:
probaverunt me et viderunt opera mea.
Quadragesima annis offensus fui ge-
nerationi illi: et dixi semper erat corde.
Et isti non cognoverunt vias meas:
ut iuravi in ira mea si intrabunt in
requiem meam. **Psalmus dauid contra
vicius corambat post captivitatem**
Quante domino canticum novum: can-
tate domino omnes terra. **Quante**
domino et benedicite nomini eius: annun-
tiate de die in diem salutare eius. **Annun-**
tiate inter gentes gloriam eius: in omnibus
populis mirabilia eius. **Quoniam** magnus
dominus et laudabilis nimis: terribilis est
super omnes deos. **Quoniam** omnes filii
gentium demonia: dominus autem celos fecit.
Confessio et pulcritudo in conspectu eius:
sanctimonia et magnificentia in sanctifi-
catione eius. **Efferte** domino pacem gentium:
afferte domino gloriam et honorem: afferte
domino gloriam nomini eius. **Collite** hosti-
as et inchoate in actus eius: adorate
dominum in actus sancto eius. **Quoniam**
venit a facie eius unius terra: dicite in
gentibus quia dominus regnavit. **Et**
etiam corripit orbem terre qui non com-
moverunt: indurabit populos in e-
quitate. **Letemur** celi et regulet terra:
commoveat mare et plenitudo eius:
gaudebit campus et omnia que in eis
sunt. **Et** uniregultabit omnia ligna silva-
rum a facie domini quia venit: qui ve-
nit iudicare terram. **Iudicabit** orbem ter-

in equitate: et populos in veritate sua. **Psalmus
dauid contra vicius eius restituta est ei**
Dominus regnavit regulet terra:
delectetur insule mulier. **Ubes**
et caligo in circuitu eius: iustitia et iudi-
cium correctio sedis eius. **Ignis** ante
plum praedat: et inflammabit in circu-
itu inimicos eius. **Fluxerunt** fulgura
eius orbi terre: vidit et commota est ter-
ra. **Montes** sicut cera fluxerunt a facie
domini: a facie domini omnis terra. **Unius**
anterior celi iustitia eius: et videtur omnes
populi gloriam eius. **Quoniam** fundavit omnes
qui adorant sculptilia: et qui gloriantur in
mulacris suis. **Adorate** cum omnes
angeli eius: audierunt et letata est syon.
Exultaverunt filie iude: propter iudicia
tua domine. **Quoniam** tu dominus altissimus
super omnes terra: nimis exaltatus es su-
per omnes deos. **Qui** diligis dominum o-
dite malum: custodit dominus alas sancto-
rum suorum: de manu peccatoris libera-
vit eos. **Lux** orta est iusto: et rebus
corde letitia. **Letamini** iusti in do-
mino: et constitui memorie san-
ctificationis eius. **Psalmus dauid.**
Quante domino canticum
novum: quia mirabilia fe-
cit. **Salvavit** sibi depre-
ca: et brachium sanctum
eius. **Et** otum fecit dominus salutare suum:
in conspectu gentium revelavit iustitiam
suam. **Recordatus** est misericordie sue: et
recreatus sunt domui israel. **Viderunt**
omnes termini terre salutare dei nostri:
iubilare domino omnis terra cecitate et re-
gulatione et psallite. **Psallite** domino in
cythara in cythara et voce psalmi: in
tubis dudilibus et voce tube cornu.
Iubilare in conspectu regis domini:
moueat mare et plenitudo eius: orbis
terrarum: qui habitant in eo. **Flumina**

plaudet manu simul: montes exulta-
bunt a conspectu domini: qui venit iudicare
terram. **I**udicabit orbem terrarum in iusticia:
et populos in equitate. **Psalmus dauid.**

Domine regnavit irascens populi:
qui sedet super cherubim moueat
terram. Dominus in syon magnus: et
excessus super omnes populos. **C**onfite-
antur nomini tuo magno qui terribile
et sanctum est: et honor regis iudicii dili-
git. **T**u parasti directiones: iudicium
et iusticiam iacob tu fecisti. **E**xaltate
dominum deum nostrum: et adorate scabellum pe-
dum eius qui sanctum est. **M**oyses et aaron
in sacerdotibus eius: et samuel inter eos qui
inungunt nomen eius. **I**nuecabatur dominum
et ipse exaudivat eos: columna nubis
loquebatur ad eos. **Q**uotidiebat testi-
monia eius: et preceptum quod dedit illis.

Domine deus noster tu exaudivas e-
os: deus tu propitius fuisti eis: et ulci-
scens i omnes adiunctiones eorum. **E**x-
altate dominum deum nostrum: et adorate in
monte sancto eius: quoniam sanctus dominus
deus noster. **Psalmus in confessione**

Tubilate domino omnes terra: exultate domino in le-
ticia. **I**ntroite in conspectum eius: in regu-
latione. **S**intore qui dominus ipse est deus:
ipse fecit nos et non ipsi nos. **P**opulus
eius et omnes iherusalem introite portas
eius in confessione: atria eius in iunioribus
confiteantur illi. **L**audate nomen eius
qui suavis est dominus: in eternum misericor-
dia eius: et usque in generationem et genera-
tionem veritas eius. **Psalmus ipsi dauid**

Misericordia et iudicium tantabo
tibi domine: psallam et intelligam in
via immaculata quando venies ad me.
Pereambulabam in innocentia cordis
mei: in medio domus mee. **N**on pro-
ponebam oculos meos rem iniquam:
facientes perurbationes odium. **N**on

adhesit michi cor prauum: declinarem
a me malignum non cognoscebam.
Detrabentem secundo proximo suo:
hic persequabar. **S**uperbo oculo et in-
satiabili corde: tu hoc non edebam. **O**ni-
li mei ad fideles terre: ut sedeat inter:
ambulans in via immaculata hic michi
ministrabat. **N**on habitabit in medio
domus mee qui facit superbiam: qui loquitur
iniqua non digne in conspectu oculorum me-
orum. **I**n matutino iustificetam om-
nes peccatores terre: ut disperdam
de civitate domini omnes operantes iniqui-
tatem. **Oratio pauperis domini auxilium:**
et coram domino effudit precem suam

Domine exaudi orationem meam: et
clamor meus ad te veniat. **N**on
auertas faciem tuam a me: in quacumque
die tribulor inclina ad me aurem tuam.

In quacumque die invocauero te: ve-
lociter exaudi me. **Q**uia defecerunt
sicut fumus dies mei: et ossa mea si-
cut cinis aruerunt. **P**recursus sum
ut senex: et aruit cor meum: quia obliqui
sum comedere panem meum. **A**udite ge-
nitibus mei: adhesit os meum carni mee.

Similis factus sum pellicano solini-
dinis: factus sum sicut nichiorum in domi-
cilio. **V**igilavi: et factus sum sicut
pallens solitarius in tecto. **T**ota die re-
probabam michi inimici mei: et qui
laudabant me aduersum me iurabant.

Quia rure tanquam panem maleducabam:
et poculum meum cum fletu miscebam. **A**-
cie ire indignationis tue: quia eleuata
allisisti me. **D**ies mei sicut umbra
declinauerunt: et ego sicut fenum arui.

Tu autem domine in eternum permanes: et
memoriale tuum in generatione et gene-
ratione. **T**u exurgens miserere syon
quia tempus miserendi eius quia venit
tempus. **Q**uoniam placuerunt seruis

tuis lapides eius: et terre eius miserebun-
tur. **E**t timebunt gentes nomen tuum
domine: et omnes reges terre gloriam tuam.
Quia edificauit dominus syon et videbit
in gloria sua. **R**espexit in orationem
humiliu: et non spernit precem eorum.
Scribantur hec in generatione altera:
et populus qui creabitur laudabit dominum.
Quia prospexit de celsis sancto suo:
dominus de celo in terram aspexit. **U**t audi-
ret gemitus conspexit: ut solueret fi-
lios incompromissi. **E**t annunciet in
syon nomen domini: et laudem eius in iherusalem.

In conueniendo populos in unum: et re-
ges ut seruiant domino. **R**espondit ei via
virtutis sue: paucitate dierum meorum mi-
seria michi. **N**e reuoces me in dimidio
dierum meorum in generationem et generati-
onem anni tui. **I**n initio tu domine terram
fundasti: et opera manuum tuarum sunt
celi. **I**psi peribunt tu autem permanes: et
omnes sicut vestimentum veterascunt. **E**t
sicut optorium mutabis eos et muta-
bunt: tu autem idem ipse es: et anni tui
non deficiunt. **E**tilij seruorum tuorum
habitabunt et semini eorum in secu-
lum dirigetur. **Psalmus ipsi dauid**

Benedic anima mea domino: et omnia
quae intra me sunt nomini sancto eius.
Benedic anima mea domino: et noli ob-
liuisci omnes retributiones eius. **Q**ui
propinatur omnibus iniquitatibus tuis: qui
sanat omnes iniquitates tuas. **Q**ui
redimere interitum vitam tuam: qui coronat
te in misericordia et misericordibus. **Q**ui re-
plet in bonis desiderium tuum: renouabit
ut aquile iuuentutem tuam. **F**aciens mi-
sericordias dominus: et iudicium omnibus
iniuria patientibus. **N**otas fecit vias
suas moysi: filijs israel voluntates suas.
Miserator et misericors dominus:
languis et misericors dominus. **N**on

in perpetuum irascet: neque in eternum roni-
nabitur. **N**on secundum peccata nostra fecit
nobis: neque secundum iniquitates nostras re-
tribuit nobis. **Q**uoniam secundum altitu-
dinem celi a terra: corroborauit miseri-
cordiam suam super timentes se. **Q**uanti-
um distat ortus ab occidentem: longe fecit
a nobis iniquitates nostras. **Q**uomodo
miseret pater filiorum misericors est dominus ti-
mentibus se: quoniam ipse cognouit figmen-
tum nostrum. **R**ecordatur quoniam pul-
uis sumus: homo sicut fenum dies eius:
tanquam flos agri sic efflorescit. **Q**uoniam
spiritus praesens in illo et non subsistet:
et non cognoscat apostoli locum suum. **M**ise-
ricordia autem domini ab eternum et usque in eter-
num: super timentes eum. **E**t iusticia il-
lius in filios filiorum: hijs qui seruauit te-
stamentum eius. **E**t memores sunt man-
datoz ipsius: ad faciendum ea. **D**omi-
nus in celo parauit sedem suam: et regnum
ipsius omnibus dominabitur. **B**enedi-
cit dominus omnes angelos eius potentes vir-
tute: facientes verbum illius ad audiendam
vocem sermonum eius. **B**enedicite domino om-
nes virtutes eius: ministri eius qui faciunt
voluntatem eius. **B**enedicite domino omnia
opera eius: in omni loco distributiones eius: be-
nedic anima mea domino. **Psalmus ipsi dauid**

Benedic anima mea domino: domine de-
us meus magnificatus es rebe-
menter. **C**onfessionem et decorem indui-
sti amicum lumine sicut vestimento. **E**x-
tendens celum sicut pellem: qui regis aquis
superiores eius. **Q**ui panis nubem ascen-
sum tuum: qui ambulat super pennas ven-
torum. **Q**ui facis angelos tuos spi-
ritus: et ministros tuos ignem urentem.
Qui fundasti terram super stabilitatem sy-
on: non inclinabitur in seculum seculi.
Abulus sicut vestimentum amicus
tuus super montes stabunt aquae. **A**u-

inceptione tua fugient: a voce toni-
trui tui formidabunt. **A**scendunt mon-
tes et descendunt campi: in locum quē
fundasti eis. **Q**uoniam posuisti quē
nō transgredient: neque auerterentur ope-
rire terram. **Q**ui emittis fontes in con-
uallibus: inter mediū montū prean-
sibunt aque. **P**otabunt omnes bestie
agri: repedabunt onagri in sui sua.
Super ea volucres celi habitabunt:
de medio precarum dabunt voces. **R**i-
gans montes de superioribus suis: de
fructu operū tuorū satiabitur terra. **P**ro-
duces semē iumentis: et herbā securitū
hominū. **U**t educas panē de terra:
et vinū letificet cor hominis. **U**t egre-
laretur facies oleo: et panis cor hominis
refrimeret. **S**aturabuntur lingua cāpi et
cedet libanū gressu plantarū: illuc pastores
nidificabunt. **R**ecodit dominus dux est
eorū: montes recessus: petra refugi-
um habitaculi. **P**erit lunam in tempo-
re: sol cognouit occasū suū. **P**osui-
sti tenebras et facta est nox: in ipsa pe-
transibunt omnes bestie silue. **Q**uoniam
leonū rugientes ut rapiāt: et querant
a deo escā sibi. **O**rcus ē sol et aggregati
sunt: et in cubilibus suis collocauntur.
Exibit homo ad opus suū: et ad ope-
rationē suā usque ad vesperū. **Q**uā ma-
gnificata sūt opera tua domine: omnia
in sapientia fecisti: impleta ē terra pos-
sessione tua. **H**or mare magnum et
spaciosa manibz: illic reptilia quorū
non ē numerus. **A**nimalia pulchra
et magnis: illic naues pretransibunt.
Orao iste quē formasti ad illuden-
dum ei: omnia a te respiciant ut des illis
escam in ipso. **A**n te illis colligat: a-
priet te manū tuā omnia implebunt la-
nitare. **A**uertere autē te facies turbā-
buntur: auferes spiritū eorū et deficiet:

et in pulvere suū reuertent. **E**mitte spi-
ritū tuū et creabunt: et renouabis faci-
em terre. **S**ic gloria domini in seculū: letabi-
tur dominus in operibus suis. **Q**ui respicit
terram et facit eā tremere: et tangit mon-
tes et fumigat. **Q**uoniam dicit dominus in uo-
ce mea: psallā deo meo quod dicitur in sum-
mū. **T**u mundū sit ei eloquii meū: ego uero de-
lectabor in domino. **O**fficiet peccato-
res a terra et iniqui ita ut non sint: be-
nedic anima mea domino. **Alleluia**
Quoniam dicit dominus et inuocare no-
men eius: annunciate inter gentes
opera eius. **Q**uoniam ante ei et psallite ei:
narrate omnia mirabilia eius: laudamini
in nocte laudo eius. **L**etetur cor querentiū
dominū: querite dominū et confirmamini:
querite faciem eius semper. **M**emento mi-
rabiliū eius quē fecit: prodigia eius et iudi-
cia eius. **S**emen abrahā secui eius:
filij iacob electi eius. **I**psē dicit dominus
no-
strum: in uniuersa terra iudicia eius. **M**emor
fuit in seculū testamenti sui: uerbi quod
mādauit in mille generationes. **Q**uod
disposuit ad abrahā: et iuramentū suū
ad ysaac. **E**t statuit illud iacob in
preceptū: et israel in testamentū eternum.
Quoniam dicit dominus tibi dabo terrā chanaan:
futu-
rū hereditatis tue. **Q**uoniam erant
numeros breues: paucissimi et incole eius.
Et pertransiit de gēte in gentē: et de
regno ad populum alterū. **N**on reliquit
hodie nocte eius: et corripuit pro eis
reges. **N**olite tangere ciuitates meas:
et in prophetis meis nolite malignari.
Et uocauit famē super terrā: et omne
firmamentū panis exiit. **M**isit ante
eos uirū: in seculū uenundat? ē ioseph.
Humiliauerunt in cōpeditibus pedes eius:
seculū precepit eiā in eo donec ueniret
uictor eius. **E**loquii domini inflāmauit
eū: misit regē et soluit eum: princeps

populorū et dimisit eū. **O**mnificuit eum
dominus domus sue: et principē omnis posse-
sionis sue. **U**t exaudiret principes eius
sicut semetipsum: et serues eis prudentiam
doceret. **E**t intrauit israel in egiptū: et
iacob accola fuit in terra cham. **E**t au-
xit populum suum uehementer: et firmauit
eū super inimicos eius. **Q**uoniam conuer-
sit eos ut erudirent populum eius: et dolum
faceret in securos eius. **M**isit moysen ser-
uum suū: aaron quē elegit ipse. **P**ro-
fuit in eis uerba signorū suorū et prodigi-
orū: in terra cham. **M**isit tenebras
et obscurauit: et nō respiciuit sermo-
nes suos. **Q**uoniam conuerit aquas eorū in
sanguinē: et occidit pisces eorū. **E**t e-
didit terra eorū ranas: et percutit eorū
regū ipsos. **O**xit et uenit oryx et
scorpiō: in omibz finibz eorū. **P**o-
suit pluuia eorū grandine: ignem
comburentē in terra ipsos. **E**t percus-
sit vineas eorū et ficulneas eorū: et con-
uertit lignū finium eorū. **O**xit et uenit
locusta et bruchus: cuius non erat nu-
merus. **E**t comedit omne fenum in terra
eorū: et comedit omne fructū terre eorū.
Et percussit omne primogenitū in terra
eorū: primitias omnis laboris eorū. **E**t e-
duxit eos cū argento et auro: et non
erat in rebus eorū infirmus. **L**eta-
ta est egiptus in profecutione eorū: quia
incubuit timor eorū super eos. **E**t exan-
dit nulum in protectione eorū: et ignē ut
lucere eis per noctem. **P**ersecutit et ue-
nit roturū: et pane celi saturauit eos.
Ocupit pecoram et fluxerunt aque:
abierunt in sicco flumina. **Q**uoniam
memor fuit uerbi sancti sui: quod ha-
buit ad abrahā puerū suū. **E**t edu-
xit populum suū in exultatione: et electos
suos in leticia. **E**t dedit illis regionēs
gentiū: labores populorū possederunt. **U**t

custodiant iustificationes eius: et le-
gem eius requirāt. **Alleluia**
Quoniam dicit dominus quoniam bonus: quo-
niā in seculū misericordia eius. **Q**uis
loquetur potestas domini: auditas faci-
et omnes laudes eius. **B**eatū qui custodi-
unt iudiciū: et faciūt iusticiā in omni
tempore. **M**emento nri domine in benepla-
cito populi tui: uisita nos in salutari tuo.
Ad uidendū in bonitate electorū tuo-
rum: ad letandū in leticia gentis tue:
ut laudetur cū hereditate tua. **P**ecca-
uimus cum patribz nris: inuiste regim?
iniquitatem fecim?
Pauces nostri in e-
gipto nō intellexerunt mirabilia tua:
nō fuerūt memores multitudinis mise-
ricordie tue. **E**t irritauerūt ascenden-
tes in mari mari rubro et saluauit e-
os propter nomen suū: ut notā faceret
potentā suā. **E**t incepuit mare ru-
brum et reficatum est: et deduxit eos in
abissis sicut in deserto. **E**t saluauit e-
os de manu odientū: et redemit eos
de manu inimici. **E**t operuit aqua
tribulātes eos: unus ex eis nō reman-
sit. **E**t crediderūt uerbis eius: et lau-
dauerunt laudem eius. **Q**uoniam fecerūt ob-
liti sūt operū eius: non sustinuerunt
consiliū eius. **E**t occupauerūt concupi-
scentiā in deserto: et temptauerūt deū
in iniquo. **E**t dedit eis petitionē
ipsorū: et misit saturitatem in aras eorū.
Et irritauerūt moysen et aaron: aa-
ron sandū domini. **P**ecca est terra et de-
glutit dathan: et operuit sup cōgre-
gationē abiron. **E**t exarsit ignis
in synagoga eorū: flamma combussit
peccatores. **E**t fecerūt vitulū in oreb:
et adorauerūt sculptile. **E**t mutau-
erunt gloriā suā in similitudinē vituli
comedentis fenum. **O**bliti sunt deum
qui saluauit eos: et fecit magnalia

in egipto mirabilia i terra cham: terri-
bilia in mari rubro. **E**t dixit ut dis-
perderet eos: si nō moyses electus es
fuerit i ostensione in conspectu ei⁹. **E**t
auertit iram ei⁹ ne disperderet eos:
et pro nichilo habuerit terra desiderabi-
lem. **N**on crediderūt verbis eius: et
murmurauerūt i tabernaculo suis: nō
regaudierūt voce dñi. **E**t leuauit ma-
nū suā sup eos: ut pñeretur eos i de-
fecto. **E**t ut diceret semē ei⁹ i nationi-
bus: et dispergeret eos i regionibus. **E**t in-
iciat i līt bed p̄ygor: et comederūt sacri-
ficia mortuorū. **E**t irritauerunt eū in
aduentionibus suis: et multiplicata ē
in eis ruina. **E**t fecit phinees et pla-
cauit: et cessauit uassatio. **E**t repu-
tātū ē ei in iusticiā: i generationē et ge-
nerationē usq; i sempiternū. **E**t irri-
tauerūt eū ad aquā tradiditionis: et
uegat⁹ ē moyses ppter eos: q̄a reacer-
bauerūt sp̄ritū ei⁹. **E**t distinxit i la-
bijs suis: nō disperderūt gētes quas
dixit dñs de illis. **E**t commiseri sūt
inter gentes: et didicerunt opera ei⁹: et
secutērūt sculpsilibz ei⁹: et factū ē illis
in scandalū. **E**t immolauerūt filios
suos: et filias suas: demonijs. **E**t ef-
fuderūt sanguinē innocentē sanguinē
filiorū suorū: et filiarū suarū: q̄s sacrificā-
uerūt sculpsilibz chanaan. **E**t interfe-
cta est terra i sanguinibz: et contaminata
est in operibz ei⁹: et fornicati sūt in ad-
uentionibus suis. **E**t irat⁹ ē furore
dñs in p̄p̄lū suū: et abominatus ē he-
reditatē suā. **E**t tradidit eos in ma-
nūs gentiū: et dñiati sunt ei⁹ q̄ oderūt
eos. **E**t tribulauerūt eos inimici eo-
rum: et humiliati sunt sub manibz
eorū: sepe liberauit eos. **I**psi autē rea-
cerbauerūt eū in consilio suo: et humili-
ati sunt i iniquitatibz suis. **E**t uidit

cū tribularet⁹: et audiuit orationem
eorū. **E**t minor fuit testamētū suū: et
peritit eū scdm multitudinē misericō-
die sue. **E**t dedit eos i misericōdias: in con-
spectu dñi q̄ cōp̄at eos. **S**aluos
fac nos dñe de nōst⁹: et congrega nos
de nationibus. **U**t cōstitemur nomi-
ni sancto tuo: et gloriam i laude tua.
Benedict⁹ dominus deus israel a secu-
lo et usq; in seculum: et dicit omnis
populus fiat fiat. Alleluia.

Confitemini dño qm bon⁹: qm
in seclm misericōdia ei⁹. **O**icant q̄
redempti sunt a dño: quos redemit
de manu inimici: de regionibus con-
gregauit eos. **A**solis ortu et occasu:
ab aquilone et mari. **E**t creauerūt i lo-
titudine i in aquoso: uia ciuitatis ha-
bitaculi nō inueniūt. **E**t surierēs et si-
tientes: aia eorū in ip̄is defecit. **E**t
clamauerūt ad dñm cū tribularet⁹:
et de necessitatibz ei⁹ cepit eos. **E**t
deduxit eos in uia rectā: ut irent in ci-
uitatē habitationis. **C**onfiteantur
dño misericōdie ei⁹: et mirabilia ei⁹ filijs
hominū. **Q**uia satiāuit aīam iu-
uem: et aīam esuriētem satiāuit bo-
nis. **S**edentes in tenebris et umbrā
mortis: uindos i mendicare: et fecti.
Quia reacerbauerūt eloquia dei: et
consilium altissimi irritauerunt. **E**t
humiliatum est in laboribus cor eo-
rum: infirmati sūt nec fuit q̄ adiuua-
ret. **E**t clamauerūt ad dñm cū tribu-
laret⁹: et de necessitatibus ei⁹ libera-
uit eos. **E**t eduxit eos de tenebris et
umbrā mortis: et uincula eorū dire-
pit. **C**onfiteant⁹ dño misericōdie ei⁹: et
mirabilia ei⁹ filijs hominū. **Q**uia cō-
tuit p̄ccas etas: et redēs fectos cō-
fugit. **E**t suscepit eos de uia iniquitatis
eorum: propter inuicias eni suas

humiliati sūt. **O**mnē escā abomina-
ta est aīa ei⁹: et appropinquauerunt
usq; ad portas mortis. **E**t clamaue-
runt ad dñm cū tribularet⁹: et de ne-
cessitatibz ei⁹ liberauit eos. **M**isit ver-
bum suū et sanauit eos: et cepit eos
de interitionibus ei⁹. **C**onfiteant⁹ do-
mino misericōdie ei⁹: et mirabilia ei⁹
filijs hominū. **E**t sacrificent sacri-
cium laudis: et annuncient opera eius
in regulatione. **Q**ui descendit mare
in nauibz: facientes operationē i aquis
multis. **I**psi uiderūt opera dñi: et mi-
rabilia ei⁹ in profundo. **O**ixit et fecit
sp̄rit⁹ procelle: et exaltati sūt fludus
eius. **A**scendunt usq; ad celos et de-
scendūt usq; ad abyssos: aīa eorū in
malis tabescebat. **T**urbati sunt et
moti sunt sicut ebri: et omnis sapienti-
a ei⁹ deuorata ē. **E**t clamauerūt ad
dñm cū tribularet⁹: et de necessitatibus
ei⁹ eduxit eos. **E**t statuit procellam
eius in aurā: et siluerunt fludus eius.
Et letati sūt quia siluerūt: et deduxit
eos in portū uolūtatis ei⁹. **C**onfite-
antur dño misericōdie eius: et mirabilia
eius filijs hominū. **E**t exaltent eum i
ecclesia plebis: et in synagoga seniorū
laudet eū. **P**osuit flumina i desertū:
et egies aquarū in sitim. **E**t exā fructi-
feram i salugine: a malicia inhābi-
tantiū in ea. **P**osuit desertū i stagna
aquarū: et terra sine aqua in egies a-
quarū. **E**t collocauit illic esurientes:
et constituerunt ciuitatē habitationis.
Et seminauerūt agros: et plantauerūt
uineas: et fecerūt fructum: natiuitatis.
Et benedixit eis et multiplicati sunt
numis: et numera ei⁹ nō minorauit.
Et pauci facti sūt: et ueraci sunt a tri-
bulatione malorū et dolore. **E**t fusa
est contentio super principes: et errare

fecit eos in inuicē et non i uia. **E**t ad-
iunxit pauperē de inopia: et posuit si-
cut oues familias. **U**idebunt recti
et letabunt⁹: et omnis iniquitas oppila-
bit os suū. **Q**uis sapiēs et custodiet
hec: et intelliget misericōdias dñi?
Alleluia. **Canticū psalmi ipsi dauid**
Parati cor meū de⁹ paratum cor
meū: cātabo et psallā i gla mea.
Exurge psalteriū et organa: resur-
gam dilucio. **C**onfitebor tibi i p̄p̄lo
dñe: et psallā tibi i nationibz. **Q**uia
magna sup celos misericōdia tua: et usq;
ad nubes ueritas tua. **E**t saltare sup
celos de⁹: et super omne terrā gla tua:
ut liberent dilecti tui. **S**aluū fac regē
tua et gaude me: de⁹ locutus est in
sancto suo. **E**t exultabo et diuidā sychi-
mam: et conuallē tabernaculorū dime-
tiar. **D**eus ē galaad et me⁹ ē manasse:
et ephraim suscepio capitis mei.
Iuda regē me⁹: moab lebes sp̄i mei.
In ydumeā regendā calciammentum
meū: michi alienigene amici facti sūt.
Quis deducet me i ciuitatem muni-
tam: quis deducet me usq; in ydume-
am? **N**onne tu de⁹ q̄ repulisti nos:
et non egibis de⁹ in virtutibz n̄is?
Da nobis auxiliū de tribulatione:
quia uana salus hominis. **I**n tro-
faciem⁹ virtutē: et ip̄e ad nichilū deducet
inimicos n̄os. **Inueni ps da-**
Deus laudē meam ne tace. **uid**
Oris: quia os peccatoris et os do-
losi sup me apertū est. **L**ocuti sunt
aduersum me lingua dolosa: et fingi-
tibus odiū circumdederūt me et repugna-
uerunt me gratis. **P**ro eo ut me di-
ligerēt tenebāt michi: ego autē ora-
bam. **E**t posuerūt aduersum me ma-
la pro bonis: et odiū pro dilectione
mea. **C**onfiteatur sup eum peccator:

et dyabolus flet a deprecis ei⁹. **Q**um
iudicat⁹ egeat cōdūnat⁹: et oratio e-
ius fiat in peccatū. **H**iat dñs ei⁹ pau-
ci: et episcopatu⁹ eius accipiat alter.
Fiant filij ei⁹ orphani: et uxor eius
uidua. **M**utantes trāferent filij eius
et mendicent: eiciant⁹ de habitacōnib⁹
suis. **S**cutetur fenerator om̄em sub-
stantiā ei⁹: et diripiāt alieni labores
eius. **N**on sit illi adiutor: nec sit qui
miseret pupillis ei⁹. **F**iant nati ei⁹
in interitū: i generatione una deleat⁹
nomē ei⁹. **I**n memoriā redeat iniq-
tas p̄m ei⁹ in cōspēdū dñi: et peccatū
m̄is eius nō deleat⁹. **F**iant circa do-
minū seny: et disperat⁹ de terra memo-
ria eorū: pro eo qd nō est recordat⁹ fa-
cere misericordiam. **S**i p̄secut⁹ ē hominē
in opē et mendiciū: et compundū corde
mortificare. **E**t dilegit maledictionē
et ueniet ei: et noluit benedictionē et e-
longabit⁹ ab eo. **E**t induit maledi-
ctionē sicut uestimentū: et increuit si-
cut aqua i interiora ei⁹: et sicut oleū i
ossib⁹ ei⁹. **F**iat ei sicut uestimentum
quo op̄tē: et sicut zona qua semper
precingit⁹. **H**oc opus eorū qd detrahūt
michi apud dñm: et qd loquunt⁹ mala
aduersus animā meā. **E**t tu dñe dñe
fac meū propter nomen tuū: q̄a sua-
vis ē misericordia tua. **L**ibera me q̄a ege-
nus et paup⁹ ego sū: et cor meū cōue-
bat⁹ est intra me. **S**icut umbra cum
declinat⁹ ablat⁹ sū: et recessus sum
sicut locuste. **G**emma mea inextricata
fuit a ieiunio: et caro mea immuta-
ta ē propter oleū. **E**t ego fact⁹ sum
opprobriū illis: uiderūt me et mouerūt
capita sua. **A**dinua me dñe de⁹ me-
us: saluū me fac propter misericordiam
tuā. **E**t sciāt q̄a man⁹ tua hec: et tu
domine fecisti eā. **M**aledixit illi et tu

benedices: qd insurgūt i me adfundant⁹:
Eius aut tuus letabit⁹. **I**nduant⁹ qd
detrahūt michi pudore: et op̄tiantur si-
cut dyplonē cōsultione sua. **C**onfite-
bor dñō nimis i ore meo: et in medio
m̄torū laudabo eum. **Q**ui ostendit a
deprecis pauperis: ut saluū faceret a pre-
sequētib⁹ animā meā. **P̄s dauid.**
Dixit dñs dñō meo: sede
a deprecis meis. **O**nece-
ponā inimicos tuos: sca-
tellum p̄dū tuos. **I**urgā
virtutis tue eructet dñs ex syō: dñare
in medio inimicorū tuorū. **E**t cū pri-
piū i die dñis tue i splēdōrib⁹ s̄dōy:
ex uero ante luciferū genui te. **T**ura-
uit dñs et nō p̄tinebit eū: tu es sacer-
dos i eternū scdm ordinē melchisedech.
Domin⁹ a deprecis tuis: cōfegit in die
ire sue reges. **I**udicabit dñs iu nati-
onib⁹ implebit ruinas: cōquassabit
rapina in terra m̄torū. **D**e torrente in
uia bibet: propterea exaltabit caput.
Confitebor tibi domine. **Alleluia**
In toto corde meo: in consilio iu-
storum et congregatione. **M**agna
opera domini: exquisita in omnes
uolūtates ei⁹. **C**onfessio et magnifi-
cātia opus ei⁹: et iusticia eius manet
in seculū seculi. **M**emoriā fecit mira-
bilū suorū misericors et miserator dñs:
etiam dedit timētib⁹ se. **M**emor ēit in
seculū testamenti sui: virtutē op̄rū su-
orū annūciabit populo suo. **E**t de
illis hereditatē gentiū: op̄ra manūū
ei⁹ ueritas et iudiciū. **F**idelia dñia
mādata ei⁹: cōfirmata in seculū seculi:
facta in ueritate et equitate. **R**edēpti-
onem misit populo suo: mandauit
in eternū testamentū suū. **S**andū et
terribile nomen eius: inueni sapientie
timor dñi. **I**ntellectus bon⁹ omib⁹

faciētib⁹ eū: laudat⁹ ei⁹ manet i seculū
seculi. **Alleluia. Inuentione aggei et sa-**
Beat⁹ uir qd timet dñm: **charie**
In māderis ei⁹ uolēt nimis. **P**o-
tens i terra erit semē ei⁹: generat⁹o redō-
rum benedicet. **G**loria et diuitie i do-
mo ei⁹: et iusticia ei⁹ manet in seculū
seculi. **E**t iuxta ē in tenebris lumen re-
dis: misericors et miserator et iustus.
Locund⁹ hmo qd misert⁹ et cōmū-
dat: disponit finones suos i iudicio:
q̄a in eternū nō cōmouebit⁹. **I**n me-
moria eterna erit iust⁹: ab audicione
mala nō timebit. **P**aratu⁹ cor ei⁹ spe-
rare i dñō: cōfirmat⁹ ē cor eius: non
cōmouebit⁹ donec despiciat inimicos
suos. **O** iusticiā dedit pauperib⁹: iusti-
cia ei⁹ manet i seculū seculi: cornu ei⁹
exaltabit⁹ in gloria. **P**eccator uidebit⁹
et irascetur: dentib⁹ suis feneat⁹ et taliter
desideriū peccatorū bibit. **Alleluia.**
Laudate pueri dñm: laudate no-
men dñi. **S**i timet dñm benedi-
ctum: et hoc nūc et usq; in seculū. **A**-
solis ortu usq; ad occasū: laudabile
nomē dñi. **E**t celsus sup om̄es gen-
tes dñs: et sup celos gloria ei⁹. **O**ms
sicut dñs de⁹ noster: qd in altis habi-
tat et humilia respicit i celo et in terras.
Suscitās a terra in opē: et de stercore
eriges pauperē. **E**t colliget eum cum
p̄cipib⁹: et p̄cipib⁹ ppli sui. **Q**ui
habitare facit sterilem in domo: ma-
trem filiorū letantē. **Alleluia.**
In regnū israel de egipto: dom⁹ iacob
de p̄lo barbaro. **H**ada ē iudea sandi-
ficatio ei⁹: israel potestas ei⁹. **M**are
uidit et fugit: iordanis diuersus ē retror-
sum. **M**ontes exultauerūt ut arietes:
et colles sicut agni quisi. **Q**uid ē tibi
mare ty fugisti: et tu iordanis q̄a cō-
uersus es retrorsū. **M**ontes exultastis

sicut arietes: et colles sicut agni quisi.
A facie dñi mota ē ira: a facie dei ia-
cob. **Q**ui dñm p̄cā i stagna aquarū:
et rupē in fōtes aquarū. **N**on nobis
dñe nō nobis: sed nomini tuo da glo-
riam. **S**up misericordia tua et ueritate tu-
a: ne quādo dicāt gentes ubi ē de⁹ eorū.
Deus aut noster i celo: oīa quēcūq;
uoluit fecit. **S**inulacra gentium ar-
gentū et aurū: op̄ra manūū hominū.
Os habet et nō loquēt⁹: oculos ha-
bent et nō uidebūt. **A**ures habent et
nō audiūt: nares habet et non odora-
būt. **M**anus habent et nō palpabūt:
pedes habet et nō ambulabūt: non cla-
mabūt i gutture suo. **S**imiles illis
fiat qd faciūt ea: et om̄es qd cōfident
in eis. **D**omus israel sperant in dñō:
adiutor eorū et p̄tector eorū ē. **Q**om⁹
aaron sperant i dñō: adiutor eorū et
p̄tector eorū est. **Q**ui timet dñm spe-
rauerūt i dñō: adiutor eorū et p̄tector
eorū est. **O**min⁹ memor fuit nostri:
et benedixit nobis. **B**enedixit domui
isrl: benedixit domui aaron. **B**enedi-
xit omib⁹ qui timet dñm: pulillis et
maiorib⁹. **A**diciat dñs sup uos: su-
per uos et sup filios uos. **B**enedicti
uos dñō: qd fecit celū et terrā. **Q**elum
celi dñō: terra autē dedit filijs hominū.
Non mortui laudabūt te dñe: neq;
om̄es qui descendūt in infernū. **S**ed
nos qd uiuim⁹ benedicim⁹ dñō: et hoc
nūc et usq; i seculū. **Alleluia.**
Dilexi: quoniā exaudiet dñs
uocē orationis mee. **Q**uia
inclinauit aurē suā michi: et
in dieb⁹ meis inuocabo. **Q**ircūuide-
runt me dolores mortis: et pericula in-
ferni inuenerūt me. **T**ribulationem
et dolorem inueni: et nomē dñi inuoca-
ui. **O** dñe libera animā meā: misericors

dñs ⁊ iust⁹: et de⁹ nosse miseret. **Q**uod
hodie parvulus dñs: humiliatus
sum ⁊ liberauit me. **Q**uoniam aia
mea ⁊ requie tua: qđ dñs benefecit ti-
bi. **Q**uia eripuit animam meam de
morte: oculos meos a lacrimis: pe-
des meos a lapsu. **P**lacebo domi-
no: in regione uiuorū. Alleluia.

Quod dñs ⁊ iust⁹: et de⁹ nosse miseret. **Q**uod
hodie parvulus dñs: humiliatus
sum ⁊ liberauit me. **Q**uoniam aia
mea ⁊ requie tua: qđ dñs benefecit ti-
bi. **Q**uia eripuit animam meam de
morte: oculos meos a lacrimis: pe-
des meos a lapsu. **P**lacebo domi-
no: in regione uiuorū. Alleluia.

Laudate dñm omnes gentes: lau-
date eū omnes ppli. **Q**uoniam
firmata ē sup nos misericordia ei⁹: ⁊ re-
tas dñi manet in eternū. Alleluia.

Quoniam firmata ē sup nos misericordia ei⁹: ⁊ re-
tas dñi manet in eternū. Alleluia.

Quoniam firmata ē sup nos misericordia ei⁹: ⁊ re-
tas dñi manet in eternū. Alleluia.

quia ultus sum in eos. **Q**uoniam
firmata ē sup nos misericordia ei⁹: ⁊ re-
tas dñi manet in eternū. Alleluia.

Beatissimi michi adiutor: nō time-
bo qđ faciat michi homo. **Q**uoniam
firmata ē sup nos misericordia ei⁹: ⁊ re-
tas dñi manet in eternū. Alleluia.

in iustificationes tuas. **T**unc nō con-
fitebor: cū persequer in omnib⁹ mādatis
tuis. **Q**uoniam firmata ē sup nos misericordia ei⁹: ⁊ re-
tas dñi manet in eternū. Alleluia.

et de lege tua miserere mei. **Q**uoniam
firmata ē sup nos misericordia ei⁹: ⁊ re-
tas dñi manet in eternū. Alleluia.

Dortio mea dñe: Quisui. *Veth*

Defecit in salutari tuo aīa **Caph**
mea ⁊ in verbum tuum surrexerunt

ad oculi omne via iniquitatis. **Psalmus**
Tuerna pedibus meis verbum tuum:

Ideo scrutata est ea anima mea.

eloquia tua. **V**oce mea audi secundum
misericordiam tuam domine: et secundum iudicium tuum
vivifica me. **A**ppropinquaverunt
persequentes me iugiter: a lege autem tua
longe facti sunt. **P**rope es tu domine: et
omnes vię tue rectas. **I**nicio cognovi
de testimoniis tuis: quia i rectum fun-
de humilitatem dasti ea. **R**es
mea et eripe me: quia lege tua non
sum oblitus. **I**udicia iudicium meum et
redime me: propter eloquium tuum vivifi-
ca me. **L**onge a peccatoribus salus: quia
iustificaciones tuas non respiciunt. **A**-
scende tue misere domine: secundum iudicium tuum
vivifica me. **M**ulti qui persequuntur me et
tribulant me a testimoniis tuis non de-
clinavi. **V**idi perarantes et tabesce-
bam: quia eloquia tua non custodierunt.
Vide quoniam mandata tua dilexi: domine in
misericordia tua vivifica me. **P**ropter
verborum tuorum veritatem: in eter-
num omnia iudicia iusticie tue. **S**u-
per principes persecuti sunt me gratis: et
a verbis tuis formidavit cor me-
um. **L**aborabo ego super eloquia tua:
sicut qui invenit spolia multa. **I**n iuga-
tem odio habui et abominatus sum: le-
gem autem tuam dilexi. **S**peravi in die lau-
dandi dixi tibi: super iudicia iusticie tue.
Pax multa diligenter lege tua: et non
est illis scandalum. **A**spedat saluta-
re tuum domine: et mandata tua dilexi. **Q**ui
custodivit animam meam testimonia tua: et
dilexit ea vehementer. **S**ervavi man-
data tua et testimonia tua: quia om-
nes vię mee in conspectu tuo. **T**han-
Appropinquet deprecatio mea in con-
spectu tuo domine: iuxta eloquium
tuum da michi intellectum. **I**n te postu-
lavi mea in conspectu tuo: secundum eloquium
tuum eripe me. **A**rudabit labia mea
iustum: cum docueris me iustificaciones

tuas. **P**roterius loquar lingua mea elo-
quium tuum: quia omnia mandata tua requiras.
Fiat manus tua ut salvet me: quoniam
mandata tua elegi. **C**oncupivi salu-
tate tuam domine: et lege tua meditatio mea
est. **A**vert a facie mea et laudabit te: et
iudicia tua adiuvabunt me. **S**ervavi
sicut ovis qui perire querere suum tuum quia man-
data tua non sunt oblitus. **Canticum grad-**
Ad dominum cum tribularet clamavi:
et exaudivit me. **D**omine libe-
ra animam meam a labijs iniquis: et a
lingua dolosa. **Q**uid dicit tibi autem quod
apponat tibi: ad linguam dolosam?
Sagitte potentis acutę: tui carbonis
desolatoris. **P**er me michi quia incolatus
meus prolongatus est: habitavi cum habi-
tantibus cedari: multum incola fuit anima
mea. **Q**uoniam hijs qui oderant pacem
eram pacificus: cum loquebar illis im-
pugnabatur me gratis. **Canticum grad-**
Leuavi oculos meos in montes: unde
venit auxilium michi. **A**uxili-
um meum a domino: qui fecit celum et terram.
Non det in commotionem pedem meum:
neque dormiet qui custodit te. **S**ed non
dominabit neque dormiet: qui custodit
israel. **D**ominus custodit te: dominus pro-
tectio tua super manum dexteram tuam. **P**er
diem sol non uret te: neque luna per noctem.
Dominus custodit te ab omni malo:
custodiat animam tuam dominus. **D**ominus
custodiat introitum tuum et exitum tuum: re-
spice nunc et usque in seculum. **Canticum grad-**
Leuavi oculos meos in altum: et
vidi habitaculum domus dei in excelsum.
Ierusalem que edificata est ut civitas: tuam
participatio eius in idipsum. **I**lluc enim ascenderunt
tribus tribus domini testimonium israhel: ad con-
firmatum nomini domini. **Q**uia illic sece-

deris in iudicio: sedes super domum david.
Rogate quod ad pacem sit israhel: et abun-
dantia diligenter te. **F**iat pax in virtu-
te tua: et abundantia in turribus tuis. **P**ro-
pter fratres meos et proximos meos:
loquebar pacem de te. **P**rope domum domini
da nobis quesumus bona tibi. **Canticum**
Ad te leuavi oculos meos: **gradum**
qui habitas in celis. **E**cce sicut o-
culi tuos: in manibus domus tuos. **S**i-
cut oculi acule in manibus domus tue: ita o-
culi nostri ad dominum deum nostrum donec mis-
ereatur nobis. **M**iserere nostri domine mis-
ereatur nobis: quia multum repleti sumus de-
spersione. **Q**uia multum repleta est anima
nostra: opprobrium abundantibus et
despectio superbis. **Canticum gradum**
Isti quia dominus erat in nobis dicat
nunc israhel: nisi quia dominus erat in nobis.
Quoniam resurrexerunt hostes in nos: forte
vires deglutiissent nos. **Q**uoniam irasce-
retur furor eorum in nos: forsitan aque
absorbissent nos. **A**udivimus pretransi-
vit anima nostra: forsitan precessisset anima
nostra aqua intollerabile. **B**enedictus
dominus: qui non dedit nos in captivum manibus
eorum. **A**nima nostra sicut passer recepta
est: de laqueo venantium. **L**aqueus
datus est: et nos liberati sumus. **A**du-
torum nostrorum in nomine domini: qui
fecit celum et terram. **Canticum gradum**
Quoniam exultavit in domino sicut mors syon:
in iherusalem. **M**ontes in circuitu eius: et do-
minus in circuitu populi sui et hoc nunc et
usque in seculum. **Q**uia non relinquet dominus
virgam peccatorum super fortes iustorum: ut non
extendant iusti ad iniquitatem manus suas.
Benefacit domine: bonis et rectis corde.
Desclinantes autem in obligatio-
nes adduxit dominus cum operantibus iniqui-
tatem: pax super israhel. **Canticum gradum**

In confitendo dominus captivitate syon: fa-
cti sumus sicut solati. **Q**uoniam reple-
tum est gaudium os nostrum: et lingua no-
stra in exultatione. **Q**uoniam dicit inter
gentes: magnificavit dominus facere cum eis.
Magnificavit dominus facere nobiscum:
facti sumus letantes. **Q**uoniam domine domine capi-
vitatem nostram: sicut correns in aulstro.
Qui levavit in lacrimis: in exultatio-
ne metent. **Q**uoniam ibat et fletat: mite-
ntes semina sua. **T**erminantes autem
venit cum exultatione: portantes manipu-
los suos. **Canticum gradum**
Isti dominus edificaverit domum:
invanum laboraverunt qui edific-
averunt eam. **I**sti dominus custodierit
civitatem: frustra vigilat qui custodit
eam. **A**nus est vobis ante lucem surgere:
surgite postquam sederitis quia manducatis
panem doloris. **Q**uoniam dederit dilectis
suis somnum ecce hereditas domini: filij
merces fructus ventris. **S**icut sagitte in
manu potentis: ita filij excussor. **B**e-
atus vir qui implevit desiderium suum re-
spice: non confundetur cum loquetur ini-
micis suis in porta. **Canticum gradum**
Beatos omnes qui timet dominum: qui
babulant in vijs eius. **L**abores ma-
num tuarum quia manducabis: beatus
es et bene tibi erit. **V**xor tua sicut vinum
abundans: in latribus domus tue. **F**i-
lij tui sicut novelle olivarum: in circuitu
mentis tue. **E**cce sic benedixit homo: qui
timet dominum. **B**enedicat tibi dominus ex sy-
on: et videas bona iherusalem omnibus di-
citis vite tue. **E**t videas filios filiorum
tuorum: pacem super israhel. **Canticum gradum**
Sepe repugnaverunt me a iuventu-
te mea: dicat nunc israhel. **S**epe re-
pugnaverunt me a iuventute mea: et tunc
non potuerunt michi. **S**upra dorsum meum
fabricaverunt peccatores: perlagaverunt

iniquitate sua. **O**mnino iustus dicit re-
uerens peccatores: abundanter autem rector
sui omnes qui oderunt eum. **H**ic sicut fe-
mura rectorum: quia pulvis euellatur eorum.
De quo non implebit manus sua qui
meret: et sinu suum qui manipulos colliget.
Et non dixerunt qui peribant benedictio
domini super vos: benediximus vobis in no-
mine domini. *Canticum graduum.*

Deprobudis clamauit ad te domine:
domine exaudi vocem meam. **F**iant
aures tue intendentes: et voce deprecationis
meae. **S**i iniquitates obliuaueris domine:
domine quis sustinebit? **Q**uia apud te
propitiatus es: et propter legem tuam sustinui
te domine. **S**ustinuit anima mea i iocundo
et sperauit anima mea in domino. **A** custodia
matutina usque ad noctem: speret israel in
domino. **Q**uia apud dominum misericordia: et co-
piosa apud eum redemptio. **E**t ipse redi-
mer israel: et omnibus iniquitatibus
eius. *Canticum graduum.*

Domine non est exaltatum cor meum:
neque elati sunt oculi mei
neque ambulavi in magnis: neque in mi-
rabilibus super me. **S**i non humiliter
sentiebam: sed exaltaui animam meam. **S**i
tut ablatum est super mare suum: et retri-
buitur anima mea. **S**peret israel in domino:
et hoc nunc et usque in seculum. *Canticum gra-
dum.*

Misericordie domine dauid: et ois. *duum.*
mansuetudinis eius. **S**icut
iurauit domino: uotum uouit deo
iacob. **S**i introiero in tabernaculum do-
mus mee: si ascendero in lectum strati mei.
Si dederam somnum oculis meis: et palpe-
bris meis dormitacionem. **E**t requiem
oculis meis: donec inueniam locum
domini tabernaculum deo iacob. **E**cce au-
diuimus et i iocunda: inueniunt eam in
capiis silue. **I**ntroibimus in tabernacu-
lum eius: adorabimus in loco ubi steterunt

pedes eius. **S**urge domine in requiem tuam: tu
et archa sanctificationis tue. **S**acerdo-
tes tui induant iusticia: et sancti tui ex-
ultent. **P**ropitius dauid fuerit tui: non auer-
tas faciem tuam a ui. **T**urauit dominus da-
uid ueritatem: et non frustrabit eum: de fu-
du ueteris tui ponam super sedem tuam. **S**i
custodierit filii tui testamentum meum: et
testimonia mea tunc et docerbo eos. **E**t
filii eorum usque in seculum: sedebunt super sedem
tuam. **Q**uoniam elegit dominus syon: elegit
eam in habitationem sibi. **H**ec requies me-
a in seculum seculi: hic habitabo quoniam elegi
eam. **Q**uid uas est benedictis benedicta: pau-
peres eius saturabo panibus. **S**acerdotes
eius induam salutari: et sancti eius exultatio-
ne exultabunt. **I**lluc perducam cornu da-
uid: parauit lucernam cristo meo. **I**n
miccos eius induam salutem: super ipsum au-
tem efflorescit sanctificatio mea. *Canticum
graduum.*

Ecce quam bonum et quam
iocundum: habitare fratres in unum.
Sicut unguentum in capite: quod descendit
in barbam barbam aaron. **Q**uod descendit
in ora uestimenti eius: sicut ros hermon
qui descendit in montem syon. **Q**uoniam
illuc mandauit dominus benedictionem: et vi-
tam usque in seculum. *Canticum graduum.*

Ecce nunc benedicite domino: omnes
serui domini. **Q**ui statis in domo
domini: in archis domus dei nostri. **I**n nocti-
bus extollite manus ustras in sancta: et be-
nedicite dominum. **B**enedicat te dominus et sy-
on: qui fecit celum et terram. *Alleluia.*

Laudate nomen domini: laudate serui
domini. **Q**ui statis in domo domini:
in archis domus dei nostri. **L**audate dominum
quia bonus dominus: psallite nomini eius
quoniam suauis. **Q**uoniam iacob elegit sibi
domum: et iherusalem possessionem sibi. **Q**uia ego
cognoui quoniam magnus est dominus: et deus no-
ster pre omnibus dijs. *Omnia quecumque*

Omnia quecumque uoluit dominus fecit in celo
et in terra: in mari et in omnibus abissiis.
Educens nubes ab egiptum: et ful-
gura ut pluuia fecit. **Q**ui producit
ueteros de thesauris suis: qui percussit
primogenita egipti ab homine usque ad
pecora. **E**misit signa et prodigia in medio
tui egipti: et pharaonem et in omnes ser-
uos eius. **Q**ui percussit gentes multas: et
occidit reges fortes. **S**edon regem a-
morreorum: et og regem basan: et omnia re-
gia chanaan. **E**t dedit terram eorum he-
reditatem: hereditatem israel populo suo. **Q**u-
oniam nomen tuum est eternum: domine memori-
ale tuum in generatione et generatione.
Quia iudicabit dominus populum suum: et in
his suis deprecabitur. **S**imulacra geni-
um arguentur: et aurum: opera manuum ho-
minum. **O**s habent et non loquentur: ocu-
los habent et non uidebunt. **A**ures ha-
bent et non audient: neque tui est spiritus
in ore ipsorum. **S**imiles illis fiant et fa-
ciunt ea: et homines qui confidunt in eis. **O**-
mnis israel benedicite domino: domus aa-
ron benedicite domino. **D**omus leui bene-
dicite domino: et timetis dominum benedicite do-
mino. **B**enedictus dominus et syon: qui habi-
tat in iherusalem. *Alleluia.*

Qonfitemini domino quoniam bonus: quoniam
in eternum misericordia eius. **Q**onfite-
mini deo deorum: quoniam. **Q**onfite-
mini domino deorum: quoniam. **Q**ui facit mirabi-
lia magna solus: quoniam. **Q**ui fecit ce-
los in intellectu: quoniam. **Q**ui firmauit ter-
ram super aquas: quoniam. **Q**ui fecit lumi-
naria magna: quoniam. **S**olem et stellas
in potestate noctis: quoniam. **Q**ui per-
cussit egiptum cum primogenitis eorum: quoniam.
Qui eduxit israel de medio eorum: quoniam.
Qui in manu potenti et brachio
extenso: quoniam. **Q**ui dimisit mare rubrum

in diuisiones: quoniam. **E**t eduxit israel per
medium eius: quoniam. **E**t egessit pharaonem
et uirtutem eius in mari rubro: quoniam. **Q**ui
traduxit populum suum per desertum: quoniam.
Qui percussit reges magnos: quoniam.
Et occidit reges fortes: quoniam. **S**edon
regem amorreorum: quoniam. **E**t og regem
basan: quoniam. **E**t dedit terram eorum he-
reditatem: quoniam. **H**ereditatem israel suo suo:
quoniam. **Q**uia in humilitate nostra memor
fuit nostri: quoniam. **E**t redemit nos ab ini-
miciis nostris: quoniam. **Q**ui dat escam omni
carui: quoniam. **Q**onfitemini deo celi: quoniam.
Qonfitemini domino dominorum:
quoniam in eternum misericordia eius.

Psalmus dauid. ps. Jeremiam.
Super flumina babilonis illic sedi-
mus: et fleuimus: dum recordarentur
tui syon. **I**n salicibus in medio eius:
suspendimus organa nostra. **Q**uia illic
interrogauerunt nos quoniam captiui: duxerunt
nos: uerba rationum. **E**t quoniam abduxerunt
nos: ymnum cantate nobis de cantibus
syon. **Q**uoniam cantabimus canticum domini:
in terra aliena. **S**i obliuisceris tu ihe-
rusalem: obliuioni deditur terra mea. **A**d-
hæreat lingua mea faucibus meis: si non
meminero tui. **S**i non posueris tuum
iherusalem: in principio leticie mee. **M**emor
estis domine filios edom: die iherusalem. **Q**ui
dicitur egrediente egrediente: usque ad funda-
mentum in ea. **F**ilia babilonis misera:
beatus qui retribuet tibi retributionem tuam
quam retribui nobis. **B**eatus qui tene-
bit: et allidet paruulos suos ad petram.

Qonfitebor tibi. **Psalmus dauid.**
domine in toto corde meo: quoniam
audiisti uerba oris mei. **I**n
aspectu angelorum psallam tibi: adhibito
ad templum sanctum tuum: et dabo nomini
tuo. **S**uper misericordia tua et ueritate
tua: quoniam magnificasti super omne nomen

factu tuu. **I**n quacūq; die inuocauero te gaude me: multiplicabis i anima mea virtute. **C**onstentur tibi dñe omnes reges terre: q̃a audierunt verba oris tui. **E**t cuncti i vjs dñi: quoniam magna ē gl̃a dñi. **Q**uonia eccl̃sus dñs et humilia respicit: et alta a longe cognoscit. **S**i ābulauero i medio tribulationis uiuificabis me: et sup̃ irā inimicorū tuorū extendisti manum tuā: et saluū me fecit degetera tua. **D**ominus retribuet p̃ me: dñe misericordia tua i seculū: opera manū tuarū ne despicias. *In fine ps̃ dauid.*

Domine probasti me et cognouisti me: tu cognouisti sessionem meā et resurrectionē meā. **I**ntelligisti cogitationes meas de lōge: sanctam meā et humilitatē meā inuestigasti. **E**t omnes vias meas p̃uidisti: q̃a nō est secretū i lingua mea. **Q**uē dñe tu cognouisti oīa nouissima et antiqua: tu formasti me et posuisti sup̃ me manū tuam. **M**irabilis facta ē scientia tua et me: exortata ē et nō potero ad eam. **Q**uo ibo a spiritu tuo: et quo a facie tua fugiā. **S**i ascendero in celū tu illic es: si descendero i infernū ades. **S**i sumptero pēnas meas dilucto: et habitauero i ceternis maris. **E**t tenui illuc manus tua deducet me: et tenebit me degetera tua. **E**t dixi forsitan tenebre conculcabūt me: et nō illuminatio mea i deliciis meis. **Q**uia tenebre nō obscurabunt a te: et nō sicut dies illuminabit: sicut tenebre et ita et lumen eius. **Q**uia tu possidisti renes meos: suscepisti me de utero matris mee. **C**onfitebor tibi q̃a terribiliter magnificas es: mirabilia opera tua: et aīa mea cognosceret nimis. **N**on ē occultatū os meum a te qd̃ fecisti in

occulto: et substantia mea i interioribz terre. **I**mpedū meū viderit oculi tui: et in libro tuo omnes scribent: dies formabunt et nemo i eis. **M**ichi autē nimis honorificati sūt amici tui de: nimis exortatus ē p̃cipue rex. **D**ominus merabo ros et sup̃ armā multiplicabitur: resurrexi et adhuc sum tecū. **S**i occideris deus peccatores: viri sanguinum declinate a me. **Q**uia dicis in cogitatione: accipiat i vanitate ciuitates suas. **N**onne q̃ dicitur te dñe exortam: et sup̃ inimicos tuos tabescas. **P**ercedo odio opera illos: inimici facti sunt michi. **P**roba me deus et scito cor meum: interroga me et cognosce sententias meas. **E**t vide si via iniquitatis in me est: et deduc me in viā eternā. *In fine ps̃ dauid.*

Exipe me dñe ab homine malo: a viro iniquo eripe me. **Q**ui cognouerunt iniquitates in corde: tota die cōstiterūt prelia. **A**uerūt linguam suā sicut serpēs: venenū aspidū sub labijs corū. **C**ustodi me dñe de manu peccatoris: et ab hominibz iniquis eripe me. **Q**ui cogitauerūt supplantare gressus meos: abscondēunt supbi laqueum michi. **E**t fures extendūt in laqueū: iuxta iter scandalū posuerunt michi. **D**ixi dñs de me: es tu: gaude dñe vocē deprecationis mee. **D**omine domine virtus saluatis me: obumbrasti super caput meum in die belli. **N**on reudas me dñe a desiderio meo peccatori: cogitauerūt contra me: ne delinquas me ne forte exaltentur. **C**aput circumiit rex: labor labiorū ip̃orū exierit ros. **Q**uādam sup̃ eos tabours: in ignē ducies eos: i miferis non subsistent. **T**ur linguosus non diriget in terra: virū inuictum mala

rapiet i interitū. **C**ognoui q̃a faciet dñs iudiciū in op̃is: et vindictam pauper. **E**ruunt me iusti cōstebuntur nomini tuo: et habitabunt ceterum vultu tuo. *Ps̃almus dauid.*

Domine clamaui ad te gaude me: intēdē voci mee cū clamauerō ad te. **D**irigat oratio mea sicut incensū i altari tuo: eleuatio manū mearū sacrificiū vespertinū. **P**one domine custodiā ori meo: et ostium circumstantie labijs meis. **N**on declinet cor meū in verba malicie: ad regulandas regulaciones i peccatis. **Q**um hominibz operantibz iniquitatē: et non communicabo cū elis corū. **C**orripit me iustus i misericordia et increpabit me: oleum autē peccatoris non impiguet caput meū. **Q**uonia adhuc et oratio mea i beneplacitis rex: absorpti sunt iusti petre iudices eorū. **A**udiet verba mea qm̃ potuerūt: sicut crassitudo terre erupta est super terrā. **D**issipata sunt ossa n̄ra secus infernū: q̃a ad te dñe domine oculi mei: in te speraui nō auferas aīam meā. **C**ustodi me a laqueo quem statuerunt michi: et a scandalis operantiū iniquitatē. **Q**uādam in reticulo ei⁹ peccatores: singlaciter sum ego donec transeam. *Intellectus dauid cū esset in spelunca oratio.*

Domine mea ad dñm clamaui: voce mea ad dñm deprecatus sum. **C**onfido i conspectu ei⁹ orationē meā: tribulationē meā ante ip̃m p̃nuntio. **I**n deficiēdo re me spiritū meū: et tu cognouisti sententias meas. **I**n via hac qua ābulatā: abscondēunt laqueū michi. **C**onsiderabā ad degetera et videbā: et nō erat q̃ cognosceret me. **P**erijt fuga a me: et non est qui requirat aīam meā. **C**lamaui ad te

dñe: dixi tu es spes mea: portio mea in terra viventū. **I**ntende ad deprecationē meā: q̃a humiliatus sū nimis. **L**ibera me a p̃sequētibz me: q̃a cōtorati sunt sup̃ me. **E**t dñe de custodiā aīam meā ad cōstendū nomini tuo: me respiciant iusti donec retribuas michi. *Ps̃almus dauid quando p̃sequat⁹ eū filius suus absalon.*

Domine gaude orationē meam auribus p̃cipe obsecrationē meam: i veritate tua gaude me i iusticia. **E**t nō intres i iudiciū cū seruo tuo: q̃a nō iustificabit i altari tuo omnis viues. **Q**uia p̃secut⁹ ē inimic⁹ aīam meam: humiliavit in terra vitam meam. **C**ollocauit me i obscuris sicut mortuus seculi: et anxietas est sup̃ me spirit⁹ meus: in me turbatum est cor meū. **M**emor sū dñi antiquorū: meditac⁹ sū in omnibus operibus tuis: i factis manū tuarū meditabar. **E**xaudi manus meas ad te: aīa mea sicut terra sine aqua tibi. **V**elociter gaude me dñe: defecit spiritus meus. **N**on auertas faciem tuā a me: et similis ero descendētibz i lacum. **A**udiam fac michi mane misericordiā tuam: q̃a in te speraui. **A**dram fac michi viā in qua ambulem: quia ad te leuaui aīam meam. **E**xipe de inimicis meis dñe ad te confitegi: doce me facere voluntatē tuā quia deus me⁹ es tu. **S**piritus tuus bonus deducet me in terrā rectā: p̃pter nomen tuū dñe uiuificabis me i equitate tua. **E**duces de tribulatione aīam meā: et i misericordia tua disperdes inimicos meos. **E**t perdes omnes qui tribulant animam meam: quoniam ego seruus tuus sum. *Ps̃ dauid aduersus goliath.*

Benedictus dñs de⁹ me⁹ q̄ do-
cet man⁹ meas ad preliū: et
digitos meos ad bellū. **M**i-
sericordia mea ⁊ refugiu meū: susceptor me-
us et liberator me⁹. **P**rocedo me⁹ ⁊ i
ipso speravi: qui subdit populo meo sub
me. **O**mnino quid ē homo quia in-
notuit ei: aut filius hominis quia
reputas eū? **H**omo vanitati similis
factus est: dies ei⁹ sicut umbra prece-
reunt. **O**mnino inclina oculos tuos
et descende: tange montes ⁊ fumigabunt.
Fulgura choruscationē ⁊ dissipabis
eos: evanescent sagittas tuas ⁊ dirutabis
eos. **E**mitte manū tuā de alto: eripe
me et libera me de aquis multis: ⁊ de
manu filiorū alienorū. **Q**uorū os lo-
cutum ē vanitatem: ⁊ dextera eorū dege-
ra iniquitatis. **D**eus canticū novū
cantabo tibi: in psalterio decacordo
psallam tibi. **Q**ui das salutem regi-
bus: qui redemisti david servū tuū:
de gladio maligno eripe me. **E**t erue
me de manu filiorū alienorū: quorū os
locutū ē vanitatem: ⁊ dextera eorū dege-
ra iniquitatis. **Q**uorū filij sicut novel-
le plantationes: i inuēte sua. **F**ili-
e eorū composite: circumornate ut si-
militudo templi. **P**romptuaria eorū
plena: eructantia ē hoc illud. **Q**ues
eorū fecerūt abundantes in regnibus suis:
boves eorū trasse. **N**on est ruina
macerie: neq; transit⁹ neq; clamor in
plateis eorū. **B**eatum dixerūt populū
tui hec sunt: beatus populus cuius
dominus deus eius. **Laudato ip̄i david.**
Exaltabo te deus me⁹ rex: et be-
nedicam nomini tuo in seculū ⁊
in seculū seculi. **P**er singulos dies be-
nedicam tibi: ⁊ laudabo nomen tuū i
seculū ⁊ i seculū seculi. **M**agnus dñs
et laudabilis nimis: ⁊ magnitudo mi-

eius nō est finis. **G**eneratio et gene-
ratio laudabit opera tua: ⁊ potentia
tuam pronūciabūt. **M**agnificentiā
glorie sanctitatis tue loquent⁹: et mi-
rabilia tua narrabūt. **E**t virtutem
terribiliū tuorū dicent: et magnitudi-
nem tuam narrabunt. **M**emoriam
abundantie suavitatis tue erudabūt:
et iusticia tua exultabūt. **M**iserator et
misericors dñs: patiens et multū mi-
sericors. **S**uavis dñs uniuersis: ⁊ mi-
serationes eius sup omnia opera eius.
Confiteant tibi dñe oīa opera tua:
et laudi tui benedicāt tibi. **G**loriam
regni tui dicent: ⁊ potentia tuā loquen-
tur. **U**t notam faciāt filij hominū
potentia tuā: et glām magnificentię
regni tui. **R**egni tui regnū omnium
seculorū: ⁊ dominatio tua in omni genera-
tione et generatione. **F**idelis dñs in
omnibus verbis suis: sanct⁹ in omnibus
operibus suis. **A**lleuat dñs omnes
q̄ corruūt: ⁊ erigit omnes elisos. **O**cu-
li omnium in te sperant dñe: ⁊ tu das e-
scam illorū i tempore opportuno. **P**e-
ris tu manū tuā: ⁊ implebis omne aīal
benedictione. **I**ustus dñs i omnibus
vijs suis: et sanctus i omnibus ope-
ribus suis. **P**rope ē dñs omnibus in-
uocantibus eū: omnibus inuocantibus
eū in veritate. **V**oluntatem timentiū
se faciet: ⁊ deprecationē eorū exaudiet:
et saluos faciet eos. **C**ustodit domi-
nus omnes diligentes se: ⁊ omnes pe-
ccatores disperdet. **L**audationē dñi
loquetur os meum: et benedicat o-
mnis caro nomini sancto eius in se-
culum et in seculum seculi. **Alleluia.**
Lauda anima mea dñm: lauda-
bo dñm i vita mea: psallam
deo meo q̄dū fuero. **N**olite cōfiteri
in principibus: in filijs hominū in

quibus nō ē salus. **E**xibit spirit⁹ ei⁹
et reuertet in terrā suā: illa die peribūt
omnes cogitationes eorū. **B**eat⁹ cui⁹
deus iacob adiutor eius: spes eius in
dño deo ip̄ius: q̄ fecit celū ⁊ terrā ma-
re et omnia que in eis sunt. **Q**ui custo-
dit veritatem i seculū: facit iudiciū in-
iuriā patientibus: dat escam elicientibus.
Dominus soluit compeditos: dñs
illuminat cecos. **D**ominus erigit eli-
sos: dñs diligit iustos. **D**ominus
custodit aduenas: pupillū et viduā
suscipiet: ⁊ vias peccatorū disperdet.
Regnabit dñs i secula de⁹ tu⁹ syon i
generationē ⁊ generationē. **Alleluia.**
Laudate dñm qm̄ bonus est psal-
mus: deo nro sic iocunda deco-
rag: laudatio. **D**ificans iherlm dñs:
dispersiones israhel congregabit.
Qui sanat cōtorticos corde: ⁊ alligat
cōtortiones eorū. **Q**ui numerat multi-
tudinē stellarū: ⁊ omib⁹ eis nomina
vocat. **M**agn⁹ dñs noster ⁊ magna
virtus eius: ⁊ sapientiē eius nō ē nu-
merus. **S**uscipies mansuetos dñs:
humilians aut peccatores usq; ad ter-
ram. **P**recinite dño i ostensione: psal-
lite deo nostro in organa. **Q**ui op̄at
celum nubibus: ⁊ parat tere pluuiam.
Qui producit i montib⁹ fenum: et
herbam escuri hominū. **Q**ui dat iu-
mentis escam ip̄orū: ⁊ pullis ceruorū
inuocantibus eū. **N**on i fortitudine ē
qui voluntatē habebit: nec i tibijs viri
beneplacitum erit ei. **B**eneplacitum
est domino super timentes eum: ⁊ in
eis qui sperant super misericordia ei-
us. **Alleluia. Aggei et zacharie.**
Lauda iherusalem dñm: lauda deū
tuū syon. **Q**uoniam confortauit
seclas portas tuas: benedixit filiis tuis
in te. **Q**ui posuit fines tuos pacem:

et adipe frumenti faciat te. **Q**ui emi-
sit eloquiū suum tere: velociter currit
sermo eius. **Q**ui dat niuem sicut la-
nam: nebulam sicut cinerem spargit.
Mittit cristallum suū sicut bucellas:
ante faciem feigoris eius quis sustine-
bit? **E**mitte verbū suū ⁊ liquefaciet
ea: flabit spiritus eius et fluent aque.
Qui annūciat verbū suū iacob:
iusticias ⁊ iudicia sua israhel. **N**on
fecit taliter omni nationi: ⁊ iudicia sua
non manifestauit eis. **Alleluia.**
Laudate dñm de celis: laudate eū
in eccelsis. **L**audate eū omnes
angeli eius: laudate eū omnes virtutes
eius. **L**audate eū sol ⁊ luna: lauda-
te eum omnes stelle ⁊ lumen. **L**auda-
te eum celi celorū: ⁊ aque omnes q̄ super
celo sūt laudate nomen dñi. **Q**uia ip̄e
dixit ⁊ facta sunt: ip̄e mandauit ⁊ crea-
ta sunt. **S**tatuē ea i seculū ⁊ i seculū
seculi: preceptū posuit ⁊ nō preteribit.
Laudate dñm de terra: dracones et
omnes abissi. **I**gnis grando nix gla-
cies spiritus procellarū: q̄ faciūt ver-
bum eius. **M**ontes ⁊ omnes colles: li-
gna feuditer ⁊ omnes cedri. **B**estie ⁊
uniuersa pecora: serpētes ⁊ volucres
pēnate. **R**eges tē ⁊ omnes ppli: p̄ci-
pes ⁊ omnes iudices tē. **I**uvenes ⁊
virgines seues cū iuniorib⁹ laudēt no-
men dñi: q̄a exaltatū ē nomen ei⁹ solū.
Confessio eius sup celū ⁊ terram: ⁊
exaltauit cornu ppli sui. **V**imus o-
mnibus lātis eius: filijs isrl' p̄lo ap-
propinquanti sibi. **Alleluia.**
Cantate dño canticū novū: laus
eius i ecclesia lātior. **L**etē isrl'
in eo qui fecit eū: ⁊ filie syon exultent
in rege suo. **L**audate nomen ei⁹ in chy-
ro: in tympano ⁊ psalterio psallant
ei. **Q**uia beneplacitum ē dño i p̄lo

fuor: et exaltabit mansuetos in salutem.
Quod exultabit sancti in gloria: letabun-
tur in cubilibus suis. **Q**uod exultationes dei
in gutture eorum: et gladii anticipes in
manibus eorum. **A**d faciendam vindictam
in nationibus: inreparationes in populis.
Ad alligandos reges eorum in compe-
dibus: et nobiles eorum in manibus ferreis.
Et faciat in eis iudicium scriptum: gloria
habetur in omnibus sanctis eius. Alleluia.
Laudate dominum in sanctis eius: lauda-
te eum in firmitate virtutis eius.
Laudate eum in virtutibus eius: lauda-
te eum secundum multitudinem magnitudinis
eius. **L**audate eum in sono tube: lau-
date eum in psalterio et cythara. **L**au-
date eum in tympano et choro: lauda-
te eum in cordis et organo. **L**audate
eum in cymbalis benesonantibus: lauda-
te eum in citharis iubilantis: omnis spiritus
laudet dominum. Alleluia.

Explicit psalterium

PARABOLE

Incipit prologus sancti Jeronimi in
interpretatione parabolarum salomonis.
Iungat epistola quos iungit sacerdoti-
um: immo terra non dividat: quos
christi vedit amor. **C**onmentarios in osee-
amos: et zachariam malachiam: quos
posuimus. Scripsisse: si licuisset pre vali-
tudine. Multis solacia sumptuum
notarios nostros et librarios sustenta-
tis: ut vobis potissimum non desuderet
ingenium. **E**t ecce et latere scripturae rursus
diuisa posuerunt: quasi aut equum sit me
vobis cunctis alijs laborare: aut
in ratione dari et accepti: cuius preter
vos obnoxii sumus. **Q**uare: longa egrota-
tione fractus: ne pariter hoc anno re-
ticeret: et apud vos mutus esset. **M**idui-
opus nomini vobis consecravi: interp-
tatione videlicet tantum salomonis vo-
luminum: malloth qui hebrei parabolarum
vulgata editio: pithia vocat: coelestis
que grece ecclesiastes: latine de regumatore
possumus dicere: syrachim: quod in lingua
nostra veritatis canticum canticorum. **S**ecur et
panaretos: istum filium syrach liber: et alij
pseudographus: qui sapientia salo-
monis inscribitur. **Q**uorum prioris hebra-
icum reperi: non ecclesiasticum ut apud la-
tinos: sed parabolarum proferatur. **C**ui iudi-
cant ecclesiastes: et canticum canticorum: ut
similitudinem salomonis: non solum nu-
mero librorum: sed etiam materiarum gene-
re coequaret. **S**ecundus apud hebreos
nullus est: quia et ipse stilus grecam
eloquentiam redoleret: et nonnulli scriptores
veteres hunc esse iudei filionis affirmant.
Sicud ergo iudith et thobit et macha-
beos libros: legit quidem eos ecclesia: sed
inter canonicas scripturas non recipit:
sic et hec duo volumina legat ad edi-
ficationem plebis: non ad auctoritatem
ecclesiasticam: dogmatum confirmandam.

Si cui sane septuaginta interpretum
magis editio placet: habet ea a nobis
olim emendata. **N**eq: enim noua sic tu-
dimus: ut vetera desueamus. **E**t tamen cum
diligentissime legerit: sciat magis vestra
scripta intelligi: que non in rebus vas
reclusa coaruerit: sed statim de prelo
purissime emendata testis: suum saporem se-
uauerit. **I**ncipit parabole salomonis.

Parabole salomonis
filij david regis israel:
ad sciendam sapientiam
et disciplinam: ad
intelligendam verba
prudentie et suscipi-
endam eruditionem doctrine: iustitiam
et iudicium et equitatem: ut deus paruulorum
astutia: et adolecentium scientia et intel-
lectus. **A**udietis sapientia sapientior erit: et
intelligetis gubernacula possidebit. **A**n-
aduertet parabolam et interpretatio
non: verba sapientium et enigmata eorum.
Timor domini principium sapientie. **S**apientiam
autem: doctrinam stultia despiciunt.
Audi fili mi disciplinam patris tui et ne
dimittas legem matris tue: ut addatur
gratia capiti tuo: et torques collo tuo.
Fili mi si te ladauerint peccatores: ne ac-
quiescas eis. **S**i dixerit veni nobiscum:
insidiemur sanguini: abscondamur: tedi-
culas: et ita insontem frustra: deglutia-
mus cum sicut infernus viuente et inte-
grum: quasi descendentem in lacum: omne
preciosum substantiam recipiemus: implebimus
domus nostras spolijs: foras mitte no-
biscum: marcupium sit unum omnium
nostrum: fili mi ne ambules cum eis. **P**ro-
hibe pedem tuum a feminis eorum. **P**edes
enim illorum ad malum currunt: et festinant ut
effundant sanguinem. **F**rustra autem
iacet rex ante oculos peccatorum. **I**psi
contra sanguinem suum insidiantur: et